

การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
พฤษภาคม 2557

การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

พฤษภาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
พฤษภาคม 2557

วินัส ศรีศักดา. (2557). การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษา
กลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้. ปรินญาณพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยา
การให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการ
ควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ, รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์
เพื่อผู้อื่น 2) สร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น 3) เปรียบเทียบ
ผลของการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลอง
ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล และ 4) เปรียบเทียบ
คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษาและกลุ่มควบคุม
ที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังระยะติดตามผล

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ตอนที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำ
ประโยชน์เพื่อผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคใต้ จำนวน 1,044 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดคุณลักษณะ
การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น การวิจัยขั้นตอนที่ 2 การสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ
การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ ที่มีคะแนนเฉลี่ย
ของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน
แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนา
คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้
คือโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของ
นักเรียน พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
ของนักเรียน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการ
เอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะ
ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คุณลักษณะด้านการมองโลก
ในแง่ดี และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งโมเดลคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนี้ มีความเหมาะสม
พอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าไค-สแควร์ = 362.458 องศาอิสระ = 321 ค่า $p = .055$ GFI = .979
AGFI = .965) มีค่าอำนาจองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถ
วัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนได้

2. โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของ
นักเรียนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและ

เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

3. คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ แสดงว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียน มีผลทำให้คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

4. คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY AND DEVELOPMENT OF ALTRUISM CHARACTERISTICS THROUGH
GROUP COUNSELING FOR MATHAYOM SUKSA 1 STUDENTS IN THE SOUTHERN THAILAND

Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Doctor of Education Degree in Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2014

Venus Srisakda. (2014). *A Study and Development of Altruism Characteristics Through Group Counseling for Mathayom Suksa 1 Students in the Southern Thailand*. Dissertation, Ed.D. (Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr.Totsaworn Maneesrikum, Assoc. Prof.Dr. Somson Wongyounoi, Asst. Prof. Dr. Pasana Chularut.

The purposes of this study were 1) to study altruism characteristics components, 2) to construct group counseling model for develop altruism characteristics, 3) to compare altruism characteristics of the experimental group existed before counseling, after counseling and after the follow up period and 4) to compare altruism characteristics between the experimental group and the control group existed before counseling, after counseling and after the follow up period.

The research was composed of two phases. The first was the study of the altruism characteristics components. The subjects were grade 7 students from the Office of the Secondary Education Area in Southern of Thailand, consisted of 1,044 students. The instrument was the altruism characteristics questionnaire. The second was the construct of group counseling model for develop altruism characteristics. The subjects were consisted of 16 Navamindarajudis Thaksin School students with total altruism characteristics scores at the 25th percentile rank and lower; and they were divided into two groups, classified into an experimental group and a control group. Each group was composed of eight students.

The results of the study were as follows:

1. The confirmatory factor analysis significantly verified that the model of altruism characteristics functioning could be characterized into eight factors; devotion, empathy, sharing, helping, cooperation, social responsibility, optimism and honesty. The altruism characteristics model was congruent with the empirical data. (chi-square = 362.458 df = 321 ค่า $p = .055$ GFI = .979 AGFI = .965) The factor loadings of those eight components were high at the .01 level and they were found to be capable of measuring the altruism characteristics functioning factors.

2. The altruism characteristics group counseling model consisted of three stages: the initial stage, the working stage and the summarizing stage. The group counseling theories and techniques were applied to develop altruism characteristics of grade 7 students in the southern Thailand.

3. Statistically significant differences in the total altruism characteristics and in each of the five components of the altruism characteristics of the experimental group were found to exist before counseling, after counseling and after the follow up period at the .05 level.

The result of this study evinced that the group counseling model was a key factor in develop positive changes in the students' altruism characteristics.

4. Statistically significant differences in the altruism characteristics between the experimental group and the control group were found to exist after counseling and the period after the follow up at the .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
ของ
วินัส ศรีศักดา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุริยบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน.....พ.ศ. 2557

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย รัตนโรจน์สกุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรณุก์ วงษ์อยู่น้อย และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้ความเมตตาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นทีปรีक्षा พร้อมทั้งให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์ จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและตระหนักในคุณค่าที่ท่านอาจารย์ทั้งสามท่านได้มอบให้ ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย รัตนโรจน์สกุล กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบปริญญานิพนธ์ ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดการศึกษาตามหลักสูตรจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

ขอกราบขอบพระคุณอธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ประธานสาขาวิชาจิตวิทยา คณาจารย์ และขอบคุณบุคลากรในสาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ให้โอกาสและเอื้ออำนวย ให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนเป็นกำลังใจ ร่วมผลักดันจนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา ไซยาวิทยา คลองฉนวนวิทยา เบญจมาศวิทยาสถา นครศรีธรรมราช พิบูลสงครามวิทยาสถา ศึกษานิเทศน์วิทยาสถา วิทยาลัยสามัคคีวิทยา วิเชียรมาตุ สวัสดิ์รัตนภูมิขุ ห้วยนางราษฎร์บำรุง สตรีภูเก็ต กระทุ้งวิทยา เขิงทะเลวิทยาคม นวมินทร์ราชวิทยาสถา ทักษิณ ควนเนียงวิทยา ทับช้างวิทยาคม นราสิกขาลัย ตากใบ ต้นหยงมัส รวมทั้งขอขอบคุณนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยตระหนักดีว่าความสำเร็จของการวิจัยครั้งนี้ เป็นผลมาจากการให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้ข้อมูล

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่วรรณี คุณพ่อประจวบ ศรีศักดิ์ ตรีภักดิ์ พี่ๆ และญาติๆ ที่ได้ให้ความรัก ความห่วงใยและเป็นกำลังใจ ตลอดจนให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน อย่างดีที่สุดเสมอมา

สุดท้ายนี้ คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณ บิดา คุณมารดา คุณครูบาอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกๆ ท่าน

วินัส ศรีศักดิ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	7
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	7
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	7
ตัวแปรที่ศึกษา	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	10
สมมติฐานการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	13
ความหมายของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	13
ลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	17
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	52
ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม	52
จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม	52
แนวคิดปรัชญาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	53
หลักการหลักพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่ม	54
ประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษากลุ่ม	55
กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม	56
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	63
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	63
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์	75
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม	82
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง	90
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	96
งานวิจัยของไทยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	96
งานวิจัยของต่างประเทศเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	100
3 วิธีดำเนินการวิจัย	102
การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	102
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	102
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	103
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	107
การดำเนินการวิจัย	118
การเก็บรวบรวมข้อมูล	120
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	121
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	122
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	124
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และการแปลผล	124
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	125
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	125
5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	191
ความมุ่งหมายของการวิจัย	191
สมมติฐานการวิจัย	191
ขอบเขตของการวิจัย	191
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	192
การดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	193
การเก็บรวบรวมข้อมูล	196

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	197
สรุปผลการวิจัย	198
การอภิปรายผล	201
ข้อเสนอแนะ	221
บรรณานุกรม	223
ภาคผนวก	237
ภาคผนวก ก	238
ภาคผนวก ข	241
ภาคผนวก ค	247
ภาคผนวก ง	252
ภาคผนวก จ	255
ประวัติย่อผู้วิจัย	283

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามแนวคิดของนักการศึกษาและจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น	23
2 จำนวนนักเรียนที่เป็นประชากรจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	103
3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน	104
4 จำนวนนักเรียนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียนและห้องเรียน	105
5 แสดงเกณฑ์การให้คะแนน	108
6 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้	109
7 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้	110
8 กำหนดการการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้	117
9 แบบแผนการทดลอง	119
10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามจังหวัด โรงเรียน เพศ และคะแนนเฉลี่ย ($n=1,044$ คน)	126
11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน	129
12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของตัวชี้วัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน	133
13 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนก่อนปรับโมเดล	136
14 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนหลังปรับโมเดล	138
15 ค่าสถิติจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวชี้วัดขององค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน	140
16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน	144
17 ค่าสถิติจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน	145

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 สรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำ ประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้	171
19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของคะแนนคุณลักษณะการทำ ประโยชน์เพื่อผู้อื่น ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล	174
20 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทาง	177
21 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดทางเดียว	178
22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยแบบวัดการทำประโยชน์เพื่อ ผู้อื่นโดยรวมของกลุ่มทดลอง จากผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ด้วยวิธี SD	178
23 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบของกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทาง แบบ One Between and Two within Design	180
24 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายด้านของกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยการ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทาง	181
25 การเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ที่ได้ผลจาก การวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำชนิดทางเดียว ..	184
26 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยรายองค์ประกอบของคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่ได้จากผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลภายในกลุ่มทดลองด้วยวิธี LSD	186

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	11
2 กรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้	12
3 แสดงความความสัมพันธ์ระหว่าง “Helping behavior” “Prosocial behavior” “Altruism”	16
4 โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	115
5 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนก่อนปรับโมเดล	137
6 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนหลังปรับโมเดล	139
7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	179
8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	187
9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทรก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	187
10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	188
11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	188
12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียน กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	189

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความ รับผิดชอบต่อสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	189
14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลก ในแง่ดีก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุม	190
15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน ความซื่อสัตย์ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของ นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	190

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555 – 2559: 13 – 14) กล่าวถึงสภาพสังคมไทยว่า ค่านิยมที่ดั่งงามของไทยเสื่อมถอย การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและกระแสโลกาภิวัตน์ มีผลกระทบต่อวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่ดั่งงาม ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยม วิธีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในสังคมไทยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วตามกระแสวัตถุนิยมที่กำลังเฟื่องฟู สังคม และวัฒนธรรมแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของชุมชนดั้งเดิมที่เคยเต็มไปด้วยความสงบ เรียบง่าย มีน้ำใจ และเอื้ออาทรต่อกัน กลับกลายเป็นสังคมแบบต่างคนต่างอยู่ ต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิตมากขึ้น เน้นการแข่งขัน ซึ่งดีชิงเด่น เกิดการเอาเปรียบกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของผู้อื่น หรือประโยชน์ของส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและส่วนรวม ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมามากมายดังปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ ไม่เว้นแต่ละวัน เช่น การปล่อยน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูลจากโรงงานอุตสาหกรรม นายทุนบุกรุกที่ป่าสงวน การลักลอบจับและขายสัตว์ป่าสงวน ลูกทิ้งพ่อแม่ที่แก่เฒ่าให้ได้รับความยากลำบากแต่เพียงลำพัง จากสภาพสังคมดังกล่าว ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวายและเกิดเป็นวิกฤติทางสังคมตามมา นำมาซึ่งความไม่สงบและสันติสุขของคนในสังคม

เมื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมดังกล่าวจะเห็นได้ว่าลักษณะทางจริยธรรม (Moral Characteristics) หลายประการที่ถือเป็นวัฒนธรรมไทยที่ดั่งงามกำลังเสื่อมถอยไปทุกขณะ จึงต้องมีการกำหนดความมุ่งหมายและหลักการการศึกษาที่ต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553: 3) สอดคล้องกับจุดเน้นการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญและขับเคลื่อนการทำงานในเรื่องของการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน ในประเด็นของการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกประชาธิปไตย เน้นการปลูกฝังเรื่องการมีวินัย การแบ่งหน้าที่การทำงาน จิตอาสา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความเสียสละ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2556: ออนไลน์)

จริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่งที่ต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นในสังคม ที่เป็นการกระทำเพื่อสังคม (Pro-social) ซึ่งแสดงออกโดยการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruism) เนื่องจากการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยลดการเห็นแก่ตัวให้คนในสังคม ทำให้เกิดความเห็นใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นแนวทางหนึ่งในการลดปัญหาสังคมก็คือ การปลูกฝังคุณลักษณะความเป็น

พลเมืองดี ให้อยู่ในจิตใจของบุคคล โดยเฉพาะการปลูกฝังคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruism Characteristics) เพื่อเป็นพื้นฐานหรือภูมิคุ้มกันให้บุคคลประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามตามมาตรฐานที่สังคมยอมรับและต้องการมากขึ้น

การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นคำที่ใช้โดยทั่วไปในวงการศึกษาและจิตวิทยา ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่าเห็นแก่ตัว การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้อื่น รูปแบบของการกระทำนั้นเป็นพฤติกรรมทางบวกที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า โดยที่ผู้กระทำ มีความสมัครใจ และไม่หวังสิ่งตอบแทนจากการกระทำนั้น การกระทำเช่นนี้ จะเกิดขึ้นเมื่อความเห็นแก่ตัวลดลง

การศึกษาเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น ได้ถูกศึกษาไว้ในหลายแง่มุม ทั้งในแง่ของพฤติกรรมและบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งในการศึกษาพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นสอดคล้องกันว่าพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้นประกอบด้วยพฤติกรรมย่อยหลายพฤติกรรม เช่น การเสียสละ การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น การให้การแบ่งปันผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เป็นต้น (Rushton. 1980: 7; Staub; et al. 1984: 273) ส่วนการศึกษาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในแง่ของบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โอลิเนอร์ (Oliner. 1999: Online) ได้ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ในกลุ่มบรรพบุรุษชาวยุโรปต่าง ๆ 6 กลุ่ม พบว่า ผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีลักษณะต่าง ๆ เช่น เป็นผู้ที่ได้รับแบบอย่างที่ดีจากผู้ปกครอง มีจิตใจอาสาสมัคร (อุทิศตน) มีความกล้าหาญ มีความเอื้ออาทรผู้อื่น มีความใส่ใจผู้อื่น มีศีลธรรม ยึดหลักศาสนา ไม่ปรารถนาเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ มีความเคารพตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม พึ่งพอใจในตนเอง รักความยุติธรรม เชื่อว่า ทุกอย่างแก้ไขได้ (มองโลกในแง่ดี) ใส่ใจในการทำงานร่วมกัน ซื่อสัตย์ รู้สึกลัว การช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ต้องการช่วยเหลือชุมชน ต้องการความใกล้ชิด ต้องการพัฒนาตนเอง ซึ่งผู้ที่ทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นอย่างแท้จริงจะกระทำโดยคำนึงถึงผู้อื่นเป็นหลัก มากกว่าการคิดถึงผลประโยชน์ที่ตัวผู้กระทำคาดหวังว่าจะเกิดจากการกระทำนั้น

ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการตามโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ และได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปัจจุบัน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีน้ำใจต่อผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือและทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือส่วนรวมมีน้อย ซึ่งขัดต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของคนไทยที่มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ครูแนะแนว และครูฝ่ายปกครอง ในประเด็นเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่จะมีลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นน้อย มีลักษณะของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ไม่ค่อยมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ไม่ค่อยเสียสละ ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน และไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจ ส่วนใหญ่จะเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อส่วนรวมเพราะถูกบังคับ เป็นต้น ซึ่งควรมีการปลูกฝังและพัฒนาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นให้มีในตัวนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เพราะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อตัวบุคคลและต่อสังคม เนื่องจากการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น เป็นรากฐานทางจริยธรรมที่ดีงามที่ทำให้สังคมสงบสุข มีความมั่นคง มี

ความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยลดการเห็นแก่ตัวของคนในสังคม ทำให้เกิดความเห็นใจ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนในแต่ละระดับชั้นแล้ว จะเห็นได้ว่านักเรียนมีพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นแตกต่างกัน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะไม่ค่อยเห็นพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือเห็นได้น้อยกว่านักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ เมื่อเปรียบเทียบกัน อาจเนื่องมาจากการที่เด็กเพิ่งก้าวผ่านจากการเป็นเด็กมาสู่การเป็นวัยรุ่น ต้องมีการปรับตัวในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะการปรับตัวในโรงเรียน ซึ่งเด็กเพิ่งจะเปลี่ยนโรงเรียนมา การที่เด็กมาจากหลายโรงเรียนมาอยู่ร่วมกันก็ต้องมีการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับที่ เพ็ญพิไล ฤทธาณานนท์ (2549: 181) กล่าวถึง เด็กวัยรุ่นหรือวัยรุ่นตอนต้นว่ามีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 11 – 14 ปี เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทุกระบบ โดยจะมีความคิดหมกมุ่นกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งจะส่งผลกระทบไปยังจิตใจ ทำให้อารมณ์หงุดหงิดและแปรปรวนง่าย ดังนั้น ความสนใจของเด็กกลุ่มนี้ ก็จะมุ่งอยู่ที่ตัวเอง สนใจคนอื่นน้อย จึงทำให้เห็นพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นน้อยกว่านักเรียนในระดับอื่น

นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ซึ่งถือว่าเป็นวัยรุ่นตอนกลาง (14 – 15 ปี) เป็นช่วงที่ยอมรับสภาพร่างกายที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นหนุ่มเป็นสาวได้แล้ว มีความคิดที่ลึกซึ้ง จึงหันมาใฝ่หาอุดมการณ์ และหาเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อความเป็นตัวของตัวเอง และพยายามเอาชนะความรู้สึกแบบเด็กๆ ที่ผูกพันและอยากจะเป็นพ่อแม่เพื่อจะเป็นผู้ใหญ่ทั้งในด้านอารมณ์ สังคม จิตใจ ความปรารถนา ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ เป็นรากฐานของความสนใจและความมุ่งหมายในชีวิต ดังนั้น เด็กจะมีความสนใจอยู่กับสังคม และสิ่งรอบตัว โดยเฉพาะสังคมของเพื่อน เด็กจะพยายามปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสังคมรอบตัว โดยเฉพาะสังคมของเพื่อน โดยการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อให้เพื่อนหรือคนอื่นยอมรับ จึงทำให้เห็นพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือการก่อความวุ่นวาย ส่วนใหญ่เกิดขึ้นกับเด็กมัธยมศึกษาปีที่ 2 มากกว่าเด็กในชั้นอื่นๆ ในโรงเรียน ซึ่งอาจเนื่องมาจากเด็กวัยนี้เป็นวัยรุ่นอย่างเต็มตัว ซึ่งจะมีลักษณะชอบลอง ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย ไม่ชอบให้ใครสั่งให้ทำอะไรหรือไม่ให้ทำอะไร เป็นต้น ในขณะที่เด็กมัธยมศึกษาปีที่ 3 เด็กเริ่มโตขึ้น มีวุฒิภาวะในทุกด้านมากขึ้น และจะสามารถเห็นพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้ โดยส่วนใหญ่ความสนใจของเด็กก็จะมุ่งไปสู่การวางแผนชีวิตในอนาคต เช่น วางแผนการเรียน การทำงาน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เนื่องจากเด็กวัยนี้มีพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นน้อยกว่าเด็กในระดับอื่น ประกอบกับเพื่อเป็นการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กก่อนที่เด็กจะมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระดับต่อไป

เนื่องจาก ยังไม่มีการศึกษาเชิงประจักษ์เกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น (Pilot Study) ด้วยการใช้คำถามปลายเปิด เพื่อศึกษาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามความคิดเห็นของครูจำนวน 30 คน และนักเรียน จำนวน 120 คน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับค้นคว้าร่วมกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งสรุปได้ว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามความคิดเห็นของครู ประกอบด้วย การมีจิตอาสา ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ต้องร้องขอ ให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน มีคุณธรรมจริยธรรม ยอมเสียสละ เพื่อคนอื่น อุทิศตนเพื่องานหน้าที่และส่วนรวม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันข้าวของเครื่องใช้ มองโลกในแง่ดี รับผิดชอบต่อสังคม เห็นใจผู้อื่น และซื่อสัตย์สุจริต และคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามความคิดเห็นของนักเรียน ประกอบด้วย การบริจาคสิ่งของ การแบ่งปัน การให้ การเสียสละ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม อดทน มุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น (อุทิศตน) คิดในเชิงบวก (มองโลกในแง่ดี) และซื่อสัตย์สุจริต ประกอบกับการใช้การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ได้แก่ นักเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักวิชาการ สรุปได้ว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันสิ่งของ บริจาคเงิน หรือสิ่งของ เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เอาเปรียบคดโกงผู้อื่น (ซื่อสัตย์) มีน้ำใจ อุทิศตนเพื่อสังคมและส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีความเห็นอกเห็นใจ มีใจกว้าง มีเมตตา ไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบโรงเรียน และสังคม (รับผิดชอบต่อสังคม) ให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานส่วนรวม มีความคิดเห็นในเชิงบวก (มองโลกในแง่ดี) และมีคุณธรรมจริยธรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสำรวจ ข้อมูลเบื้องต้นนั้นมีลักษณะที่สอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงสามารถสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ควรจะประกอบด้วยองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ดังนั้น หากเด็กวัยรุ่นไทย ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้นนี้ ได้รับการปลูกฝัง เสริมสร้าง และพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัย เด็กก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น สุรางค์ โค้วตระกูล (2549: 371) เฟลด์แมน (Feldman. 1998: 284 – 289) แพรี และ บัสซี (Perry; & Bussey. 1984: 240) นักจิตวิทยาคนสำคัญ ได้ศึกษาและแนะแนวทางในการปลูกฝังให้เกิดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไว้ในหลายแนวทาง เช่น การใช้ตัวแบบประเภทต่างๆ (Modeling) การเสริมแรง (Reinforcement) การสั่งสอน และการให้เหตุผล (Preaching and Reasoning) ฯลฯ ซึ่งวิธีการต่างๆ นี้ ได้ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์กันอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้ว่าการช่วยเหลือและการพัฒนานักเรียนนั้น สามารถใช้เทคนิควิธีการทางจิตวิทยาได้อย่างหลากหลาย สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้เทคนิคเฉพาะในแต่ละทฤษฎีของการให้คำปรึกษากลุ่ม และเทคนิคทางด้านจิตวิทยา สำหรับการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ตามองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มาเป็นตัวกำหนดรูปแบบกิจกรรมต่างๆ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและการให้คำปรึกษากลุ่มแล้วนั้น ผู้วิจัยพบว่าเทคนิค

ต่างๆ ที่เป็นเทคนิคเฉพาะของแต่ละทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม และเทคนิคต่างๆ ทางจิตวิทยา เป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแก่นักเรียนได้ เนื่องจาก การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นหนทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง โดยสมาชิกกลุ่มจะได้รับประโยชน์จากการเข้ากลุ่ม คือ สมาชิกกลุ่มสามารถสำรวจรูปแบบของการสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และประโยชน์อีกประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มสามารถอภิปรายถึงการรับรู้ที่มีต่อกันและกัน และได้รับข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ในการมองตนเองจากสายตาของสมาชิกคนอื่นๆ ด้วยบรรยากาศของความเข้าใจกันและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน จะส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีความเต็มใจที่จะสำรวจปัญหาต่างๆ ของตนเอง เมื่อสมาชิกบรรลุถึงความรู้สึกในการมีส่วนร่วมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว สมาชิกกลุ่มจะสามารถเรียนรู้วิธีการต่างๆ ในการสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม ความเอาใจใส่ และกล้าแสดงความคิดเห็น อันจะนำไปสู่การทดลองแสดงพฤติกรรมทางเลือกต่างๆ ในกลุ่ม นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มจะได้รับกำลังใจให้แสดงพฤติกรรมในห้องให้คำปรึกษาแล้ว สมาชิกยังจะได้รับคำแนะนำถึงวิธีการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ เกิดภาพที่ชัดเจนมากขึ้น ว่าตนเองต้องการที่จะเป็นบุคคลเช่นไร และเข้าใจในสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการที่จะเป็นบุคคลที่ตนเองต้องการที่จะเป็นได้ (Corey. 2004: 6)

นอกจากนั้นบรรยากาศการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดว่าเป็นวัยรุ่นตอนต้นหรือวัยแรกรุ่น ตามเกณฑ์การกำหนดช่วงอายุของ เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์ (2549: 181) กล่าวถึง เด็กวัยแรกรุ่นหรือวัยรุ่นตอนต้นที่อยู่ในช่วงอายุประมาณ 11 – 14 ปี ว่าเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2553: 337 – 339) กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยนี้ว่า เด็กในช่วงนี้จึงเต็มใจที่จะฟัง พยายามเข้าใจและยอมรับความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะจากเพื่อนรุ่นเดียวกันมากกว่าผู้ใหญ่ และพร้อมที่จะนำแนวคิดจากเพื่อนรุ่นเดียวกันไปปฏิบัติ บรรยากาศของกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ปลอดภัย ไว้วางใจสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และพฤติกรรม และทดลองแสดงพฤติกรรมบางอย่าง ตลอดจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของคอร์เร่ (Corey. 2004: 5 – 7) ที่ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีความเหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะ เด็กจะมีโอกาสในการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ขัดแย้ง สำรวจความสงสัยในตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ต่อสิ่งที่เป็นความสนใจร่วมกันกับเพื่อนสมาชิกกลุ่ม นอกจากนั้น เด็กยังสามารถตั้งคำถามได้อย่างเปิดเผยเกี่ยวกับค่านิยม และสามารถปรับเปลี่ยนค่านิยมของตนเองได้ด้วย ในขณะเดียวกัน เด็กยังสามารถเรียนรู้วิธีการในการสื่อสารกับเพื่อนสมาชิกกลุ่ม ได้รับประโยชน์จากการเป็นตัวแทนของผู้นำกลุ่ม และสามารถพิสูจน์ความจริงด้วยความรู้สึกปลอดภัย และตรวจสอบข้อจำกัดของตนเองได้อีกด้วย คุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของการให้คำปรึกษากลุ่มอีกประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มจะมีโอกาสในการสร้างประโยชน์ร่วมกันเพื่อความงอกงามของกันและกัน มีโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม ด้วยการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยซึ่งกันและกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่

การทำความเข้าใจตนเอง และการยอมรับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เจคอบส์ แมสสัน และ ฮาร์วิลล์ (Jacobs, Masson; & Harvill. 2002: 358 – 359) กล่าวว่า ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่ต้องประสบกับความยุ่งยาก การให้คำปรึกษากลุ่มจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านเอกลักษณ์ ความสนใจทางเพศ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเพื่อน บิดามารดา และโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษากลุ่มเห็นว่า วัยรุ่นมักจะฟังเพื่อน ๆ มากกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นกลุ่ม จึงสามารถส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการสำรวจตนเองได้

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยมีความประสงค์จะศึกษาว่าคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนนั้นเป็นอย่างไร และเมื่อทราบว่าคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนมีลักษณะอย่างไรแล้ว ผู้วิจัยนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยใช้โมเดล การให้คำปรึกษากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาใช้ในการช่วยให้นักเรียนสามารถเผชิญกับปัญหาของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นหนทางหนึ่งที่จะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาดังต่อนักเรียนเองและสังคม เพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมากยิ่งขึ้น และผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนต่อไป

คำถามการวิจัย

1. คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง
2. โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ สามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ได้มากน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
2. เพื่อสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ ประกอบด้วย

1.1 ประโยชน์ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลักเป็นการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ อันเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจหรือผู้ที่สนใจนำไปใช้ศึกษาในกลุ่มอื่น

1.2 ประโยชน์ด้านการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ จุดมุ่งหมายหลักอีกข้อของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อนำมาพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนในแต่ละองค์ประกอบ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ จึงได้ข้อค้นพบเครื่องมือที่เป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

2. ประโยชน์ในเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วย

2.1 ผลจากการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ มีความสำคัญต่อผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมและการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

2.2 โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครูแนะแนวหรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษากับนักเรียนในกลุ่มอื่นๆ ที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง สามารถนำโมเดล การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไปใช้ในการพัฒนาพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง แก่ผู้อื่น และส่วนรวม อันเป็นพฤติกรรมทางบวกที่สังคมยอมรับและให้คุณค่าได้

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคใต้ จำนวน 65,104 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคใต้ จำนวน 1,080 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้มาจากการพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สอบถามความสนใจในการเข้าร่วมการทดลองจำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ประกอบด้วย

- 1.1 คุณลักษณะด้านการอุทิศตน
- 1.2 คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร
- 1.3 คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น
- 1.4 คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
- 1.5 คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
- 1.6 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- 1.7 คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี
- 1.8 คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

2. ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ (Treatment variable) คือ การใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น หมายถึง การแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะกระทำสิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือส่วนรวมมากกว่าเพื่อตนเอง โดยรูปแบบการกระทำเป็นพฤติกรรมทางบวกที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า ด้วยความสมัครใจ ปราศจากการคาดหวังสิ่งตอบแทนจากการกระทำนั้น

2. คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ หมายถึง ลักษณะที่นักเรียนแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำสิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ ซึ่ง

เป็นสิ่งที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือส่วนรวมมากกว่าเพื่อตนเอง ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 คุณลักษณะด้านการอุทิศตน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการตั้งใจอย่างมากพยายามอย่างเต็มกำลังความสามารถในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ประกอบด้วย การทุ่มเท และเสียสละร่างกาย สติปัญญา เวลาและความสุขสบายส่วนตัว

2.2 คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการร่วมรู้สึกต่อสถานการณ์ต่างๆ ของผู้อื่น ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น ใส่ใจและแสดงความรู้สึกเป็นกังวลต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีต่างๆ ของผู้อื่น ให้การปลอบโยน ให้กำลังใจ ให้อภัย และร่วมแสดงความยินดีต่อสถานการณ์ที่ดีของผู้อื่น

2.3 คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเสียสละสิ่งที่เป็นวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่สามารถให้แกผู้อื่นได้ ประกอบด้วย การแบ่งให้ การบริจาค การให้ยืม และการให้ทาน

2.4 คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการกระทำ การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นตามความสามารถของตน

2.5 คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ประกอบด้วย การร่วมแสดงความคิดเห็น เคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม สนับสนุนและประนีประนอมในการทำงานกลุ่มร่วมกัน

2.6 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ไม่ทำให้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนหรือเสียประโยชน์ ประกอบด้วย การรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์และคนอื่นๆ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม รักษาสมบัติส่วนรวม และให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะของการเป็นพลเมืองที่ดี

2.7 คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการคิดของบุคคล ที่มีมุมมองชีวิตในด้านดีหรือในด้านบวก ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ประกอบด้วย ความคิด ความเชื่อในทางบวกอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความเป็นจริง ความสามารถในการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และความสามารถต่ออุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลี้ยวหนีต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2.8 คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการกระทำที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา ประกอบด้วย ยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิด พูดความจริง ไม่ลักขโมยหรือนำของของผู้อื่นมาเป็นของตน ทำตามข้อตกลงหรือสัญญาที่ให้ไว้

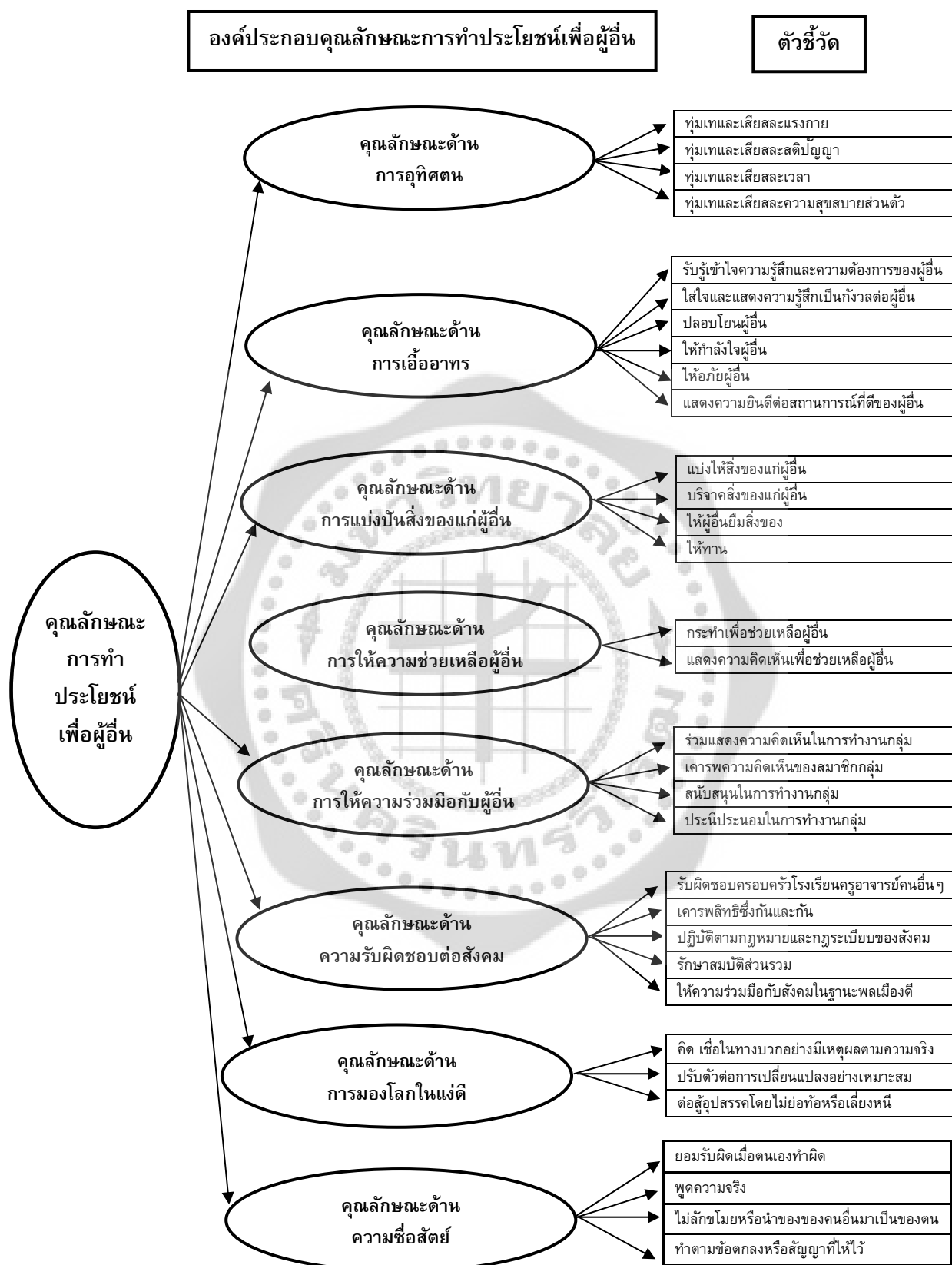
3. โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ หมายถึง แบบแผนการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มที่ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ เป้าหมาย และวิธีดำเนินการ โดยประยุกต์ทฤษฎี เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม เทคนิคทางจิตวิทยา และกิจกรรมกลุ่มที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อช่วยให้นักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึก

และเกิดการเปลี่ยนแปลงการแสดงออกในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างเป็นเหตุเป็นผล ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคใต้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ตามแนวคิดของนักการศึกษา เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของ รัชตัน (Rushton. 1980: 7) สเตรเยอร์ และคณะ (Rushton; & Sorrentino. 1981: 333-340; citing Strayer; et al. 1979) สตาบ และคณะ (Staub; et al. 1984: 273) โอลิเนอร์ (Oliner. 1999: Online) วอลสเตอร์ และพีเลียรีวิน (Brown. 2006: 106; citing Walster; & Piliavin. 1972) ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการใช้การสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ดังปรากฏในภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2. การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยนำผลการศึกษาในข้อ 1 มาใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ตามแนวคิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งปรากฏกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยดัง ภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลแตกต่างกัน
2. คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
 - 1.1 ความหมายของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
 - 1.2 ลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
 - 1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
 - 1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.3 แนวคิดปรัชญาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.4 หลักการพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.5 ประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 2.6 กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
 - 3.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
 - 3.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด
 - 3.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์
 - 3.4 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม
 - 3.5 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

1.1 ความหมายของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Definition of altruism characteristics)

1.1.1 ความหมายของคุณลักษณะ (Characteristic)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. (2546: 253) นิยามความหมายของคำว่าคุณลักษณะว่า หมายถึง เครื่องหมาย หรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นความดี หรือลักษณะประจำ

1.1.2 ความหมายของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Definition of altruism)

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น พบว่า มีนักวิชาการหลายท่านได้นิยามความหมายของคำว่าทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไว้ ดังนี้

โรเซนฮาน (Rushton; & Sorrentino. 1981: 233; citing Rosenhan. 1972) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งในตัวบุคคลที่ไวต่อความต้องการช่วยเหลือบุคคลอื่น เมื่อได้พบกับสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมในทางที่ดี โดยการทุ่มเท เสียสละกำลังกาย สิ่งของ เวลา หรือความสุขส่วนตัว (การอุทิศตน) เพื่อช่วยเหลือและทำประโยชน์ให้ผู้อื่นได้รับความสุข พ้นจากความลำบากหรือในสิ่งที่เขาต้องการ

เบอร์โควิทซ์ และ เครปส์ (Bar-Tal. 1976: 5; citing Berkowitz. 1972; & Krebs. 1970) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นรูปแบบแรกของพฤติกรรมเพื่อสังคม (Pro-social Behavior) โดยการแสดงออกที่เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นไปด้วยความสมัครใจ
2. มีจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ของผู้อื่น
3. ปราศจากการคาดหวังในรางวัล

รัชตัน (Rushton. 1980: 8) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งก่อให้เกิดผลในทางบวกเพื่อบุคคลอื่นมากกว่าเพื่อตนเอง มีลักษณะตรงกันข้ามกับพฤติกรรมเห็นแก่ตัวเอง (Egoism) ที่ถูกนิยามว่าเป็นพฤติกรรมทางสังคมที่ก่อให้เกิดผลในทางบวกเพื่อตนเองมากกว่าเพื่อคนอื่น

ชวอร์ทซ์ และ ฮาวเวิร์ด (Rushton; & Sorrentino. 1981: 190; citing Schwartz; & Howard) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่าเป็นการกระทำที่เสียสละ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ทางวัตถุหรือทางสังคมของผู้กระทำ

เบิร์น (Berns. 1985: 393) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นการกระทำที่มีแนวโน้มในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หรือสร้างประโยชน์ต่อผู้อื่นหรือกลุ่มบุคคลโดยปราศจากความต้องการสิ่งตอบแทน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวรวมไปถึงความมีน้ำใจ การเอื้ออาทร ความไม่เห็นแก่ตัว และการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ฟรีดแมน และ เปปแลนด์ (Freedman; & Peplau. 1985: 301) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นการกระทำตามหน้าที่ด้วยความสมัครใจ เพื่อที่จะช่วยเหลือบุคคลอื่นๆ โดยไม่คาดหวังรางวัลที่จะได้รับการกระทำในทุกๆ รูปแบบ

มิดลาร์สกี และ กาฮานา (Midlarsky; & Kahana. 1994: 11) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่าเป็นประเภทย่อยของการช่วยเหลือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่กระทำโดยความสมัครใจและได้รับการจูงใจด้วยความห่วงใยในสวัสดิภาพของผู้อื่นมากกว่าการคาดหวังรางวัล ซึ่งในที่นี้การแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือที่ได้รับการจูงใจจากรางวัลภายนอก ไม่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่น ซึ่งต่างจากการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือที่เป็นการได้รับรางวัลจากภายใน

ไซโรเดอร์ และคณะ (Schroeder; et al. 1995: 16 – 20) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมเพื่อสังคม มีความหมายที่มีความใกล้เคียงกับการช่วยเหลือเป็นอย่างมาก แตกต่างกันตรงที่ในกรณีของการช่วยเหลือไม่ได้คำนึงถึงผลหรือประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากความช่วยเหลือนั้น แต่สำหรับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้นเป็นการช่วยเหลือที่มีลักษณะเฉพาะ โดยคำนึงถึงการที่ผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นต้องช่วยโดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนในการช่วยเหลือแต่อย่างใด

มายเยอร์ส (Myers. 1996: 527) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นแรงจูงใจที่จะเพิ่มสวัสดิภาพ (welfare) แก่บุคคลอื่นโดยปราศจากความรู้สึกที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวของบุคคล (เห็นแก่ตัว)

สตีเฟนสัน (Stephenson. 1996: 44) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น โดยไม่มีผลประโยชน์ส่วนตัว ในการบำเพ็ญประโยชน์นั้น ซึ่งตรงกันข้ามกับการเห็นแก่ตัว

เฟลด์แมน (Feldman. 1998: 270) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นพฤติกรรมช่วยเหลือ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น แต่ทว่าต้องเป็นการเสียสละตนเองอย่างแท้จริง

โอลิเนอร์ (Oliner. 1999: Online) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นคำที่ตรงกันข้ามกับคำว่า เห็นแก่ตัว ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลทำอะไรจะหวังสิ่งตอบแทนจากการกระทำของตนเองเป็นสำคัญ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนี้มีองค์ประกอบของความหมายที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. มีความปรารถนาที่จะให้
2. มีความรู้สึกเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น
3. ไม่มีแรงจูงใจที่จะรับสิ่งตอบแทนจากสิ่งที่คุณกระทำเพื่อผู้อื่นนั้น
4. เป็นไปด้วยความสมัครใจ

เดวิด โรเซนฮาน (Shaffer, David R. 2000: 308; citing David, Rosenhan. 1970b) ได้ให้ความหมายของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. Normative Altruism เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่ผู้กระทำการต้องการผลตอบแทน เป็นการทำตามมาตรฐานของสังคม เช่น การยกย่องชมเชยและโดยทั่วไป ผู้กระทำมักไม่ต้อเสี่ยงภัย และถ้าจะได้รับความลำบากจากการกระทำนั้นก็น้อยมาก

2. Autonomous Altruism เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยที่ผู้กระทำไม่หวังผลตอบแทน เป็นการกระทำเพราะความเห็นอกเห็นใจ ทำด้วยความเต็มใจ เพื่อความดีในแง่จริยธรรม แม้ว่าผู้กระทำจะต้องเสี่ยงอันตราย หรือได้รับความลำบากจากการช่วยเหลือผู้อื่น การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นประเภทนี้เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่แท้จริง

แบ็ตสัน (Fletcher; & Clark. 2001: 163; citing Batson. 1991) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นสภาวะเกี่ยวกับแรงจูงใจโดยมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อเพิ่มสวัสดิภาพให้กับผู้อื่น

แมคโคลเลย์ และ เบอร์โควิทซ์ (Fletcher; & Clark. 2001: 162; citing Macaulay; & Berkowitz. 1970) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นรูปแบบเฉพาะของการให้ความช่วยเหลือ ซึ่งผู้ที่ให้การช่วยเหลือบุคคลอื่นต้องปราศจากการคาดหวังรางวัลจากภายนอกสำหรับการช่วยเหลือ

โดยในความหมายนี้รวมถึงต้องมีความตั้งใจและแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งแนวคิดนี้ได้รับการยอมรับโดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยา

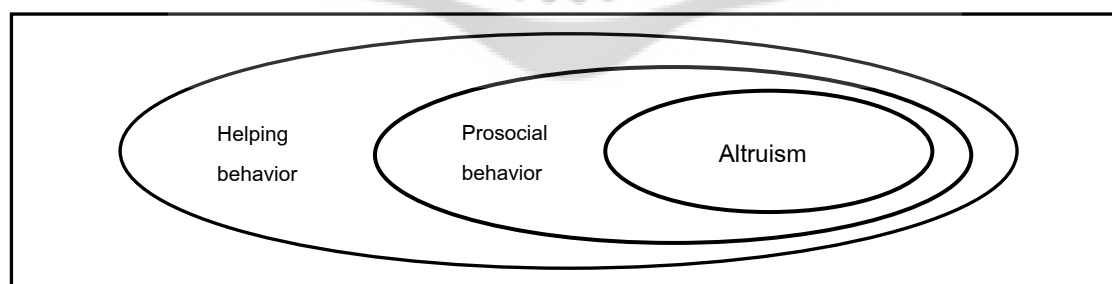
เบียร์ฮอฟ (Bierhoff. 2002: 9 – 10) กล่าวเกี่ยวกับนิยามของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไว้ว่า มีการนำคำว่า “พฤติกรรมเพื่อสังคม” (Pro-social behavior) และคำว่า “พฤติกรรมช่วยเหลือ” (Helping behavior) และ “พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” (Altruism behavior) มาใช้แทนกันบ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามคำเหล่านี้อาจถูกแยกความแตกต่างโดยดูถึงแรงจูงใจ “ที่อยู่เบื้องหลัง” พฤติกรรมที่แสดงออกมาอย่างเปิดเผย ดังนี้

“การช่วยเหลือ” เป็นคำที่กว้างที่สุด โดยรวมการให้ความช่วยเหลือระหว่างบุคคลทุกรูปแบบของการสนับสนุนหรือช่วยเหลือระหว่างบุคคล ซึ่งอาจหมายรวมถึงส่วนหนึ่งของบทบาทตามภาระหน้าที่ ซึ่งอาจมีค่าตอบแทนในการกระทำนั้น

“พฤติกรรมเพื่อสังคม” นั้นเป็นคำที่แคบลงมา ซึ่งเป็นการกระทำ ซึ่งมีความตั้งใจที่จะทำให้สถานการณ์ของผู้รับการช่วยเหลือ (Help-recipient) ดีขึ้น ซึ่งผู้กระทำนั้นไม่ได้รับแรงจูงใจจากการปฏิบัติตามหน้าที่ พฤติกรรมอาจเกิดเนื่องจากแรงจูงใจ เพื่อที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองหรือผู้อื่นก็ได้ โดยอาจมีเป้าหมายสูงสุดของพฤติกรรมช่วยเหลือที่ได้รับแรงจูงใจแบบที่เห็นแก่ตัวหรือเป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruistically) โดยแท้จริงก็ได้

“พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” นั้นสัมพันธ์กับ “พฤติกรรมเพื่อสังคม” ซึ่งมีข้อจำกัดที่เพิ่มเข้ามา กล่าวคือ แรงจูงใจของผู้ให้ความช่วยเหลือนั้น ต้องแสดงถึงลักษณะการเข้าถึงมุมมองความคิด (Perspective taking) และมีการเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยมีลักษณะเฉพาะด้วยการให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้อื่น ห่วงใยถึงความอยู่ดีมีสุขของผู้อื่น และแสวงหาทางออกสำหรับปัญหาของผู้อื่น

คำทั้ง 3 นี้ มีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างใกล้ชิด อธิบายตามภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง “Helping behavior” “Prosocial behavior” “Altruism”

พิเลียวิน และ ชาง โชรเดอร์ และ ชิมมอล (Michenre; DeLamater; & Myers. 2004: 247; citing Piliavin; & Charng. 1990; Schroeder; et al. 1995; & Simmons. 1991) นิยาม

การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่าเป็นพฤติกรรมเพื่อสังคมประเภทหนึ่ง ซึ่งเป็นความตั้งใจที่จะให้ความช่วยเหลือกับบุคคลอื่น โดยปราศจากการคาดหวังรางวัลใดๆ (นอกเสียจากความรู้สึกที่ดี ซึ่งอาจเป็นผลของการช่วยเหลือนั้น) ภายใต้ความหมายนี้ผู้ช่วยเหลือจะต้องตั้งใจเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น

ชาฟเฟอร์ (Shaffer. 2008: 325) นิยามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า เป็นการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้อื่น ซึ่งแสดงออกผ่านทางการกระทำเพื่อสังคม ได้แก่ การแบ่งปัน การทำงานร่วมกัน และการช่วยเหลือ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับนิยามของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นการแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะกระทำการที่เป็นผลดี หรือเป็นคุณ เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือส่วนรวมมากกว่าเพื่อตนเอง โดยรูปแบบการกระทำเป็นพฤติกรรมทางบวกที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า ด้วยความสมัครใจ ปราศจากการคาดหวังสิ่งตอบแทนจากการกระทำนั้น

1.1.3 ความหมายของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

จากการทบทวนเอกสารทั้งในส่วนของการนิยามความหมายของคุณลักษณะ และส่วนของการนิยามความหมายของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้ว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงให้เห็นว่า มีความตั้งใจที่จะทำสิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือส่วนรวมมากกว่าเพื่อตนเอง

1.2 ลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (The Altruistic Personality)

มีการศึกษาวิธีการต่างๆ มากมายเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและพฤติกรรมเพื่อสังคม ก่อนหน้านี้มีการวิจารณ์ในความเชื่อที่ผิดว่า การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไม่สามารถศึกษาได้ จึงได้มีการทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับ มอลเลอร์ (Staub; et al. 1984: 273; Citing Maller. 1934) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruistic personality) โดยทำการศึกษาดังแต่เด็กประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา จำนวน 11,000 คน โดยให้ทำแบบทดสอบการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นจำนวน 33 ข้อ ด้านการควบคุมตน ความซื่อสัตย์ที่บ้าน ในห้องเรียน เวลาเล่น และเวลาออกกำลังกาย และมีการวัดระดับชื่อเสียงของเด็กจากครูและเพื่อนว่ามีชื่อเสียงในด้านใด มีการสังเกต 170,000 ครั้ง ซึ่งครูกับเพื่อนสรุปผลที่ตรงกัน การทดสอบให้คะแนนออกมาเหมือนๆ กัน มีความสม่ำเสมอในด้านการควบคุมตน ความซื่อสัตย์ ความรู้ทางจริยธรรม ต่อมา เบอร์ตัน (Staub; et al. 1984: 273; citing Burton. 1963) ได้ทำการทดสอบที่มีลักษณะคล้ายๆ กับข้างต้น หลักฐานที่เพิ่มขึ้นมากจากงานวิจัยต่างๆ สรุปได้ว่า ลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีลักษณะเฉพาะบางคน ซึ่งมีลักษณะของความสม่ำเสมอที่จะเป็นผู้มีใจกว้าง มีเมตตา และช่วยเหลือผู้อื่น โดยการดูพฤติกรรมรวมๆ ทั้งหมดมากกว่าการถามคำถามเกี่ยวกับเด็กในชั้นเรียน

นอกจากการศึกษาข้างต้นแล้ว ยังพบว่า มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้พูดถึงลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ดังนี้

สตับ และคณะ (Staub; et al. 1984: 273) อธิบายลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่ามีลักษณะ ดังนี้

1. บุคคลนั้นมีแรงจูงใจเป็นอย่างมากที่จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2. บุคคลนั้นเห็นใจเอื้ออาทรต่อความรู้สึกทุกข์ยากของผู้อื่นมาก และสามารถมองเห็นโลกจากมุมมองทางอารมณ์ของผู้อื่น

3. บุคคลนั้นมีกฎเกณฑ์ส่วนบุคคลที่ยึดถือทางด้านความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ทางสังคม วิธีการใช้เหตุผลทางจริยธรรม การตัดสินใจ และความรู้

ด้วยเหตุผลทางแรงจูงใจขั้นพื้นฐานเหล่านี้ บุคคลน่าจะให้คุณค่าและเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น การให้ (การแบ่งปัน) คนที่ยากลำบากมากกว่าตน การปล่อยยืมผู้อื่น การช่วยเหลือ (ช่วยชีวิต) ผู้อื่นในสถานการณ์ที่เลวร้าย

4. บุคคลที่เป็นผู้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นจะมีพฤติกรรมซื่อสัตย์ มีความมั่นคง และมีการบังคับตนมากกว่าคนที่ไม่ใช่ผู้ที่กระทำเพื่อผู้อื่น

รัชตัน (Rushton. 1980: 85) นักวิชาการตะวันตกยังได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคคลที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น พบว่า โดยทั่วไปแล้วจะมีลักษณะ ดังนี้

1. การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเพิ่มขึ้นตามอายุ อย่างน้อยก็ถึงอายุประมาณ 11 หรือ 12 ปี ซึ่งหมายความว่าต่อนั้นไม่ยืนยัน

2. ผู้หญิงจะมีใจช่วยเหลือผู้อื่นมากกว่าผู้ชายยกเว้นในกรณีฉุกเฉิน

3. บุคคลที่ชอบช่วยเหลือผู้อื่นจะเป็นคนซื่อสัตย์และควบคุมตนเองได้ดี

4. บุคคลที่ช่วยเหลือผู้อื่นเป็นประจำมักจะเป็นผู้ที่มีบุคลิกดี รู้สึกว่าตัวเองมีสมรรถภาพสูงและมีชีวิตที่ดี

สำหรับข้อแรกนั้นมีข้อจำกัดว่า การที่พบว่าผู้หญิงชอบช่วยเหลือมากกว่า อาจจะเป็นเพราะสัญชาตญาณความเป็นแม่ ทำให้ชอบช่วยทุกๆ ไป แต่พอถึงเรื่องใหญ่ๆ เช่น เรื่องฉุกเฉินกลับกลายเป็นว่า ประเด็นนี้ไม่ชัด แสดงว่า ผู้ชายก็มีการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเช่นผู้หญิง และจะเด่นขึ้นมาในเรื่องที่ต้องใช้ความกล้ากว่า เช่น ในเหตุฉุกเฉิน

โอลิเนอร์ (Oliner. 1999: Online) ได้ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ในกลุ่มบรรพชาธรรณิกต่างๆ 6 กลุ่ม พบว่า ผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีลักษณะต่างๆ เช่น เป็นผู้ที่ได้รับแบบอย่างที่ดีจากผู้ปกครอง มีจิตใจอาสาสมัคร (อุทิศตน) มีความกล้าหาญ มีความเอื้ออาทร ผู้อื่น มีความใส่ใจผู้อื่น มีศีลธรรม ยึดหลักศาสนา ไม่ปรารถนาเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ มีความเคารพตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม พึงพอใจในตนเอง รักความยุติธรรม เชื่อว่าทุกอย่างแก้ไขได้ (มองโลกในแง่ดี) ใส่ใจในการทำงานร่วมกัน ซื่อสัตย์ รู้สึกว่าการช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ต้องการช่วยเหลือชุมชน ต้องการความใกล้ชิด ต้องการพัฒนาตนเอง

บาร์ทอล และ เรวิว (Bartal; & Raviv. 1982: 292) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยจะเน้นที่เจตนา ความสมัครใจ และการไม่คาดหวังรางวัลจากภายนอกของผู้กระทำ แต่ก็

ยอมให้มีการคาดหวังรางวัลจากภายใน เช่น ความสบายใจจากการได้ช่วยเหลือผู้อื่น ดังนี้

1. ผู้กระทำจะต้องมีเจตนากระทำให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่น
2. ผู้กระทำต้องริเริ่มการกระทำด้วยความสมัครใจ
3. ผู้กระทำต้องกระทำพฤติกรรมนั้นให้เป็นเป้าหมายในตัวของมันเอง โดยปราศจากการคาดหวังรางวัลจากภายนอก

เบียร์ฮอฟ (Bierhoff. 2002: 9 – 10) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า แรงจูงใจของผู้ให้ความช่วยเหลือนั้น ต้องแสดงถึงลักษณะการเข้าถึงมุมมองความคิด (Perspective taking) และมีการเอื้ออาทรผู้อื่น โดยมีลักษณะเฉพาะด้วยการให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้อื่น ห่วงใยถึงความอยู่ดีมีสุขของผู้อื่น และแสวงหาทางออกสำหรับปัญหาของผู้อื่น

วอลสเตอร์ และ พิลีวีน (Brown. 2006: 106; citing Walster; & Piliavin. 1972) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ว่าต้องเป็นผู้ที่มีลักษณะของการกระทำด้วยความสมัครใจ ซึ่งต้องใช้ความพยายามหรือเวลา เพื่อที่จะเป็นผู้ช่วยเหลือทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และได้รับการกระตุ้นโดยบางสิ่งบางอย่างที่ไม่ใช่การคาดหวังรางวัลที่เป็นสิ่งของหรือรางวัลทางสังคม

คอมท์ (Habito; & Inaba. 2008: 1; citing Comte. 1875: 569) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ว่าเป็นผู้ที่กระทำโดยมีเจตนาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน ทั้งภายนอกและภายในตน

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น มีลักษณะเฉพาะในบางคน และพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นต้องมีความสม่ำเสมอ ในการพิจารณาจะต้องดูพฤติกรรมรวมๆ ทั้งหมด มากกว่าการพิจารณาจากสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพียงอย่างเดียว เช่น ไม่ตัดสินเพียงแค่การถามคำถามเดียวกับเด็ก เป็นต้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีนักวิชาการหลายท่านที่การศึกษาเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยกล่าวถึงการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในลักษณะของการทำกิจกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

รัชตัน (Rushton. 1980: 7) กล่าวถึงรูปแบบกิจกรรมของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. กิจกรรมที่เกี่ยวกับวัตถุ (Objected-related activity) คือ การบริจาคหรือการแบ่งปันสิ่งของที่เป็นวัตถุ เช่น แบ่งของใช้ส่วนตัวให้แก่ผู้อื่น
2. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ (Cooperative activity) คือ การให้ความร่วมมือในการทำงานหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกัน เพื่อให้ไปสู่ผลสำเร็จที่มีเป้าหมายร่วมกัน เช่น การรวมตัวของกลุ่มคนในการร่วมกันทำความสะอาดที่สาธารณะ
3. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือ (Helping activity) คือ การให้ความช่วยเหลือทั่วไป ซึ่งเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย เช่น พาคนแก่หรือคนพิการข้ามถนน
4. กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเห็นใจเอื้ออาทร (Empathic activity) คือ การกระทำที่เป็น การแสดงถึงการเข้าใจและเห็นใจผู้อื่น เช่น การปลอบเพื่อนที่โศกเศร้า

สเตอร์เยอร์ และคณะ (Rushton; & Sorrentino. 1981: 333 – 340; citing Strayer, et al. 1979) ได้อธิบายการแบ่งกิจกรรมตามรูปแบบเฉพาะของพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งได้จากการสังเกตในระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน ออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. กิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งของ ซึ่งรวมถึงพฤติกรรม 5 ประเภท ดังนี้
 - 1.1 การเสนอ (Offering) อธิบายถึงการพยายามให้สิ่งของ ซึ่งสามารถนำไปสู่การปฏิเสธอย่างชัดเจน หรือการปฏิเสธโดยปริยายโดยการไม่ยอมรับของขวัญ
 - 1.2 การให้ (Giving) ได้ถูกทำห้เมื่อสิ่งของนั้นๆ ได้ถูกถ่ายโอนจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่ง
 - 1.3 การแบ่งปัน (Sharing) ได้ถูกนิยามว่า เป็นการอนุญาตให้เด็กคนอื่นใช้สิ่งของส่วนตัวของตน เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายที่สุด การแบ่งปันไม่จำเป็นต้องมาพร้อมกับอาการกิริยาของการให้หรือการเสนอเสมอไป
 - 1.4 การแลกเปลี่ยน (Exchanging) ได้ถูกนิยามว่า เป็นการถ่ายโอนสิ่งของขึ้นเดียวระหว่างบุคคลสองคน การแลกเปลี่ยนมีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับการให้
 - 1.5 การตอบแทนซึ่งกันและกัน (Trading) รวมถึงกรณีที่สิ่งของสองสิ่งได้ถูกถ่ายโอนระหว่างเด็กสองคนในเวลาเดียวกัน เมื่อสิ่งของชิ้นหนึ่งได้ถูกเปลี่ยนมือซ้ำกันหลายๆ ครั้ง
2. พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นประเภทที่สอง รวมถึงกิจกรรมการให้ความร่วมมือ ซึ่งรวมถึง
 - 2.1 การให้ความร่วมมือในการทำงาน (Task cooperation) ได้ถูกนิยามว่า เป็นกิจกรรมที่ทำร่วมกัน เช่น การยกของเล่นไปที่สนามเด็กเล่น หรือ การย้ายเฟอร์นิเจอร์ไปที่ห้องนั่งเล่น กิจกรรมเหล่านี้มักจะเกิดขึ้นก่อนกิจกรรมการเล่น
 - 2.2 การให้ความร่วมมือในการเล่น (Play cooperation) มีความหมายรวมถึงกิจกรรมที่มีเป้าหมายคล้ายกัน ซึ่งเกิดขึ้นในระหว่างขั้นตอนของการเล่น ยกตัวอย่างเช่น เด็กผู้ชายสองคนกำลังให้ความร่วมมือในการเล่น ในขณะที่พวกเขาแลกเปลี่ยนบทบาทกัน ในขณะที่กำลังเล่นรถเลื่อน (รถเข็นสี่ล้อขนาดเล็ก)
3. กิจกรรมการให้ความช่วยเหลือเป็นกิจกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ประเภทที่สาม การให้ความช่วยเหลือมีความแตกต่างจากการให้ความร่วมมือ เพราะว่า พฤติกรรมของผู้ช่วยเหลือแตกต่างจากผู้รับ
 - 3.1 การช่วยเหลือในการทำงาน (Task help) คือ การช่วยเหลือบุคคลอื่น ในการบรรลุเป้าหมายเฉพาะ เช่น การผูกเชือกกรองเท้า หรือการใส่เสื้อผ้าหนึ่งชิ้น
 - 3.2 การช่วยเหลือในการเล่น (Play help) รวมถึงกิจกรรมคล้ายๆ กัน ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างขั้นตอนในการเล่น เช่น การคลุมผ้าห่มให้กับบุคคลอื่นในขณะที่กำลังเล่นฝึกกัน หรือลากคนอื่นในรถเลื่อนขณะที่กำลังเล่นรถม้ากัน ถ้าหากเด็กๆ แลกเปลี่ยนบทบาทกันในกิจกรรมการเล่นเหล่านั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับนั้นจะถูกนับว่าเป็นการให้ความร่วมมือในการเล่น (Play cooperation) เนื่องจากผู้เล่นสองคนได้แสดงกิจกรรมชนิดเดียวกัน

4. พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นประเภทสุดท้ายประกอบด้วย กิจกรรมการเห็นใจ เอื้ออาทรประเภทนี้ ได้ถูกแบ่งออกเป็นพฤติกรรมย่อย 3 ประเภท ดังนี้

4.1 การมองดูเพื่อนที่กำลังอารมณ์ไม่ดี (Looking at upset peer) หมายถึง การมองเห็น (โดยสายตา) เด็กที่กำลังมีความทุกข์

4.2 การเข้าถึงเพื่อนที่กำลังอารมณ์ไม่ดี (Approaching upset peer) ทำให้เกิดการเข้าถึงตัวเด็กที่กำลังเป็นทุกข์ ในระยะห่างระหว่างบุคคล (โดยประมาณ 1 เมตร)

4.3 การปลอบโยน (Comforting) ซึ่งรวมถึงกิจกรรมที่ดูเหมือนจะมีเจตนา เพื่อบรรเทาความไม่สบายของเพื่อนที่กำลังเป็นทุกข์ ได้ถูกกำหนดรหัสให้เป็นการมอง (Looking) และการปลอบโยน (Comforting) แต่ไม่ใช้การเข้าถึง (Approaching) เนื่องจากเด็กสองคนได้อยู่ในระยะห่างส่วนบุคคล ก่อนที่จะมีเหตุการณ์การร้องไห้เกิดขึ้น

รามาสวามี และ เบอร์กิน (Ramaswamy; & Bergin. 2009: Online; citing Bergin; & French. 1995) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “การเสริมแรงและการชักนำทำให้เกิดพฤติกรรมเพื่อสังคมเพิ่มขึ้นหรือไม่ ผลของการแทรกแซงโดยมีคุณครูเป็นฐานในโรงเรียนเตรียมอนุบาล” ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งเขาได้แบ่งพฤติกรรมเพื่อสังคมออกเป็น 5 ประเภท โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การช่วยเหลือ (Helping) หมายถึง การที่เด็กทำการยื่นมือช่วย อธิบาย รับหรือให้สิ่งของหรือให้ความช่วยเหลือต่างๆ

2. การแบ่งปัน (Sharing) หมายถึง การที่เด็กทำการเสนอ แสดง อนุญาตให้ใช้สิ่งของ หันไปรับหรือแบ่งปันของเล่นและอาหาร

3. การปลอบโยน (Comforts) หมายถึง การที่เด็กแสดงถึงการปลอบโยนทางกาย การถามและเป็นห่วงกังวลต่อบุคคลอื่นที่เป็นทุกข์ และพยายามทำให้เด็กอีกคนหนึ่งรำเริง

4. ความรักความรู้สึก (Affection) หมายถึง การที่เด็กแสดงถึงท่าทางที่แสดงออกซึ่งความรักความรู้สึก เช่น กอดและจูบ ให้ผู้อื่นเข้าร่วมในกิจกรรม และเชิญผู้อื่นให้เข้ามาอยู่ในการสนทนา

5. การให้ความร่วมมือ (Cooperation) หมายถึง การที่เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ด้วยไมตรีจิต เช่น เป็นนักกีฬาที่อนุญาตให้เด็กคนอื่นได้รับบทบาทที่ดีในการเล่น บทบาทสมมติ ไม่กตขี้และขู่ว่าจะโยน และประนีประนอมในการเล่น

มิลเลอร์ และ แมคดูกอล (Miller; & Mcdougall. 1997: 303 – 325) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างความรู้สึกในช่วงวัยเด็กตอนกลางกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยแบ่งการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นเรื่องการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นด้วยการใช้คำถามปลายเปิด เพื่อศึกษาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามความคิดเห็นของครูจำนวน 30 คน และนักเรียน จำนวน 120 คน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสำหรับค้นคว้าร่วมกับเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสรุปได้ว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามความคิดเห็นของครู ประกอบด้วย การมีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น โดยที่ไม่ต้องร้องขอให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน มีคุณธรรมจริยธรรม ยอมเสียสละเพื่อคนอื่น อุทิศตน

เพื่อนำหน้าที่และส่วนรวม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันข้าวของเครื่องใช้ มองโลกในแง่ดี รับผิดชอบต่อสังคม เห็นใจผู้อื่น และซื่อสัตย์สุจริต และคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามความคิดเห็นของนักเรียน ประกอบด้วย การบริจาคสิ่งของ การแบ่งปัน การให้ การเสียสละ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น การให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม อดทนมุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือผู้อื่น(อุทิศตน) คิดในเชิงบวก (มองโลกในแง่ดี) และซื่อสัตย์สุจริต ประกอบกับการใช้การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ได้แก่ นักเรียน ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และนักวิชาการ สรุปได้ว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันสิ่งของ บริจาคเงิน หรือสิ่งของ เห็นแก่ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เอาเปรียบคดโกงผู้อื่น (ซื่อสัตย์) มีน้ำใจ อุทิศตน เพื่อสังคมและส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีความเห็นอกเห็นใจ มีใจกว้าง มีเมตตา ไม่ฝ่าฝืนกฎระเบียบโรงเรียน และสังคม (รับผิดชอบต่อสังคม) ให้ความร่วมมือช่วยเหลืองานส่วนรวม มีความคิดเห็นในเชิงบวก (มองโลกในแง่ดี) และมีคุณธรรม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้น เกี่ยวกับลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกัน ถึงแม้ว่า จะมีการใช้ถ้อยคำในการเรียกองค์ประกอบที่หลากหลายก็ตาม ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว เพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในตาราง 1 สรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามแนวคิดของนักการศึกษาและจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

ตาราง 1 สรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามแนวคิดของนักการศึกษาและจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น

องค์ประกอบ	นักการศึกษา	Staub; et al. (1984)	Oliner (1999)	Rushton (1980)	Strayer; et al. (1979)	Walster; & Piliavin (1972)	Ramaswamy; & Bergin. (2009)	ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น		
								การสัมภาษณ์	แบบสอบถามปลายเปิด	
									ครู	นักเรียน
การอุทิศตน			✓			✓		✓	✓	✓
การเอื้ออาทร	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
การช่วยเหลือผู้อื่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓
ความรับผิดชอบต่อสังคม	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓
การมองโลกในแง่ดี		✓	✓				✓	✓	✓	✓
ความซื่อสัตย์	✓	✓	✓				✓	✓		✓
กล้าหาญ			✓							
ยุติธรรม			✓							
มีน้ำใจ								✓	✓	
มีคุณธรรมจริยธรรม									✓	

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ตามแนวคิดของนักการศึกษา เพื่อนำมาเป็นการรอบแนวคิดในการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดของ รัสตัน (Rushton. 1980: 7) สเตรเยอร์ และคณะ (Rushton; & Sorrentino. 1981: 333 – 340; citing Strayer; et al. 1979) สตาบ และคณะ (Staub; et al. 1984: 273) โอลิเนอร์ (Oliner. 1999: Online) วอลสเตอร์ และ พิลีวีน (Brown. 2006: 106; citing Walster; & Piliavin. 1972) ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อศึกษาลักษณะและองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ทำให้ได้องค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ทั้งหมด 8 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ โดยมีรายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1. คุณลักษณะด้านการอุทิศตน

1.1 ความหมายของการอุทิศตน

การอุทิศตน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการตั้งใจอย่างมาก พยายามอย่างเต็มกำลัง ความสามารถในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ประกอบด้วย การทุ่มเทและเสียสละแรงกายสติปัญญา เวลาและความสุขสบายส่วนตัว

1.2 ความสำคัญของการอุทิศตน

การอุทิศตนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นอาสาสมัคร ในการให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ดังที่ ฉัตรวรรณ์ องค์กรสิงห์ (2550) กล่าวว่า อาสาสมัครผู้ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นโดยไม่รับค่าตอบแทน ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องมีจิตสำนึกของผู้ที่อุทิศตน พิมลพร อินตะขัติ (2554: 11) ได้กล่าวถึงบทวิเคราะห์ของ วิจิตร ศรีสะอาด ว่า วัตถุประสงค์อาสาสมัครผู้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมมิใช่เพื่อส่วนตัว
2. เป็นการกระทำที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ
3. เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของสินจ้างรางวัล การทำงานต้องถือหลักว่าไม่เป็นการจ้าง ค่าตอบแทนที่ได้ควรเพียงพอแก่การยังชีพเท่านั้น
4. เป็นการอุทิศกำลังกาย กำลังใจ และเวลาให้ส่วนรวม

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่า บุคคลที่เป็นอาสาสมัครทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นนั้น เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะของการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น โดยไม่ต้องการค่าตอบแทนเป็นเงินทอง ไม่ต้องการมีการจ่ายให้กับการทำงานนั้นๆ แต่อย่างใด

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการอุทิศตนในอาสาสมัคร

ฉัตรวรัญ องค์กร (2550) กล่าวถึงคุณลักษณะการอุทิศตนในอาสาศักดิ์และแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านการอุทิศตนว่าเส้นแบ่งของผู้ที่เป็นอาสาศักดิ์ และผู้ที่ทำงานให้บริการทางสังคม อาจจะมีเส้นแบ่งที่เบาบางมากหากจะใช้เพียงเงื่อนไขของการทำงานโดยปราศจากค่าตอบแทน หรือพอมีค่าตอบแทนบ้าง แต่ให้เป็นไปอย่างพอเพียง หรือผลที่ได้รับไม่อาจทดแทนกับค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไป การคิดในเชิงเศรษฐกิจหรือการแลกเปลี่ยนเชิงตัวเงินนี้ อาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่มีแนวคิดของการทำงานอย่างอุทิศตัวเพื่อสังคม

อาสาศักดิ์มุ่งทำความดีและอุทิศตนเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เมื่อลงมือทำงานแล้วไม่คิดว่าตนเองจะได้อะไรหรือจะเสียอะไร แต่มุ่งทำงานไปอย่างปราศจากเงื่อนไข การมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ให้กับผู้อื่นหรือสังคมนั้น จะต้องขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติกิจการงานด้วยความเข้มแข็ง หนักแน่นจนติดเป็นนิสัย อาสาศักดิ์เหล่านี้จะมุ่งอุทิศแรงกายและทรัพย์สินเพื่อเป็นการบริจาทานคือ มีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และพยายามหาหนทางที่จะอุทิศตน ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่เจ็บป่วยและยากไร้ ด้วยโอกาสกว่าตน

1.4 แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านการอุทิศตน

จิตวิญญาณการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อความสุขของส่วนรวมนั้น มาจากการหล่อหลอมของครอบครัวเป็นหลัก ระบบคุณค่าที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากคนในครอบครัว โดยการสอน การทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ล้วนมีผลอย่างยิ่งต่อบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลและการมีจิตใจที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

การอุทิศตนเป็นอาสาศักดิ์ อาจจะก่อกำเนิดมาจากค่านิยมบางประการที่มีอยู่ภายในความรู้สึกนึกคิดของคนๆ นั้น เป็นค่านิยมที่ได้รับการพัฒนามาจากการหล่อหลอมของครอบครัว จากสถาบันการศึกษา จากหลักธรรมคำสอนในศาสนา จากการเฝ้าสังเกตและตั้งคำถามกับความเป็นไปในสังคม หรือการได้อ่านประวัติชีวิตของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในใจ ค่านิยมดังกล่าว ได้แก่

1. การเสียสละ ผู้ที่อุทิศตนเป็นอาสาศักดิ์กล่าวว่า การจะเข้าถึงความเสียสละได้ จำต้องผ่านกระบวนการของการบังคับจิตใจให้ลด ละ สละ เลิก วิถีความสุขส่วนตัว การบริจาททรัพย์สินเงินทอง เวลาและบางครั้งรวมถึงความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่ออุทิศตนมาทำงานอาสาศักดิ์
2. ความมั่นคงทางจิตใจ การอุทิศตนโดยยึดมั่นในอุดมการณ์นั้น จำต้องมีความหนักแน่น อดทน และความมั่นคงอย่างสูงทางจิตใจ ถึงจะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้เป็นการบำรุงความเชื่อและความยึดถือในอุดมการณ์
3. ความสามารถในการรักษาสมดุล ผู้ที่ทำงานอาสาศักดิ์จำเป็นต้องสามารถรักษาสมดุลระหว่างความต้องการเชิงเศรษฐกิจที่สนองรับต่อความต้องการทางกาย และความต้องการที่จะบรรลุอุดมการณ์ซึ่งเป็นความต้องการภายใน

2. คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร

2.1 ความหมายของการเอื้ออาทร คำว่าเอื้ออาทรมีความหมายหลากหลาย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นที่จะศึกษาในเรื่องของการเอื้ออาทรที่มีต่อผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเอื้ออาทรเกี่ยวกับ

ความเข้าใจถึงความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น ได้มีผู้ที่ให้ความหมายของการเอื้ออาทรไว้ ดังนี้
 ลาสเตอร์ (Lauster. 1978: 114) ได้ให้ความหมายของการเอื้ออาทร ว่าเป็นความสามารถที่เข้าถึงและเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่น โดยอาศัยประสบการณ์ที่เหมือนกันของตนเอง มาคาดคะเนอารมณ์พฤติกรรมของผู้อื่น

อีแกน (Egan. 1986: 95) ได้ให้ความหมายของการเอื้ออาทร ว่าเป็นความสามารถที่เข้าถึงและเข้าใจความรู้สึกผู้อื่น และมีส่วนร่วมในความรู้สึกนั้น ผลของความรู้สึกสามารถแสดงให้เห็นได้ โดยพฤติกรรมที่แสดงออกด้วยภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง

โกลแมน (Goleman. 1998: 135) ได้ให้ความหมายของการเอื้ออาทร ว่าเป็นการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกความต้องการและความห่วงใยที่มีต่อผู้อื่น

มอย และ คณะ (Moi; & et al. 2002: 236) ได้กล่าวถึงความเอื้ออาทร ว่าเป็นความสามารถที่จะเข้าใจบุคคล หรือเป็นความสามารถในการที่จะเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่นได้ดีเท่ากับเข้าใจความรู้สึกของตนเอง การเอื้ออาทรเป็นการเข้าอกเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ใ้วางใจ การให้ความร่วมมือ ความซื่อสัตย์ จริงใจ ในสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น โดยทั้งนี้จุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ การเคารพและเข้าใจในความรู้สึกของบุคคลอื่น

จากความหมายดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การเอื้ออาทร หมายถึง การร่วมรู้สึกต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ของผู้อื่น ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น ใส่ใจต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีต่างๆ โดยแสดงความรู้สึกเป็นกังวล ให้การปลอบโยน ให้กำลังใจ ให้อภัย และร่วมแสดงความยินดีต่อสถานการณ์ที่ดีของผู้อื่น

2.2 ความสำคัญของการเอื้ออาทร

การเอื้ออาทรมีความสำคัญมากในการดำรงชีวิตในสังคม เพราะเราจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับบุคคลอื่น และจำเป็นต้องพบปะกับผู้คนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงได้มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการเอื้ออาทรผู้อื่นไว้ ดังนี้

ทัวร์เมีย (Ludeman. 1968: 278; citing Tourmier. 1957) กล่าวถึงการเอื้ออาทร ว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการเปิดใจที่จะรู้จักโลกของบุคคลอื่น

อารอนฟรีด (Aronfreed. 1970: 111) กล่าวว่า การเอื้ออาทรเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ดังนั้น การเอื้ออาทรเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้

ลาสเตอร์ (Lauster. 1978: 116) ได้กล่าวว่า การเอื้ออาทรสำคัญมากในการติดต่อกับผู้อื่น ความเข้าใจผิด การโต้แย้ง จะไม่เกิดขึ้นหากบุคคลเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น หากเห็นแก่ตัว มีอคติ และพอใจกับสิ่งเดิมๆ ก็ยากที่จะเอื้ออาทรผู้อื่น

โกลแมน (Goleman. 1998: 132 – 138) กล่าวว่า การเอื้ออาทรเป็นทักษะทางสังคมที่สำคัญในการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น และมีความสามารถในการทำนายว่าแต่ละคนคิด รู้สึก พุดเกี่ยวกับตัวเอง หรือผู้อื่นอย่างไร มีแนวโน้มจะรับรู้และคาดการณ์ถึงความรู้สึกตนเองและมีความเข้าใจจิตใจผู้อื่น 2 ประการ

1. ความเข้าใจเป็นทักษะและสามารถเรียนรู้ได้
2. เป็นส่วนจำเป็นต่อการสร้างสัมพันธ์ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากความสำคัญของความเอื้ออาทรดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความเอื้ออาทร เป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะทำให้สามารถเข้าใจ รับรู้ความรู้สึก อารมณ์ และความต้องการ ของผู้อื่น จึงทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

2.3 แนวทางเสริมสร้างพัฒนาความเอื้ออาทร

มอย และคณะ (Moi; & et al. 2002: 236) ได้กล่าวถึงความเอื้ออาทร ว่าเป็น ทักษะที่บุคคลจะต้องฝึกฝนและพัฒนา โดยมีเทคนิคต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เทคนิคการแสดงความเอื้ออาทร ใช้เพื่อแสดงการรับรู้ต่อความรู้สึกของ บุคคล โดยการนึกถึงสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1 เหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นเป็นอย่างไร (Situation) (กดดันลำบากใจ หรือยุ่งยากใจ)

- 1.2 บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร (Feeling) (เศร้า เสียใจ โกรธ กังวล) เป็นต้น

- 1.3 บุคคลนั้นๆ ต้องการอะไร (Want) หรือความต้องการของเขาคืออะไร (สอบผ่าน มีเงิน มีงานที่ดี) เป็นต้น

2. เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ สามารถทำได้ ดังนี้

- 2.1 การรับฟังอย่างตั้งใจว่าเขาหรือเธอกำลังคิดถึงอะไร (การเข้าใจความรู้สึก ภายใต้อารมณ์ต่างๆ)

- 2.2 ลองระลึกหรือจินตนาการว่าคุณอยู่ในเงื่อนไขหรือสถานการณ์ เดียวกับบุคคลนั้น คุณจะรู้สึกอย่างไร

- 2.3 ตอบสนองด้วยการใช้คำที่สะท้อนความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม และ สื่อสารว่า คุณรับรู้ในความรู้สึกต่อเขาในสถานการณ์นั้นๆ อย่างไร

นอกจากนั้นลาสเตอร์ (Lauster. 1978: 116) ยังได้กล่าวถึง 10 กลวิธีพัฒนา ความเอื้ออาทร ดังนี้

1. ตื่นตัว รับรู้อารมณ์ รับรู้ความต้องการ รับรู้ความปรารถนาของตนอยู่เสมอ และรับรู้ของผู้อื่นด้วย รับฟังสิ่งที่ผู้อื่นพูดให้จบ ถ้าไม่เข้าใจก็ถามก่อนจะตัดสินใจ

2. สังเกตบุคคลคนในที่ต่างๆ ว่าเขามีสภาวะอารมณ์อย่างไร และแสดงออก อย่างไร

3. อย่าตัดสินผู้อื่นโดยพิจารณาจากภายนอก ต้องเข้าไปพูดคุยซักถามเพื่อ รับรู้สิ่งที่อยู่ภายนอกของบุคคลด้วย

4. ขณะชมภาพยนตร์หรือดูทีวี ลองปิดเสียงแล้วเดาว่าเขากำลังคุยอะไรอยู่ โดยจากการดูกิริยาท่าทาง

5. เมื่อคุยกับคนอื่นแล้วพบว่า เขามีความเห็นไม่ตรงกับเรา ลองพิจารณาว่าทำไมเขาจึงคิดเช่นนั้น

6. ถามตัวเองว่า ทำไมเราทำอย่างนี้และไม่ทำอย่างนั้น อะไรเป็นเบื้องหลังให้เราทำอย่างนั้น ในสถานการณ์หนึ่งๆ เมื่อเราทราบเช่นนั้นมันง่ายที่จะเข้าใจผู้อื่นที่อยู่ในสภาวะการณ์เดียวกัน

7. หากเราไม่ชอบใครพยายามหาเหตุผลให้ได้หาสาเหตุบอกให้ได้ว่าทำไม

8. ก่อนตัดสินผู้อื่น ให้มองหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ รู้สาเหตุบอกให้ได้ว่าทำไมเขาถึงต้องทำอย่างนั้น การกระทำเช่นนี้จะช่วยให้เราตัดสินคนได้ถูกต้องมากขึ้น และเราจะประพจน์ต่อเขาได้เหมาะสมขึ้น

9. จำไว้ว่าพฤติกรรมของคนเราขึ้นอยู่กับอารมณ์ความรู้สึก

3. คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น

3.1 ความหมายของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น

บรรทม มณีโชติ (2530: 25 – 26) ได้ให้ความหมายของการการให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้านทรัพย์สิน สิ่งของ ความรู้ และแรงงาน

ทิพมาศ เศรษฐวรโชติ (2556: ออนไลน์) กล่าวถึง การแบ่งปันไว้ว่า พฤติกรรมการแบ่งปัน เป็นการเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือ การแบ่งปันเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้จัดความเห็นแก่ตัวออกจากตนเอง และทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ให้ความหมายของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเสียสละสิ่งที่เป็นวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่สามารถให้แกผู้อื่นได้ ประกอบด้วย การแบ่งให้การบริจาค การให้ยืม และการให้ทาน

3.2 ความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของให้แกผู้อื่น

พฤติกรรมการแบ่งปันเป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่ทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข และเจริญก้าวหน้า จึงต้องมีการปลูกฝังพฤติกรรมการแบ่งปันตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้น จึงควรหาวิธีการสอนพฤติกรรมการแบ่งปันให้กับเด็กให้มีความเหมาะสมกับความสามารถและพัฒนาการของเด็ก สภาพสังคมไทย ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา วิถีชีวิตของคนไทยแบบดั้งเดิมกำลังเสื่อมหาย ความมีน้ำใจ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติเริ่มลดน้อยลงไป การรับเอาวัฒนธรรมค่านิยมตะวันตกและความเจริญทางด้านวัตถุเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดปัญหาซับซ้อนมากมายในสังคม ทำให้สังคมกลายเป็นสังคมที่แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เกิดความเห็นแก่ตัวมากยิ่งขึ้น จนทำให้ลืมไปว่าแท้ที่จริงแล้ว สิ่งที่สังคมควรให้ความสำคัญและไม่ควรละเลยก็คือ การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข การช่วยเหลือแบ่งปัน ร่วมมือซึ่งกันและกันในสังคม ดังนั้นในการพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่ดี จึงจำเป็นต้องเน้นให้คนมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับการศึกษาส่วนอื่นด้วย จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการแบ่งปันโดยรีบปลูกฝังเสียตั้งแต่วัยเด็ก เพราะเด็กยังเป็นไม้อ่อนที่ดัดง่าย และถ้าเด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง

แล้วความสามารถในการเรียนรู้จะถูกยับยั้ง ลำช้า และชะงักงันได้ จึงต้องมีการปลูกฝังพฤติกรรมการแข่งขันให้เหมาะสมกับพัฒนาการ

3.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการแข่งขัน

ประโยชน์จากการแข่งขันที่จะได้รับโดยเฉพาะเด็กคือ เด็กจะสามารถเรียนรู้ เข้าใจ จิตใจ อารมณ์ของตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสมเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ต้องแข่งขัน สิ่งของให้กับผู้อื่น เรียนรู้ที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความสามารถช่วยเหลือผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ มีน้ำใจ อ่อนโยน ช่วยเหลือแข่งขัน และเกิดความภาคภูมิใจในพฤติกรรมของตนเองเมื่อได้แสดงการแข่งขันให้ผู้อื่นและรับรู้ถึงความรู้สึกเป็นสุขใจเมื่อได้ทำให้ผู้อื่นมีความสุข การเห็นคุณค่าในตนเองในการทำดี แข่งขันสิ่งที่รักที่ชอบให้เพื่อนๆ และผู้อื่น เด็กที่มีพฤติกรรมการแข่งขัน จะได้รับการยอมรับจากสังคม จะกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมทางบวกที่สังคมต้องการเพิ่มมากขึ้น เด็กจะมีความเห็นอกเห็นใจ และเด็กจะแสดงความเห็นอกเห็นใจได้เมื่อเด็กประสบกับเหตุการณ์ เช่น คนได้รับความทุกข์ก็จะเข้าไปช่วยเหลือ หรือปลอบโยน การฟังพาดคำผู้อื่นให้ช่วยเหลือเหลือ เอาใจใส่ดูแล ซึ่งเด็กจะมีความพอใจช่วยเหลือ แข่งขันเพื่อนๆ เสมอ ไม่เกิดความรู้สึกหวงข้าวของ

3.4 การส่งเสริมพฤติกรรมการแข่งขัน

การส่งเสริมพฤติกรรมการแข่งขัน เป็นสิ่งสำคัญในการปลูกฝังพื้นฐานจิตใจของเด็ก ให้เติบโตไปเป็นเด็กที่จิตใจดี มีเมตตา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการช่วยเหลือแข่งขันกัน มีแนวทางส่งเสริมพฤติกรรม ดังนี้ (ทิพมาศ เสวตวรโชติ. 2556: ออนไลน์)

1. การมอบความรักความอบอุ่นให้เด็กอย่างเต็มที่ เพราะเด็กจะต้องรู้สึกได้ว่า ได้รับการรักความอบอุ่นจากพ่อแม่เพียงพอสแล้ว มีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว เพราะถ้าครอบครัวมีการมอบความรักที่ไม่เต็มที่ ขาดความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่สมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึงแล้ว การส่งเสริมพฤติกรรมใดๆ ก็คงไม่เกิดผลสำเร็จ เพราะการให้ความรักความอบอุ่นเป็นหัวใจหลักของครอบครัว

2. สอนพฤติกรรมการแข่งขัน ให้เด็กได้รับทราบว่าจะอะไรคือ การแข่งขัน ทำได้อย่างง่ายๆ เหมาะกับการเรียนรู้ของเด็กในชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรมร่วมกันในบ้านของแต่ละวัน เช่น เล่นกีฬาส่งเสริมการแข่งขัน และการชี้แนะให้เห็นสิ่งที่ไม่ดีของการไม่แข่งขัน โดยเน้นที่ตัวละครในนิทานว่า ละครตัวไหนมีการแข่งขันเพื่อการเล่นจะได้เป็นรูปธรรม

3. แสดงพฤติกรรมการแข่งขันให้เป็นตัวอย่างแก่เด็ก ให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วม เมื่อผู้ใหญ่พาไปแข่งขันผู้อื่น เพื่อเด็กจะได้เห็นพฤติกรรมของการแข่งขันเป็นตัวอย่าง และทุกครั้งที่ยุใหญ่แสดงพฤติกรรม ควรบอกจุดประสงค์ในการแข่งขันและประโยชน์ที่ผู้รับจะได้จากการแข่งขันนั้นๆ

4. ให้โอกาสเด็กได้แข่งขัน เพื่อให้เด็กได้ประสบการณ์ตรงว่า รู้สึกอย่างไร เมื่อได้แข่งขัน มีความภาคภูมิใจอย่างไร สถานการณ์ที่ควรให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น ให้เลือกของเล่นที่ไม่เล่นแล้ว หรือเสื้อผ้าที่คับแล้วไปแข่งขันตามสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า หรือการบริจาคของในยามที่เกิดเหตุ น้ำท่วมต่างๆ และก่อนที่จะมีการแข่งขันสิ่งของผู้ใหญ่ควรที่จะบอกถึงความลำบากของผู้รับก่อนว่าเขามี

ทุกข์เช่นไร และเมื่อเด็กนำสิ่งของไปแบ่งปันแล้ว ผู้รับจะหมดทุกข์อย่างไร จะเป็นการสร้างความรู้สึที่ดีให้เด็ก

5. การเสริมแรงทางบวก เมื่อเด็กมีพฤติกรรมการแบ่งปัน ผู้ใหญ่ควรที่จะแสดงความชื่นชม เพื่อเป็นการเสริมแรงในการแสดงออกของพฤติกรรม ให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในการแบ่งปันของตนเอง และในช่วงแรกเด็กอาจจะแบ่งปันเพราะได้รับคำชมจากผู้ใหญ่ แต่เมื่อเวลาผ่านไป พฤติกรรมเหล่านี้จะกลายเป็นนิสัย กลายเป็นความเคยชินและสามารถแสดงพฤติกรรมการแบ่งปัน โดยไม่ต้องได้รับการผลักดันจากผู้ใหญ่

4. คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

4.1 ความหมายของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการกระทำ การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นตามความสามารถของตน

4.2 ความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องการอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ ดังนั้นเราทุกคนก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การให้ความช่วยเหลือถือว่าเป็นคุณธรรมที่สำคัญของมนุษย์ คือเป็นผู้ที่มีกำลังมีความสามารถที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่อ่อนแอหรือผู้ที่ประสบกับปัญหาโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งเป็นการกระทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น การแสดงการให้ความช่วยเหลือ สามารถแสดงแก่บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดสนิทสนม จนถึงบุคคลที่อยู่ห่างออกไป เช่น การช่วยเหลือเด็กเล็กหรือคนชราให้ข้ามถนน ชีบรถทางแก่ผู้ที่ไม่รู้จักให้ไปถึงที่หมาย เป็นต้น

4.3 คุณลักษณะของคนที่ช่วยเหลือผู้อื่น

ผู้ช่วยเหลือผู้อื่นนั้นเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เพราะเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือก็รับเป็นการให้โดยไม่หวังผลตอบแทนโดยมีลักษณะ ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักกาลเทศะ โอกาสและความต้องการของผู้อื่นในสถานการณ์

ต่างๆ

2. ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
3. รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเราไม่หนึ่งดูตาย
4. รู้จักให้อุปการะ และปฏิบัติต่อผู้อื่น ตามควรแก่โอกาส

4.4 ประโยชน์ของการช่วยเหลือผู้อื่น

1. มนุษย์เรามีผู้ที่ขาดแคลน ถ้าเรามีโอกาสควรให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย วาจา ใจหรือกำลังทรัพย์ตามกำลังที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้ผู้ที่ขาดแคลนเหล่านั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

2. จิตใจที่คิดจะให้ย่อมดีกว่าจิตใจที่คิดจะรับ เพราะผู้ให้ย่อมมีความสุขใจ

3. เป็นการลดความเห็นแก่ตัวให้เบาบางจนกระทั่งหมดความเห็นแก่ตัว ซึ่งจะทำให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

5. คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

การให้ความร่วมมือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการให้ความร่วมมือในการทำงาน การให้ความร่วมมือในการเรียนการศึกษา หรือการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันกับบุคคลอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือในการเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องมีการเสริมสร้างและพัฒนาเรื่องการให้ความร่วมมือ

5.1 ความหมายของการทำงานร่วมกันในกลุ่ม

คมเพชร จิตรศุภกุล (2546: 6) กล่าวถึง ความหมายของการทำงานร่วมกันในกลุ่มว่า หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยรวม ประสบการณ์กลุ่ม จะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคล ทุกคนและกลุ่มจะดำเนินไปด้วยความสำเร็จตามจุดหมายที่ตั้งเอาไว้

ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ประกอบด้วย การร่วมแสดงความคิดเห็น เคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม สนับสนุนและประนีประนอมในการทำงานกลุ่มร่วมกัน

5.2 ปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

ในกรณีที่บุคคลแต่ละคนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มนั้น ย่อมทำให้มีการทำกิจกรรมบางประการร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อการดำเนินชีวิต เพื่อการแก้ปัญหา เพื่อการดำเนินกิจกรรมการงานในหน้าที่ ซึ่งได้รับมอบหมาย สิ่งที่ควรสนใจในการทำงานกลุ่มที่ควรพิจารณาในแง่แนวคิดกับการทำงานกลุ่มมีดังต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละคนมีความสามารถพิเศษในตนเอง ความสามารถดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ไม่มากนักหากการทำงานกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
2. ประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้พัฒนาความสามารถพิเศษขึ้นมา แล้วนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและกลุ่มได้
3. บุคคลแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อกัน และในขณะเดียวกันกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลแต่ละคนเช่นเดียวกัน เมื่อบุคคลแต่ละคนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม สิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในกลุ่ม คือ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแต่ละคน ทุกคนมีโอกาสจะได้รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก ตลอดจนแสดงความคิดเห็นของตนเอง เรียนรู้การรู้จักการให้และการรู้จักการรับ
4. กลุ่มจะช่วยให้ส่งเสริมให้สมาชิกแต่ละคน มีการพัฒนาทัศนคติทางด้านสังคมในทางที่ดีขึ้น

5.3 การมีส่วนร่วมในกลุ่ม

การมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดของการทำงานกลุ่มจะช่วยเพิ่ม และปรับปรุงวิธีในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ เช่น การรู้จักวิเคราะห์เป้าหมายของกลุ่ม การวิเคราะห์บทบาท และการวิเคราะห์บรรทัดฐานของกลุ่มที่มีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของกลุ่มเพิ่มขึ้น ตลอดจนการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างกระตือรือร้นได้ ในการมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างกระตือรือร้น สมาชิกกลุ่มต้องปฏิบัติ ดังนี้ (Throop; & Castellucci. 1999: 238 – 242)

1. รู้จักฟังและเคารพในความคิดของบุคคลอื่นๆ
2. สังเกตว่าสมาชิกคนอื่นๆ คิดอย่างไร และรู้สึกอย่างไร
3. กล้าแสดงออก เช่น กล้าพูดเมื่อมีบางสิ่งบางอย่างที่อยากจะแสดงความคิดเห็น

ต่อกลุ่ม

4. แสดงความคิดเห็น โดยตระหนักว่ามีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม
5. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กลุ่มเป็นมากกว่าผลผลิต เมื่อสมาชิกมีการให้ร่วมมือกับสมาชิก

อื่นๆ ในกลุ่ม

5.4 พฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์

เป็นต้น

1. วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสิน ไม่ไว้วางใจ ดำเนิน เปรียบเทียบตัดสินลงโทษ ไม่เห็นด้วย

2. อันธพาล ข่มขู่ คุกคาม เหน็บแนม เยาะเย้ย ทำให้ขายหน้า
3. คิดเล็กคิตน้อย หลอกหลวง นินทา พุดลับหลัง ไม่บอกความจริงทั้งหมด
4. ออกคำสั่ง ใช้อำนาจ สั่งการ เพด็จการ
5. หลีกเลียงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง ทำเป็นลืม เพิกเฉย ไม่ใส่ใจ ทำเป็นไม่ได้ยิน

ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ

6. ยอมปฏิบัติตาม ยอมตาม ตามใจ
7. ปกป้องคนอื่น

5.5 ขั้นตอนการสอนทักษะการให้ความร่วมมือ

จอห์นสัน จอห์นสัน และ โฮลูบิก (Johnson; Johnson; & Holubec. 1998: 124) อธิบายขั้นตอนในการสอนการให้ความร่วมมือ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างความมั่นใจว่ามีความเข้าใจและมีความต้องการทักษะในการให้ความร่วมมือ ดังนี้

1. ให้ช่วยกันทำรายการต่างๆ ที่จะช่วยให้การทำงานเป็นทีมให้ประสบความสำเร็จ

2. นำเสนอกรณีศึกษาที่จะทำให้สามารถเห็นและเข้าใจได้ดีถึงการมีทักษะการทำงานร่วมกัน มากกว่าการไม่มีทักษะการให้ความร่วมมือ

3. สาธิตทักษะโดยผ่านการใช้บทบาทสมมติ

ขั้นที่ 2 สร้างความมั่นใจว่าเข้าใจว่าอะไรคือทักษะการเรียนรู้ การให้ความร่วมมือ และสามารถที่จะใช้ได้อย่างไร ตลอดจนว่าเมื่อไหร่จึงควรที่จะใช้ทักษะนี้ ดังนี้

1. นิยามทักษะนี้ในเชิงของภาษาท่าทางและภาษาพูด และอธิบายว่าต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง
2. สาธิตและจำลองทักษะให้ดูและอธิบายถึงขั้นตอนต่างๆ ว่ารายละเอียดของทักษะต่างๆ นั้น เป็นอย่างไรทั้งในเชิงภาษาท่าทางและภาษาพูด
3. ให้ได้ฝึกปฏิบัติทักษะเหล่านี้ ประมาณ 1 – 2 ครั้ง ในกลุ่ม ทั้งนี้ครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่าง (Modeling) ของการคาดหวังของทักษะทางสังคมต่างๆ ที่จะช่วยให้ได้เห็นทักษะต่างๆ อย่างเป็นรูปเป็นร่าง

ขั้นที่ 3 จำลองสถานการณ์และกระตุ้นนักเรียนให้ได้ฝึกทักษะ โดยมีครูผู้สอนเป็นแนวทางในการฝึกปฏิบัติ ดังนี้

1. มอบหมายให้ได้ฝึกทักษะเฉพาะบทบาทที่ได้รับ ทั้งนี้ทักษะที่ฝึกฝนควรค่อยๆ ได้รับการฝึกที่เล็กลง และทำซ้ำไปเรื่อยๆ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ
2. สังเกตแต่ละกลุ่มที่มอบหมายและมีการจดบันทึก บุคคลที่ใช้ทักษะได้อย่างบ่อยครั้งและใช้อย่างไรจึงมีประสิทธิภาพ
3. สอดแทรกการใช้ทักษะต่างๆ ระหว่างการฝึก โดยอาจให้บางกลุ่มออกมาสาธิตให้เพื่อนๆ ดู
4. สอนนักเรียนว่าทำอย่างไรที่จะปรับปรุงการใช้ทักษะได้ดี

ขั้นที่ 4 ให้ข้อมูลย้อนกลับ เนื่องจากการให้ข้อมูลย้อนกลับนี้จะช่วยสะท้อนต่อการกระตุ้นการใช้ทักษะต่างๆ เพิ่มเติมในอนาคต

6. คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

6.1 ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นคุณลักษณะอันหนึ่งที่พึงมีในตัวบุคคลเป็นอย่างดี โดยได้มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ ดังนี้

ฟังก์ และ แวกแนลล์ (Funk; & Wagnalls. 1961: 2095) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลสามารถปฏิบัติตามกฎของศีลธรรมหรือหลักธรรมอันเหมาะสม เกี่ยวกับการแสดงออกในการกระทำที่ควรกระทำ แบ่งแยกโดยจริยธรรม ศีลธรรม คุณค่า และความรับผิดชอบทางสังคม

ภาวนา เทียนขาว (2540: 59) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า หมายถึง การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ที่มีต่อส่วนรวมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ไม่ทำให้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนหรือเสียประโยชน์

ประกอบด้วย การรับผิดชอบต่อกัน ครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์และคนอื่นๆ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม รักษาสมบัติส่วนรวม และให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะของการเป็นพลเมืองที่ดี

6.2 ความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม

ความเจริญทางด้านวัตถุปัจจุบัน ทำให้สังคมมีค่านิยมให้ความสำคัญและแสวงหาเงินทอง อำนาจ มากกว่าให้ความสำคัญด้านจิตใจ สังคมจึงกลับเสื่อมโทรมลง ปัญหามากมาย การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควรเกิดขึ้นในสังคม การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม

6.3 ขอบเขตของการรับผิดชอบต่อสังคม

จันทิรา ธนสงวนวงศ์ (2555: ออนไลน์) กล่าวว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมนั้น สามารถกระทำได้ โดยมีขอบเขต ดังนี้

1. โดยการกระทำตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม
2. มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหาสร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่า เป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

โดยสรุป การรับผิดชอบต่อสังคมที่เป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน ได้รับความเสียหาย เช่น

1. มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
2. มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ เช่น ตั้งใจเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
3. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น เช่น ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ไม่เอาเปรียบ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
4. มีความรับผิดชอบต่อในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาสมบัติของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมในฐานะพลเมืองดี ให้ความช่วยเหลือ

6.4 แนวทางการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

จันทิรา ธนสงวนวงศ์ (2555: ออนไลน์) กล่าวถึง แนวทางการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

2. ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเองคือส่วนหนึ่งของสังคมต้องมีความรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติ และโลก

3. ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่า เป็นปัญหาของตนเองเช่นกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรมสร้างบ่อบำบัดน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

4. ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือ สอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วยทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7. คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี

7.1 ความหมายของการมองโลกในแง่ดี

เซลิเกแมน (Seligman. 1998) นิยามการมองโลกในแง่ดี หมายถึง ความคิดความเชื่อในเหตุผลทางบวกบนพื้นฐานของความจริงต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต

พากินสัน และคณะ (Parkinson; et al. 1996) กล่าวว่า กลยุทธ์ที่จะทำการควบคุมตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดภาวะอารมณ์ไม่ดีได้นั้น หนึ่งในกลยุทธ์ก็คือ การมองโลกในแง่ดี คือ การมองในสิ่งต่างๆ ในส่วนที่สว่างไสว

จากความหมายดังกล่าวผู้วิจัย สรุปได้ว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการคิดของบุคคลที่มีมุมมองชีวิตในด้านดีหรือในด้านบวกทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ประกอบด้วย ความคิด ความเชื่อในทางบวกอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความเป็นจริง ความสามารถในการปรับตัวเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และความสามารถต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลี้ยวหนีต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

7.2 ประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี

เซลิเกแมน (Seligman. 1998: 93 – 167) กล่าวถึงประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ไว้ดังนี้

1. ทำให้มีสุขภาพจิตดี ลดภาวะซึมเศร้า โรคประสาท การศึกษาของทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ผู้ที่มีลักษณะการมองโลกในแง่ดีจะมีสุขภาพจิตดีกว่าผู้ที่มีลักษณะการมองโลกในแง่ร้าย

2. ทำให้มีสุขภาพกายแข็งแรง ในคนปกติจะมีการดูแลสุขภาพที่ดี ในคนที่มีความเจ็บป่วยนั้น อาการเจ็บป่วยจะทุเลาได้เร็วกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย

3. ทำให้มีความสำเร็จในการทำงาน การเรียน กีฬา มากกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย จากศึกษาของ เซลิเกแมน (Seligman. 1998: 154 – 158) พบว่า พนักงานขายที่มองโลกในแง่ดีสามารถประสบความสำเร็จในอาชีพมากกว่าผู้ที่มองโลกในแง่ร้าย หรือทางเดียวกันกีฬาประเภททีม เช่น บาสเกตบอล ในทีมที่มีสมาชิกมองโลกในแง่ดีจะมีโอกาสชนะได้มากกว่า เนื่องจากมีแรงกดดันน้อยกว่า

4. ทำให้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากคนมองโลกในแง่ดีให้อภัยในความผิดของผู้อื่น และพร้อมสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยืนยาว

จากที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี จะเห็นได้ว่า เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เพราะบุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะเป็นผู้ที่มีกำลังใจที่จะสามารถมองเห็นถึงโอกาสที่จะสามารถพลิกผันสถานการณ์ที่เลวร้ายให้ดีขึ้นมา ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคที่ขวางกั้น การมองโลกในแง่ดี จึงถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ (Goleman. 1998; & Bar-On. 1997) ส่วนในประเทศไทยกรมสุขภาพจิต (2544) ศึกษาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เช่นกัน และเห็นความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี โดยจัดให้การมองโลกในแง่ดีอยู่ในส่วนหนึ่งใน 3 องค์ประกอบของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ คือ ดี เก่ง มีสุข การมองโลกในแง่ดีอยู่ในองค์ประกอบของการมีสุข

7.3 เทคนิควิธีการฝึกการมองโลกในแง่ดี

การฝึกทักษะการมองโลกในแง่ดีนั้น เซลิกแมน (Seligman. 1998: 209 – 210) กล่าวว่า เป็นทักษะที่ต้องยืดหยุ่น ไม่สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ในสถานการณ์ที่มีภาวะเสี่ยงสูง การใช้การมองโลกในแง่ดีเป็นกลยุทธ์ที่ผิด เช่น สถานการณ์การขับรถกลับบ้านขณะมีเมามา สถานการณ์ที่เสี่ยงกับความตาย สถานการณ์ที่มีดื้อรั้น ครอบครัวแตกแยก แต่ในสถานการณ์ที่มีค่าความเสี่ยงต่ำ เช่น ความสำเร็จในการทำงาน การกีฬา ความล้มเหลวที่มีมูลค่าความล้มเหลวต่ำ (อรพินทร์ ชูชม. 2544: 46) สมควรใช้ทักษะการมองโลกในแง่ดี เพื่อให้เกิดกำลังใจกับชีวิตต่อไป

สำหรับแนวคิดของ เซลิกแมน (Seligman. 1998: 205 – 208) เห็นว่า การมองโลกในแง่ดี สามารถสร้างและเปลี่ยนแปลงได้ โดยกระบวนการเปลี่ยนความคิดและการปรับเปลี่ยนความคิด ทำให้ต้องอาศัยทักษะความชำนาญ ซึ่งเซลิกแมนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบการเปลี่ยนความคิดอาศัยรูปแบบ ABCDE ของเอริส (Ellis) คือ การบันทึกประจำวันและฝึกโต้แย้งกับเหตุการณ์ทางลบ

รูปแบบการคิด ABCDE

1. **A (Adversity)** หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นปราชัยหรือเป็นอุปสรรค
2. **B (Belief)** หมายถึง ความเชื่อที่มีต่อเหตุการณ์หรืออุปสรรค
3. **C (Consequence)** หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก หรือการกระทำ ซึ่งเป็นผลตามมาโดยตรงจากแนวความเชื่อ (B) นั้น
4. **D (Disputation)** หมายถึง การโต้แย้งกับความคิดทางลบ โดยอาศัยเงื่อนไขในการโต้แย้งความคิดทางลบ 4 ประการ

5. **E (Energizer)** หมายถึง เมื่อเราสามารถโต้แย้งกับความคิดทางลบได้ ก็จะทำให้เราเกิดพลัง เกิดกำลังใจ ซึ่งการที่เราจะคิดและทำให้เกิดพลังได้ เราต้องมีการปฏิบัติดังต่อไปนี้

5.1 คิดตามตัวเอง (Catch yourself) เป็นการที่เราจะต้องตามความคิด ความรู้สึกของเราสืบค้นความคิดทางลบว่าเรามีความคิดอย่างไรกับเรื่องนั้น เป็นอย่างไร ทำไมเราจึงคิดเช่นนั้น

5.2 ตรวจสอบ (Check it out) เป็นการประเมินข้อสันนิษฐานว่า เป็นจริงหรือไม่ รวบรวมเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดผลตรงกันข้าม

5.3 ดูตามความจริง (Get real) หัดคิดว่า ความคิดที่ผุดขึ้นมาตอนแรกนั้น มีความแม่นยำเพียงใด และเมื่อเราคิดว่าความคิดนั้นไม่แม่นยำ อารมณ์ของเราจะดีขึ้นทันที

5.4 อย่าเพิ่มความกลัว (Don't spin) ในบางครั้งความคิดทางลบถึงจะเป็นจริง เราก็อย่าวิตกจนมากเกินไป ให้คิดว่าทุกปัญหามีทางออก และทุกทางออกมีทั้งข้อดีและข้อเสีย พยายามมองดูข้อดีและค้นหาข้อเสียเพื่อแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง

เงื่อนไขในการโต้แย้งความคิดทางลบ

ในการที่จะมีความคิดที่จะโต้แย้งความคิดทางลบ มนุษย์ต้องมีเงื่อนไข ในการโต้แย้ง โดยยึดหลัก 4 ประการ คือ

1. หาหลักฐาน คือ แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อทางลบไม่ถูกต้อง เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษ ก็ไม่ใช่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถ แต่ทั้งห้องก็สอบตกเหมือนกันแสดงว่า อาจารย์ออกข้อสอบยากมากจริงๆ

2. ทางเลือกอื่นเป็นการโต้แย้งโดยต้องตระหนักว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เกิดได้จากหลายๆ สาเหตุ มิใช่เกิดจากสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียว เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษก็ไม่ใช่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถ แต่อาจเกิดจากอาจารย์ออกข้อสอบยาก หรือฉันไม่สบายช่วงใกล้สอบก็ได้

3. การประยুক্ত คือ ในบางครั้งความเชื่อทางลบเป็นความเชื่อที่ถูกต้อง แต่เราแย้งเพื่อลดภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นจากความคิดทางลบ เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษ จริงอยู่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถด้านภาษา แต่ฉันก็เป็นนักกีฬาเทนนิสระดับมหาวิทยาลัยระดับเหรียญทองเชียวนะ

4. ความเป็นประโยชน์ หมายถึง การโต้แย้งให้ถึงความเป็นประโยชน์เป็นสิ่งสำคัญ เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษ จริงอยู่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถ แต่จะมีประโยชน์อะไรที่จะโทษตนเอง เราควรเอาความผิดนี้ มาปรับปรุงตัวเราให้ดีขึ้นในครั้งต่อไปจะดีกว่า

วงจร ABC และการบันทึก ABC

อุปสรรค-สิ่งที่เป็นปรปักษ์ (A-Adversity) เป็นการบันทึก โดยการบรรยายสิ่งที่ได้เกิดขึ้น ไม่ใช่การประเมินสิ่งที่เกิด สิ่งที่เป็นอุปสรรค เช่น คนแย่งที่จอดรถที่ท่านกำลังจะไปจอด สามีภรรยาทะเลาะกัน เพื่อนไม่ยอมพูดกับท่าน

ความเชื่อ (B-Belief) เป็นการบันทึกความคิดความเชื่อที่บุคคลแปลความหมายต่อสิ่งที่เป็ปรปักษ์นั้น โดยต้องแยกความคิดออกจากความรู้สึก การบันทึกส่วนนี้ เป็นเรื่องความคิด ส่วนความรู้สึกจะอยู่ภายใต้หัวข้อผลที่ตามมา การบันทึกความเชื่อ เช่น ฉันคิดว่าฉันอารมณ์ไม่ดี ฉันคิดว่า ฉันไม่มีความสามารถ ฉันคิดว่าฉันไม่เคยทำอะไรถูกเลย

ผลที่ตามมา (C-Consequence) เป็นการบันทึกความรู้สึกของบุคคลและสิ่งที่บุคคลนั้นได้ทำการบันทึกผลที่ตามมา สามารถเขียนถึงอารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำที่หลากหลาย

ตามที่บุคคลนั้นรู้สึกและกระทำ เช่น ความรู้สึกเศร้า วิตกกังวล และรู้สึกผิด ในการบันทึกการกระทำ เช่น นั้นไม่มีพลังที่จะทำ จินตภาพที่จะขอโทษ และฉันไม่สนใจไยดี

8. คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

8.1 ความหมายของความซื่อสัตย์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542 (2546: 282) ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ว่า หมายถึง การประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ และไม่หลอกลวง

รุจิร ภูสาระ (2541: 9) ได้ให้ความหมายของความซื่อสัตย์ไว้ในแบบเรียนแนวหน้า ชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยไว้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง ความจริงใจ ความซื่อตรงทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปความหมายของความซื่อสัตย์ได้ว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการกระทำที่ถูกต้อง ดีงาม ตรงตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา ประกอบด้วย ยอมรับผิด เมื่อตนเองทำผิด พูดความจริง ไม่ลัทธิขโมยหรือนำเอาของของผู้อื่นมาเป็นของตน และทำตามข้อตกลงหรือสัญญาที่ให้ไว้

8.2 ความสำคัญของความซื่อสัตย์

กิริติ บุญเจือ (2542: 89 – 90) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความซื่อตรงไว้ ดังนี้

1. ความซื่อตรงเสริมบุคลิกภาพ คนซื่อตรงย่อมมีความสมบูรณ์ในความคิด และการกระทำ เพราะไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างความคิด คำพูด และการกระทำ
2. ความซื่อตรงเสริมมิตรภาพ ทำให้ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็นไป อย่างราบรื่น คนไม่ซื่อตรงไม่ได้รับความไว้วางใจ ทำให้เสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้ทั้งตัวเองและสังคม
3. ความซื่อตรงเสริมความมั่นคงแก่สังคม สังคมจะอยู่ได้เป็นปึกแผ่นก็เพราะสมาชิกมีความไว้วางใจกันเป็นส่วนมาก ถ้าหากไม่ไว้วางใจกันและจะออกกฎหมายควบคุมให้รัดกุมอย่างไร ก็ไม่ได้ผล เพราะมีช่องโหว่ให้คนฉลาดปลิ้นปล้อนเอาไปใช้เอาเปรียบคนอื่นได้
4. ความซื่อตรงทำให้ทุกฝ่ายสบายใจ ผู้มีความซื่อตรงอยู่เป็นประจำ ย่อมสบายใจไม่ต้องคอยจำว่าพูดอะไรกับใครว่าอย่างไร และไม่ต้องคอยหวาดระแวง จะมีใครมาจับผิดหรือไม่ ผู้ที่ติดต่อคบค้าสมาคมด้วยก็ไม่ต้องขบคิดให้หนักสมองว่าจะมากันไม่ไหน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความซื่อสัตย์ นั้น มีความสำคัญทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสังคมและประเทศชาติในการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

8.3 การประพฤติตนเพื่อเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2546: 53 – 55) ได้กล่าวว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรม ที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะถ้าทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น สังคมย่อมมีความสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ทรงเน้นถึงความซื่อสัตย์สุจริตมาก ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาท ซึ่งพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยในการประพฤติตนเพื่อความซื่อสัตย์ 4 ประการ คือ

1. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์
3. การอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติปฏิบัติล่วงความสัตย์สุจริตไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546: 294 – 297) กล่าวถึง ปัจจัยที่ทำให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งเป็นการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า สามารถจำแนกสิ่งที่มีอิทธิพลกระตุ้นพฤติกรรมของคนเป็น 2 ประเภท คือ จากสถานการณ์และจากตัวบุคคลเอง ที่มีต่อพฤติกรรมช่วยเหลือกันของมนุษย์ ดังนี้

1. ปัจจัยจากตัวบุคคล พัฒนาการตามธรรมชาติและกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ มีผลทำให้บุคคลมีเอกลักษณ์ต่างจากคนอื่น มีความคิด และการกระทำพฤติกรรมอันเป็นแบบแผนของตนเอง สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และช่วยเหลือคนอื่น มีหลายประการ แต่ที่สำคัญ ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และการช่วยเหลือคนอื่นแตกต่างกัน ดังจะสังเกตเห็นจากคนรอบๆ ตัว บางคนจะชอบบงกชกิจช่วยเหลือคนอื่นเสมอ ในขณะที่บางคนจะไม่ยื่นมือช่วยใคร แต่จะคอยรับความช่วยเหลืออย่างเดียว นักจิตวิทยาพัฒนาการได้อธิบายว่า บุคลิกภาพของบุคคลจะก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่เล็ก และค่อยๆ สัมผัสขึ้นมา จนกลายเป็นนิสัยใจคอหรือบุคลิกภาพ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการช่วยเหลือคนอื่นเกิดขึ้นในตัวคนตั้งแต่วัยเด็ก แม้แต่เด็กประมาณ 18 เดือน ก็เริ่มช่วยพ่อแม่ในการทำงานบ้านได้บ้างแล้ว เช่น ช่วยปลอบน้องที่กำลังร้องไห้แทนพ่อแม่ได้ การที่เด็กได้รับรางวัลเป็นการชมเชย การกอดรัด และการยิ้มจากพ่อแม่เมื่อสามารถช่วยเหลือพ่อแม่ได้ จะเป็นอิทธิพลที่จะทำให้เด็กสนใจและนิสัยที่จะแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่นต่อไปอีก อีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้เด็กเรียนรู้จนมีบุคลิกภาพเป็นผู้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป็นคนมีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น คือ การที่พ่อแม่เป็นผู้กระทำการช่วยเหลือคนอื่นเป็นแบบอย่างให้แก่เด็กอยู่แล้ว อันที่จริงอาจจะกล่าวได้ว่า ไม่ใช่เพียงแต่พ่อแม่เท่านั้น ครู ญาติ หรือแม้แต่ตัวแสดงในโทรทัศน์ก็เป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อเด็กได้เหมือนกัน บทสรุปสำหรับผู้ใหญ่ที่ต้องการเสริมสร้างบุคลิกภาพให้เด็กเป็นผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีน้ำใจ เอื้ออารี ช่วยเหลือผู้อื่น จึงอยู่ที่ว่าผู้ใหญ่ต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างแก่เด็กด้วยการแสดงพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีน้ำใจ เอื้ออารี ช่วยเหลือผู้อื่นให้เด็กได้เห็นอยู่เสมอ ซึ่งปัจจัยจากตัวบุคคล สามารถพิจารณาได้ดังนี้

1.1 ความแตกต่างระหว่างเพศกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น นักจิตวิทยาสังคมหญิง 2 คน คือ อิกลิ และ คราวลีย์ (Eagly; & Crowley. 1986: 283 – 308) ได้รวบรวมผลงานวิจัยเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า ผู้ชายกับผู้หญิงมีความแตกต่างกันในการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น ผู้ชายมักแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือในรูปแบบของความกล้าหาญ

วีรบุรุษ ในขณะที่ผู้หญิงจะแสดงพฤติกรรมการช่วยเหลือในรูปแบบอาสาสมัครที่ต้องใช้เวลานาน ในการกระทำ การดูแลสวัสดิภาพของผู้อื่น นอกจากนั้นยังแตกต่างกันในแง่ของกลุ่มเป้าหมายในการให้ความช่วยเหลืออีกด้วย คือ ผู้ชายจะช่วยเหลือคนแปลกหน้ามากกว่าผู้หญิง แต่ผู้หญิงกลับช่วยเหลือมากกว่าผู้ชาย อาจเป็นเพราะมั่นใจ ไวใจได้มากกว่า หรืออาจจะเป็นได้ว่าผู้ชายช่วยคนแปลกหน้ามากกว่า เพราะว่าผู้ชายมีค่านิยมแสดงอำนาจมากกว่าผู้หญิง

1.2 ความแตกต่างทางวัฒนธรรมกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ในวัฒนธรรมตะวันตก บุคคลมีลักษณะเป็นส่วนตัว มีความเป็นอิสระสูง ในขณะที่วัฒนธรรมตะวันออกมักจะสอนให้ผู้บุคคลมีลักษณะเป็นคนเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุนี้คนในสังคมตะวันออกจึงน่าจะเป็นผู้มีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่นมากกว่าคนในวัฒนธรรมตะวันตก เพราะว่าการอยู่ร่วมกัน และการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเป็นบรรทัดฐานอย่างหนึ่งของสังคม

สำหรับคนในวัฒนธรรมตะวันออกซึ่งเน้นคุณค่าของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน จะเน้นการให้ความช่วยเหลือแก่คนในกลุ่มมากกว่าคนในวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเน้นความเป็นอิสระส่วนตัว และคนในวัฒนธรรมตะวันตกจะให้ความช่วยเหลือกับคนนอกกลุ่มมากกว่าคนในวัฒนธรรมตะวันออก ตรงนี้อาจจะอธิบายสังคมไทยได้ว่า ทำไมคนไทยจึงมีจิตสำนึกต่อสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะน้อย เราแสดงความรับผิดชอบช่วยเหลือสังคมน้อยกว่าครอบครัวและญาติมิตรสนิทสนมของเรา คนไทยชอบผลักภาระไปสู่หน่วยงานของรัฐมากกว่าจะช่วยตัวเองในกลุ่มของตน เห็นได้จากเราทิ้งขยะจากรถ หรือห้องแถวที่เราอาศัยลงบนถนนและแม่น้ำลำคลอง ซึ่งเป็นการผลักภาระไปสู่เทศบาลแทนที่จะช่วยสังคมด้วยการเก็บขยะด้วยตนเอง

1.3 อารมณ์มีผลกระทบต่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือด้วย นักจิตวิทยาได้ไปทดลองที่ศูนย์การค้าแห่งนครซานฟรานซิสโก และ ฟิลาเดลเฟีย ด้วยการเกลี้ยทำเงินที่ใช้หยอดโทรศัพท์สาธารณะหล่นคืนให้แก่ผู้โทรศัพท์ (หมายความว่าโทรศัพท์ยืมอารมณ์ดี) หลังโทรศัพท์เสร็จก็เดินเข้าไปในศูนย์การค้า ผู้ทดลองเกลี้ยเดินผ่านแล้วทำของหล่นต่อหน้าผู้ถูกทดลอง ปรากฏว่าผู้ที่ได้เงินคืนจากการโทรศัพท์ช่วยเก็บของให้ถึงร้อยละ 84 เปรียบเทียบกับคนที่โทรศัพท์แล้วไม่ได้เงินคืนช่วยเพียงร้อยละ 4 เท่านั้น ไม่เพียงแต่การทดลองนี้เท่านั้น การทดลองที่ผู้ถูกทดลองเป็นคนอารมณ์ เพราะรู้ว่าสอบได้คะแนนดี ได้รับของขวัญ ได้ฟังเพลงที่ชอบ บุคคลเหล่านี้จะแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือคนอื่นมากกว่าคนที่มามีอารมณ์ปกติ หรือคนที่อยู่ในอารมณ์ไม่ดี (Aronson, Wilson; & Akert. 1999: 455)

2. เงื่อนไขของสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2.1 จากการทดลองจำนวนมากระหว่างเมืองเล็กกับเมืองใหญ่ หรือชนบทกับตัวเมือง ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการขอความช่วยเหลือแบบใดก็ตาม ผลการทดลองสรุปได้ว่า คนในเมืองเล็ก หรือชนบท ให้ความช่วยเหลือมากกว่าคนในเมืองใหญ่ และเป็นจริงเช่นนี้ในทุกประเทศที่ได้มีการวิจัย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อิสราเอล ออสเตรเลีย ตุรกี และซูดาน (Hedge; & yousif. 1992: 107 – 115) นักจิตวิทยาสังคมคนสำคัญอธิบายว่า เหตุที่เป็นดังนั้น เพราะการอยู่อาศัยในเมืองใหญ่ทำให้คนได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้ามากเกินไป อันเป็นภาวะที่คนเครียดจนทำให้คนเมืองใหญ่มีนิสัยเก็บตัว ไม่ยื่นมือ

ไปหาความยุ่งยากใส่ตัว และไม่ยอมรับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า เพื่อที่ตนเองจะได้ไม่ต้องรับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าจนมากเกินไป

การสำรวจของนักจิตวิทยา พบว่า เมืองที่มีประชากรน้อย คนจะมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือมากกว่าเมืองที่มีประชากรมากกว่า (Levine; et al. 1994: 69 – 82) ดังนั้น การที่จะมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือของคนชนบท จะมีมากกว่าคนที่อยู่ในเมืองใหญ่ ซึ่งมีความหนาแน่นของประชากรสูง

2.2 จำนวนคนที่อยู่ในเหตุการณ์ ดาร์เลย์ และ ลาเทน (Darley; & Latane. 1968: 337 – 338) ได้ตั้งข้อสันนิษฐาน ว่าการที่มีคนอยู่ในเหตุการณ์เป็นจำนวนมาก จะทำให้คนเกิดความคิดว่าคนอื่นคงจะช่วย เลยทำให้ตัดสินใจช่วยช้าไป และบางคนอาจจะไม่ช่วย โดยเขาได้ทำการทดลองโดยให้ผู้ถูกทดลองเข้าร่วมการประชุมกลุ่มทางอินเทอร์เน็ต ผู้ถูกทดลองจะนั่งอยู่คนละห้องแต่จะพูดผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยให้ผู้ถูกทดลองแกล้งทำเป็นโรคลมชัก พบว่า ผู้ถูกทดลองที่ถูกวางเงื่อนไขต่าง ๆ แสดงพฤติกรรมช่วยเหลือคนเป็นโรคลมชักแตกต่างกัน เงื่อนไขที่รู้ว่ามีตัวเองคนเดียวเท่านั้นที่อยู่กับผู้ป่วย จะเข้ามาช่วยทุกคน และมาอย่างรวดเร็วภายใน 60 วินาที ถึง 85เปอร์เซ็นต์ เงื่อนไขที่ว่า ยังมีคนอื่นอยู่อีก 1 คน 4 คน หรือ 6 คน ตัดสินใจมาช่วยน้อยลงเรื่อยๆ และตัดสินใจช้าลงเรื่อยๆ ด้วยเช่นกัน สรุปได้ว่า เมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉินเกิดขึ้นต่อหน้า ยังมีคนอยู่น้อยจะยิ่งได้รับความช่วยเหลือเร็ว และหากเกิดเหตุต่อหน้าคนจำนวนน้อย ยิ่งได้รับความช่วยเหลือมากกว่าเกิดเหตุต่อหน้าคนจำนวนมาก ปรากฏการณ์นี้เรียกว่า ผลกระทบจากคนมุง

2.3 การมีตัวอย่างให้เลียนแบบ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม กล่าวว่า คนสามารถที่จะเรียนรู้พฤติกรรมได้จากการสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบ (Bandura. 1986: 177) หมายความว่า ถ้ามีตัวแบบแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่นแล้วได้ผลตอบแทนที่ดีก็จะมีแนวโน้มว่า คนที่ได้เห็นการกระทำนั้น จะกระทำตามตัวแบบนั้นมาก สังคมทั่วไปมีบรรทัดฐานว่า การช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่น่ายกย่อง และถือว่าเป็นความรับผิดชอบทางสังคมที่จะต้องช่วยเหลือกัน ดังนั้น ผู้ที่ช่วยเหลือผู้อื่นจึงเป็นผู้ที่ควรแก่การยกย่อง นำมาซึ่งความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนั้น ตัวแบบที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นแล้วได้รับการยกย่อง ได้รับการยอมรับจึงเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่คนอื่น ๆ

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การที่บุคคลคนหนึ่งจะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือไม่ หรือแสดงออกมากหรือน้อยในระดับใดนั้น ย่อมเป็นผลมาจากปัจจัยหลายๆ ประการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยจากตัวบุคคลเอง ทั้งในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแบบการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นแตกต่างกันไป ปัจจัยเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศ ความแตกต่างทางวัฒนธรรม แม้กระทั่งเรื่องของอารมณ์ ตลอดจนเงื่อนไขของสถานการณ์ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น อาทิเช่น การอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เป็นชนบทหรือเมืองใหญ่ จำนวนคนที่อยู่ในเหตุการณ์ที่ต้องแสดงการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น แม้กระทั่งการมีตัวอย่างให้เลียนแบบ

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

1.4.1 งานวิจัยของไทยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในไทยนั้น ส่วนใหญ่จะศึกษาโดยใช้คำที่แตกต่างกันออกไป เช่น พฤติกรรมการช่วยเหลือ พฤติกรรมการเสียสละ พฤติกรรมเอื้อเฟื้อ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอ ดังนี้

ประภาพร มั่นเจริญ (2544: 60 – 63) ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาความรู้สึกรู้สึก และการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2543 อายุ 10 – 11 ปี โรงเรียนบ้านหนองคอก อำเภอนาทะเกียบ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 90 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มๆ ละ 30 คน แต่ละกลุ่มเป็นนักเรียนชาย 15 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 15 คน เป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลองที่ 1 เป็นกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความรู้สึกรู้สึก กลุ่มทดลองที่ 2 เป็นกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์ และกลุ่มควบคุมซึ่งอยู่ในสภาพการเรียนการสอนตามปกติ กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ได้เข้าร่วมกิจกรรมพร้อมกับเพื่อนในห้องเรียน ในแต่ละกลุ่มได้ร่วมกิจกรรมจำนวน 12 ครั้ง แต่ละครั้งใช้เวลา 25 – 40 นาที สัปดาห์ละ 5 วันๆ ละ 1 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ติดต่อกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาความรู้สึกรู้สึก 2) ตัวแบบสัญลักษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ 3) แบบประเมินตนเองเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (สำหรับนักเรียน) 4) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (โดยครูประจำชั้น) 5) แบบประเมินให้คะแนนนักเรียนตามสถานการณ์ แบ่งเป็น 5.1) อาสาสมัครพัฒนาโรงเรียน 5.2) อาสาทำของเล่นของใช้ให้น้อง ผลการวิจัยพบว่า

1. ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความรู้สึกรู้สึก และกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อด้านประเมินตนเองและด้านอาสาสมัคร พัฒนาโรงเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนด้านประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยครูประจำชั้นของกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความรู้สึกรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ในระยะหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาร่วมรู้สึกรู้สึกและกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อด้านประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยครูประจำชั้น และอาสาสมัครพัฒนาโรงเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนด้านประเมินตนเองของทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักเรียนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความรู้สึกรู้สึก มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อด้านประเมินตนเอง และด้านประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยครูประจำชั้น และด้านอาสาพัฒนาโรงเรียนในระยะภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์ มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมเอื้อเฟื้อ ด้านประเมินตนเอง และด้านประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยครูประจำชั้น ในระยะภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนด้านอาสาพัฒนาโรงเรียนในระยะก่อนการทดลอง

กับภายหลังการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ในด้านอาสาทำของเล่นของใช้ให้น้องของกลุ่ม กิจกรรมพัฒนาความรู้สึกลูกกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์ และกลุ่มควบคุมมีจำนวนคนที่แสดงเจตนาทำสิ่งของในระยะภายหลังการทดลองลดน้อยลงมาจากระยะก่อนการทดลอง ส่วนในระยะภายหลังการทดลองกลุ่มกิจกรรมพัฒนาความรู้สึกลูกและกลุ่มตัวแบบสัญลักษณ์ มีจำนวนคนที่ทำสิ่งของมาบริจาคจริงมากกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้กลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม มีจำนวนคนที่ทำสิ่งของมาบริจาคจริงเพิ่มมากขึ้นกว่าระยะก่อนการทดลอง

พัชรีย์ ศักดิ์ (2546: 52 – 55) ศึกษาการพัฒนาความเสียสละของนักเรียนที่มีแรงจูงใจต่างกัน ในการเข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน วัดพรหมสุวรรณสามัคคี สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน วัดพรหมสุวรรณสามัคคี สำนักงานเขตบางแคสังกัดกรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ที่เข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาด และมีความเสียสละอยู่ในกลุ่มต่ำ จำนวน 20 คน แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาดระดับสูง จำนวน 10 คน และกลุ่มที่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาดระดับต่ำ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ 1) แบบสอบถามวัดความเสียสละ 2) แบบสอบถามวัดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาด 3) แผนการจัดกิจกรรมยูวกาชาด ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาดมีความเสียสละหลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนกลุ่มแรงจูงใจสูง ที่เข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาดมีความเสียสละ หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนกลุ่มแรงจูงใจต่ำ ที่เข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาดมีความเสียสละ หลังเข้าร่วมกิจกรรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักเรียนกลุ่มแรงจูงใจสูงมีความเสียสละจากการเข้าร่วมกิจกรรมยูวกาชาด สูงกว่านักเรียนกลุ่มแรงจูงใจต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปิยะดี ลิ้มพะบำรุง (2547: 48 – 51) ศึกษาการพัฒนาการมองโลกในแง่ดีด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดเพื่อการมองโลกในแง่ดี กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2546 ชั้นปีที่ 1 คณะศิลปกรรมศาสตร์ที่อาสาสมัครเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดเพื่อการมองโลกในแง่ดี และมีคะแนนการมองโลกในแง่ดีต่ำตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 36 คน แบ่งเป็นนิสิตชาย 18 คน และนิสิตหญิง 18 คน เพื่อเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยให้กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดเพื่อการมองโลกในแง่ดี จำนวน 9 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดเพื่อการมองโลกในแง่ดี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการมองโลกในแง่ดีทุกมิติและด้านรวม สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรรณิการ์ พันทอง (2550: 71 – 76) ศึกษาและการพัฒนาความเห็นอกเห็นใจของนักเรียนวัยรุ่น มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและการพัฒนาความเห็นอกเห็นใจของนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 14 – 16 ปีบริบูรณ์ จำนวน 743 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาการพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นนักเรียนที่มีคะแนนระดับความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา แล้วสอบถามความสนใจจำนวน 24 คน เพื่อเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือตนเองเพื่อพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งพิจารณาจากความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ทั้งโดยรวม และจำแนกเป็นรายด้าน

จรินทิพย์ โคธีรานุรักษ์ (2551: 110 – 114) ศึกษาผลของกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธต่อความเอื้อเฟื้อของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2551 ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาการศึกษาปฐมวัย จำนวน 28 คน ที่มีคะแนนจากแบบวัดความเอื้อเฟื้อเพื่อเท่ากับหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 0.5 ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มๆ ละ 7 คน รวม 14 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธ 2 วันต่อเนื่องกัน แบ่งเป็น 6 ช่วง ช่วงละประมาณ 3 ชั่วโมง รวมเวลาประมาณ 18 ชั่วโมง แล้ววัดระดับความเอื้อเฟื้อ 3 ครั้ง ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ด้วยแบบวัดความเอื้อเฟื้อ ผลการวิจัยพบว่า

1. หลังจากการทดลองและระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้ากลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธ มีคะแนนความเอื้อเฟื้อสูงกว่าก่อนเข้ากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. หลังการทดลอง และในระยะติดตามผล 2 สัปดาห์ นักเรียนชั้นปีที่ 1 ที่เข้ากลุ่มมีคะแนนความเอื้อเฟื้อสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ไม่ได้เข้ากลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า จากการเรียนรู้ประสบการณ์กลุ่มของสมาชิก จะช่วยขยายสภาวะจิตให้สมาชิกได้เข้าใจ ยอมรับ ตระหนักถึงคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และรู้สึกพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น อันเป็นปัจจัยที่ช่วยให้มีความเอื้อเฟื้อเพิ่มสูงขึ้น สัมพันธภาพที่อบอุ่น เป็นมิตร มีการยอมรับและความเข้าใจ ที่เอื้อเฟื้อโดยผู้นำกลุ่ม น่าจะเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่นำไปสู่การพัฒนาความเอื้อเฟื้อของสมาชิกในกลุ่ม

จิตติพร พันธวงศ์ (2553: 57 – 59) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่มีคะแนนจากการตอบแบบสอบถามความมีจิตสาธารณะ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 15 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย จาก

ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามและกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะ พบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4.2 งานวิจัยของต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของต่างประเทศนั้น ผู้วิจัยได้นำเสนอ ดังนี้

ลอนดอน (Rushton. 1980: 121; citing London. 1970) ศึกษาผู้ใหญ่ที่มีการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น จำนวน 27 คน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นชาวคริสเตียน 27 คน ซึ่งเสี่ยงชีวิตเข้าไปช่วยเหลือชาวยิวจากนาซีในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 จากการศึกษาคุณลักษณะ พบว่า บุคคลเหล่านี้ มีลักษณะของผู้ให้ความช่วยเหลือ คือ ชอบในการผจญภัย มีความรู้สึกถึงขอบเขตของสังคม ยึดตัวแบบของพ่อแม่ ซึ่งเป็นผู้มีจริยธรรมสูง

กรีน และ สไนท์เดอร์ (Bar-Tal. 1976: 12 – 13; citing Green; & Schneider) ศึกษาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของเด็กชายที่มีอายุต่างกัน 3 สถานการณ์ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มอายุ คือ 5 – 6 ปี 7 – 8 ปี 9 – 10 ปี และ 13 – 14 ปี ทำการวัดการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นใน 3 สถานการณ์ คือ การแบ่งปันขนม การช่วยเก็บดินสอที่หล่นโดยบังเอิญ และการอาสาสมัครจัดหนังสือเพื่อให้เด็กยากจน ผลการวิจัยพบว่า การแบ่งปันขนมและการช่วยเก็บดินสอจะเพิ่มขึ้นตามระดับอายุ จนกระทั่งอายุ 9 – 10 ปี ส่วนการอาสาสมัครทำงานจะไม่สัมพันธ์กับอายุ

กรูสเสก สาส-โครทสาค และ สิมูทิส (Grusec; Saas-Kortsak; & Simutis. 1978: 920 – 923) ศึกษาบทบาทของตัวอย่างและการพูดชี้แนะในการฝึกปฏิบัติการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับการพูดชี้แนะหรือการสอนเด็กเพื่อสร้างเสริมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น จากการกระทำของตัวแบบที่ทำการบริจจาคกับตัวแบบที่พูดสนับสนุนการบริจจาค โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชายจำนวน 48 คน และเด็กหญิง จำนวน 48 คน อายุ 8 – 10 ปี แบ่งเป็น 2 สภาพการณ์หลัก คือ สภาพการณ์ที่มีตัวแบบแสดงพฤติกรรมการบริจจาค และสภาพการณ์ที่ตัวแบบที่ไม่แสดงพฤติกรรมการบริจจาค และในแต่ละสภาพการณ์หลักจะแบ่งออกเป็นสภาพการณ์ย่อยๆ อีก 3 สภาพการณ์ คือ สภาพการณ์ที่ตัวแบบชักชวนให้บริจจาคเฉพาะเจาะจงเพื่อการกุศล (Specific preaching condition) โดยตัวแบบกล่าวกับเด็กว่า เด็กควรจะบริจจาคของรางวัลครึ่งหนึ่งของเด็กเมื่อเด็กได้รับจากการเล่นเกมนี้แล้ว เพราะการกระทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ทำให้เด็กยากจนนั้นมีความสุข สภาพการณ์ที่สองเป็นสภาพการณ์ที่ตัวแบบพูดอธิบายชักชวนให้บริจจาคเพื่อการกุศลโดยทั่วไป (General preaching condition) โดยกล่าวกับเด็กว่า เด็กควรจะบริจจาคของรางวัลครึ่งหนึ่งของเด็ก เนื่องจากการทำเช่นนี้เป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้คนอื่นมีความสุข จากการที่เด็กได้ทำอะไรอย่างหนึ่งอย่างใด เมื่อสามารถทำได้ และสถานการณ์สุดท้ายคือ การที่ตัวแบบไม่พูดอธิบายชักชวนให้บริจจาค (No preaching condition) งานวิจัยนี้จึงมีกลุ่มทดลอง 5 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ตัวแบบไม่ทำการบริจจาคและไม่พูดอธิบายสนับสนุนการบริจจาค การวิจัยเริ่มจากที่เด็กแต่ละคนจะได้รับคำแนะนำจากผู้ทดลอง ว่าเมื่อเล่นเกมได้ตามกติกาแล้วจะได้รับรางวัล ผู้ทดลองแนะนำผู้เป็นตัวแบบแก่เด็กและให้ตัวแบบกับเด็กอยู่ด้วยกัน 2 คน ตามลำดับ โดยตัวแบบจะแสดงการเล่นเกม ซึ่ง

ด้านข้างของเกมมีป้ายและกระปุกรับบริจาคอยู่ เมื่อตัวแบบเล่นเกมและได้ของรางวัลแล้ว ผู้เป็นตัวแทนจะแสดงการบริจาคหรือพูดอธิบายชักชวนสนับสนุนการบริจาคแตกต่างกันแล้ว แต่ว่าจะแสดงเป็นตัวแทนให้กับกลุ่มทดลองใด จากนั้นให้เด็กแต่ละคนเล่นเกมและได้รับรางวัลตลอดจนเปิดโอกาสให้เด็กบริจาคของรางวัลตามลำพัง

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่อยู่ในสภาพการณ์ที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมบริจาคและชักชวนให้บริจาคเพื่อการกุศลโดยเฉพาะหรือเพื่อการกุศลทั่วไป จะมีการบริจาคให้กับเด็กยากจนมากกว่าในสภาพการณ์ที่ตัวแบบไม่แสดงการบริจาค กลุ่มทดลองทุกกลุ่ม มีจำนวนผู้บริจาคมากกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังพบว่า หลังการทดลอง 3 สัปดาห์ กลุ่มทดลองทุกกลุ่ม มีจำนวนผู้บริจาคไม่แตกต่างกัน และกลุ่มทดลองทุกกลุ่มมีจำนวนผู้บริจาคมากกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้บริจาค ในระยะหลังการทดลองทันทีและหลังการทดลอง 3 สัปดาห์ พบว่า จำนวนผู้บริจาคลดลงทุกกลุ่มและกลุ่มควบคุมยังคงไม่มีผู้บริจาค ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ในสภาพการณ์ที่มีการพูดและการกระทำของตัวแบบในทิศทางที่สอดคล้องกัน หรือการมีตัวแบบแสดงพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเพียงอย่างเดียวโดยไม่พูดอธิบายสนับสนุน เด็กจะแสดงพฤติกรรมการบริจาคมากกว่าในสภาพการณ์ที่ตัวแบบพูดแต่กระทำไม่สอดคล้องกัน นอกจากนี้ยังพบว่าถึงแม้ตัวแบบไม่แสดงพฤติกรรมทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการบริจาค แต่พูดอธิบายสนับสนุนให้บริจาคก็จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมบริจาคมากกว่าตัวแบบที่ไม่แสดงพฤติกรรมบริจาคและไม่พูดสนับสนุนการบริจาค

อโปดาก้า (Apodaka; et al. 1994: 409 – 425) ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบ และการประเมินโมเดลเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการเสริมสร้างสังคม-ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในโรงเรียน โมเดลนี้เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือทางด้านการศึกษา ซึ่งมีความมุ่งหมายเกี่ยวกับพัฒนาการของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม-ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และเสนอผลการศึกษา ซึ่งประเมินประสิทธิผลของโมเดล กลุ่มตัวอย่างประกอบไปด้วยบุคคล 10 คน อายุระหว่าง 10 – 12 ปี จากกลุ่มคน 4 กลุ่ม การช่วยเหลือ ซึ่งประกอบไปด้วยชุดกิจกรรมหลายชุดที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อส่งเสริมการเข้าใจผู้อื่น การรับมุมมอง การมีรูปแบบความคิดเกี่ยวกับบุคคล และการให้ความร่วมมือ ได้ถูกดำเนินโดยครูผู้สอนของแต่ละกลุ่มในระยะเวลา 15 สัปดาห์ ต่อครั้ง การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการทำกิจกรรม แสดงให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม-ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ทำการวัดโดยใช้ภาพเส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในกลุ่มสังคม เกี่ยวกับพฤติกรรมการลอบโยนและการปกป้องและแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเสริมสร้างสังคม) และทำการปรับปรุงความสามารถในการรับมุมมองและบรรยากาศภายในห้องเรียน

อุคิกาวา (Ukegawa. 1995: Online) ได้ศึกษาการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในกลุ่มเด็กวัยก่อนเข้าเรียน การพยายามวัดระดับการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นในเด็ก ๆ ด้วยการรายงานของคุณครู การวัดระดับการเข้าใจผู้อื่นจากแบบสอบถาม ซึ่งทำโดยคุณครู ผู้ทำการทดลองจะทำการวัดพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป้าหมายคือ การเลือกพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งแสดงถึงตัวแปรต่างๆ ของแต่ละบุคคล และสามารถวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม จากนั้นทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมนี้และการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น กลุ่มตัวอย่าง

ที่ศึกษา เป็นนักเรียนวัยก่อนเข้าเรียน จำนวน 71 คน จากโรงเรียนเอกชน H ในกรุงโตเกียว ได้เข้าร่วมในการทดลอง ในจำนวนนี้ เป็นเด็กชายจำนวน 36 คน จากชั้นเรียนอายุระดับกลาง ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 5 ปี 2 เดือน เด็กวัยก่อนเข้าเรียนคนอื่นๆ จำนวน 35 คน มาจากชั้นเรียนที่มีอายุมากกว่า ซึ่งมีอายุเฉลี่ยประมาณ 6 ปี 2 เดือน การทดลองได้ดำเนินการโดยผู้วิจัยคนนี้ได้มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 12 กลุ่มย่อย ทำการจำแนกโดย $2 \times (\text{อายุ}) \times 2 (\text{เพศ}) \times 3 (\text{ระดับของความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ})$ ซึ่งจะถูกใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ในภายหลัง โดยให้เด็กเล่นเกม และเด็กแต่ละคนจะได้รับรางวัลเป็นการจูงใจ 5 ใบ และจะให้เด็กดูรูปภาพที่คนกำลังได้รับความเดือนร้อนจากแผ่นดินไหวที่เกาะฮอกไกโด และมีกล่องสำหรับให้เด็กเลือกแบ่งรางวัลว่า จะเก็บรางวัล (การ์ด) ไว้ให้ตนเองกี่ใบและให้เพื่อนที่เดือดร้อนกี่ใบ ซึ่งมีการให้เด็กแยกกล่องรางวัลของตนเองกับเพื่อนที่เดือดร้อน เพื่อเป็นการวัดระดับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ผลจากการศึกษา พบว่า จำนวนเฉลี่ยของการ์ดที่แบ่งปันค่อนข้างต่ำ 1.39 – 1.80 เนื่องจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย ดังนั้น ผลการทดลองไม่สามารถแสดงถึงการกระจายที่ทั่วถึงและชัดเจน อย่างไรก็ตาม ผลปรากฏเป็นกราฟเส้นโค้ง (bell curve) ที่ค่าต่ำ บ่งบอกถึงทิศทางการรู้สึกเห็นแก่ตัวมากกว่าในการแบ่งการ์ด เนื่องจากว่า เด็กๆ อาจยังไม่ได้รับประสบการณ์ทางสังคมและยังไม่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ดังนั้น ผลลัพธ์อาจแตกต่างจากผู้ใหญ่ มีรูปแบบการแบ่งปันที่แตกต่างกันอยู่บ้างระหว่างเด็กอายุ 4 ปี และ 5 ปี ถึงแม้ว่าความแตกต่างระหว่าง จำนวนเฉลี่ยของการแบ่งปันจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เด็กอายุ 5 ปี ให้การ์ดมากกว่า ซึ่งเป็นการบ่งบอกว่า ช่วงระยะเวลา 1 ปีนี้ มีแรงผลักดันในการส่งเสริมพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ผลการทดลองครั้งนี้ อาจเป็นนัยบ่งบอกว่าเมื่อเด็กมีพัฒนาการจากอายุ 4 ปีเข้าสู่อายุ 5 ปี เจตนาหรือความคิดเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของเขาก็ได้รับการพัฒนาไปด้วย ดังนั้น เด็กอายุ 5 ปี จึงมีแนวโน้มในการแบ่งปันมากกว่า

มิลเลอร์ และ แมคดูกอล (Miller; & Mcdougall. 1997: 303 – 325) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการเอื้ออาทรในช่วงวัยเด็กตอนกลางกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กนักเรียน 478 คน จากโรงเรียนในภาคตะวันตกของแคนาดา 5 โรงเรียน เป็นนักเรียนเกรด 2 จำนวน 217 คน เกรด 4 จำนวน 136 คน และเกรด 6 จำนวน 125 คน แยกเป็นเพศชาย 236 คน เพศหญิง 242 คน การประเมินอารมณ์การเอื้ออาทร ให้เด็กทำแบบวัดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (IRI) ซึ่งพัฒนาจากแบบวัดของเดวิส (Miller; & Mcdougall. 1997: 316; citing Davis) ที่มีองค์ประกอบ 4 ด้านด้วยกันคือ การหยิ่งรู้ผู้อื่น การนึกจินตนาการ การเอื้ออาทร และความทุกข์ส่วนบุคคล ส่วนการวัดการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น จะให้เด็กทำแบบสอบถามการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีบทความสั้นๆ 6 บทความ เป็นเรื่องการช่วยเหลือการแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือ แบ่งเป็นเรื่องของเด็กผู้ชาย เด็กผู้หญิง ผู้หญิงสูงอายุ เพื่อนและสัตว์เลี้ยง เมื่ออ่านบทความจบให้เด็กเลือกคำตอบในสามคำตอบ ซึ่งในสามคำตอบจะแบ่งเป็นการช่วยเหลือและให้คุณค่าในระดับต่ำ การไม่ให้ความช่วยเหลือพร้อมเหตุผล และการช่วยเหลือและให้คุณค่าในระดับสูงที่อยู่บนพื้นฐานของความร่วมรู้สึก ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบด้านการเอื้ออาทรเป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักดีที่สุดในการทำนายการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ครูเกอร์ ฮิค และ แมคกิว (Krueger, Hicks; & McGue. 2001: 397 – 402) ศึกษาพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและพฤติกรรมต่อต้านสังคม แนวโน้มที่เป็นอิสระ ความสัมพันธ์กับบุคลิกลักษณะเฉพาะ สาเหตุที่แตกต่าง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั้นได้รับความสนใจในวงจำกัด เพราะโดยมากจะเป็นการศึกษาและอภิปรายถึงความแตกต่างของพฤติกรรมทั้งสอง การศึกษาโดยเน้นถึงประเด็นปัญหาพื้นฐานสามข้อ 1) พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและพฤติกรรมต่อต้านสังคมมีความแตกต่างอย่างสุดปลาย เมื่อวิเคราะห์ในมุมมองใดมุมมองหนึ่งหรือไม่ 2) พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีสาเหตุที่เหมือนหรือแตกต่างกันหรือไม่ 3) พฤติกรรมทั้งสองเกิดจากมุมมองที่เหมือนหรือแตกต่างกันของบุคลิกลักษณะของคนๆ หนึ่งหรือไม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างมาจากกลุ่มประชากรแฝดเพศชายเกิดในมินิโซตา ซึ่งเกิดระหว่างปี 1961 – 1964 ประเมินความสัมพันธ์ที่แฝงอยู่ระหว่างพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและต่อต้านสังคม โดยการคำนวณการวัดจากการสุ่มโดยใช้แบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน โดยแบ่งหัวข้อรายการการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและต่อต้านสังคมเป็นมิติต่างๆ ตามเหตุผลหรือกลุ่มของหัวข้อตามเนื้อหาสาระของหัวข้อ โดยหัวข้อของพฤติกรรมต่อต้านทางสังคมถูกแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ โจร 6 หัวข้อ ยาเสพติดและแอลกอฮอล์ 3 หัวข้อ การใช้กำลัง 6 หัวข้อ และข้อบกพร่อง 12 หัวข้อ ตามกลุ่มเหล่านี้ ถูกวัดเป็นอันดับแบบลำดับ (Ordinal) และเป็นการแปลงมาจากความบกพร่องก่อนหน้า เพื่อที่จะประเมินความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ส่วนหัวข้อของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นถูกแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ เพื่อน 7 หัวข้อ คนคุ้นเคย 9 หัวข้อ คนแปลกหน้า 16 หัวข้อ และองค์กร 13 หัวข้อ

ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและพฤติกรรมต่อต้านสังคมไม่มีความสัมพันธ์ของแนวโน้มที่จะเกิดจากแหล่งกำเนิดต่างกัน เมื่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยพื้นฐานถูกเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมที่เหมือนกันหรือสภาพแวดล้อมเฉพาะ และบุคลิกลักษณะที่สะท้อนถึงบุคลิกทางอารมณ์ในแง่บวก พฤติกรรมต่อต้านสังคมโดยพื้นฐานถูกเชื่อมโยงกับลักษณะที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม สภาพแวดล้อมเฉพาะและบุคลิกลักษณะที่สะท้อนถึงบุคลิกทางอารมณ์ในแง่ลบ และขาดการยับยั้งชั่งใจ

เบอร์จิ้น เทลลีย์ และ ฮาเมอร์ (Bergin, Telley; & Hamer. 2003: 13 – 32) ทำการสำรวจการรับรู้ของวัยรุ่นเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในกลุ่มเพื่อนกับเด็กวัยรุ่นอายุ 11 – 13 ปี จำนวน 53 คน ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสนใจกับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เช่น การลุกขึ้นยืนให้กับผู้อื่น การสนับสนุนให้กำลังใจผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่นในการพัฒนาทักษะหรือการใส่ใจกับบุคคลที่ถูกทอดทิ้ง และการเป็นผู้มีอารมณ์ขัน ซึ่งการทำเพื่อบุคคลอื่นเหล่านี้ นับเป็นส่วนประกอบสำคัญในเรื่องของพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในสังคม จากข้อมูลที่ได้จึงได้เสนอแนะต่อการวิจัยในอนาคตเกี่ยวกับการพัฒนาการพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในสังคม ให้เกิดในจิตสำนึกของวัยรุ่นอย่างแท้จริง เพราะนับเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในสังคม

เทอร์เนอร์ และคณะ (Turner; et al. 2004: 65 – 70) ศึกษาเรื่อง การยื่นมือเข้าช่วยเหลือ : การศึกษาพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทำ

ความเข้าใจมากขึ้นว่า พฤติกรรมการทำประโยชน์มีความแตกต่างตามตัวแปรดังนี้ คือ เพศ เผ่าพันธุ์ อายุ และเครื่องแต่งกาย ทฤษฎีบทบาททางสังคมของ อีกลี และ คราวลีย์ (Eagly; & Crowley) ยืนยันว่า บทบาทของเพศชายตามธรรมเนียมดั้งเดิม ส่งเสริมพฤติกรรมของวีรบุรุษและผู้กล้ามากกว่าเพศหญิง (โดยไม่เกี่ยวข้องกับ เพศ อายุ หรือ การแต่งกาย) โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นผู้หญิง ผู้วิจัยยังคาดหวังอีกว่า มีผู้หญิงจำนวนน้อยกว่าผู้ชายที่จะเสนอให้ความช่วยเหลือผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นผู้ชาย และเพื่อทดสอบสมมติฐาน ผู้วิจัยได้ไปที่ใจกลางเมืองย่านตลาดท่องเที่ยว วอเตอร์ไซด์ (Waterside Festival Marketplace) ซึ่งให้นักแสดง ทั้งหญิงและชายได้ทำกองหนังสือหล่น ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในพฤติกรรมการช่วยเหลือระหว่างผู้ชายและผู้หญิง ทุกอย่างในด้านอื่นๆ ต่างเท่าเทียมกัน

เพนเนอร์ และคณะ (Penner; et al. 2005: 365 – 392) ศึกษาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคม โดยนำเสนอการวิเคราะห์ระดับของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคมออกเป็น 3 ระดับ ระดับแรกเรียกว่า ระดับ “Meso” เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของผู้ให้ช่วยเหลือกับผู้รับ การช่วยเหลือในบริบทของสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง ระดับที่สองเรียกว่า ระดับ “micro” เป็นการศึกษา ต้นกำเนิดของลักษณะนิสัยของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคม และที่มาของความเปลี่ยนแปลง ลักษณะนิสัยเหล่านี้ และระดับที่สามเรียกว่าระดับ “Macro” เป็นการศึกษาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคม ซึ่งเกิดขึ้นภายในบริบทของกลุ่มและองค์กรขนาดใหญ่ ผลการศึกษารังนี้ได้นำความคล้ายคลึง และความแตกต่างของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคมในแต่ละระดับ และพบว่าการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคมได้ค่อยๆ พัฒนาและแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งสามารถที่จะนำผลจากการวิเคราะห์ระดับของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคมในงานวิจัยนี้ ไปประกอบกับงานวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีต่อสังคมต่อไป

มิลเลท (Millet. 2006: Abstract) ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่มีค่าสำหรับความฉลาดทั่วไป” การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างไม่มีเงื่อนไข เป็นปริศนาที่มีมายาวนานสำหรับแนวคิดวิวัฒนาการต่อพฤติกรรมทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้ จะพิสูจน์ว่า ทฤษฎีสัญลักษณ์ที่มีค่า ซึ่งเป็นคำโคโรที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในด้านชีวภาพและเศรษฐศาสตร์ อาจจะมีส่วนสำคัญในการให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความแตกต่างในแต่ละด้านสำหรับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างไม่มีเงื่อนไขของมนุษย์ สำหรับทฤษฎีสัญลักษณ์ที่มีค่า ผู้วิจัยเสนอและแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างไม่มีเงื่อนไข มีส่วนเกี่ยวข้องกับความฉลาดทั่วไป คนที่มีระดับความฉลาดสูงมักจ่ายค่าตอบแทนสำหรับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างไม่มีเงื่อนไขน้อยกว่า คนที่มีระดับความฉลาดต่ำกว่า เพราะพวกเขาอาจคาดหวังที่จะนำทรัพยากรที่สูญเสียไปกลับคืนมาได้ เป็นผลให้การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างไม่มีเงื่อนไขกลายเป็นสัญลักษณ์ที่เที่ยงตรงของความฉลาด การค้นพบของเราแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่โดดเด่นจากพฤติกรรมการให้ความร่วมมือในทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านจิตวิเคราะห์ทางสังคมและเศรษฐศาสตร์ อาจจะมีประโยชน์ และทฤษฎีสัญลักษณ์ที่มีค่าอาจสามารถให้เกิดความเข้าใจใหม่อย่างลึกซึ้งในมุมมองใหม่เกี่ยวกับความแตกต่างที่หลากหลายของแต่ละบุคคล

สมิธ (Smith. 2006: 1 – 2) ศึกษาเรื่องการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและการเอื้ออาทรผู้อื่นของชาวอเมริกัน : แนวโน้มและความสัมพันธ์ โดยพิจารณาความไม่เห็นแก่ตัว 4 มิติประกอบด้วย ความรักในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruistic love) ค่านิยมของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruistic values) พฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Altruistic behavior) และความเอื้ออาทร (Empathy) ผลการวิจัยพบว่า ความเอื้ออาทรมีความสัมพันธ์อย่างสูงกับค่านิยมของการไม่เห็นแก่ตัว และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับพฤติกรรมไม่เห็นแก่ตัว ค่านิยมของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับพฤติกรรมไม่เห็นแก่ตัว และความรักในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีความสัมพันธ์กับมิติทั้งสามเพียงเล็กน้อย แต่เป็นไปในทางบวก

ฮาร์ดี และ เวน (Hardy; & Van. 2006: 1402 – 1413) ทำการศึกษาเรื่อง คนดีทำเสร็จก่อน : สมมติฐานการแข่งขันการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นการทดลองใน 3 กลุ่ม ซึ่งได้ทำการทดสอบด้านความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และสภาวะฉุกเฉินของสถานภาพลำดับชั้นในสังคมของกลุ่มที่ทำการศึกษา และการศึกษาแต่ละครั้งนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกของกลุ่มที่เผชิญหน้ากับสภาวะความไม่สบายใจทางสังคม ซึ่งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้นถ้าไม่เกิดผลประโยชน์ต่อตนเองก็จะเกิดผลประโยชน์ในกลุ่ม การศึกษาที่ 1 ได้เปิดเผยว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในชุมชนมักจะมีพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากขึ้น การศึกษาทั้งกลุ่มที่ 1 และ 2 พบว่า สมาชิกที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นยิ่งมากขึ้นเพียงใดก็จะได้รับเกียรติในการมีสถานะภาพทางสังคมที่สูงมากขึ้น และนอกจากนี้กลุ่มนี้ยังจะให้ความร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษาที่ 3 แสดงให้เห็นว่า การใช้จ่ายในเรื่องการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากขึ้นเท่าใด มักจะได้รับเกียรติด้านสถานะทางสังคมมากขึ้นตามไปด้วย ผลการศึกษาเหล่านี้ได้สนับสนุนข้อมูลทางด้านจิตใจของผู้ที่แข่งขันการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ทั้งนี้ในแต่ละคนอาจจะมีพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่แตกต่างกันไป ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากเหตุผลส่วนตัวเพราะว่าการกระทำดังกล่าว มักจะเป็นการเลือกการกระทำเพื่อที่จะได้รับผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นตามมา (เกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสังคม) ซึ่งเป็นการเกิดขึ้นโดยทั่วไปอยู่แล้ว

รามาสวามี และ เบอร์กิน (Ramaswamy; & Bergin. 2009: Online) ศึกษาเกี่ยวกับการเสริมแรงและการชักนำให้เกิดพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมเพิ่มขึ้นหรือไม่ ผลของการแทรกแซงโดยครูในโรงเรียนเตรียมอนุบาล โดยครูได้รับการฝึกให้ใช้การเสริมแรงและการชักนำ เพื่อเพิ่มพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 98 คน ในโรงเรียนเตรียมอนุบาล โดยการใช้ตัวแบบการสอนโดยเพื่อน ประกอบด้วยกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม กลุ่มแทรกแซงสามกลุ่ม ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงเท่านั้น กลุ่มที่ได้รับการชักนำเท่านั้น และกลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงและการชักนำ พบว่า กลุ่มที่ได้รับการแทรกแซงแสดงถึงการเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคมของทั้งห้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม กลุ่มที่ได้รับการชักนำมีการเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในเรื่องของความรู้สึก กลุ่มที่ได้รับการเสริมแรงเท่านั้นมีการเพิ่มขึ้นในด้านการช่วยเหลือ การแบ่งปัน และการให้ความร่วมมือมากกว่าทางด้านความรู้สึกและการปลอมโยน พฤติกรรมของครูในห้องเรียนไม่ได้สะท้อนอย่างชัดเจนถึงการใช้กลยุทธ์ของการแทรกแซง นั่นอาจเป็นเพราะเกณฑ์การวัดที่ไม่เพียงพอ

รูซ พิโน และ เฮอริโซ (Ruiz; Pino; & Herruzo. 2013: 189 – 199) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของสมาชิกที่เป็นลูกเสือและผู้ที่ไม่เป็นสมาชิกลูกเสือ โดยมีจุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อทำการประเมินความแตกต่างของพฤติกรรม การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ในวัยเด็กระหว่างเด็กนักเรียน 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เป็นสมาชิกลูกเสือและกลุ่มที่ไม่เป็นทั้งสมาชิกลูกเสือและสมาชิกของการทำกิจกรรมใดๆ ที่มีลักษณะคล้ายกัน การประเมินพฤติกรรมผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้ถูกประเมินด้วยแบบสำรวจในโรงเรียน เช่น การประเมินตนเอง ครู เพื่อนในชั้นเรียน และผู้ปกครอง โดยลูกเสือทุกคนได้รับการเปรียบเทียบกับคนที่ไม่เป็นลูกเสือ ในลักษณะต่างๆ เช่น อายุ จำนวนพี่น้องในครอบครัว อายุของผู้ถูกสำรวจว่ามีอายุมากที่สุด หรือมีอายุน้อยที่สุด เป็นต้น เพศ ลำดับของพี่น้อง มารดาทำงานในบ้านหรือนอกบ้าน และผู้ถูกสำรวจอาศัยอยู่กับบิดาและมารดาหรือไม่ ผลของการศึกษา พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 โดยการใช้แบบสำรวจการประเมินตนเอง ครู และเพื่อนร่วมชั้นเรียน ผลการศึกษาพบว่า เด็กๆ ที่เป็นสมาชิกลูกเสือมีพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นดีกว่าพวกที่ไม่เป็นสมาชิกลูกเสือ

โลซาด้า เดอแอดัมโม และ คาร์โร (Lozada; D'Adamo; & Carro. 2014: 75 – 88) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการหล่อหลอมพฤติกรรมของเด็กในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยได้มีการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การหล่อหลอมพฤติกรรมเด็กในการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และยังได้ทำการวิเคราะห์ถึงผลการดำเนินการของการปรับพฤติกรรมในระยะสั้นๆ ของเด็กที่มีอายุระหว่าง 6 – 7 ปี หลังจากการดำเนินการปรับพฤติกรรมของเด็กที่อยู่ในโรงเรียนโดยใช้เวลาในการดำเนินการโดยใช้เวลา 10 ครั้ง พบว่า การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในเด็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ การดำเนินการปรับพฤติกรรมดังกล่าว ได้แก่ การฝึกฝน การพักผ่อน การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ และการจัดการด้านความปลอดภัยในด้านอารมณ์ และเมื่อมีการปรับพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในเชิงบวกของเด็ก พบว่า เป็นที่น่าพอใจ และได้รับการกล่าวขวัญถึงเป็นอย่างมากประสบการณ์ด้านการให้ความร่วมมือของเด็ก ความรู้สึกปลอดภัยในด้านอารมณ์ของเด็ก และการตระหนักในด้านการพักผ่อนหย่อนใจทางอารมณ์ของเด็กมีการเพิ่มขึ้นทั้งในตัวเด็กเองและผู้อื่นด้วย และยังพบอีกว่า เด็กเกิดความชื่นชอบอย่างแท้จริงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กในการให้ความร่วมมือการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ผลของการศึกษาครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นบ่อเกิดของการเป็นตัวตนของมนุษย์ และเป็นบทพิสูจน์ของการที่เด็กได้รับประสบการณ์มากมายที่เกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมของเด็กเองและในสังคมอีกด้วย

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น ได้ถูกศึกษาไว้ในหลายแง่มุม ทั้งในแง่ของการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพหรือคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ดังนั้น ในการที่จะพิจารณาว่าผู้ใดเป็นผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือไม่นั้น ควรพิจารณาจากพฤติกรรมรวมๆ ทั้งหมดของบุคคล มากกว่าการพิจารณาจากสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพียงอย่างเดียว

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอร์เร (Corey. 2004: 5) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่มุ่งเน้นความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ด้วยการตระหนักรู้เพื่อแก้ไขปัญหาที่สมาชิกกลุ่มเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาและเป้าหมายด้วยตนเอง เมื่อสมาชิกต้องเผชิญกับสภาวะวิกฤติ ความขัดแย้งหรือพฤติกรรมพ่ายแพ้ตนเอง ด้วยการค้นหาศักยภาพภายในตัวสมาชิกกลุ่ม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาความองอาจ ตลอดจนชีวิต การให้คำปรึกษากลุ่มมุ่งจัดสรรบรรยากาศของความไว้วางใจ ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และให้การสนับสนุน เพื่อให้สมาชิกสามารถมีส่วนร่วม สำรวจประเด็นที่เกี่ยวข้อง และสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อที่จะสามารถจัดการกับปัญหาชีวิตที่มีความคล้ายคลึงกันต่อไปในอนาคตได้

ทอมป์สัน (Thompson. 2003: 35) นิยามการให้คำปรึกษากลุ่มว่า หมายถึง กระบวนการระหว่างบุคคล ที่ทำให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจตนเอง จากการสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกคนอื่นๆ เพื่อก่อให้เกิดความพยายามในการปรับเปลี่ยนเจตคติและพฤติกรรมของตนเอง

กมลรัตน์ กริทอง (2545: 257) นิยามการให้คำปรึกษากลุ่มว่า หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือบุคคลเป็นกลุ่ม โดยเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจ บุคคลที่เข้าร่วมกลุ่มมักมีปัญหาลักษณะคล้ายคลึงกัน มีการปรึกษาหารือร่วมกัน โดยมีผู้ให้การปรึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ทาง การให้ การปรึกษาร่วมให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และเป็นผู้เอื้ออำนวยให้บรรยากาศของกลุ่มที่มีความอบอุ่น ปลอดภัย เป็นกันเอง และไว้วางใจได้

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2545: 90) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มต่างจากการให้คำปรึกษา รายบุคคลคือ สมาชิกทุกคนมีหน้าที่มาช่วยแก้ไขปัญหาในกลุ่ม อีกทั้งการให้คำปรึกษากลุ่มเหมาะสำหรับ สมาชิกที่ปกติเท่านั้น

จากความหมายและลักษณะการให้คำปรึกษากลุ่มดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่มุ่งเน้นความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ด้วยการตระหนักรู้เพื่อแก้ไขปัญหาที่สมาชิกกลุ่มเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาและเป้าหมายด้วยตนเอง อันเป็นการช่วยเหลือกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาและความต้องการคล้ายๆ กัน โดยมีผู้ให้การปรึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ร่วมให้ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา และเป็นผู้เอื้ออำนวยให้บรรยากาศของกลุ่มที่มีความอบอุ่น ปลอดภัย เป็นกันเอง และไว้วางใจได้ เพื่อช่วยให้สมาชิกในกลุ่มรู้จักและเข้าใจตนเองดียิ่งขึ้น ตลอดจนทั้งได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาของตนเองและของสมาชิก

2.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอร์เร (Corey. 2004: 5 – 6) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

1. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตนเองและเรียนรู้บุคคลอื่นๆ ที่เป็นสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ และเพิ่มความรู้สึกในเอกลักษณ์ของตนเอง
3. เพื่อให้ยอมรับในปัญหาของสมาชิกกลุ่ม

4. เพื่อเพิ่มการยอมรับ ความเชื่อมั่น การเคารพและมุมมองใหม่ๆ ของตนเองและสมาชิกคนอื่นๆ
5. พัฒนาความห่วงใยและความเมตตาที่มีต่อคนอื่น
6. ค้นหาและพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายที่เป็นความขัดแย้งในใจ
7. นำไปสู่การตัดสินใจเลือก และเลือกอย่างฉลาด

2.3 แนวคิดปรัชญาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธ์ (2549: 12 – 13) ได้กล่าวถึงหลักพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ดังนี้

1. บุคคลย่อมมีสิทธิในความรู้สึกของตนเองอย่างที่ตนรู้สึก ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษา ควรจะสนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาได้แสดงความรู้สึกของตนออกมา และให้สมาชิกในกลุ่มเคารพในความรู้สึกและอารมณ์ของผู้อื่น
2. บุคคลในกลุ่มแต่ละคนควรพิจารณาว่า จะพัฒนาอะไรเกี่ยวกับตนเอง
3. บุคคลต้องมุ่งที่จะแก้ปัญหาของตนเอง ไม่ใช่มุ่งแก้ปัญหาให้คนอื่น เพราะการที่สมาชิกเข้ากลุ่มก็เพราะต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นให้กับตนเอง
4. ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อสถานการณ์ เป็นจุดที่สำคัญยิ่งกว่าสถานการณ์ เพราะความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาได้
5. การเปิดเผยตนเองของสมาชิกช่วยให้การให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพ ถ้าสมาชิกกลุ่มไม่มีการป้องกันตนเองก็ย่อมพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ในบรรยากาศที่มีความไว้วางใจ เชื่อใจ มีความหวังดี มีการยอมรับและมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ
6. สมาชิกกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบต่อพฤติกรรมของตน นั่นคือ ยอมรับผลที่ตามมาจากพฤติกรรมที่ตนได้กระทำไป ซึ่งทำให้สมาชิกฟังฟังคนอื่นน้อยลง
7. การลงมือกระทำเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม ซึ่งจะมีได้ในบรรยากาศของการยอมรับและความเข้าใจ ดังนั้นผู้ให้คำปรึกษาจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศของการยอมรับและความเข้าใจ ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม และรักษาสถานการณ์ไว้ตลอดไป
8. ในการเผชิญปัญหา แก้ปัญหา มีวิธีการหรือทางเลือกหลายวิธี ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องช่วยให้สมาชิกสามารถเลือกแนวทางแก้ปัญหาจากทางเลือกต่างๆ ที่ได้มีการนำเสนอในกลุ่ม ด้วยตนเอง
9. สมาชิกกลุ่มจะต้องมีคำมั่นสัญญาให้กับตนเองในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หรือเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ดังนั้นการให้การเสริมแรงจึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องคำนึงถึง
10. ในการเผชิญปัญหา การแก้ปัญหา มีวิธีที่หลากหลาย ผู้ให้คำปรึกษาควรช่วยให้สมาชิกเห็นทางเลือก
11. สิ่งที่ได้รับในกลุ่มในรูปของประสบการณ์ จะช่วยให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

12. หากบุคคลรู้จักตนเองได้ดี จะลดการป้องกันตนเอง ยอมรับตนเอง และยอมรับการที่คนอื่นวิพากษ์วิจารณ์ตน

2.4 หลักการหลักพื้นฐานของการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.4.1 การเลือกสมาชิก

คมเพชร จัตรศุกกุล (2545: 94 – 95) ได้เสนอเกี่ยวกับการเลือกสรรสมาชิกไว้ 4 ประการ คือ

1. สมาชิกที่จะมารับคำปรึกษาควรเป็นผู้ที่มีปัญหาคล้ายคลึงกัน เพื่อจะได้อภิปรายในประเด็นเดียวกัน และมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้น
2. สมาชิกที่จะมารับคำปรึกษาแบบกลุ่มควรเป็นผู้ที่เต็มใจที่จะแก้ไขปัญหา
3. การจัดกลุ่มควรให้สมาชิกมีลักษณะแตกต่างกันบ้าง ซึ่งเป็นธรรมชาติของกลุ่ม เช่น มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย แต่อย่างไรก็ตามไม่ควรให้สมาชิกมีความแตกต่างกันมากเกินไปจะทำให้เกิดปัญหาได้ เช่น จัดให้บุคคลพูดเก่งอยู่กับคนไม่ค่อยพูด เป็นต้น
4. การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่มต้องพิจารณาว่าแต่ละบุคคลจะได้รับประโยชน์จากกลุ่ม และสามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นในกลุ่มได้ด้วย

2.4.2 ขนาดของกลุ่ม

คอร์เร (Corey. 2004: 117) มีความเห็นว่า ถ้าเป็นนักเรียนชั้นประถมควรมีสมาชิก 3 – 4 คน ถ้าเป็นเด็กวัยรุ่นควรอยู่ระหว่าง 6 – 8 คน ผู้ใหญ่อยู่ที่ประมาณ 8 คน และมีผู้นำกลุ่มเพียง 1 คน ทั้งนี้เพราะสมาชิกกลุ่มทุกคนจะมีโอกาสมากเพียงพอในการมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และจะก่อให้เกิดความรู้สึกกลมเกลียวกันภายในกลุ่มได้ แต่ถ้าเป็นการแนะแนวกลุ่มสมาชิกอาจมีประมาณ 20 – 30 คน

2.4.3 เวลาและจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษา

คอร์เร (Corey. 2004: 117) ให้ความเห็นว่าเวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษาควรอยู่ระหว่าง 1 ชั่วโมง ถึง หนึ่งชั่วโมงครึ่งต่อครั้ง และในหนึ่งสัปดาห์ ไม่ควรเกิน 2 ครั้ง ส่วนเด็กเล็กอาจใช้เวลาที่น้อยกว่านี้ และในการพบกันแต่ละสัปดาห์ควรพบในวันที่แตกต่างกันออกไป

2.4.4 การจัดสถานที่

โอลเซน (Ohlsen. 1970: 29) กล่าวถึงสถานที่ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ว่าควรเป็นห้องที่มีลักษณะเป็นสัดส่วน และมีขนาดพอเหมาะกับจำนวน แก้อัศจรรย์มีลักษณะที่นั่งได้สบายและจัดเป็นวงกลมเพื่อให้สมาชิกได้มองเห็นอย่างทั่วถึง พื้นห้องควรสะอาด และพร้อมที่จะให้สมาชิกนั่งกับพื้นได้ ถ้าสมาชิกต้องการที่จะเปลี่ยนอิริยาบถบ้าง

2.4.5 ชนิดของกลุ่ม

ราว (Rao. 1981: 177) มีความเห็นว่าขนาดของกลุ่มควรเป็นกลุ่มปิด คือ ไม่มีการรับสมาชิกใหม่อีกในระหว่างให้คำปรึกษา แม้จะมีสมาชิกลาออกไปแล้วก็ตาม เพราะการจัดเป็นกลุ่มเปิดจะทำให้สมาชิกมีปัญหาในเรื่องความไว้วางใจและความสนิทสนม

2.4.6 พลังในการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้ให้คำปรึกษาต้องรู้และเข้าใจในการนำพลังงานต่างๆ มาใช้ในการดำเนิน การให้คำปรึกษาให้สมบูรณ์ ซึ่งคมเพชร จิตรศุภกุล (2545: 97) กล่าวสรุปไว้ ดังนี้

1. ข้อผูกพัน (Commitment) บุคคลจะได้รับประโยชน์จากการให้คำปรึกษากลุ่ม จะต้องรับรู้และยอมรับว่ามีความต้องการที่จะรับคำปรึกษา จะต้องพูดถึงปัญหาทั้งหลายของตนจะแก้ไข และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ได้รับคำปรึกษาจากกลุ่ม
2. ความรับผิดชอบ (Responsibility) สมาชิกให้การยอมรับตัวเองจะเป็นผลให้บุคคลเกิดความเคารพนับถือตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาด้วย
3. การยอมรับ (Acceptance) เมื่อสมาชิกให้การยอมรับตัวเอง จะเป็นผลให้บุคคลเกิดความเคารพนับถือตนเอง และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเขาด้วย
4. ความดึงดูดใจ (Attractiveness) จะทำให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มเพิ่มขึ้น
5. ความปลอดภัย (Security) เมื่อสมาชิกมีความรู้สึกปลอดภัยในขณะที่อยู่ในกลุ่ม เขาจะมีความเป็นตัวของตัวเอง มีการอภิปรายปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวเขา มีการยอมรับ ความคิดของบุคคลที่แสดงต่อตัวเขา และสามารถแสดงความรู้สึกของตนต่อบุคคลอื่น
6. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Belonging) สมาชิกทุกคนจะต้องมีความรู้สึก อย่างรุนแรง เป็นเจ้าของกลุ่ม ซึ่งเป็นผลดีต่อการช่วยกลุ่ม
7. ความเครียด (Tension) การมีความเครียดและไม่พึงพอใจอยู่ระดับ พอเหมาะ จะเป็นแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม แต่ถ้าความเครียดมากเกินไปจะทำให้บุคคลไม่ได้ใช้ความสามารถที่จะเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ
8. ปทัสถานของกลุ่ม (Group Norms) สมาชิกยอมรับต้องการได้รับความช่วยเหลือ และไม่ต้องการจะให้คนอื่นมองข้ามในแง่ของบุคคลที่แตกต่างไปจากสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่มรับคำปรึกษาด้วยกัน

2.5 ประโยชน์และคุณค่าของการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอร์เร่ (Corey. 2004: 6) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม มีประโยชน์หลายด้าน เป็นหนทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเอง และผู้อื่น ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง ประโยชน์ประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มสามารถสำรวจรูปแบบของการสัมพันธ์กับผู้อื่นและเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประโยชน์อีกประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มสามารถอภิปรายถึงการรับรู้ที่มีต่อกันและกัน และได้รับข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ในการมองตนเอง จากสายตาของสมาชิกคนอื่นๆ ด้วยบรรยากาศของความเข้าใจกัน และการสนับสนุนซึ่งกันและกัน จะส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีความเต็มใจที่จะสำรวจปัญหาต่างๆ ของตนเอง เมื่อสมาชิกบรรลุถึงความรู้สึกในการมีส่วนร่วม และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว สมาชิกกลุ่มจะสามารถเรียนรู้วิธีการต่างๆ ในการสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม ความเอาใจใส่ และกล้าแสดงความคิดเห็น อันจะนำไปสู่

การทดลองแสดงพฤติกรรมทางเลือกต่างๆ ในกลุ่ม นอกจากสมาชิกกลุ่มจะได้รับกำลังใจให้แสดงพฤติกรรมในห้องให้คำปรึกษาแล้ว สมาชิกยังจะได้รับคำแนะนำถึงวิธีการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ทำได้ดีแล้ว สมาชิกกลุ่มต้องเป็นผู้ตัดสินใจเองว่า ตนเองต้องการที่เปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เกิดภาพที่ชัดเจนมากขึ้นว่าตนเองต้องการที่จะเป็นบุคคลเช่นไร และเข้าใจในสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการที่จะเป็นบุคคลที่ตนเองต้องการที่จะเป็นได้

2.6 กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอร์เร (Corey. 2012: 94 – 140) แบ่งระยะของการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรกและระยะหลัง ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มระยะแรก เริ่มด้วยการตรวจสอบภาระหน้าที่ของผู้นำกลุ่ม ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การรับสมัครสมาชิกกลุ่ม การคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม และการเตรียมความพร้อมแก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อความสำเร็จในการเข้าร่วมกระบวนการกลุ่ม โดยในระยะแรกนั้นประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 คือ ขั้นการสร้างกลุ่ม ขั้นที่ 2 คือ ขั้นเริ่มต้น และขั้นที่ 3 คือ ขั้นเปลี่ยนผ่าน ส่วนการให้คำปรึกษากลุ่มระยะหลังประกอบด้วย 3 ขั้นตอนย่อยเช่นกัน ได้แก่ ขั้นที่ 4 คือ ขั้นปฏิบัติการ ขั้นที่ 5 คือ ขั้นสิ้นสุด และขั้นที่ 6 คือ ขั้นการประเมินและติดตามผล แต่ละระยะและขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

2.6.1 การให้คำปรึกษากลุ่มระยะแรก ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการสร้างกลุ่ม การให้คำปรึกษากลุ่มจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการใช้เวลาในการวางแผน การวางแผนควรจะเริ่มต้นด้วยการร่างโครง ที่ประกอบด้วยเป้าหมายของกลุ่ม ผู้ที่จะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม หลักการและเหตุผลที่ชัดเจนสำหรับกลุ่ม ได้แก่ วิธีการในการประกาศรับสมัครและการสรรหาสมาชิกกลุ่ม กระบวนการในการคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม ขนาดและระยะเวลาของกลุ่ม ความถี่และเวลาในการพบปะ โครงสร้างและรูปแบบของกลุ่ม วิธีการในการเตรียมความพร้อมให้แก่สมาชิกกลุ่ม และการประเมินและติดตามผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การรับสมัครและการสรรหาสมาชิกกลุ่ม วิธีการประกาศหาสมาชิกกลุ่ม จะทำให้ได้สมาชิกกลุ่มที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มจริงๆ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องให้สมาชิกกลุ่มรับทราบอย่างชัดเจนถึงเป้าหมาย และหลักการและเหตุผลของกลุ่ม ถึงแม้ว่าการตีตราอาจเป็นหนทางหนึ่งในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ก็ตาม แต่ก็ยังมีข้อจำกัดที่อาจจะทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ ดังนั้น ในบริบทของโรงเรียน การติดต่อโดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย จะเป็นประโยชน์มากที่สุดสำหรับกลุ่ม กล่าวคือ ผู้นำกลุ่มควรที่จะเข้าพบนักเรียนในห้องเรียนเพื่อแนะนำตนเอง และแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มด้วยตนเอง นอกจากนั้น ยังสามารถแจกแบบฟอร์มการสมัครแบบย่อแก่นักเรียนที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มได้โดยตรงอีกด้วย

1.2 การคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม วิธีการคัดเลือกสมาชิกกลุ่มนั้น ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นต่างๆ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกควรจะต้องกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกกลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะต้องตัดสินใจเข้าร่วมด้วยตนเอง โดยสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มได้ โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน และเข้าใจถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากเข้าร่วมกลุ่ม โดยที่ สมาชิกกลุ่มต้องเต็มใจเปิดเผยเรื่องราว

ที่เป็นส่วนตัวได้ นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังต้องสามารถปรับตัวเข้ากับสมาชิกคนอื่น เพื่อให้กลุ่มสามารถดำเนินไปด้วยดีได้อีกด้วย

1.3 ประเด็นในการปฏิบัติการการสร้างกลุ่ม ผู้นำกลุ่มควรคำนึงถึงประเด็นต่างๆ คือ กลุ่มจะยินยอมให้มีสมาชิกใหม่เข้าร่วมได้หรือไม่ สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจหรือไม่ กลุ่มควรมีสมาชิกที่มีความหลากหลายหรือมีความคล้ายคลึงกันมากน้อยแค่ไหน สถานที่ในการจัดกลุ่มมีความเหมาะสมมากแค่ไหน ขนาดของกลุ่มควรมีสมาชิกกี่คน นอกจากนั้น กลุ่มควรมีการพบปะกันบ่อยแค่ไหน และใช้เวลานานเพียงใด ทั้งในแต่ละครั้งที่พบปะกันและระยะเวลาตลอดการให้คำปรึกษา

1.4 หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในระยะแรกมี ดังนี้

1.4.1 มีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่ม และเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง

1.4.2 ตัดสินใจว่ากลุ่มมีความเหมาะสมกับตนเองหรือไม่

1.4.3 เตรียมความพร้อมในการร่วมกลุ่ม ด้วยการคิดถึงสิ่งที่ตนเองต้องการจากการเข้าร่วมกลุ่ม และประเด็นที่ตนเองต้องการกล่าวถึงในกลุ่ม

1.5 หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในระยะแรกมีดังนี้

1.5.1 ระบุเป้าหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะด้านของกลุ่ม

1.5.2 เขียนโครงการที่ชัดเจนในการสร้างกลุ่ม

1.5.3 รับสมัครการเข้าร่วมกลุ่มด้วยข้อมูลที่พร้อม

1.5.4 สัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม

1.5.5 ตัดสินใจเลือกสมาชิกกลุ่ม

1.5.6 จัดเตรียมรายละเอียดอย่างเป็นระบบเพื่อเริ่มต้นการให้คำปรึกษากลุ่ม

1.5.7 ขออนุญาตบิดามารดา หรือผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่ม

1.5.8 เตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจในการเป็นผู้นำกลุ่ม

1.5.9 จัดเตรียมช่วงการให้คำปรึกษาช่วงแรกเพื่อสร้างความคุ้นเคย เสนอกฎการเข้าร่วมกลุ่ม และเตรียมความพร้อมให้สมาชิกกลุ่ม

1.5.10 เสนอข้อมูลเกี่ยวกับการยินยอมเข้าร่วมกลุ่มและสำรวจร่วมกับสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในประสบการณ์กลุ่ม

2. ขั้นเริ่มต้น เป็นขั้นปฐมนิเทศและการสำรวจ ซึ่งเป็นขั้นในการกำหนดโครงสร้างกลุ่ม การสร้างความคุ้นเคย และการสำรวจความคาดหวังของสมาชิกกลุ่ม โดยขั้นนี้มีลักษณะ รวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม ดังต่อไปนี้

2.1 ลักษณะของขั้นเริ่มต้นมี ดังนี้

2.1.1 ผู้เข้าร่วมกลุ่มตรวจสอบบรรยากาศและสร้างความคุ้นเคย

2.1.2 สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงความคาดหวัง การดำเนินการกลุ่มและวิธีการในการมีส่วนร่วม

2.1.3 สมาชิกกลุ่มแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นยอมรับทางสังคมมีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ และเริ่มเป็นหนทางสำหรับการเริ่มต้นสำรวจ

2.1.4 ความสามัคคีและความไว้วางใจในกลุ่มเริ่มเกิดขึ้น เมื่อสมาชิกกลุ่มเต็มใจที่จะแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองกำลังคิดและรู้สึก

2.1.5 สมาชิกกลุ่มเริ่มสนใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือไม่ และเริ่มต้นหาจุดยืนของตนเองในกลุ่ม

2.1.6 ความไว้วางใจและความไม่ไว้วางใจ

2.1.7 เป็นช่วงของความเจ็บและความเคอะเขิน ที่สมาชิกค้นหาทิศทาง และสงสัยว่ากระบวนการกลุ่มการคืออะไรกันแน่

2.1.8 สมาชิกกลุ่มตัดสินใจว่ามีผู้ใดที่ตนเองสามารถไว้วางใจได้บ้าง สามารถเปิดเผยตนเองได้มากน้อยเพียงใด กลุ่มมีความปลอดภัยหรือไม่ ตนเองชอบใครหรือไม่ชอบใครบ้าง และตนเองต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด

2.1.9 สมาชิกเริ่มเรียนรู้เจตคติพื้นฐานในการไว้วางใจ เข้าใจอย่างลึกซึ้ง ยอมรับเอาใจใส่ และมีการตอบสนองต่อสมาชิกคนอื่น ซึ่งเป็นเจตคติที่ส่งเสริมการไว้วางใจ

2.2 หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในขั้นเริ่มต้น มีดังนี้

2.2.1 ดำเนินตามขั้นตอนอย่างแข็งขันเพื่อสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ

2.2.2 เรียนรู้ที่จะเปิดเผยความคิดความรู้สึก เพื่อก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากขึ้น

2.2.3 เต็มใจที่จะเปิดเผยถึงความกลัว ความหวัง ความสนใจ การสงวนตัว และความคาดหวังในกลุ่ม

2.2.4 เต็มใจที่จะทำให้ตนเองเป็นที่รู้จักภายในกลุ่ม

2.2.5 มีส่วนร่วมในการสร้างบรรทัดฐานของกลุ่ม

2.2.6 สร้างเป้าหมายของตนเอง และเป้าหมายเฉพาะ เพื่อควบคุมตนเองในการเข้าร่วมกลุ่ม

2.2.7 เรียนรู้กระบวนการกลุ่มขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับกลุ่ม

2.3 หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในขั้นเริ่มต้น มีดังนี้

2.3.1 สอนสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการทั่วไปในการเข้าร่วมกลุ่มอย่างแข็งขัน เพื่อสร้างกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

2.3.2 กำหนดกฎเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน และสร้างบรรทัดฐาน

2.3.3 สอนสมาชิกเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มขั้นพื้นฐาน

2.3.4 ช่วยให้สมาชิกเปิดเผยถึงความกลัว ความคาดหวัง และการสร้างความไว้วางใจในกลุ่ม

2.3.5 เป็นตัวแบบในการแสดงพฤติกรรม

2.3.6 เปิดเผยตนเองและแสดงความรู้สึกทางด้านจิตใจต่อสมาชิกกลุ่ม

2.3.7 สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการแบ่งความรับผิดชอบ

2.3.8 ช่วยสมาชิกในการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนของตนเอง

2.3.9 แสดงความสนใจอย่างเปิดเผยต่อความสนใจและคำถามของสมาชิก

2.3.10 เสนอโครงสร้างที่ไม่ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มเกิดการพึ่งพาหรือทุ่มเท

มากจนเกินไป

2.3.11 ช่วยให้สมาชิกเปิดเผยสิ่งที่ตนเองกำลังคิดและรู้สึกต่อกันและกัน เกี่ยวกับ
สิ่งที่เกิดขึ้นในบริบทของกลุ่มในปัจจุบันขณะ

2.3.12 สอนสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลขั้นพื้นฐาน
เช่น การฟังอย่างตั้งใจและการตอบสนอง

2.3.13 ประเมินความต้องการของกลุ่ม และส่งเสริมให้เกิดการตอบสนองต่อ
ความต้องการดังกล่าว

3. ขั้นเปลี่ยนผ่าน เป็นขั้นในการจัดการกับการต่อต้าน เพื่อให้สมาชิกจัดการกับ
ความวิตกกังวล กลไกในการป้องกัน ความขัดแย้ง และความไม่สอดคล้อง ในการเข้าร่วมกลุ่ม โดยขั้นนี้
มีลักษณะ รวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม ดังต่อไปนี้

3.1 ลักษณะของขั้นเปลี่ยนผ่าน เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มประสบกับความรู้สึกที่หลากหลาย
และยังมีความสงสัยเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม ในขั้นนี้สมาชิกจะมีลักษณะดังนี้

3.1.1 สงสัยในสิ่งที่ตนเองคิด ถ้าตนเองเกิดการตระหนักรู้มากขึ้น และสงสัยว่า
สมาชิกคนอื่นจะยอมรับหรือปฏิเสธความคิดของตนเองหรือไม่

3.1.2 ทดสอบผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่นๆ ว่าจะทำตนเองมีความปลอดภัย
หรือไม่

3.1.3 ประสบกับอุปสรรค อำนาจ และความขัดแย้งกับผู้นำกลุ่มและสมาชิก
คนอื่นๆ

3.1.4 เรียนรู้ที่จะจัดการกับความขัดแย้งและการเผชิญหน้า

3.1.5 รู้สึกลังเลใจในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการจัดการกับประเด็น
ปัญหาของตนเอง เพราะว่า ไม่แน่ใจว่าผู้อื่นจะใส่ใจหรือไม่

3.1.6 สงเกตผู้นำกลุ่มเพื่อที่จะตัดสินใจว่า สามารถไว้วางใจได้หรือไม่ และ
เรียนรู้จากผู้นำกลุ่มในการแก้ไขความขัดแย้ง

3.1.7 เรียนรู้ที่จะเปิดเผยตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นรับฟัง

3.2 หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในขั้นเปลี่ยนผ่าน มีดังนี้

3.2.1 ยอมรับและเปิดเผยความคิดและความรู้สึก

3.2.2 ยอมรับอุปสรรคของตนเอง และพร้อมที่จะสำรวจอุปสรรคในกลุ่ม

3.2.3 ลดการพึ่งพาผู้อื่นเพื่อให้ตนเองมีอิสระมากขึ้น

3.2.4 รับผิดชอบมากขึ้นในสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำในกลุ่ม

3.2.5 เรียนรู้วิธีการที่จะเผชิญหน้ากับผู้อื่นในกลุ่มด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์

3.2.6 เต็มใจที่จะเผชิญและจัดการกับปฏิกิริยาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

3.2.7 เต็มใจที่จะจัดการกับความขัดแย้งโดยไม่หลบหลีก

3.3 หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในชั้นเปลี่ยนผ่าน มีดังนี้

3.3.1 สอนสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับความสำคัญของการยอมรับและการเปิดเผยถึงความวิตกกังวล ความลังเลใจ และปฏิกิริยาในปัจจุบันขณะ ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงของการให้คำปรึกษา

3.3.2 ช่วยสมาชิกกลุ่มในการยอมรับวิธีการที่สมาชิกมีปฏิกิริยาในลักษณะที่เป็นการต่อต้าน และสร้างบรรยากาศที่สมาชิกจะสามารถจัดการกับการต่อต้านอย่างเปิดเผย

3.3.3 สอนสมาชิกให้เห็นถึงคุณค่าในการยอมรับ และจัดการอย่างเปิดเผยกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

3.3.4 ชี้ให้สมาชิกเห็นถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงพยายามในการควบคุม และสอนสมาชิกเกี่ยวกับวิธีการในการยอมรับที่จะมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อทิศทางของกลุ่ม

3.3.5 ช่วยสมาชิกในการจัดการกับประเด็นที่จะมีอิทธิพลต่อความสามารถในการที่มีอิสระ และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

3.3.6 ให้กำลังใจสมาชิกรำลึกถึงสิ่งที่ตนเองต้องการจากกลุ่ม

3.3.7 เป็นต้นแบบสำหรับสมาชิกกลุ่มในการจัดการอย่างตรงไปตรงมาและด้วยความซื่อสัตย์ต่อสิ่งที่ทำลายตนเองในฐานะบุคคลและในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

3.3.8 ตรวจสอบปฏิกิริยาของตนเองที่มีต่อสมาชิกอย่างต่อเนื่องเมื่อสมาชิกแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ที่อาจจะนำไปสู่การถ่วงความรูสึกย้อนกลับได้

2.6.2 การให้คำปรึกษากลุ่มระยะหลัง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

4. ขั้นตอนในการ เป็นขั้นของความเป็นหนึ่งเดียวและการสร้างผลลัพธ์ โดยขั้นนี้มีลักษณะ รวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม ดังต่อไปนี้

4.1 ลักษณะของขั้นตอนในการ มีดังนี้

4.1.1 ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพิ่มมากขึ้น

4.1.2 มีการสื่อสารกันภายในกลุ่มอย่างเปิดเผย และเปิดเผยเกี่ยวกับสิ่งที่ประสบอย่างถูกต้อง

4.1.3 สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างอิสระและตรงไปตรงมา

4.1.4 มีความเต็มใจที่จะเสี่ยงกับสาระที่คุกคาม และเปิดตนเองต่อผู้อื่น

4.1.5 ยอมรับและจัดการกับความขัดแย้งในหมู่สมาชิก อย่างตรงไปตรงมาและมีประสิทธิภาพ

4.1.6 เกิดการเผชิญหน้าด้วยวิธีการที่ทำหาย โดยหลีกเลี่ยงการตีตราผู้อื่นด้วยการตัดสิน

4.1.7 สมาชิกรู้สึกว่ตนเองได้รับการสนับสนุน ในความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง และเต็มใจที่จะลองเสี่ยงแสดงพฤติกรรมใหม่

4.1.8 สมาชิกรู้สึกมีความหวังว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลง ถ้าตนเองเต็มใจที่จะลงมือกระทำ

4.2 หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในชั้นดำเนินการ มีดังนี้

4.2.1 นำประเด็นที่ตนเองเต็มใจจะพูดถึงมาพูดในกลุ่ม

4.2.2 ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกคนอื่น และเต็มใจที่จะรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่น

4.2.3 เปิดเผยถึงสิ่งที่ตนเองได้รับผลกระทบจากการแสดงออกและการปฏิบัติตนของสมาชิกคนอื่น

4.2.4 ฝึกฝนทักษะและพฤติกรรมใหม่ในชีวิตประจำวัน และนำผลลัพธ์มาพูดถึงในกลุ่ม

4.2.5 ประเมินความพึงพอใจของตนเองอย่างต่อเนื่องร่วมกับกลุ่ม

4.3 หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในชั้นปฏิบัติการ มีดังนี้

4.3.1 ให้การเสริมแรงอย่างเป็นระบบแก่พฤติกรรมกลุ่มที่น่าพึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ

4.3.2 มองสาระสำคัญที่สมาชิกปฏิบัติร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียว

4.3.3 เป็นต้นแบบทางด้านพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเผชิญหน้าด้วยความเอาใจใส่ และการเปิดเผยปฏิกริยาและการรับรู้ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

4.3.4 ตีความหมายรูปแบบต่างๆ ของพฤติกรรมในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้สมาชิกจะสามารถเข้าถึงการสำรวจตนเองในระดับที่ลึกซึ้งมากขึ้น และทำการพิจารณาถึงพฤติกรรมทางเลือก

4.3.5 ตระหนักถึงปัจจัยต่างๆ ในการให้คำปรึกษาที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่พึงปรารถนาทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

5 ขั้นสิ้นสุด เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ที่มั่นคง และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และเป็นขั้นยุติการให้คำปรึกษา โดยขั้นนี้มีลักษณะรวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่มและผู้นำกลุ่ม ดังต่อไปนี้

5.1 ลักษณะของขั้นสิ้นสุดประกอบด้วย

5.1.1 เกิดความเศร้าใจและวิตกกังวลกับความจริงในการแยกจาก

5.1.2 สมาชิกมีแนวโน้มที่จะตั้งสติและเข้าร่วมกลุ่มด้วยการคาดการณ์ถึง การสิ้นสุดกระบวนการกลุ่มด้วยความตั้งใจที่ชัดเจน

5.1.3 สมาชิกกลุ่มตัดสินใจในสิ่งที่ตนเองจะต้องนำไปปฏิบัติ

5.1.4 สมาชิกอาจจะแสดงความหวังและความสนใจต่อกันและกัน และบอกถึงสิ่งที่ตนเองประสบ

5.1.5 มีการพูดถึงการพบปะเพื่อการติดตามผล หรือแผนการเพื่อที่ จะอธิบาย ถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผน ที่สมาชิกได้รับกำลังใจให้นำแผนการไปปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง

5.2 หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในขั้นสิ้นสุด มีดังนี้

5.2.1 จัดการกับความรู้สึกและความคิดของตนเองเกี่ยวกับการแยกย้ายและ การยุติ

5.2.2 ขจัดการะคายใจ

5.2.3 ตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับวิธีการที่สมาชิกสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ ไปใช้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

5.2.4 ระบุวิธีการในการเสริมแรงตนเอง เพื่อทำให้เกิดความองอาจอย่างต่อเนื่อง

5.2.5 สำรวจวิธีการพบปะที่สร้างสรรค์ สำหรับความล่าช้าในการนำไปปฏิบัติ ที่อาจเกิดขึ้นหลังจากการยุติกระบวนการกลุ่ม

5.2.6 ประเมินผลกระทบจากประสบการณ์กลุ่ม

5.3 หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในขั้นสิ้นสุด มีดังนี้

5.3.1 ให้การเสริมแรงเพื่อการเปลี่ยนแปลงแก่สมาชิก และสร้างความมั่นใจว่า สมาชิกมีข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของตนเองที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

5.3.2 ช่วยสมาชิกในการกำหนดวิธีการในการประยุกต์ทักษะไปใช้ในสถานการณ์ ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการช่วยสมาชิกสร้างข้อสัญญาเพื่อการเปลี่ยนแปลง

5.3.3 ช่วยสมาชิกพัฒนากรอบความคิดที่จะช่วยให้สมาชิกสามารถทำความเข้าใจ ผสมผสาน นำไปประยุกต์ใช้ และจดจำในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม

6. ขั้นการประเมินและติดตามผล ผู้นำกลุ่มมีความรับผิดชอบในการดำเนินการ หลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มสิ้นสุดลง ดังต่อไปนี้

6.1 การประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจะต้องทำการประเมิน การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกกลุ่ม โดยเป็นการประเมินตลอดช่วงของการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการติดตาม ความก้าวหน้าของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน และกลุ่มโดยรวม โดยที่ผู้นำกลุ่มนำเครื่องมือวัดตามเกณฑ์ มาตรฐานมาใช้เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกรายบุคคลทั้งทางด้านเจตคติ และค่านิยม นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังมีส่วนร่วมในการประเมินด้วยการเขียนรายงานส่วนบุคคล เกี่ยวกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มคาดหวัง กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มอาจจะตอบแบบประเมินหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม เกี่ยวกับตัวผู้นำกลุ่ม เทคนิคที่ผู้นำกลุ่มนำมาใช้ ผลกระทบของกลุ่มที่มีต่อตนเอง และระดับของการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับตนเอง

6.2 ช่วงการติดตามผลทั้งกลุ่ม ในช่วงสุดท้ายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่ม อาจนัดหมายสมาชิกกลุ่มมาพบปะกันอีก นอกจากจะทำให้ผู้นำกลุ่มสามารถประเมินผลลัพธ์ของกลุ่ม แล้ว สมาชิกกลุ่มยังมีโอกาสในการมองเห็นภาพที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและ กับเพื่อนสมาชิกกลุ่มอีกด้วย โดยในช่วงของการติดตามผลทั้งกลุ่ม สมาชิกสามารถอภิปรายถึงความพยายาม ในการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริง อุปสรรคที่ตนเองประสบ แลกเปลี่ยนความสนุกสนานและ

ความสำเร็จร่วมกัน และรู้สึกถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มอีกด้วย การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในช่วงติดตามผล นอกจากนั้นยังเป็นการเสนอแนะแหล่งให้คำปรึกษาเพิ่มเติมเพื่อความมุ่งมั่นเพิ่มขึ้นอีกด้วย ทำได้ดีที่สุด ผู้นำกลุ่มยังมีโอกาสในการเตือนความจำแก่สมาชิกกลุ่ม เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มเองที่จะนำผลของการให้คำปรึกษาไปใช้เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

6.3 ช่วงการติดตามผลเป็นรายบุคคล เป็นช่วงที่ผู้นำกลุ่มพบปะสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล เพื่อการเปรียบเทียบผลการวัดก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ และระดับของการปรับตัวของสมาชิกกลุ่ม นอกจากนั้น ยังเป็นการทบทวนการบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายส่วนบุคคล เพื่อใช้ในการอภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเจตคติ และพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนอีกด้วย สมาชิกยังมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาของตนเองที่ไม่มีโอกาสแสดงออกในกลุ่ม ทั้งเป็นการแสดงถึงความ สนใจและการเอาใจใส่ของผู้นำกลุ่มอีกด้วย นอกจากนั้น ยังเป็นโอกาสในการแนะนำแหล่งให้คำปรึกษาเพิ่มเติมสำหรับสมาชิกแต่ละคนอีกด้วย

3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ในครั้งนี้ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนใช้เทคนิคต่างๆ ทางจิตวิทยาที่สอดคล้องกับการพัฒนาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในแต่ละองค์ประกอบที่ค้นพบ และครอบคลุมทั้งในด้านของพฤติกรรม อารมณ์ เหตุผล และด้านความคิด เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เนื่องจากการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นประเภทหนึ่งของพฤติกรรมเสริมสร้างสังคม เป็นหนึ่งในการพัฒนาทางสังคม อันเป็นผลรวมของการประสานความรู้สึก ความคิด อารมณ์ และการกระทำ ภายใต้กฎจริยธรรม ในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังนี้

3.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person centered group counseling theory)

คอร์เร (Corey. 2008: 245) ได้กล่าวถึงวิธีการแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางกับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มช่วงหลังได้รับการพัฒนา โดย คาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) ต้นทศวรรษ 1940 โรเจอร์ส พัฒนาการให้คำปรึกษาแบบไม่นำทาง (Nondirective counseling) ซึ่งก่อให้เกิดทางเลือกที่ทรงพลังและรุนแรงต่อวิธีการบำบัดแบบนำทางที่ปฏิบัติกันมา การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางเน้นไปที่ความจริงแท้ และการเห็นอกเห็นใจของผู้บำบัด สัมพันธภาพในการบำบัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลง มากกว่าจะเป็นเทคนิคของผู้ให้คำปรึกษาในการประยุกต์ทำงานกลุ่ม แนวคิดของโรเจอร์ส ตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่า มนุษย์มีแนวโน้มมุ่งไปสู่ความเป็นองค์รวม (Wholeness) และการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ (Self-actualization) และสมาชิกรายบุคคล รวมถึงกลุ่มในฐานะเป็นองค์รวมสามารถค้นพบทิศทางของตนเองด้วยระดับการช่วยเหลือของผู้นำกลุ่ม หรือ “ผู้อำนวยความสะดวก” (Facilitator)

3.1.1 แนวคิดสำคัญของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

คอร์ไร (Corey. 2008: 248 – 254) ได้กล่าวถึงแนวคิดสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

1. ความไว้วางใจในกระบวนการกลุ่ม (Trust in the group Process) โรเจอร์ส (Corey. 2008: 248 – 254; citing Rogers. 1986b) ชี้ชัดว่า วิธีการแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางตั้งอยู่บนความไว้วางใจต่อแนวโน้มของมนุษย์ที่จะตระหนักถึงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ในทำนองเดียวกัน การให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางตั้งอยู่บนความรู้สึกไว้วางใจอย่างลึกซึ้งในความสามารถของกลุ่ม ที่จะพัฒนาศักยภาพของกลุ่มด้วยการมุ่งไปในทิศทางที่สร้างสรรค์ สำหรับกลุ่มที่มุ่งไปข้างหน้า จำเป็นต้องพัฒนาบรรยากาศแห่งการยอมรับและความไว้วางใจ ซึ่งสมาชิกกลุ่มสามารถแสดงลักษณะต่างๆ ของตนเองที่สมาชิกมักจะปกปิดเอาไว้และก้าวไปสู่พฤติกรรมใหม่ๆ ตัวอย่างเช่น

1.1 สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนจากการเล่นบทบาทสมมติ ไปสู่การแสดงตนตรงๆ มากขึ้น

1.2 สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนจากการปิดรับประสบการณ์ ไปสู่การเปิดรับความจริงภายนอกมากขึ้น

1.3 สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนจากการไม่สัมผัสกับภายในตนเองและประสบการณ์ที่เป็นส่วนตัว ไปสู่การตระหนักต่อการสัมผัสภายในตนเอง

1.4 สมาชิกเปลี่ยนจากการมองหาคำตอบจากภายนอกตนเอง ไปสู่ความเต็มใจที่จะกำหนดชีวิตของตนเองจากภายใน

1.5 สมาชิกเปลี่ยนจากการขาดความไว้วางใจ และการปกปิดบางเรื่อง และความกลัวในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และเปิดการแสดงออกกับผู้อื่น

1.6 สมาชิกเริ่มรู้สึกได้ว่าการอยู่กับกลุ่มเป็นส่วนหนึ่งที่ยิ่งใหญ่กว่า และต้องการร่วมในกระบวนการกลุ่มโดยไม่ละทิ้งกลุ่ม

2. เงื่อนไขการให้คำปรึกษาเพื่อความงอกงาม (The therapeutic conditions for growth) ตามทัศนะของ โรเจอร์ส (Corey. 2008: 248 – 254; citing Rogers. 1986b) บรรยากาศที่มีความจำเป็นต่อการสร้างแนวโน้มในการบรรลุถึงศักยภาพที่แท้จริงนั้น เกิดจากเจตคติพื้นฐานของผู้ให้คำปรึกษา ซึ่งมีเงื่อนไขหลัก 3 ประการ คือ ความจริงแท้ (Genuineness) การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และการเห็นอกเห็นใจ บรรยากาศการยอมรับและห่วงใยก็จะเกิดขึ้น เมื่อเกิดบรรยากาศดังกล่าวสมาชิกกลุ่มก็ได้รับความเชื่อมั่นที่จะลดการตั้งรับหรือการต่อต้าน มุ่งสู่เป้าหมายส่วนตัวที่มีความหมายอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างเด่นชัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ความจริงแท้หรือความสอดคล้อง ผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนวยความสะดวกจำเป็นต้องมี ซึ่งผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนวยความสะดวกเข้าไปมีส่วนร่วมกับการสมาชิกกลุ่มในฐานะที่เป็นบุคคลคนหนึ่ง มิใช่ฐานะผู้เชี่ยวชาญเชิงวิชาชีพ สมาชิกกลุ่มก็จะยังมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองและเกิดความงอกงาม ผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนวยความสะดวกแสดงออกมาภายนอกอย่างสอดคล้องกับประสบการณ์ภายในของสมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนวยความสะดวกที่มีความจริงแท้จะไม่เสแสร้งว่าสนใจหากเขาไม่ได้เป็นอย่างนั้น ไม่แสวงหา

เป็นว่ามีความใส่ใจหรือความเข้าใจ ไม่พูดถึงสิ่งที่ไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น และไม่แสดงพฤติกรรมเพียงต้องการการยอมรับ ผู้นำบัตสามารถปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาชีพของตนได้โดยไม่ต้องแสวงแสดงตามบทบาททางวิชาชีพ นอกจากผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนาจกลุ่มที่มีความสอดคล้องจะเข้าร่วมกลุ่มอย่างเปิดเผยและจริงใจแล้ว จะต้องไม่แสดงออกถึงการสร้างความแปลกแยก และเปิดเผยตนเองในระดับที่เหมาะสม ผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนาจกลุ่มจำเป็นที่จะต้องตระหนักถึงความสำคัญในการแสดงความรับผิดชอบต่อความรู้สึกที่ตนเองแสดงออก และตระหนักถึงความสำคัญของการสำรวจความรู้สึกที่ยังค้างคาใจร่วมกับสมาชิกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกที่เป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการอยู่กับปัจจุบันได้อย่างเต็มที่ ด้วยการแสดงออกถึงความจริงแท้ สอดคล้องของนาเทียลโล (Corey. 2008: 248 – 254; citing Natiello. 1987) เพื่อที่จะคงไว้ซึ่งความจริงแท้ ผู้นำบัตจำเป็น ต้องมีการตระหนักรู้ตนเอง การยอมรับตนเอง และความไว้วางใจตนเองในระดับสูง ความจริงแท้เป็นภาวะของความน่าเชื่อถือได้ ที่เป็นผลมาจากการสำรวจตนเองในระดับลึกซึ้งและความเต็มใจที่จะยอมรับความจริงของการสำรวจนี้

2.2 การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขทางบวก องค์ประกอบสำคัญที่สอง คือ เจตคติที่เรียกว่า การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขทางบวก ซึ่งเป็นการยอมรับและความห่วงใยต่อสมาชิกกลุ่ม เมื่อผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนาจกลุ่มได้แสดงเจตคติทางบวก ไม่ตัดสินและยอมรับผู้รับคำปรึกษา การเปลี่ยนแปลงทางด้านการให้คำปรึกษาจะมีมากขึ้น (Corey. 2008: 248 – 254; citing Rogers. 1986b) การยอมรับทางบวกสื่อถึงความเกี่ยวข้องสอดคล้องอย่างไม่มีเงื่อนไข และไม่ถูกเงื่อนไขด้วยการประเมินหรือการตัดสินความรู้สึกหรือความคิดของผู้รับคำปรึกษา ในทำนองเดียวกันผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนาจกลุ่มที่เห็นคุณค่าและยอมรับสมาชิก โดยปราศจากการตั้งเงื่อนไขและความคาดหวังต่อการยอมรับนี้ ผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนาจกลุ่มจะบอกกับผู้รับคำปรึกษาว่า “ฉันยอมรับเธออย่างที่เป็น” มิใช่ “ฉันจะยอมรับเธอเมื่อเธอ...” อย่างไรก็ตาม การยอมรับจะต้องไม่สับสนกับการเห็นด้วย ผู้นำบัตสามารถยอมรับและเห็นคุณค่าผู้รับคำปรึกษาในฐานะบุคคลที่แตกต่างกันกับสิทธิที่เป็นความแตกต่างของบุคคล โดยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับพฤติกรรมบางอย่างของผู้นำกลุ่มหรือผู้เฝ้าอำนาจกลุ่ม

การยอมรับทางบวกนี้คือเจตคติของความห่วงใยอย่างไม่คิดครอบครองและความอบอุ่น และเจตคตินี้ อาจแสดงออกในแนวทางหลายทาง เช่น ท่าทาง การประสานสายตา น้ำเสียง และการแสดงออกทางสีหน้า การแสดงความห่วงใยอย่างแท้จริงนั้น ผู้รับคำปรึกษาสามารถรับรู้ได้และจะส่งเสริมต่อการพัฒนาของตนเอง ความอบอุ่นที่เสถียรอาจเป็นสิ่งที่ถูกรับรู้เรียบร้อยแล้ว และจะขัดขวางต่อการเปลี่ยนแปลงและความงอแงของผู้รับคำปรึกษา เห็นได้ชัดว่า ถ้าหากผู้รับคำปรึกษารู้สึกว่าการแสดงความอบอุ่นเป็นเทคนิคมากกว่าเป็นความรู้สึกจริงๆ ความอบอุ่นจะกลายเป็นปัญหาสำหรับผู้รับคำปรึกษาที่จะไว้วางใจต่อความจริงแท้ของปฏิกริยาอื่นๆ ของผู้ให้คำปรึกษา

2.3 การเห็นอกเห็นใจ ลักษณะการเฝ้าอำนาจแบบที่สามคือ การเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เป็นความสามารถของผู้นำกลุ่มที่จะมองเห็นโลกของสมาชิกกลุ่ม รับรู้ถึงโลกส่วนตัวของสมาชิกกลุ่มราวกับว่าเป็นโลกของผู้นำกลุ่มเอง ผู้เฝ้าอำนาจจะแสดงถึงการเห็นอกเห็นใจนี้เมื่อผู้เฝ้าอำนาจ สามารถที่จะรู้สึกอย่างถูกต้องถึงความรู้สึก และความหมายส่วนตัวที่สมาชิกกำลังประสบอยู่ เป็นสิ่งสำคัญด้วยเหมือนกันสำหรับผู้เฝ้าอำนาจที่จะสามารถสื่อความเข้าใจนี้ต่อสมาชิก แม้ว่าการทำความเข้าใจโลกส่วนตัว

ของผู้รับคำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญ แต่ก็ยังไม่เป็นการเพียงพอ ผู้ให้คำปรึกษาต้องสามารถสื่อสารความเข้าใจนี้ อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อผู้รับคำปรึกษา โรเจอร์ส ให้ความสำคัญต่อความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเสมือนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากในการนำไปสู่การเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงตนเอง

3.1.2 เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2554: 75 – 77) ระบุถึงเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่เน้นการจัดหรือลดความทุกข์ทางอารมณ์ ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ได้ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษายอมรับความจริง พิจารณาตนเองและสภาพแวดล้อม ได้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง
2. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเปิดรับประสบการณ์ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างกว้างขวาง ในหลายแง่มุม
3. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ลดความรู้สึกหดหู่ ท้อแท้ มีกำลังใจต่อชีวิตใหม่ และพร้อมที่จะเลือกดำเนินการกับชีวิตของตนเองด้วยตัวของตัวเอง
4. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษา รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าเพิ่มขึ้น และพยายามพัฒนาตนเอง
5. เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถปฏิบัติการกิจในชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านส่วนตัว การเรียนและการทำงาน
6. จุดประสงค์ระยะยาวของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง คือ เพื่อพัฒนาผู้รับคำปรึกษาให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพ คือ เป็นคนที่รู้จักตนเอง ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข มีสุขภาพจิตดี และใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่

3.1.3 เทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

เทคนิคที่สำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยี่ดบุคคลเป็นศูนย์กลางนั้น รัญจวน คำวชิรพิทักษ์ (2545: 269 – 272) คอร์เร (Corey. 2008: 168 – 169) ทอมป์สัน (Thompson. 2003: 257 – 272) ได้กล่าวไว้ว่า ประกอบด้วยเทคนิค ดังต่อไปนี้

1. การฟังอย่างใส่ใจ เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาจะตั้งใจฟังสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษา ได้เล่าออกมา เป็นการแสดงออกถึงความใส่ใจ และรับรู้ถึงความคิดความรู้สึก อารมณ์ของผู้รับคำปรึกษา
2. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาให้การยอมรับผู้ขอรับคำปรึกษาอย่างที่เขาเป็น โดยไม่มีข้อโต้แย้งในใจและไม่มีเงื่อนไขในการยอมรับ ไม่ตัดสินพฤติกรรม หรือความรู้สึกของสมาชิกว่าดีหรือเลว ด้วยการสื่อสารทางบวกกับสมาชิก
3. การตั้งคำถาม เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้วิธีการที่จะให้ผู้รับคำปรึกษา ได้เล่าเรื่องราวความทุกข์ใจ ความไม่สบายใจ โดยที่ผู้รับคำปรึกษายินดีและเต็มใจที่จะเล่า ในการตั้งคำถามนั้น ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้คำถามที่ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจหรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น และคำถามที่ดีจะเป็นคำถามที่จูงใจหรือกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายความในใจออกมามากที่สุด
4. การเห็นอกเห็นใจ เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาเข้าถึงผู้รับคำปรึกษา โดยมีความเข้าใจในอารมณ์และความรู้สึกอย่างถูกต้อง ว่าผู้รับคำปรึกษามีปัญหาอะไร กำลังคิดอะไรอยู่ โดย

ที่ผู้ให้คำปรึกษาจะเข้าไปอยู่ในโลกของผู้รับคำปรึกษา รับรู้การตัดสินใจของผู้รับคำปรึกษาและยอมรับการตัดสินใจนั้นด้วย และสุดท้ายผู้ให้คำปรึกษาจะสื่อสารให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจว่า ตนเองเข้าใจผู้รับคำปรึกษาด้วย

5. การสะท้อน เป็นเทคนิคที่ผู้ให้คำปรึกษาสื่อสารให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตระหนักว่า ผู้ให้คำปรึกษาได้เข้าใจในโลกของผู้รับคำปรึกษา รับรู้ในโลกภายในของผู้รับคำปรึกษา การรับรู้อย่างแท้จริงจะเป็นการสะท้อนใน 3 ด้านคือ สะท้อนความรู้สึก สะท้อนเนื้อหาสาระ และสะท้อนประสบการณ์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การสะท้อนความรู้สึก เป็นการสะท้อนความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาที่ยังคลุมเครือให้เกิดความกระจ่างชัด เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาได้ตระหนักถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

5.2 การสะท้อนเนื้อหา เป็นการสะท้อนความคิด หรือความเห็นสำคัญของผู้รับคำปรึกษา โดยการใช้ภาษาที่สั้นและเป็นคำพูดของผู้ให้คำปรึกษาเอง โดยอาจจะเป็นการกล่าวซ้ำข้อความที่ผู้รับคำปรึกษาพูดออกมา หรือเน้นคำสำคัญให้แก่ผู้รับคำปรึกษา การสะท้อนเนื้อหาจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาแสดงความรู้สึกต่างๆ ออกมาได้

5.3 การสะท้อนประสบการณ์ เป็นการตอบสนองต่อประสบการณ์โดยรวมที่ผู้ให้คำปรึกษาสังเกตได้จากภาษากายของผู้รับคำปรึกษา ที่สื่อถึงความรู้สึกต่างๆ ของตนเอง เช่น การพูดเร็ว การหายใจหอบ การถอนใจ หน้าแดง มือสั่น เป็นต้น โดยผู้ให้คำปรึกษาจะอธิบายถึงพฤติกรรมที่สังเกตเห็นก่อน แล้วจึงสะท้อนสิ่งที่สังเกตเห็นออกไป

6. การทำให้กระจ่าง ผู้ให้คำปรึกษาช่วยทำให้แก่นแท้ของข่าวสารทั้งด้านเนื้อหาและอารมณ์แสดงออกได้ชัดเจนและเข้าใจมากยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาไม่สับสนในเนื้อหาและอารมณ์ที่ต้องการจะสื่อแต่กลับเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

7. การแสดงความเห็นอกเห็นใจ เป็นเทคนิคที่ถูกใช้เพื่อแสดงความรู้สึกไวต่อบุคคลอื่น โดยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

7.1 ขั้นตอนแรก เป็นการนึกถึงคนอื่นได้จากการดู ได้ยิน ความรู้ และจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ ความรู้สึก ความต้องการ ความปรารถนา หรือความเชื่อของบุคคล ดังนี้
สถานการณ์ของเขา/เธอเป็นอย่างไร (สถานการณ์จากแรงกดดัน สถานการณ์จากความยุ่งยาก)

ความรู้สึกของเขา/เธอ เป็นอย่างไร (เศร้า อารมณ์ไม่ดี โกรธ กลัว)

ความต้องการของเขา/เธอ คืออะไร (เรียนสูงขึ้น มีงานที่ดี)

ความเชื่อของเขา/เธอ คืออะไร

7.2 ขั้นที่ 2 เป็นการแสดงออกโดยการอธิบายถึงสถานการณ์ของตนเอง ความรู้สึก ความต้องการ หรือความเชื่อ โดยอธิบายว่าตนเองเข้าใจอย่างไร

8. การอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของทอมป์สัน (Thompson. 2003: 273) เพื่อให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงการเห็นอกเห็นใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

8.1 รับฟังอย่างตั้งใจว่าเขาหรือเธอกำลังคิดถึงอะไร รู้สึกอย่างไร (การเข้าใจความรู้สึกภายใต้คำพูดต่างๆ)

8.2 ระลึกหรือจินตนาการว่าถ้าตนเองอยู่ในเงื่อนไขหรือสถานการณ์เดียวกับบุคคลในเหตุการณ์นั้น ตนจะรู้สึกอย่างไร

8.3 ตอบสนองด้วยการใช้คำพูดที่สะท้อนความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม และสื่อสารว่าตนเองรับรู้ความรู้สึกต่อบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ อย่างไร

3.1.4 บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

วิธีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เน้นคุณภาพของผู้นำกลุ่มมากกว่าเทคนิคในการให้คำปรึกษา โดยผู้นำกลุ่มจะถูกเรียกว่าผู้เอื้ออำนวยซึ่งสะท้อนความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก ผู้เอื้ออำนวยกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางใช้ตนเองเป็นเครื่องมือการเปลี่ยนแปลงในกลุ่ม ซึ่งมีหน้าที่เบื้องต้นในการสร้างและรักษาบรรยากาศที่เหมาะสมภายในกลุ่ม โรเจอร์ส (Corey. 2008: 248 – 254; citing Rogers. 1986b) เขียนว่า บทบาทของนักบำบัดคือ การเป็นเพื่อนของผู้รับคำปรึกษาในการเดินทางสู่การค้นพบตนเอง หน้าที่สำคัญของผู้เอื้ออำนวย คือ การสร้างและการรักษาบรรยากาศที่สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ที่ซื่อสัตย์และความหมาย โรเจอร์ส เน้นคุณลักษณะบางอย่างของผู้เอื้ออำนวยกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ผู้เอื้ออำนวยกลุ่มต้องเชื่อมั่นในกระบวนการกลุ่มและเชื่อว่า กลุ่มสามารถเคลื่อนที่ไปข้างหน้าได้โดยปราศจากการนำทาง

2. ผู้เอื้ออำนวยกลุ่มรับฟังอย่างระมัดระวังและไวต่อความรู้สึกของสมาชิกแต่ละคน

3. ผู้เอื้ออำนวยกลุ่มจะทำทุกอย่างที่เป็นไปได้เพื่อช่วยให้เกิดการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยทางจิตใจสำหรับสมาชิก

4. ผู้เอื้ออำนวยกลุ่มพยายามที่จะเข้าใจอย่างเห็นอกเห็นใจและยอมรับบุคคลและกลุ่ม

5. ผู้เอื้ออำนวยกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ตามรูปแบบและประสบการณ์ของตนเองในปัจจุบันขณะ

6. ผู้เอื้ออำนวยกลุ่มจะเสนอข้อมูลย้อนกลับ และชี้ให้เห็นพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงของสมาชิก โดยไม่มีการตัดสิน

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง จะเน้นเจตคติและทักษะเป็นส่วนที่สำคัญของรูปแบบของผู้เอื้ออำนวย ได้แก่ การฟังอย่างกระตือรือร้นและไวต่อความรู้สึก การยอมรับ ความเข้าใจ การให้ความเคารพ การสะท้อน การทำความเข้าใจกระจ่าง การสรุป การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ส่วนตัว การตอบสนอง การเผชิญหน้าและการผูกพันกับบุคคลอื่นในกลุ่ม การยืนยันความสามารถของสมาชิกต่อความมุ่งมั่นในตนเอง ผู้เอื้ออำนวยจะกระตุ้นสมาชิกให้สำรวจความไม่สอดคล้องกันระหว่างความเชื่อและพฤติกรรมของตนเองและความโน้มเอียงของความรู้สึกภายในและประสบการณ์ส่วนตัว ดังนั้น เมื่อสมาชิกเกิดการตระหนักต่อความไม่สอดคล้องภายในตนเองมากขึ้น การมองตัวของเขาเองก็จะขยายมากขึ้น

3.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิด (Cognitive behavioral group counseling theory)

แนวคิดพฤติกรรมการรู้คิดค่อยๆ ได้รับความนิยมในการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ การสอนทักษะ การจัดการตนเองและการปรับโครงสร้างทางความคิดแก่ผู้รับคำปรึกษา ผู้ให้คำปรึกษาสามารถรับรู้ที่จะใช้เทคนิคต่างๆ เพื่อควบคุมชีวิตเพื่อรับมือกับปัญหาในปัจจุบัน และอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่ต้องรับการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนที่มีความสนใจเชิงพฤติกรรม ได้แก่ วัตสัน และ แทรป (Corey. 2004: 338; citing Watson; & Tharp. 2007) เช่นเดียวกับนักบำบัดทางความคิดที่ได้อุทิศตนในการเขียนหนังสือที่ว่าด้วยการช่วยผู้คนในการทำงานของพฤติกรรม การชี้นำตนเอง

การบำบัดเชิงพฤติกรรมเป็นการใช้เทคนิคและกระบวนการที่หลากหลาย ที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ไม่มีแม้แต่ทฤษฎีเดียวที่ให้การสนับสนุนทางจิตวิทยาในการฝึกฝนการบำบัดเชิงพฤติกรรมร่วมสมัย การบำบัดเชิงพฤติกรรมเป็นรูปแบบทางความคิดที่ดีที่สุดที่เป็นความสนใจโดยทั่วไปสู่การฝึกฝนทางคลินิกที่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดการทดลองสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่ใช่เพียงความเข้าใจจนกระทั่งถึงกลางยุค 1970 การบำบัดพฤติกรรมการรู้คิด (CBT) ได้เข้ามาแทนศัพท์การบำบัดเชิงพฤติกรรม และนี่คือสิ่งที่นักบำบัดส่วนใหญ่ฝึกฝนอยู่ทุกวันนี้ การบำบัดพฤติกรรมการรู้คิดวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมิตินิยมรัก พฤติกรรม และการรู้คิด และประกอบด้วยการผสมผสานของแนวคิดการรู้คิดและพฤติกรรม (Corey. 2004: 338 citing Lazarus. 2003) แนวคิดพฤติกรรมการรู้คิดสู่การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในขณะนี้ มีแนวโน้มที่สำคัญต่อการบำบัดพฤติกรรมร่วมสมัย

3.2.1 แนวคิดสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิด

คอร์ไร (Corey. 2004: 340 – 341) กล่าวถึงการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมการรู้คิดว่าการบำบัดพฤติกรรมการรู้คิดมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ที่แยกจากแนวคิดกลุ่มอื่นๆ ที่ขึ้นอยู่กับหลักการและกระบวนการวิธีทางวิทยาศาสตร์ ที่ได้มาจากหลักการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วย บุคคลในการเปลี่ยนพฤติกรรม ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของการบำบัดพฤติกรรมประกอบด้วย 1) การประเมินพฤติกรรม 2) ความชัดเจนในการระบุจุดมุ่งหมายในการรักษา 3) แผนการรักษาเฉพาะที่เหมาะสมกับปัญหานั้นๆ และ 4) มุ่งเน้นการประเมินผลจากการบำบัด ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การประเมินพฤติกรรม เป็นกระบวนการที่จะได้รับข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการวางแผนการให้คำปรึกษา สำหรับผู้รับคำปรึกษาแต่ละคน และเพื่อช่วยวัดประสิทธิผลของการให้คำปรึกษา สไปเกลอร์ และ โกเวียร์มอนท์ (Corey. 2008: 340; citing Spiegler; & Goveremont. 2003) กล่าวถึงคุณลักษณะ 5 ประการ ของกระบวนการประเมินพฤติกรรมที่เหมาะสมกับการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมบำบัด ดังนี้

- 1.1 มีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของผู้รับคำปรึกษา
- 1.2 เน้นที่การทำงานและสภาพชีวิตปัจจุบันของผู้รับคำปรึกษา

1.3 มีการนำตัวอย่างพฤติกรรมของผู้รับคำปรึกษา เพื่อเตรียมข้อมูลว่าผู้รับการบำบัดปฏิบัติตนอย่างไรในสถานการณ์ต่างๆ

1.4 มีความเฉพาะเจาะจง มากกว่าที่จะคำนึงถึงบุคลิกภาพโดยรวมของผู้รับคำปรึกษา

1.5 เป็นการบูรณาการและมีความต่อเนื่องของการให้คำปรึกษา

2. ความชัดเจนในการระบุจุดมุ่งหมายในการรักษา ในกลุ่มการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด จะมีการระบุเป้าหมายที่ชัดเจนที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการที่จะบรรลุ เพื่อกำหนดแนวทางในการให้คำปรึกษา สมาชิกกลุ่มต้องชี้แจงถึงปัญหาทางพฤติกรรมที่ชัดเจน ซึ่งตนเองต้องการจะเปลี่ยนแปลงและระบุทักษะใหม่ๆ ที่ตนเองต้องการเรียนรู้ เป้าหมายประกอบด้วย การลดความวิตกกังวลในการทดสอบ การขจัดความกลัวที่รบกวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ การรับมือกับความเครียด การเรียนรู้ทักษะการสื่อสาร พัฒนาวีธีการการแก้ปัญหาเพื่อรับมือกับสถานการณ์หลากหลายในชีวิตประจำวัน การลดน้ำหนัก และการจัดการเสพติด (บุหรี เหล่า และยาอื่นๆ)

หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาคือ การช่วยสมาชิกแยกย่อยเป้าหมายทั่วไปที่มีความกว้าง ให้มีความเฉพาะชัดเจน และสู่จุดมุ่งหมายที่สามารถวัดได้ ที่จะมุ่งไปในระบบพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับ

3. แผนการบำบัดรักษา เมื่อสมาชิกได้ระบุเป้าหมายเฉพาะเป็นของตนเองอย่างชัดเจนแล้ว ก็จะมีการกำหนดแผนการบำบัดรักษาเพื่อบรรลุเป้าหมาย เทคนิคต่างๆ ทางพฤติกรรมการณ์รู้คิดอยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติจริง ในเบื้องต้นแผนการเหล่านี้ จะได้รับเสนอแนะจากผู้นำกลุ่มก่อน หลังจากนั้นสมาชิกกลุ่มจะต้องร่วมมือกับผู้นำกลุ่ม ระดมความคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์ต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติท้ายที่สุดแล้ว ผู้รับคำปรึกษาที่มีปัญหาจะเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าตนเองจะใช้กลยุทธ์ หรือการกระทำใดเทคนิคที่ถูกใช้ทุกๆ ไป ได้แก่ ระบุจำลอง ตัวแบบ การชักจูงพฤติกรรม การสอนการบ้าน การตอบรับการปรับโครงสร้างการรับรู้ การลดความรู้สึกความอ่อนไหว การอบรมการผ่อนคลาย และการให้ข้อมูล

4. การประเมินแบบปรนัย เมื่อพฤติกรรมได้ระบุอย่างชัดเจน ระบุเป้าหมายการบำบัดรักษา และวิเคราะห์วิจารณ์กระบวนการการบำบัดรักษาแล้ว จะต้องมีการประเมินผลลัพธ์ของการบำบัดรักษาอย่างเป็นปรนัย เนื่องจากกลุ่มทางด้านพฤติกรรมการณ์รู้คิดให้ความสำคัญกับการประเมินประสิทธิภาพของเทคนิคต่างๆ ที่สมาชิกลำมาใช้ ดังนั้น การประเมินความก้าวหน้าของผู้รับคำปรึกษาให้บรรลุต่อเป้าหมายของตนเอง จะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในทุกๆ ช่วงการให้คำปรึกษาที่ตามมา เพื่อให้สมาชิกจะสามารถตัดสินใจได้ว่า ตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ นอกจากนั้น การให้ข้อมูลย้อนกลับอยู่ตลอดเวลาแก่สมาชิกก็เป็นส่วนที่สำคัญของพฤติกรรมบำบัดแบบกลุ่มอีกด้วย

3.2.2 เป้าหมายในการให้คำปรึกษากลุ่มของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด

คอร์เร่ (Corey. 2012: 347 – 348) กล่าวถึง เป้าหมายหลักของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด คือ

1. ช่วยให้สมาชิกมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดพลาด
2. ช่วยให้สมาชิกขจัดความกลัว สามารถรับมือกับความเครียด เรียนรู้ทักษะการสื่อสาร และพัฒนาวิธีการการแก้ปัญหา เพื่อรับมือกับสถานการณ์หลากหลายในชีวิตประจำวัน
3. ช่วยให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.3 เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก

คอร์เร (Corey. 2004: 345 – 350) กล่าวถึง เทคนิควิธีของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก ดังนี้

1. การเสริมแรง เป็นการเพิ่มความแข็งแกร่งให้เกิดแนวโน้มที่จะเกิดผลซ้ำ ในกลุ่มพฤติกรรมการเสริมแรงทางสังคมนั้นถือเป็นการช่วยเหลือหลัก การเสริมแรงทางสังคมที่เตรียม โดยผู้นำ สมาชิกคนอื่นเสริมแรงซึ่งกันและกัน ผ่านการชมเชย การอนุญาต การสนับสนุน และการสนใจ เป็นความคิดที่ดีที่จะเริ่มการบำบัดด้วยการพูดถึงความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลวของสมาชิก ซึ่งจะก่อให้เกิดความคิดเชิงบวกในกลุ่ม การให้การเสริมแรงแก่คนที่ทำได้ดีในชีวิตประจำวัน จะย้ำกับกลุ่มว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ การรายงานความสำเร็จไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดก็มีความสำคัญกับกลุ่ม

การเสริมแรงทางสังคมเป็นวิธีการที่มีพลังในการกำหนดรูปแบบพฤติกรรมที่ต้องการ ยิ่งไปกว่านั้นการเสริมแรงตนเองเป็นวิธีหลักในการช่วยการเปลี่ยนแปลงสมาชิก ผู้เข้าร่วมจะถูกสอนให้เสริมแรงตนเองเพื่อเพิ่มการควบคุมและลดการพึ่งพาผู้อื่น

2. การเซ็นสัญญาพันธะกรณี ข้อสัญญาพันธะกรณีระบุถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือหยุดยั้งพฤติกรรมได้ รางวัลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย และเงื่อนไขต่างๆ ที่จะทำให้ได้รับรางวัล โดยสัญญาจะต้องระบุช่วงเวลาในการบรรลุพฤติกรรมที่ต้องการอีกด้วย สัญญาพันธะกรณีที่มีประสิทธิภาพควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- 2.1 มีรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับพฤติกรรมเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติตาม

การมอบหมาย

- 2.2 ระบุถึงการได้รับการเสริมแรงในทันทีทันใด

- 2.3 มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการในการมอบหมายงานที่สามารถสังเกต ประเมินผล และบันทึกได้ (Corey. 2004: 346; citing Rose; & Edleson. 1987)

3. ตัวแบบ ตัวแบบคำๆ นี้ อ้างถึงกระบวนการที่ผู้รับการบำบัดเรียนรู้ผ่านการสังเกตการณ์และเลียนแบบผู้นำและสมาชิกในกลุ่ม การเปลี่ยนพฤติกรรมโดยทางวาจาเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ กระบวนการแสดงตัวแบบนี้จะเป็นประโยชน์ในการแสดงทักษะเฉพาะให้เรียนรู้ (Corey. 2004: 346; citing Naugle; & Maher. 2003) การแสดงบทบาทเป็นการสอนแบบหนึ่งของผู้นำกลุ่มที่มีพลังมากที่สุด การเสนอแบบอย่างที่หลากหลายของสังคม และบทบาทให้เลียนแบบ การแสดงแบบในหลายกลุ่มพฤติกรรมการรู้จัก โดยเฉพาะในกลุ่มการอบรมทักษะ และกลุ่มอบรมการกล้าแสดงออก การแสดงแบบควรได้รับการสังเกตการณ์ในขณะนั้นให้มากที่สุด และการสังเกตการณ์ควรได้รับการเสริมแรงในการเลียนแบบพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่าง

4. การชักซ้อมพฤติกรรม เป็นการฝึกฝนพฤติกรรมใหม่ในกลุ่มบำบัดที่ใช้ ในสถานการณ์ประจำวันเรียกว่าการชักซ้อมพฤติกรรม โดยมีจุดมุ่งหมายในการเตรียมสมาชิก ให้แสดงพฤติกรรมที่ต้องการภายนอกกลุ่มเมื่อไม่มีแบบอย่างให้ดู การชักซ้อมพฤติกรรมเป็นส่วนการผสมผสาน การแสดงแบบ ในฐานะสมาชิกมักถูกขอให้เข้าร่วมโดยการแสดงพฤติกรรมทันทีหลังการแสดงแบบให้ดู พฤติกรรมใหม่ได้รับการฝึกในวิธีที่ปลอดภัยที่เลียนแบบโลกแห่งความเป็นจริง สมาชิกไม่เพียงได้รับการปกป้องจากผลที่ตรงข้ามในขณะเรียนรู้ แต่ยังได้ประโยชน์ในการเสริมแรงทางบวกที่จะเพิ่มพฤติกรรมใหม่ ในชีวิตประจำวัน การชักซ้อมพฤติกรรมที่ต้องการควรเกิดขึ้นในสภาวะใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงของผู้รับการบำบัดจึงจะจัดสถานการณ์ความเป็นจริงของกลุ่มได้มากที่สุด การชักซ้อมพฤติกรรมเป็นกระบวนการ การจัดรูปร่างอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นการสอนทักษะที่มีประโยชน์และทักษะที่ได้รับระหว่างการชักซ้อม ก็เป็นกลไกการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

5. การสอน ในบางครั้งสมาชิกกลุ่มต้องการการชี้แนะ กระบวนการประกอบไปด้วย การให้หลักการทั่วไปในการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ การชี้แนะจะมีประสิทธิภาพ ดีที่สุด เมื่อผู้ชี้แนะนั่งอยู่ด้านหลังผู้รับการบำบัดระหว่างการทบทวน เมื่อสมาชิกติดปัญหา และไม่รู้จะ ดำเนินการต่ออย่างไร สมาชิกคนอื่นสามารถกระซิบคำชี้แนะได้ หลังการทบทวนการชี้แนะไปแล้วครั้งสองครั้ง ก็ลดการชี้แนะลงสู่การสวมบทบาท สมาชิกจะทบทวนเองก่อนการพยายามใหม่ในโลกแห่งความเป็นจริง (Corey. 2004: 347; citing Rose. 1989)

6. การมอบหมายการบ้าน การมอบหมายการบ้านในการบำบัดมุ่งปฏิบัติสิ่งที่ พบในช่วงการบำบัดที่จำเป็นในประเด็นสำคัญในเรื่องนั้นๆ การบ้านให้โอกาสสมาชิกในการฝึกฝน ทักษะใหม่ ในโลกแห่งความเป็นจริง สิ่งที่ดีที่สุดคือ การบ้านแบบผสมผสานสิ่งที่เกิดขึ้นในกลุ่มกับชีวิตประจำวัน โดยย่อคือ กระบวนการบำบัดต้องการทั้งการพูดและการกระทำ (Corey. 2004: 347 citing White. 2000a) ในกลุ่มพฤติกรรมรู้คิด การบ้านเป็นกระบวนการที่จำเป็น

7. การให้ข้อมูลย้อนกลับ หลังจากที่มีสมาชิกฝึกฝนวิธีใหม่ในการบำบัด หรือ รายงานการบ้านในชีวิตประจำวัน เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถกระตุ้นด้วยวาจาได้ โดยทั่วไปแล้ว ผลตอบรับ มีสองลักษณะคือ การสรรเสริญและกระตุ้นความประพฤติและการแนะนำในการแก้หรือปรับข้อผิดพลาด ผลตอบรับมักเป็นส่วนการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ โดยเฉพาะหากมีความสร้างสรรค์ มีลักษณะเฉพาะและ เป็นทางบวก

8. การปรับโครงสร้างความคิด เป็นกระบวนการในการระบุและประเมินความคิด การทำความเข้าใจผลกระทบของความคิดที่มีต่อพฤติกรรมด้านลบ และการเรียนรู้ที่จะแทนที่ความคิด ดังกล่าวด้วยความคิดที่เหมาะสม และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง กระบวนการด้านความคิด เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ในบริบทของกลุ่มสมาชิกมักจะเผยให้เห็น ถึงความคิดที่พ่ายแพ้ต่อตนเอง และการพูดถึงตนเองในด้านลบ เมื่อตนเองประสบกับสถานการณ์ที่ตึงเครียด ดังนั้น ในเบื้องต้น สมาชิกกลุ่มจะได้รับการสอนในกลุ่มเพื่อฝึกหัดในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างการพูดประโยคที่พ่ายแพ้ตนเองกับประโยคที่เป็นประโยชน์กับตนเอง หลังจากนั้น สมาชิกกลุ่มสามารถ ให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน และเสนอรูปแบบในการวิเคราะห์ความคิดที่หลากหลาย เมื่อสมาชิกสามารถ

เลือกคำพูดที่แสดงถึงความคิดที่สมเหตุสมผลได้แล้ว ก็จะมีการแสดงตัวแบบด้านความคิด โดยสมาชิกใช้การจินตนาการถึงการที่ตนเองต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด แล้วจึงแทนที่คำพูดที่พ่ายแพ้ตนเองด้วยคำพูดที่เป็นประโยชน์กับตนเอง หลังจากนั้นสมาชิกกลุ่มจึงทำการซักซ้อมทางด้านความคิด โดยสมาชิกกลุ่มเลียนแบบตัวแบบและได้รับข้อมูลย้อนกลับจากสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ หลังจากการทดลองหลายๆ ครั้ง ในกลุ่มแล้ว สมาชิกกลุ่มจะได้รับการมอบหมายงานด้วยการใช้ประโยคใหม่ที่บ้าน ก่อนที่จะลองพูดด้วยวิธีใหม่ๆ ในชีวิตจริง ในขั้นตอนสุดท้ายของการปรับโครงสร้างความคิด จะมีการมอบหมายการบ้านในช่วงสุดท้ายของการพบปะในแต่ละครั้ง และจะได้รับการตรวจสอบในการพบปะในครั้งต่อไป เมื่อสมาชิกมีพัฒนาการ ก็จะมีการมอบหมายงานในระดับที่ยากขึ้นต่อไปตามลำดับ

9. การแก้ไขปัญห การบำบัดการแก้ปัญหเป็นวิธีการทางพฤติกรรมการณ์รู้คิด ที่สอนวิธีการรับมือกับปัญหาในชีวิตประจำวัน เป้าหมายหลัก คือ การระบุทางแก้ปัญหที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อให้การอบรมที่เป็นระบบในการรู้คิดและทักษะพฤติกรรมเพื่อผู้รับการบำบัดสามารถปรับและใช้รับมือกับปัญหาในอนาคต สไปเกลอร์ และ กูฟเรม็อง (Corey. 2004: 349; citing Spiegler; & Guevremont. 2003) ได้บรรยายขั้นตอนการแก้ปัญหไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

9.1 ขั้นตอนแรกในขั้นตอนการแก้ปัญหาคือ ผู้รับคำปรึกษาระบุปัญหาที่ตนเองต้องการแก้ไข พร้อมกับระบุทักษะที่จำเป็นต้องใช้ และประเมินทางเลือกที่จะปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

9.2 ขั้นตอนที่สองผู้รับคำปรึกษานิยามปัญหา และตั้งเป้าหมายเฉพาะ โดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับการช่วยเหลือให้ทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้ปัญหาเกิดขึ้น และได้รับการคาดหวังว่าสมาชิกจะสามารถเรียนรู้วิธีการในการแก้ไขปัญหได้

9.3 ขั้นตอนที่สามผู้รับคำปรึกษาจะถูกสอนให้ระดมความคิด เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญห

9.4 ขั้นตอนที่สี่ผู้รับคำปรึกษาดัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญห โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ของวิธีการที่เลือกด้วย

9.5 ในขั้นสุดท้ายผู้รับคำปรึกษานำวิธีการแก้ไขปัญหไปใช้ และประเมินผลลัพธ์ที่ตามมา พร้อมทั้งตรวจสอบประสิทธิผลของวิธีการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

กระบวนการต่างๆ เช่น การแสดงแบบ การชี้แนะ และการเสริมแรงใช้ ในการแก้ปัญห ตลอดจนการให้คำปรึกษาผู้รับคำปรึกษาจะได้รับการสอนเทคนิคการควบคุมตนเอง และกระตุ้นให้เสริมแรงความสำเร็จของการกระทำของตน การทำงานของผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้แนะนำที่คอยชี้แนวทาง ให้ข้อมูลย้อนกลับ และกระตุ้นและตีค่าการใช้งานในชีวิตประจำวัน

9.10 ระบบเพื่อคู่หู ไรส (Corey. 2004: 349; citing Rose. 1998) กล่าวถึงระบบเพื่อคู่หูว่า เป็นพันธมิตรในการบำบัดระหว่างสมาชิกกลุ่ม โดยสมาชิกคนหนึ่งจะเลือกสมาชิกอีกคนหนึ่งเป็นผู้คอยตรวจสอบ และฝึกให้ตลอดกระบวนการในการให้คำปรึกษา ด้วยการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมซึ่งกันและกันในกลุ่ม และคอยเตือนซึ่งกันและกันในการปฏิบัติตามสิ่งที่สัญญาไว้ และปฏิบัติตามสิ่งที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มจะคอยให้ความช่วยเหลือเพื่อนคู่หู ทั้งในช่วงของการให้คำปรึกษาและ

นอกช่วงการให้คำปรึกษาด้วย โดยเพื่อนคู่หูจะได้รับการฝึกการเสริมแรงแก่ความสำเร็จ รวมทั้งการให้และการรับคำวิพากษ์วิจารณ์ด้วย นอกจากนี้ ในการปฏิบัติการด้านการมอบหมายการบ้าน สมาชิกกลุ่มยังช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการคิดภาระงาน และตรวจสอบความสำเร็จ ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกสามารถเรียนรู้ทักษะการเป็นผู้นำ และระบบเพื่อนคู่หูยังเป็นประโยชน์เมื่อการให้คำปรึกษาลิ้นสุดลงอีกด้วย

9.11 การฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เป็นเทคนิคที่นำมาใช้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่พ่ายแพ้นตนเอง หรือไม่สมเหตุผล เกี่ยวกับสิทธิในการแสดงออกของตนเอง สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนาเจตคติที่ก่อให้เกิดค่านิยมที่มีต่อสิทธิในการแสดงออกของตนเอง และการเคารพสิทธิในการแสดงออกของผู้อื่น ด้วยการเรียนรู้วิธีการในการระบุและแยกแยะพฤติกรรมในการแสดงออกที่เหมาะสม การแสดงความก้าวร้าว และการไม่ยอมแสดงออก เพื่อที่จะสามารถนำทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น โปรแกรมการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมส่วนใหญ่มุ่งเน้นการเปลี่ยนการพูดถึงตนเองในด้านลบ ความเชื่อที่พ่ายแพ้นตนเอง และความคิดที่ผิดๆ โดยในสถานการณ์กลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะได้รับการเสนอตัวแบบ และคำแนะนำ แล้วสมาชิกกลุ่มจึงทำการฝึกซักซ้อมทักษะทางด้านพฤติกรรม ในสถานการณ์ที่ซับซ้อนเหมาะสมแล้วจึงมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน เพื่อทำการแก้ไขพฤติกรรม และปรับปรุงรูปแบบในการแสดงออกที่เหมาะสม

3.2.4 บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิด

กลุ่มพฤติกรรมการรู้คิดมีรายละเอียด ความชัดเจน โครงสร้างบนแนวทางของปัญหาส่วนใหญ่มีแนวโน้มไม่ให้ความช่วยเหลือระยะสั้น ผู้นำเองก็ควรมีทักษะในการดึงความหลากหลายของการช่วยเหลือโดยแบบย่อยๆ ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและช่วยสมาชิกพัฒนาทักษะใหม่ๆ เพราะธรรมชาติของการบำบัดรักษาระยะสั้น กลุ่มพฤติกรรมการรู้คิดมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อเป้าหมายจำกัดและอยู่บนความเป็นจริง ที่จริงแล้วเวลาที่จำกัดสามารถทำให้เป็นสาเหตุในการที่สมาชิกจะใช้ประโยชน์จากช่วงเวลากลุ่มเพื่อได้มาซึ่งจุดมุ่งหมาย

ผู้นำพฤติกรรมการรู้คิดสมมติบทบาทของครูและกระตุ้นให้สมาชิกเรียนและฝึกทักษะทางสังคมที่ปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ผู้นำกลุ่มถูกคาดหวังให้สมมติบทบาทที่มีพลัง ชี้แนะ และสนับสนุนบทบาทในกลุ่ม และปรับความรู้ในเชิงหลักการพฤติกรรมและทักษะในการแก้ไขปัญหา ในช่วงการนำกลุ่ม ผู้นำจะจำลองรูปแบบการเข้าร่วมที่มีพลังและให้ความร่วมมือ โดยการมีส่วนเกี่ยวข้องกับสมาชิกในการสร้างแผนงาน จัดทำผลตอบรับที่ปรับได้ การออกแบบ การบ้าน และทักษะการสอน (Corey. 2008: 342; citing White. 2000a) ผู้นำจะสังเกตการอย่างระมัดระวังและตัดสินพฤติกรรมเงื่อนไขเพื่อชี้สภาพที่เกี่ยวข้องกับปัญหาโดยเฉพาะที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สมาชิกในกลุ่มพฤติกรรมการรู้คิดระบุทักษะเฉพาะที่ขาดหายไปหรือต้องการเพิ่ม โดยดำเนินการผ่านช่วงการอบรมที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือ เช่น การจำลองรูปแบบทักษะ การซักซ้อมพฤติกรรมและชี้แนะ การตอบรับ ทักษะการฝึกฝนทั้งในการรวมกลุ่มและผ่านการทำการบ้านและการเฝ้าควบคุมตนเอง

คอร์ไร (Corey. 2008: 342 – 343) กล่าวถึงบทบาทของผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิด ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เพื่อที่จะทราบถึงความคาดหวังของสมาชิก ในช่วงของการประเมินเบื้องต้นและการปฐมนิเทศ ก่อนที่จะเริ่มต้นการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. การสอนสมาชิกเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม และวิธีการที่สมาชิกจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากกลุ่ม ผู้นำกลุ่มอธิบายจุดประสงค์ของกลุ่ม ทบทวนความคาดหวังของสมาชิก และให้คำแนะนำแก่สมาชิกเกี่ยวกับประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับ
3. การประเมินอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับปัญหาของสมาชิก
4. การนำเทคนิคต่างๆ ที่ได้รับการออกแบบมาใช้ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่สมาชิกกำหนดไว้
5. การเป็นตัวแทนทางพฤติกรรมที่เหมาะสม และการเตรียมการและฝึกสมาชิกให้เป็นตัวแทนด้วยการแสดงบทบาทสมมติต่อกันและกัน
6. การเสริมแรงแก่สมาชิก เมื่อสมาชิกแสดงพฤติกรรมและทักษะต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ และให้การยอมรับถึงแม้จะเป็นการพัฒนาเล็กๆ น้อยๆ ก็ตาม
7. การสอนสมาชิกกลุ่มให้มีความรับผิดชอบต่อการเข้ามีส่วนร่วมทั้งในกลุ่ม และนอกช่วงของการให้คำปรึกษาด้วยความกระตือรือร้น การสอนสมาชิกให้เข้าใจว่า การพูดและการหยิ่งเห็น ยังไม่เพียงพอสำหรับการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น สมาชิกจะเปิดกว้างสำหรับพฤติกรรมที่สามารถปรับตัวได้ด้วยการได้รับการส่งเสริมให้ทดลองพฤติกรรมในกลุ่ม และฝึกทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย
8. การช่วยสมาชิกกลุ่มเตรียมความพร้อมสำหรับการยุติการให้คำปรึกษา โดยสมาชิกมีเวลาเพียงพอที่จะสามารถอภิปรายเกี่ยวกับปฏิกิริยาของตนเอง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำทักษะใหม่ไปปฏิบัติที่บ้านหรือที่ทำงาน มีการอ้างอิงแหล่งการให้คำปรึกษาเพิ่มเติมที่เหมาะสม เมื่อเป้าหมายยังไม่สามารถบรรลุผล

3.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ (Gestalt group counseling theory)

คอร์เร่ (Corey. 2008: 280 – 281) ได้กล่าวถึง การบำบัดแบบเกสตัลท์ว่าได้รับการพัฒนาขึ้นในปลายศตวรรษที่ 1940 โดย ฟรีตซ์ เพิร์ลส และ ลอราห์ เพิร์ลส (Fritz, Perls; & Laura, Perls) การบำบัดแบบเกสตัลท์นั้นตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่า บุคคลจะได้รับการเข้าใจได้ดีที่สุดจากสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ เอง จุดมุ่งหมายพื้นฐานของกลุ่มเกสตัลท์ คือ การทำให้เกิดบริบทที่จะทำให้สมาชิกของกลุ่มสามารถเพิ่มการตระหนักรู้เกี่ยวกับอะไรก็ตามที่พวกเขา กำลังประสบอยู่ และเพิ่มคุณภาพของการสัมผัสกับบุคคลอื่นๆ

การบำบัดแบบเกสตัลท์ให้ความสนใจเป็นพิเศษกับสภาวะการดำรงอยู่ตามที่เป็นบุคคลมีประสบการณ์ และยืนยันความสามารถของบุคคลที่จะเจริญงอกงาม และรักษาตนเองผ่านการสัมผัสระหว่างบุคคลและการหยั่งรู้ (Corey. 2008: 280; citing Yontef. 1995) มีการตั้งสมมติฐานว่าวิธีที่จะมีชีวิตอยู่อย่างสมบูรณ์ในปัจจุบันขณะได้นั้น จะต้องสามารถชี้ชัดและจัดการกับอะไรก็ตามที่เกิดขึ้นในอดีตที่มารบกวนการทำหน้าที่ในปัจจุบันได้ ด้วยการนึกย้อนกลับไปถึงประสบการณ์ความขัดแย้งที่เคยเกิดในอดีตนั้นอีกครั้ง แล้วนำกลับขึ้นมาให้เสมือนหนึ่งว่ากำลังเกิดขึ้นอีกครั้งจริงๆ ในปัจจุบัน โดยวิธีนี้ผู้รับ

การบำบัดจะขยายระดับการตระหนักรู้ของพวกเขาได้ และจะสามารถบูรณาการสิ่งที่เคยถูกปฏิเสธ และสิ่งที่ยังแตกแยกกันอยู่ของพวกเขาได้ ด้วยเหตุนี้ส่วนต่างๆ เหล่านั้น จึงกลายมาเป็นการรวมกันเป็นหนึ่งเดียวและครบถ้วนไม่แบ่งแยกกันอีกต่อไป

มุมมองของเกสตัลท์ คือ การมีประสบการณ์นั้นมีพลังมากกว่าการตีความของนักบำบัด (Corey. 2008: 280; citing Strumpfel; & Goldman. 2002) ดังนั้นแนวทางการจัดกลุ่มของเกสตัลท์ คือ การยึดหลักการพื้นฐานว่าไม่มีการตีความ นักบำบัดแนวเกสตัลท์จะไม่อธิบายหรือบอกผู้รับคำปรึกษาว่าทำไมพวกเขาจึงทำอะไรๆ ไปอย่างนั้น แต่บรรดาสมาชิกของกลุ่มจะได้รับการกระตุ้นให้ค้นหาความหมายของประสบการณ์ต่างๆ ของพวกเขาเอง สมาชิกในกลุ่มจะถูกกระตุ้นให้ลองกระทำพฤติกรรมในรูปแบบใหม่เพื่อให้ได้มีการแสดงออกอย่างชัดเจนในมิติต่างๆ ของบุคลิกภาพที่ถูกเก็บซ่อนไว้ และเป็นการทดลองเลือกพฤติกรรมหลายๆ แบบ เพื่อขยายขีดความสามารถในการสนองต่อโลกให้กว้างขึ้น

สาระสำคัญของการบำบัดแนวเกสตัลท์ในปัจจุบันเกี่ยวข้องกับการสนับสนุนให้ผู้รับการบำบัดเปลี่ยนมาเป็นผู้ที่มีความตระหนักถึงประสบการณ์ของพวกเขามากขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้โดยไม่ใช้การผลักดันหรือการตำหนิตัวใดเลย การปฏิบัติการบำบัดแบบเกสตัลท์ถูกทำให้นุ่มนวลขึ้น และเปลี่ยนจุดเน้นไปที่คุณภาพของสัมพันธภาพระหว่างนักบำบัดและผู้รับการบำบัด บทสนทนา การเห็นอกเห็นใจในการปรับ และการตั้งเอาความฉลาดและคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ของผู้รับการบำบัดออกมา (Corey. 2008: 281; citing Cain. 2002)

3.3.1 แนวคิดสำคัญของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้นของการบำบัดแบบเกสตัลท์ คือ บุคคลแต่ละคนมีความสามารถในการ “ควบคุมตนเอง” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเขามีการตระหนักรู้อย่างเต็มที่ต่อสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นทั้งภายในตัวและรอบๆ ตัว เพราะสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่แต่ละคนถูกตรึงอยู่นั้น ไม่เคยตอบสนองความต้องการของพวกเขาได้อย่างครบถ้วน จะเกิดการปรับตัวที่สร้างสรรค์ขึ้น และลักษณะตัวตนต่างๆ ของแต่ละคนจะสูญเสียไปจากการตระหนักรู้ การบำบัดรักษาทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มนั้น จะพยายามปลุกส่วนต่างๆ ที่สูญหายไปให้กลับคืนตัวขึ้นมา และถ้าเป็นไปได้ ให้ส่วนที่คืนกลับมานั้น รวมเข้ากับการประพุดิปฏิบัติที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

หลักการพื้นฐานจำนวนหนึ่งเป็นรากฐานของทฤษฎีการบำบัดแบบเกสตัลท์ หลักการเหล่านี้ประกอบด้วยทฤษฎีองค์รวม ทฤษฎีสนาม กระบวนการสร้างความชัดเจนของภาพ และการควบคุมตนเองของอินทรีย์ การตระหนักรู้ ที่นี้และเดี๋ยวนี้ ภาวะค้างใจและการหลีกเลี่ยง การสัมผัสและการรบกวน การสัมผัส พลังงานและอุปสรรคขัดขวางพลัง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทฤษฎีองค์รวม องค์รวมเป็นหลักการพื้นฐานหลักการหนึ่งของการบำบัดแบบเกสตัลท์ (Corey. 2008: 283; citing Latner. 1986) ซึ่งหมายถึง ส่วนรวมมีค่ามากกว่าผลรวมของส่วนย่อย (The whole is greater than the sum of its parts) ความเข้าใจในตัวตนของเราจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้มีการพิจารณาทุกๆ มิติของบทบาทหน้าที่ของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะว่า นักบำบัดแนวเกสตัลท์ให้ความสำคัญกับบุคคลโดยองค์รวม จึงไม่ได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับคุณลักษณะเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งของบุคคล การปฏิบัติแบบเกสตัลท์ จึงให้ความสำคัญกับความนึกคิด ความรู้สึก พฤติกรรม ร่างกาย และ

ความฝัน การเน้นให้ความสำคัญจะขึ้นอยู่กับคุณลักษณะประการต่างๆ ของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็น “ภาพ” ที่เห็นได้ชัดหรือส่วนที่ “โดดเด่น” ขึ้นในขณะใดขณะหนึ่ง และขึ้นอยู่กับกระบวนการว่า ทำอย่างไร ส่วนต่างๆ เหล่านั้น จึงจะรวมกันเข้าพอดี และขึ้นอยู่กับว่าบุคคลแต่ละคนจะ “ทำการสัมผัส” กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างไรด้วย

2. ทฤษฎีสนาม การบำบัดแนวเกสตัลท์ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีสนาม ซึ่งมีพื้นฐานอยู่บนหลักการที่ว่า อินทรีย์ต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม หรือในบริบทของสิ่งแวดล้อม ในแง่ที่ว่า สิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งของสนามซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ ทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และอยู่ในกระบวนการ และนักบำบัดแนวเกสตัลท์ ให้ความสนใจอย่างจริงจังกับสิ่งที่เกิดขึ้น และสำรวจดูว่ามีสิ่งใดกำลังเกิดขึ้นที่แนวเขตระหว่างตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมนั้น

3. กระบวนการสร้างความชัดเจนของภาพ กระบวนการนี้ในระยะเริ่มต้นถูกพัฒนาขึ้นในสาขาการรับรู้ทางสายตา โดยนักจิตวิทยาแนวเกสตัลท์กลุ่มหนึ่ง เป็นกระบวนการ ซึ่งอธิบายว่าบุคคลแต่ละคนจะจัดการจำแนกประสบการณ์ของตนเองในแต่ละขณะได้อย่างไร ในการบำบัดตามแนวเกสตัลท์ นั้นถือว่า สิ่งที่มองเห็น (field) นั้นจำแนกออกเป็น “ภาพและพื้น” ส่วนจุดที่เรียกความสนใจที่ค่อยๆ ปรากฏชัดขึ้นมานั้น ถูกเรียกว่า “ภาพ” ดังนั้น กระบวนการในการสร้างความสนใจนี้จึงถูกเรียกว่า “การสร้างความชัดเจนของภาพ” (Corey. 2008: 284; citing Latner. 1986) กระบวนการสร้างความชัดเจนของภาพจึงเป็นร่องรอยที่บอกให้ทราบว่า ลักษณะบางประการของสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏตัวขึ้นมาจากพื้นหลังจนกลายเป็นจุดที่เรียกความสนใจจากบุคคลและก่อให้เกิดความรู้สึกใคร่รู้ขึ้น เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ซึ่งความต้องการของแต่ละบุคคลในขณะใดขณะหนึ่ง มีอิทธิพลต่อกระบวนการนี้ (Corey. 2008: 284; citing Frew. 1997)

4. การควบคุมตนเองของอินทรีย์ กระบวนการสร้างความชัดเจนของภาพนี้มีความเกี่ยวพันกันกับหลักการ “การควบคุมตนเองของอินทรีย์” ซึ่งอธิบายถึงธรรมชาติของสัมพันธภาพระหว่างปัจเจกบุคคล และสิ่งแวดล้อม เมื่อความสมดุลถูก “รบกวน” (disturbed) ด้วยความต้องการความรู้สึกรู้สึก หรือความสนใจ อินทรีย์จะจำแนกวิธีการที่ต้องใช้เพื่อสร้างความพึงพอใจสนองตอบความต้องการนั้นๆ อินทรีย์จะควบคุมตนเองได้ดีเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความสามารถที่พวกเขามีและพลังของสิ่งแวดล้อมของพวกเขาด้วย (Corey. 2008: 284; citing Latner. 1986) และผู้คนจะลงมือปฏิบัติและทำการสัมผัส (make contact) เพื่อจะทำให้เกิดทั้งการกลับคืนสู่สภาวะสมดุล และมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดความเจริญงอกงามและการเปลี่ยนแปลง (contribute to growth and changes)

ฟรีว (Corey. 2008: 284; citing Frew. 1997) ได้อธิบายถึงความเกี่ยวพัน (implication) ของหลักการของการสร้างภาพ (principles of figure formation) และการควบคุมตนเองของอินทรีย์ ในการให้การบำบัดแบบกลุ่มว่า ในบริบทของกลุ่มสมาชิกกลุ่มพยายามที่จะกำกับตนเองด้วยการใส่ใจต่อสิ่งที่จะเกิดเป็นภาพในทุกขณะ สิ่งที่เกิดขึ้นกับสมาชิกกลุ่มแต่ละคนเกี่ยวข้องกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มสนใจ หรือสิ่งที่สมาชิกกลุ่มต้องการที่จะสร้างความรู้สึกรู้สึกของดุลยภาพ ดังนั้น วิธีการสำคัญ

ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ จึงเป็นการชี้แนวทางให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ต่อภาพที่เกิดขึ้นจากพื้นหลัง ในช่วงของการให้คำปรึกษากลุ่มได้

5. ภารกิจของสมาชิกกลุ่มเกสตัลท์ คือ การให้ความใส่ใจกับโครงสร้างประสบการณ์ของตนเอง และการตระหนักรู้ในสิ่งที่กำลังประสบ และวิธีการในการประสบ ผู้นำกลุ่มเกสตัลท์ มักใช้คำถามว่า อะไร และ อย่างไร ในทุกๆ ขณะต่อขณะ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความใส่ใจกับการตระหนักรู้อย่างต่อเนื่องในช่วงของการบำบัด และเผยให้เห็นถึงวิธีการในการปฏิบัติหน้าที่ในสิ่งแวดล้อม กระบวนการสร้างภาพจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้ต่อภาพที่ชัดเจนมากขึ้น ในสิ่งที่ตนเองกำลังคิด กำลังรู้สึก และกำลังกระทำอยู่ ผู้นำกลุ่มเกสตัลท์ มักจะใช้คำถามต่างๆ เพื่อนำไปสู่การอยู่กับปัจจุบัน เช่น คุณกำลังประสบกับอะไรอยู่ในขณะนี้ เกิดอะไรขึ้นในตัวคุณ เมื่อคุณกำลังพูด คุณรู้สึกกังวลใจกับร่างกายของคุณอย่างไรในขณะนี้ คุณกำลังพยายามถอนตัวจากสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นกับคุณอยู่ตอนนี้หรือไม่ และในขณะนี้ คุณใช้วิธีใด ในการหลีกเลี่ยงความรู้สึกที่ไม่พึงประสงค์ ตอนนี้คุณรู้สึกเช่นใด เมื่อคุณนั่งอยู่ที่นี้ และพยายามที่จะพูด เกิดอะไรขึ้นกับเสียงของคุณ เมื่อคุณพูดกับพ่อของคุณตอนนี้ เป็นต้น

6. ที่นี้และเดี๋ยวนี้ คำว่า ปัจจุบันขณะเป็นกริยาแสดงเวลาที่สำคัญมากที่สุด เพราะว่าอดีตได้ผ่านไปแล้ว และอนาคตยังมาไม่ถึง ภาวะปัจจุบันขณะเป็นเรื่องของการมีชีวิตชีวาและน่าตื่นเต้น ภาวะปัจจุบันขณะให้โอกาสต่างๆ สำหรับการเจริญงอกงามอย่างแท้จริงและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมาพร้อมกับการสัมผัสกับบางสิ่งบางอย่างที่เป็นเรื่องใหม่ๆ การมุ่งเน้นที่ปัจจุบันขณะไม่ได้เป็นเครื่องแสดงถึงการขาดการสนใจในอดีต อดีตนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญ แต่ก็สำคัญเฉพาะเท่าที่อดีตนั้นสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ในปัจจุบันขณะของเราเท่านั้น เนื่องจากการให้ความสำคัญต่อการยึดเอาปัจจุบันขณะเป็นสำคัญ นักบำบัดแนวเกสตัลท์ ได้พัฒนาระเบียบวิธีปฏิบัติ ซึ่งช่วยให้บุคคลแต่ละคนได้ค้นพบและได้มีโอกาสทดลองความเป็นไปได้ใหม่ๆ เหล่านั้น การมุ่งเน้นภาวะ “ที่นี่ และ เดี๋ยวนี้” ช่วยกระตุ้นจิตใจของกลุ่มให้ตื่นตัวด้วยพลัง การมีส่วนร่วม และความมีชีวิตชีวา (Corey, 2008: 285; citing Melnick, 1980) ผู้เข้าร่วมในกลุ่มเกสตัลท์ทั้งหลายจะนำสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาในอดีต มาสู่สภาวะปัจจุบัน โดยการนำสถานการณ์นั้นกลับขึ้นมาใหม่ (reenacting) เสมือนหนึ่งว่า เหตุการณ์นั้นกำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน

7. ภาวะค้างคาใจ ประกอบด้วย ความรู้สึกที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้อย่างชัดเจน เช่น ความขุ่นเคืองใจ ความเกลียดชัง ความโกรธเคืองดดาล ความเจ็บปวด ความรู้สึกเจ็บปวด ความวิตกกังวล ความรู้สึกผิด ความละอายใจ และความโศกเศร้า รวมทั้งเหตุการณ์ และความทรงจำที่ยังคงหลงเหลืออยู่ และผลักดันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ นอกเสียจากว่าภาวะค้างคาใจต่างๆ และอารมณ์ที่ไม่สามารถแสดงออกมาได้อย่างชัดเจนนั้นได้ถูกนำออกมาเป็น “ภาพ” และถูกจัดการไป ไม่เช่นนั้น ภาวะค้างคาใจจะยังคงรบกวนการตระหนักรู้ในปัจจุบันขณะ การประสบกับอารมณ์ที่เจ็บปวดต่างๆ อารมณ์ต่างๆ เหล่านั้น จึงกลายเป็นคลื่นใต้น้ำที่รบกวนเราอยู่ตลอดเวลา ซึ่งขัดขวางเราไม่ให้ใช้ชีวิตอย่างเต็มที่ ในช่วงเวลาของการบำบัด นักบำบัดแบบเกสตัลท์ อาจกระตุ้นให้แสดงความรู้สึกออกมาอย่างไม่เคยได้แสดงออกจริงๆ มาก่อนเลย

8. การสัมผัสและการรบกวนการสัมผัส ในการบำบัดแบบเกสตัลท์นั้นการสัมผัสเกิดขึ้นได้จากการมอง การได้ยิน การดมกลิ่น การจับต้อง และการเคลื่อนไหว เมื่อใดก็ตามที่เราทำการสัมผัส

อย่างเหมาะสมที่สุดกับสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้นอย่างแน่นอน การสัมผัสที่มีประสิทธิภาพนั้น หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติและกับบุคคลอื่นโดยไม่มีการสูญเสียความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองของบุคคล การสัมผัสที่มีประสิทธิภาพก็คือการปรับตัวให้ได้อย่างสร้างสรรค์ และอย่างต่อเนื่องที่บุคคลมีต่อสิ่งแวดล้อม (Corey. 2008: 286; citing Miriam, Polster. 1978) สิ่งที่เป็นเบื้องต้นสำหรับการมีสัมผัสที่ดีก็คือการตระหนักรู้อย่างชัดเจน การมีพลังอย่างเต็มเปี่ยมและความสามารถในการแสดงออก ซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง (Corey. 2008: 286; citing Zinker. 1978) โพลสเตอร์ (Corey. 2008: 286; citing Miriam, Polster. 1987) กล่าวว่า การสัมผัสเปรียบเสมือนเส้นโลหิตที่หล่อเลี้ยงความเจริญงอกงาม การสัมผัสนำมาซึ่งความสนุกสนาน จินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ การสัมผัสประเภทนี้ จะมีเพียงช่วงเวลาหนึ่งเท่านั้น จากมุมมองการบำบัดแบบเกสตัลท์ การสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมจะถูกทำให้จางลงได้หลายๆ ทาง ซึ่งจะป้องกันเราไม่ให้คงประสบการณ์ไว้และติดอยู่กับสภาวะปัจจุบันอย่างเต็มที่และอย่างจริงจัง

9. พลังงานและอุปสรรคขัดขวางพลัง พลังงานเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นสำหรับสมาชิกกลุ่มเกสตัลท์ ดังนั้น ผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ จึงให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งกับแหล่งของพลังงาน วิธีการที่จะนำพลังงานมาใช้ และวิธีการที่พลังงานดังกล่าวถูกขัดขวาง พลังงานที่ถูกขัดขวางถือเป็นการต่อต้าน ซึ่งสามารถแสดงออกให้เห็นได้ทางร่างกาย เช่น ไหล่หรือคอตึง หายใจไม่ทัน พูดติดอ่าง หลบสายตาผู้อื่น ตัวเกร็ง เจ็บเมื่อยทางด้านอารมณ์ คอบวม ปากสั่น ความรู้สึกโกรธร้อนและตื่นเต้น สายแขนและส้นขา หรือเวียนศีรษะ เป็นต้น

3.3.2 เป้าหมายของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์

เป้าหมายเบื้องต้นของการบำบัดแนวเกสตัลท์ คือ การบรรลุถึงการตระหนักรู้ ด้วย การตระหนักรู้ และโดยตัวของมันเอง ซึ่งเป็นการบำบัดหรือเป็นตัวสร้างความเจริญงอกงาม การตระหนักรู้นั้นต้องการความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรับผิดชอบต่อการเลือก การสัมผัสกับสิ่งแวดล้อม การยอมรับตนเองและความสามารถในการสัมผัส (Corey. 2004: 282 – 283; citing Yontef; & Jacobs. 2005) ด้วยความตระหนักรู้นี้ ผู้รับการบำบัดจะมีความสามารถในการค้นหาทรัพยากรภายในตนเองที่จำเป็นต่อการแก้ปัญหา และค้นพบเงื่อนไขต่างๆ ที่จะทำให้การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นได้ ซินเคอร์ (Corey. 2004: 282 – 283; citing Zinker. 1994) ระบุเป้าหมายในระดับกลุ่มของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ดังนี้

1. เรียนรู้ว่าควรจะถามอย่างชัดเจนและตรงไปตรงมาอย่างไรสำหรับสิ่งที่พวกเขาปรารถนาหรือต้องการ
2. เรียนรู้ว่าจะจัดการอย่างไรให้มีประสิทธิภาพเมื่อเกิดความขัดแย้งภายในตนเอง
3. เรียนรู้ว่าจะให้การสนับสนุนและให้พลังแก่กันและกันได้อย่างไร
4. มีความสามารถที่จะท้าทายซึ่งกันและกันในการผลักดันให้ข้ามเขตแดนของความรู้สึกปลอดภัย และสิ่งที่รู้อยู่แล้ว
5. สร้างสรรค์ชุมชนบนพื้นฐานของความไว้วางใจ ซึ่งจะเปิดทางให้ไปถึงระดับการทำงานที่ลึกและมีความหมาย

6. เรียนรู้ที่จะให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน

7. เรียนรู้ว่าจะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรภายในกลุ่มได้อย่างไร แทนการพึ่งพิงผู้นำกลุ่มในฐานะผู้บังคับการ

3.3.3 เทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์

คอร์ไร (Corey. 2004: 312 – 325) และ วัชร ทรัพย์มี (2554: 104 – 108) ได้เสนอเทคนิค สำหรับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ดังนี้

1. การเผชิญหน้า คือ เทคนิคที่ผู้นำกลุ่มชี้และยืนยันให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความไม่สอดคล้องของตนเอง และตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ด้วยการให้ผู้รับคำปรึกษาเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตของตนเองใหม่ ดังนั้น ผู้รับคำปรึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องระบุถึงความไม่สอดคล้อง ความขัดแย้ง หรือสาระที่ยุ่งเหยิง ในการแสดงพฤติกรรม ความคิด และความรู้สึกของตนเอง เพื่อที่ผู้รับคำปรึกษา จะสามารถแสดงทัศนะเกี่ยวกับการแก้ไขความไม่สอดคล้องดังกล่าว แล้วจึงจะระบุกระบวนการในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขความขัดแย้งในตนเองได้

2. แก้อีที่ว่างเปล่า คือ เทคนิคที่ใช้เมื่อผู้รับคำปรึกษา แสดงความขัดแย้งกับบุคคลอื่น หรือมีสิ่งที่ติดค้างอยู่ในใจ ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ผู้รับคำปรึกษาลองพูดกับแก้อีที่สมมติว่า มีบุคคลนั้นนั่งอยู่ และให้ผู้รับคำปรึกษาสมมติบทบาทเป็นบุคคลนั้นแล้วพูดโต้ตอบ ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษากระจ่างแจ้งในความรู้สึกของตนเองเพิ่มขึ้น

3. เกมการสนทนา คือ เทคนิคที่มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ถึงความขัดแย้งภายในบุคคล เพื่อนำไปสู่ความสอดคล้องของบุคลิกภาพ ด้วยการให้สมาชิกกลุ่ม ทำการทดลองพูดบทสนทนาในรูปแบบที่ตรงกันข้ามกัน เช่น การสนทนาระหว่างด้านที่ตรงกันข้ามกันของตนเอง (เช่น ความนุ่มนวล/ความแข็งแกร่ง ความรัก/ความเกลียด ความเป็นชาย/ความเป็นหญิง เป็นต้น) และการสนทนากับบิดา มารดา บุคคลในจินตนาการ หรือวัตถุที่ไม่มีชีวิต เป็นต้น ดังนั้น สมาชิกกลุ่มจะสามารถมองเห็นถึงความขัดแย้งเหล่านั้น และลดความพยายามที่จะเป็นส่วนที่ตนเองไม่ต้องการที่จะยอมรับ

4. การพูดรอบวง คือ เทคนิคที่กระตุ้นให้สมาชิกเดินไปรอบๆ สมาชิกกลุ่มแต่ละคน และพูดกับสมาชิกคนอื่นๆ ในสิ่งที่ตนเองมักจะไม่ได้สื่อสารด้วยการพูด เพื่อให้สมาชิกสามารถรู้สึกได้อย่างเต็มที่ต่อประสบการณ์ของ

5. การใช้จินตนาการ คือ เทคนิคส่งเสริมให้บุคคลเกิดการตระหนักรู้อันนำไปสู่ความมองงามได้ เช่น เมื่อสมาชิกถูกคุกคามมากเกินไปจะจัดการกับปัญหาดังกล่าวด้วยรูปแบบที่ชัดเจนได้ สมาชิกสามารถแสดงออกอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ที่น่าหวาดกลัวได้ ด้วยการจินตนาการว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว ดังนั้น สมาชิกจะสามารถเปรียบเทียบสิ่งที่สมาชิกรู้สึกเมื่อตนเองนั่งเฉยกับสิ่งที่สมาชิกรู้สึกเมื่อตนเองสามารถร้องขอในสิ่งที่ต้องการได้ นอกจากนั้น การสร้างจินตนาการยังมีประโยชน์สำหรับการจัดการกับความคาดหวังในเชิงทำลาย ซึ่งมักส่งผลต่อความรู้สึกไร้พลัง

6. กระบวนการการกลับบทบาท คือ วิธีการให้สมาชิกกลุ่มแสดงบทบาทอีกด้านหนึ่ง ที่ตนเองไม่ค่อยจะหรือไม่เคยแสดงออกมาก่อน ทั้งนี้เพราะสมาชิกกลุ่มไม่ต้องการเห็นและยอมรับด้านนั้นของตนเอง อันเป็นต้นเหตุของอาการและพฤติกรรมเฉพาะต่างๆ โดยที่วิธีการนี้ตั้งอยู่บนข้อสันนิษฐาน

ที่ว่า บุคคลจะสามารถปรับตัวได้ก็ต่อเมื่อ เมื่อบุคคลยอมให้ตนเองจมดิ่งอยู่กับสิ่งที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล และสัมผัสกับด้านนั้นๆ ของตนเองที่ถูกเก็บกดไว้และได้รับการปฏิเสธมาโดยตลอด เช่น สมาชิกกลุ่มที่ทำตัวน่าชื่นชมมากเกินไป สุภาพมากเกินไป และพยายามที่จะทำสิ่งต่างๆ เพื่อบุคคลอื่นอยู่ตลอดเวลา สามารถทดลองร้องขอให้สมาชิกคนอื่นในกลุ่มทำบางสิ่งบางอย่างให้ตนเองบ้าง การทดลอง อาจทำให้เขาตระหนักได้ว่าตนเองรู้สึกไม่สบายใจอย่างไรบ้าง ที่ต้องรับบางสิ่งบางอย่างจากผู้อื่น และยังทำให้เขาเกิดการตระหนักมากขึ้นต่อด้านที่ได้รับการปฏิเสธของตนเอง และยังเป็นโอกาสที่จะปรับตัวที่จะเป็นอีกด้านหนึ่งของตนเองอีกด้วย นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มที่แทบจะไม่ยอมพูดอะไรเลย สามารถทดลองสวมบทบาทของบุคคลที่ทำสิ่งต่างๆ แต่ผู้เดียวและก่อวาทกรรมโดยเจตนา หรือเชื่อเชิญสมาชิกบางคนที่มีความรู้สึกด้อยให้เล่นบทบาทของผู้ที่เหนือกว่า เป็นต้น เทคนิคนี้จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มตระหนักรู้และประสานความไม่สอดคล้องภายในตัวเองได้

7. เทคนิคการชักซ้อม คือ เทคนิคที่สมาชิกกลุ่มร่วมทดลองด้วยการพูดออกมาดังๆ ในสิ่งที่ตนเองกำลังคิดอยู่เงียบๆ เพื่อก่อให้เกิดการตระหนักรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น การชักซ้อมมีประโยชน์สำหรับสมาชิกที่หวั่นไหวต่อการเผชิญหน้ากับสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น เช่น สมาชิกกลุ่มที่ค่อนข้างเงียบและต้องการเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ จะได้รับการร้องขอให้พูดถึงความคิดต่างๆ ของตนเองออกมาให้ดัง ในขณะที่สมาชิกคนอื่นนั่งอยู่ในกลุ่มด้วยความเงียบ ในการชักซ้อม สมาชิกกลุ่มแบบเกสตัลท์ จะสามารถตระหนักรู้ถึงวิธีการที่ตนเองเพียรพยายามสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้อื่น ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับและเห็นด้วย และความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้แก่ผู้อื่น เป็นต้น

8. แบบฝึกหัดการตระหนักรู้ เป็นกิจกรรมที่ให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกการตระหนักรู้ตนเอง

9. การกระทำที่เกินจริง คือ เทคนิคที่สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมอย่างจริงจังๆ ด้วยการเคลื่อนไหว กิริยา ท่าทางที่เกินจริง เพื่อทำให้กระบวนการที่ขาดการตระหนักรู้ เปลี่ยนเป็นการตระหนักรู้ เพื่อสื่อความหมายให้เห็นชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น มาลีผงกศีรษะอยู่เสมอๆ เพื่อเป็นการยอมรับเมื่อสมาชิกคนอื่นพูด ผู้นำกลุ่มสามารถร้องขอให้มาลีไปยืนต่อหน้าสมาชิกของกลุ่มแต่ละคน และแสดงการผงกศีรษะ ในขณะเวลาเดียวกันก็พูดไปพร้อมๆ กับการผงกศีรษะ ตัวอย่างของพฤติกรรมอื่นๆ ที่นำมาใช้สำหรับเทคนิคการกระทำที่เกินจริงคือ การยิ้มเป็นนัยในขณะเดียวกันที่แสดงอารมณ์ที่เจ็บปวดหรือด่าทอ ตัวสั้น กำหมัดแน่น สายตาดูเศร้า กอดอกแน่น และชี้นิ้วไปยังผู้อื่น

10. การอยู่กับความรู้สึก คือ เทคนิคที่ให้สมาชิกกลุ่ม กล่าวถึง ความรู้สึกที่ไม่น่าพึงพอใจของตนเอง และต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกดังกล่าว ผู้นำกลุ่มแนะนำให้สมาชิกกลุ่มเผชิญกับความรู้สึกดังกล่าวในปัจจุบันขณะ และเข้าถึงความรู้สึกและการกระทำที่ตนเองต้องการหลีกเลี่ยงในระดับที่ลึกซึ้งมากขึ้น การเผชิญและประสบกับความรู้สึกดังกล่าว นอกจากจะเป็นการแสดงความรู้สึกแล้ว ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเต็มใจที่จะอดทนต่อความเจ็บปวด อันเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการปลดปล่อยและเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความงอกงามได้อีกด้วย

11. การปฏิบัติทางด้านความฝัน คือ เทคนิคการนำความฝันให้กลับมามีชีวิต สร้างสรรค์ความฝันใหม่อีกครั้ง และนำความฝันให้กลับมามีชีวิตอีกราวกับว่าความฝันนั้นกำลังเกิดขึ้น

ณ ขณะนี้ ด้วยการหลีกเลี่ยงการวิเคราะห์และตีความความฝัน สมาชิกกลุ่มจะได้รับการร้องขอให้เล่าความฝัน ราวกับว่าความฝันนั้น กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และจดจำอยู่กับความฝันของตนเองอย่างมีชีวิตชีวามากขึ้น เมื่อนักฝันเหล่านั้นเล่าเรื่องความฝันต่างๆ ราวกับว่าความฝันเหล่านั้นกำลังเกิดขึ้น ณ ขณะนี้แล้ว สมาชิกจะได้รับการร้องขอให้นำตนเองไปเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาของความฝันนั้น และเล่าเรื่องความฝันของตนเองจากมุมมองที่เป็นอัตนัย สมาชิกของกลุ่มอาจได้รับการร้องขอให้เปลี่ยนเรื่องราวของความฝันให้เป็นบทสนทนา และให้เป็นแต่ละส่วนของความฝันนั้น ในบริบทของกลุ่ม จะให้อาสาสมัครคนอื่นๆ ได้แสดงด้านต่างๆ ของความฝันราวกับเป็นเหตุการณ์ในปัจจุบัน สมาชิกกลุ่มจะตระหนักมากขึ้นต่อด้านที่ตรงกันข้ามกับของตนเอง และจะตระหนักมากขึ้นต่อขอบเขตของความรู้สึกของตนเอง ในที่สุดสมาชิกคนนั้นก็มักจะซาบซึ้งและยอมรับความแตกต่างที่อยู่ภายในตัวเองและสามารถปรับตัวกับความขัดแย้งนั้นได้

3.3.4 บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์

ซินเนอร์ (Corey. 2004: 289; citing Zinker. 1978) กล่าวถึงหน้าที่ของผู้นำกลุ่มว่า คือ การสร้างบรรยากาศและโครงสร้างที่ทำให้ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นของกลุ่มได้ปรากฏตัวออกมา นักบำบัดแบบเกสตัลท์รับบทบาทด้วยความกระตือรือร้น โดยใช้การให้ความช่วยเหลือและการทดลองที่หลากหลาย ในการช่วยผู้รับคำปรึกษาให้เพิ่มการตระหนักรู้ และประสบการณ์กับความขัดแย้ง ทั้งภายในตนเองและระหว่างบุคคลอย่างเต็มที่ การบำบัดแบบเกสตัลท์ใช้ทั้งสัมพันธภาพในการบำบัดแบบให้การสนับสนุน และวิธีการต่างๆ ที่กระตือรือร้น เพื่อช่วยผู้รับคำปรึกษาให้ค้นพบว่าพวกเขาต่อต้านการตระหนักรู้และปฏิบัติหน้าที่ส่วนตัวอย่างไร บ่อยครั้งที่นักบำบัดแบบเกสตัลท์ เชิญชวนผู้รับการบำบัดให้เข้าร่วมในการทดลองที่นำไปสู่การประสบการณ์ใหม่ๆ และการหยั่งรู้ใหม่ อย่างไรก็ตาม เป็นสิ่งที่ควรทำให้เกิดความกระจ่างว่า หน้าที่ที่มีความสำคัญพอๆ กันของผู้นำกลุ่มแบบเกสตัลท์ คือ การส่งเสริมและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดูแลเอาใจใส่กันและกันภายในกลุ่ม นอกจากนี้แล้ว ยอนเตฟ ยังยืนยันว่าบทบาทของนักบำบัดคือ การสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้รับการบำบัดรู้สึกอิสระพอที่จะพยายามทดลองและประพฤติดูปฏิบัติในวิถีทางใหม่ๆ

3.4 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม (Rational emotive behavior group counseling theory) (REBT)

คอร์ไร (Corey. 2008: 376 – 377) ได้กล่าวถึง การบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ไว้ว่า อัลเบิร์ต เอลลิส (Albert, Ellis) คือ ผู้ที่คิดค้นการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผล และอารมณ์ (RET) ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1950s ซึ่งเขาเป็นหนึ่งในผู้บำบัดคนแรกๆ ที่ให้ความสำคัญกับบทบาทที่เน้นอิทธิพลทางความคิดของพฤติกรรม โดยใช้ชื่อรูปแบบการบำบัดใหม่ว่าเป็นการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยมีพื้นฐานมาจากข้อสันนิษฐานที่ว่า เราไม่ได้ถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อมหรือในวัยเด็กเท่านั้น แต่เรายังมีแนวโน้มที่จะรบกวนตัวของเราเอง จากทั้งจิตสำนึก และจิตไร้สำนึก ที่เรากระทำเช่นนั้นเพราะเรามีเป้าหมายและค่านิยมของตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วเราเรียนรู้มาจากครอบครัวและวัฒนธรรมของเราเอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความคิดที่ไม่มีเหตุผลขึ้น ดังนั้น การให้คำปรึกษา

แบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม จึงเป็นการทำให้ผู้รับคำปรึกษาใช้ระบบความเชื่อที่มีเหตุผลมาแทนที่ระบบความเชื่อที่ไร้เหตุผลนั่นเอง การบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด อารมณ์และพฤติกรรม โดยการผสมผสานการบำบัดแนวมนุษยนิยมและพฤติกรรมนิยม

3.4.1 แนวคิดสำคัญของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม

เอลลิส (Corey. 2008: 377 – 378; citing Ellis. 1996, 1999, 2000, 2001a, 2001b, 2003, 2004a, 2004b, 2005) ได้ตั้งสมมติฐานและข้อสันนิษฐานบางประการของ REBT ซึ่งมีหลักการต่างๆ ที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความคิด ความรู้สึก และการแสดงพฤติกรรมมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและมีอิทธิพลต่อกันและกัน
2. การถูกรบกวนทางอารมณ์ มีสาเหตุหรือส่งผลมาจากความซับซ้อนของปัจจัยทางด้านชีววิทยาและสิ่งแวดล้อม ไม่จำเป็นต้องใช้เวลานานนักในการสำรวจอดีต หรือความเจ็บปวดทางอารมณ์ในวัยเด็กให้กลับมามีชีวิตขึ้นใหม่
3. บุคคลและสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรามีผลต่อพวกเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำอย่างตั้งใจ มีผลกระทบต่อบุคคลที่อยู่รอบตัวเราด้วยเช่นกัน
4. เมื่อมีเหตุการณ์ที่ไม่ดีเกิดขึ้น พวกเรามีแนวโน้มที่จะสร้างความเชื่อที่ไร้เหตุผลเกี่ยวกับลักษณะของเหตุการณ์
5. เหตุการณ์ที่ไม่ดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับพวกเขาไม่ได้เป็นสาเหตุของการรบกวนทางด้านอารมณ์ แต่ความเชื่อที่ไร้เหตุผลเกี่ยวกับเหตุการณ์ มักจะนำไปสู่ปัญหาต่างๆ ทางบุคลิกภาพ
6. คนส่วนใหญ่มีแนวโน้มเป็นอย่างมากที่จะสร้างและคงไว้ ซึ่งการรบกวนทางด้านอารมณ์ให้กับตนเอง
7. ความเชื่อที่ไร้เหตุผล สามารถแก้ไขได้ด้วยการผสมผสานวิธีการต่างๆ ทางด้านการรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรม ซึ่งมีเทคนิคที่หลากหลายในการแสดงให้บุคคลเห็นว่าจะสามารถลดความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่มีเจตนาทำลายตนเองลงได้อย่างไร
8. เรายืนยันที่จะกระทำการโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล เราจะสามารถสร้างปรัชญาที่มีประสิทธิภาพขึ้นใหม่ ซึ่งประกอบด้วยความมีเหตุผลในการแก้ไขปัญหา ที่สามารถช่วยพวกเราให้รู้สึกดีขึ้น และดีต่อไป
9. ถ้าพวกเรามุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงเราจำเป็นต้อง 1) ยอมรับว่า โดยทั่วไปแล้วเราจะมีชีวิตชอบต่อความคิด อารมณ์ และการกระทำที่เราควบคุมตนเอง 2) มองเห็นว่า พวกเรากำลังคิด รู้สึก และแสดงพฤติกรรมอย่างไร เมื่อเรามีการควบคุมตนเองโดยไม่จำเป็น 3) ผลักดันตนเองให้หาหนทางอย่างเอาใจจริงเอาใจจังเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง

นอกจากนั้น เอลลิส (Corey. 2008: 378 – 380; citing Ellis. 2001a) ยังเสนอแนวคิดต่างๆ สำหรับการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นของการรบกวนทางด้านอารมณ์

แนวคิดที่สำคัญของการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม บุคคลมักถูกก่อกวนทางด้านอารมณ์โดยไม่มีความจำเป็น ด้วยความคิดของความสมบูรณ์แบบด้วยคำว่า ควรควร และต้อง ที่เพ้อฝันเกินจริง หรือเกิดขึ้นจากระบบความเชื่อที่มีพื้นฐานมาจากความคิดที่ไร้เหตุผล อันนำไปสู่ความรู้สึกของความวิตกกังวล อาการซึมเศร้า การปฏิเสธ ความเดือดดาล ความรู้สึกผิด และความรู้สึกแปลกแยก โดยความเชื่อที่ผิดๆ สามารถแบ่งออกเป็นการต้อง 3 ประเภท คือ

1.1 “ฉันต้องทำให้สมบูรณ์แบบ”

1.2 “คุณจะต้องปฏิบัติต่อฉันด้วยการเอื้ออาทรใจ เมตตา กรุณา ความรัก และความยุติธรรมตลอดเวลาและภายใต้ทุกๆ เงื่อนไข”

1.3 “เงื่อนไขต่างๆ ภายใต้การดำเนินชีวิตของฉันจะต้องมีสะดวกสบาย ดังนั้นฉันสามารถได้รับในสิ่งที่ฉันต้องการโดยไม่ต้องใช้ความพยายามที่มากเกินไป”

2. ทฤษฎี A-B-C

ทฤษฎีบุคลิกภาพและการรบกวนทางด้านอารมณ์แบบ A-B-C มีความสำคัญต่อทฤษฎีและการปฏิบัติแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎี A-B-C ยืนยันว่า บุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองทางด้านอารมณ์ ณ จุด C (ผลลัพธ์ทางด้านอารมณ์ : The emotional consequences) หลังจากเกิดเหตุการณ์กระตุ้น (Activating event) ขึ้น ณ จุด A โดยที่เหตุการณ์กระตุ้น (A) ไม่ใช่สาเหตุของสภาวะทางด้านอารมณ์ (C) แต่ระบบความเชื่อ (B: The belief system) หรือความเชื่อที่บุคคลมีต่อเหตุการณ์ต่างหากที่เป็นสาเหตุหลักของ C เช่น ถ้าบุคคลรู้สึกที่ไม่ได้รับการยอมรับและรู้สึกปวดร้าว (C) ที่ไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่งงาน (A) การไม่ได้รับเลื่อนตำแหน่งงานไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้บุคคลคนนั้นรู้สึกปวดร้าว แต่ความเชื่อ (B) ของบุคคลเกี่ยวกับการที่ไม่ได้รับเลื่อนตำแหน่งงานว่า เป็นความล้มเหลวไม่ได้รับการชื่นชมยินดี ที่ทำให้บุคคลรู้สึกปวดร้าว ดังนั้น มนุษย์จึงรบกวนอารมณ์ของตนเองด้วยความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิตของตนเอง

เอลลิส (Corey. 2008: 379; citing Ellis. 1996, 2001b) ยืนยันว่า บุคคลสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองได้ ด้วยการหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นกับ A และด้วยการยอมรับและต่อต้านการยั่วเย้าอย่างไม่มีที่สิ้นสุดของผลลัพธ์ที่ตามมาของ C นอกจากนั้น บุคคลยังสามารถตรวจสอบ ท้าทาย ปรับเปลี่ยน และขจัด B ซึ่งเป็นความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่บุคคลยึดถือไว้เกี่ยวกับเหตุการณ์กระตุ้นของ A ในปัจจุบัน

3. การเผชิญหน้ากับความเชื่อที่ไร้เหตุผล

กระบวนการของการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมเริ่มต้นด้วยการสอนทฤษฎี A-B-C ให้แก่ผู้รับคำปรึกษา เมื่อผู้รับคำปรึกษาพบว่า พวกเขามีความเชื่อที่ไร้เหตุผลและค่านิยมที่เกี่ยวกับการรบกวนทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมได้อย่างไร ผู้รับคำปรึกษาก็พร้อมที่จะโต้แย้ง (Dispute: D) กับความเชื่อและค่านิยมนั้น D หมายถึง การประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์เพื่อท้าทายปรัชญาการพ่ายแพ้ตนเอง และเพื่อขจัดสมมติฐานที่ไม่เป็นจริง และไม่สามารถพิสูจน์ได้วิธีการหนึ่งที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการให้ความช่วยเหลือบุคคลให้ลดการรบกวนทางอารมณ์ของ

ตนเองคือ การแสดงให้บุคคลเหล่านั้นเห็นว่า พวกเขาจะอย่างไรที่จะกระตือรือร้นและมีพลังอย่างเต็มที่ที่จะโต้แย้งกับความเชื่อที่ไร้เหตุผล จนกว่าเขาจะยอมจำนนต่อความเชื่อที่ไร้เหตุผล กระบวนการของการโต้แย้งยังเกี่ยวข้องกับ D อื่นๆ 3 ด้าน ได้แก่ 1) การสืบค้น (Detecting) ความเชื่อที่ไร้เหตุผล และการมองเห็นว่าความเชื่อดังกล่าวไม่มีเหตุผลและไม่เป็นความจริง 2) การอภิปราย (Debating) ว่าความเชื่อที่ไร้เหตุผลเหล่านั้น ไม่มีหลักฐานใดๆ ที่สนับสนุนเลย และ 3) การแยกแยะ (Discriminating) ระหว่างความคิดที่ไร้เหตุผลกับความคิดที่มีเหตุผล

หลังจาก D เกิดขึ้นแล้ว E หรือผลกระทบของการโต้แย้ง ซึ่งเป็นการรื้อถอนความคิดที่ทำลายตนเอง ทำให้ได้มาซึ่งความเชื่อใหม่ที่มีประสิทธิภาพ การยอมรับตนเอง ยอมรับผู้อื่น และการยอมรับความคับข้องใจที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นปรัชญาใหม่ของชีวิตที่นำมาใช้ปฏิบัติได้จริง และเป็นรูปธรรม โดย E จะเปลี่ยนไปสู่บทสรุปที่มีพื้นฐานเชิงประจักษ์และมีเหตุผล เช่น “ฉันอยากจะได้งานทำแต่ฉันไม่ได้ ฉันรู้สึกเสียใจและผิดหวัง แต่นั่นไม่ใช่สิ่งที่ร้ายแรง เป็นสิ่งที่แย่พอแล้วที่ฉันตกงาน ฉันไม่จำเป็นต้องทำให้ตนเองไม่มีความสุขอีก” สอดคล้องกับทฤษฎีการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ถึงผลลัพธ์อันเป็นที่พึงปรารถนาขั้นสูงสุดก็คือ การลดความรู้สึกรังเกียจของความซึมเศร้า และการไม่ได้รับการยอมรับ

สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ที่จะแยกความเชื่อที่มีเหตุผล (หรือความเชื่อที่มีประโยชน์) ของตนออกจากความเชื่อที่ไร้เหตุผล (หรือความเชื่อที่ไม่มีประโยชน์) ของตนเอง และเรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจถึงที่มาของการรบกวนทางด้านอารมณ์ ผู้เข้าร่วมจะได้รับการสอนวิธีการต่างๆ จำนวนมากที่ทำให้พวกเขาสามารถ 1) ทำให้ตนเองเป็นอิสระจากปรัชญาชีวิตที่ไร้เหตุผลของตนเอง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) เรียนรู้ถึงวิธีการต่างๆ ที่มีความเหมาะสมอย่างมากในการตอบสนองเพื่อให้พวกเขาไม่รู้สึกอารมณ์เสียกับความเป็นจริงของชีวิตโดยไม่จำเป็น สมาชิกกลุ่มให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกันด้วยความอดสาหะในการเรียนรู้

4. การประเมินตนเองและการเรียนรู้เพื่อการยอมรับตนเอง

เอลลิส และ ฮาร์เปอร์ (Corey. 2008: 380; citing Ellis; & Harper. 1997) กล่าวว่า คนเรามีแนวโน้มไม่เพียงแต่จะประเมินการกระทำและพฤติกรรมของตนเองว่า “ดี” หรือ “เลว” “มีคุณค่า” หรือ “ไม่มีคุณค่า” เพียงเท่านั้น แต่ยังประเมินตนเอง ในฐานะที่เป็นบุคคล โดยองค์รวมที่มีพื้นฐานอยู่ที่การกระทำของตนเอง เอลลิสยืนยันว่า บ่อยครั้งที่บุคคลมักจะประเมินการกระทำของตนเองว่าไม่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นการสรุปเกินความเป็นจริงอย่างไร้เหตุผลด้วยการประเมินตนเองว่าเป็นบุคคลที่ไร้ความสามารถและไร้ค่า นี่เป็นตัวอย่างในการประเมินตนเอง “ถ้าฉันล้มเหลวในบางสิ่งบางอย่างแล้วฉันจะมีชีวิตที่ล้มเหลว” กระบวนการประเมินตนเองนี้เป็นส่วนหนึ่งของแหล่งข้อมูลที่สำคัญของการรบกวนทางอารมณ์ของตนเอง ในทางตรงกันข้ามการประเมินตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่จะยอมรับตนเองว่า ไม่สมบูรณ์แบบ ผู้นำกลุ่มการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมจะสอนสมาชิกว่า จะให้ความสำคัญต่อการยอมรับตนเอง จากพฤติกรรมที่แสดงออกของพวกเขาได้อย่างไร และทำอย่างไรที่พวกเขาจะสามารถยอมรับตนเองแม้ว่า ตนเองจะไม่สมบูรณ์แบบ

3.4.2 เป้าหมายของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม

เอลลิส (Corey. 2008: 380 – 381; citing Ellis. 2001b) กล่าวถึง เป้าหมายสำคัญ 2 ประการ ของการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมคือ การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาอยู่ในกระบวนการของการได้รับการยอมรับตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไข และการยอมรับผู้อื่นอย่างไม่มีเงื่อนไข และมองว่า สิ่งเหล่านั้น มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างไร เป้าหมายต่อไปคือ การสอนสมาชิกว่าจะเปลี่ยนแปลงอารมณ์และพฤติกรรมที่ทำหน้าที่บกพร่อง ไปสู่อารมณ์และพฤติกรรมที่สมบูรณ์ได้อย่างไร และการจัดการกับเหตุการณ์ที่เลวร้ายเกือบทั้งหมด ที่อาจจะเกิดขึ้นในชีวิตของตนเองได้อย่างไร

โดยให้สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบต่องานปฏิบัติทางอารมณ์ของตนเอง ลดการรบกวนทางอารมณ์ของตนเอง ด้วยการให้ความใส่ใจต่อการพูดและการเปลี่ยนแปลงความเชื่อ และค่านิยมของตนเอง เรียนรู้ใหม่และมีปรัชญาความจริงมากขึ้น สมาชิกจะสามารถจัดการกับปัญหา ในชีวิตของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4.3 เทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม

เอลลิส (Corey. 2012: 381 – 387; citing Ellis. 2001b) แสดงให้เห็นว่า การใช้การบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมโดยส่วนใหญ่แล้ว เป็นการให้ความช่วยเหลือแบบกลุ่ม มีทั้งแบบย่อยและแบบเข้มข้น เอลลิส ยืนยันอยู่เสมอว่า การให้คำปรึกษาที่ดีที่สุดแบบหนึ่งคือ การที่ผู้รับคำปรึกษาได้รับการสอนในระยะเวลาอันสั้นว่าจะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตที่สามารถทำได้เป็นอย่างไร ซึ่งเป็นวิธีการแบบผสมผสาน ที่ให้ความสำคัญกับมิติทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ดังนี้

1. วิธีการด้านความคิดสำหรับกลุ่มการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม แสดงให้ผู้รับปรึกษาเห็นว่า ความเชื่อและการพูดกับตนเองนั้นทำให้ตนเองถูกรบกวน การบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีเทคนิคหลากหลายสำหรับการจัดการรู้คิดในทางทำลายตนเอง และสอนบุคคลว่า จะมีวิธีการในการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผลได้อย่างไร ซึ่งมีเทคนิคที่หลากหลายสำหรับการจัดการความคิดที่ทำลายตนเองของสมาชิกกลุ่ม ได้แก่

1.1 การสอนทฤษฎี A-B-Cs ซึ่งเกี่ยวกับที่มาของความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่ว่า “ควร” “ควรจะ” และ “ต้อง” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเริ่มต้นละทิ้งความเชื่อที่ทำหน้าที่บกพร่องเหล่านี้ และสามารถนำทฤษฎี A-B-C ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการกับปัญหาที่สมาชิกเผชิญในชีวิตประจำวัน

1.2 การโต้แย้งแสดงความเชื่อที่ผิด เป็นการสอนวิธีการให้สมาชิกกลุ่มตรวจสอบและปรับเปลี่ยนค่านิยม และเจตคติที่มีต่อตนเองและผู้อื่นด้วยการค้นหา การสร้างความเลวร้าย และการดูถูกตนเอง ด้วยการให้ความสำคัญกับการโต้แย้งความคิดที่ไร้เหตุผล ความคิดที่ไม่สอดคล้องกันอย่างมีเหตุผล ความคิดของนักนิยมความสมบูรณ์แบบ ความคิดแห่งหายนะ และความคิดที่ไม่ถูกต้องของผู้รับคำปรึกษา ผู้นำกลุ่มจะสาธิตให้เห็นว่าความคิดบางอย่างเป็นสาเหตุของการรบกวน โดยไม่จำเป็น และชักชวนให้สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนแปลงหรือละทิ้งพฤติกรรมที่ทำหน้าที่บกพร่อง นอกจากนั้นยังมีการให้สมาชิกกลุ่มตั้งคำถามและท้าทายความคิดที่ไม่ถูกต้องของตนเองอย่างหนักแน่นอีกด้วย

1.3 การสอนการพูดกับตัวเอง เพื่อการแก้ไขปัญหา สมาชิกกลุ่มจะได้รับการสอนว่าความเชื่อที่ทำลายตนเอง สามารถได้รับการแทนที่ด้วยการสร้างคำพูดที่มีเหตุผลเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยที่สมาชิกกลุ่มจะควบคุมวิธีการพูดด้วยการเขียนและการวิเคราะห์คำพูดของตนเอง เช่น ฉันต้องทำให้ดี สมบูรณ์แบบ ถ้าฉันทำผิดพลาดจะเป็นสิ่งที่เลวร้าย ฉันไม่สามารถทนต่อความผิดพลาดนั้นได้ เมื่อฉันไม่สมบูรณ์แบบ บุคคลจะให้การยอมรับฉันและรักฉันเมื่อฉันมีความสมบูรณ์แบบเท่านั้น และฉันต้องการการยอมรับจากผู้อื่นเพื่อที่จะรู้สึกมีคุณค่า และแทนที่ถ้อยคำที่เป็นการทำลายตนเองด้วยคำพูดที่เป็นการจัดการปัญหาได้ เช่น ฉันยังคงสามารถยอมรับตนเองแม้ว่าฉันจะไม่สมบูรณ์แบบ ถึงแม้ว่าฉันชอบทำให้ดีที่สุดแต่ฉันก็ไม่จำเป็นต้องผลัดดันตนเอง ด้วยการกระทำที่เกินความเป็นจริง ถึงแม้ว่าฉันจะล้มเหลวในการฝึกแต่ฉันก็สามารถยอมรับตนเองได้ ฉันไม่จำเป็นต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างให้สมบูรณ์แบบเพื่อที่จะเกิดความรู้สึกว่า มีคุณค่าในฐานะที่เป็นคนๆ หนึ่ง

1.4 การบ้านด้านความคิด สมาชิกกลุ่มการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม จะได้รับการมอบหมายการบ้านทางด้านความคิด ซึ่งประกอบด้วยวิธีการในการประยุกต์ใช้ทฤษฎี A-B-C กับปัญหาในชีวิตประจำวัน เช่น การร่างรายการความเชื่อที่ไร้เหตุผลของตนเองลงในแบบฟอร์มการพึ่งพาตนเองตามแนวทางการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม และในคอลัมน์ที่ติดกันนั้น สมาชิกจะบันทึกเป็นคำพูดที่เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อที่ไร้เหตุผลแต่ละด้าน ส่วนอีกคอลัมน์หนึ่งสมาชิกบันทึกความเชื่อที่มีเหตุผลและมีประสิทธิภาพแทนที่ความเชื่อที่ไร้เหตุผล และคอลัมน์ท้ายสุดสมาชิกกลุ่มจะบันทึกความรู้สึกและพฤติกรรมที่ตนเองประสบหลังจากที่เกิดความเชื่อที่มีเหตุผลและมีประสิทธิภาพแล้ว ตัวอย่างเช่น คำกล่าวที่ว่าฉันต้องได้รับการยอมรับ และจะต้องได้รับการยอมรับจากบุคคลสำคัญในชีวิตฉันทุกคน หลังจากนั้น คำพูดดังกล่าวจะได้รับการโต้แย้งด้วยคำพูด เช่น ตรงไหนที่เขียนไว้ว่าฉันต้องได้รับการยอมรับ หรือทำไมฉันจะต้องได้รับการยอมรับทั้งหมดจากพวกเขา เพื่อที่ฉันจะได้รู้สึกว่าเป็นบุคคลที่มีคุณค่า และความเชื่อที่มีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ อาจจะประกอบไปด้วยคำกล่าวที่ว่า ไม่มีหลักฐานอันใดที่ฉันจะต้องได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นอย่างสมบูรณ์ ถึงแม้ว่าฉันต้องการจะได้รับการยอมรับจากบุคคลที่ฉันให้ความนับถือก็ตาม เมื่อสมาชิกกลับเข้ากลุ่ม สมาชิกกลุ่มสามารถพูดถึงสถานการณ์ที่สมาชิกกลุ่มทำได้ดีหรือสถานการณ์ที่สมาชิกกลุ่มประสบกับความยุ่งยาก สมาชิกกลุ่มอาจจะแนะนำซึ่งกันและกันเกี่ยวกับวิธีการต่างๆ ในการโต้แย้งจากแบบฟอร์มก็ได้

1.5 เทคนิคการกำหนดข้อดีและข้อเสีย บางครั้งเทคนิคนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้รับคำปรึกษาที่เขียนถึงข้อดีและข้อเสีย โดยเฉพาะความเชื่อหรือพฤติกรรมของตนเอง เช่น นักเรียนสามารถเขียนข้อดีของการคงความเชื่อ “ฉันต้องมีรายชื่อในรายชื่อนักเรียนที่เรียนดี” และข้อเสียของความเชื่อนั้น การกำหนดข้อดี และข้อเสียของความเชื่อช่วยให้บุคคลลดความรู้สึกกังวล และความเชื่อที่บิดเบือน ตลอดจนความคิดทางลบได้

2 วิธีการด้านอารมณ์สำหรับกลุ่มการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม มุมมองทางด้านอารมณ์ของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม มีเทคนิคที่หลากหลายได้แก่

2.1 การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เป็นวิธีการที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับการยอมรับอย่างเต็มที่ และโดยปราศจากเงื่อนไขใดๆ จากผู้นำกลุ่ม ไม่ว่าสมาชิกกลุ่มจะแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดี ทั้งภายในกลุ่มและภายนอกกลุ่มก็ตาม นอกจากนั้น ผู้นำกลุ่มจะสอนสมาชิกกลุ่มถึงวิธีการในการยอมรับตนเอง อย่างไม่มีเงื่อนไขให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างไร สมาชิกกลุ่มมักกลัวว่าตนเองจะถูกเปิดเผยในสิ่งที่ตนเองเป็น และกลัวที่จะไม่ได้รับการยอมรับ ดังนั้น ผู้นำกลุ่มสามารถที่จะเป็นตัวแบบ ด้วยการสร้างเจตคติเพื่อการยอมรับสิ่งที่นอกเหนือไปจากสิ่งที่สมาชิกกระทำหรือรู้สึก นอกจากนั้นผู้นำกลุ่มยังสามารถแสดงให้เห็นสมาชิกกลุ่มเห็นได้อย่างชัดเจนอีกว่า ถึงแม้ว่าพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มอาจจะไม่เหมาะสมและไม่ถูกต้อง แต่สมาชิกกลุ่มก็ไม่ใช่มนุษย์ที่ไม่ดี ไร้คุณค่า และโง่เขลาไปหมดทุกอย่าง

2.2 การจินตนาการทางด้านอารมณ์และเหตุผล เป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มร้องขอให้สมาชิกกลุ่มจินตนาการอย่างจริงจังถึงสิ่งที่ไม่ดีที่อาจเกิดขึ้นกับตนเอง โดยการจินตนาการว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่ประสบกับความรู้สึกที่ได้รับการก่อวน หลังจากนั้น สมาชิกกลุ่มจะได้รับการสาธิตวิธีการฝึกฝนตนเองในการพัฒนาอารมณ์ที่ดีแทนที่อารมณ์ที่ขุ่นเคือง เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองในสถานการณ์ดังกล่าวได้ ตัวอย่างเช่น ผู้นำกลุ่มจะชักนำให้สมาชิกกลุ่มทำการจินตนาการอย่างจริงจังถึงความล้มเหลวและได้รับการตำหนิและแสดงความรู้สึกไร้ค่าออกมาอย่างเต็มที่ หลังจากนั้นสมาชิกกลุ่มจะได้รับการชักนำให้เปลี่ยนความรู้สึกที่ไร้ค่า ที่มีต่อเหตุการณ์ดังกล่าวให้เป็นเพียงแค่ความเสียใจและความผิดหวังเท่านั้น นอกจากนั้นสมาชิกกลุ่มอาจจะจินตนาการถึงความหวาดกลัวที่เลวร้ายที่สุดเสมือนเกิดขึ้นจริง และเล่าถึงเรื่องราวของความกลัวดังกล่าว เพื่อทำให้เกิดการหยั่งเห็นทางอารมณ์ถึงวิธีการที่สมาชิกกลุ่มใช้ความกลัวควบคุมสิ่งที่สมาชิกกระทำหรือพูด เพื่อที่จะทำให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้วิธีการที่จะตอบสนองด้วยวิธีการที่แตกต่างไปเดิมได้ ดังนั้น การปฏิบัติการด้วยการจินตนาการจึงเป็นกิจกรรมเบื้องต้นที่มีความปลอดภัยในการเผชิญหน้าอย่างแท้จริงกับความหวาดกลัวของบุคคลในชีวิตประจำวันได้

2.3 แบบฝึกหัดการต่อสู้กับความละอายใจ เหตุผลของการฝึกหัดการต่อสู้กับความละอายใจก็คือว่า ความวิตกกังวลมักจะมีผลมาจากความละอายใจ ความรู้สึกผิดและการประณามตนเอง ดังนั้น เมื่อบุคคลสามารถจัดการและเผชิญหน้ากับความเชื่อที่ไร้เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังความรู้สึกต่างๆ ได้อย่างตรงไปตรงมาแล้ว บุคคลดังกล่าวก็จะสามารถจัดการถูกรบกวนทางอารมณ์ได้ดีขึ้น ในบริบทของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม จะมีการนำการฝึกหัดการต่อสู้กับความละอายใจมาใช้เพื่อสอนให้สมาชิกกลุ่มยอมรับตนเองและความรับผิดชอบอย่างมีวุฒิภาวะ และช่วยให้สมาชิกกลุ่มมองเห็นว่า สิ่งต่างๆ ที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่น่าละอายใจนั้นคือ การกระทำที่สมาชิกเองเป็นผู้นิยามความจริงเป็นของตนเอง สำคัญที่สมาชิกกลุ่มสามารถเรียนรู้จากการฝึกหัดก็คือ การที่ไม่ได้รับการยอมรับ ไม่ใช่สิ่งที่สกปรกกันให้สมาชิกกลุ่มกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง แต่ความกลัวที่จะไม่ได้รับการยอมรับต่างหากที่เป็นสิ่งขัดขวางไม่ให้สมาชิกกลุ่มกระทำในสิ่งที่ถูกต้อง การต่อสู้กับความละอายใจจึงทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับตนเองโดยปราศจากเงื่อนไขได้ บ่อยครั้งที่สมาชิกกลุ่มยอมรับว่า ตนเองคือ ผู้ที่ขัดขวางตนเองจากการกระทำสิ่งที่ตนเองต้องการที่จะกระทำ เนื่องจากกลัวว่าผู้อื่นจะคิดในสิ่งที่ตนเองทำ

แบบฝึกหัดที่ผู้รับคำปรึกษา อาจจะนำมาใช้ในการปฏิบัติต่อหน้าผู้อื่น เพื่อเอาชนะความรู้สึกที่ทำให้ตนเองเหนื่อยล้าและสามารถกระทำในสิ่งต่างๆ ที่ตนเองต้องการที่จะทำ โดยปราศจากความรู้สึกพะอวยใจหรือขวยหน้า ได้แก่ การสวมใส่เสื้อผ้าที่แปลกประหลาด การขอยืมเงินจากคนแปลกหน้า การตะโกนเพื่อที่จะหยุดรถไฟหรือรถประจำทาง การร้องเพลงขณะเดินผ่านสวนสาธารณะ ด้วยเสียงที่สูงสุดของคุณ การเชื่อเชิญคนในลิฟต์ที่เบียดเสียดให้เข้าร่วมการประชุมที่ตนเองจัด การพูดกับสัตว์และสร้างทำเป็นว่าสัตว์เหล่านั้นกำลังพูดโต้ตอบกับตนเอง การตะโกนบอกเวลาที่ถูกต้องแม่นยำในที่สาธารณะว่าเวลาขณะนี้คือ 11 นาฬิกา 11 นาที 20 วินาที และการพูดด้วยเสียงที่ดังกับเกสטרในร้านขายยาว่า ฉันต้องการซื้อถุงยางอนามัยเป็นจำนวนมาก คุณควรจะลดราคาให้ฉันเป็นพิเศษ เป็นต้น

2.4 การแสดงบทบาทสมมติ เป็นวิธีการให้ความช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มประสบ และจัดการกับความวิตกกังวล ด้วยการใช้สมาชิกกลุ่มสลับบทบาท ตัวอย่างเช่น ถ้าสมาชิกกลุ่มกำลังประสบกับความวิตกกังวลอย่างมากกับการสัมภาษณ์งานที่กำลังจะเกิดขึ้น สมาชิกคนนั้นสามารถสวมบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์ นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังสามารถแสดงบทบาทของตนเองทั้งในลักษณะที่เกรงกลัวและในลักษณะที่มั่นใจ นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางด้านอารมณ์ ถ้าสมาชิกคนอื่นยินยอมที่จะแสดงบทบาทสมมติด้วย การแสดงบทบาทสมมติไม่เพียงแต่จะทำให้สมาชิกกลุ่มเป็นอิสระทางด้านอารมณ์เท่านั้น แต่ยังทำให้สมาชิกมีโอกาสที่จะแสดงออกด้วยวิธีการใหม่ๆ อีกด้วย การแสดงบทบาทสมมติสามารถส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีการในการคิด การแสดงความรู้สึกและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มอีกด้วย โดยที่สมาชิกกลุ่มอาจจะใช้การประเมินผลทางด้านความคิดเกี่ยวกับความรู้สึกและความเชื่อที่ตนเองประสบอีกด้วย ทั้งนี้ เอลลิส เชื่อว่า การแสดงบทบาทสมมติจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ถ้าการแสดงบทบาทสมมติดังกล่าว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างใหม่ทางด้านความคิดที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่แสดงให้เห็นด้วยประสบการณ์อีกด้วย

3. วิธีการทางด้านพฤติกรรมสำหรับกลุ่มการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม วิธีการทางด้านพฤติกรรมของการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อวิธีการเหล่านี้ได้รับการนำมาผสมผสานกับวิธีการทางด้านอารมณ์และการรู้คิด นอกจากนี้วิธีการจัดการตนเองจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อผู้รับคำปรึกษาสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองแทนที่จะยอมให้ตนเองถูกควบคุมโดยผู้นำ ซึ่งมีเทคนิคที่หลากหลาย ได้แก่

3.1 การมอบหมายการบ้าน คือวิธีการที่มุ่งเน้นกิจกรรมเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมที่มีเหตุผลมากยิ่งขึ้น โดยที่ผู้นำกลุ่มจะให้ความช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มใช้ความคิดด้วยกระบวนการจินตนาการ และส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มทำงานที่ได้รับมอบหมายไปใช้ในชีวิตจริง การให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมมักนิยมใช้การลดความรู้สึกในสถานการณ์จริง มาใช้เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มกระทำซ้ำๆ ในสิ่งที่สมาชิกกลัวที่จะกระทำเพื่อที่จะเอาชนะความกลัวในเชิงทำลายของตนเอง

ในช่วงของการให้คำปรึกษา สมาชิกกลุ่มจะต้องอ่านการบ้านที่ตนเองได้รับมอบหมายและประเมินว่าตนเองจะทำการบ้านนั้นหรือไม่ หากไม่ทำ ต้องให้เหตุผลว่าเพราะเหตุผลอะไร นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังสามารถอภิปรายเป้าหมายและแผนการ หรือรายงานความก้าวหน้าของตนเอง

อีกด้วย ในขณะที่ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ จะต้องรับฟังอย่างตั้งใจเกี่ยวกับการใช้คำว่า “ควร” ที่ปราศจากเหตุผลอีกด้วย เมื่อมีการชี้ให้เห็นถึงความเชื่อที่บกพร่องแล้ว สมาชิกกลุ่มจะได้รับการท้าทายให้ได้แย้งความเชื่อดังกล่าวอย่างขะมักเขม้น และเรียนรู้วิธีการที่จะแก้ไขคำพูดอย่างมีเหตุผล

3.2 การเสริมแรงและการลงโทษ เป็นวิธีการที่นำมาใช้เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง โดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับการสอนให้เสริมแรงตนเอง เมื่อประสบความสำเร็จในทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายด้วยการอ่านนิยาย การชมภาพยนตร์ การดูคอนเสิร์ต หรือการรับประทานอาหารที่โปรดปราน เป็นต้น ด้วยเป้าหมายเพื่อสอนให้สมาชิกกลุ่มจัดการกับปัญหาของตนเองด้วยวิธีการที่ดีกว่าเดิม โดยที่เป้าหมายสูงสุดก็คือ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถรับผิดชอบชีวิตของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพในการใช้ชีวิตประจำวัน ด้วยหลักการของการเสริมแรงเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มใช้หลักการของการเสริมแรง มาใช้พัฒนาการประยุกต์ใช้ความคิดที่มีเหตุผลอย่างคงเส้นคงวา เมื่อประสบกับปัญหาใหม่ๆ กล่าวคือ สมาชิกกลุ่มจะเปลี่ยนไปเป็นผู้ที่สามารถบำบัดตนเอง สอนตนเอง และจัดการกับปัญหาของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังจะได้รับการแนะนำให้ใช้การลงโทษด้วยการบังคับตนเอง เมื่อประสบกับความล้มเหลวในการทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายอีกด้วย เช่น การจ่ายเงินค่าปรับเมื่อไม่สามารถรักษาสัญญาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง การใช้เวลาสนทนากับคนที่น่าเบื่อ เมื่อไม่สามารถเลิกเล่นการพนันได้ หรือการจ่ายเงินค่าปรับเมื่อสมาชิกงุดๆ หรือหุนหันพลันแล่น เป็นต้น

3.3 การฝึกทักษะ เป็นการฝึกทักษะเฉพาะด้านที่สมาชิกกลุ่มยังขาดอยู่ไปพร้อมๆ กับจัดความคิดที่บกพร่องของสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกมั่นใจในตนเองมากขึ้น และประสบกับเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการในการคิด รู้สึกและแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มมีโอกาที่จะเรียนรู้และปฏิบัติทักษะที่สำคัญๆ ในช่วงของการให้คำปรึกษากลุ่ม และได้รับการสนับสนุนให้มีทักษะส่วนบุคคลและระหว่างบุคคลโดยการเข้าร่วมกลุ่มและฝึกปฏิบัติภายนอกกลุ่มอีกด้วย

4.4.4 บทบาทหน้าที่ของผู้นำการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม

ผู้นำแบบนี้มีบทบาทเป็นครู แสดงบทบาทนำทาง โดยหลีกเลี่ยงที่จะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมากเกินไปกับสมาชิก เพื่อหลีกเลี่ยงการพึ่งพิงผู้อื่นของสมาชิก และมีบทบาทที่จะให้ความร่วมมือให้การกระตุ้น ให้การสนับสนุน และเป็นพี่เลี้ยงกับสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสร้างข้อผูกพันตนเองในการปฏิบัติต่อสถานการณ์ในแต่ละวัน โดยมีแนวคิดที่ว่า สิ่งที่ต้องดำเนินไประหว่างการบำบัดกลุ่มมีความสำคัญ แต่การปฏิบัติกรอย่างเต็มที่ในระหว่างช่วงของการบำบัดและหลังจากการบำบัดสิ้นสุดลงนั้นมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น

3.5 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง (Reality group counseling theory)

คอร์เร้ (Corey. 2008: 399 – 400) กล่าวว่า วิลเลียม กลาสเซอร์ (William, Glasser) จิตแพทย์ชาวอเมริกันเป็นผู้เริ่มวิธีการให้การปรึกษาแบบเผชิญความจริง การบำบัดแบบเผชิญความจริงอยู่บนข้อสันนิษฐานที่ว่า บุคคลพยายามที่จะควบคุมชีวิตของตนเองเพื่อเติมเต็มความต้องการของตน เช่นเดียวกับการวิเคราะห์การสื่อสาร การบำบัดแบบพฤติกรรมความรู้คิด และการบำบัดแบบเหตุผล อารมณ์

และพฤติกรรม และการบำบัดแบบย่อที่เน้นไปที่คำตอบของปัญหา การบำบัดแบบเผชิญความจริงเป็นการบำบัดที่กระตือรือร้น นำทาง สั่งสอน มีโครงสร้าง เป็นการให้การศึกษาเชิงจิตวิทยา และมุ่งไปที่การกระทำและการวางแผนการกระทำ

การบำบัดแบบเผชิญความจริงมุ่งไปที่การแก้ไขปัญหาและการจัดการกับความต้องการเกี่ยวกับสังคมในสภาพความเป็นจริง ด้วยการทำการเลือกอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น บุคคลสามารถปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินชีวิตของเขาผ่านการตรวจสอบความต้องการ ความจำเป็น และการรับรู้ของตนเองอย่างชัดเจน สมาชิกกลุ่มถูกท้าทายจากผู้นำและสมาชิกคนอื่นๆ เพื่อประเมินพฤติกรรมในปัจจุบันของเขา กำหนดแผนการสำหรับการเปลี่ยนแปลง ผูกมัดด้วยตัวเองกับแผนการของตนและดำเนินการไปตามข้อผูกมัดของตน ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 กลาสเซอร์ ได้พัฒนาทฤษฎีการควบคุม (Theory control) ในฐานะที่เป็นกรอบอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งอยู่ในฐานะที่เป็นพื้นฐานสำหรับการฝึกปฏิบัติการบำบัดแบบเผชิญความจริง ในเดือนมีนาคม 1996 กลาสเซอร์ได้เปลี่ยนชื่อทฤษฎีการควบคุมเป็นทฤษฎีการเลือก

3.5.1 แนวคิดสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง

คอร์เร (Corey, 2004: 400 – 403) ระบุแนวคิดสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง 4 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการของมนุษย์และพฤติกรรมเป้าหมาย ทฤษฎีการเลือกสร้างขึ้นจากความเชื่อที่ว่า พฤติกรรมมนุษย์เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย และเริ่มจากภายในตัวบุคคลมากกว่าเริ่มจากแรงผลักดันภายนอก เราได้ถูกกระตุ้นจากแรงผลักดันภายใน และพฤติกรรมทั้งหลายของเรามีจุดมุ่งหมายเพื่อเติมเต็มความต้องการพื้นฐาน กลาสเซอร์ (Corey, 2004: 400; citing Glasser, 1998, 2001, 2005) ระบุถึงความต้องการ ที่สำคัญของมนุษย์ไว้ 5 ประการ คือ การอยู่รอด ความรัก และความเป็นเจ้าของอำนาจ เสรีภาพ และความสนุก การอยู่รอดเป็นการให้ความสนใจต่อการบำรุงรักษาชีวิตและมีความสุขที่ดี ความรักและความเป็นเจ้าของ เป็นความต้องการที่จะเกี่ยวข้องกับบุคคล และความต้องการที่จะรักผู้อื่นและต้องการได้รับความรัก อำนาจ เป็น ความต้องการเพื่อที่จะบรรลุผลและประสบความสำเร็จ หรือความต้องการที่จะรู้สึกควบคุมชีวิตตนเอง เสรีภาพ เป็นความต้องการที่จะเลือกทุกอย่างด้วยตนเอง ความสนุก จะเกี่ยวข้องกับความต้องการที่จะมีชีวิตที่สนุกสนาน หัวเราะและประสบกับการมีอารมณ์ขัน เราพยายามใช้ชีวิตของเราทั้งหมดเพื่อเติมเต็มความต้องการพื้นฐานเหล่านี้

บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อจุดมุ่งหมายดังนี้คือ เพื่อปรับแต่งสิ่งแวดล้อมของพวกเขา ส่วนสำคัญของการบำบัดแบบเผชิญความจริงประกอบด้วยการสอนบุคคลเกี่ยวกับความต้องการของพวกเขา และวิธีที่จะบรรลุความต้องการเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป้าหมายเหล่านี้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้โดยผ่านการฝึกปฏิบัติ ความสำคัญของการบำบัดแบบเผชิญความจริงในกลุ่ม ประกอบไปด้วยการสอนที่จะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนให้ยอมรับความรับผิดชอบโดยผ่านการเลือกที่มีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีการเลือกให้ความสำคัญต่อการติดต่อสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมสำหรับการให้คำปรึกษาในการบำบัดกลุ่ม การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มจัดเตรียม

ไว้เฉพาะบุคคลด้วยการให้โอกาสอย่างมากสำหรับการสำรวจแนวทางที่จะสนองความต้องการของพวกเขาโดยการสร้างสัมพันธภาพให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

2. แนวคิดภวนิยมและปรากฏการณ์นิยม ทฤษฎีการเลือกมีฐานรากที่อยู่บนพื้นฐานของปรากฏการณ์นิยมและภวนิยม กลาสเซอร์ (Corey. 2004: 401 – 402; citing Glasser. 1998) เขียนไว้ว่า “ทฤษฎีการเลือกเป็นจิตวิทยาการควบคุมภายใน ซึ่งอธิบายว่า เราสร้างทางเลือกที่จะกำหนดชีวิตของเราได้อย่างไรและทำไม” ทฤษฎีทางเลือกอยู่บนพื้นฐานสมมติฐานที่ว่า มีความเป็นไปได้ที่คนจะเรียนรู้ที่จะทดแทน จิตวิทยาการควบคุมภายนอกด้วยจิตวิทยาการควบคุมภายใน นอกจากมุ่งเน้นไปที่การควบคุมภายในและโลกส่วนตัวแล้ว ทฤษฎีการเลือกร่วมสมัย ยังมีแนวคิดแบบภวนิยมอยู่อย่างเข้มข้น เราถูกมองในฐานะที่เป็นผู้เลือกเป้าหมายของตัวเองและในฐานะที่เป็นความรับผิดชอบต่อโลกที่เราสร้างขึ้นเพื่อตัวของเราเอง เราไม่ได้เป็นเหยื่อที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ และเราสามารถสร้างชีวิตที่ดีกว่าได้ ดังนั้น ผู้นำกลุ่มสามารถสอนให้สมาชิกกลุ่มให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่าง โลกที่สมาชิกกลุ่มรับรู้ และโลกที่ผู้อื่นรับรู้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มยอมรับว่า ตนเองคือผู้เลือกแสดงพฤติกรรม รวมทั้งรู้สึกเป็นทุกข์และคิดว่าตนเองคือเหยื่อ

3. พฤติกรรมทั้งหมด กลาสเซอร์ (Corey. 2004: 402 – 403; citing Glasser. 1998, 2001; Wubbolding; & Brickell. 2005) พฤติกรรมทั้งหมดของเราประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ที่แยกจากกันไม่ได้ แต่มีลักษณะเฉพาะ ได้แก่ การกระทำ (สิ่งที่เราทำเช่น กำลังพูดหรือกำลังวิ่ง) การคิด (ความคิดที่เกิดขึ้นเองและการกล่าวกับตนเอง) ความรู้สึก (เช่น ความโกรธ ความสนุกสนาน ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล) และสรีระ (เช่น การมีเหงื่อออก “การปวดศีรษะ” หรือการพัฒนาอาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจอื่นๆ ถึงแม้ว่า พฤติกรรมเหล่านี้ จะเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน แต่หนึ่งในองค์ประกอบทั้งหมดก็มักจะพบได้เด่นชัดมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ประเด็นสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งหมด ขึ้นอยู่กับการเลือกที่จะเปลี่ยนแปลง วิธีที่เรา กำลังกระทำและกำลังคิด สำหรับสิ่งเหล่านี้แล้ว เป็นพฤติกรรมที่เราสามารถควบคุมได้ ถ้าเราเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของการกระทำและการคิดอย่างชัดเจน แล้วองค์ประกอบทางความรู้สึกและสรีระจะเปลี่ยนแปลงไปตามไปด้วย

4. สาระสำคัญของทฤษฎีการเลือก สอนว่าบุคคลเพียงคนเดียวที่เราสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ก็คือตัวเราเอง ความหมายของทฤษฎีการเลือกสำหรับการฝึกปฏิบัติของการบำบัดการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ผู้นำกลุ่มอาจช่วยสมาชิกกลุ่มให้ยอมรับว่า สิ่งที่พวกเขา กำลังทำนั้น ไม่ได้ผลสำหรับพวกเขา สามารถช่วยตัวเองให้ยอมรับด้วยตนเองอย่างที่เป็น และสามารถแนะแนวทางให้สมาชิกวางแผนที่สามารถปฏิบัติได้จริงที่ดีกว่า และช่วยผู้อื่นในกลุ่มให้ทำเหมือนกัน ผู้ปฏิบัติได้รับการช่วยเหลือด้วยการถามอย่างมีทักษะที่มีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยสมาชิกประเมินถึงสิ่งที่ต้องการ ถ้าผู้นำกลุ่มไม่มีความชำนาญพอที่จะช่วยผู้รับคำปรึกษาให้พบว่า พฤติกรรมทั้งหมดของพวกเขา ไม่ได้ทำให้พวกเขาได้ในสิ่งที่พวกเขาต้องการแล้ว การบำบัดก็จะมีประสิทธิภาพ สมาชิกสามารถทำการเลือกพฤติกรรมที่ดีกว่าได้ง่ายมากขึ้น ถ้าพวกเขาตระหนักว่าสิ่งที่พวกเขากำลังทำ กำลังคิด และกำลังรู้สึกนั้นไม่เกิดขึ้นได้ง่ายๆ ต่อพวกเขา แต่ตระหนักว่าพวกเขากำลังทำการเลือก

3.5.2 เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง

คอร์ไร (Corey. 2004: 425) กล่าวถึงเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยการตั้งคำถามสมาชิกกลุ่มในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับสิ่งที่สมาชิกต้องการ ด้วยจุดประสงค์เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม

1. เลือกคิดและกระทำในสิ่งที่ตนเองต้องการ
2. เลือกในสิ่งที่ตนเองต้องการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด
3. ถามตนเองว่าต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือไม่
4. พิจารณาถึงพฤติกรรมของตนเองในปัจจุบัน ว่าทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับ

ผู้อื่นหรือไม่

5. คำนึงถึงความรู้สึกของตนเองที่ดีขึ้นหลังจากการเปลี่ยนแปลง
6. เลือกกระทำในสิ่งที่ปัจจุบัน เพื่อสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

3.5.3 เทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง

วูบโบลด์ดิง (Corey. 2012: 401 – 405; citing; Wubbolding. 2002, 2008, 2009, 2010, 2011) ได้เสนอระบบ WDEP สำหรับกระบวนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการให้คำปรึกษากลุ่มได้ โดยใช้คำย่อจากพยัญชนะตัวแรกของหลายคำมารวมกัน คือ WDEP ที่จะแสดงให้เห็นกระบวนการที่สำคัญต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง เป็นรากฐานในทฤษฎีการเลือก ระบบ WDEP จะช่วยให้บุคคลได้รับความพึงพอใจในความต้องการขั้นพื้นฐาน อักษรแต่ละตัวหมายถึงกลุ่มของกลวิธีที่ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่ง W หมายถึง ความต้องการ (wants) D หมายถึง ทิศทางและการกระทำ (direction and doing) E หมายถึง การประเมินตนเอง (self-evaluation) และ P หมายถึง การวางแผน (planning) กรอบแนวคิด WDEP เกี่ยวข้องกับวิธีการมีส่วนร่วมของผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแผนการที่จะกระทำ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความต้องการ (Wants : W) ผู้ให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ช่วยผู้รับคำปรึกษาให้ค้นพบความต้องการ ความหวัง และความฝันของสมาชิกกลุ่ม โดยการที่ผู้นำกลุ่ม ตั้งคำถามว่า *คุณต้องการอะไร* เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มตระหนักรู้ นิยาม และสร้างความชัดเจน เกี่ยวกับวิธีการในการตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง เพื่อที่สมาชิกกลุ่มจะสามารถคิดเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองต้องการ และประเมินว่าพฤติกรรมของตนเองจะนำไปสู่สิ่งที่ตนเองต้องการได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม การตั้งคำถามมากเกินไป อาจจะทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกรำคาญ เกิดการต่อต้าน และใช้กลไกในการป้องกันตนเองได้ ดังนั้น การตั้งคำถามจะต้องทำควบคู่ไปกับการสร้างสัมพันธภาพด้วยการสะท้อนความคิด และการตรวจสอบการรับรู้ของสมาชิกกลุ่มด้วย การตั้งคำถามดังกล่าว จะทำให้สมาชิกกลุ่มมีโอกาสสำรวจแง่มุมต่างๆ ของชีวิต ทั้งทางด้านครอบครัว เพื่อน และภารกิจของตนเอง

2. การกระทำและทิศทาง (Doing and Direction : D) หลังจากสมาชิกกลุ่มได้สำรวจความต้องการแล้ว ผู้นำกลุ่มร้องขอให้สมาชิกกลุ่มมองพฤติกรรมของตนเองในปัจจุบันว่า *สิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่นั้น จะนำไปสู่สิ่งที่ตนเองต้องการได้หรือไม่* โดยผู้นำกลุ่มพยายามอย่างต่อเนื่องที่จะให้

สมาชิกกลุ่มมุ่งเน้นในสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่ในปัจจุบัน โดยไม่ยอมให้กล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต นอกจากว่า เหตุการณ์ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และเป็นสิ่งที่สมาชิกกลุ่มสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตเท่านั้น หลังจากที่สมาชิกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้นแล้ว ผู้นำกลุ่มจะกระตุ้นสมาชิกกลุ่มให้เผชิญหน้ากับความจริง และผลลัพธ์ของพฤติกรรมในปัจจุบันของตนเอง ดังนั้น ปัญหาจะได้รับการแก้ไขทั้งในปัจจุบัน หรือตามแผนการที่กำหนดไว้ในอนาคต เมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว จะทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถเรียนรู้วิธีการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดของตนเอง และเลือกวิธีการที่ดีขึ้นในการกระทำ อย่างไรก็ตาม ผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง จะหลีกเลี่ยงการพูดถึงความรู้สึก หรือปฏิกิริยาทางด้านจิตใจของสมาชิกกลุ่ม ทั้งนี้เพราะเป็นสิ่งที่ต้องแยกแยะจากพฤติกรรมองค์รวม ทั้งนี้เพราะการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเชื่อว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมเป็นสิ่งที่ง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงเจตคติ หากสมาชิกกลุ่มต้องการพูดถึงความรู้สึกของตนเอง ผู้นำกลุ่มจะพยายามกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มระบุถึงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นพร้อมกับความรู้สึกดังกล่าวเท่านั้น ทั้งนี้เมื่อสมาชิกกลุ่มสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้แล้ว ย่อมจะสามารถเปลี่ยนแปลงความรู้สึกของตนเองได้ด้วย ดังนั้น การที่ ทำให้สมาชิกกลุ่มมุ่งเน้นในสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่นั้น จะเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมองเห็นว่า ตนเองต้องความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่และส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของตนเอง และยังเป็นการสอนให้สมาชิกกลุ่มสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเอง เลือกทางเลือก และเปลี่ยนแปลงชีวิตของตนเองได้

3. การประเมินตนเอง (Self-Evaluation : E) เป็นภารกิจของผู้นำกลุ่มที่จะช่วยให้สมาชิกได้ค้นหาพฤติกรรมทั้งหมดของสมาชิก ผู้นำเผชิญหน้ากับสมาชิกด้วยผลที่มาจากพฤติกรรมของสมาชิก และให้สมาชิกตัดสินคุณภาพการกระทำของตนเอง สมาชิกจะไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของหรือทำการเลือกที่ดีขึ้น จนกระทั่งสมาชิกจะประเมินพฤติกรรมของตนเอง และตัดสินใจว่าแนวทางในปัจจุบันของการกระทำของสมาชิกไม่เป็นประโยชน์ การประเมินตนเองเป็นสิ่งสำคัญของการบำบัดแบบเผชิญความจริง หลังจากที่สมาชิกกลุ่มได้ทำการประเมินเกี่ยวกับคุณภาพของพฤติกรรมของตนเอง สมาชิกสามารถกำหนดได้ว่าอะไรที่อาจเป็นประโยชน์ต่อความล้มเหลวของตน และการเปลี่ยนแปลงอะไรที่จะสามารถรับประกันได้ว่าจะสนับสนุนให้ไปสู่ความสำเร็จ

4. การวางแผน (Planning : P) การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงจำนวนมากประกอบด้วยการช่วยให้สมาชิกระบุถึงวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงทางเลือกที่ล้มเหลวไปเป็นทางเลือกที่ประสบความสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกตัดสินใจได้แล้ว ผู้นำกลุ่มจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มพัฒนาแผนการ เพื่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมได้ โดยที่สมาชิกกลุ่มจะต้องเป็นผู้ริเริ่มแผนดังกล่าวด้วยตนเอง หรือด้วยความร่วมมือกันของทั้งผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ลักษณะของแผนการที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น มีลักษณะ ดังนี้

4.1 ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เฉพาะเจาะจง ชัดเจน สามารถวัดได้ ยืดหยุ่น และเปิดโอกาสให้เปลี่ยนแปลงได้

4.2 ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติได้

4.3 ระบุถึงสิ่งที่จะต้องกระทำ ไม่ใช่สิ่งที่ไม่ต้องกระทำ

4.4 ปฏิบัติได้โดยอิสระ และอยู่ภายใต้การควบคุมของสมาชิกกลุ่ม

4.5 ระบุถึงสิ่งที่จะกระทำ สถานที่ ผู้ร่วมงาน เวลา และความถี่

4.6 สามารถนำมาปฏิบัติซ้ำได้

4.7 ดำเนินการได้โดยทันที

4.8 ระบุกิจกรรมด้วยกระบวนการที่ชัดเจน

4.9 สามารถประเมินได้ทั้งในช่วงของการให้คำปรึกษา และหลังจากการนำไป

ปฏิบัติ

4.10 สามารถสร้างข้อผูกมัดที่จะทำตามแผนได้

3.5.4 บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง

คอร์เร (Corey, 2008: 404) กล่าวถึง บทบาทของผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริงว่า เป็นผู้นำกลุ่มช่วยผู้เข้าร่วมทำความเข้าใจว่า สมาชิกมีการควบคุมความรู้สึกของตนทางอ้อมด้วยการเลือกที่จะทำและคิดในทางที่แตกต่างออกไป ผู้นำกลุ่มสนับสนุนให้สมาชิกพิจารณาทางเลือกที่แตกต่างกัน ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุน ในการอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของสมาชิก อย่างกระตือรือร้น และไม่สนับสนุนให้มีข้อแก้ตัวสำหรับพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบและไม่มีประสิทธิภาพ
2. ช่วยสมาชิกให้ทำการประเมินพฤติกรรมในปัจจุบันของตนเอง
3. แนะนำและส่งเสริมกระบวนการของการประเมิน ซึ่งต้องการให้สามารถบรรลุได้ตามความเป็นจริง
4. สอนสมาชิกให้สร้างและนำไปสู่การวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของพวกเขา
5. ช่วยสมาชิกให้ประเมินระดับของข้อผูกพันของตนเองกับแผนการปฏิบัติของพวกเขา
6. สนับสนุนสมาชิกให้ระบุวิธีการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องที่สมาชิกต้องการให้เกิดขึ้นเมื่อกลุ่มยุติลง

ผู้นำการบำบัดกลุ่มแบบเผชิญความจริงใช้ภาษาที่กระตือรือร้นและมีบทบาทนำทางในการให้คำปรึกษากลุ่ม ในการดำเนินการทำหน้าที่นั้นผู้นำกลุ่มมุ่งไปที่จุดแข็งและศักยภาพของสมาชิกแทนที่จะมุ่งไปที่ความทุกข์ทรมานของสมาชิก ผู้ปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพจะต้องตระหนักถึงระบบค่านิยมเฉพาะของตนและตระหนักต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการมองโลกของสมาชิก ความต้องการที่เป็นเอกลักษณ์ของสมาชิกที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วย

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

4.1 งานวิจัยของไทยเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

ปรีศนา ชาญวิชัย (2546: 73) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ที่มีต่อวิธีการเผชิญความโกรธของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 16 คน แยกเป็นนักเรียนที่ใช้กิจกรรมกลุ่ม 8 คน และได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ 8 คน พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีวิธีเผชิญกับความโกรธที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ทัศนีย์ ตระกูลสุภชัย (2547: 74) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนปทุมวิทยาคาร อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทราจำนวน 12 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม พบว่านักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะหลังทดลองและระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง

วรรณวิมล ภิญโญสุภสิทธิ์ (2547: 101 – 107) ได้ศึกษาและพัฒนาการใช้ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครโดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสของกรุงเทพมหานคร ที่มีการใช้ชีวิตที่เหมาะสมน้อย จำนวน 12 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีการใช้ชีวิตที่เหมาะสมมากขึ้นโดยรวมและรายด้านคือ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านกิจกรรมยามว่าง แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชอลัดดา ขวัญเมือง (2548: 114 – 119) ศึกษาการให้คำปรึกษาเพื่อลดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลและปัญหาทางอารมณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ชั้นปีที่ 1 ที่มีคะแนนความเชื่อไม่สมเหตุสมผลและปัญหาทางอารมณ์ ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 75 ขึ้นไป จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน พบว่า ความเชื่อไม่สมเหตุสมผลและปัญหาทางอารมณ์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผลการให้คำปรึกษากลุ่มเชิงเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิตรา ดุษฎีเมธา (2548: 122 – 128) ศึกษาการลดความวิตกกังวลทางสังคมด้วยการบำบัดความคิด พฤติกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลทั่วไป วัยผู้ใหญ่ตอนต้น อายุระหว่าง 18 – 35 ปี ในกรุงเทพมหานคร ที่มีคะแนนจากแบบวัดความวิตกกังวลทางสังคมตั้งแต่ 228 คะแนนขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 284 คะแนน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการบำบัดความคิด พฤติกรรม มีคะแนนความวิตกกังวลทางสังคมลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2550: 158 – 167) ทำการศึกษาเรื่อง การตระหนักรู้ทางสังคม และการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการตระหนักรู้ทางสังคม และสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย กลุ่มตัวอย่างคือ วัยรุ่นไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นวัยรุ่นไทยที่กำลังศึกษาในช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 1,097 คน ที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของการตระหนักรู้ทางสังคม ส่วนกลุ่มที่สองเป็นวัยรุ่นไทยของโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์หนองบัวลำภู จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุม 8 คน ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของการตระหนักรู้ทางสังคม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านความรู้สึกรู้สึกไวต่อสังคม ด้านความเข้าใจสังคม ด้านการสื่อสารทางสังคม ด้านการแก้ไขปัญหาสังคม และด้านการมีส่วนร่วมในสังคม มีค่าความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบของการตระหนักรู้ทางสังคมได้

2. โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม และขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยมีการบูรณาการทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่หลากหลายมาใช้ในการพัฒนาองค์ประกอบของการตระหนักรู้ทางสังคม

3. การตระหนักรู้ทางสังคมโดยรวมและรายด้านทุกด้านของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การตระหนักรู้ทางสังคม โดยรวมและรายด้านของกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มมีผลให้การตระหนักรู้ทางสังคมเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

เสรี ใหม่จันทร์ (2553: 256 – 264) ทำการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบอิสระแห่งตน สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างอิสระแห่งตน และเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ นักเรียนวัยรุ่นจำนวน 1,114 คน จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบอิสระแห่งตน กลุ่มที่ 2 คือ นักเรียนวัยรุ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียนสันทรายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ และมีคะแนนอิสระแห่งตน ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน

เพื่อเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอิสระแห่งตน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเชื่อในความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง การพึ่งพาตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง การกล้าแสดงออกที่เหมาะสม และการประเมินตนเอง โดยที่แต่ละองค์ประกอบครอบคลุม 4 ด้าน คือ การเรียน การดูแลตนเอง การคบเพื่อน และสัมพันธภาพกับบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ซึ่งโมเดลอิสระแห่งตน มีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่นได้

2. การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎี และเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น

3. อิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วรรณ รัชตะวัน (2554: 234 – 237) ศึกษาและพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบการมองโลกในแง่ดี 2) พัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือนักเรียนวัยรุ่นจำนวน 1,280 คน จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบการมองโลกในแง่ดี กลุ่มที่ 2 คือ นักเรียนวัยรุ่นในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนกัลยาณวัตร จังหวัดขอนแก่น และมีคะแนนการมองโลกในแง่ดีตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน เพื่อเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการมองโลกในแง่ดี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความคาดหวังเชิงบวก การรับรู้ความสามารถของตนเอง การกำกับตนเอง การเผชิญปัญหา และรูปแบบการอธิบาย ซึ่งโมเดลการมองโลกในแง่ดีมีความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น

2. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุป โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎี และเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นได้

3. ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า

3.1 การมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 การมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นโดยรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลอง ที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นการมองโลกในแง่ดีด้านความคาดหวังเชิงบวก ที่พบว่าหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมร แสงอรุณ (2554: 207 – 214) ศึกษาและพัฒนากลยุทธ์การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแกของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย 2) ศึกษาองค์ประกอบกลยุทธ์การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแก 3) สร้างโปรแกรมกลยุทธ์การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแก และ 4) เปรียบเทียบกลยุทธ์การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแกของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ นักเรียนวัยรุ่นจำนวน 1,150 คน ใช้ในการศึกษาพฤติกรรมการข่มเหงรังแก กลุ่มที่ 2 คือ นักเรียนที่มีคะแนนกลยุทธ์การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแก ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 16 คน ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน เพื่อเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และกลุ่มควบคุมจำนวน 8 คน ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ ผลการศึกษาวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ลักษณะพฤติกรรมการข่มเหงรังแกของนักเรียนวัยรุ่นในบริบทสังคมไทย ประกอบด้วย การข่มเหงรังแกทางวาจา การข่มเหงรังแกทางร่างกาย การข่มเหงรังแกด้วยการทำลายทรัพย์สิน และการข่มเหงรังแกทางสังคม

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ยืนยันชัดเจนว่า โมเดลกลยุทธ์การป้องกันตนเอง จากการถูกข่มเหงรังแกประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบการแก้ปัญหา องค์ประกอบ การแก้ไขอารมณ์ และองค์ประกอบหลักการหลีกเลี่ยง มีน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ในเกณฑ์สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบกลยุทธ์การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแกได้

3. โปรแกรมกลยุทธ์การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแกประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม

4. กลยุทธ์การป้องกันตนเองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และกลยุทธ์การป้องกันตนเองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 งานวิจัยของต่างประเทศเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

คานตู (Cantu. 2003: Abstract) ทำการศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มของนักเรียนชนกลุ่มน้อย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชนกลุ่มน้อย ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 63 คน ที่มีอายุระหว่าง 15 – 18 ปี ผลจากการศึกษาพบว่า หลังจากที่นักเรียนได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว นักเรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น

ลอเรนซ์ (Lawrence. 2003: Abstract) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง ในการตัดสินใจด้วยตนเองของบุคคลที่ขาดการพัฒนาตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นอาสาสมัครจำนวน 30 คน ที่ได้รับการฝึกฝนในเรื่องอาชีพ และได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นเวลา 6 สัปดาห์ พบว่า การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงมีประโยชน์และเพิ่มการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น

คิม ซอย และ จียอง (Kim; Choi; & Jeon. 2003) ทำการศึกษาผลของการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยเน้นการแก้ไขปัญหาที่มีต่อความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนพยาบาล ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศเกาหลี โดยวิจัยถึงทดลองแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองกับ 1 กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยเน้นการแก้ไขปัญหาจำนวน 6 ครั้ง สัปดาห์ละ 120 นาที ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นหลังจากการใช้รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยเน้นการแก้ไขปัญหาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง ในการแก้ไขปัญหาของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบการคะแนนจากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1 กับครั้งที่ 6 ผู้วิจัยจึงสรุปผลการศึกษาว่า รูปแบบการให้คำปรึกษากลุ่มโดยเน้นการแก้ไขปัญหา เป็นรูปแบบการให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิผลสำหรับนักเรียนพยาบาล โดยสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองในการแก้ไขปัญหา

ฮุน ชุง และ ลี (Hyun; & Lee. 2005: 160) ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมกรู๊ตคิดต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง การซึมเศร้า และการรับรู้ความสามารถของตน ของวัยรุ่นที่หนีออกจากบ้านในสถานสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า หลังจากที่วัยรุ่นเข้ารับการให้คำปรึกษาสามารถพัฒนาการรับรู้ความสามารถ และลดความซึมเศร้าได้

เชชท์แมน และไดว์ (Shechtman; & Dvir. 2006: 29) ทำการศึกษาศึกษารูปแบบของความผูกพันที่มีต่อพฤติกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มของเด็กก่อนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กก่อนวัยรุ่น จำนวน 77 คน ที่อยู่ในศูนย์บริการให้คำปรึกษาของโรงเรียนในประเทศอิสราเอล โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มในการทดลองออกเป็น 11 กลุ่ม โดยได้รับการให้คำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษา ตัวแปรที่ศึกษา คือ การเปิดเผยตนเอง พฤติกรรมในระหว่างการให้คำปรึกษา และการตอบสนองต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมดกับรูปแบบของความผูกพัน 3 รูปแบบ คือ แบบคุ้มครองที่อยู่ในระดับสูงจะมีผลต่อคะแนนการเปิดเผยตนเอง และการแสดงพฤติกรรม และการตอบสนองคนอื่นสูง ในขณะที่แบบหลีกเลี่ยงจะมีคะแนนต่ำทั้งหมด ส่วน เพศ อายุ และขนาดของกลุ่มมีผลน้อยในการเปิดเผยตนเอง การแสดงพฤติกรรมและการตอบสนองคนอื่น

โกโคเชีย (Goicoechea; et al. 2014: Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา กลุ่มสำหรับเยาวชนชาวแอฟริกัน อเมริกันที่มีปัญหา กรณีการให้ความร่วมมือระหว่างนักบำบัดกับนักศิลปะ โดยทำการศึกษากับเด็กชาวแอฟริกัน อเมริกันที่มีอายุระหว่าง 7 – 12 ปี และอยู่กับพ่อแม่ที่ติดยาเสพติด นักบำบัดร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือในลักษณะแบบศิลปะ ด้านการแสดงออกของความรู้สึก ของตนเอง ความมั่นใจในตัวเอง การควบคุมอารมณ์ และการรับมือกับทักษะการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งเป็นการเสริมความยืดหยุ่นด้านส่วนตัวและการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จุดประสงค์เพื่อเพิ่มการพัฒนาการ ของเด็ก และเพื่อให้บริการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ผลจากการให้คำปรึกษา ทำให้เกิดความสัมพันธ์กัน ในเรื่องวัฒนธรรมประเพณี เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ที่เข้าร่วมการบำบัด และสร้างการมีความผูกพันที่ดีขึ้น

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาบุคคล ในด้านต่างๆ ได้ ด้วยเหตุที่ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการในการให้ความช่วยเหลือบุคคล ในกลุ่ม และเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ เนื่องจากการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นหนทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองโดยที่สมาชิกแต่ละคนได้มีโอกาส ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง รวมไปถึงการให้ความช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม อีกทั้งพลัง ของกลุ่มก็มีส่วนช่วยในการช่วยเหลือสมาชิกที่ประสบปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การให้คำปรึกษา กลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เป็นการดำเนินการวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ 2) สร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ 3) เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล และ 4) เปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
 - 2.2 โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
 - 3.1 ขั้นตอนการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
 - 3.2 ขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในภาคใต้ ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 6 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ประกอบด้วย ท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและชุมพร เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัด นครศรีธรรมราชและพัทลุง เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดตรัง และ กระบี่ เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดพังงา ภูเก็ต และระนอง เขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา และเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดสงขลาและสตูล รวมทั้งสิ้น 65,104 คน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนนักเรียนที่เป็นประชากรจำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)
เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดชุมพร	12,471
เขต 12 นครศรีธรรมราชและจังหวัดพัทลุง	18,260
เขต 13 จังหวัดตรังและจังหวัดกระบี่	10,101
เขต 14 จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดระนอง	5,936
เขต 15 จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา	5,826
เขต 16 จังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูล	12,510
รวมทั้งหมด	65,104

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: ออนไลน์. (ข้อมูล ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2555).

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ที่ได้มาจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางแสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608 – 609) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 การสุ่มครั้งที่ 1 เป็นการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยทำการสุ่มท้องที่จังหวัดในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มาเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาละ 1 จังหวัด ผลการสุ่มทำให้ได้ท้องที่จังหวัดจำนวน 6 จังหวัด ดังนี้

- 2.1.1.1 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ได้แก่ ท้องที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- 2.1.1.2 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ได้แก่ ท้องที่จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2.1.1.3 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 ได้แก่ ท้องที่จังหวัดตรัง

2.1.1.4 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 ได้แก่ ท้องที่จังหวัดภูเก็ต

2.1.1.5 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 ได้แก่ ท้องที่จังหวัดนราธิวาส

2.1.1.6 เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 ได้แก่ ท้องที่จังหวัดสงขลา

2.1.2 การสุ่มครั้งที่ 2 เป็นการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

โดยมีขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) ของการสุ่ม ตามการแบ่งขนาดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: ออนไลน์) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มโรงเรียนในแต่ละท้องที่จังหวัดตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 โรงเรียน ผลการสุ่มทำให้ได้โรงเรียนจำนวน 18 โรงเรียน ที่เป็นหน่วยตัวอย่างในการสุ่ม ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา	จังหวัด	ขนาดโรงเรียน	ชื่อโรงเรียน
เขต 11	สุราษฎร์ธานี	ขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	สุราษฎร์พิทยา
		ขนาดกลาง	ไชยาวิทยา
		ขนาดเล็ก	คลองฉนวนวิทยา
เขต 12	นครศรีธรรมราช	ขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	เบญจมาชุกทิศ
		ขนาดกลาง	พิบูลสงครามราษฎร์ประชาอุทิศ
		ขนาดเล็ก	เขียร์ใหญ่สามัคคีวิทยา
เขต 13	ตรัง	ขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	วิเชียรมาตุ
		ขนาดกลาง	สวัสดิ์รัตนากิมข
		ขนาดเล็ก	ห้วยนางราษฎร์บำรุง
เขต 14	ภูเก็ต	ขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	สตรีภูเก็ต
		ขนาดกลาง	กระทุ้งวิทยา
		ขนาดเล็ก	เชิงทะเลวิทยาคม
เขต 15	นราธิวาส	ขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	นราสิกขาลัย
		ขนาดกลาง	ตากใบ
		ขนาดเล็ก	ตันหยงมัส
เขต 16	สงขลา	ขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	นวมินทร์ราชูทิศ ทักษิณ
		ขนาดกลาง	ควนเนียงวิทยา
		ขนาดเล็ก	ทับช้างวิทยาคม

1.2.3 การสุ่มครั้งที่ 3 เป็นการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกห้องเรียนในแต่ละโรงเรียน โดยมีห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling unit) ตามเกณฑ์โรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ จำนวน 3 ห้องเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 2 ห้องเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 36 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 1,080 คน ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนนักเรียนที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียนและห้องเรียน

โรงเรียน	ประชากร		ขนาดโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	
	ห้องเรียน	จำนวน(คน)		ห้องเรียน	จำนวน(คน)
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี					
สุราษฎร์พิทยา	12	554	ใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	3	100
ไชยาวิทยา	8	349	กลาง	2	60
คลองฉนวนวิทยา	2	43	เล็ก	1	20
รวม	22	946		6	180

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 จังหวัดนครศรีธรรมราช					
เบญจมาศวิทย	14	600	ใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	3	100
พิปูนสังฆรักษ์ประชาอุทิศ	5	158	กลาง	2	60
เขียรใหญ่สามัคคีวิทยา	2	67	เล็ก	1	20
รวม	21	825		6	180

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 13 จังหวัดตรัง					
วิเชียรมาตุ	10	468	ใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	3	100
สวัสดิ์รัตนากิมุข	9	378	กลาง	2	60
ห้วยนางราษฎร์บำรุง	4	91	เล็ก	1	20
รวม	23	937		6	180

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดภูเก็ต					
สตรีภูเก็ต	13	588	ใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	3	100
กระทุ้งวิทยา	8	273	กลาง	2	60
เชิงทะเลวิทยาคม	4	82	เล็ก	1	20
รวม	25	943		6	180

ตาราง 4 (ต่อ)

โรงเรียน	ประชากร		ขนาดโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง	
	ห้องเรียน	จำนวน(คน)		ห้องเรียน	จำนวน(คน)
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 15 จังหวัดนราธิวาส					
นราสิกขาลัย	11	392	ใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	3	100
ตากใบ	5	164	กลาง	2	60
ตันหยงมัส	3	104	เล็ก	1	20
รวม	19	660		6	180

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 16 จังหวัดสงขลา					
นวมินทราชูทิศ ทักษิณ	10	552	ใหญ่หรือใหญ่พิเศษ	3	100
ควนเนียงวิทยา	8	348	กลาง	2	60
ทับช้างวิทยาคม	4	110	เล็ก	1	20
รวม	22	1,010		6	180
รวมทุกเขต	132	5,321		36	1,080

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ได้มาจากการพิจารณาคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองจำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน กลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาใดๆ โดยมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา

2.2.2 ผู้วิจัยนัดนักเรียนที่มีคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ ที่ 25 ลงมาสัมภาษณ์เพื่อสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 16 คน ตามแนวคิดของ เจคอบส์ แมสสัน และ ฮาร์วิล (Jacobs; Masson; & Harvill. 2002: 64 – 65) และคอร์เร (Corey. 2004: 81) ซึ่งระบุว่า การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม

2.2.3 ผู้วิจัยสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นักเรียนในข้อ 2.2.2 เป็นกลุ่มทดลอง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน โดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของสมาชิกในการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวคิดของ คอร์เร และ คอร์เร (Corey; & Corey. 2006: 116 – 117) ที่ว่า ขนาดของกลุ่มที่มีประสิทธิผลมากที่สุดควรมีสมาชิกจำนวน 8 คน และมีผู้นำกลุ่มเพียง 1 คน ทั้งนี้เพราะสมาชิกกลุ่ม

ทุกคนจะมีโอกาสมากเพียงพอในการมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และจะก่อให้เกิดความรู้สึกกลมเกลียวกันภายในกลุ่มได้

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ คือ แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม คือ โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ความหมาย และองค์ประกอบต่างๆ ของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

1.2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยใช้การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 15 คน ได้แก่ นักเรียน 5 คน ครูอาจารย์ 4 คน ผู้ปกครอง 3 คน และนักวิชาการ 3 คน ประกอบกับการใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับนักเรียนที่กำลังเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จากโรงเรียนวรนาธิเฉลิม อำเภอมือง จังหวัดสงขลา โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งหมด 130 คน และครูจำนวน 30 คน แล้วนำคำตอบดังกล่าวมาวิเคราะห์ แจกแจงความถี่เพื่อสรุปถึงคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

1.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการและองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการประมวลข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้คำถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน มากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และโครงสร้างของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการอุทิศตน 2) คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร 3) คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น 4) คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 5) คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 6) คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 7) คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และ 8) คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

1.4 สร้างข้อคำถามแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ด้วยข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นทั้ง 8 องค์ประกอบตามนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยนำแบบวัดระดับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วยการรายงานตนเอง (The self report altruism scale) ของรัชตัน คริสจอห์น และ เฟคเคน (Rushton; Chrisjohn; & Fekken. 1981: 293 – 302) เป็นฐานแนวคิดในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด ส่วนใหญ่จริง จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายค่าเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ดังนี้

1.4.1 เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดการให้คะแนน ดังนี้

ตาราง 5 แสดงเกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความ	จริงมากที่สุด	ส่วนใหญ่จริง	จริงปานกลาง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
ข้อความทางบวก	5	4	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3	4	5

1.4.2 เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538: 9)

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอยู่ในระดับสูงมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอยู่ในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอยู่ในระดับต่ำมาก

1.5 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่สร้างขึ้นเสร็จแล้ว จำนวน 80 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร ฉัตรศุภกุล, รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา ไชยพันธ์, รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวดี บุญญวงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนาวัลย์ ภิญญาศุภสิทธิ์ และ อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ (ภาคผนวก ก) เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบวัด โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีคุณลักษณะการทำ
ประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน
- ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีคุณลักษณะการทำ
ประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน
- ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่เป็นตัวบ่งชี้ถึงการมีคุณลักษณะการทำ
ประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

1.6 นำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง รายข้ออยู่ระหว่าง 0.625 – 1.0 (ค่า IOC รายข้อแสดงในภาคผนวก ค)

1.7 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จำนวน 59 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสงขลาวิทยาคม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.8 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม เป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .200 ขึ้นไป โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ดังกล่าวไว้ทั้งหมดจำนวน 58 ข้อ (แสดงในภาคผนวก ค) ประกอบด้วย 8 ด้าน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

องค์ประกอบ	ข้อที่	จำนวนข้อ	ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง
1. คุณลักษณะด้านการอุทิศตน	1 – 7	7	.334 – .664
2. คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร	8 – 15	8	.331 – .544
3. คุณลักษณะด้านแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	16 – 20	5	.200 – .579
4. คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	21 – 27	7	.369 – .634
5. คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	28 – 34	7	.435 – .616
6. คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	35 – 42	8	.463 – .630
7. คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี	43 – 51	9	.468 – .645
8. คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์	52 – 58	7	.294 – .541

จากตาราง 6 พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ในแต่ละด้าน ประกอบด้วย คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .334 – .664, .331 – .544, .200 – .579, .369 – .634, .435 – .616, .463 – .630, .468 – .645 และ .294 – .541 ตามลำดับ

1.9 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ทั้งฉบับและรายด้าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

องค์ประกอบ	ค่าความเชื่อมั่น
1. คุณลักษณะด้านการอุทิศตน	.760
2. คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร	.727
3. คุณลักษณะด้านแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	.658
4. คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	.773
5. คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	.789
6. คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	.838
7. คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี	.846
8. คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์	.716
รวมทั้งฉบับ	.940

จากตาราง 7 พบว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ทั้งฉบับ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .940 ส่วนค่าความเชื่อมั่นรายด้านในแต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คุณลักษณะด้านการมองโลก

ในแง่ดี และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .760, .727, .658, .773, .789, .838, .846 และ .716 ตามลำดับ

1.10 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ จำนวน 1,080 ฉบับ เพื่อนำมาใช้แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

2. การสร้างโมเดลการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

การสร้างโมเดลการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของทฤษฎีและเทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยประยุกต์ใช้เทคนิคเฉพาะของการให้คำปรึกษากลุ่มในแต่ละทฤษฎีและหลักการทางจิตวิทยาที่มีความสอดคล้องและสามารถนำมาพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อที่จะสามารถเลือกและนำเทคนิคเฉพาะของแต่ละทฤษฎีที่มีความสอดคล้องและสามารถนำมาพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ในแต่ละองค์ประกอบโดยการให้คำปรึกษากลุ่มได้

2.2 เลือกทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรม การรู้คิด และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง

2.3 กำหนดและออกแบบกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ และสอดคล้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2.4 ดำเนินการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยประยุกต์ใช้เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่เห็นว่า มีความเหมาะสมและสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการการให้คำปรึกษา และขั้นสรุป โดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.4.1 ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มต้น (Initial stage) เป็นขั้นปฐมนิเทศ ซึ่งเป็นขั้นการกำหนดโครงสร้างกลุ่ม การสร้างความคุ้นเคย การสำรวจความคาดหวังของสมาชิกกลุ่ม การจัดการกับการต่อต้าน การจัดการกับความวิตกกังวล การลดกลไกการป้องกันตนเอง ความขัดแย้งและความไม่สอดคล้องใน

การเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และเพื่อสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม โดยผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคการสะท้อน และเทคนิคการสรุปความ นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรม “เธอเป็นใคร” ร่วมด้วย

2.4.2 ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการการให้คำปรึกษา (Working stage) เป็นขั้นการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การจัดการกับประเด็นสำคัญส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่ม การนำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งไปสู่การปฏิบัติ และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวัน ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้สร้างโมเดลให้คำปรึกษากลุ่มโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎี และเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนใน 8 ด้าน ได้แก่ คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ โดยมีการสร้างโมเดล ดังนี้

2.4.2.1 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทร ได้ฝึกแสดงความรักเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และสามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทรของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

2.4.2.1.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ และเทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ

2.4.2.1.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด โดยใช้เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน

2.4.2.2 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการอุทิศตน ตลอดจนสามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตนของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

2.4.2.2.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด โดยใช้เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรง และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน

2.4.2.2.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคแบบฝึกหัดการตระหนักรู้ และเทคนิคการใช้จินตนาการ

2.4.2.3 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลก ในแง่ดี เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ได้สำรวจและทำความรู้จักตนเอง เกิดการตระหนักรู้ถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง เกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี รู้จักวิธีการมองโลกในแง่ดีอย่างเหมาะสม สามารถโต้แย้งความคิดที่มีลักษณะการมองโลก ในแง่ร้าย โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี A-B-Cs เรียนรู้รูปแบบการพูดกับตนเอง และสามารถเปลี่ยนการพูดกับตนเองในทางลบไปเป็นการพูดกับ

ตนเองในทางบวก ตลอดจนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดีของสมาชิกกลุ่มได้ โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

2.4.2.3. 1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการกำหนดข้อดีและข้อเสีย เทคนิคการจินตนาการทางอารมณ์และเหตุผล เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-Cs เทคนิคการโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล และเทคนิคการสอนการพูดกับตนเองเพื่อการแก้ไขปัญหา

2.4.2.3. 2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง

2.4.2.4 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ตลอดจนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

2.4.2.4. 1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ

2.4.2.4. 2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคการใช้จินตนาการ

2.4.2.4. 3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน

2.4.2.5 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

2.4.2.5. 1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ

2.4.2.5. 2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคการใช้จินตนาการ

2.4.2.5. 3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน

2.4.2.6 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ตลอดจนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรง และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน

2.4.2.7 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนสามารถ

พัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

2.4.2.7.1 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคแบบฝึกหัด การตระหนักรู้ เทคนิคการคิด-รู้สึก และเทคนิคการจินตนาการ

2.4.2.7.2 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิค กระบวนการ WDEP

2.4.2.7.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด โดยใช้เทคนิค การมอบหมายการบ้าน

2.4.2.8 การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความซื่อสัตย์ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ ตลอดจนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของสมาชิกกลุ่ม โดยใช้ทฤษฎีและเทคนิค ดังนี้

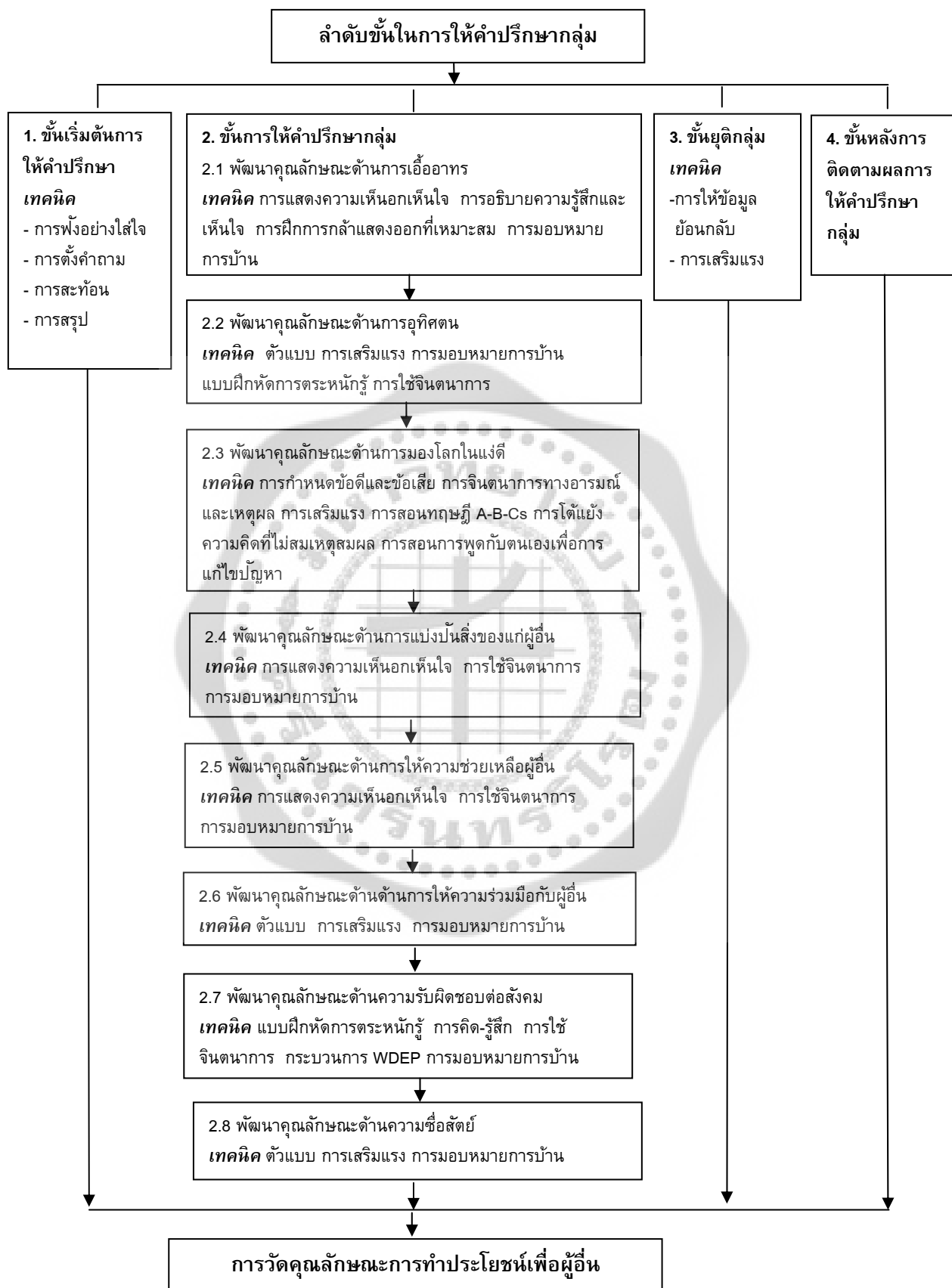
- ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด โดยใช้เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรง และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน

2.4.3 ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป (Summarizing stage) เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ที่มั่นคง สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีการประเมินและติดตามผลและการยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด โดยใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ และเทคนิคการเสริมแรง

2.4.3.1 หลังการทดลองเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ซึ่งเป็นคะแนนสำหรับระยะหลังการทดลอง

2.4.3.2 การติดตามผลการทดลอง เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยต้องการทราบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้วเป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ อีกครั้ง เพื่อเป็นคะแนนสำหรับระยะหลังการติดตามผล

เพื่อให้เห็นภาพของโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ สามารถสรุปได้ดังแสดงในภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2.5 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพของโมเดลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์วัลย์ ภิญโญสุภสิทธิ์, อาจารย์ ดร.มุกข์ดา ผดุงยาม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิ์พันธุ์ พานิช และ อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ (แสดงในภาคผนวก ก) ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคำตอบคล้อยทั้งในด้านวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 (แสดงในภาคผนวก ง) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มนั้นมีวัตถุประสงค์วิธีดำเนินการ และการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่เหมาะสม ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน
- ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มนั้นมีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการและการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่เหมาะสมในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน
- ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มนั้นมีวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ไม่เหมาะสมในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

2.6 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.7 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชูทิศทักษิณ จังหวัดสงขลา จำนวน 8 คน ที่ไม่ใช่ในนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องของโมเดลจากการทดลองใช้ในเดือนธันวาคม 2555 แล้วนำโมเดลมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งให้มีความเหมาะสมก่อนนำโมเดลไปใช้ในการทดลองจริงกับกลุ่มทดลอง

2.8 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว (ภาคผนวก จ) ไปดำเนินการให้คำปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง มีสมาชิกจำนวน 8 คน โดยให้คำปรึกษากลุ่ม สัปดาห์ละ 2 ครั้งๆ ละ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที เป็นเวลา 7 สัปดาห์ จำนวน 13 ครั้ง ตาม

ข้อเสนอแนะของคอร์เร้ (Corey; & Corey. 2006: 85) ที่กล่าวว่า ในการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับเด็ก และวัยรุ่นนั้น ควรจัดกลุ่มมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ หากพบกันเพียงหนึ่งครั้งต่อหนึ่งสัปดาห์ จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ต่อเนื่อง ถ้ามีปัญหารุนแรงก็ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้ทันที หากพบกันมากกว่า 2 ครั้งต่อหนึ่งสัปดาห์ อาจพบว่า ผู้มีปัญหา ยังไม่ได้ทดลองแก้ปัญหาต่างๆ ตามที่กลุ่มเสนอแนะ การพบกันในแต่ละครั้งใช้เวลาครั้งละประมาณ ครั้งละ 1 ชั่วโมง ถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที เพราะจะช่วยให้สมาชิกทุกคนได้มีเวลาเพียงพอกับการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ถ้าใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อครั้ง อาจพบว่าเวลาไม่เพียงพอสำหรับสมาชิกทุกๆ คน ที่จะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเอง ในทางตรงกันข้าม ถ้าใช้เวลามากกว่า 2 ชั่วโมง อาจทำให้สมาชิกรู้สึกเบื่อหน่ายหรือเห็นดเหนื่อยจนไม่อยากจะอยู่ในกลุ่มต่อไป (คมเพชร จิตรสุกุล. 2545: 45) ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียด กำหนดการการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ดังแสดงใน ตาราง 8

ตาราง 8 กำหนดการการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ครั้งที่	สัปดาห์ที่	วัน/วันที่/เดือน/ปี	หัวข้อการให้คำปรึกษา
1	1	ศุกร์ที่ 4 มกราคม 2556	ปฐมนิเทศ
2	1	อังคารที่ 8 มกราคม 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร
3	2	ศุกร์ที่ 11 มกราคม 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร (ต่อ)
4	2	อังคารที่ 15 มกราคม 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน
5	3	ศุกร์ที่ 18 มกราคม 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี
6	3	อังคารที่ 22 มกราคม 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี (ต่อ)
7	4	ศุกร์ที่ 25 มกราคม 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น
8	4	อังคารที่ 29 มกราคม 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
9	5	ศุกร์ที่ 1 กุมภาพันธ์ 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

ตาราง 8 (ต่อ)

ครั้งที่	สัปดาห์ที่	วัน/วันที่/เดือน/ปี	หัวข้อการให้คำปรึกษา
10	5	อังคารที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
11	6	ศุกร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม(ต่อ)
12	6	อังคารที่ 12 กุมภาพันธ์ 2556	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความซื่อสัตย์
13	7	ศุกร์ที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556	ปัจฉิมนิเทศ

2.9 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองทั้ง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ตอบอีกครั้งหนึ่ง หลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งสุดท้ายสิ้นสุดลง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง

2.10 นัดสมาชิกกลุ่มทดลองทั้ง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน เพื่อมาทำการตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้อีกครั้งหนึ่ง หลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มทดลองสิ้นสุดลงแล้วเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในวันที่ 19 มีนาคม 2556 เพื่อใช้เป็นข้อมูลในระยะหลังการติดตามผล

2.11 นำคะแนนที่ได้จาก แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ทั้งในระยะก่อนการให้คำปรึกษา หลังการให้คำปรึกษา และหลังการติดตามผล มาวิเคราะห์และสรุปผล

การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ และขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 58 ข้อ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 18 โรงเรียน 36 ห้องเรียน จำนวน

ทั้งสิ้น 1,080 ฉบับ ได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์จำนวน 1,044 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.6

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ในข้อที่ 1 มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)

2. ขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 การกำหนดแบบแผนการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้การวิจัยแบบ A Randomized, Pretest, Posttest, Follow-Up Design (Ransch, Joseph R.; Maxwell, Scott E.; & Kelley. 2010: 467 – 486) ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แบบแผนการทดลอง A Randomized, Pretest, Posttest, Follow-Up Design

กลุ่ม	วัดก่อน	ทดลอง	วัดหลัง	ระยะติดตามผล
E R	O ₁	X	O ₂	O ₃
C R	O ₁	-	O ₂	O ₃

ความหมายของสัญลักษณ์ มีดังนี้

- E แทน นักเรียนกลุ่มทดลอง (Experimental Group)
- C แทน นักเรียนกลุ่มควบคุม (Control Group)
- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม (Random Assignment)
- O₁ แทน การวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม (Pretest)
- O₂ แทน การวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหลังการให้คำปรึกษากลุ่มครบ 10 ครั้ง (Posttest)
- O₃ แทน การวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหลังการให้คำปรึกษากลุ่มไปแล้ว 1 เดือน (Follow up)
- X แทน การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มโดยใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (Treatment)

2.2 การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ระยะก่อนการทดลอง ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดลองจากนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2555 ที่มีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา โดยสอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการทดลองจำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังจากนั้นทำการนัดหมายสมาชิกกลุ่มทดลองเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2.2 ระยะทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม โดยใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับกลุ่มทดลองจำนวน 8 คน จำนวนทั้งสิ้น 13 ครั้ง เป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2556 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556 ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษา

2.3 ระยะหลังการทดลอง

ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ซึ่งเป็นคะแนนสำหรับระยะหลังการทดลอง

2.4 ระยะหลังการติดตามผลการทดลอง

ผู้วิจัยนัดแนะนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อทำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้อีกครั้งหนึ่ง หลังจากเสร็จสิ้นการทดลองไปแล้วเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในวันที่ 19 มีนาคม 2556 อันเป็นผลมาจากโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มที่ให้ไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนของการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ และขั้นตอนการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้โดยใช้การให้คำปรึกษากลุ่มโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 18 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

1.2 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสงขลาวิทยาคม ที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจริง จำนวน 100 คน

1.3 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ฉบับที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้วยตนเอง จำนวนทั้งสิ้น 1,080 ฉบับ ได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 1,044 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.6

2. ขั้นการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้บริหารโรงเรียน นวมินทราชูทิศ ทักษิณ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

2.2 ดำเนินการทดลอง โดยการนำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มกับสมาชิกกลุ่มทดลอง จำนวนทั้งสิ้น 13 ครั้ง ในระยะเวลา 7 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2556 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ

2.3 ให้สมาชิกกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้อีกครั้ง หลังจากการทดลองสิ้นสุดลงแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลที่เป็นคะแนนหลังการทดลอง

2.4 นัดหมายให้สมาชิกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ซ้ำอีกครั้ง ภายหลังจากที่การทดลองสิ้นสุดลง เป็นระยะเวลา 1 เดือน ในวันที่ 19 มีนาคม 2556 เพื่อเป็นคะแนนในระยะติดตามผล เพื่อดูถึงความคงทนของพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังระยะติดตามผล นอกจากนั้น ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน

2.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นรายข้อโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation coefficient : r_{xy})

2.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยรวมและรายด้านของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach)

2.4 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทาง (Two-Way ANOVA Repeated Measurement) วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดทางเดียว (One-Way ANOVA Repeated Measurement) และวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทาง (Two-Way ANOVA Repeated Measurement) แบบ One Between and Two Within Design

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ และการทดสอบภายหลัง (Post Hoc Test) ของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้โดยรวมและรายองค์ประกอบก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ด้วยวิธี Least Significant Differences (LSD)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2.1 การวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (ยุทธ ไกยวรรณ. 2545: 158 – 160)

2.2 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป็นรายข้อโดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation coefficient : r_{XY}) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2544: 313 – 315)

2.3 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยรวมและรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ; และ อังคนา สายยศ. 2543: 171)

3. การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบคุณภาพของโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ด้วยการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการเลือกใช้ทฤษฎี และเทคนิคของโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม กับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (ยุทธ ไกยวรรณ. 2545: 158 – 160)

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เพื่อดูองค์ประกอบแต่ละด้านของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และเพื่อตรวจสอบค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (Joreskog; & Sorbom. 1999)

5. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทาง วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบแบบวัดซ้ำชนิดทางเดียว และวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทางแบบ One Between and Two Within Design (Stevens. 2002)

5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่และการทดสอบภายหลังของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม และรายองค์ประกอบก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ด้วยวิธี Least Significant Differences (LSD) (Stevens. 2002)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และการแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
M	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน (Probability)
b	แทน	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Factor Loading)
SE	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Standard Error)
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ (Coefficient of Determination)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)
df	แทน	องศาของควมอิสระ
SRMR	แทน	ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Root Meanssquare Residual)
RMSEA	แทน	ดัชนีรากที่สองของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)
GFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	แทน	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
UTILI	แทน	คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
DEVO	แทน	คุณลักษณะด้านการอุทิศตน
EMPA	แทน	คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร
SHAR	แทน	คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น
HELP	แทน	คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
COOP	แทน	คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
RESP	แทน	คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
OPTI	แทน	คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี
HONE	แทน	คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคงประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ตอนย่อย ได้แก่

1.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

1.2 ค่าสถิติพื้นฐานของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในภาพรวมและรายองค์ประกอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ตอนที่ 2 ผลของการใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ตอนย่อย ได้แก่

2.1 การเสนอผลการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ทั้งหมด 13 ครั้ง

2.2 การสรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนย่อย ได้แก่

3.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในภาพรวมและรายองค์ประกอบของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ของกลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาคงประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ประกอบด้วย

1.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ผู้วิจัยนำข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการสุ่มเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ โดยจำแนกตามจังหวัด โรงเรียน เพศ และคะแนนเฉลี่ย ดังแสดงใน ตาราง 10

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามจังหวัด โรงเรียน เพศ และคะแนนเฉลี่ย
(n=1,044 คน)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. จังหวัด		
สุราษฎร์ธานี	174	16.7
นครศรีธรรมราช	173	16.6
ตรัง	180	17.2
ภูเก็ต	180	17.2
สงขลา	173	16.6
นราธิวาส	164	15.7
รวม	1,044	100
2. โรงเรียน		
สุราษฎร์พิทยา	100	9.6
ไชยาวิทยา	55	5.3
คลองฉนวนวิทยา	19	1.8
เบญจมาชุกิต	93	8.9
พิปูนสังฆรักษ์ประชาอุทิศ	60	5.7
เชียรใหญ่สามัคคีวิทยา	20	1.9
วิเชียรมาตุ	100	9.6
สวัสดิ์รัตนากิมุข	60	5.7
ห้วยนางราษฎร์บำรุง	20	1.9
สตรีภูเก็ต	100	9.6
กระทุ้งวิทยา	60	5.7
เชิงทะเลวิทยาคม	20	1.9
นวมินทร์ราชูทิศ ทักษิณ	98	9.4

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. โรงเรียน (ต่อ)		
ควนเนียงวิทยา	55	5.3
ทับช้างวิทยาคม	19	1.8
นราสิกขาลัย	87	8.3
ตากใบ	58	5.6
ตันหยงมัส	19	1.8
รวม	1,044	100
3. เพศ		
ชาย	389	37.3
หญิง	655	62.7
รวม	1,044	100
4. คะแนนเฉลี่ย		
3.00 – 4.00	748	71.6
2.00 – 2.99	263	25.2
0.01 – 1.99	20	1.9
ไม่ตอบ	13	1.2
รวม	1,044	100

หมายเหตุ

โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา โรงเรียนไชยาวิทยา โรงเรียนคลองฉนวนวิทยา ตั้งอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ โรงเรียนพิบูลสงครามรักษ์พระธาตุทิศ โรงเรียนเชียรใหญ่สามัคคีวิทยา ตั้งอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราช
 โรงเรียนนิเขิธรมาตุ โรงเรียนสวัสดีรัตนภูมิข โรงเรียนห้วยนางราษฎร์บำรุง ตั้งอยู่ในจังหวัดตรัง โรงเรียนสตรีภูเก็ต
 โรงเรียนกะทู้วิทยา โรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม ตั้งอยู่ในจังหวัดภูเก็ต โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ โรงเรียนควนเนียงวิทยา
 โรงเรียนทับช้างวิทยาคม ตั้งอยู่ในจังหวัดสงขลา โรงเรียนนราสิกขาลัย โรงเรียนตากใบ โรงเรียนตันหยงมัส ตั้งอยู่ใน
 จังหวัดนราธิวาส

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามจังหวัดที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากอาศัยอยู่ในจังหวัดตรังและภูเก็ตซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 180 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 รองลงมาอาศัยอยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ถัดไปเป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนครศรีธรรมราชและสงขลา มีจำนวนเท่ากันคือ 173 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนราธิวาสมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 164 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7

พิจารณาโดยจำแนกตามโรงเรียนที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษาอยู่ในโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา โรงเรียนวิเชียรมาตุ และโรงเรียนสตรีภูเก็ต มีจำนวนเท่ากันคือ 100 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 โรงเรียนนวมินทราชูทิศทักษิณ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 โรงเรียนนราสิกขาลัยจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 ส่วนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนปิยะนังสรวงรักษ์ประชาอุทิศ โรงเรียนสวัสดิ์รัตนากิมุข และโรงเรียนกระทุ้งวิทยา มีจำนวนเท่ากันคือ 60 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 โรงเรียนตากใบจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6 และนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเชียรใหญ่สามัคคีวิทยา โรงเรียนห้วยนางราษฎร์บำรุง และโรงเรียนเชิงทะเลวิทยาคม มีจำนวนเท่ากันคือ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ในขณะที่นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มาจากโรงเรียนคลองฉนวนวิทยา โรงเรียนทับช้างวิทยาคม และโรงเรียนตันหยงมัส มีจำนวนเท่ากันคือ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

พิจารณาโดยจำแนกตามเพศของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 655 คน คิดเป็นร้อยละ 62.7 ส่วนเพศชาย จำนวน 389 คน คิดเป็นร้อยละ 37.3 ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องและเป็นไปตามสัดส่วนระหว่างนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ของทั้ง 18 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนชายทั้งหมด 1,899 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 จำนวนนักเรียนหญิงทั้งหมด 2,713 คน คิดเป็นร้อยละ 58.9 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: ออนไลน์)

พิจารณาโดยจำแนกตามคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.00 – 4.00 มากที่สุด จำนวน 748 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 รองลงมาคือคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00 – 2.99 จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 และนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.01 – 1.99 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

1.2 ค่าสถิติพื้นฐานของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในภาพรวมและรายองค์ประกอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ผู้วิจัยนำข้อมูลของคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนมาวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (M) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการแปลผล ดังแสดงใน ตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์
เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	M	SD	แปลผล
การอุทิศตน		3.68	0.62	สูง
(DEVO)	ทุ่มเทและเสียสละร่างกาย (DEVO1)	3.55	0.73	สูง
	ทุ่มเทและเสียสละสติปัญญา (DEVO2)	3.79	0.73	สูง
	ทุ่มเทและเสียสละเวลา (DEVO3)	3.71	0.99	สูง
	ทุ่มเทและเสียสละความสุขสบายส่วนตัว (DEVO4)	3.69	0.79	สูง
การเอื้ออาทร		4.03	0.59	สูง
(EMPA)	รับรู้เข้าใจความรู้สึกและความต้องการผู้อื่น (EMPA1)	3.78	0.82	สูง
	ใส่ใจและแสดงความรู้สึกเป็นกังวลต่อผู้อื่น (EMPA2)	3.63	0.82	สูง
	ปลอบโยนผู้อื่น (EMPA3)	3.97	0.93	สูง
	ให้กำลังใจผู้อื่น (EMPA4)	4.11	0.85	สูง
	ให้อภัยผู้อื่น (EMPA5)	4.29	0.83	สูง
	แสดงความยินดีต่อสถานการณ์ที่ดีของผู้อื่น (EMPA6)	4.40	0.78	สูง
การแบ่งปัน		3.69	0.64	สูง
สิ่งของแก่ผู้อื่น	แบ่งให้สิ่งของแก่ผู้อื่น (SHAR1)	3.65	0.76	สูง
(SHAR)	การบริจาคสิ่งของแก่ผู้อื่น (SHAR2)	3.77	0.77	สูง
	ให้ผู้อื่นยืมสิ่งของ (SHAR3)	3.75	0.97	สูง
	ให้ทาน (SHAR4)	3.60	0.94	สูง
การให้ความ		3.47	0.61	ปานกลาง
ช่วยเหลือผู้อื่น	กระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น (HELP1)	3.71	0.72	สูง
(HELP)	แสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น (HELP2)	3.23	0.69	ปานกลาง
การให้ความ		3.72	0.58	สูง
ร่วมมือกับผู้อื่น	ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม (COOP1)	3.79	0.81	สูง
(COOP)	เคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม (COOP2)	3.69	0.90	สูง
	สนับสนุนในการทำงานกลุ่ม (COOP3)	3.92	0.90	สูง
	ประนีประนอมในการทำงานกลุ่ม (COOP4)	4.12	0.71	สูง

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	M	SD	แปลผล
ความรับผิดชอบ		3.96	0.60	สูง
ต่อสังคม	รับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์ (RESP1)	4.06	0.79	สูง
(RESP)	เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน (RESP2)	3.85	0.77	สูง
	ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม (RESP3)	4.38	0.89	สูง
	รักษาสมบัติส่วนรวม (RESP4)	3.79	0.79	สูง
	ให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะพลเมืองดี (RESP5)	3.71	0.95	สูง
การมองโลก		3.64	0.57	สูง
ในแง่ดี	คิดหรือเชื่อในทางบวกอย่างมีเหตุผล (OPTI1)	3.71	0.66	สูง
(OPTI)	ปรับตัวได้เหมาะสม (OPTI2)	3.29	0.80	ปานกลาง
	ต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลียงหนี (OPTI3)	3.94	0.74	สูง
ความซื่อสัตย์		3.29	0.61	ปานกลาง
(HONE)	ยอมรับผิดชอบเมื่อตนเองทำผิด (HONE1)	4.13	0.93	สูง
	พูดความจริง (HONE2)	3.06	0.85	ปานกลาง
	ไม่ลักขโมยหรือนำของผู้อื่นมาเป็นของตน (HONE3)	3.37	0.68	ปานกลาง
	ทำตามข้อตกลงหรือสัญญาที่ให้ไว้ (HONE4)	3.93	0.91	สูง
คุณลักษณะ				
การทำ				
ประโยชน์เพื่อ				
ผู้อื่น	(n=1,044)	3.69	0.47	สูง

จากตาราง 11 พบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายองค์ประกอบ พบว่า มีอยู่ 6 องค์ประกอบด้วยกันที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทรมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.03 รองลงมา ได้แก่ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน และองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96, 3.72, 3.69, 3.68, 3.64 ตามลำดับ

องค์ประกอบที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และองค์ประกอบคุณลักษณะด้าน

ความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ส่วนคะแนนเฉลี่ยของตัวชี้วัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.23 – 4.40 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง

1.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อทดสอบว่าตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากพอ ในการนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้และตัวแปรแฝง แล้วตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ด้วยโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ในการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์ของตัวแปรสังเกตได้ ดังนี้

DEVO1 (ทุ่มเทและเสียสละแรงกาย) DEVO2 (ทุ่มเทและเสียสละสติปัญญา)
DEVO3 (ทุ่มเทและเสียสละเวลา) DEVO4 (ทุ่มเทและเสียสละความสุขสบายส่วนตัว)

EMPA1 (รับรู้เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น) EMPA2 (ใส่ใจ และแสดงความรู้สึกเป็นกังวลต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีต่างๆ ของผู้อื่น) EMPA3 (ปลอบโยนผู้อื่น) EMPA4 (ให้กำลังใจผู้อื่น) EMPA5 (ให้อภัยผู้อื่น) EMPA6 (ร่วมแสดงความยินดีต่อสถานการณ์ที่ดีของผู้อื่น)

SHAR1 (แบ่งให้สิ่งของแก่ผู้อื่น) SHAR2 (บริจาคสิ่งของแก่ผู้อื่น) SHAR3 (ให้ผู้อื่นยืมสิ่งของ) SHAR4 (ให้ทาน)

HELP1 (กระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน) HELP2 (แสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน)

COOP1 (ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม) COOP2 (เคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม) COOP3 (สนับสนุนในการทำงานกลุ่ม) COOP4 (ประนีประนอมในการทำงานกลุ่ม)

RESP1 (รับผิดชอบครบครัน โรงเรียน ครูอาจารย์ และคนอื่นๆ) RESP2 (เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน) RESP3 (ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม) RESP4 (รักษาสัมบัติส่วนรวม) RESP5 (ให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะพลเมืองดี)

OPTI1 (คิดหรือเชื่อในทางบวกอย่างมีเหตุผล) OPTI2 (ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม) OPTI3 (ต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลียงหนี)

HONE1 (ยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิด) HONE2 (พูดความจริง) HONE3 (ไม่ลักขโมยหรือนำของของผู้อื่นมาเป็นของตน) HONE4 (ทำตามข้อตกลงหรือสัญญาที่ให้ไว้)

สัญลักษณ์ของตัวแปรแฝง ประกอบด้วย DEVO (องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน) EMPA (องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร) SHAR (องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น) HELP (องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น) COOP (องค์ประกอบ

คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น) RESP (องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม) OPTI (องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี) และ HONE (องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์) โดยทำการวิเคราะห์และแสดงผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1.3.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ในตอนนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ซึ่งเป็นค่าสถิติพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ทั้งหมด 32 ตัวชี้วัด ใน 8 องค์ประกอบ มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันของตัวชี้วัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	COOP1	COOP2	COOP3	COOP4	RESP1	RESP2	RESP3	RESP4	RESP5	OPT11	OPT12	OPT13	HONE1	HONE2	HONE3	HONE4
DEVO	DEVO1	1															
	DEVO2	.501**	1														
	DEVO3	.410**	.412**	1													
	DEVO4	.478**	.424**	.423**	1												
EMPA	EMPA1	.349	.386	.229	.366	1											
	EMPA2	.436	.411	.319	.440	.461	1										
	EMPA3	.356	.394	.253	.400	.410	.409	1									
	EMPA4	.349	.412	.299	.455	.385	.508	.468	1								
	EMPA5	.268	.296	.215	.319	.317	.307	.291	.390	1							
	EMPA6	.263	.360	.252	.338	.343	.315	.413	.410	.369	1						
SHAR	SHAR1	.477	.433	.343	.423	.383	.475	.409	.381	.255	.329	1					
	SHAR2	.421	.439	.314	.401	.354	.470	.401	.398	.306	.324	.459	1				
	SHAR3	.267	.330	.236	.240	.217	.305	.298	.275	.187	.286	.355	.331	1			
	SHAR4	.396	.411	.371	.393	.261	.382	.337	.337	.224	.324	.473	.405	.367	1		
HELP	HELP1	.475	.571	.379	.492	.437	.498	.447	.460	.307	.363	.546	.502	.387	.529	1	
	HELP2	.389	.357	.272	.284	.206	.369	.224	.186	.104	.149	.415	.350	.289	.471	.476	1
COOP	COOP1	.361	.367	.338	.429	.279	.397	.306	.367	.283	.362	.445	.403	.312	.430	.513	.290
	COOP2	.370	.377	.307	.379	.315	.382	.336	.324	.237	.250	.461	.387	.261	.382	.544	.331
	COOP3	.281	.339	.273	.250	.271	.318	.245	.253	.288	.275	.304	.360	.226	.312	.372	.267
	COOP4	.362	.458	.329	.333	.298	.310	.331	.358	.269	.374	.359	.379	.329	.416	.500	.280
RESP	RESP1	.332	.390	.272	.339	.316	.339	.350	.365	.250	.386	.360	.368	.293	.422	.487	.232
	RESP2	.356	.383	.323	.392	.388	.409	.355	.402	.302	.332	.428	.431	.248	.296	.488	.228
	RESP3	.240	.312	.252	.244	.335	.283	.320	.314	.314	.343	.248	.308	.177	.248	.318	.070
	RESP4	.329	.363	.297	.331	.266	.311	.272	.269	.260	.276	.344	.405	.284	.364	.450	.311
	RESP5	.253	.309	.254	.267	.208	.259	.280	.244	.217	.247	.317	.303	.246	.358	.381	.282
OPTI	OPT11	.405	.413	.330	.371	.404	.429	.338	.377	.276	.257	.450	.400	.314	.394	.478	.353
	OPT12	.280	.218	.175	.255	.162	.301	.175	.196	.125	.111	.308	.228	.199	.320	.310	.414
	OPT13	.374	.382	.257	.352	.353	.350	.349	.374	.228	.281	.427	.388	.253	.366	.474	.274

ตาราง 12 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	COOP1	COOP2	COOP3	COOP4	RESP1	RESP2	RESP3	RESP4	RESP5	OPT1	OPT2	OPT3	HONE1	HONE2	HONE3	HONE4
HONE	HONE1	.313**	.351**	.210**	.334**	.348**	.328**	.336**	.392**	.263**	.313**	.408**	.355**	.224**	.332**	.448**	.160**
	HONE2	.208**	.155**	.079**	.196**	.086**	.191**	.130**	.090**	.031**	.038**	.289**	.195**	.191**	.270**	.238**	.393**
	HONE3	.347**	.292**	.214**	.321**	.239**	.279**	.267**	.246**	.123**	.216**	.395**	.320**	.273**	.369**	.399**	.423**
	HONE4	.365**	.347**	.236**	.348**	.311**	.345**	.373**	.351**	.221**	.309**	.373**	.360**	.273**	.346**	.426**	.254**
COOP	COOP1	1															
	COOP2	.434**	1														
	COOP3	.358**	.292**	1													
	COOP4	.414**	.409**	.312**	1												
RESP	RESP1	.427**	.347**	.313**	.511**	1											
	RESP2	.433**	.439**	.351**	.398**	.406**	1										
	RESP3	.294**	.218**	.261**	.410**	.460**	.359**	1									
	RESP4	.419**	.363**	.322**	.515**	.439**	.427**	.329**	1								
	RESP5	.318**	.329**	.249**	.342**	.379**	.401**	.231**	.474**	1							
OPTI	OPT1	.413**	.444**	.316**	.382**	.371**	.543**	.315**	.354**	.359**	1						
	OPT2	.275**	.313**	.181**	.219**	.197**	.253**	.023**	.263**	.233**	.409**	1					
	OPT3	.414**	.397**	.271**	.391**	.436**	.461**	.335**	.371**	.290**	.480**	.320**	1				
HONE	HONE1	.400**	.324**	.256**	.414**	.400**	.380**	.365**	.345**	.242**	.389**	.177**	.466**	1			
	HONE2	.191**	.253**	.125**	.119**	.087**	.169**	-.018**	.173**	.184**	.297**	.451**	.258**	.138**	1		
	HONE3	.343**	.404**	.224**	.308**	.289**	.322**	.148**	.326**	.291**	.433**	.414**	.431**	.289**	.482**	1	
	HONE4	.352**	.380**	.262**	.423**	.377**	.357**	.322**	.358**	.298**	.387**	.228**	.422**	.404**	.227**	.637**	1

*p < .05, **p < .01

จากตาราง 12 พบว่า คะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนทั้ง 32 ตัวชี้วัด ใน 8 องค์ประกอบ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเป็นบวกทุกค่า และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .138 ถึง .637 โดยที่ตัวชี้วัด HONE3 และ HONE4 มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .637 รองลงมาเป็นตัวชี้วัด SHAR4 และ HELP1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .529 ในขณะที่ตัวชี้วัด HONE1 และ HONE2 มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .138

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .138 ถึง .637 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการ อุทิศตน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .412 ถึง .501 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .291 ถึง .508 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปัน สิ่งของแก่ผู้อื่น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .331 ถึง .473 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .471 ถึง .529 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .292 ถึง .434 องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .231 ถึง .474 และองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดอยู่ระหว่าง .320 ถึง .480 จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวชี้วัดที่ได้จากการวิเคราะห์ แสดงว่า ตัวชี้วัดที่เป็นตัวแปรสังเกตทุกตัวมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

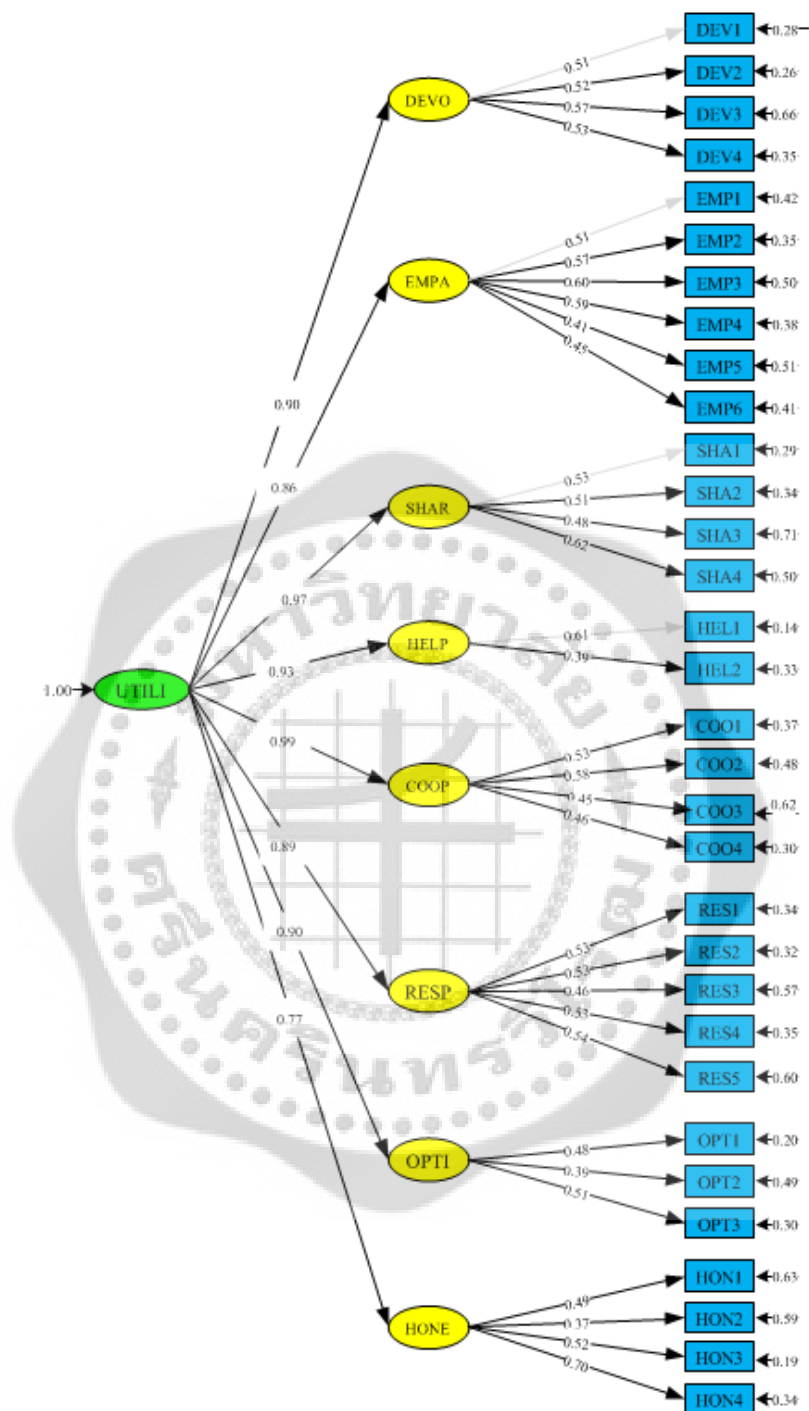
1.3.2 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของ คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นการนำค่าคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ด้วยโมเดลสมการเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนหลายค่าร่วมกัน ได้แก่ ค่าไคสแควร์ ค่าไคสแควร์สัมพัทธ์ ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน และ ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว เนื่องจากดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเพียงดัชนีใดดัชนีหนึ่ง ไม่สามารถตัดสินความสอดคล้องกลมกลืนได้อย่างสมบูรณ์ เพราะมีวัตถุประสงค์และข้อจำกัดแตกต่างกัน (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542.; Saris, Satorra; & van der Veld. 2009; & Joreskog, G. Karl; & Sorbom Dag. 1993) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันครั้งแรก พบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังผลการวิเคราะห์ในตาราง 13

ตาราง 13 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนก่อนปรับโมเดล

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)	2788.81	ควรไม่มีนัยสำคัญ	ไม่เหมาะสม
2. ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square: Chi-square/df)	6.116	น้อยกว่า 2	ไม่เหมาะสม
3. ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (Root Mean Square Residual: RMR)	.0375	RMR > 0.90	ไม่เหมาะสม
4. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย (RMSEA)	.0703	RMSEA < 0.05	ไม่เหมาะสม
5. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR)	.0559	SRMR < 0.05	ไม่เหมาะสม
6. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI)	.856	GFI > 0.90	ไม่เหมาะสม
7. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI)	.833	AGFI > .90	ไม่เหมาะสม

จากตาราง 13 เมื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ผลการวิเคราะห์ครั้งแรก พบว่า โมเดลไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากหลายค่าร่วมกัน ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square=2788.81, df = 456, p = .000) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square : Chi-square/df) ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย (RMSEA) และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542; Saris, Satorra; & van der, Veld. 2009.; & Joreskog G. Karl; & Sorbom Dag. 1993) ดังภาพประกอบ 5

Chi-Square = 2788.81, df = 456, P-value = 0.000, RMSEA = 0.0703

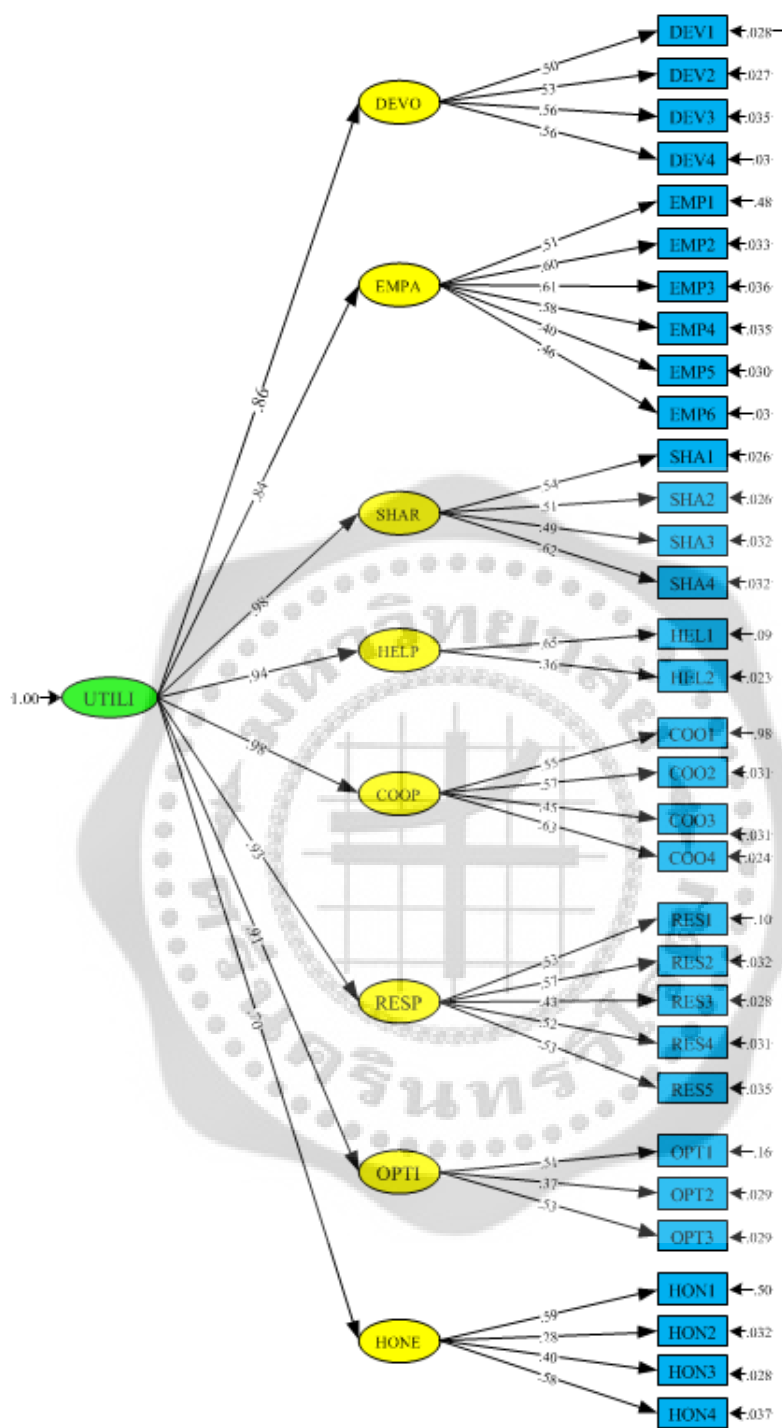
ภาพประกอบ 5 โมเดลการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนก่อนปรับโมเดล

เนื่องจากค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนข้างต้น ไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลตามดัชนีชี้วัด (Modification Indices) ทำให้โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงผลวิเคราะห์ในตาราง 14 และ ภาพประกอบ 6

ตาราง 14 ค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนหลังปรับโมเดล

ดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสมพอดี	ค่าดัชนี	เกณฑ์	ผลบ่งชี้
1. ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)	362.45	ควรไม่มีนัยสำคัญ	ไม่เหมาะสม
2. ค่าสถิติไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square: Chi-square/df)	1.29	น้อยกว่า 2	ไม่เหมาะสม
3. ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (Root Mean Square Residual: RMR)	.0112	RMR < 0.05	ไม่เหมาะสม
4. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย (RMSEA)	.0112	RMSEA < 0.05	ไม่เหมาะสม
5. ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR)	.0234	SRMR < 0.05	ไม่เหมาะสม
6. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI)	.979	GFI > 0.90	ไม่เหมาะสม
7. ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI)	.965	AGFI > .90	ไม่เหมาะสม

จากตาราง 14 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองที่ได้ทำการปรับโมเดลแล้ว พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากหลายค่าร่วมกัน ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square = 362.45, df = 321, p = .055) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square: Chi-square/df = 1.29) มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR = .0112) มีค่าน้อยกว่า .05 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย (RMSEA = .0112) มีค่าน้อยกว่า .05 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR = .0234) มีค่าน้อยกว่า .05 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI = .979) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI = .965) มีค่าเข้าใกล้ 1 และมากกว่า .90 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542; Saris, Satorra; & van der, Veld. 2009; & Joreskog G. Karl; & Sorbom, Dag. 1993) จากค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลโดยรวมดังกล่าว แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพประกอบ 6

Chi-Square = 362.45, df = 321, P-value = 0.055, RMSEA = 0.011

ภาพประกอบ 6 โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะ
การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนหลังปรับโมเดล

ตาราง 15 ค่าสถิติจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวชี้วัดขององค์ประกอบของคุณลักษณะ
การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	b	SE	t	R ²
DEVO	DEVO 1	0.501	-	-	0.471
	DEVO 2	0.534	0.027	19.933	0.538
	DEVO 3	0.555	0.035	15.843	0.312
	DEVO 4	0.562	0.030	19.021	0.501
EMPA	EMPA 1	0.507	-	-	0.381
	EMPA 2	0.600	0.033	17.980	0.539
	EMPA 3	0.611	0.036	16.979	0.437
	EMPA 4	0.580	0.034	17.242	0.465
	EMPA 5	0.395	0.031	12.920	0.231
	EMPA 6	0.458	0.030	15.524	0.348
SHAR	SHAR 1	0.535	-	-	0.497
	SHAR 2	0.506	0.026	19.612	0.430
	SHAR 3	0.492	0.032	15.226	0.257
	SHAR 4	0.623	0.032	19.705	0.435
HELP	HELP 1	0.654	-	-	0.820
	HELP 2	0.357	0.023	15.195	0.273
COOP	COOP 1	0.545	-	-	0.453
	COOP 2	0.571	0.031	18.233	0.398
	COOP 3	0.451	0.031	14.757	0.249
	COOP 4	0.450	0.024	18.402	0.405
RESP	RESP 1	0.527	-	-	0.446
	RESP 2	0.569	0.032	17.847	0.539
	RESP 3	0.427	0.028	15.029	0.236
	RESP 4	0.522	0.031	16.938	0.435
	RESP 5	0.526	0.035	15.087	0.308
OPTI	OPTI 1	0.505	-	-	0.590
	OPTI 2	0.371	0.029	12.846	0.213
	OPTI 3	0.532	0.029	18.482	0.511
HONE	HONE 1	0.586	-	-	0.399
	HONE 2	0.284	0.032	8.884	0.113
	HONE 3	0.396	0.028	13.998	0.345
	HONE 4	0.580	0.037	15.705	0.406

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวชี้วัดขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเป็นบวก ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.284 ถึง 0.654 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ตัวชี้วัด HELP1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.654 และมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์มากที่สุด ร้อยละ 82 รองลงมา คือตัวชี้วัด SHAR4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.623 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ ร้อยละ 43.5 ในขณะที่ตัวชี้วัด HONE2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด เท่ากับ 0.284 มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์เพียงร้อยละ 11.3

เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.501 ถึง 0.562 โดยพบว่า ตัวชี้วัด DEVO4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ 0.562 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด DEVO3 DEVO2 และ DEVO1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.555, 0.534 และ 0.501 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.395 ถึง 0.611 โดยพบว่า ตัวชี้วัด EMPA3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.611 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด EMPA2, EMPA4, EMPA1, EMPA6 และ EMPA5 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.600 0.580, 0.507, 0.458 และ 0.395 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.492 ถึง 0.623 โดยพบว่า ตัวชี้วัด SHAR4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ 0.623 รองลงมาคือตัวชี้วัด SHAR1, SHAR2 และ SHAR3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.535, 0.506 และ 0.492 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.357 ถึง 0.654 โดยพบว่า ตัวชี้วัด HELP1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.654 ในขณะที่ตัวชี้วัด HELP2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.357

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.450 ถึง 0.571 โดยพบว่า ตัวชี้วัด COOP3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.571 รองลงมาคือตัวชี้วัด COOP2, COOP4 และ COOP5 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.545, 0.451 และ 0.450 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.427 ถึง 0.569 โดยพบว่า ตัวชี้วัด RESP2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.569 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด RESP1, RESP5, RESP4 และ RESP3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.527, 0.526 0.522 และ 0.427 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.371 ถึง 0.532 โดยพบว่า ตัวชี้วัด OPTI3 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.532 รองลงมาคือตัวชี้วัด OPTI1 และ OPTI2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.505 และ 0.371 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.284 ถึง 0.586 โดยพบว่า ตัวชี้วัด HONE1 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด เท่ากับ 0.586 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด OPTI4, OPTI3 และ OPTI2 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.580, 0.396 และ 0.284 ตามลำดับ

ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของแต่ละตัวชี้วัด พบว่า มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 11.30 ถึง 82.00 และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 31.20 ถึง 53.80 โดยตัวชี้วัด DEVO2 มีความแปรผันมากที่สุด คือ ร้อยละ 53.80 รองลงมาคือตัวชี้วัด DEVO4, DEVO1 และ DEVO3 มีความแปรผันร้อยละ 50.10, 47.10 และ 31.20 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 23.10 ถึง 53.90 โดยตัวชี้วัด EMPA2 มีความแปรผันมากที่สุด คือร้อยละ 53.90 รองลงมาคือตัวชี้วัด EMPA4, EMPA3, EMPA1, EMPA6 และ EMPA5 มีความแปรผันร้อยละ 46.50, 43.70, 38.10, 34.80 และ 23.10 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 25.70 ถึง 49.70 โดยตัวชี้วัด SHAR1 มีความแปรผันมากที่สุด คือร้อยละ 49.70 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด SHAR4, SHAR2 และ SHAR3 มีความแปรผันร้อยละ 43.50, 43.00 และ 25.70 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 27.30 ถึง 82.00 โดยตัวชี้วัด HELP1 มีความแปรผันมากที่สุด คือร้อยละ 82.00 ในขณะที่ตัวชี้วัด HELP2 มีความแปรผันร้อยละ 27.30

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 24.90 ถึง 45.30 โดยตัวชี้วัด COOP1 มีความแปรผันมากที่สุด คือร้อยละ 45.30 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด COOP4, COOP2 และ COOP3 มีความแปรผันร้อยละ 40.50, 39.80 และ 24.90 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 23.60 ถึง 53.90 โดยตัวชี้วัด RESP2 มีความแปรผันมากที่สุด คือร้อยละ 53.90 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด RESP1, RESP4, RESP5, และ RESP3 มีความแปรผันร้อยละ 44.60, 43.50, 30.80 และ 23.60 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 21.30 ถึง 59.00 โดยตัวชี้วัด OTPI1 มีความแปรผันมากที่สุด คือร้อยละ 59.00 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด OTPI3 และ OTPI2 มีความแปรผันร้อยละ 51.10 และ 21.30 ตามลำดับ

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 11.30 ถึง 40.60 โดยตัวชี้วัด HONE4 มีความแปรผันมากที่สุด คือร้อยละ 40.60 รองลงมาคือ ตัวชี้วัด HONE1, HONE3 และ HONE2 มีความแปรผันร้อยละ 39.90, 34.50 และ 11.30 ตามลำดับ

ดังนั้น จากการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้กับตัวแปรแฝง สรุปได้ว่า ตัวแปรสังเกตได้จากแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เป็นองค์ประกอบของตัวแปรแฝง ดังนี้

DEVO1 (ทุ่มเทและเสียสละร่างกาย) DEVO 2 (ทุ่มเทและเสียสละสติปัญญา) DEVO3 (ทุ่มเทและเสียสละเวลา) DEVO4 (ทุ่มเทและเสียสละความสุขสบายส่วนตัว) เป็นองค์ประกอบของ DEVO (คุณลักษณะด้านการอุทิศตน)

EMPA1 (รับรู้เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น) EMPA2 (ใส่ใจและแสดงความรู้สึกเป็นกังวลต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีของผู้อื่น) EMPA3 (ปลอบโยนผู้อื่น) EMPA4 (ให้กำลังใจผู้อื่น) EMPA5 (ให้อภัยผู้อื่น) EMPA6 (แสดงความยินดีต่อสถานการณ์ที่ดีของผู้อื่น) เป็นองค์ประกอบของ EMPA (คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร)

SHAR1 (แบ่งให้สิ่งของแก่ผู้อื่น) SHAR2 (บริจาคสิ่งของแก่ผู้อื่น) SHAR3 (ให้ผู้อื่นยืมสิ่งของ) SHAR4 (การให้ทาน) เป็นองค์ประกอบของ SHAR (คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น)

HELP1 (กระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น) HELP2 (แสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น) เป็นองค์ประกอบของ HELP (คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น)

COOP1 (แสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม) COOP2 (เคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม) COOP3 (สนับสนุนในการทำงานกลุ่ม) COOP4 (ประนีประนอมในการทำงานกลุ่ม) เป็นองค์ประกอบของ COOP (คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น)

RESP1 (รับผิดชอบครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์ และคนอื่นๆ) RESP2 (เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน) RESP3 (ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม) RESP4 (รักษาสমบัติส่วนรวม) RESP5 (ให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะพลเมืองดี) เป็นองค์ประกอบของ RESP (คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม)

OPTI1 (คิดหรือเชื่อในทางบวกอย่างมีเหตุผล) OPTI2 (ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม) OPTI3 (ต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลิกล้ม) เป็นองค์ประกอบของ OPTI (คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี)

HONE1 (ยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิด) HONE2 (พูดความจริง) HONE3 (ไม่ลักขโมยหรือเอาของของคนอื่นมาเป็นของตน) HONE4 (ทำตามข้อตกลงหรือสัญญา) เป็นองค์ประกอบของ HONE (คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์)

จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ทั้ง 8 องค์ประกอบ มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

องค์ประกอบ	DEVO	EMPA	SHAR	HELP	COOP	RESP	OPTI	HONE
คุณลักษณะด้านการอุทิศตน	1							
คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร	0.823**	1						
คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	0.851**	0.840**	1					
คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	0.759**	0.749**	0.858**	1				
คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	0.836**	0.825**	0.945**	0.843**	1			
คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	0.745**	0.735**	0.842**	0.751**	0.906**	1		
คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี	0.745**	0.735**	0.800**	0.751**	0.827**	0.737**	1	
คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์	0.766**	0.756**	0.867**	0.773**	0.851**	0.758**	0.758**	1

**p < .01

จากตาราง 16 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนในภาพรวมมีค่าเป็นบวกทุกค่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ระหว่าง 0.735 ถึง 0.945 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นกับองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น มีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดเท่ากับ 0.945 รองลงมาคือคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์กับคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.906 และ 0.867 ตามลำดับ ในขณะที่คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดีกับคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำสุด เท่ากับ 0.737 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แสดงว่า องค์ประกอบที่เป็นตัวแปรแฝงทุกตัว มีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ตาราง 17 ค่าสถิติจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

องค์ประกอบ	b	SE	t	R ²
คุณลักษณะด้านการอุทิศตน	0.867	0.042	20.736	0.752
คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร	0.856	0.046	18.663	0.733
คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	0.981	0.040	24.323	0.962
คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	0.875	0.040	24.323	0.766
คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	0.963	0.042	22.790	0.928
คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	0.858	0.043	19.740	0.737
คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี	0.859	0.038	22.574	0.737
คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์	0.883	0.047	18.808	0.780

จากตาราง 17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.856 ถึง 0.981 และมีค่าแตกต่างจากศูนย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ โดยพบว่า องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดคือ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.981 รองลงมาคือ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และองค์ประกอบคุณลักษณะด้าน

ความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.963, 0.883, 0.875, 0.867, 0.859 และ 0.858 ตามลำดับ ในขณะที่องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุด เท่ากับ 0.856

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 73.30 ถึง 96.20 โดยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปัน สิ่งของแก่ผู้อื่น มีความแปรผันมากที่สุดคือร้อยละ 96.20 รองลงมาคือ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน มีความแปรผันร้อยละ 92.80 78.00, 76.60 และ 75.20 ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี มีความแปรผันเท่ากัน คือ ร้อยละ 73.70 ในขณะที่ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร มีความแปรผันน้อยที่สุดคือร้อยละ 73.30

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำ ประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ สามารถสรุปได้ว่า คุณลักษณะการทำ ประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือ กับผู้อื่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลก ในแง่ดี และองค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นนำไปสู่การทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นมากที่สุด รองลงมาคือการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ในขณะที่การเอื้ออาทรนำไปสู่การทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นน้อยที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้คือ ทุ่มเทและ เสียสละร่างกาย ทุ่มเทและเสียสละสติปัญญา ทุ่มเทและเสียสละเวลา ทุ่มเทและเสียสละความสุขสบาย ส่วนตัว โดยการทุ่มเทและเสียสละความสุขสบายส่วนตัวนำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้คือ รับรู้เข้าใจ ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น ใส่ใจและแสดงความรู้สึกเป็นกังวลต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีของผู้อื่น ปลอบโยนผู้อื่น ให้กำลังใจผู้อื่น ให้อภัยผู้อื่น และแสดงความยินดีต่อสถานการณ์ที่ดีของผู้อื่น โดยการให้ การปลอบโยนผู้อื่นนำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ คือการแบ่งให้สิ่งของแก่ผู้อื่น การบริจาคสิ่งของแก่ผู้อื่น การให้ผู้อื่นยืมสิ่งของ และการให้ทาน โดยการให้ทาน นำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ คือ กระทำเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น โดยการแสดงความคิดเห็น เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นนำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ คือ แสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม เคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม สนับสนุนในการทำงานกลุ่ม และประนีประนอมในการทำงานกลุ่ม โดยการเคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มนำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังต่อไปนี้ รับผิดชอบครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์ และคนอื่นๆ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบของสังคม รักษาสมบัติส่วนรวม และให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะพลเมืองดี โดยการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน นำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ คิดหรือเชื่ออย่างมีเหตุผล ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเหมาะสม และต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลิกล้ม โดย การต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือเลิกล้มนำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

องค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังต่อไปนี้ ยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิด พูดความจริง ไม่ลักขโมยหรือเอาของคนอื่นมาเป็นของตน และทำตามข้อตกลงหรือสัญญา โดยการยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิดนำไปสู่การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลของการใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2.1 สรุปผลจากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลจากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลอง โดยกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มทั้งสิ้น 13 ครั้ง เป็นระยะเวลา 7 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2556 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556 ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ ผลจากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม สามารถสรุปได้ ดังนี้

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1 เรื่องปฐมนิเทศ ซึ่งในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้วิจัยกับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงโครงสร้างและกฎกติกา ตลอดจนได้รับทราบถึงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับตารางวัน เวลา จำนวนครั้ง ระยะเวลา รูปแบบ และวิธีการต่างๆ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนสามารถกำหนดเป้าหมายของตนเองในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

เมื่อสมาชิกเข้ามาในกลุ่มครั้งแรก ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า สมาชิกกลุ่มจะเกิดความรู้สึกวิตกกังวล กลัว ไม่มั่นใจว่าจะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม สิ่งจำเป็นสำหรับผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาในขั้นเริ่มต้นกลุ่มนี้คือการสร้างสัมพันธภาพ โดยผู้วิจัยใช้แนวคิดตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางในเรื่องของความจริงแท้ การใส่ใจและการยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และ

ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มด้วยกัน ประกอบกับการใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ว่ามีผู้ตั้งใจฟังสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดด้วยความสนใจ ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญและแสดงการยอมรับสมาชิกกลุ่ม โดยแสดงออกได้ด้วยการประสานสายตา ลักษณะท่าทางของร่างกาย การใช้ท่าทางประกอบคำพูด และพฤติกรรมในการพูด เทคนิคการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้วิจัยเข้าใจหรือรู้จักสมาชิกกลุ่มมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจหรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น เทคนิคการสะท้อนเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มรับรู้และเข้าใจความรู้สึกหรืออารมณ์ในขณะนั้น ช่วยขยายขอบเขตในการมองตนเองของสมาชิกกลุ่มได้อย่างชัดเจนและเป็นจริงมากขึ้น เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ปัญหาที่แท้จริง และเทคนิคการสรุปความ เพื่อให้สมาชิกได้รวบรวมความคิดที่กระจัดกระจายให้เกิดความชัดเจน และตรวจสอบความถูกต้องของการรับรู้ที่ผู้ให้คำปรึกษามีต่อสมาชิกกลุ่ม

ในช่วงแรกของการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าสมาชิกมีการระมัดระวังในการแสดงออกทั้งคำพูด ท่าทาง ไม่ค่อยกล้าพูด และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นน้อย บรรยากาศภายในกลุ่มมีลักษณะค่อนข้างเงียบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีและเทคนิคที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ร่วมกับการใช้กิจกรรมเธอเป็นใคร เพื่อสร้างความคุ้นเคย ลดความวิตกกังวล ความกลัวของสมาชิกลดลง และสร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจ เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้เปิดเผยความรู้สึกของตนเองต่อกลุ่ม ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า สมาชิกกลุ่มมีความสนิทสนมคุ้นเคยกันมากขึ้น มีความสนใจ แสดงความเป็นมิตรซึ่งกันและกัน โดยสมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกฎพื้นฐานของกลุ่มอย่างกระตือรือร้น เช่น สมาชิกกลุ่มต้องตรงต่อเวลา ไม่พูดคุยกันเองหรือพูดโทรศัพท์ขณะอยู่ในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนครบตามกำหนด เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งกำลังพูดอยู่สมาชิกคนอื่นๆ จะต้องเงียบและรับฟัง เป็นต้น นอกจากนั้นสมาชิกกลุ่มแต่ละคนยังสามารถระบุพฤติกรรมเป้าหมายของตนเองหลังจากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มได้ เช่น “หลังจากสิ้นสุดการเข้าร่วมกลุ่มการให้คำปรึกษาแล้วตนเองสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้มากขึ้น” “ช่วยทำประโยชน์ให้กับสังคมและมีความรับผิดชอบในการทำงานมากยิ่งขึ้น” “เห็นแก่ตัวน้อยลงและซื่อสัตย์กับตนเองและผู้อื่นมากขึ้น” “ปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น” “ทำตามกฎระเบียบของสังคม รับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น” “สามารถช่วยเหลือสังคมและทำตัวเป็นประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้น” “ทำตัวเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและช่วยเหลือผู้อื่น” “มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่มากขึ้น” “ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน” “นำความรู้ที่ได้จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปแนะนำเพื่อนต่อ” หลังจากนั้นผู้วิจัยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นแก่สมาชิกกลุ่ม โดยการแจกใบความรู้ให้สมาชิกกลุ่มอ่านทำความเข้าใจ และผู้วิจัยอธิบายเพิ่มเติมอีกครั้ง แต่ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่ายังมีสมาชิกบางคนที่ยังไม่เข้าใจ จากสีหน้า ท่าทาง แต่ไม่กล้าถาม ผู้วิจัยจึงเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม สมาชิกกล้าพูด กล้าถามมากขึ้น เมื่อมีเพื่อนสมาชิกคนไหนมีคำถามก็จะมีเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ช่วยกันอธิบายจนเข้าใจ

ก่อนการยุติกลุ่มผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มสรุปความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอีกครั้ง พบว่า สมาชิกสามารถร่วมกันสรุปสาระสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

และผู้วิจัยสรุปเรื่องราวที่คุยกันและเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อสงสัย และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการเอื้ออาทร ซึ่งในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทร ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 1 สมาชิกรายงานว่า จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 1 ทำให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม ทำให้สามารถปฏิบัติตัวได้อย่างถูกต้องในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม และทำให้สมาชิกมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันมากขึ้น และยังทำให้สมาชิกสามารถกำหนดเป้าหมายของตนเองในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มได้ นอกจากนั้นสมาชิกยังมีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นถึงความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากขึ้น เพราะก่อนหน้านี้ ไม่ค่อยได้ใส่ใจ และไม่เคยคิดเลยว่าการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นเรื่องสำคัญที่ควรจะต้องปฏิบัติต่อผู้อื่นหรือส่วนรวม เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษาครั้งที่ 2 โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบ ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้สมาชิกสามารถรับรู้ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคล และตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยให้สมาชิกกลุ่มได้ดูวีดิทัศน์เกี่ยวกับเหตุการณ์ สึนามิที่ประเทศญี่ปุ่น และมหาอุทกภัยในประเทศไทย แล้วให้สมาชิกกลุ่มพูดแสดงความรู้สึกของตนเอง ที่มีต่อเหตุการณ์นั้นว่า สมาชิกแต่ละคนรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ละคน โดยสมาชิกกลุ่ม สามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ผู้วิจัยเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถาม หรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน พบว่า ในระยะแรกสมาชิกกลุ่มยังไม่ค่อยกล้าพูดแสดงความคิด ความรู้สึก ของตนเองต่อเหตุการณ์ เพราะไม่มั่นใจในคำตอบของตนเอง ผู้วิจัยจึงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่ม และสนับสนุนให้สมาชิกให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความมั่นใจในความคิดและความรู้สึก ที่ตนเองรับรู้จากเหตุการณ์ในวีดิทัศน์ ประกอบกับบรรยากาศของกลุ่มที่เต็มไปด้วยสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัยมากขึ้น และกล้าที่จะเปิดเผยความคิด ความรู้สึกของตนเองออกมามากขึ้น จนในที่สุดสมาชิกสามารถรับรู้ และบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างสอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่น่ากลัวมาก” “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน” “เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำลายข้าวของเสียหาย ผู้คนเดือดร้อนบาดเจ็บล้มตาย คนและสัตว์ไม่มีที่อยู่อาศัย” เป็นต้น นอกจากนั้นยังพบว่า สมาชิกกลุ่มยังสามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น ได้ว่า บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นมีความรู้สึกอย่างไร เช่น “คนที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นคงรู้สึกตกใจ เศร้า เสียใจ รู้สึกสูญเสีย กลัว ไม่มีความสุข และไม่สบายใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น” เป็นต้น ตลอดจน สามารถบอกได้ว่า บุคคลในเหตุการณ์นั้นต้องการอะไร เช่น “บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นี้ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น ต้องการอาหาร ต้องการน้ำ ต้องการเสื้อผ้าสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่จำเป็น ต้องการการดูแล ปลอดภัย ตลอดจนต้องการที่พักอาศัยที่ปลอดภัย” เป็นต้น

จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าสมาชิกกลุ่มมีความสนใจและร่วมกิจกรรมในกลุ่มอย่างกระตือรือร้น มีการแสดงความคิด ความรู้สึกของตนเองออกมาอย่างตรงไปตรงมาเปิดเผยตัวเองมากขึ้น มีท่าทางผ่อนคลายมากกว่าครั้งแรก เนื่องจากการใช้เทคนิคการแสดงความคิดเห็นนอกเหนือใจที่ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงผ่านทางสื่อ วิดิทัศน์ที่สมาชิกสามารถรับรู้ได้โดยการเห็นภาพและได้ยินเสียง เสมือนว่า สมาชิกเข้าไปอยู่ในเหตุการณ์นั้นจริงๆ ทำให้สมาชิก สามารถรับรู้ เข้าใจความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคล ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ยิ่งขึ้น ในขณะที่ยังมีสมาชิกบางคนที่ยังไม่ค่อยพูด ไม่กล้าสบตา ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถามแล้วให้การเสริมแรงในคำพูดของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจ กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นมากขึ้น จากนั้นผู้วิจัยสอนเพิ่มเติมถึงหลักในการแสดงความคิดเห็นนอกเหนือใจ โดยใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของทอมสัน (Thompson. 2003: 273) พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ เพื่อให้สมาชิกสามารถแสดงออกถึงการเอื้ออาทรในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปถึงสาระสำคัญของการเอื้ออาทร พบว่า สมาชิกสามารถสรุปสาระสำคัญของการเอื้ออาทรได้อย่างถูกต้อง และเห็นถึงความสำคัญของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ผู้วิจัยกล่าวสรุปในสิ่งที่ได้พูดคุยกันทั้งหมดในการให้คำปรึกษาครั้งที่ 2 นี้อีกครั้ง และมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ปฏิบัติจริงตาม ใบงานฝึกการใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 3 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร (ต่อ) ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกแสดงความคิดเห็นต่อผู้อื่น และเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นของสมาชิก

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 2 ตลอดจนการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริง โดยสมาชิกกลุ่มรายงานว่า สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้โดยการใส่ใจคนอื่นมากขึ้นว่า เขาคิดอะไร รู้สึกอย่างไร และเขาต้องการอะไร โดยเฉพาะกับบุคคลใกล้ชิด เช่น คนในครอบครัว เพื่อน และครู ซึ่งต่างจากเมื่อก่อนที่สมาชิกไม่ค่อยได้ใส่ใจ เพราะไม่เห็นถึงความสำคัญ จึงทำให้ไม่สามารถเข้าใจบุคคลต่างๆ ได้อย่างแท้จริง จนบางครั้งเกิดการเข้าใจผิดและทะเลาะกันบ่อยๆ แต่หลังจากเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาแล้ว สมาชิกสามารถรับรู้ เข้าใจความคิด ความรู้สึกและความต้องการของบุคคลอื่นได้มากขึ้น ทำให้สัมพันธภาพดีขึ้น เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษาครั้งที่ 3 โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบพฤติกรรมความรู้คิด ได้แก่ เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่ม แสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น เพื่อพัฒนาเจตคติที่ก่อให้เกิดค่านิยมต่อสิทธิในการแสดงออกของตนเอง และการเคารพสิทธิในการแสดงออกของผู้อื่น ด้วยการเรียนรู้วิธีการในการระบุและแยกแยะพฤติกรรมในการแสดงออกที่เหมาะสม โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอการบ้านใบงานฝึกการใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ ซึ่งสมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

และผู้วิจัยเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน พบว่า สมาชิกสามารถอธิบายความรู้สึก และเห็นใจต่อสถานการณ์ของผู้อื่นด้วยการใช้คำพูดตามความคิดและจินตนาการ และตอบสนองด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม เช่น สถานการณ์ที่เพื่อนถูกครูทำโทษหน้าเสาธง สมาชิกอธิบายความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ของเพื่อนว่า “ไม่เป็นไรหรอกนะเธอไม่ต้องอาย คนอื่นๆ ก็เคยโดนทำโทษเหมือนกัน เราเป็นกำลังใจให้เธอ” สถานการณ์ที่เพื่อนทำเงินหาย สมาชิกอธิบายความรู้สึก และเห็นใจต่อสถานการณ์ของเพื่อนว่า “เธอลองอธิบายเหตุผลกับแม่ล่ะว่าทำไมเธอถึงทำเงินหาย ฉันคิดว่าแม่ต้องเข้าใจเธอแน่ๆ” สถานการณ์น้องเกิดอุบัติเหตุเก้อล้มทับ สมาชิกอธิบายความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ของเพื่อนว่า “ไม่เป็นไรนะอุบัติเหตุเกิดขึ้นได้กับทุกคน ไม่มีใครตั้งใจให้มันเกิด อย่าโทษตัวเองเลยนะ” เป็นต้น จากการทำกิจกรรมนี้ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า มีสมาชิกบางคนที่ยังไม่มั่นใจที่จะนำเสนอการบ้านของตัวเอง เพราะกลัวว่าสิ่งที่ตัวเองทำมายังไม่ดีพอจึงป้ายเปี่ยงที่จะนำเสนอในกลุ่ม ผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ร่วมกันให้กำลังใจและตั้งใจฟัง จนกระทั่งสมาชิกมีความมั่นใจ กล้าพูด และกล้าแสดงออกมากขึ้น

จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม โดยการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนาเจตคติที่ก่อให้เกิดค่านิยมต่อสิทธิในการแสดงออกของตนเองและการเคารพสิทธิในการแสดงออกของผู้อื่นด้วยการเรียนรู้วิธีการในการระบุและแยกแยะพฤติกรรมในการแสดงออกที่เหมาะสม พบว่า สมาชิกสามารถแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม เช่น สถานการณ์เพื่อนนอกหัก สมาชิกแสดงบทบาทสมมติโดย “แต่ไหนเพื่อนแล้วพูดว่าถึงไม่มีเขาเราก็ออยู่ได้ และที่สำคัญยังงิพ่อกแม่ก็รักเรารวม” “จับมือเพื่อนแล้วพูดว่าเธอไม่ต้องร้องไห้หรอกนะเพราะยังมีพ่อแม่ของเธอที่รักเธอจริง” สถานการณ์เพื่อนทะเลาะกัน สมาชิกแสดงบทบาทสมมติโดย “สบตาเพื่อนแล้วพูดว่า ไม่เป็นไรหรอกนะใจเย็นๆ เธอลองหันหน้ามาคุยกันด้วยเหตุผล ฉันว่า พวกเธอน่าจะคืนดีกันได้” สถานการณ์เพื่อนสอบตก สมาชิกแสดงบทบาทสมมติโดย “จับมือเพื่อนเบาๆ แล้วพูดว่าไม่เป็นไรหรอกมันผ่านไปแล้ว คราวหน้าฉันเชื่อว่าเธอต้องสอบผ่านแน่ๆ” “สบตาเพื่อนแล้วพูดว่าเธอไม่ได้โง่หรอก เธออาจจะยังอ่านหนังสือไม่มากพอแต่ครั้งต่อไปถ้าเธออ่านหนังสือมากขึ้นอีก เธอต้องทำข้อสอบได้คะแนนดีแน่เลย” ช่วงแรกสมาชิกยังมีอาการเขินอายคู่ของตนเองอยู่ จึงไม่ค่อยกล้าแสดงออกทางท่าทางมากนัก แต่เมื่อผู้วิจัยกล่าวให้กำลังใจ และสมาชิกกลุ่มเองก็ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ทำให้สมาชิกกล้าแสดงออกอย่างเปิดเผยมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีเพื่อนสมาชิกบางคนที่ไม่สามารถแสดงบทบาทสมมติ ในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ เนื่องจากรู้สึกเขินอายที่จะต้องพูด และแสดงออกในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน ผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกร่วมกันให้กำลังใจและช่วยกันแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะถึงการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นที่เหมาะสมแก่เพื่อนสมาชิกคนดังกล่าว ประกอบกับการที่สมาชิกได้เห็นตัวอย่างจากเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ในการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ทำให้สมาชิกที่ไม่สามารถแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทร

ต่อผู้อื่นในตอนแรกได้นั้น สามารถที่จะแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ในเวลาต่อมา

จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าในช่วงแรกของการแสดงบทบาทสมมติ สมาชิกกลุ่มมีความกังวลใจ ไม่ค่อยกล้าแสดงออกอย่างเต็มที่ แต่เมื่อผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกร่วมกันให้การเสริมแรงและให้กำลังใจต่อการแสดงออกซึ่งกันและกันของสมาชิก พบว่า สมาชิกรู้สึกผ่อนคลายมากขึ้น มั่นใจและกล้าที่จะแสดงออก ตลอดจนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้นมากขึ้น

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงการใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ และการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสมต่อสถานการณ์การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และมอบหมายการบ้านไปงานบ้านที่เกี่ยวกับความดีของตนเอง : การเอื้ออาทรต่อผู้อื่นแล้วนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการอุทิศตน ตลอดจนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตนของสมาชิกกลุ่ม

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 ตลอดจนการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริง โดยสมาชิกกลุ่มรายงานว่า สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 ไปใช้ในชีวิตจริงซึ่งส่วนใหญ่นำไปใช้กับเพื่อน โดยการแสดงความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีของเพื่อน ด้วยการใช้คำพูดและตอบสนองด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม เช่น ในสถานการณ์ที่เพื่อนทะเลาะกัน สมาชิกแสดงความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ของเพื่อนโดยพูดว่า “ใจเย็นๆ นะเพื่อน เอาไว้อารมณ์เย็นลงทั้งคู่ แล้วค่อยกลับไปคุยกันใหม่ด้วยเหตุผล ฉันคิดว่า พวกเธอคงปรับความเข้าใจกันได้” สถานการณ์เพื่อนโดนขโมยเงิน สมาชิกแสดงความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ของเพื่อนโดย พูดว่า “เธอใจเย็นๆ ก่อนนะ อย่าเพิ่งตีโพยตีพายกล่าวหาใครง่ายๆ ฉันว่าเธอควรไปบอกครูนะว่าเงินในกระเป๋าเธอถูกขโมย ครูจะได้ตามหาตัวคนขโมย และเอาเงินมาคืนเธอไง” เป็นต้น ต่างจากเมื่อก่อนที่ไม่ค่อยได้แสดงออกถึงความรู้สึกและเห็นใจผู้อื่นเพราะรู้สึกเขินอายและคิดว่าไม่เห็นจำเป็นที่จะต้องแสดงออกก็ได้ แค่คิดและรู้สึกอยู่ในใจก็ได้ แต่จริงๆ แล้วการแสดงออกถึงความรู้สึกและเห็นใจผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นมาก เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่ร่วมกัน ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ต้องช่วยเหลือกัน ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษาครั้งที่ 4 โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด ได้แก่เทคนิคตัวแบบ ซึ่งเป็นกระบวนการ ซึ่งสมาชิกกลุ่มเรียนรู้จากการสังเกตและการเลียนแบบจากตัวแบบ โดยผู้วิจัยให้สมาชิกเรียนรู้พฤติกรรมของตัวแบบจากวีดิทัศน์เรื่อง ในหลวงกับคนไทยและวีดิทัศน์เรื่อง คนจิตอาสา โดยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นตามมุมมองของตนต่อการกระทำของตัวแบบ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้

สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มสามารถสังเกตเห็นและรับรู้ถึงพฤติกรรมที่เป็นการอุทิศตนเพื่อผู้อื่นของตัวแบบ โดยได้แสดงความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการอุทิศตนของตัวแบบอย่างหลากหลาย เช่น “พฤติกรรมของตัวแบบในการทำงานแต่ละอย่างต้องใช้ความพยายามอย่างมาก ต้องทุ่มเทและเสียสละทั้งแรงกาย สติปัญญา เวลา และความสุขสบายส่วนตัวเพื่อคนอื่น ๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนจากการกระทำนั้น” เป็นต้น นอกจากนี้ สมาชิกยังแสดงความรู้สึกของตนเองที่มีต่อตัวแบบว่า “รู้สึกภาคภูมิใจมากที่มีคนที่อุทิศตนเพื่อผู้อื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนเช่นนี้” “รู้สึกประทับใจต่อสิ่งที่ตัวแบบกระทำต่อผู้อื่นมาก” “อยากให้มีคนที่ยอมเหนื่อยและยอมยากลำบากเพื่อผู้อื่นหรือเพื่อส่วนรวมอยู่ในสังคมมากๆ” “การกระทำของตัวแบบเป็นการกระทำที่ควรได้รับการยกย่องและนำไปเป็นแบบอย่าง” เป็นต้น

ผู้วิจัยใช้เทคนิคแบบฝึกหัดการตระหนักรู้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในความคิดและความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกหลับตาและอยู่กับความรู้สึกที่ตนมีอยู่ในขณะนั้น แล้วถามถึงความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อการอุทิศตนของสมาชิกเองว่าเป็นอย่างไรบ้าง โดยให้สมาชิกกลุ่มจินตนาการทางบวกต่อการกระทำที่เป็นการอุทิศตน แล้วให้จินตนาการทางลบต่อการกระทำที่เป็นการอุทิศตน โดยให้สมาชิกกลุ่มเล่าทีละคน พบว่า สมาชิกสามารถสร้างความชัดเจนในความคิด และความรู้สึกที่มีต่อการอุทิศตนของตนเองได้ โดยสมาชิกสามารถจินตนาการทางบวกต่อการกระทำที่เป็นการอุทิศตนของตนเอง เช่น “รู้สึกภาคภูมิใจมากที่ได้มาช่วยครูทำความสะอาดห้องเรียนจนเสร็จ แม้จะต้องเหนื่อยมากและกลับบ้านช้ากว่าคนอื่น” “ดีใจที่ได้ช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่ไม่เข้าใจฟังจนเข้าใจ ถึงแม้ต้องพูดแล้วพูดอีกหลายๆ รอบ” “ภูมิใจที่ได้เสียสละที่นั่งบนรถโดยสารให้กับน้องที่ตัวเล็กกว่า ถึงแม้ว่าตนเองต้องลุกยืนแทนก็ตาม” เป็นต้น นอกจากนี้ สมาชิกยังสามารถจินตนาการทางลบต่อการกระทำที่ไม่เป็นการอุทิศตนของตนเอง เช่น “รู้สึกเสียใจมากที่ไม่ได้ช่วยครูทำงานจนเสร็จ ครูคงไม่สบายใจที่งานไม่เสร็จ” “รู้สึกว่าตนเองเห็นแก่ตัว หากไม่ได้เสียสละที่นั่งบนรถโดยสารให้กับน้องที่ตัวเล็กกว่า เพราะน้องคงจะยืนลำบากหรืออาจจะไม่ได้ไป” “รู้สึกไม่ดีหากไม่ได้ช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนที่ไม่เข้าใจฟังจนเข้าใจ เพราะเขาคงทำไม่ถูกและอาจโดนครูทำโทษได้” “รู้สึกเสียใจหากไม่ได้มาช่วยครูทำความสะอาดห้องเรียน เพราะครูทำคนเดียวคงไม่ไหวแน่ๆ” เป็นต้น

จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่าสมาชิกมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี มีการกล่าวชมกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนมีการช่วยคิดแก้ปัญหา ให้การแนะนำเป็นอย่างดี เนื่องจากมีสมาชิกบางคนที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น โดยได้แสดงความคิดเห็นว่า “คนที่อุทิศตนเพื่อผู้อื่นบางครั้งก็เป็นคนโง่ เพราะจะโดนคนอื่นเอาเปรียบเสมอ” ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึกที่สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ มีต่อสิ่งที่เพื่อนสมาชิกคนนั้นพูด สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้น ไม่มีการกล่าวตำหนิกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนมีการช่วยให้คำแนะนำ และเมื่อสมาชิกที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ได้รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของ

ผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกคนอื่นก็เจียบ ต่อมาก็แสดงอาการยอมรับและเปลี่ยนความคิดในที่สุด โดยสรุปว่า “ผมควรทำพฤติกรรมที่เป็นการอุทิศตน เพราะนอกจากจะได้ช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว ยังทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ถึงแม้ใครจะมองหรือคิดว่าโง่ก็ตาม แต่หากทำแล้วสบายใจ และช่วยเหลือผู้อื่นได้ก็ควรทำ” ผู้วิจัยให้การเสริมแรงและให้กำลังใจกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในความคิดที่เหมาะสมของตนเอง

ก่อนยุติกลุ่มผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปการสนทนาในครั้งนี้ และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และมอบหมายการบ้านไปงานบันทึกความดีของฉันทน์ : การอุทิศตนเพื่อผู้อื่น แล้วนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการมองโลกในแง่ดี ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ได้สำรวจและทำความเข้าใจตนเอง เกิด การตระหนักรู้ถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง และปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็น คนมองโลกในแง่ดี

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์ จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 ตลอดจนการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง โดยสมาชิกกลุ่ม รายงานว่า สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 ไปใช้ในชีวิตจริง โดยเริ่มจากการอุทิศตนเอง กับเพื่อน ครู และคนในครอบครัว เช่น ช่วยครูทำความสะอาดห้องเรียนจนเสร็จ ถึงแม้ว่าต้องเหนื่อยมาก ช่วยทำงานที่เพื่อนขอช่วยจนเสร็จถึงแม้ว่าต้องนอนดึกมากกว่าเดิม มาช่วยงานของโรงเรียนถึงแม้จะเป็น วันหยุดก็ตาม เป็นต้น ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ไม่ได้ทำได้ทำ เพราะคิดว่า เอาเวลาไปเล่นสนุกกับเพื่อนดีกว่า แต่จากนี้ไปจะพยายามสม่ำเสมอ เพราะคิดว่ากรกระทำที่เป็นการอุทิศตนเป็นสิ่งที่สำคัญ ทำให้มีการช่วยเหลือกัน อย่างเต็มกำลังความสามารถ เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคมส่วนรวม และที่สำคัญทำให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ตนเองที่ได้ทำความดี

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 5 โดยให้สมาชิกได้สำรวจและทำความเข้าใจกับตนเองจากแบบสำรวจความรู้สึกของตนเอง (ฉบับที่ 1 และ 2) พบว่า สมาชิกทุกคนสามารถทำความเข้าใจกับตนเองและเข้าใจตนเองได้ว่าจริง ๆ แล้ว ตนเองเป็นคนอย่างไร เป็นคนมองโลกในแง่ดีหรือมองโลกในแง่ร้าย เมื่อสมาชิกกลุ่มรู้จักตนเองแล้ว ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการกำหนดข้อดีและข้อเสีย เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถคิดวิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ ของตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ถึงความคิด ที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง นอกจากนั้นยัง ช่วยให้สมาชิกกลุ่มลดความรู้สึกกังวลและความเชื่อที่บิดเบือน หรือความคิดทางลบได้ โดยสมาชิกสามารถ แสดงความคิดเห็นต่อข้อดีของการมองโลกในแง่ดีหรือการมีความคิดทางบวกได้ เช่น “การมองโลกในแง่ดี ทำให้บุคคลมีความรู้สึกดีต่อกัน” “การมองโลกในแง่ดีทำให้บุคคลมีความสุขในชีวิต” “การมองโลกในแง่ดี ทำให้เราเป็นคนดีเพราะจะมองอะไรในทางที่ดีๆ อยู่เสมอ” “การมองโลกในแง่ดีทำให้เรามีกำลังใจที่ดี” “การมองโลกในแง่ดีทำให้ไม่ท้อแท้ต่ออุปสรรค” เป็นต้น นอกจากนั้น สมาชิกยังสามารถแสดงความคิดเห็น

ต่อข้อเสียของการมองโลกในแง่ร้ายหรือการคิดทางลบได้ เช่น “การมองโลกในแง่ร้ายทำให้รู้สึกกังวลใจ ไม่สบายใจ” “การมองโลกในแง่ร้ายเป็นผลเสียทั้งต่อตัวเองและผู้อื่น” “การมองโลกในแง่ร้าย ทำให้เรา เข้ากับคนอื่นได้ยาก” “การมองโลกในแง่ร้ายอาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้” “การมองโลกในแง่ร้ายจะทำให้ เรารู้สึกไม่ดีเองเพราะจะมองอะไรก็ไม่ดีไปหมด” เป็นต้น นอกจากนี้ สมาชิกยังสามารถระบุแนวทาง ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองให้เป็นคนมองโลกในแง่ดีได้ว่า “ต่อไปจะปรับความคิด ของตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดีให้มากขึ้น” “ต่อไปจะมองโลกในแง่ดีมากกว่าที่จะมองโลกในแง่ร้าย” “เวลา จะคิดหรือตัดสินใจอะไรก็จะพยายามคิดในแง่ดีเข้าไว้” เป็นต้น ในขณะที่มีสมาชิกกลุ่มบางคนมีความคิดเห็น ที่ไม่สอดคล้องกับสมาชิกคนอื่น โดยได้แสดงความคิดเห็นว่า “การมองโลกในแง่ดีอาจทำให้เกิดอันตราย กับตนเองได้ เพราะเราจะคิดและมองว่าอะไรๆ ดีไปหมด แต่การมองโลกในแง่ร้ายทำให้เราปลอดภัย เพราะเราจะระวังตัวอยู่ตลอดเวลา” ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้เพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก ที่สมาชิกกลุ่มมีต่อสิ่งที่เพื่อนสมาชิกคนนั้นพูด สมาชิกกลุ่มมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการกล่าวตำหนิกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกลุ่มโดยการให้ การแนะนำ และเมื่อสมาชิกที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ได้รับฟังความคิดเห็น และเหตุผลของผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ก็เริ่มเปลี่ยนความคิดและสรุปว่า “ผมควรเปลี่ยนมามอง โลกในแง่ดีให้มากขึ้น เพราะมันจะช่วยลดความวิตกกังวลของตนเองให้น้อยลง และน่าจะทำให้มีความสุขมากขึ้น” โดยผู้ให้คำปรึกษาให้การเสริมแรง และให้กำลังใจกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในความคิด ที่เปลี่ยนแปลงไปของตนเอง

จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการจินตนาการทางอารมณ์และเหตุผล เพื่อให้สมาชิกได้เกิด การตระหนักถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง และเกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยน ความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี โดยการให้สมาชิกเกิดการหยั่งเห็นทางอารมณ์ด้วยการจินตนาการว่า ตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรค และเรียนรู้วิธีการที่จะตอบสนองด้วยวิธีการที่แตกต่าง ไปจากเดิมได้ เกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี โดยใช้สถานการณ์ สมมติ : การสร้างทัศนคติที่ดีในความโชคร้าย พบว่า สมาชิกสามารถตอบคำถามสำคัญเกี่ยวกับตัวแบบ และเรียนรู้จากตัวละครได้ดังนี้ เหตุการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นในเรื่องนี้คือ “ม้าของชาย ผู้เป็นพ่อหายและลูกชายก็ประสบอุบัติเหตุม้าล้มทับพิการขาหักเดินไม่ได้” โดยสมาชิกคิดว่าแนวคิดของ ชายผู้เป็นพ่อที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นคือ “ชายผู้เป็นพ่อมีทัศนคติที่ดีท่ามกลางความโชคร้ายนั้น คือ เมื่อเกิดปัญหาเขาเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นอาจกลายเป็นสิ่งที่ดีในอนาคตก็ได้” เป็นต้น นอกจากนี้สมาชิก ยังสามารถระบุได้ว่า ตนเองได้แนวคิดและประโยชน์จากสถานการณ์สมมติ เช่น “สามารถนำแนวคิดของ ชายผู้เป็นพ่อไปเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตประจำวันในเรื่องของการมองโลกในแง่ดี” “เมื่อเรามีปัญหา เราควรเชื่อว่า สิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นอาจกลายเป็นสิ่งที่ดีก็ได้” “ได้เห็นถึงความพยายามคิดให้กำลังใจตนเอง ของพ่อและลูกชายซึ่งสามารถนำไปเป็นแบบอย่างได้” เป็นต้น และสมาชิกสามารถบอกถึงผลที่ได้จาก การที่ชายผู้เป็นพ่อคิดและรู้สึกจากสถานการณ์สมมติ คือ “ทำให้ชายผู้เป็นพ่อมีพลังใจที่จะต่อสู้ต่อไป” “ทำให้ชายผู้เป็นพ่อไม่ยอมแพ้อะไรง่าย ๆ” “ทำให้ชายผู้เป็นพ่อมีความมุ่งมั่น” เป็นต้น โดยสมาชิกสามารถ

ร่วมกันสรุปได้ว่า จากเหตุการณ์สมมติ ทำให้สมาชิกเห็นถึงผลดีของการเป็นคนมองโลกในแง่ดี แม้ว่า จะอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้ายเพียงใด หากเรามีความคิดความเชื่อในทางบวกจะทำให้เรามีกำลังใจ สามารถ เผชิญกับอุปสรรค และหาแนวทางในการแก้ไขได้ ผู้วิจัยกล่าวชื่นชมและให้กำลังใจสมาชิกในการนำสิ่งที่เรียนรู้ในกลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง

จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มในครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นมากยิ่งขึ้น กล่าวที่จะแสดงออกและเปิดเผยตนเองมากขึ้น ตลอดจนให้ความสนใจ และร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนจากการที่มีสมาชิกกลุ่มบางคน ต้องการให้ ผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นของเขาคือ “กลัวว่าจะสอบตกในวิชาคณิตศาสตร์ และถ้าสอบตกจริงๆ ต้องโดนพ่อกับแม่ลงโทษอย่างแน่นอน ดังนั้น จึงทำให้กลัวการสอบมาก” ผู้วิจัย ได้ตั้งคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึกที่สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ มีต่อสิ่งที่เพื่อนสมาชิกคนนี้พูด โดยสมาชิกกลุ่มมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างกระตือรือร้น ไม่มีการกล่าวตำหนิกัน และให้กำลังใจ ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ตลอดจนมีการช่วยคิดแก้ปัญหาโดยการให้การแนะนำ และยกตัวอย่างประเด็นปัญหาของตนเองขึ้นมาเทียบเคียง เพื่อชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่สมาชิกคนอื่นๆ ประสบ เหมือนๆ กัน และแสดงให้เห็นถึงวิธีการแก้ไขปัญหา ทำให้สมาชิกคนนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม โดยกล่าวกับกลุ่มถึงแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่ของตนเองว่า “ต่อไปนี้จะเลิกกลัวว่าจะสอบตก แต่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตัวเองแทน โดยจะต้องขยันเรียนให้ มากขึ้นกว่าเดิม ถ้ามีปัญหาก็ต้องปรึกษาครูหรือคนที่ช่วยเหลือได้ เพราะถ้ามัวแต่กลัว แต่ถ้าไม่ขยันเรียน ให้มากขึ้น ก็อาจจะสอบตกอยู่ดี” ผู้วิจัยกล่าวชื่นชมและให้กำลังใจสมาชิกในการนำสิ่งที่เรียนรู้ในกลุ่ม ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ก่อนยุติกลุ่มผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปการสนทนาในครั้งนี้ และเปิดโอกาสให้ สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ที่ตรงกัน แล้วนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าว ขอบขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 6 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลก ในแง่ดี (ต่อ) ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี A-B-Cs เรียนรู้ รูปแบบการพูดกับตนเอง และสามารถเปลี่ยนการพูดกับตนเองในทางลบไปเป็นการพูดกับตนเองในทางบวก และสามารถโต้แย้งความคิดที่มีลักษณะของการมองโลกในแง่ร้ายได้

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์ จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 5 ตลอดจนการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้จริง โดยสมาชิกราายงานว่า จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 5 ทำให้สมาชิกรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้นว่า จริงๆ แล้วตนเองเป็นคนอย่างไร เป็นคนมองโลกในแง่ดีหรือมองโลกในแง่ร้าย และความคิดดังกล่าวส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของ ตนเอง ซึ่งก่อนหน้านี้ยังไม่เข้าใจว่าการมองโลกในแง่ดีกับการมองโลกในแง่ร้าย ส่งผลต่อความสุขหรือ ความทุกข์ของตนเองอย่างไร หลังจากเข้ากลุ่มแล้วทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และพยายามปรับเปลี่ยนความคิด จากที่เคยเป็นคนที่ไม่ชอบมองโลกในแง่ร้ายมาเป็นคนมองโลกในแง่ดีมากขึ้น เช่น “เพื่อนขอยืมเงินไปแล้ว

ยังไม่คืน ถ้าเป็นเมื่อก่อนฉันคงจะโกรธและต่อว่าเพื่อนคนนั้น เพราะคิดว่าเขาคงคิดจะโกงเงินไปแล้วแน่ๆ แต่ตอนนี้กลับคิดว่าเพื่อนคงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เงิน และเขาคงยังไม่มีเงินที่จะนำมาคืน หากเขามีเมื่อไหร่ก็คงเอามาคืนเอง เมื่อคิดแบบนี้ทำให้สบายใจมากขึ้น ลดความวิตกกังวลลง” เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่อการให้คำปรึกษาครั้งที่ 6 โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ เหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-Cs ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยปรับเปลี่ยน วิธีคิดของสมาชิกกลุ่มให้เหมาะสม ละทิ้งความเชื่อที่ทำหน้าที่บกพร่อง และสามารถนำทฤษฎี A-B-Cs ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการกับปัญหาที่สมาชิกเผชิญในชีวิตได้ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มบางคน ยังสับสน ไม่เข้าใจในสิ่งที่ผู้วิจัยสอนและอธิบายหลัก A-B-C คือ แยกความแตกต่างระหว่างเหตุการณ์ หรือสถานการณ์กระตุ้น (A) ระบบความเชื่อเกี่ยวกับเหตุการณ์ (B) ผลที่ตามมาด้านความรู้สึก และ พฤติกรรม (C) ไม่ได้ ผู้วิจัยจึงอธิบายซ้ำพร้อมทั้งยกตัวอย่างสถานการณ์ประกอบ และให้สมาชิกร่วมกัน ยกตัวอย่างเพื่อทดสอบความเข้าใจ จนในที่สุดสมาชิกก็สามารถยกตัวอย่างประกอบได้อย่างถูกต้องตามหลัก ABC เช่น “A : สอบตกวิชาภาษาอังกฤษ B : ตั้งใจอ่านหนังสือแต่ไหนก็สอบไม่ผ่านอยู่ดีเพราะฉันมันโง่ C : ฉันรู้สึกเสียใจและไม่อยากเรียนวิชานี้เลย” และ “A : ถูกคุณครูตำหนิหน้าชั้นเรียน B : คนที่ถูกคุณครู ตำหนิเป็นคนไม่ดี C : ฉันรู้สึกเศร้าเสียใจและไม่อยากเรียน” เป็นต้น โดยผู้วิจัยกล่าวชื่นชมและให้กำลังใจ แก่สมาชิกกลุ่ม

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลซึ่งเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่ม ได้เห็นถึงวิธีการที่จะตรวจสอบความคิดและความรู้สึกที่ไม่ดี ด้วยการสอนวิธีการให้สมาชิกกลุ่มตรวจสอบ และปรับเปลี่ยนค่านิยมและเจตคติที่มีต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยการให้ความสำคัญกับการโต้แย้งความคิด ที่ไร้เหตุผล ความคิดที่ไม่สอดคล้องกันอย่างมีเหตุผล โดยผู้วิจัยสอนให้สมาชิกกลุ่มโต้แย้งกับความเชื่อ ที่ไม่สมเหตุสมผล ทำทนายให้สมาชิกกลุ่มใช้เหตุผลในการคิดพิจารณาเพื่อจัดความเชื่อที่ไร้เหตุผลในทางลบ ด้วยการโต้แย้งความคิดที่ไร้เหตุผลหรือไม่สมเหตุสมผล (D) ผลที่ตามมาจากความเชื่อที่สมเหตุสมผล ด้านความรู้สึกและพฤติกรรม (E) เมื่อเราสามารถโต้แย้งกับความเชื่อทางลบได้ก็จะทำให้เราเกิดพลัง เกิดกำลังใจในการที่เราจะคิดและทำพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น พบว่า สมาชิกสามารถเรียนรู้ทฤษฎี A-B-Cs และสามารถโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลได้ เช่น “สอบตกวิชาภาษาอังกฤษ ทำให้ฉันรู้สึกเสียใจ และไม่อยากเรียนวิชานี้ เพราะตั้งใจอ่านหนังสือแล้วก็ยังสอบไม่ผ่าน” สมาชิกโต้แย้งกับความคิดทางลบว่า “ที่เราสอบไม่ผ่านเพราะเรายังอ่านหนังสือและตั้งใจเรียนยังไม่มากพอ ดังนั้น เราต้องตั้งใจเรียนและ ต้องอ่านหนังสือให้มากกว่านี้” “ถูกพ่อตีทำให้ฉันรู้สึกเสียใจและโกรธพ่อก่อนจนไม่อยากพูดกับพ่อ เพราะ พ่อไม่รัก” สมาชิกโต้แย้งกับความคิดทางลบว่า “การที่พ่อตีเราเป็นเพราะเราทำผิดจริงๆ หรือพ่อตีเพราะพ่อรัก และหวังดีกับเรา ดังนั้น ฉันจะไม่โกรธ ไม่เสียใจ และจะคุยกับพ่อดีๆ” “เจ็บตัวเพราะรถล้มทับ ทำให้ รู้สึกโกรธก่อนหันหันก้อนใหญ่ขึ้นมาก เพราะมันมาขวางขวางทาง ทำให้ผมล้มรถและต้องเจ็บตัว” สมาชิก โต้แย้งกับความคิดทางลบว่า “การที่ผมล้มรถเป็นเพราะผมขับรถไม่ระวัง ดังนั้น ผมจะขับรถอย่างระมัดระวัง และไม่ประมาท” เป็นต้น ในขณะที่สมาชิกบางคนโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลไม่สอดคล้องกับ สมาชิกคนอื่น โดยโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลว่า “หนูทะเลาะกับแม่บ่อย แม่ไม่เคยฟังเหตุผล

ของหนู เพราะแม่ไม่รักหนู” โดยสมาชิกโต้แย้งกับความคิดทางลบว่า “ถ้าหนูไม่ยากทะเลาะและอยาก ให้แม่รักหนู หนูก็ต้องเป็นฝ่ายยอมๆ แม่ไปทุกอย่างเพื่อที่จะได้ไม่ต้องทะเลาะกัน ถึงแม้ว่าหนูจะไม่ผิด ก็ตาม” ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามเพื่อสอบถามความคิดเห็น ความรู้สึกที่สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ มีต่อสิ่งที่เพื่อน สมาชิกคนนี้พูด โดยสมาชิกกลุ่มมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ไม่มีการกล่าวตำหนิกัน และให้กำลังใจ ซึ่งกันและกัน มีการช่วยคิดแก้ปัญหาโดยการให้การแนะนำ เมื่อสมาชิกคนนี้ได้รับฟังความคิดเห็นและ เหตุผลของผู้วิจัยและสมาชิกคนอื่นๆ ก็เปลี่ยนการโต้แย้งกับความคิดทางลบใหม่่ว่า “การที่หนูทะเลาะ กับแม่เป็นเพราะหนูยังไม่ได้อธิบายเหตุผลที่แท้จริงให้แม่เข้าใจ ไม่ใช่เพราะแม่ไม่รักหนู ดังนั้นหนูต้องใจเย็นๆ รอให้แม่ใจเย็นลงแล้วค่อยเข้าไปคุยด้วยเหตุผลกับแม่อีกครั้ง และค่อยๆ อธิบายเหตุผลให้แม่เข้าใจ เราจะได้ ไม่ต้องทะเลาะกัน” ผู้วิจัยให้การเสริมแรงและให้กำลังใจกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในความคิด ของตนเองและสามารถนำไปใช้จริงในชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอนการพูดกับตนเองเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยสมาชิกกลุ่มจะได้รับ การสอนว่า ความเชื่อที่ทำลายตนเอง สามารถได้รับการแทนที่ด้วยการสร้างคำพูดที่มีเหตุผล เพื่อการแก้ไข ปัญหา โดยที่สมาชิกกลุ่มจะควบคุมวิธีการพูดด้วยการเขียนและการวิเคราะห์คำพูดของตนเอง โดยผู้วิจัย ให้สมาชิกกลุ่มเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ในใบงาน : การพูดกับตนเองทางบวกและทางลบและให้ นำเสนอ พบว่า ในระยะแรกไม่มีใครอาสาที่จะนำเสนอต่อกลุ่ม เพราะยังสับสนว่าควรจะพูดกับตนเอง เพื่อเป็นการแก้ไขปัญอย่างไร ผู้วิจัยจึงอธิบายเพิ่มเติมพร้อมทั้งยกตัวอย่างสถานการณ์ ประกอบกับการให้ กำลังใจสมาชิก จนในที่สุดสมาชิกสามารถพูดกับตนเองและสามารถเปลี่ยนการพูดกับตนเองในทางลบ ไปเป็นการพูดกับตนเองในทางบวกได้ เช่น “ฉันถูกเพื่อนนินทา” สมาชิกเปลี่ยนการพูดกับตนเองในทางลบ ไปเป็นการพูดกับตนเองในทางบวกว่า “เขาคงเป็นห่วงฉันเขาเลยพูดถึงฉัน” “ครูพูดอะไรก็ไม่รู้ไม่เห็น เข้าใจเลย” สมาชิกเปลี่ยนการพูดกับตนเองในทางลบไปเป็นการพูดกับตนเองในทางบวกว่า “ฉันคงฟัง ครูพูดได้เข้าใจยิ่งขึ้นหากฉันตั้งใจฟังมากกว่านี้” “คนนั้นเขาไม่รักฉันเพราะฉันไม่สวย” สมาชิกเปลี่ยน การพูดกับตนเองในทางลบไปเป็นการพูดกับตนเองในทางบวกว่า “เขาคงไม่ได้คิดกับฉันแบบคนรัก” เป็นต้น

จากการสังเกตพฤติกรรม พบว่า สมาชิกมีความคุ้นเคยกันมากขึ้น มีความไวใจในกลุ่ม มีส่วนร่วมในกิจกรรม โดยกล้าที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้น รับฟังและยอมรับเหตุผลของผู้อื่นที่ขัดแย้ง กับตนเอง ตลอดจนสามารถปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึกที่ไม่สมเหตุสมผลให้สมเหตุสมผลมากขึ้น

ก่อนยุติกลุ่มผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปการสนทนาในครั้งนี้ และเปิดโอกาสให้ สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ที่ตรงกัน แล้วนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าว ขอบขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 7 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น และเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการแบ่งปัน สิ่งของแก่ผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถาม ถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 6 และการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ โดยสมาชิกรายงานว่า

ได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 6 ไปใช้ในการโต้แย้งความคิดที่มีลักษณะของการมองโลกในแง่ร้าย ทำให้ตนเองรู้สึกมีความสุขมากขึ้น เพราะลดความขัดแย้ง ความวิตกกังวล ความเครียด และทำให้เข้าใจกันมากขึ้น เช่น “เหตุการณ์ล่าสุดที่หนูทะเลาะกับแม่ แทนที่หนูจะคิดโกรธและตอบโต้แม่ไปในทันทีทันใด เหมือนเมื่อก่อน เพราะคิดว่าแม่ไม่รักหนู และแม่ไม่มีเหตุผลเอาเสียเลย หนูก็เปลี่ยนมาคิดว่า ที่แม่กับหนูต้องทะเลาะกัน ไม่ใช่เพราะแม่ไม่รักหนู แต่เพราะหนูยังไม่ได้อธิบายเหตุผลให้แม่เข้าใจต่างหาก เพราะต่างคนต่างใจร้อน หนูเลยรอให้แม่และตัวเองใจเย็นลงก่อนและค่อยๆ อธิบายเหตุผลให้แม่เข้าใจ หลังจากได้อธิบายเหตุผลแล้ว หนูรู้สึกสบายใจมากขึ้น และสามารถคุยกับแม่ได้อย่างปกติไม่ทะเลาะกัน หนูเข้าใจแม่มากขึ้น และรู้แล้วว่าที่แม่ดุหนูเพราะแม่รักหนู” เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่อำเภอการให้คำปรึกษาครั้งที่ 7 โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ ยืดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มดูภาพบุคคลต่างๆ ได้แก่ คนขอทาน คนยากจน เด็กที่ขาดแคลนอาหาร คนไร้ที่อยู่อาศัยที่ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย เด็กขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกได้เกิดการตระหนักถึงความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพ พบว่า สมาชิกสามารถบอกเล่าถึงสถานการณ์ของบุคคลในภาพได้ บอกถึงความรู้สึกของบุคคลในภาพได้ว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร และสามารถบอกได้ว่า บุคคลในภาพนั้น ต้องการอะไร เช่น สถานการณ์การขาดแคลนอาหารของบุคคลในภาพ ทำให้บุคคลนั้นมีสภาพผอมโซ ร่างกายแคระแกร็น และรู้สึกหิวโหย รันทด หดหู่ ต้องการอาหารและน้ำมารับประทาน เป็นต้น

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการจินตนาการ ซึ่งเป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม การจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้ โดยผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มหลับตา แล้วจินตนาการว่า หากสมาชิกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวตามภาพข้างต้น สมาชิกจะมีความรู้สึก มีความต้องการ และจะอย่างไร พบว่า สมาชิกทุกคนตอบสอดคล้องกันว่าหากตนเองต้องอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ตนเองก็คงมีความรู้สึกไม่ต่างไปจากบุคคลที่อยู่ในภาพต่างๆ เช่น รู้สึกหิวโหย เศร้า เสียใจ หดหู่ รันทด เป็นต้น และคงต้องการให้คนอื่นแบ่งปันอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ให้ตนเองด้วยเช่นกัน สมาชิกระบุดังความคิดและความรู้สึกของตนเอง หากได้รับการตอบสนองความรู้สึกและความต้องการ ขณะอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวว่า หากได้รับการตอบสนองความรู้สึกและความต้องการขณะอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวตนเองคงรู้สึกดีใจ ยินดี มีกำลังใจ มีพลัง มีกำลังใจ เป็นต้น แต่หากไม่ได้รับการตอบสนองตนเองคงจะรู้สึกเศร้าใจ เสียใจ หดหู่ท้อแท้ ล้มเหลว อาจจะถึงกับไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ เป็นต้น ดังนั้นหากตนเองสามารถแบ่งปันอะไรกับใครได้ ก็จะทำทันที ผู้วิจัยกล่าวชื่นชมและให้กำลังใจในการร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม

จากการสังเกตพฤติกรรมสมาชิกในการพบกลุ่มครั้งนี้ พบว่า สมาชิกมีการร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น จะเห็นได้จากในช่วงแรกสมาชิกจะแย่งกันตอบ ให้ความสนใจและแสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองออกมาอย่างเปิดเผยในขณะทำกิจกรรม

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น พบว่า สมาชิกกลุ่มสามารถสรุปสาระสำคัญและบอกถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และมอบหมายการบ้านตามใบงานบันทึกความดีของฉันทน์ : การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์จากการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงแล้วนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 8 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ละเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง ซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 7 และการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ โดยสมาชิกราายงานว่า ได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 7 ไปใช้ในการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น เพราะเห็นแล้วว่า การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นนั้นมีความสำคัญมาก โดยส่วนใหญ่แล้วสมาชิกกลุ่มได้แบ่งปันสิ่งของให้แก่ คนในครอบครัว เพื่อน และคนรู้จัก เช่น แบ่งปันขนม แบ่งปันอาหารให้น้องให้เพื่อน ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน เป็นต้น ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ไม่ค่อยได้แบ่งปันสิ่งของของตนเองให้คนอื่น เพราะรู้สึกหวงของและเกรงว่า นเองจะเดือดร้อน แต่หลังจากเข้ากลุ่มครั้งนี้แล้ว ทำให้อยากแบ่งปันสิ่งของของตนเองให้กับคนอื่นมากขึ้น เพราะการแบ่งปันของเราอาจทำให้คนอื่นเดือดร้อนน้อยลง เมื่อได้แบ่งปันแล้วรู้สึกภูมิใจในตนเอง และรู้สึกสบายใจ และมีความสุขที่ได้ทำให้คนอื่นมีความสุขด้วย

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษา ครั้งที่ 8 ดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ ทศนิการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักรู้ตนเองและผู้อื่นที่จะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเอง โดยผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มว่าสมาชิกเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นบ้างหรือไม่ และให้สมาชิกบอกเล่าถึงเหตุการณ์นั้น โดยให้คิดว่าบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นกำลังคิดอะไร รู้สึกอย่างไร หรือต้องการอะไร เพื่อให้สมาชิกได้เกิดการตระหนักถึงความคิด ความรู้สึกของตนเองต่อเหตุการณ์นั้น พบว่า สมาชิกสามารถระบุเหตุการณ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่ตนเองกระทำได้ เช่น “ช่วยพาคนแก่ข้ามถนนตรงหน้าโรงเรียน ผมคิดว่ายายคงอยากข้ามถนนได้เร็วๆ และปลอดภัย แต่ยายสายตาไม่ดีเลยยังไม่ได้ข้ามสักที ผมเลยเข้าไปช่วยพยายายเดินข้ามถนน” “เพื่อนนอกห้องร้องไห้เสียใจ ฉันคิดว่าเขาคงเสียใจมาก จึงเข้าไปพูดปลอบใจเพื่อนให้เพื่อนรู้สึกดีขึ้น” “ช่วยย่ำให้อาหารไก่ที่บ้าน ซึ่งผมคิดว่ายายคงเหนื่อยที่ต้องให้อาหารไก่ด้วยตัวเองทุกวัน ผมจึงช่วยย่ำให้อาหารไก่ ซึ่งจะทำให้ยายเหนื่อยน้อยลง” เป็นต้น ในขณะที่มีสมาชิกบางคนเล่าถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือไม่สอดคล้องกับสมาชิกคนอื่น โดยสมาชิกเล่าว่า “ผมเห็นเด็กข้างบ้านคนหนึ่ง ถีบจักรยานตกลงไปในคูน้ำ ผมเห็นก็ยืนหัวเราะอยู่ตรงนั้น เพราะมันตลกมากและคิดว่าถีบยังไ้ให้ตกลงไปในคูน้ำได้ แต่ยังไม่ได้เข้าไปช่วยเหลือเพราะมัวแต่หัวเราะอยู่ จนในที่สุด ก็เห็นเด็กคนนั้นปีนขึ้นมาจาก

จนได้” ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามให้เพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์นี้ โดยสมาชิกกลุ่มมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ไม่มีการกล่าวตำหนิกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการให้การแนะนำ และเมื่อสมาชิกคนนี้ได้รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ก็ตระหนักถึงผลของความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองต่อเหตุการณ์นั้น โดยแสดงความคิดเห็นว่า “จริงๆ แล้วตอนนั้นผมควรจะลงไปช่วยเขาขึ้นมาจากคูน้ำหรือไม่ก็วิ่งไปบอกผู้ใหญ่ให้มาช่วยเขา เพราะเขาอาจจะตกใจกลัวหรือได้รับบาดเจ็บ และต้องการให้ใครมาช่วยพาเขาขึ้นมาจากคูน้ำ เพราะถ้าผมเป็นเด็กคนนั้น ผมก็คงต้องการให้มีคนมาช่วยผมเหมือนกัน แทนที่จะมีคนมายืนหัวเราะ” ผู้วิจัยให้กำลังใจและเสริมแรงสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการใช้จินตนาการ เป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม ซึ่งการจินตนาการสามารถเพิ่มการตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้ โดยผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มหลับตา แล้วจินตนาการว่า หากสมาชิกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการความช่วยเหลือ และได้รับการตอบสนอง สมาชิกจะเป็นอย่างไร โดยผู้วิจัยตั้งใจฟัง สะท้อนและสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิดและรู้สึกอย่างเต็มที่ และสมาชิกสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเองในสถานการณ์นั้นๆ เนื่องจากการจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้ พบว่า สมาชิกทุกคนตอบในทำนองเดียวกันว่า เมื่อไหร่ที่ตนเองต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น ตนเองก็ต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือนั้น และหากได้รับการช่วยเหลือก็รู้สึก ดีใจ ชอบใจ ยินดี มีกำลังใจ มีพลัง มีความสุข แต่หากไม่ได้รับการตอบสนองดังกล่าว ก็คงต้องลำบาก หาทางออกไม่ได้ ต้องแก้ปัญหาไว้คนเดียว เศร้าใจ เสียใจ หดหู่กำลังใจ ท้อแท้สิ้นหวัง เป็นทุกข์ เป็นต้น

ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มทบทวนว่าตนเองต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นหรือไม่อย่างไร โดยให้สมาชิกดูรูปภาพเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่สมาชิกสามารถทำได้ พบว่า สมาชิกทุกคนตอบเหมือนกันว่า สมาชิกต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น “จากเดิมที่ไม่ค่อยช่วยงานบ้าน ก็จะเปลี่ยนมาช่วยเหลื่องานบ้านให้มากขึ้น โดยตื่นให้เร็วขึ้นกว่าเดิมเพื่อจะได้ช่วยทำงานบ้านก่อนมาโรงเรียน” “จากที่ไม่ค่อยสนใจที่จะช่วยเหลืออะไรใคร ก็จะสนใจและให้ความช่วยเหลือคนอื่นให้มากขึ้น เช่น ช่วยครูถือของ และลบกระดานเวลาเรียนเสร็จ” “ไม่ช่วยสอนการบ้านน้อง ก็จะเปลี่ยนมาช่วยสอนการบ้านน้องเพื่อแบ่งเบาภาระของพ่อแม่” เป็นต้น

จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในการเข้ากลุ่มครั้งนี้ สมาชิกมีการไว้วางใจกลุ่มมากขึ้น แสดงอารมณ์ความรู้สึกของตนเองออกมาอย่างเปิดเผยในขณะทำกิจกรรม สมาชิกร่วมกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น ให้ความสนใจ สมาชิกมีการช่วยกันแสดงความคิดเห็นและเหตุผลเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่มีพฤติกรรมช่วยเหลือไม่สอดคล้องกับคนอื่น โดยให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ

ก่อนยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสาระ และความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า สมาชิกกลุ่มสามารถสรุปสาระสำคัญและบอกถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียด

ต่างๆ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และมอบหมายการบ้านเพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง ตามใบงาน บันทึกความดีของฉัน : การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ที่นักเรียนสามารถทำได้ แล้วนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 9 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ในการเข้ากลุ่มครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 8 และการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ โดยสมาชิกรายงานว่า ได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 8 ไปใช้โดยการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเพราะเห็นถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือ เช่น ช่วยครูถือของ ช่วยครูลบกระดาน ไปซื้อของให้ป้า ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน ช่วยแม่เลี้ยงน้อง โดยที่ไม่ต้องขอร้องและทำด้วยความเต็มใจ ต่างจากเมื่อก่อนจะทำก็ต่อเมื่อถูกขอร้องให้ทำหรือทำเพราะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อได้ให้ความช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว รู้สึกสบายใจและมีความสุข

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษาครั้งที่ 9 โดยให้สมาชิกแข่งขันกันต่อจิกซอ ซึ่งจะแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม และให้สมาชิกร่วมกันต่อชิ้นส่วนภาพจิกซอที่ผู้วิจัยเตรียมมา กลุ่มไหนสามารถต่อภาพได้อย่างถูกต้องและเสร็จสมบูรณ์ โดยใช้เวลาน้อยกว่าจะเป็นฝ่ายชนะ จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มที่เป็นฝ่ายชนะร่วมกันอภิปรายถึงความรู้สึกและสาเหตุที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ พบว่า สมาชิกกลุ่มที่เป็นฝ่ายชนะระบุว่าสาเหตุที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จเนื่องจาก “กลุ่มมีการวางแผนและแบ่งหน้าที่กันเป็นอย่างดี” “สมาชิกกลุ่มมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” “ไม่มีการตำหนิเมื่อเพื่อนต่อผิด” “มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม” “ทุกคนมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน” เป็นต้น ส่วนสมาชิกกลุ่มที่เป็นฝ่ายแพ้ระบุว่า สาเหตุที่ทำให้กลุ่มไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจาก “เพื่อนในกลุ่มแย่งชิ้นส่วนกันเอง” “ต่างคนต่างต่อไม่ประสานงานกัน” “เมื่อมีคนต่อผิดก็โดนตำหนิจึงทำให้ไม่อยากต่อชิ้นส่วนอีก” “ขาดความร่วมมือกัน” เป็นต้น โดยผู้วิจัยตั้งใจฟัง สะท้อนและสรุปในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิดและรู้สึกอย่างเต็มที่ และสามารถรับรู้ และเข้าใจความคิด ความรู้สึกชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นแล้วผู้วิจัยยังใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิด ได้แก่ เทคนิคตัวแบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้เห็นแบบอย่างการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมจากตัวแบบ โดยให้สมาชิกกลุ่มดูตัวแบบของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพจากวีดิทัศน์การทำงานเป็นทีม จะเห็นได้ว่าสมาชิกมีความสนใจและร่วมกันแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกที่มีต่อตัวแบบ โดยสมาชิกสามารถระบุถึงลักษณะการทำงานเป็นทีมที่ประสบความสำเร็จของตัวแบบได้ว่า “ตัวแบบมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ” “มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานเป็นอย่างดี” “ในการทำงานทุกคนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” “มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย” “รับฟังและเคารพในความคิดของบุคคลอื่น” “แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน” “มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน” “ไม่มีการตำหนิกัน” “มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน” เป็นต้น ซึ่งสมาชิกทุกคนบอกเล่าอย่างสอดคล้องกันว่า

หากตนเองต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ตนเองจะให้ความร่วมมือกับผู้อื่น รวมทั้งต้องการเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยการนำสิ่งที่ได้รับจากตัวแบบในเรื่องของการทำงานเป็นทีมไปใช้ ผู้วิจัยตั้งใจฟัง สะท้อน และสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก ให้กำลังใจเพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดี และนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ปฏิบัติจริง

ผลจากการสังเกตกลุ่มครั้งนี้ พบว่า สมาชิกกล้าที่จะพูดแสดงความคิดเห็นในกลุ่มมากขึ้น ร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน กระตือรือร้น สมาชิกบางคนที่ไม่ค่อยพูดก็กล้าที่จะพูดแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

ก่อนยุติกลุ่มผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสาระและความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น พบว่า สมาชิกกลุ่มสามารถสรุปสาระสำคัญและบอกถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ปฏิบัติจริงตามไปงาน บันทึกความดีของฉัน : การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ที่นักเรียนสามารถทำได้ แล้วนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 10 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในการให้คำปรึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม และเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่ม

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง ซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 9 และการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ โดยสมาชิกรายงานมาว่า หากต้องทำงานกลุ่มร่วมกันเมื่อไหร่ตนเองก็จะให้ความร่วมมือกับคนอื่น ๆ อย่างเต็มที่ เพราะเห็นแล้วว่า การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานกลุ่มมีความสำคัญต่อความสำเร็จของงาน ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน เมื่อมีงานกลุ่มก็ต่างคนต่างทำ แล้วค่อยเอามารวมกัน ส่วนไหนทำได้ก็ทำถ้าทำไม่ได้ก็ไม่ทำ เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษา ครั้งที่ 10 โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ได้แก่ เทคนิคแบบฝึกหัดฝึกการตระหนักรู้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อตนเองและผู้อื่นหรือต่อเหตุการณ์ต่างๆ โดยผู้วิจัยถามสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของคนในสังคม โดยให้สมาชิกนึกถึงเหตุการณ์ที่ตนเองเคยประสบมา พร้อมทั้งบอกถึงความคิด ความรู้สึกของตนเองต่อเหตุการณ์นั้น พบว่า สมาชิกสามารถระบุเหตุการณ์ที่เป็นผลมาจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมได้ว่า “การทิ้งขยะไม่เป็นที่หรือไม่ทิ้งลงถังขยะ ทำให้ห้องเรียนและโรงเรียนสกปรก ไม่น่าอยู่” “เด็กนักเรียนที่วิ่งข้ามถนนแทนที่จะขึ้นสะพานลอย อาจทำให้เกิดอุบัติเหตุได้และไม่เป็นระเบียบ” “การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง ทำให้น้ำเน่าเสีย มีกลิ่นเหม็น ทำให้เสียสุขภาพ” “การตั้งครกในวัยเรียน ทำให้เกิดปัญหาการทำแท้งหรือคลอดลูกแล้วทิ้ง เกิดปัญหา

อื่นๆ ตามมา เช่น ขอทาน ยาเสพติด” “เด็กติดเกมทำให้เสียการเรียน เสียอนาคตเป็นปัญหาสังคม เช่น โจร ขโมย” เป็นต้น โดยผู้วิจัยตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการคิด-รู้สึก เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกกลุ่มได้พิจารณาถึงความคิดและความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์การขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในความคิดและความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเขียนตอบลงในใบงาน เหตุการณ์ที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของตัวเอง และเล่าถึงสิ่งที่สมาชิกกลุ่มคิด และรู้สึกต่อประเด็นปัญหานั้น พบว่า สมาชิกสามารถระบุถึงเหตุการณ์และความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองได้ เช่น “การทิ้งขยะในห้องเรียน คิดว่ามันเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องไม่ควรทำ รู้สึกว่าตนเองทำผิดระเบียบของสังคม” “การวิ่งข้ามถนนหน้าโรงเรียนแทนที่จะใช้สะพานลอย คิดว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎระเบียบของสังคมและอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ รู้สึกว่าตนเองไม่ควรทำแบบนี้” “การขับรถฝ่าไฟแดง คิดว่าเป็นการทำผิดกฎหมายและอาจสร้างความเดือดร้อนรำคาญใจแก่ผู้อื่น รู้สึกไม่ดีต่อการกระทำของตนเอง” เป็นต้น โดยผู้วิจัยตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการจินตนาการ เป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม การจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้ ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มหลับตา และอยู่กับความรู้สึกที่ตนกำลังมีอยู่ในขณะนั้น แล้วถามถึงความรู้สึกของสมาชิกที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม โดยให้สมาชิกจินตนาการทางบวกแล้วให้จินตนาการทางลบ พบว่าสมาชิกสามารถระบุได้ว่า หากบุคคลในสังคมมีความรับผิดชอบต่อสังคมก็จะทำให้สังคมน่าอยู่ขึ้น เกิดอันตรายน้อยลง บ้านเมืองและประเทศชาติมีระเบียบวินัย ไม่สับสนวุ่นวาย คนอยู่กันอย่างมีความสุข เป็นต้น แต่หากคนในสังคมขาดความรับผิดชอบต่อสังคม บ้านเมืองและประเทศชาติก็จะวุ่นวาย เกิดอันตรายต่างๆ มากมายในการดำเนินชีวิต ขาดระเบียบวินัย เป็นต้น ผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงการรับรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองและคนในสังคม และรับรู้มุมมองของบุคคลอื่น เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม

ผลจากการสังเกตครั้งนี้ ผู้วิจัยสังเกตเห็นถึงความตั้งใจของสมาชิกในการร่วมทำกิจกรรม มีการพูดคุยกันเล็กน้อย และมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ก่อนการยุติกลุ่มผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสาระและความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า สมาชิกกลุ่มสามารถสรุปสาระสำคัญและบอกถึงความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 11 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ) ในการให้คำปรึกษารั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่ม และเพื่อนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง ชักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 10 และการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ โดยสมาชิกรายงานว่า จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 10 เรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม ทำให้สมาชิกเห็นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม เห็นถึงผลดีและผลเสียที่มีต่อตนเองและสังคมจากการที่บุคคลในสังคมมีหรือไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เมื่อก่อนก็เคยทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการไม่รับผิดชอบต่อสังคม เพราะเห็นว่าคนอื่นเขาก็ทำกัน แต่หลังจากเข้ากลุ่มแล้ว ทำให้คิดได้ว่าต่อไปจะไม่ทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการไม่รับผิดชอบต่อสังคมอีก เพราะอาจทำให้ตนเองและคนอื่น ๆ ในสังคมเดือดร้อนได้

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษา ครั้งที่ 11 โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม แบบการเผชิญความจริง ได้แก่ เทคนิคกระบวนการ WDEP เพื่อให้สมาชิกกลุ่มประเมินถึงความรับผิดชอบของตนเอง และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยให้สมาชิกบอกถึงพฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสังคม หรือการไม่รับผิดชอบต่อสังคมของตนเอง พร้อมทั้งบอกเล่าถึงเหตุการณ์นั้นว่าสมาชิกคิดและรู้สึกอย่างไร พบว่า สมาชิกสามารถระบุถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองได้ เช่น “เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์” “เข้าแถวขึ้นรถโดยสารประจำทาง” “ไม่ทิ้งขยะในห้องเรียนหรือในบริเวณโรงเรียนและที่สาธารณะ” “ไม่ขีดเขียนลงบนโต๊ะเก้าอี้ในห้องเรียน” เป็นต้น นอกจากนั้น สมาชิกยังสามารถระบุถึงพฤติกรรมที่ไม่รับผิดชอบต่อสังคมออกมาอย่างเปิดเผย เช่น “วิ่งข้ามถนนแทนที่จะขึ้นสะพานลอยอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุเป็นอันตรายแก่ชีวิต และไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย” “ทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองทำให้น้ำเน่าเสีย สัตว์น้ำไม่สามารถอาศัยอยู่ได้ เกิดเป็นมลภาวะ” “ติดเกมทำให้เสียการเรียน สอบตก หมดอนาคด” “ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ทำให้ทำสิ่งที่ผิดส่งผลทำให้พ่อแม่เสียใจ” เป็นต้น ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ถึงพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมตามแบบฟอร์ม WDEP เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเอง และความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เพื่อเปลี่ยนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า สมาชิกระบุถึงความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เช่น “จากที่ไม่ค่อยเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ก็ต้องการเปลี่ยนมาเป็นเคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่” “จากที่เคยทิ้งขยะไม่เป็นที่ก็ต้องการเปลี่ยนมาเป็นทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางทุกครั้ง” “จากที่เคยวิ่งข้ามถนนก็ต้องการเปลี่ยนมาเป็นขึ้นสะพานลอยทุกครั้ง” “จากที่เคยใช้ของส่วนรวมอย่างไม่ทะนุถนอมก็ต้องการเปลี่ยนมาเป็นใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอมมากขึ้น” “จากที่เคยเล่นแต่เกม ก็ต้องการเปลี่ยนมาเป็น เล่นเล่นเกม ชยัน และตั้งใจเรียนให้มากขึ้น” “จากที่เคยขับรถฝ่าไฟแดงก็ต้องการเปลี่ยนมาเป็นหยุดรถทุกครั้งที่เห็นสัญญาณไฟให้หยุดจอด” “จากที่ไม่เคยสนใจไปลงคะแนนเลือกตั้งต่างๆ เช่น การเลือกประธานนักเรียนหรือประธานชมรม ก็ต้องการเปลี่ยนเป็นไปใช้สิทธิ์ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง” เป็นต้น ผู้วิจัยให้แรงเสริมและให้กำลังใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการนำพฤติกรรมที่ตนเองต้องการเปลี่ยนแปลงไปใช้ภายนอกกลุ่ม

จากการเข้ากลุ่มครั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า สมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี มีการกล่าวชื่นชมกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกลุ่ม ให้การแนะนำซึ่งกันและกัน

ก่อนยุติกลุ่มผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสาระสำคัญและความสำคัญของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยให้แรงเสริมอีกครั้ง เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับสมาชิกในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ ในการเข้ากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน มอบหมายการบ้านเพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ปฏิบัติจริงตามใบงานบันทึกความดีของฉัน : การรับผิดชอบต่อสังคม และนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 12 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่น ด้านความซื่อสัตย์ ในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ และเพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของสมาชิกกลุ่ม

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง ซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 11 และการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ โดยสมาชิกราายงานว่า สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 11 ไปใช้โดยการปฏิบัติตนที่แสดงถึงการเป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น “เคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ทำแล้วรู้สึกตัวตนเองไม่ค่อยทำอะไรผิดพลาด สัมพันธภาพในครอบครัวดีขึ้น เข้าใจกันมากขึ้น ต่างจากเมื่อก่อนที่แทบจะไม่คุยกันเลย” “ไม่ขับรถฝ่าไฟแดง หลังจากเข้ากลุ่มไม่เคยขับรถฝ่าไฟแดงอีกเลย จะจอดรถทุกครั้งให้เห็นสัญญาณไฟให้หยุด ยอมเสียเวลานิดหน่อยเพื่อความปลอดภัยทั้งของตนเองและความปลอดภัยของผู้อื่นด้วย ทำแล้วก็รู้สึกสบายใจ เพราะอย่างน้อยก็ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นต้องเดือดร้อน” เป็นต้น

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษาครั้งที่ 12 โดยให้สมาชิกกลุ่มบอกเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์และพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ของสมาชิกเอง พร้อมทั้งบอกเล่าถึงเหตุการณ์นั้นว่า สมาชิกคิดและรู้สึกอย่างไร พบว่า สมาชิกสามารถระบุพฤติกรรมที่แสดงถึงความซื่อสัตย์ของตนเองได้ เช่น “ไม่โกงเงินแม่ค่าเวลาแม่ค่าทอนเงินเกิน เพราะสงสารกลัวว่าเขาจะขาดทุน” “ไม่ขโมยของของคนอื่น เพราะจะทำให้คนอื่นต้องเดือดร้อน” “ไม่พูดจาโกหก เพราะจะไม่มีใครเชื่อคำพูดของเรา” “ไม่เอาเปรียบเพื่อนเพราะอาจทำให้เพื่อนเดือดร้อน” “ยอมรับผิดชอบเมื่อทำผิด เพราะคนเราทำผิดกันได้” เป็นต้น นอกจากนี้สมาชิกยังสามารถระบุถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่ซื่อสัตย์ของตนเองได้ เช่น “หยิบของเกินมาจากแม่ค่า เช่น หยิบลูกอมเกินมา เพราะอยากได้ลูกอมเยอะๆ แต่จ่ายเงินเท่าเดิม” “ขโมยของของเพื่อน เพราะเห็นว่ามันสวยดีจึงอยากได้” “โกหกพ่อแม่ว่าไปเรียนพิเศษที่โรงเรียน เพราะอยากออกไปเที่ยวกับเพื่อน” “หยิบเงินในกระเป๋าแม่โดยไม่ได้ขออนุญาต เพราะกลัวว่าขอแม่แล้วแม่จะไม่ให้” เป็นต้น โดยผู้วิจัยตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูด และแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก ได้แก่ เทคนิคตัวแบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตเห็นพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องจากตัวแบบ โดยให้สมาชิกกลุ่มดูตัวแบบของการไม่สอดคล้องจากการ์ตูนเรื่อง จอมชนมนตรา ตอนขอลอกการบ้านหน่อยนะ และตอนโกนนิโดโกนหน่อย ไม่เห็นเป็นไร แล้วให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมุมมองที่มีต่อตัวแบบในเหตุการณ์นั้น พบว่า สมาชิกกลุ่มสามารถถ่ายทอดเรื่องราวและลักษณะเด่นของตัวละครหลักเกี่ยวกับการไม่สอดคล้องได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับเนื้อหาและสาระสำคัญ นอกจากนั้นสมาชิกยังสามารถระบุถึงพฤติกรรมและความรู้สึกที่มีต่อตัวละครได้ เช่น พฤติกรรมของตัวละครตอนขอลอกการบ้านหน่อยนะ เป็นพฤติกรรมของคนที่ไม่สอดคล้อง เพราะไม่ยอมทำการบ้านด้วยตนเอง เวลาครูสอนก็มัวแต่เล่นสนุก ขี้เกียจ พอถึงเวลาต้องส่งการบ้านก็ทำไม่ได้ ทำไม่ทัน เลยต้องขอลอกการบ้านของเพื่อน ครูจับได้จึงถูกลงโทษ โดยให้อยู่ทำความสะอาดห้องเรียนหลังเลิกเรียนและทำให้เพื่อนเดือดร้อนถูกครูทำโทษด้วย เพราะให้คนอื่นลอกการบ้าน ส่วนพฤติกรรมของตัวละครตอนโกนนิโดโกนหน่อยไม่เห็นเป็นไร เป็นพฤติกรรมการโกนกันการเอาเปรียบกันของตัวละครโดยที่ขมเหนียวต้องการถ่ายภาพจานบิน UFO เข้าประกวดแต่ไม่สามารถหาจานบินของจริงมาเป็นแบบถ่ายภาพได้ จึงใช้วิธีการให้เทวดาช่วยเสกจานบินให้เพื่อจะได้ถ่ายรูปเข้าประกวด จนทำให้ได้รับรางวัล เพราะไม่มีใครสามารถหาจานบินมาถ่ายรูปได้เลยสักคน สุดท้ายความจริงก็ถูกเปิดเผยว่า ขมเหนียวเป็นคนที่ไม่สอดคล้อง เพราะโกนการแข่งขันโดยการเอาเปรียบคนอื่น จึงถูกริบเอารางวัลคืน ทำให้ขมเหนียวเสียใจมาก ผู้วิจัยตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น มีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

เพื่อสร้างการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของความสอดคล้อง ผู้วิจัยใช้เทคนิคตัวแบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตเห็นพฤติกรรมที่สอดคล้องจากตัวแบบ โดยให้สมาชิกกลุ่มดูตัวแบบของความสอดคล้องจากวีดิทัศน์ คนไทย...ใจสอดคล้อง พบว่า สมาชิกสามารถระบุถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความสอดคล้องได้ เช่น “การได้รับเงินทอนเกินมาก็เอามาคืน” “การมีความสอดคล้องต่อหน้าที่การงาน ไม่ติดสินบนเพื่อหวังว่าจะได้เลื่อนตำแหน่ง” “เก็บกระเป๋าสตางค์ได้ก็เอาไปคืนเจ้าของ” “จ่ายค่าโดยสารต่างๆ ที่กระเป๋ารถเมล์ลืมเก็บค่ารถโดยสารไปแล้ว” “ยอมรับผิดว่าตนเองเป็นคนทำงานแตก ทั้งๆ ที่ไม่มีใครเห็น” เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกเห็นถึงผลดี-ผลเสียของการเป็นคนที่มีความสอดคล้อง ผู้วิจัยให้สมาชิกบอกถึงผลดี-ผลเสียของการเป็นคนที่มีความสอดคล้อง พบว่า สมาชิกสามารถระบุถึงผลดีของการที่เป็นคนมีความสอดคล้อง เช่น “ทำให้เป็นคนที่น่าเชื่อถือของคนอื่น” “ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน” “มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน” “ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข” “ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดในตนเองเพื่อที่จะได้เป็นคนดีมีประโยชน์” “ทำให้สังคมและประเทศชาติมีความมั่นคงสงบสุข” เป็นต้น นอกจากนั้นสมาชิก ยังสามารถระบุผลเสียของการที่เป็นคนไม่มีความสอดคล้อง เช่น “ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน” “คนจะเอาตัวเอามาเปรียบกัน” “คนเห็นแก่ตัวมากขึ้น” “กลายเป็นคนไม่น่าเชื่อถือ” “สังคมก็จะวุ่นวายไม่สงบ และก่อให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมามากมาย” เป็นต้น ผู้วิจัยตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่าง

เต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

ผู้วิจัยให้สมาชิกได้สำรวจตัวเองว่า ต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์หรือไม่ อย่างไร พบว่า สมาชิกทุกคนตอบเหมือนกันว่าต้องการที่จะเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์มากขึ้นกว่าเดิม เช่น “จากที่เคยลอกการบ้านของเพื่อน ก็จะพยายามทำการบ้านด้วยตนเอง ไม่ลอกของคนอื่น” “หยิบของกินมาจากแม่คำก็จะไม่ทำอีก จะหยิบเท่าจำนวนเงินที่จ่ายไปจริง ๆ” “ไม่ขโมยของของเพื่อนหากอยากได้ก็จะเก็บเงินซื้อเอง” “ไม่โกหกพ่อแม่ หากอยากไปเที่ยวที่ไหนก็จะบอกพ่อแม่ตรง ๆ ตามความเป็นจริง” “ไม่แอบหยิบเงินแม่ถ้าอยากได้ของอะไรก็จะขอแม่ก่อน” เป็นต้น ผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในชีวิตจริง

จากการสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มในครั้งนี้ พบว่า สมาชิกมีความคุ้นเคยกันมาก มีความไวใจกลุ่ม มีส่วนร่วมในกิจกรรม กล้าที่จะเปิดเผยตนเองอย่างตรงไปตรงมา มีความตั้งใจในการร่วม กิจกรรมอย่างมาก รับฟังเหตุผลของผู้อื่น

ก่อนยุติกลุ่มผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปการสนทนาในครั้งนี้ และเปิดโอกาสให้ สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน มอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำประสบการณ์ที่ได้จากการให้คำปรึกษาไปใช้จริงตามใบงาน บันทึก ความดีของฉัน : ความซื่อสัตย์ แล้วนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 13 เรื่องปัจเจกนิเทศ ในการให้คำปรึกษานี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อทำการยุติกลุ่ม และเพื่อให้สมาชิกกลุ่มนำประสบการณ์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ ในชีวิตจริง ตลอดจนเพื่อประเมินผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อ ผู้อื่นในระยะหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผู้วิจัยเริ่มกลุ่มโดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง ซักถามถึงประสบการณ์ จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 12 ตลอดจนการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ โดยสมาชิกรายงานว่า ตนเองได้เปลี่ยนความคิดและพฤติกรรม จากที่เคยเป็นคนไม่ซื่อสัตย์มาเป็นซื่อสัตย์มากขึ้น เช่น “ไม่หยิบ ของกินจำนวนเวลาซื้อของ” “เอาเงินไปคืนแม่คำที่ทอนเงินกินมา ทำให้แม่คำต้องเดือดร้อน เพราะ ขาดทุน” “ไม่หยิบเงินในกระเป๋าแม่โดยที่ยังไม่ได้ขออนุญาต เพราะบางทีแม่อาจมีความจำเป็นต้องเอา เงินนั้นไปใช้อย่างอื่น” เป็นต้น หลังจากทำพฤติกรรมซื่อสัตย์แล้วรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ได้ทำความดี และ มีความสุขที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน

จากนั้นผู้วิจัยเข้าสู่การให้คำปรึกษาครั้งที่ 13 โดยให้สมาชิกทบทวนเรื่องที่พูดกันมา ทั้งหมด ตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งที่ 13 โดยผู้วิจัยบอกสมาชิกว่าครั้งนี้เป็นครั้งสุดท้ายในการเข้ากลุ่ม การให้คำปรึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกคิดทบทวน รวบรวมความคิด ความรู้สึกของตนเองที่มีต่อกลุ่ม โดยให้สมาชิกพูดถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง หลังจากที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อ พัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เช่น “ผมได้ปรับปรุงตนเองในหลายๆ เรื่อง แต่ที่ผมภูมิใจ มากที่สุด คือ ได้เปลี่ยนตัวเองจากที่ไม่ค่อยช่วยเหลืออะไรใคร เพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตนเอง และ

อาจทำให้ตนเองต้องเดือดร้อน แต่เมื่อได้มาร่วมกิจกรรมในกลุ่ม ได้รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของเพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่ม ทำให้ผมคิดได้ว่าการช่วยเหลือกันเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เพราะถ้าไม่มีใครช่วยเหลือใครแล้วสังคมจะเป็นอย่างไร มีแต่คนเห็นแก่ตัว เอารอดเอาเปรียบกัน คนในสังคมก็อยู่อย่างไม่มีความสุข เพราะฉะนั้นต่อไปผมจะให้ความช่วยเหลือคนอื่นให้มากเท่าที่ผมจะทำได้” ผู้ให้คำปรึกษาส่งเสริมให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่ม ในการนำประสบการณ์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง นอกจากนั้น ผู้วิจัยพูดถึงความรู้สึกและความห่วงใยที่มีต่อสมาชิกแต่ละคน ขอบขอบคุณสมาชิกกลุ่มที่ให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษาด้วยดีตลอดมา จนทำให้สมาชิกกลุ่มสำเร็จตามเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และยุติการให้คำปรึกษา

2.2 สรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

เพื่อให้เห็นความชัดเจนของการให้คำปรึกษากลุ่มในแต่ละองค์ประกอบของการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้สรุปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยมีลำดับขั้นตอนในการให้คำปรึกษา ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา ครั้งที่ 1 เรื่องปฐมนิเทศ ผู้วิจัยใช้แนวคิดตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ เทคนิคการตั้งคำถามเทคนิคการสะท้อน และเทคนิคการสรุปความ นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรม “เธอเป็นใคร” ร่วมด้วย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษารั้งที่ 2 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน

การให้คำปรึกษารั้งที่ 3 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร (ต่อ) ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด โดยใช้เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน

การให้คำปรึกษารั้งที่ 4 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด โดยใช้เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรง และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคแบบฝึกหัดการตระหนักรู้ และเทคนิคการใช้การจินตนาการ

การให้คำปรึกษารั้งที่ 5 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการกำหนดข้อดีและข้อเสีย และเทคนิคการจินตนาการทางอารมณ์และเหตุผล ร่วมกับ

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 6 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการมองโลกในแง่ดี (ต่อ) ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-Cs เทคนิคการโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล และเทคนิคการสอนการพูดกับตนเองเพื่อการแก้ไขปัญหา

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 7 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคการใช้การจินตนาการ และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 8 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคการใช้การจินตนาการ และการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 9 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรง และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 10 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคแบบฝึกหัดการตระหนักรู้ เทคนิคการคิด-รู้สึก และเทคนิคการใช้การจินตนาการ

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 11 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ) ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP ร่วมกับการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน

การให้คำปรึกษาครั้งที่ 12 เรื่องการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความซื่อสัตย์ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรง และเทคนิคการมอบหมายการบ้าน

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นสรุป

การให้คำปรึกษา ครั้งที่ 13 เรื่องปัจเจกนิเทศ ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก โดยใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ และเทคนิคการเสริมแรง

เพื่อให้เห็นความชัดเจนของทฤษฎีและเทคนิคที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ในแต่ละ

องค์ประกอบ จีสรูปทฤษฎีและเทคนิคที่ผู้วิจัยนำไปใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 สรุปรูปทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ครั้งที่	ขั้นตอนการให้คำปรึกษา/เรื่อง	ทฤษฎี	เทคนิค
ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา			
1	การปฐมนิเทศ	1. ทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง	1. การฟังอย่างใส่ใจ 2. การตั้งคำถาม 3. การสะท้อน 4. การสรุปความ
ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม			
2	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด	1. การแสดงความเห็นอกเห็นใจ 2. การอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ 1. การมอบหมายการบ้าน
3	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร(ต่อ)	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมการรู้คิด	1. การฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม 2. การมอบหมายการบ้าน
4	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์	1. ตัวแบบ 2. การเสริมแรง 3. การมอบหมายการบ้าน 1. แบบฝึกหัดการตระหนักรู้ 2. การใช้การจินตนาการ
5	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด	1. การกำหนดข้อดีและข้อเสีย 2. การจินตนาการทางอารมณ์และเหตุผล 1. การเสริมแรง

ตาราง 18 (ต่อ)

ครั้งที่	ขั้นตอนการให้คำปรึกษา/เรื่อง	ทฤษฎี	เทคนิค
6	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี (ต่อ)	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม	1. การสอนทฤษฎี A-B-Cs 2. การโต้แย้งความคิดที่ไม่ สมเหตุสมผล 3. การสอนการพูดกับตนเอง เพื่อการแก้ไขปัญหา
7	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบเกสตัลท์ 3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด	1. การแสดงความเห็นอกเห็นใจ 1. การใช้การจินตนาการ 1. การมอบหมายการบ้าน
8	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบเกสตัลท์ 3. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด	1. การแสดงความเห็นอกเห็นใจ 1. การใช้จินตนาการ 1. การมอบหมายการบ้าน
9	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด	1. ตัวแบบ 2. การเสริมแรง 3. การมอบหมายการบ้าน
10	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบเกสตัลท์	1. แบบฝึกหัดการตระหนักรู้ 2. การคิด-รู้สึก 3. การใช้การจินตนาการ
11	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ)	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบเผชิญความจริง 2. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด	1. กระบวนการ WDEP 1. การมอบหมายการบ้าน

ตาราง 18 (ต่อ)

ครั้งที่	ขั้นตอนการให้คำปรึกษา/เรื่อง	ทฤษฎี	เทคนิค
12	การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความซื่อสัตย์ ขั้นสุดท้าย ขั้นสุดท้ายการให้คำปรึกษา	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด	1. ตัวแบบ 2. การเสริมแรง 3. การมอบหมายการบ้าน
13	ปัจฉิมนิเทศ	1. ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด	1. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 2. การเสริมแรง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนย่อย ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
ของนักเรียน

การวิเคราะห์ตอนที่ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบวัดการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบ และโดยรวม ทั้งก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 8 คน รวมเป็นนักเรียนจำนวน 16 คน มาหาค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลของคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อน การทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	กลุ่มทดลอง									กลุ่มควบคุม									
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			หลังติดตามผล			ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			หลังติดตามผล			
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	
องค์ประกอบ	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล	
คุณลักษณะด้านการอุทิศตน	3.12	.520	ปานกลาง	3.82	.387	สูง		3.69	.485	สูง	3.00	.349	ปานกลาง	3.32	.711	ปานกลาง	3.33	.555	ปานกลาง
คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร	3.28	.494	ปานกลาง	3.53	.376	สูง		3.51	.419	สูง	2.70	.669	ปานกลาง	3.20	.687	ปานกลาง	3.37	.395	ปานกลาง
คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	3.25	.277	ปานกลาง	3.47	.237	ปานกลาง		3.47	.584	ปานกลาง	3.07	.631	ปานกลาง	3.15	.899	ปานกลาง	3.30	.545	ปานกลาง
คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	3.05	.274	ปานกลาง	3.58	.547	สูง		3.55	.671	สูง	2.75	.754	ปานกลาง	3.12	.684	ปานกลาง	3.14	.596	ปานกลาง
คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	3.26	.258	ปานกลาง	3.57	.464	สูง		3.53	.487	สูง	3.35	.431	ปานกลาง	3.26	.654	ปานกลาง	3.30	.598	ปานกลาง
คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	3.42	.467	ปานกลาง	3.85	.343	สูง		4.06	.327	สูง	3.48	.440	ปานกลาง	3.54	.626	สูง	3.40	.437	ปานกลาง
คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี	3.12	.343	ปานกลาง	3.40	.471	ปานกลาง		3.33	.419	ปานกลาง	3.08	.220	ปานกลาง	2.91	.345	ปานกลาง	3.04	.330	ปานกลาง
คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์	2.94	.332	ปานกลาง	3.21	.314	ปานกลาง		3.75	.238	สูง	2.71	.720	ปานกลาง	2.48	.373	ต่ำ	3.03	.469	ปานกลาง
คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น	3.18	.099	ปานกลาง	3.61	.341	สูง		3.61	.390	สูง	3.02	.212	ปานกลาง	3.12	.383	ปานกลาง	3.23	.371	ปานกลาง

การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ในระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกันทั้งสามระยะ

6. คะแนนคุณลักษณะด้านการรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ซึ่งอยู่ในระดับสูงทั้งสองระยะ ส่วนคะแนนคุณลักษณะด้านการรับผิดชอบต่อสังคมของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

7. คะแนนคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดีของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกันทั้งสามระยะ ส่วนคะแนนคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดีของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ในระยะหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกันทั้งสามระยะ

8. คะแนนคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้งสองระยะ และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ส่วนคะแนนคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในระยะหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.48 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำ และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ การวิเคราะห์ในตอนนี ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนที่ได้จากการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 20 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ชนิดสองทาง

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean square	F	p
ระหว่างกลุ่ม					
- กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	1.288	1	1.288	7.306*	.031
- ความคลาดเคลื่อน	1.234	7	.176		
ภายในกลุ่ม					
- ผลการวัดก่อน หลัง และหลังการติดตามผล	.912	2	.456	8.599*	.004
- ปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มกับการวัดก่อน หลัง หลังติดตามผล	.173	2	.087	1.959	.178
- ความคลาดเคลื่อน	.6118	14	.044		

*p < .05

จากตาราง 20 พบว่า ผลการวัดคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของนักเรียน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม แต่เมื่อพิจารณาอิทธิพลหลัก (main effect) ของตัวแปรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 7.306$) และสรุปได้ว่า คะแนนการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และ 3.13 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลในแต่ละกลุ่ม พบว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของนักเรียน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 8.599$) แสดงว่า มีคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมในการวัดแต่ละครั้งแตกต่างกันอย่างน้อย 1 ช่วงของการวัด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนภายในกลุ่ม แต่ละกลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดทางเดียว โดยการวิเคราะห์แยกทีละกลุ่ม ดังแสดงผลในตาราง 21

ตาราง 21 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดทางเดียว

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	Df	Mean square	F	p
กลุ่มทดลอง	- ผลการวัดก่อน หลัง หลังการติดตามผล	.899	2	.450	15.066*	.000
	- ความคลาดเคลื่อน	.418	14	.030		
กลุ่มควบคุม	- ผลการวัดก่อน หลัง หลังการติดตามผล	.186	2	.093	1.380	.284
	- ความคลาดเคลื่อน	.943	14	.067		

*p < .05

จากตาราง 21 พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวม ที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ในกลุ่มทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 15.066$, $p = .000$) แสดงว่า ในกลุ่มทดลองมีคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ ส่วนกลุ่มควบคุม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันสำหรับการวัดแต่ละช่วงเวลา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลองมาทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธี Least Significance Differences (LSD) เพื่อดูว่าคู่ใดมีความแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ดังแสดงในตาราง 22

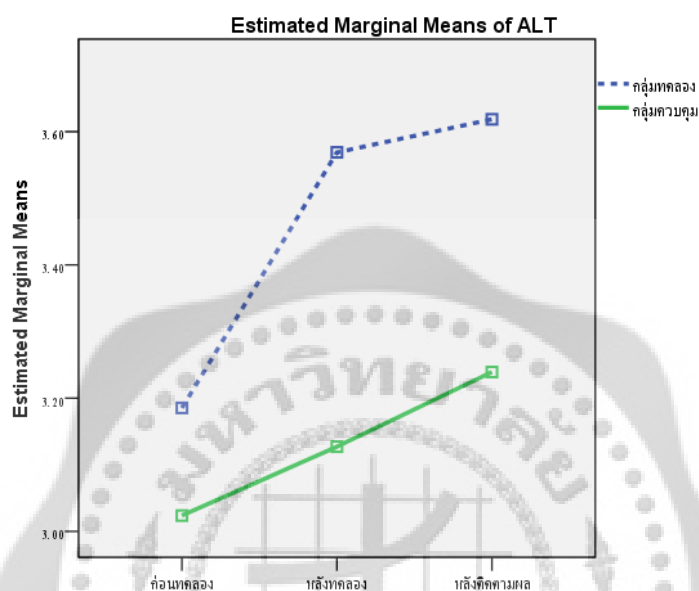
ตาราง 22 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยแบบวัดการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของกลุ่มทดลอง จากผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ด้วยวิธี LSD

กลุ่ม	ระยะการทดลอง				Mean Difference	Std. Error	p
	ระยะ	M	ระยะ	M			
กลุ่มทดลอง	หลังการทดลอง	3.569	ก่อนการทดลอง	3.185	.384*	.078	.002
	หลังการติดตามผล	3.619	ก่อนการทดลอง	3.185	.433*	.111	.006
	หลังการติดตามผล	3.619	หลังการทดลอง	3.569	.050	.064	.465

*p < .05

จากตาราง 22 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยรวมของนักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังการทดลองและหลังการติดตามผล พบว่า แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การทดลองโดยใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มแก่นักเรียนนั้น ส่งผลต่อคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นให้สูงขึ้น และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผลดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน รายองค์ประกอบที่ได้จากผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาเปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทางแบบ One Between and Two within Design ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 23

ตาราง 23 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทางแบบ One Between and Two within Design

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean square	F	p
ระหว่างกลุ่ม					
- กลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	10.193	1	10.193	6.219*	.026
- ความคลาดเคลื่อน	22.947	14	1.639		
ภายในกลุ่ม					
- องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์..	11.235	7	1.605	6.018*	.000
- ปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบฯ กับกลุ่มทดลอง -					
กลุ่มควบคุม	1.163	7	.166	.623	.736
- ความคลาดเคลื่อน	26.138	98	.267		
- ผลการวัดก่อน หลัง และหลังการติดตามผล	7.429	2	3.714	8.915*	.001
- ปฏิสัมพันธ์ของผลการวัดก่อน หลัง และ					
หลังการติดตามผลกับกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	1.344	2	.672	1.612	.217
- ความคลาดเคลื่อน	11.666	28	.417		
- ปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบฯ กับผลการวัดก่อน					
หลังและหลังการติดตามผล	3.852	14	.275	2.217*	.008
- ปฏิสัมพันธ์ขององค์ประกอบฯ กับผลการวัดก่อน					
หลัง และหลังการติดตามผลกับกลุ่มทดลอง-กลุ่ม					
ควบคุม	1.944	14	.139	1.119	.343
- ความคลาดเคลื่อน	24.326	196	.124		

*p < .05

จากตาราง 23 พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นจากการวัดซ้ำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยรวมของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.219$) แสดงว่า มีอย่างน้อย 1 องค์ประกอบขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่มีคะแนนแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์รายองค์ประกอบต่อไป ผลการวิเคราะห์ดังตาราง 24

ส่วนผลคะแนนขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นจากการวัดซ้ำก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีปฏิสัมพันธ์ร่วมต่อคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = .623$, $p = .736$) แต่องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น จากการวัดซ้ำก่อนการทดลอง หลังการทดลอง

และหลังการติดตามผล มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 2.217, p = .008$) แสดงว่า การวัดคะแนนรายองค์ประกอบ ของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีความแตกต่างกันในการวัดแต่ละครั้ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ผลเฉพาะกลุ่ม (Simple Effects) เป็นรายองค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำชนิดทางเดียว ผลการวิเคราะห์ ข้อมูลแสดงในตาราง 25 ส่วนผลการวัดซ้ำของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.119, p = .343$) แสดงว่า คะแนนที่ได้จากการวัดคุณลักษณะการทำ ประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนรายองค์ประกอบในแต่ละครั้งของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 24 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายด้านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ชนิดสองทาง

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean square	F	p
การอุทิศตน					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	1.286	1	1.286	5.201	.057
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	2.503	2	1.251	7.355*	.007
ปฏิสัมพันธ์	.287	2	.143	1.061	.372
การเอื้ออาทร					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	1.505	1	1.505	3.788	.093
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	1.923	2	.961	6.527*	.010
ปฏิสัมพันธ์	.360	2	.180	.752	.490
การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	.608	1	.608	.938	.365
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	.420	2	.210	.906	.427
ปฏิสัมพันธ์	.060	2	.030	.231	.797
การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	1.852	1	1.852	2.779	.139
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	2.169	2	1.085	4.065*	.041
ปฏิสัมพันธ์	.054	2	.027	.167	.848

ตาราง 24 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean square	F	p
การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	.358	1	.358	1.195	.311
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	.177	2	.088	.397	.679
ปฏิสัมพันธ์	.452	2	.226	1.054	.375
ความรับผิดชอบต่อสังคม					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	1.095	1	1.095	2.438	.162
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	.760	2	.380	4.056*	.041
ปฏิสัมพันธ์	1.034	2	.517	3.496	.059
การมองโลกในแง่ดี					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	.895	1	.895	3.115	.121
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	.058	2	.029	.403	.676
ปฏิสัมพันธ์	.397	2	.199	5.798*	.015
ความซื่อสัตย์					
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	3.757	1	3.757	18.698*	.003
ระหว่างก่อนการทดลอง-หลังการทดลอง-หลังการติดตามผล	3.271	2	1.636	9.839*	.002
ปฏิสัมพันธ์	.644	2	.322	2.313	.136

*p < .05

จากตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น รายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้จากการวัดซ้ำสามช่วงเวลา ได้แก่ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่า ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกับระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ องค์ประกอบด้านการมองโลกแง่ดี แสดงว่า ช่วงเวลาในการวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีผลทำให้คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบด้านอื่นๆ ไม่พบปฏิสัมพันธ์ แสดงว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนเกิดจากการให้คำปรึกษาเท่านั้น

ดังนั้น ในองค์ประกอบด้านอื่นๆ จึงพิจารณาเฉพาะผลของการให้คำปรึกษาในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม และผลของการให้คำปรึกษาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ($F = 18.698$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ย พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความซื่อสัตย์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.304 และ 2.744 ตามลำดับ) และเมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบก่อนการทดลอง หลังการทดลอง

และหลังการติดตามผล พบว่า องค์ประกอบด้านการอุทิศตน องค์ประกอบด้านการเอื้ออาทร องค์ประกอบด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และองค์ประกอบด้านความซื่อสัตย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยผู้วิจัยจะทำการเปรียบเทียบรายคู่ภายในกลุ่มต่อไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 25 ส่วนองค์ประกอบด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น องค์ประกอบด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นและองค์ประกอบด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 25 การเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่ได้ผลจากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบการวัดซ้ำชนิดทางเดียว

กลุ่ม	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean square	F	p
กลุ่มทดลอง	การอุทิศตน	2.206	2	1.103	11.363*	.001
	ความคลาดเคลื่อน	1.359	14	.097		
	การเอื้ออาทร	.333	2	.167	4.392*	.033
	ความคลาดเคลื่อน	.531	14	.038		
	การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	.270	2	.135	.922	.421
	ความคลาดเคลื่อน	2.050	14	.146		
	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	1.435	2	.718	10.475*	.002
	ความคลาดเคลื่อน	.959	14	.069		
	การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	.597	2	.298	1.942	.180
	ความคลาดเคลื่อน	2.151	14	.154		
	ความรับผิดชอบต่อสังคม	1.715	2	.857	12.751*	.001
	ความคลาดเคลื่อน	.941	14	.067		
	การมองโลกในแง่ดี	.334	2	.299	2.286	.170
	ความคลาดเคลื่อน	1.024	14	.131		
	ความซื่อสัตย์	2.679	2	1.339	15.463*	.000
	ความคลาดเคลื่อน	1.213	14	.087		
กลุ่มควบคุม	การอุทิศตน	.583	2	.292	1.402	.279
	ความคลาดเคลื่อน	2.913	14	.208		
	การเอื้ออาทร	1.949	2	.975	2.794	.095
	ความคลาดเคลื่อน	4.884	14	.349		
	การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	.210	2	.105	.487	.624
	ความคลาดเคลื่อน	3.017	14	.215		
	การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	.787	2	.394	1.098	.361
	ความคลาดเคลื่อน	5.022	14	.359		
	การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	.032	2	.028	.057	.848
	ความคลาดเคลื่อน	3.968	14	.496		
	ความรับผิดชอบต่อสังคม	.079	2	.040	.228	.799
	ความคลาดเคลื่อน	2.441	14	.174		
	การมองโลกในแง่ดี	.120	2	.060	1.849	.194
	ความคลาดเคลื่อน	.456	14	.033		
	ความซื่อสัตย์	1.236	2	.618	2.826	.093
	ความคลาดเคลื่อน	3.063	14	.219		

*p < .05

จากตาราง 25 พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทรคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ($F = 11.363$, $F = 4.392$, $F = 10.475$, $F = 12.751$ และ $F = 15.463$ ตามลำดับ) ส่วนองค์ประกอบด้านคุณลักษณะการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = .922$, $F = 1.942$ และ $F = 2.286$ ตามลำดับ) ในขณะที่คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในภาพรวมและรายองค์ประกอบของกลุ่มควบคุม พบว่า ไม่มีความแตกต่างทุกองค์ประกอบ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่เฉพาะองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลองเท่านั้น และวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่เฉพาะองค์ประกอบที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ โดยใช้การทดสอบด้วยวิธี Least Significance Differences (LSD) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังแสดงใน ตาราง 26

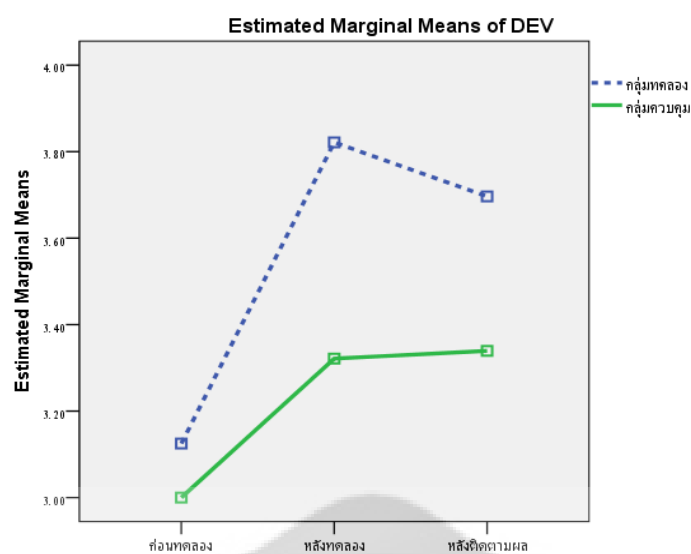
ตาราง 26 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยรายองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่ได้จากผลการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลภายในกลุ่มทดลองด้วยวิธี LSD

กลุ่ม	องค์ประกอบ	ระยะการทดลอง				Man Difference	Std. Error	p
		ระยะ	M	ระยะ	M			
กลุ่ม ทดลอง	การอุทิศตน	หลังการทดลอง	3.821	ก่อนการทดลอง	3.125	.696 [*]	.103	.000
		หลังการติดตามผล	3.696	ก่อนการทดลอง	3.125	.571 [*]	.202	.025
		หลังการติดตามผล	3.696	หลังการทดลอง	3.821	-.125	.146	.422
	การเอื้ออาทร	หลังการทดลอง	3.531	ก่อนการทดลอง	3.281	.250 [*]	.053	.002
		หลังการติดตามผล	3.531	ก่อนการทดลอง	3.281	.250	.125	.086
		หลังการติดตามผล	3.531	หลังการทดลอง	3.531	0.000	.100	1.000
	การให้ความ ช่วยเหลือผู้อื่น	หลังการทดลอง	3.589	ก่อนการทดลอง	3.054	.536 [*]	.129	.004
		หลังการติดตามผล	3.554	ก่อนการทดลอง	3.054	.500 [*]	.164	.019
		หลังการติดตามผล	3.554	หลังการทดลอง	3.589	-.036	.089	.699
กลุ่ม ควบคุม	ความรับผิดชอบ ต่อสังคม	หลังการทดลอง	3.859	ก่อนการทดลอง	3.422	.438 [*]	.106	.004
		หลังการติดตามผล	4.063	ก่อนการทดลอง	3.422	.641 [*]	.168	.007
		หลังการติดตามผล	4.063	หลังการทดลอง	3.859	.203	.105	.096
	ความซื่อสัตย์	หลังการทดลอง	3.214	ก่อนการทดลอง	2.946	.268	.119	.059
		หลังการติดตามผล	3.750	ก่อนการทดลอง	2.946	.804 [*]	.177	.003
		หลังการติดตามผล	3.750	หลังการทดลอง	3.214	.536 [*]	.140	.006

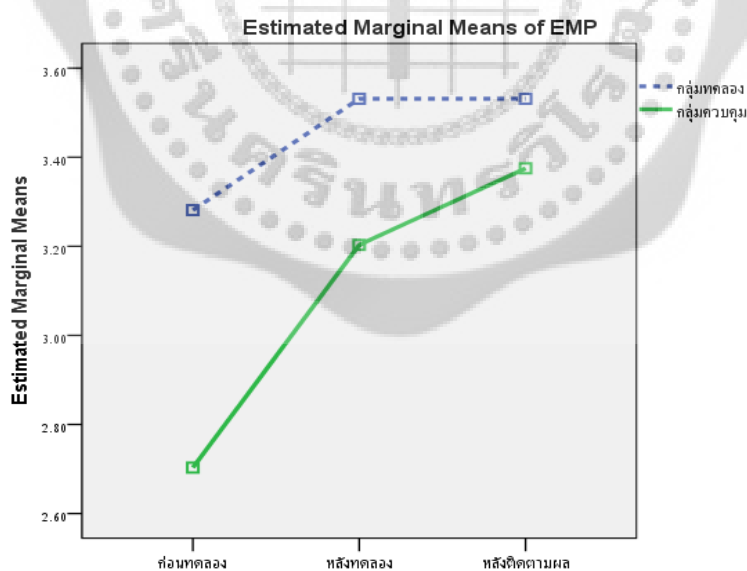
*p < .05

จากตาราง 26 พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองด้านการอุทิศตน ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และมีคะแนนหลังการติดตามผลสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเอื้ออาทร พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความซื่อสัตย์ พบว่า คะแนนหลังการติดตามผลสูงกว่าคะแนนก่อนการทดลอง และสูงกว่าคะแนนหลังการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองกับคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง

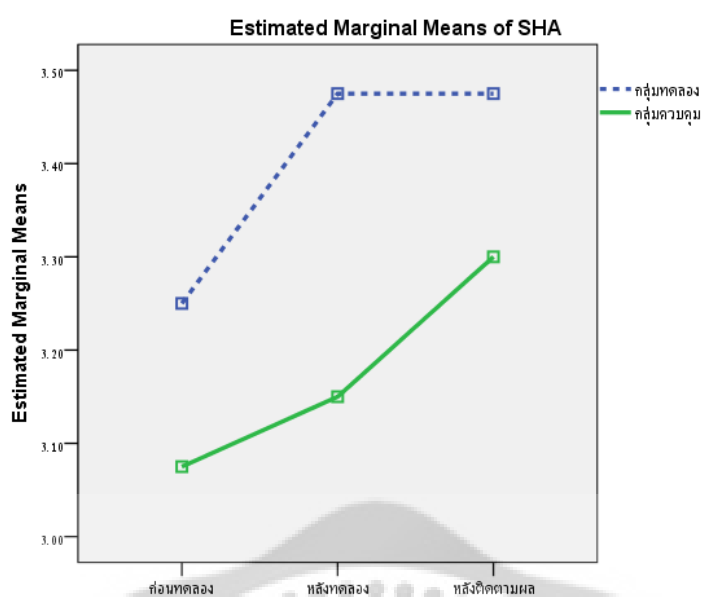
เพื่อให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอกราฟการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์ต่อผู้อื่นรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดังแสดงในภาพประกอบ 8 – 15

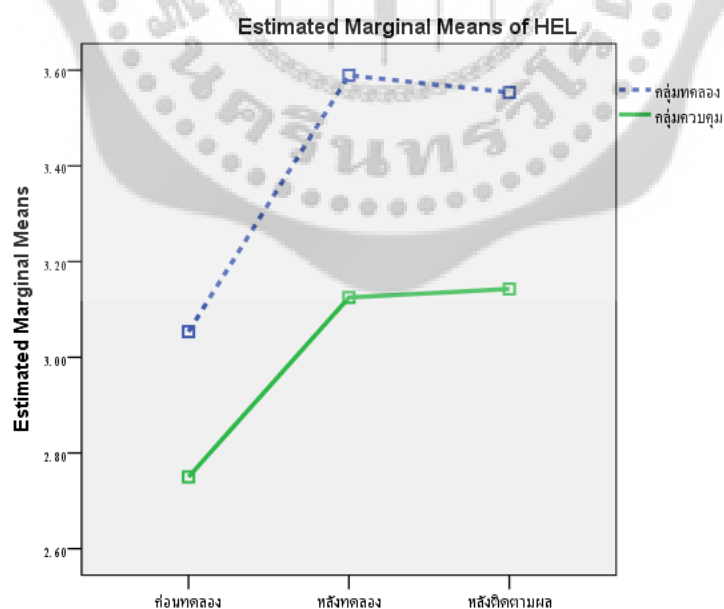
ภาพประกอบ 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

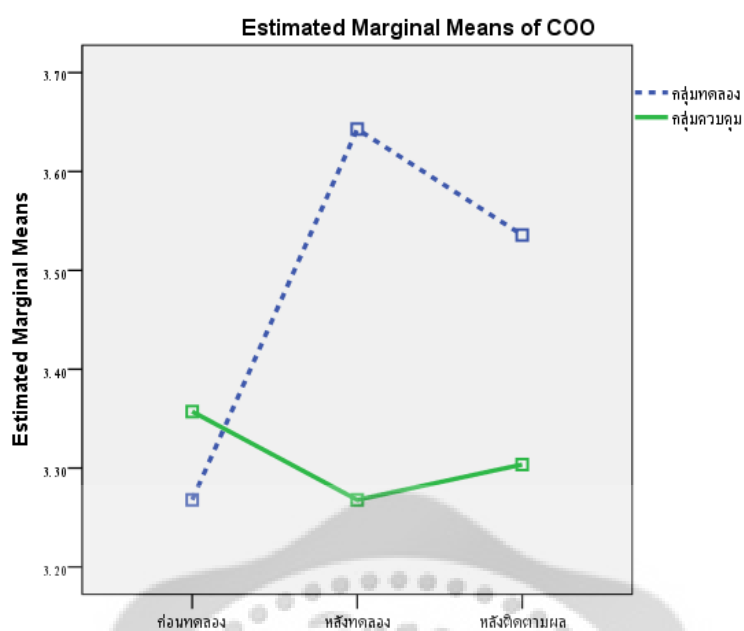
ภาพประกอบ 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

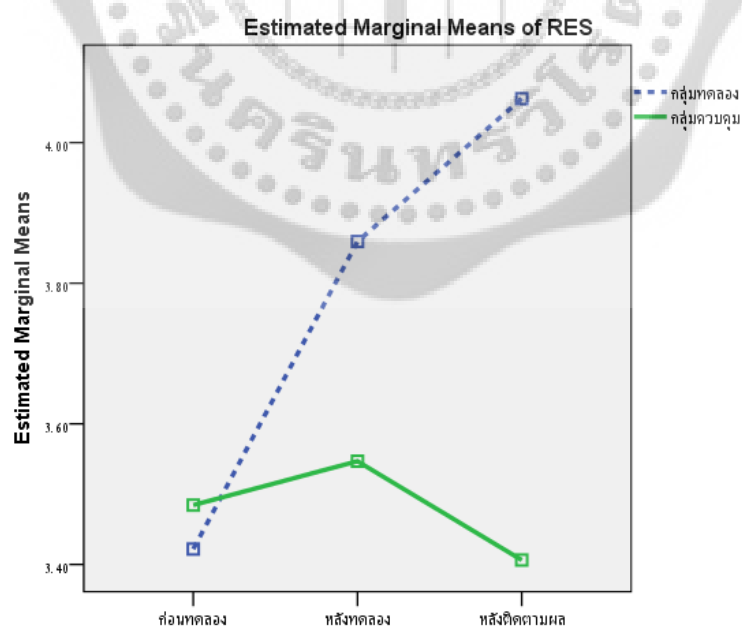
ภาพประกอบ 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปัน
สิ่งของแก่ผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

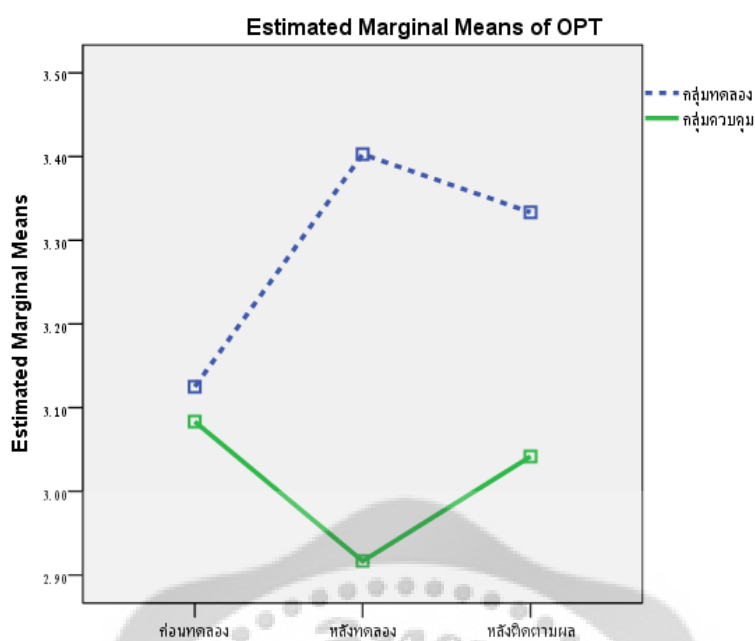
ภาพประกอบ 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือ
ผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

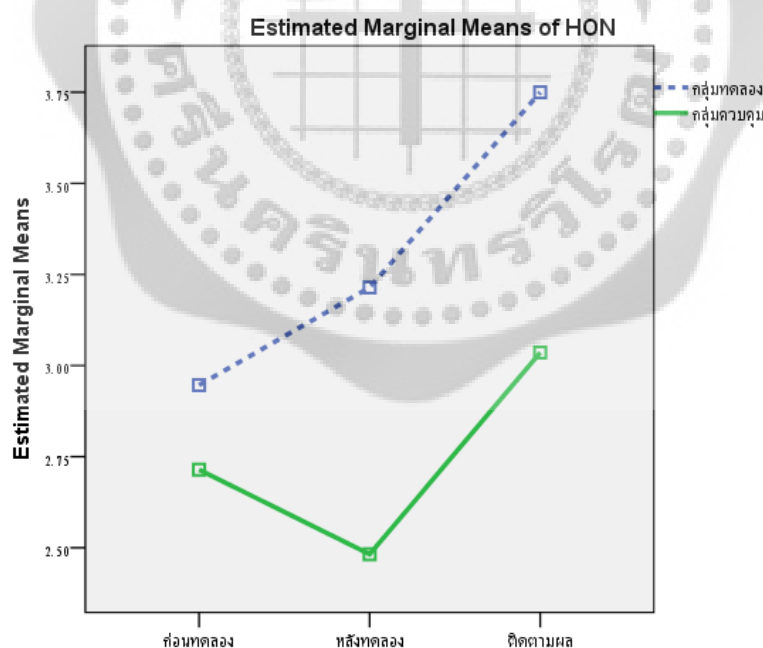
ภาพประกอบ 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ภาพประกอบ 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความซื่อสัตย์ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
2. เพื่อสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
3. เพื่อเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลแตกต่างกัน
2. คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคใต้ จำนวน 65,104 คน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคใต้ จำนวน 1,080 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้มาจากการพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา สอบถามความสนใจในการเข้าร่วมการทดลองจำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน โดยกลุ่มทดลองเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ประกอบด้วย

- 1.1 คุณลักษณะด้านการอุทิศตน
- 1.2 คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร
- 1.3 คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น
- 1.4 คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
- 1.5 คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
- 1.6 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม
- 1.7 คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี
- 1.8 คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

2. ตัวแปรที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ การใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
2. โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

การดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1. แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อทราบถึงแนวคิด ทฤษฎี ความหมาย และองค์ประกอบต่างๆ ของคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

1.2 สืบหาความคิดเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยใช้ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 15 คน ได้แก่ นักเรียน 5 คน ครูอาจารย์ 4 คน ผู้ปกครอง 3 คน และนักวิชาการ 3 คน ประกอบกับการใช้แบบสอบถามปลายเปิดกับนักเรียนที่กำลังเรียนในระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จากโรงเรียนวรนาธิเฉลิม อำเภอมือง จังหวัดสงขลา โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา อำเภอมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งหมด 130 คน และครูจำนวน 30 คน แล้วนำคำตอบดังกล่าว มาวิเคราะห์ แจกแจงความถี่เพื่อสรุปถึงคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

1.3 เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการและองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการประมวลข้อมูลที่ได้จากการทบทวนเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้คำถามปลายเปิด และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน มากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ และโครงสร้างของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการอุทิศตน 2) คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร 3) คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของ แก่ผู้อื่น 4) คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 5) คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 6) คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 7) คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และ 8) คุณลักษณะ ด้านความซื่อสัตย์

1.4 สร้างข้อคำถามแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ในภาคใต้ ด้วยข้อความที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อ ผู้อื่นทั้ง 8 องค์ประกอบ ตามนิยามเชิงปฏิบัติการ โดยนำแบบวัดระดับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้วย การรายงานตนเอง (The self report altruism scale) ของรัชตัน คริสจอร์น และ เฟคเคน (Rushton; Chrisjohn; & Fekken. 1981: 293 – 302) เป็นฐานแนวคิดในการสร้างแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่น ซึ่งเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด ส่วนใหญ่ จริง จริงปานกลาง จริงน้อย ไม่จริงเลย

1.5 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่สร้างขึ้นเสร็จแล้ว จำนวน 80 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกกุล, รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ไชยพันธ์, รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภวดี บุญญวงศ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิวัฒน์ เมฆขจร,

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์วัลย์ ภิญญาศุภสิทธิ์ และอาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่ (ภาคผนวก ก) เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด

1.6 นำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้ออยู่ระหว่าง 0.625 – 1.0

1.7 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว จำนวน 59 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสงขลาวิทยาคม ซึ่งไม่ใช่ นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแต่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.8 นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .200 ขึ้นไป จำนวน 58 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .200 – .664 (ภาคผนวก ค)

1.9 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ทั้งฉบับและรายด้าน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .940 ซึ่งแสดงว่า แบบวัดมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง ส่วนค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารายด้านในแต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วยคุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .760, .727, .658, .773, .789, .838, .846 และ .716 ตามลำดับ

1.10 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 1,080 ฉบับ เพื่อนำมาใช้แสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

2. โมเดลการให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ มีลำดับขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคของการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อที่จะสามารถเลือกและนำเทคนิคเฉพาะของแต่ละทฤษฎีที่มีความสอดคล้อง และสามารถนำมาพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ในแต่ละองค์ประกอบโดยการให้คำปรึกษากลุ่มได้

2.2 เลือกทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดยิบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จัก และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง

2.3 กำหนดและออกแบบกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีความเหมาะสมกับการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ และสอดคล้องกับองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2.4 ดำเนินการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่เห็นว่ามีเหมาะสมและสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

2.5 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพของโมเดลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจนวนิชย์ ภิญโญสุสสิทธ์, อาจารย์ ดร.มุกข์ดา ผดุงยาม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิ์พันธ์ พานิช และ อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์ (แสดงในภาคผนวก ก) ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของความสอดคล้องทั้งในด้านวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8 – 1.0 (แสดงในภาคผนวก ง)

2.6 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.7 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ ทักษิณ จังหวัดสงขลา จำนวน 8 คน ที่ไม่ใช่ในกลุ่มตัวอย่าง แต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องของโมเดลจากการทดลองใช้ในเดือนธันวาคม 2555 แล้วนำโมเดลมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งให้มีความเหมาะสมก่อนนำโมเดลไปใช้ในการทดลองจริงกับกลุ่มทดลอง

2.8 นำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ไปดำเนินการให้คำปรึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลอง มีสมาชิกจำนวน 8 คน โดยให้คำปรึกษากลุ่มสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 – 1.30 ชั่วโมง เป็นเวลา 7 สัปดาห์ จำนวน 13 ครั้ง

2.9 หลังการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งสุดท้ายสิ้นสุดลง ผู้วิจัยนำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองทั้ง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ตอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง

2.10 หลังการให้คำปรึกษากลุ่มทดลองสิ้นสุดลงเป็นระยะเวลา 1 เดือน ผู้วิจัยนัดหมายสมาชิกกลุ่มทั้ง 8 คน และกลุ่มควบคุม 8 คน ในวันที่ 19 มีนาคม 2556 เพื่อมาทำการตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคได้อีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในระยะหลังการติดตามผล

2.11 นำคะแนนที่ได้จากแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคได้อีก ก่อนการให้คำปรึกษา หลังการให้คำปรึกษา และหลังการติดตามผล มาวิเคราะห์และสรุปผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคได้อีก ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 18 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

1.2 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคได้อีกไปทดลองใช้กับนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสงขลาวิทยาคม ที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยจริง จำนวน 100 คน

1.3 นำแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคได้อีก ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาด้วยตนเอง จำนวนทั้งสิ้น 1,080 ฉบับ ได้แบบวัดที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 1,044 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.6

2. ขั้นการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคได้อีกโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

2.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไปยังผู้บริหารโรงเรียน นวมินทราชูทิศ ทักษิณ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย

2.2 ดำเนินการทดลอง โดยการนำโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคได้อีกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มกับสมาชิกกลุ่มทดลอง จำนวนทั้งสิ้น 13 ครั้ง ในระยะเวลา 7 สัปดาห์ ระหว่างวันที่ 4 มกราคม 2556 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2556 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ

2.3 ให้สมาชิกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ อีกครั้งหลังจากการทดลองสิ้นสุดลงแล้ว เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลที่เป็นคะแนนหลังการทดลอง

2.4 นัดหมายให้สมาชิกกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ซ้ำอีกครั้ง ภายหลังจากที่การทดลองสิ้นสุดลงเป็นระยะเวลา 1 เดือน ในวันที่ 19 มีนาคม 2556 ใช้เป็นคะแนนในระยะติดตามผล เพื่อดูถึงความคงทนของพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มาดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
2. วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน
3. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยรวมและรายด้านของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
5. วิเคราะห์ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทาง วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบแบบวัดซ้ำชนิดทางเดียว และวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำชนิดสองทางแบบ One Between and Two Within Design
7. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่และการทดสอบภายหลังของค่าเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยรวมและรายองค์ประกอบ ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลด้วยวิธี Least Significant Differences (LSD)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 ค่าสถิติพื้นฐานขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และคะแนนเฉลี่ยของตัวชี้วัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.23 – 4.40 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง

1.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ พบว่า ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการอุทิศตน 2) คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร 3) คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น 4) คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 5) คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 6) คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 7) คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และ 8) คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

1.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 การทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน จากค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากหลายค่าร่วมกันได้แก่ ค่าไค-สแควร์ ($\chi^2 = 362.458$, $df = 321$, $p = .055$) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square : χ^2/df) มีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าน้อยกว่า .05 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย (RMSEA) มีค่าน้อยกว่า .05 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR) มีค่าน้อยกว่า .05 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เข้าใกล้ 1 และมากกว่า .90 แสดงให้เห็นว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการอุทิศตน 2) คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร 3) คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น 4) คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 5) คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 6) คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 7) คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และ 8) คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ โดยพิจารณาค่าต่อไปนี้ประกอบ

1.3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนในภาพรวม มีค่าอยู่ระหว่าง .735 ถึง .945 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกคู่ โดยพบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นกับองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นมีความสัมพันธ์กันสูงที่สุดเท่ากับ .945 รองลงมาคือคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นเท่ากับ .906 ในขณะที่คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์กับคุณลักษณะด้านการอุทิศตน มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำที่สุดเท่ากับ .603

1.3.3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน พบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.856 ถึง 0.981 และมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ โดยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุดเท่ากับ 0.981 รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.963 ในขณะที่คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดเท่ากับ 0.856 โดยที่ค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ของแต่ละองค์ประกอบ มีความแปรผันอยู่ระหว่างร้อยละ 73.30 ถึง 96.20 โดยพบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น มีความแปรผันมากที่สุดคือ ร้อยละ 96.20 รองลงมาคือ คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมีความแปรผันร้อยละ 92.80 ในขณะที่คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทรมีความแปรผันน้อยที่สุดคือร้อยละ 73.30

2. ผลของการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ได้แก่ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นใน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นการให้คำปรึกษา ขั้นดำเนินการการให้คำปรึกษา และขั้นสรุปหรือขั้นยุติการให้คำปรึกษา โดยผู้วิจัยดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม 2 ครั้งต่อหนึ่งสัปดาห์ จำนวนทั้งสิ้น 13 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละประมาณ

1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที และโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มได้รับการตรวจสอบคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของความสอดคล้องทั้งในด้านวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.83 – 1.0

3. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

3.1 การวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลพบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ซึ่งอยู่ในระดับสูง และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ซึ่งอยู่ในระดับสูง ส่วนคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของนักเรียนกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และหลังการติดตามผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

ผลการวิเคราะห์ พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวมที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การทดลองโดยใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม สามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลองได้

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ภายในกลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังการทดลองกับหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองให้ดีขึ้น และมีความคงทนของผลจากการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล

จากการวิเคราะห์ผลเฉพาะกลุ่มเป็นรายองค์ประกอบโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำชนิดทางเดียว พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น รายองค์ประกอบที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลอง มีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ส่วนองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.2 การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลอง ที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ส่วนการวิเคราะห์คะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวม และรายองค์ประกอบของกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่า ไม่แตกต่างกันจากก่อนการทดลอง แสดงว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ มีการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไม่ต่างกันในทุกช่วงเวลา

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1.1 จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ พบว่า ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการอุทิศตน 2) คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร 3) คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น 4) คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 5) คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 6) คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 7) คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และ 8) คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ และสามารถยืนยันได้ว่า แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ซึ่งสามารถวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนได้ โดยผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ สตาบ และคณะ (Staub; et al. 1984: 273) ที่ได้อธิบายถึงลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่า มีลักษณะของการเอื้ออาทร การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น การช่วยเหลือ

ผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม และชื่อเสียง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของโอลิเนอร์ (Oliner. 1999: Online) ที่ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในกลุ่มบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ 6 กลุ่ม พบว่า ผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมีลักษณะต่างๆ เช่น เป็นผู้ที่ได้รับแบบอย่างที่ดีจากผู้ปกครอง มีจิตใจอาสาสมัคร (อุทิศตน) มีความกล้าหาญ มีความเอื้ออาทรผู้อื่น มีความใส่ใจผู้อื่น มีศีลธรรม ยึดหลักศาสนา ไม่ปรารถนาเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ มีความเคารพตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม พึงพอใจในตนเอง รักความยุติธรรม เชื่อว่า ทุกอย่างแก้ไขได้ (มองโลกในแง่ดี) ใส่ใจในการทำงานร่วมกัน ชื่อสัตย์ รู้สึกว่าการช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ต้องการช่วยเหลือชุมชน ต้องการความใกล้ชิด ต้องการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรัชตัน (Rushton. 1980: 7) สเตรเยอร์ (Rushton; & Sorrentino. 1981: 333 – 340; citing Strayer; et al. 1979) และ รามาสวามี และ เบอร์กิน (Ramaswamy; & Bergin. 2009: Online) ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย การเอื้ออาทร การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น และการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

1.2 ค่าสถิติพื้นฐานขององค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนพบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และคะแนนเฉลี่ยของตัวชี้วัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.23 – 4.40 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้น นอกจากนักเรียนจะเรียนรู้ทางด้านวิชาการแล้ว การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมก็เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทางโรงเรียนต้องดำเนินการควบคู่กันไปกับด้านวิชาการ ทั้งนี้เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเป็นคนดี เก่ง มีความสุข อันเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทางโรงเรียนดำเนินการ มีวัตถุประสงค์มุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทั้งสิ้น จากการจัดกิจกรรมที่เป็นประจำและต่อเนื่อง ย่อมส่งผลให้นักเรียนซึมซับสิ่งที่ตั้งตามด้านคุณธรรมจริยธรรมได้บ้าง จึงส่งผลให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2553: 3) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับจุดเน้นการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลด้านการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้ความสำคัญและขับเคลื่อนการทำงานในเรื่องของการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณภาพผู้ศึกษาในประเด็นของการปลูกฝังคุณธรรมและจิตสำนึกประชาธิปไตย เน้นการปลูกฝังเรื่องการเมืองมีวินัย การแบ่งหน้าที่การทำงาน จิตอาสา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความเสียสละ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2556: ออนไลน์)

1.3 การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ มีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 การทดสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน จากค่าดัชนีทดสอบโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองของ

คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากหลายค่าร่วมกัน ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ (Chi-square = 362.45, df = 32, p = .055) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-square : Chi-square/df = 1.29) ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 2 ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR = .0112) มีค่าน้อยกว่า .05 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย (RMSEA = .0112) มีค่าน้อยกว่า .05 และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (SRMR = .0234) มีค่าน้อยกว่า .05 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI = .979) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI = .965) มีค่าเข้าใกล้ 1 และมากกว่า .90 ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ นงลักษณ์ วิรัชชัย (2537: 45; อ้างอิงจาก Joreskog, G. Karl; & Sorbom, Dag. 1989) ที่กล่าวว่า ถ้าค่าไค-สแควร์ ที่มีค่าต่ำมาก และยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร โมเดลก็มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบกับค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) และดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเฉลี่ย (RMSEA) ยังมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากเท่าไร แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI) และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ควรจะมีค่าเข้าใกล้ 1 และมากกว่า .90 แสดงถึงความเหมาะสมพอดีของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นได้ว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนมี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะด้านการอุทิศตน 2) คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร 3) คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น 4) คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น 5) คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น 6) คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม 7) คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี และ 8) คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด แสดงให้เห็นความสำคัญขององค์ประกอบด้านคุณลักษณะการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นคือ การที่นักเรียนจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซาฟเฟอร์ (Shaffer. 2008: 325) ที่ระบุว่า การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้อื่น ซึ่งแสดงออกผ่านทางกรกระทำเพื่อสังคม ได้แก่ การแบ่งปัน การทำงานร่วมกัน และการให้ความช่วยเหลือ และสอดคล้องกับคำกล่าวของรัสตัน (Rushton. 1980: 7) ที่ได้กล่าวถึงรูปแบบกิจกรรมของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ที่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการบริจาคหรือการแบ่งปันสิ่งของที่เป็นวัตถุ เช่น แบ่งของใช้ส่วนตัวให้แก่ผู้อื่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สเตรเยอร์ และคณะ (Rushton; & Sorrentino. 1981: 333 – 340; citing Strayer; et al. 1979) ที่ได้อธิบายถึงกิจกรรมของพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งได้จากการสังเกตในระหว่างการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียน กิจกรรมที่สามารถสังเกตได้คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งของ ได้แก่ การให้ การแบ่งปัน การแลกเปลี่ยน

2. การสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งผลของการทดสอบคุณภาพของโมเดลด้วยวิธีการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของความสอดคล้องทั้งในด้านวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการ และการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.83 – 1.0 แสดงว่า โมเดลผ่านเกณฑ์การตรวจสอบเนื่องจากค่าดัชนีความสอดคล้องควรมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

2.1 โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดกรอบแนวคิดของ สตาบ และคณะ (Staub; et al. 1984: 273) ที่กล่าวว่า ลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้น จะมีลักษณะของการเอื้ออาทร การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม และซื่อสัตย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โอลิเนอร์ (Oliner. 1999: Online) ที่ทำการศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ในกลุ่มบรรเทาสาธารณภัยต่างๆ 6 กลุ่ม พบว่า ผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นจะมีลักษณะต่างๆ หลายด้านด้วยกัน ได้แก่ เป็นผู้ที่ได้รับแบบอย่างที่ดีจากผู้ปกครอง มีจิตอาสาสมัคร (อุทิศตน) มีความกล้าหาญ มีความเอื้ออาทรผู้อื่น มีความใส่ใจผู้อื่น มีศีลธรรม ยึดหลักศาสนา ไม่ปรารถนาเห็นผู้อื่นเป็นทุกข์ มีความเคารพตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม พึงพอใจในตนเอง รักความยุติธรรม เชื่อว่าทุกอย่างแก้ไขได้ (มองโลกในแง่ดี) ใส่ใจในการทำงานร่วมกัน ซื่อสัตย์ รู้สึกรู้ว่าการช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ต้องการช่วยเหลือชุมชน ต้องการความใกล้ชิด ต้องการพัฒนาตนเอง และยังสอดคล้องกับ รัชตัน และ รามาสวามี และ เบอร์จัน (Rushton. 1980: 7; Rushton; Sorrentino. 1981: 333 – 340; citing Strayer; et al. 1979; Ramaswamy; & Bergin. 2009: Online) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ซึ่งประกอบด้วย การเอื้ออาทร การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น การช่วยเหลือผู้อื่น และการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถามปลายเปิด พบว่า ผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นจะมีลักษณะโดยรวมเป็นผู้ที่อุทิศตน เอื้ออาทร แบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น รับผิดชอบต่อสังคม มองโลกในแง่ดี และซื่อสัตย์ อีกทั้งยังได้มีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทางสถิติ สามารถยืนยันองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ดังนั้นจึงทำให้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มนี้ สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ได้

2.2 รูปแบบและวิธีการในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ตามแนวคิดของ คอร์เร้ (Corey. 2004: 6) ที่กล่าวไว้ว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นหนทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเปลี่ยนแปลง เจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง โดยสมาชิกกลุ่มจะได้รับประโยชน์จากการเข้ากลุ่มคือ สมาชิกกลุ่มสามารถสำรวจรูปแบบของการสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และประโยชน์อีกประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มสามารถอภิปรายถึงการรับรู้ที่มีต่อกันและกัน และได้รับข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ ในการมองตนเองจากสายตาของสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วยบรรยากาศของความเข้าใจกันและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีความเต็มใจที่จะสำรวจปัญหาต่าง ๆ ของตนเอง เมื่อสมาชิกบรรลุถึงความรู้สึกในการมีส่วนร่วมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้ว สมาชิกกลุ่มจะสามารถเรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม ความเอาใจใส่ และกล้าแสดงความคิดเห็น อันจะนำไปสู่การทดลองแสดงพฤติกรรมทางเลือกต่าง ๆ ในกลุ่ม นอกจากสมาชิกกลุ่มจะได้รับกำลังใจให้แสดงพฤติกรรมในห้องให้คำปรึกษาแล้ว สมาชิกยังจะได้รับคำแนะนำถึงวิธีการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ เกิดภาพที่ชัดเจนมากขึ้นว่าตนเองต้องการที่จะเป็นบุคคลเช่นไร และเข้าใจในสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการที่จะเป็นบุคคลที่ตนเองต้องการที่จะเป็นได้

นอกจากนั้นบรรยากาศของการให้คำปรึกษากลุ่ม ยังเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับวัยรุ่นกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จัดว่า เป็นวัยรุ่นตอนต้นหรือวัยแรกรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเองและต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ดังนั้นเด็กในวัยนี้ จึงเต็มใจที่จะฟังพยายามเข้าใจ และยอมรับความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะจากเพื่อนรุ่นเดียวกันมากกว่าผู้ใหญ่ และพร้อมที่จะนำแนวคิดจากเพื่อนรุ่นเดียวกันไปปฏิบัติ บรรยากาศของกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ปลอดภัย ไว้วางใจสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีโอกาสดำเนินการแสดงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม และทดลองแสดงพฤติกรรมบางอย่าง ตลอดจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คอร์เร้ (Corey. 2004: 5 – 7) ที่ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มมีความเหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะเด็กจะมีโอกาสในการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ขัดแย้ง สำรวจความสงสัยในตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ต่อสิ่งที่มีความสนใจร่วมกันกับเพื่อนสมาชิกกลุ่ม นอกจากนั้นเด็กยังสามารถตั้งคำถามได้อย่างเปิดเผยเกี่ยวกับค่านิยม และสามารถปรับเปลี่ยนค่านิยมของตนเองได้ด้วย ในขณะที่เด็กยังสามารถเรียนรู้วิธีการในการสื่อสารกับเพื่อนสมาชิกกลุ่ม ได้รับประโยชน์จากการเป็นตัวแทนของผู้นำกลุ่ม และสามารถพิสูจน์ความจริงด้วยความรู้สึกปลอดภัย และตรวจสอบข้อจำกัดของตนเองได้อีกด้วย คุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของการให้คำปรึกษากลุ่มอีกประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มจะมีโอกาสในการสร้างประโยชน์ร่วมกันเพื่อความมั่งคั่งของกันและกัน มีโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม ด้วยการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยซึ่งกันและกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การทำความเข้าใจตนเองและการยอมรับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เจคอปส์ แมสสัน และ ฮาร์วิลล์ (Jacobs, Masson; & Harvill. 2002: 358 – 359) ที่กล่าวว่า ช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่ต้องประสบกับความยุ่งยาก การให้คำปรึกษากลุ่มจะสามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านเอกลักษณ์

ความสนใจทางเพศ และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเพื่อน บิดามารดา และโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษากลุ่มเห็นว่า วัยรุ่นมักจะฟังเพื่อนๆ มากกว่าผู้ใหญ่ ดังนั้นกลุ่มจึงสามารถส่งเสริมให้เกิดเกิดการเรียนรู้และการสำรวจตนเองได้

2.3 การกำหนดความถี่และระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการกำหนดจำนวนครั้ง และระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่ม ตามข้อเสนอแนะของคอร์เรและคอร์เร (Corey; & Corey. 2006: 85) และ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2545: 45) ที่กล่าวว่า ในการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับเด็กและวัยรุ่นนั้น ควรจัดกลุ่มมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ หากพบกันเพียงหนึ่งครั้งต่อหนึ่งสัปดาห์ จะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ต่อเนื่อง ถ้ามีปัญหารุนแรงก็ไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้ทันที หากพบกันมากกว่า 2 ครั้งต่อหนึ่งสัปดาห์ อาจพบว่า ผู้มีปัญหา ยังไม่ได้ทดลองแก้ปัญหาต่างๆ ตามที่กลุ่มเสนอแนะ การพบกันในแต่ละครั้งใช้เวลาครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมงถึง 1 ชั่วโมง 30 นาที เพราะจะช่วยให้สมาชิกทุกคนได้มีเวลาเพียงพอสำหรับการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา ถ้าใช้เวลาน้อยกว่า 1 ชั่วโมงต่อครั้ง อาจพบว่า เวลาไม่เพียงพอสำหรับสมาชิกทุกๆ คน ที่จะได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนเอง ในทางตรงกันข้าม ถ้าใช้เวลามากกว่า 2 ชั่วโมง อาจทำให้สมาชิกรู้สึกเบื่อหน่ายหรือเหน็ดเหนื่อยจนไม่อยากอยู่ในกลุ่มต่อไป

2.4 การเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาประยุกต์ใช้ในการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ โดยผู้วิจัยพิจารณาตามแนวคิดของ คอร์เร (Corey. 2004: 457 – 458) ที่ได้เสนอการสร้างโมเดลโดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มโดยยึด 3 ปัจจัย คือ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนทั้ง 8 องค์ประกอบ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ เทคนิคการตั้งคำถาม เทคนิคการสะท้อน และเทคนิคการสรุปความ เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ และเทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์การรู้คิด โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการเสริมแรง และเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคแบบฝึกหัดการตระหนักรู้ เทคนิคการใช้การจินตนาการ และเทคนิคการคิด-รู้สึก ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผลอารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการกำหนดข้อดีและข้อเสีย เทคนิคการจินตนาการทางอารมณ์ และเหตุผล เทคนิคการสอนทฤษฎี A-B-Cs เทคนิคการโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล และเทคนิคการสอนการพูดกับตนเองเพื่อการแก้ไขปัญหา และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้กิจกรรม “เธอเป็นใคร” ร่วมด้วยในการเริ่มสร้างสัมพันธภาพในกลุ่มการให้คำปรึกษา

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่ต้องการพัฒนา และมีการกำหนด

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างเป็นระบบ และผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จึงทำให้สามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ได้ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

3. การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

จากความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 3 คือ เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลัง การติดตามผล และข้อ 4 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวมที่ได้จากการวัด ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ภายในกลุ่มทดลอง พบว่า คะแนนของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยรวมของกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล แตกต่างจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่หลังการทดลองกับหลังการติดตามผล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า การใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มทดลองให้ดีขึ้น และมีความคงทนของผลจากการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การทดลองโดยใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่ม สามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของกลุ่มทดลองได้ ดังที่ สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2549: 371) เฟลด์แมน (Feldman. 1998: 284 – 289) เพร์รี และ บัสซี (Perry; & Bussey. 1984: 240) นักจิตวิทยาคนสำคัญ กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ โดยได้เสนอแนะแนวทางในการปลูกฝังและพัฒนาในหลายแนวทาง เช่น การใช้ตัวแบบประเภทต่างๆ การใช้การเสริมแรง การสั่งสอน และการให้เหตุผล ฯลฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิธีการต่างๆ เหล่านี้เป็นเทคนิควิธีการที่มีใช้อยู่ในทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ที่ผู้วิจัยนำมาใช้พัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองที่ผู้วิจัยพบว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นหนทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง สอดคล้องกับคำกล่าวของ คอร์เร้ (Corey. 2004: 6) ที่ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาว่า สมาชิกกลุ่มจะได้รับประโยชน์จากการเข้ากลุ่มคือ สมาชิกกลุ่มสามารถสำรวจรูปแบบของการสัมพันธ์กับผู้อื่น และ

เรียนรู้ทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้รับกำลังใจให้แสดงพฤติกรรม ได้รับคำแนะนำถึงวิธีการในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ เกิดภาพที่ชัดเจนมากขึ้นว่า ตนเองต้องการที่จะเป็นบุคคลเช่นไร และเข้าใจในสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคต่อการที่จะเป็นบุคคลที่ตนเองต้องการที่จะเป็นได้ นอกจากนั้น ยังสามารถตั้งคำถามได้อย่างเปิดเผยเกี่ยวกับค่านิยม และสามารถปรับเปลี่ยนค่านิยมของตนเองได้ด้วย ได้รับประโยชน์จากการเป็นตัวแทนของผู้ในกลุ่ม และสามารถพิสูจน์ความจริงด้วยความรู้สึกที่ปลอดภัย และสามารถตรวจสอบข้อจำกัดของตนเองได้อีกด้วย คุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของการให้คำปรึกษากลุ่มอีกประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มจะมีโอกาสในการสร้างประโยชน์ร่วมกัน เพื่อความงอกงามของกันและกัน มีโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม ด้วยการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยซึ่งกันและกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การทำความเข้าใจตนเอง และการยอมรับตนเองและผู้อื่น

นอกจากนั้น บรรยายการให้คำปรึกษากลุ่มยังเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับวัยรุ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดว่า เป็นวัยรุ่นตอนต้นหรือวัยแรกรุ่น ตามเกณฑ์การกำหนดช่วงอายุของ เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์ (2549: 181) ที่ได้ระบุว่า วัยรุ่นตอนต้นหรือวัยแรกรุ่น จะมีช่วงอายุระหว่าง 11 – 14 ปี เป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง และต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2553: 337 – 339) กล่าวถึง พัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยนี้ว่า เด็กในช่วงนี้เต็มใจที่จะฟัง พยายามเข้าใจและยอมรับความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะจากเพื่อนรุ่นเดียวกันมากกว่าผู้ใหญ่ และพร้อมที่จะนำแนวคิดจากเพื่อนรุ่นเดียวกันไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คอร์เร (Corey. 2004: 5 – 7) ที่ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม มีความเหมาะสมสำหรับวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะเด็กจะมีโอกาสในการแสดงออกถึงความรู้สึกที่ขัดแย้ง สำรวจความสงสัยในตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ต่อสิ่งที่มีความสนใจร่วมกันกับเพื่อนสมาชิกกลุ่ม บรรยายการของกลุ่มทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง ปลอดภัย ไว้วางใจสมาชิกคนอื่นภายในกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีโอกาสดำเนินการความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม และทดลองแสดงพฤติกรรมบางอย่าง ตลอดจนสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนั้นโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มที่สอดคล้องกับองค์ประกอบที่ต้องการพัฒนาทั้ง 8 องค์ประกอบ และมีการกำหนดขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างเป็นระบบ และมีการตรวจสอบคุณภาพของโมเดลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้โมเดลมีคุณภาพมากพอที่จะสามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ได้ ทั้งด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำตามแนวคิดของ คอร์เร (Corey. 2004: 457 – 458) ที่ได้ให้ข้อเสนอในการสร้างโมเดลด้วยการบูรณาการทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยยึด 3 ปัจจัยคือ ความคิด ความรู้สึก และการกระทำ สอดคล้องกับข้อมูลของนักเรียนกลุ่มทดลองและของครูแนะแนวจากการให้สัมภาษณ์ภายหลังการสิ้นสุดการให้คำปรึกษา ซึ่งได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ไม่คิดว่าการเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาจะสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

อะไรได้เท่าไร แต่ตอนนี้ต้องเปลี่ยนความคิด เพราะสังเกตเห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของนักเรียนที่เข้ากลุ่มได้อย่างชัดเจน

ครูแนะแนวให้ข้อมูลว่า “เมื่อก่อนจะเห็นได้ว่านักเรียนจะไม่ค่อยให้การช่วยเหลือผู้อื่น ต้องขอร้องหรือบอกให้ทำถึงจะทำ แต่หลังจากเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาแล้ว สังเกตเห็นว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเองไปในทางที่ดีขึ้น มีการให้ความช่วยเหลือเพื่อนและครูมากขึ้น โดยที่ไม่ต้องขอร้องหรือบอกให้ทำ เช่น ถ้าเขาเห็นครูเดินถือของมาจะรีบวิ่งเข้ามาช่วยทันที”

นักเรียนให้ข้อมูลว่า “รู้สึกได้เลยว่าตัวเองเปลี่ยนไป เพราะเมื่อเห็นใครเดือดร้อนหรือต้องการความช่วยเหลือ จะรีบเข้าไปช่วยเหลือทันทีถึงแม้บางครั้งอาจจะทำได้ไม่ดีนัก แต่ก็ทำด้วยความเต็มใจเพราะได้กำลังใจจากกลุ่ม และรู้สึกดีมากที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น”

จากการวิเคราะห์ผลเฉพาะกลุ่มเป็นรายองค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำชนิดทางเดียว พบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ ต่อสังคม และคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ ส่วนองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า มีความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างรายองค์ประกอบของกลุ่มทดลองดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น โดยนักเรียนมีคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างเห็นได้ชัด และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้พิจารณาทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน โดยแยกตามองค์ประกอบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการอุทิศตน พบว่า หลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการอุทิศตนเพิ่มขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน แสดงว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการอุทิศตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้จักโดยใช้เทคนิคตัวแบบ เป็นกระบวนการ ซึ่งสมาชิกกลุ่มเรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบจากตัวแบบนั้น ทำให้สมาชิกกลุ่มสังเกตเห็นและรับรู้พฤติกรรมที่เป็นการอุทิศตนเพื่อผู้อื่นของตัวแบบ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ด้วยความมั่นใจ สอดคล้องกับแนวคิดของ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Bandura. 1986: 177) ที่กล่าวว่า การแสดงพฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการสังเกตจากตัวแบบ

และจากการที่ผู้วิจัยใช้เทคนิคแบบฝึกหัดการตระหนักรู้ ทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความชัดเจนในความคิด และความรู้สึกที่มีต่อการอุทิศตนของตนเอง ร่วมกับการที่ผู้วิจัยให้การเสริมแรงกับสมาชิกทำให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในความคิดที่เหมาะสมของตนเอง จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการอุทิศตนของตนเองในระดับสูงขึ้นได้

ผลที่พบยังสอดคล้องกับข้อมูลหลังการให้คำปรึกษา โดยนักเรียนรายงานตนเองว่า ได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้ในชีวิตจริง โดยเริ่มจากการอุทิศตนเองกับเพื่อน ครู และคนในครอบครัว เช่น “ช่วยครูทำความสะอาดห้องเรียนจนเสร็จ ถึงแม้ว่าต้องเหนื่อยมาก” จากนั้นไปจะทำอย่างสม่ำเสมอ เพราะคิดว่าการกระทำที่เป็นการอุทิศตนเป็นสิ่งที่สำคัญ ทำให้คนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจแก่ตนเองที่ได้ทำความดี จากการพูดคุยของสมาชิก สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากการประสบการณ์การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษา

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษา ที่พบว่า มีสมาชิกบางคนที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ เกี่ยวกับการกระทำที่เป็นการอุทิศตนเพื่อผู้อื่นที่ว่า “คนที่อุทิศตนเพื่อผู้อื่นบางครั้งก็เป็นคนโง่ เพราะจะโดนคนอื่นเอาเปรียบเสมอ” โดยสมาชิกมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกลุ่มตลอดจน มีการช่วยคิดแก้ปัญหา ให้การแนะนำ จนสมาชิกคนนั้นแสดงอาการยอมรับและเปลี่ยนความคิดในที่สุด โดยสรุปว่า “ตนเองควรทำพฤติกรรมการอุทิศตน เพราะนอกจากจะได้ช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว ยังทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ถึงแม้ใครจะมองหรือคิดว่าตนเองโง่ก็ตาม แต่หากทำแล้วตนเองสบายใจ และช่วยเหลือผู้อื่นได้ก็ควรทำ” ผู้วิจัยให้การเสริมแรงและให้กำลังใจกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในความคิดที่เหมาะสมของตนเอง จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากการประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร พบว่า หลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเอื้ออาทรเพิ่มขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการเอื้ออาทรของสมาชิกกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทรให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนา ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ทำให้สมาชิกสามารถรับรู้ เข้าใจ ความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคล และตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทรผู้อื่น โดยผู้วิจัยใช้สถานการณ์ที่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ทำให้สมาชิกสามารถรับรู้ และเข้าใจความรู้สึกของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นเสมือนว่าตนเองอยู่ในเหตุการณ์นั้นด้วย สอดคล้องกับคำกล่าวของ โบฮาร์ท และ กรีนเบิร์ก (Bohart; & Greenberg. 1997: 46) ที่กล่าวว่า คนที่เอื้ออาทรผู้อื่น จะมีพฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่น มีการแบ่งปันและเสียสละต่อผู้อื่น นอกจากนี้ ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด โดยใช้เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออก

ที่เหมาะสม โดยการให้สมาชิกแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ทำให้สมาชิกสามารถอธิบายความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ของผู้อื่น ด้วยการใช้คำพูดตามความคิดและจินตนาการ และตอบสนองด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมได้ ร่วมกับการใช้เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม โดยการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ทำให้สมาชิกสามารถแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการเอื้ออาทรของตนเองในระดับสูงขึ้นได้ ผลที่ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กรรณิกัร พันทอง (2550) ที่ได้ทำการศึกษาและพัฒนาความเห็นอกเห็นใจของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและการพัฒนาความเห็นอกเห็นใจของนักเรียนที่มีอายุตั้งแต่ 14 – 16 ปีบริบูรณ์ จำนวน 743 คน ผลการศึกษารูปได้ว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังเข้าร่วมโปรแกรมการช่วยเหลือตนเอง เพื่อพัฒนาความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้แล้วผลที่ได้ยังสอดคล้องกับข้อมูลของนักเรียนกลุ่มทดลองที่รายงานตนเองว่า ได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้ในชีวิตจริง โดยส่วนใหญ่สมาชิกนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้กับเพื่อนและคนใกล้ชิด โดยการใส่ใจคนอื่นมากขึ้น ซึ่งจะต่างจากเมื่อก่อนที่สมาชิกไม่ค่อยได้ใส่ใจคนอื่น ทำให้ไม่สามารถเข้าใจบุคคลนั้นๆ ได้อย่างแท้จริง โดยสมาชิกแสดงความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีของเพื่อนด้วยการใช้คำพูดและตอบสนองด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม เช่น ในสถานการณ์ที่เพื่อนทะเลาะกัน สมาชิกแสดงความรู้สึกและเห็นใจต่อสถานการณ์ของเพื่อนโดยพูดว่า “ใจเย็นๆ นะเพื่อน เอาไว้อารมณ์เย็นลงทั้งคู่ แล้วค่อยกลับไปคุยกันใหม่ด้วยเหตุผล ฉันคิดว่าพวกเธอคงปรับความเข้าใจกันได้” ต่างจากเมื่อก่อนที่สมาชิกไม่ค่อยได้แสดงออกถึงความรู้สึกและเห็นใจผู้อื่น เพราะรู้สึกเขินอาย และไม่เห็นความสำคัญที่จะต้องแสดงออก จากการพูดคุยของสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาของสมาชิก

จากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษา ยังทำให้ผู้วิจัยพบข้อมูลที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้างต้น โดยพบว่า มีสมาชิกบางคนที่ไม่สามารถแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ เพราะรู้สึกเขินอายที่จะต้องพูดและแสดงออก เนื่องจากเป็นสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน ผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกร่วมกันให้กำลังใจ และช่วยกันแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะถึงการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นที่เหมาะสมแก่เพื่อนสมาชิกคนนี้ ประกอบกับการที่สมาชิกได้เห็นตัวอย่างจากเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ในการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น ทำให้สมาชิกที่ไม่สามารถแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นในตอนแรกได้นั้น กลับสามารถที่จะแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นได้ในเวลาต่อมา จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น พบว่า หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเพิ่มขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล สอดคล้องกับ

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ ทำให้สมาชิกสามารถตระหนักถึงผลของความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองต่อเหตุการณ์ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ และระบุเหตุการณ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือของตนเองได้ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเอง สอดคล้องกับที่ สต๊ับ และคณะ (Staub; et al. 1984: 273) ได้อธิบายถึงลักษณะบุคลิกภาพของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ว่าคนที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเป็นผู้ที่แสดงความเห็นอกเห็นใจต่อความรู้สึกทุกข์ยากของผู้อื่น และสามารถมองเห็นโลกจากมุมมองทางอารมณ์ของผู้อื่น สอดคล้องกับที่ เบียร์ฮอฟ (Bierhoff. 2002: 9 – 10) กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ว่าแรงจูงใจของผู้ให้ความช่วยเหลือนั้นต้องแสดงถึงลักษณะการเข้าถึงมุมมองความคิด (perspective taking) และมีการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น โดยมีลักษณะเฉพาะด้วยการให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้อื่น ห่วงใยถึงความอยู่ดีมีสุขของผู้อื่น และแสวงหาทางออกสำหรับปัญหาของผู้อื่น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคการใช้จินตนาการ ซึ่งเป็นการใช้สถานการณ์ ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม สามารถเพิ่มการตระหนักรู้เฉพาะของสมาชิกได้ และใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด โดยใช้เทคนิคการมอบหมายการบ้าน ซึ่งทำให้สมาชิกสามารถนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นของสมาชิกในระดับสูงขึ้นได้

ผลที่ได้สอดคล้องกับข้อมูลของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่รายงานตนเองว่า ได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้ในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นแล้ว เพราะเห็นถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือ เช่น ช่วยครูลบกระดาน ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน โดยที่ไม่ต้องขอร้องและทำด้วยความเต็มใจ ซึ่งต่างจากเมื่อก่อนจะทำก็ต่อเมื่อถูกขอร้องให้ทำ หรือทำเพราะหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเมื่อได้ให้ความช่วยเหลือแล้ว รู้สึกสบายใจและมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น จากการพูดคุยของสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากการประสบการณ์การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาของสมาชิก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษาที่พบว่า มีสมาชิกบางคนเล่าถึงประสบการณ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นไม่สอดคล้องกับสมาชิกคนอื่น ๆ ว่า “ผมเห็นเด็กข้างบ้านคนหนึ่งถีบจักรยานตกลงไปในคูน้ำ ผมเห็นก็ยืนหัวเราะอยู่ตรงนั้น เพราะมันตลกมากและคิดว่าถีบยังงี้ให้ตกลงไปในคูน้ำได้ แต่ยังไม่เข้าไปช่วยเหลือเพราะมัวแต่หัวเราะอยู่ จนในที่สุดก็เห็นเด็กคนนั้นปีนขึ้นมาเองจนได้” สมาชิกกลุ่มมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ไม่มีการกล่าวตำหนิกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการให้การแนะนำ และเมื่อสมาชิกคนนี้ได้รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้วิจัยและเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ สมาชิกคนนี้ก็ตระหนักถึงผลของความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเองต่อเหตุการณ์นั้น โดยแสดงความคิดเห็นว่า “จริงๆ แล้วตอนนั้น ผมควรจะลงไปช่วยเขาขึ้นมาจากคูน้ำ หรือไม่ก็วิ่งไปบอกผู้ใหญ่ให้มาช่วยเขา เพราะเขาคงจะตกใจกลัวหรือได้รับ

บาดเจ็บ และต้องการให้ใครมาช่วยนำเขาขึ้นมาจากคูน้ำ เพราะถ้าผมเป็นเด็กคนนั้น ผมก็คงต้องการให้มีคนมาช่วยผมเหมือนกัน แทนที่จะมีคนมายื่นหัวเราะ” ผู้วิจัยให้กำลังใจและเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษา

4. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมเพิ่มขึ้น จากก่อนการให้คำปรึกษา และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึง หลังการติดตามผล สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิก แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ โดยใช้เทคนิคฝึกการตระหนักรู้ ทำให้สมาชิกสามารถระบุถึงผลดีผลเสียของการรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังใช้เทคนิคการคิด-รู้สึก ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถพิจารณาถึงความคิดและความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์การขาดความรับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดความชัดเจนในความคิด และความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการจินตนาการซึ่งเป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม ทำให้เพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะของสมาชิกได้ นอกจากนั้นสมาชิกยังสามารถระบุถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยการวิเคราะห์พฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสังคมของตนเอง ตามแบบฟอร์ม WDEP ในทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง จนในที่สุดทำให้สมาชิกสามารถระบุถึงความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เพื่อเปลี่ยนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมได้ และจากการที่ผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจ ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการนำพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปใช้ภายนอกกลุ่มได้อย่างเหมาะสม จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองในระดับสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วุฒิพร พันธวงศ์ (2553) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะ นักเรียนมีคะแนนทั้งโดยรวมและรายด้านสูงขึ้นจากก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลที่ได้ยังสอดคล้องกับข้อมูลของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่รายงานตนเองว่า หลังจากเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ เช่น “ไม่ขับรถฝ่าไฟแดง หลังจากเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาแล้วไม่เคยขับรถฝ่าไฟแดงอีกเลย จะจอดรถทุกครั้งให้เห็นสัญญาณไฟให้หยุด ยอมเสียเวลานิดหน่อยเพื่อความปลอดภัยทั้งของตนเองและความปลอดภัยของผู้อื่นด้วย ทำแล้วรู้สึกสบายใจ เพราะอย่างน้อยก็ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นต้องเดือดร้อน” เมื่อก่อนเคยทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการไม่รับผิดชอบต่อสังคม เพราะเห็นว่าคนอื่นเขาก็ทำกัน แต่หลังจากเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาแล้ว

ทำให้คิดได้ว่าต่อไปจะไม่ทำพฤติกรรมที่แสดงถึงการไม่รับผิดชอบต่อสังคมอีก เพราะเห็นความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม เห็นถึงผลดีและผลเสียจากการที่บุคคลในสังคมมีหรือไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจากการพูดคุยของสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาของสมาชิก

นอกจากนี้ผลที่ได้ยังสอดคล้องกับข้อมูลจากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษาที่พบว่า สมาชิกสามารถระบุถึงเหตุการณ์และความคิด ความรู้สึก ที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองได้ เช่น “การทิ้งขยะในห้องเรียน คิดว่ามันเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควรทำ รู้สึกว่า ตนเองทำผิดระเบียบของสังคม” และสมาชิกมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เช่น “จากที่เคยทิ้งขยะไม่เป็นที่ ก็ต้องการเปลี่ยนมาเป็น ทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทางทุกครั้ง” ผู้วิจัยให้แรงเสริมและให้กำลังใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการนำพฤติกรรมที่ตนเองต้องการเปลี่ยนแปลงไปใช้ภายนอกกลุ่ม จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

5. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ พบว่า หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้น จากก่อนการให้คำปรึกษา และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความซื่อสัตย์ของสมาชิกกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิด โดยใช้เทคนิคตัวแบบ ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถระบุถึงพฤติกรรมและความรู้สึกที่มีต่อตัวแบบได้ ทั้งตัวแบบที่มีความซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์ ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ ตลอดจนสามารถระบุถึงผลดีของการเป็นคนมีความซื่อสัตย์ และผลเสียของการเป็นคนที่ไม่มีความซื่อสัตย์ และต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์มากขึ้น ได้อย่างเหมาะสม และจากการที่ผู้วิจัยให้กำลังใจสมาชิกกลุ่ม ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในสถานการณ์จริง จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของตนเองในระดับสูงขึ้นได้ ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ พรณพร วรรณลักษณ์ (2548: 215) ที่ทำการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม หลังจากได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาความซื่อสัตย์ ทำให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการทางความคิด และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของตนเอง และนำไปพัฒนาความซื่อสัตย์ของตนเองได้ดีขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษากลุ่ม ผลที่ได้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ วรดี ชีช่วง (2535) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทและแบบไม่มีบทที่มีต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพรานวิบูลวิทยา อำเภอบางบาล จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า การใช้บทบาทสมมติแบบมีบท สามารถพัฒนาความซื่อสัตย์ของนักเรียนให้สูงขึ้น

นอกจากนี้ผลที่ได้ยังสอดคล้องกับข้อมูลการรายงานตนเองของสมาชิกกลุ่มทดลองที่พบว่า สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ปฏิบัติจริง โดยการแสดงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ เช่น “เอาเงินไปคืนแม่ค้าที่ทอนเงินเกินมา เพราะจะทำให้แม่ค้าต้องเดือดร้อนเพราะขาดทุน” หลังจากทำพฤติกรรมแล้วรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ได้ทำความดี และมีความสุขที่ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน จากการพูดคุยของสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาของสมาชิก

จากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษามีข้อมูลที่สอดคล้องกับผลที่ได้ โดยพบว่า สมาชิกเห็นถึงผลดี-ผลเสียของพฤติกรรมซื่อสัตย์และไม่ซื่อสัตย์จากตัวแบบ โดยสมาชิกต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์มากขึ้นกว่าเดิม เช่น “จากที่เคยลอกการบ้านของเพื่อนก็จะพยายามทำการบ้านด้วยตนเอง ไม่ลอกของคนอื่น” ผู้วิจัยเสริมแรงและให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในสถานการณ์จริง จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิก สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

นอกจากผลการวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มเป็นรายองค์ประกอบ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำชนิดทางเดียวที่พบข้างต้นแล้วนั้น ผู้วิจัยยังพบว่า คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลอง มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น และคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรายองค์ประกอบ ทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า คะแนนมีลักษณะของการกระจายสูง และเมื่อพิจารณาคะแนนของนักเรียนกลุ่มทดลองเป็นรายบุคคล พบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนมีความแตกต่างกันมากในแต่ละคน จึงทำให้คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มทดลองทั้ง 3 องค์ประกอบ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณลักษณะขององค์ประกอบบางองค์ประกอบมีลักษณะของความเป็นนามธรรมยากต่อการเข้าใจ และวัดได้ยาก เช่น องค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี เป็นต้น นอกจากนี้ยังอาจมีสาเหตุมาจากภายในตัวบุคคลของตัวนักเรียนเอง ซึ่งอาจเป็นความสามารถเฉพาะด้าน หรือการมีข้อจำกัดของแต่ละบุคคล จึงเป็นผลทำให้คะแนนในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546: 294 – 297) ที่กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันว่าสิ่งที่มีอิทธิพลกระตุ้นพฤติกรรมการช่วยเหลือเกื้อกูลของคนมี 2 ประเภท คือ จากสถานการณ์และจากตัวบุคคลเอง ซึ่งปัจจัยจากตัวบุคคลได้มีการพัฒนาการตามธรรมชาติ และผ่านกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลต่างจากคนอื่น มีความคิด และการกระทำพฤติกรรมอันเป็นแบบแผนของตนเอง นักจิตวิทยาพัฒนาการได้อธิบายว่า บุคลิกภาพของบุคคลจะก่อตัวขึ้นมาตั้งแต่เล็กและค่อยๆ สังสมขึ้นมาจนกลายเป็นนิสัยใจคอหรือบุคลิกภาพ

เมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลในแต่ละองค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบ พบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังการให้คำปรึกษาสูงขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษาอย่างเห็นได้ชัด และมีความคงทนของผลการให้คำปรึกษากลุ่มอยู่จนถึงหลังการติดตามผล แสดงว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้พิจารณาใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มได้ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน โดยแยกตามองค์ประกอบ ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดีเพิ่มขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการมองโลกในแง่ดีของสมาชิกกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดีให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการกำหนดข้อดีและข้อเสีย การใช้จินตนาการทางอารมณ์และเหตุผล ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถคิดวิเคราะห์ ความคิด ความเชื่อของตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ถึงความคิด ที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเองได้ สามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดให้เหมาะสม ละทิ้งความเชื่อที่ทำหน้าที่บกพร่องจากการใช้การสอนทฤษฎี A-B-Cs และสามารถโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุผลสมผลได้ และจากการที่ผู้วิจัยให้กำลังใจสมาชิกกลุ่ม ทำให้สมาชิกมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในสถานการณ์จริง จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดีของตนเองในระดับสูงขึ้นได้ ซึ่งผลที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะวดี ลีพหะบำรุง (2547) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการมองโลกในแง่ดี ด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยให้กลุ่มทดลองได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดเพื่อการมองโลกในแง่ดี จำนวน 9 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดเพื่อการมองโลกในแง่ดี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนการมองโลกในแง่ดีทุกมิติและด้านรวม สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับข้อมูลของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่รายงานตนเองว่า ก่อนหน้านี้ยังไม่เข้าใจว่าการมองโลกในแง่ดีกับการมองโลกในแง่ร้าย มีข้อดีข้อเสียและส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเองอย่างไร หลังจากเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาแล้ว ทำให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น และพยายามปรับเปลี่ยนความคิดของตนเอง จากที่เคยเป็นคนที่ชอบมองโลกในแง่ร้ายมาเป็นคนมองโลกในแง่ดีมากขึ้น นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้ในการโต้แย้งความคิดแง่ร้าย ซึ่งผลทำให้สมาชิกรู้สึกมีความสุขมากขึ้น เพราะลดความขัดแย้ง ลดความวิตกกังวล ลดความเครียด และทำให้เข้าใจกันมากขึ้น เช่น “เหตุการณ์ล่าสุดที่หนูทะเลาะกับแม่ แทนที่หนูจะคิดโกรธและตอบโต้แม่ไปในทันทีทันใดเหมือนเมื่อก่อน เพราะคิดว่าแม่ไม่รักหนู และแม่ไม่มีเหตุผลเอาเสียเลย หนูก็เปลี่ยนมาคิดว่า ที่แม่กับหนูต้องทะเลาะกัน ไม่ใช่เพราะแม่ไม่รักหนู แต่เพราะหนูยังไม่ได้อธิบายเหตุผลให้แม่เข้าใจต่างหาก เพราะต่างคนต่างใจร้อน หนูเลยรอให้แม่และตัวเองใจเย็น

ลงก่อนและค่อยๆ อธิบายเหตุผลให้แม่เข้าใจ หลังจากได้อธิบายเหตุผลแล้ว หนูรู้สึกสบายใจขึ้นมาก และสามารถคุยกับแม่ได้อย่างปกติไม่ทะเลาะกัน หนูเข้าใจแม่มากขึ้น และรู้แล้วว่าที่แม่ดุหนู เพราะแม่รักหนู” จากการพูดคุยของสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาของสมาชิก

สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษาที่ พบว่า มีสมาชิกกลุ่มบางคนแสดงความคิดเห็นว่า “การมองโลกในแง่ดีอาจทำให้เกิดอันตรายกับตนเองได้ เพราะเราจะคิดและมองว่าอะไรๆ ดีไปหมด แต่การมองโลกในแง่ร้ายทำให้เราปลอดภัย เพราะเราจะระวังตัวอยู่ตลอดเวลา” สมาชิกกลุ่มมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการกล่าวตำหนิกัน และให้กำลังใจซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกกลุ่มโดยการให้การแนะนำ และเมื่อสมาชิกที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ได้รับฟังความคิดเห็นและเหตุผลของผู้วิจยและสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ก็เริ่มเปลี่ยนความคิดและสรุปว่า “ผมควรเปลี่ยนมามองโลกในแง่ดีให้มากขึ้น เพราะมันจะช่วยลดความวิตกกังวลให้น้อยลง และน่าจะทำให้มีความสุขมากขึ้น” โดยผู้ให้คำปรึกษาให้การเสริมแรงและให้กำลังใจกับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงมามองโลกในแง่ดีมากขึ้น จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น พบว่า หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะ ด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น เพิ่มขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่ม สามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎี และเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาผู้วิจยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ ยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความคิดเห็นออกเห็นใจ ทำให้สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักรู้ตนเองและผู้อื่นที่จะไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเองและจากการที่ผู้วิจยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ได้แก่ เทคนิคการใช้การจินตนาการที่เป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการ ภายในกลุ่ม สามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลของสมาชิกกลุ่มได้ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด ได้แก่ เทคนิคการมอบหมายการบ้าน ทำให้สมาชิกสามารถนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้ในชีวิตจริงได้ จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นในระดับสูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิพมาศ เสวตวรโชติ (2556: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมการแบ่งปันสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ โดยการแสดงพฤติกรรมการแบ่งปันให้เป็นตัวอย่างแก่เด็ก ให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วมเมื่อผู้ใหญ่นำเสนอสิ่งของไปแบ่งปันผู้อื่น เพื่อเด็กจะได้เห็นพฤติกรรมของการแบ่งปันเป็นตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ รัสตัน (Rushton. 1980: 39) ที่นำเอาเด็กประถมมากลุ่มหนึ่งให้มาเล่นโยนโบว์ลิ่ง ถ้าเขาทำคะแนนได้ดีจะได้ตัวไปแลกเอารางวัล ซึ่งจะเอาไป หรือจะบริจาคให้แก่เด็กคนหนึ่งก็ได้ พบว่า จำนวนเด็กในกลุ่มที่ดูครูบริจาครางวัลได้บริจาครางวัลมากกว่าเด็กที่อยู่ในกลุ่มที่ได้ดูครูเอารางวัลไปเสียเอง

จากข้อมูลของนักเรียนกลุ่มทดลองที่รายงานตนเองนั้น สอดคล้องกับผลที่ได้ โดยพบว่า สมาชิกได้นำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว เพื่อน และคนรู้จัก เช่น “แบ่งปันขนม อาหารให้น้องและเพื่อน” “ให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน” เพราะเห็นความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ซึ่งก่อนหน้านี้ก็ไม่ค่อยได้แบ่งปันสิ่งของของตนเองให้คนอื่น เพราะรู้สึกหวงของและเกรงว่าตนเองจะเดือดร้อน แต่หลังจากเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาแล้ว ทำให้อยากแบ่งปันสิ่งของของตนให้กับคนอื่นมากขึ้น เพราะการแบ่งปันของเราอาจทำให้คนอื่นเดือดร้อนน้อยลง เมื่อได้แบ่งปันแล้วรู้สึกภูมิใจในตนเอง และรู้สึกสบายใจ และมีความสุขที่ได้ทำให้คนอื่นมีความสุขด้วย จากการพูดคุยของสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาของสมาชิก

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษาที่พบว่า สมาชิกสามารถบอกเล่าถึงสถานการณ์ของบุคคลในภาพที่ผู้วิจัยนำมาให้ดูได้ บอกถึงความรู้สึกของบุคคลในภาพได้ว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกอย่างไร และสามารถบอกได้ว่าบุคคลในภาพนั้นต้องการอะไร เช่น สถานการณ์การขาดแคลนอาหาร “บุคคลต้องการอาหารและน้ำมารับประทาน” หากตนเองต้องอยู่ในสถานการณ์นั้น ตนเองก็คงมีความรู้สึกไม่ต่างไปจากบุคคลที่อยู่ในภาพ และคงต้องการให้คนอื่นแบ่งปันอาหารและสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้ตนเองด้วยเช่นกัน และหากได้รับการตอบสนองความรู้สึกและความต้องการขณะอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าวตนเองคงรู้สึก “ดีใจ มีกำลังใจ” แต่หากไม่ได้รับการตอบสนองตนเองคงจะรู้สึก “เศร้าใจ เสียใจ หมตกาลังใจ อาจจะถึงกับไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้” ดังนั้นหากตนเองสามารถแบ่งปันสิ่งของอะไรกับใครได้ก็จะทำทันที ผู้วิจัยกล่าวชื่นชมและให้กำลังใจในการร่วมกิจกรรมของสมาชิกกลุ่ม จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

3. ผลการเปรียบเทียบองค์ประกอบคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นพบว่า หลังได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นเพิ่มขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษา สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นให้ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเลือกใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ซึ่งในการพัฒนาผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมความรู้คิดโดยใช้เทคนิคตัวแบบ ทำให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบ ได้เห็นแบบอย่างการแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการทำงานที่เหมาะสมจากตัวแบบ ซึ่งเป็นกระบวนการ ซึ่งสมาชิกกลุ่มเรียนรู้จากการสังเกตและการเลียนแบบ และจากการที่ผู้วิจัยให้การเสริมแรงทำให้สมาชิกกลุ่มมีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสม จนสามารถพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในระดับสูงขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จีรวดี จุลสารวม (2552: 130) ที่ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา ในด้านการพัฒนาองค์ประกอบทักษะทางสังคมด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม โดยใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ พบว่า สามารถพัฒนาสมรรถภาพ

ทางสังคมของนักเรียนด้านการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ดีขึ้น เพราะสมาชิกได้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบ จดจำสิ่งดีๆ ที่ได้สังเกตจากตัวแบบเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วยความมั่นใจ สอดคล้องกับการศึกษาของกรูเสก สาส-โครทสาค และ สิมูทิส (Grusec; Saas-Kortsak; & Simutis. 1978: 920 – 923) ที่ทำการศึกษาทบทวนของตัวอย่างและการพูดชี้แนะในการฝึกปฏิบัติการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น จากการกระทำของตัวแบบกับตัวแบบที่พูดสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่อยู่ในสภาพการณ์ที่ตัวแบบแสดงพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และชักชวนให้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น จะมีการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นมากกว่าในสภาพการณ์ที่ตัวแบบไม่แสดงการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับข้อมูลของนักเรียนกลุ่มทดลอง ที่รายงานตนเองว่า “หากต้องทำงานกลุ่มร่วมกันเมื่อไหร่ตนเองก็จะให้ความร่วมมือกับคนอื่น ๆ อย่างเต็มที่ เพราะเห็นแล้วว่า การให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานกลุ่มมีความสำคัญอย่างไรต่อความสำเร็จของงาน ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน เมื่อมีงานกลุ่มก็ต่างคนต่างทำ แล้วค่อยเอามารวมกัน ส่วนไหนทำได้ก็ทำถ้าทำไม่ได้ก็ไม่ทำ” จากการพูดคุยของสมาชิกสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาของสมาชิก

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตภายในกลุ่มการให้คำปรึกษายังสอดคล้องกับผลที่ได้ โดยพบว่า สมาชิกทุกคนบอกเล่าอย่างสอดคล้องกันว่า หากตนเองต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น ตนเองจะให้ความร่วมมือกับผู้อื่น รวมทั้งต้องการเปลี่ยนแปลงตนเองโดยการนำสิ่งที่ได้รับจากตัวแบบในเรื่องของการทำงานเป็นทีมไปใช้ สมาชิกสามารถระบุถึงลักษณะการทำงานเป็นทีมที่ประสบความสำเร็จของตัวแบบได้ว่า “ตัวแบบมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานเป็นอย่างดี ในการทำงานทุกคนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รับฟังและเคารพในความคิดของบุคคลอื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกัน ไม่มีการตำหนิกัน มีการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน” ผู้วิจัยตั้งใจฟัง สะท้อน และสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก ให้กำลังใจเพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดี และนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ปฏิบัติจริง จากการสังเกตภายในกลุ่มสมาชิก สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

3.2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ของกลุ่มทดลองที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล

การเปรียบเทียบคะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนโดยรวม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า คะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่คะแนนคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นรายองค์ประกอบที่ได้จากการวัดก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และหลังการติดตามผลของกลุ่มควบคุมพบว่า ไม่มีความแตกต่างทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้มีโอกาสเรียนรู้แนวทางและเทคนิคต่างๆ ในการปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรม

การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นจากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา จึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองมีคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม ส่วนการวิเคราะห์คะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยรวม และรายองค์ประกอบของกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง และหลังการติดตามผล พบว่า ไม่แตกต่างกันจากก่อนการทดลอง แสดงว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ มีการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไม่ต่างกันในทุกช่วงเวลา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา เช่น ข้อมูลความรู้ การมีสัมพันธ์กับผู้อื่น การเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การได้รับข้อมูลย้อนกลับที่มีประโยชน์ ท่ามกลางบรรยากาศของความเข้าใจกันและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ที่จะสามารถเรียนรู้วิธีการต่างๆ การเอาใจใส่ การให้กำลังใจ การเสริมแรง อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ สอดคล้องกับคำกล่าวของ คอร์เร (Corey, 2004: 5) ที่กล่าวถึง การให้คำปรึกษากลุ่มว่า เป็นกระบวนการระหว่างบุคคลที่ให้ความสำคัญกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม บรรยากาศกลุ่มทำให้สมาชิกมีความเห็นอกเห็นใจ มีความไว้วางใจ ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะในการจัดการกับปัญหาได้ เพราะการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นหนทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคลในการเปลี่ยนแปลง เจตคติ ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเอง ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนได้

จากผลการวิเคราะห์คะแนนแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยรวม และรายองค์ประกอบของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม มีการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นไม่ต่างกันในทุกช่วงเวลา สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการให้สัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มควบคุมและของครูแนะแนว หลังจากสิ้นสุดการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งได้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ไม่ค่อยเห็นการเปลี่ยนแปลงอะไรที่ชัดเจนในเรื่องของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มควบคุม หากจะมีการเปลี่ยนแปลงบ้างก็เพียงเล็กน้อย

ครูแนะแนวให้ข้อมูลว่า “ก็ไม่ค่อยเห็นถึงการเปลี่ยนแปลง เวลาจะให้ความช่วยเหลือก็ต้องขอร้องหรือบอกให้ทำถึงจะทำ ไม่ค่อยใส่ใจคนอื่น ๆ รอบข้างเหมือนเดิม”

นักเรียนให้ข้อมูลว่า “มีเพื่อนมาเล่าให้ฟังว่า ได้เข้ากลุ่มให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ทำให้ได้เรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง มีความสุขทุกครั้งที่ได้เข้ากลุ่ม นอกจากนั้นยังนำประสบการณ์ที่ได้จากการเข้ากลุ่มไปใช้ได้จริง ๆ พอฟังแล้วก็อยากเข้าร่วมกลุ่มด้วย เพราะอยากได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากการเข้ากลุ่มให้คำปรึกษา มาใช้พัฒนาตนเองบ้าง”

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น สูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนดีขึ้น และทำให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ดีขึ้น ซึ่งผลการศึกษามีลักษณะใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของ พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2550: 169) ที่ทำการศึกษารื่องการตระหนักรู้ทางสังคมและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ย

การตระหนักรู้ทางสังคมสูงขึ้นหลังการทดลอง แสดงให้เห็นว่า การให้คำปรึกษากลุ่มช่วยในการพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมให้ดีขึ้น และทำให้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีขึ้น และผลการศึกษายังมีลักษณะใกล้เคียงกับผลงานวิจัยของ พรรณพร วรณลักษณ์ (2548: 215) ที่ทำการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนวัยรุ่นที่เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงขึ้นหลังการทดลอง แสดงให้เห็นว่าการให้คำปรึกษากลุ่มช่วยพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่นให้ดีขึ้น นอกจากนี้ผลจากการศึกษานี้ยังมีลักษณะคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ ฮุน ชุง และ ลี (Hyun; & Lee. 2005: 160) ที่ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิดต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง การซึมเศร้า และการรับรู้ ความสามารถของตน ของวัยรุ่นที่หนีออกจากบ้านในสถานสงเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า หลังจากที่ได้รับบริการให้คำปรึกษาสามารถพัฒนาการรับรู้ความสามารถและลดความซึมเศร้าได้ สมาชิกกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

กล่าวโดยสรุป นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในทางที่ดีขึ้นจากก่อนการให้คำปรึกษาอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากได้มีโอกาสเรียนรู้วิธีการในการพัฒนาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นจากกลุ่ม ทำให้สามารถเกิดการตระหนักรู้ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น จนในที่สุดสามารถปรับเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาใดๆ ทำให้ไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนเหมือนกับนักเรียนกลุ่มทดลอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างได้ แต่ผู้นำไปใช้ควรศึกษารายละเอียดของแบบวัดให้เข้าใจก่อนนำไปใช้

1.2 โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้นำไปใช้ควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิคต่างๆ รวมทั้งควรมีประสบการณ์ในการฝึกปฏิบัติการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มมาก่อน

1.3 ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สามารถนำผลจากการศึกษาองค์ประกอบของคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ไปใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรม และการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาคูณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในกลุ่มอื่นๆ ที่ต่างไปจากงานวิจัยนี้ เช่น ศึกษาเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย วัยผู้ใหญ่ วัยชรา

2.2 ควรพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนให้สามารถนำไปใช้ได้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศ และหาเกณฑ์ปกติระดับชาติ (National Norm) ของแบบวัด รวมทั้ง คู่มือการใช้แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2.3 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการติดตามคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุกๆ 3 เดือน หรือ 6 เดือน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ กรีทอง. (2545). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษากลุ่ม*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กรมสามัญศึกษา. (2525). *พฤติกรรมของครูโรงเรียนมัธยมสังกัดกรมสามัญศึกษาด้านการปลูกฝังจริยธรรมในห้องเรียน*. รายงานการวิจัยลำดับที่ 7. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- . (2552). *สุขภาพจิตไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2552, จาก <http://www.dmh.moph.go.th/ebook/view.asp?nNo=84>.
- กรรณิการ์ พันทอง. (2550). *การศึกษาและการพัฒนาความเห็นอกเห็นใจของนักเรียนวัยรุ่น*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรองแก้ว สานุสนธิ์. (2529). *ศึกษาผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มในการพัฒนาความเสียสละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมวกเหล็กวิทยา*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). *การให้คำปรึกษากลุ่ม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- กิติ บัญเจือ. (2542). *จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- คมเพชร ฉัตรศุกกุล. (2530). *กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2545). *ทฤษฎีการให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- จรินทร์พย์ โคธีรานุรักษ์. (2551). *ผลของกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธต่อความเอื้อเฟื้อของนักศึกษามหาวิทยาลัยชั้นปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จันทิรา ธนสงวนวงศ์. (2555). *วิชาชีพและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 8 จิตสาธารณะ*. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2555, จาก <http://www.e-learning.eteach.ac.th/learninghtml/s1301/unit08.html>.
- จิตรา ดุษฎีเมธา. (2548). *การลดความวิตกกังวลทางสังคมด้วยการบำบัดความคิด-พฤติกรรม*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉัตรวรรณ์ องคลังห์. (2550). *อาสาสมัครสาธารณสุข: ศักยภาพและบทบาทในบริบทสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

- ชวน เพชรแก้ว. (2534). นิสัยและบุคลิกภาพของชาวใต้ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนา. *พื้นบ้านพื้นเมืองถิ่นไทยทักษิณ*. หน้า 101 – 108. สงขลา: สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.
- ชวลิตดา ขวัญเมือง. (2548). *การศึกษาและการให้คำปรึกษาเพื่อลดความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลและปัญหาทางอารมณ์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2547). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. นครปฐม: โครงการเผยแพร่ข่าวสารและการศึกษาด้านประชากร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- จิตติพร พันธวงศ์. (2553). *ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดิเรก วงศ์บุตร. (2548). *ผลการดำเนินการส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมด้านความเสียสละของครูโรงเรียนบ้านหนองจิม (สิงห์จันทร์บำรุง)*. รายงานการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมด้านความเสียสละเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม. ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ตำบลหนองจิม อำเภอเนินสง่า จังหวัดชัยภูมิ.
- ตรีพร ชุมศรี. (2545). *การศึกษาแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองของพยาบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2543). ความเฉลี่ยเวลาทางอารมณ์กับการศึกษา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 5(1): 19 – 35.
- ทัศนีย์ ตระกูลศุภชัย. (2547). *ผลการให้คำปรึกษาแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมที่มีต่อการลดพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียน*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ เหมะรุลลิน. (2534). *การพัฒนาแบบวัดความเอื้อเพื่อพ่อแม่และเสียสละสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ทิพมาศ เสวตวรโชติ. (2556). *การแบ่งปัน (Sharing) : งามครู.com พ่อแม่พร้อม ลูกพร้อม*. สืบค้นเมื่อ 2 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.taamkru.com/th>.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล: สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2542). *จิตวิทยาสังคมกับชีวิต*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- นฤมล จิวแพ. (2549). ผลการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บรรทม มณีโชติ. (2530). รูปแบบของข้อคำถามวัดลักษณะนิสัยด้านความเสียสละชนิดข้อความและชนิดสถานการณ์ที่มีต่อคุณภาพของแบบทดสอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). ประมวลสาระวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินผลการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2546). เทคนิคการจัดการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- เบญจมาภรณ์ มะวิญชร. (2545). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานสายงานโรงงานรังสิต บริษัทไทยน้ำทิพย์ จำกัด. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปกรณ สิงห์สุริยา. (2552). อัตถนิยมและปรัตถนิยม Egoism and Altruism. สารานุกรมปรัชญาออนไลน์ฉบับสังเขป. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2552, จาก [http://www.philosophia.net/Egoism Altruism.html](http://www.philosophia.net/Egoism%20Altruism.html).
- ประภาพร แซ่เตียว. (2541). ผลของการสอนโดยให้เหตุผลแบบคำหนึ่งถึงบุคคลอื่นที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาพร มั่นเจริญ. (2544). ผลของการใช้กิจกรรมพัฒนาความรู้สึกร่วมและการใช้ตัวแบบสัญลักษณ์ที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประภาส ณ พิกุล. (2551). การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง และการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นภาคเหนือ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประยูร บุญใช้. (2538). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลวัดปรีดิยาศ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปริศนา ชาญวิชัย. (2546). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ที่มีต่อวิธีเผชิญความโกรธ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ปิยะดี ลีพะบำรุง. (2547). การพัฒนาการมองโลกในแง่ดีด้วยโปรแกรมการฝึกทักษะการคิดของ
นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินูณานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พัฒนศึกษา.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2549). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- พรรณพร วรรณลักษณ์. (2548). การศึกษาและการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น.
ปรินูณานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชร มาศมุสิก. (2551). คู่มือสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.5 ช่วงชั้นที่ 2. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- พัชรีย์ ศักดิ์. (2546). การพัฒนาความเสถียรของนักเรียนที่มีแรงจูงใจต่างกันในการเข้าร่วมกิจกรรม
ยูวาทาต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณสามัคคี สังกัด
กรุงเทพมหานคร. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมลพร อินทะขัติ. (2554). ปัจจัยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
อำเภอต๋อยสะแก จังหวัดเชียงใหม่. ปรินูณานิพนธ์ ส.ม. (สาธารณสุข). เชียงใหม่:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญพิมล คูศิริวิเชียร. (2550, มกราคม – เมษายน). ความเฉลียวฉลาดทางด้านต่างๆ ที่ทุกคนพึงมี.
วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์. 8(1): 82 – 95.
- เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์. (2549). พัฒนาการมนุษย์. กรุงเทพฯ: ธรรมดาเพรส.
- ภาวนา เทียนขาว. (2540). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วย
การสอนแบบแก้ปัญหากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินูณานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2545). พื้นฐานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ยุทธนา วรณปิตกุล. (2542). สำนักพลเมือง: ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม.
กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษาแบบผู้รับการปรึกษาเป็น
ศูนย์กลาง. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษา. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รัตน มาแป้น. (2549). การเปรียบเทียบความเอื้อเฟื้อระหว่างวัยเด็ก วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
ถ่ายเอกสาร.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์.
- รุ่งรัตน์ ไกรทอง. (2537). ผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดช่องนนทรี กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุจิร ภูสาระ. (2541). แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการสร้างเสริมลักษณะนิสัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- . (2543). สถิติที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- . (2543). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- วรรดี ชีช่วง. (2535). การเปรียบเทียบผลการใช้บทบาทสมมติแบบมีบทและแบบไม่มีบทที่มีต่อความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านพรานวิบูลวิทยาอำเภอบางบาล จังหวัดสระเกษ. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณวิมล ภิญโญศุภสิทธิ์. (2547). การศึกษาและพัฒนาการใช้ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณา พรหมบุรณย์. (2523; เมษายน – พฤษภาคม). วิธีการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม. วารสารแนะแนว. 6(3): 25 – 26.
- วรรณภา รัชตะวัน. (2554). การศึกษาและพัฒนาการมองโลกในแง่ดีของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). การแนะแนวโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2554). ทฤษฎีให้บริการปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารวิจัยการศึกษา. 18(3): 8 – 11.
- วิญญู พูลศรี. (2523). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน นิสัย และทัศนคติทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงวิทยาลัยครูเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. ฉบับพิมพ์เพิ่ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศุวิมล ควรเจริญ. (2535). การศึกษาแรงจูงใจในการเลือกประกอบอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 11. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สกล วรเจริญศรี. (2550). การศึกษาทักษะชีวิต และการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2544). การพัฒนาจริยธรรมตามแนวการปรับพฤติกรรม. ใน ไพฑูรย์ สินลารัตน์, บรรณาธิการ. ความรู้คู่คุณธรรม รวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการศึกษา กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 155 – 166.
- สมร แสงอรุณ (2554). การศึกษาและการพัฒนากลยุทธ์ การป้องกันตนเองจากการถูกข่มเหงรังแกของนักเรียนวัยรุ่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สารานุกรมปรัชญา. (2009). อัตินิยมและปรตถินิยม *Egoism and Altruism*. สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2552, จาก <http://www.philosophia.net/Egoism%20and%20Altruism.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สปช. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). รายงานจำนวนห้องเรียน จำนวนนักเรียน โรงเรียนในทุกสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2555, จาก <http://www.obec.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2555, จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). 10 นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่จะขับเคลื่อน. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.socialeconomicandpoliticalnews.blogspot.com/2012/12/10.html/>
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล. (2546). จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์ = *Social psychology : Theories and Applications*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- สิริวรรณ จันทนะสานนท์. (2541). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์สีลม กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทน์เอม; และ สุรางค์ จันทน์เอม. (2528). จิตวิทยาห้องเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพร ตันนากย์. (2535). ผลการใช้กิจกรรมตามแบบฝึกสติภาวนาอำไพ-เทคนิค เพื่อส่งเสริมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี จันทรชลอ. (2542) การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2549). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2544). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2554). พัฒนาการและการปรับตัวในวัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 12 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.thaihealth.or.th/node/5756>.
- เสรี ชัดเข้ม. (2537, พฤศจิกายน). โมเดลและการสร้างโมเดล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 9(2): 34 – 56.
- เสรี ใหม่จันทร์. (2553). การวิเคราะห์องค์ประกอบและการเสริมสร้างอิสระแห่งตนของนักเรียนวัยรุ่น โดยการใช้คำปรึกษากลุ่ม. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- อรพินทร์ ชูชม. (2544, พฤษภาคม). จากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติในการมองโลกในแง่ดี. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 7(1): 43 – 52.
- อัญชลี วิทยาพิพัฒน์. (2546). การศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การเห็นคุณค่าในตนเอง และพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- อาคม หงษ์ทอง. (2539). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความมีน้ำใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านแบนชะโด เขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์ณี. (2546). จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สำนักไปใหม่เอ็ดดูเคท.
- อุทุมพร จามรمان. (2541). โมเดล. วารสารวิชาการ. 1(3): 22 – 66.

- อุษา พึ่งธรรม. (2535). *ผลของการเล่นเกมแบบร่วมมือที่มีต่อพฤติกรรมเอื้อเฟื้อของเด็กอนุบาล*.
วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- Apodaka, Etzebarria; et al. (1994). Design and Evaluation of a Programme to Promote
Prosocial-Altruistic Behaviour in the School. *Journal of Moral Education*. 23: 409 – 425.
- Aronson, E.; Willson, T. D.; & Akert, A. R. (1999). *Social Psychology*. 3rd ed. New York:
Longman.
- Bandura, Albert. (1986). *Social Foundations of Thought and Action : A Social Cognitive Theory*.
New Jersey: Prentice-Hall.
- Bar-On, R. (1997). *EQ-I : Bar-On Emotional Quotient Inventory*. Toronto: Multi-Health System.
- Bar-Tal, D.; & Raviv, D. (1982). A Cognitive-learning Model of Helping Behavior Development :
Possible Implications and Applications. In *Eisenberg-Berg, N. (Ed.), The
Development of Prosocial Behavior*. New York: Academic Press.
- Bar-Tal, D. (1976). *Pro-social Behavior : Theory and Research*. Washington, D.C.:
Hemisphere.
- . (1991). Current status of the Empathy-altruism Hypothesis. In M.S. Clark (ed.).
Pro-social behavior. pp. 62 – 85. California: Sage.
- Batson, C.D. (1998). Altruism and Pro-social Behavior. In Gilbert, D.; Fiske, S.; & Lindzey, G.
(Eds.). *The Handbook of Social Psychology*. 4th ed. 2: 282 – 316. New York:
McGraw-Hill.
- Bergin, Christi; Talley, Susan; & Harner, Lynne. (2003). Prosocial Behavior of Young
Adolescents : A Focus Group Study. *Journal of Adolescence*. 26: 13 – 32.
- Berns, Roberta M. (1985). *Child, Family, Community*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Bierhoff, Hans Werner. (2002). *Pro-social Behavior*. New York: Psychology Press.
- Bohart, Arthur C.; & Greenberg, Lestie S. (1997). *Empathy Reconsidered New Directions
in Psychotherapy*. Washington: American Psychological Association.
- Brown, Carol. (2006). *Social Psychology*. London: Cromwell Press.
- Cantu, Gloria. (2005, May). The Effect of Group Counseling on Minority High School
Student Performance. *Dissertation Abstracts International*. 65(11): 4112.
- Carlo, Gustavo; & Randall, Brandy A. (2002). The Development of Measure of Prosocial
Behaviors for Late Adolescents. *Journal of Youth and Adolescence*. 31: 31 – 44.
- Corey, Gerald. (2004). *Theory and Practice of Counseling & Psychotherapy*. USA: Thomson
Brooks/Cole.

- Corey, Gerald; & Marianne, Schneider Corey. (2006). *Groups Process and Practice*. USA: Thomson Brooks/Cole.
- Corey, Gerald. (2008). *Theory and Practice of Counseling & Psychotherapy*. USA: Thomson Brooks/Cole.
- . (2012). *Theory and Practice of Group Counseling*. USA: Thomson Brooks/Cole.
- Creswell, J. W. (2005). *Educational Research : Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Darley, J. M; & Latane, B. (1968). Bystander Intervention in Emergencies : Diffusion of Responsibility. *Journal of Personality and Social Psychology*. 8: 337 – 338.
- Eagly, A. H.; & Crowley, M. (1986). Gender and Helping Behavior; A Meta – analytic Review of the Social Psychological Literature. In *Psychological Bulletin*. 100: 283 – 308.
- English, H. B.; & English, A.C. (1965). A Comprehensive Dictionary of Psychological and Psychoanalytical Terms. n.p.
- Farrelly, Danie. (2013). Altruism as an Indicator of Good Parenting Quality in Long-Term Relationship: Further Investigation Using the mate preferences Towards Altruistic Traits Scale. *Journal of Social Psychology*. 153(4): 395.
- Feldman, Robert S. (1998). *Social Psychology*. United States: Prentice-Hall.
- Fletcher, Garth J.O.; & Clark, Margaret S. (2001). *Blackwell Handbook of Social Psychology : Interpersonal Processes*. London: T.J. International.
- Freedman, J. L.; & Peplau, L. A. (1985). *Social Psychology*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall,
- Funk.; & Wagnalls. (1966). *Standard Dictionary of the English Language International Edition*. Chicago: Encyclopaedia Britannica.
- Gawry, John Jr.; & Bruce, O. Brown. (1970). *Group Guidance and Counseling in Schools*. New York: McGraw-Hill Book.
- Goicoechea, Jessie; et al. (2014, January – March). Group Counseling for At-Risk African American Youth : A Collaboration Between Therapists and Artists. *Journal of Creativity in Mental Health*. 9(1): 69 – 82.
- Goldman, Daniel. (1995). *Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- . (1998). *Working with Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- Grusec, Joan E.; Saas-Kortsak, Peter; & Simutis, Zita M. (1978). The Role of Example and Moral Exhortation in the Training of Altruism. *Child Development*. 920 – 923.
- Habito, L. F.; & Inaba, Keishin. (2008). *The Practice of Altruism : Caring and Religion in Global Perspective*. Newcastle: Cambridge Scholars.

- Hardy, Charlie L.; & Van, Vugh Mark. (2006, October). Nice Guys Finish First : The Competitive Altruism Hypothesis. *Personality & Social Psychology Bulletin*. 32(10): 1402 – 1413.
- Hedge, A.; & yousif, Y.H. (1992). Effects of Urban Ssize, Urgency, and Cost on Helpfulness. *Journal of Cross Cultural Psychology*. 23: 107 – 115.
- Hyun, M.; Chung, H.; & Lee, Y. (2005). The Effect of Cognitive-behavioral Group Terapy on the Self-esteem, Depression, and Self-efficacy of Runaway Adolescents in Shelter in South Korea. *Applied Nursing Research*. 18(3): 160 – 166.
- Jacobs, Ed E.; Masson, Robert L.; & Harvill, Riley L. (2002). *Group Counseling Strategies and Skills*. 4th ed. California: Brook/Cole.
- Joreskog, K.G.; & Sorbom, D. (1993). *Lisrel 8 : Structure Equation Modeling with the Simples Command Language*. Chicago: Scientific Software International.
- Keeves, J.P. (1988). Models and Model Building. In J.P. Keeves (ed.). *Education Research, Methodology and Measurement : An International Handbook*. pp. 559 – 565. Oxford: Pergamon Press.
- . (1994). Models and Model Building. *The International Encyclopedia of Education*. 2nd ed. pp. 3865 – 3873.
- Kim, H.M.; Choi, Y.H.; & Jeon, E.Y. (2003). The Effect of the Solution-focused Group Counseling Program on Problem-solving Capacity of the Nursing Students. *Korean Journal of Rehabilitation Nursing*. 6(2): 183 – 191.
- Krueger, Robert F.; Hicks, Brian M.; & McGue, Matt. (2001, September). Altruism and Antisocial Behavior : Independent Tendencies, Unique Personality Correlates, Distinct Etiologies. *American Psychology Society*. 5(12): 397 – 402.
- Lauster, Peter. (1978). *The Personality Test*. London: Pan Books.
- Lawrence, Daniel Howard. (2004, Spring). The Effect of Reality Therapy Group Counseling on The Self-Deteirmination of Persons with Developmental Disabilities. *International Journal of Reality Therapy*. 2(23): 9 – 15.
- Levine, R.V.; et al. (1994). Helping in 36 U.S. *Journal of Personality and Social Psychology*. 67: 69 – 82.
- Lozada, Mariana; D'Adamo, Paola; & Carro, Natalia. (2014, Mar). Plasticity of Altruistic Behavior in Children. *Journal of Moral Education*. 28 (2): 75 – 88.
- McLeod, John. (1994). *Doing Counseling Research*. London: SAGE Publications.
- Michenre, H. Andrew; DeLamater, John D.; & Myers, Daniel J. (2004). *Social Psychology*. United States: Thomson.

- Midlarsky, Elizabeth; & Kahana, Eva. (1994). *Altruism in Later Life*. United States: Sage Publications.
- Millet, Kobe. (2006, April). Altruistic Behavior as a Costly Signal of General Intelligence. *KUL Working Paper*. No. MO 0606: Abstract.
- Miller, Willa Litvack; & McDougall, Daniel. (1997). The Structure of Empathy During Middle Childhood and Its Relationship to Prosocial Behavior. *Genetic, Social & General Psychology Monographs*. 3: 303 – 325.
- Moi, Ali; et al. (2002). *Successful Manager's Handbook*. London: Darling Kindersley.
- Muthén, L.K.; & Muthén, B.O. (2010). *Mplus User's Guide*. 6th ed. Los Angeles: Muthén & Muthén.
- Myers, David G. (1996). *Social Psychology*. New York: The McGraw-Hill.
- Ohlsen, Mert M. (1970). *Group Counseling*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Oliner, Samuel. (1999). *Extraordinary Acts of Ordinary People : Faces of Heroism and Altruism*. Retrieved October 3, 2009, from http://www.altruisticlove.org/docs/s_oliner.html/
- Parkinson, B.; et. al. (1996). *Changing Moods*. London: Tottenham Corert.
- Penner, A. Louis, Dovidio, F. John, Piliavin, J.A.; & Schroeder, A. David. (2005). Prosocial Behavior : Multilevel Perspective. In *Annu. Rev. Psychol.* 56: 365 – 392.
- Perry, G. David; & Bussey, K. (1984). *Social Development*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall.
- Ramaswamy, & Bergin, Christi. (2009, June). Do Reinforcement and Induction Increase Prosocial Behavior? Results of a Teacher-based Intervention in Preschools. *Journal of Research in Childhood Education*. Retrieved Junly 22, 2010, from <http://www.thefreelibrary.com/Do+reinforcement+and+induction+increase+prosocial+behavior%3F+Results...-a0204681850>.
- Ransch, Joseph R.; Maxwell, Scott E.; & Kelley. (2010, June). Analytic Methods for Questions Pertaining to A Randomized, Pretest, Posttest, Follow-Up Design. *Journal of Clinical Child & Adolescent Psychology*. 32(3): 467 – 486.
- Rao, Narayams S. (1981). *Counseling Psychology*. New Delhi: Tata McGraw – Hill.
- Rosenthal, Ted L.; & Barry, J. Aimmerman. (1972, October). Instructional Specificity and Outcome Expectation Observationally Induced Question Formulation. *Journal of Education Psychology*. 63: 500 – 504.
- Ruiz-Olivares, Rosario; Pino, M.; & Herruzo, Javier. (2013, June). Assessment of Prosocial-altruistic Behavior of Members and Non-members of the Scout Movement. *European Journal of Psychology of Education - EJPE*. 28 (2): 189 – 199.

- Rushton, J. Philippe. (1980). *Altruism, Socialization, and Society*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Rushton, J. Philippe; & Sorrentino, M. Richard. (1981). *Altruism and Helping Behavior : Social, Personality, and Developmental Perspectives*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Schroeder, David A.; et al. (1995). *The Psychology of Helping and Altruism : Problems and Puzzles*. New York: McGraw-Hill.
- Seligman, M.E.P. (1998). *Learning optimism*. New York: Pocket Books.
- Shaffer, David R. (2008). *Social and Personality Development*. United States of America: Wadsworth Publishing.
- Shechtman, Zipora; & Dvir, Varda. (2006, March). Attachment Style as a Predictor of Behavior in Group Counseling With Preadolescents. *Group Dynamic : Theory, Research, and Practice*. 10(1): 29 – 42.
- Shertzer, Bruce; & Shelly, C. Stone. (1971). *Group Counseling in Fundamentals of Counseling*. New York: Houghton Mifflin.
- Sigelman, C. K. (1999). *Life-span Human Development*. 3rd ed. Pacific Grove: Brooks/Cole Publishing.
- Sigelman, C.K.; & Rider, E. A. (2003). *Life-span Human Development*. 4th ed. Belmont, California: Wadsworth/Thomson Learning.
- Smith, W. Tom. (2006). Altruism and Empathy in America: Trends and Correlates. *National Opinion Research Center: University of Chicago*. pp. 1 – 48.
- Snyder, C.R.; & Lopez, Shane J. (2007). *Handbook of Positive Psychology*. New York: Oxford University Press.
- Stanford, Newman. (1970). *The Goal of Individual Development. Twenty – Five Year of Higher Education*. San Francisco: Jossey Base Press.
- Staub, Ervin; et al. (1984). *Development and Maintenance of Prosocial Behavior : International Perspectives on Positive Morality*. New York: Plenum Publishing Corporation.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of Theory Construction*. Sydney: Educology Research Associates.
- Stephenson, S. Smith. (1996). *The New International Webster's Comprehensive Dictionary of the English Language*. Chicago: J.G. Ferguson Publishing.
- Stevens, James. (2002). *Applied Multivariate Statistics for the Social Sciences*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Thompson, A. Rosemary. (2003). *Counseling Techniques : Improving Relationships with Others, Ourselves, Our Families and Our Environment*. 2nd ed. New York: Brunner-Routledge.
- Turner, Elizabeth; et al. (2004, June 08). Helping hands : A Study of Altruistic Behavior. *Humanities, Social Sciences and Law*. 3: 65 – 70.

- Ukegawa, Shigehiro. (1995, Junly 22). Empathy and Altruistic Behavior Among Preschoolers : An Attempt to Measure Empathy of Children Based on Teacher's Report. Retrieved, 2010, from <http://eprints.lib.hokudai.ac.jp>.
- Willem, E. Saris; Albert, Satorra; & William, M. van der Veld. (2009). Testing Structural Equation Models or Detection of Misspecifications. *Structural Equation Modeling : A Multidisciplinary Journal*. 16(4): 561 – 582.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้**

ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์

ศาสตราจารย์

สาขาวิชาจิตวิทยา

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรศุภกุล

รองศาสตราจารย์

รองอธิการบดีฝ่ายกิจการพิเศษ

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา ไชยพันธ์

รองศาสตราจารย์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภาวดี บุญญวงศ์

รองศาสตราจารย์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ข้าราชการบำนาญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์วัลย์ ภิญโญสุภสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยทักษิณ

อาจารย์ ดร.นฤมล พระใหญ่

อาจารย์

คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ
การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์วัลย์ ภิญโญสุภสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โพธิ์พันธ์ พานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ผู้ช่วยอธิการบดี
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

อาจารย์ ดร.มุกข์ดา ผดุงยาม

อาจารย์
คณะพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า

อาจารย์ ดร.จิระสุข สุขสวัสดิ์

อาจารย์
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

ภาคผนวก ข
แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

คำชี้แจง: ในการตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

1. แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป็นเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยเรื่องการศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้” มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาคุณธรรมบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาและการวิจัยต่อไป

3. คำตอบของนักเรียนไม่มีถูกหรือผิด ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากนักเรียนช่วยตอบแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามความเป็นจริง และตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

4. ข้อมูลต่างๆ ที่นักเรียนตอบจะถือว่าเป็นความลับและไม่เป็นผลเสียต่อตัวท่านหรือบุคคลใดๆ

5. แบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น มีทั้งหมด 6 หน้า แบ่งออกเป็น 2 ตอน โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ เพราะถ้าตอบไม่ครบทุกข้อจะทำให้แบบวัดนี้ ไม่สามารถวิเคราะห์ผลการวิจัยได้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน (โปรดกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน)

จังหวัด โรงเรียน

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (เกรดเฉลี่ย)

☐ 3.00 – 4.00

☐ 2.00 – 2.99

☐ 0.01 – 1.99

ตอนที่ 2 คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

คำชี้แจง: แบบวัดฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน โดยให้นักเรียนพิจารณาว่า ตัวเลือกใดตรงกับความคิด ความรู้สึกและการกระทำของนักเรียนมากที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุดตามความเป็นจริง โดยในแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

จริงที่สุด (5) หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุด

จริงมาก (4) หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

จริงปานกลาง (3) หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนพอประมาณ

จริงน้อย (2) หมายถึง ข้อความนั้นสอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพียงเล็กน้อย

ไม่จริงเลย (1) หมายถึง ข้อความนั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		จริงที่สุด (5)	จริงมาก (4)	จริง ปานกลาง (3)	จริงน้อย (2)	ไม่จริงเลย (1)
1	ถึงแม้ว่าจะต้องเหนื่อยยากมากแค่ไหน ฉันก็พร้อมที่จะทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่น					
2	เวลาเพื่อนไม่เข้าเรียนที่ครูมอบหมายให้ทำ ฉันจะช่วยอธิบายให้ เพื่อนฟังจนกว่าเขาจะเข้าใจ					
3	ถึงแม้โรงเรียนจะจัดงานในช่วงวันหยุด แต่ฉันก็เต็มใจที่จะ มาช่วยงานโรงเรียนอย่างเต็มที่					
4	อะไรที่ฉันทำให้คนอื่นมีความสุขได้ฉันก็จะทำ แม้ว่ามันจะ เหนื่อยยากลำบากสักแค่ไหนก็ตาม					
5	แม้ว่าฉันต้องเดินทางไกล แต่เมื่อมีคนชราขึ้นรถมา ฉันจะ ลุกเพื่อให้คนชราได้นั่งแทน					
6	ฉันยอมทำงานที่ยากแม้ว่าต้องใช้ความพยายามอย่างมาก เพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จลุล่วง					
7	ไม่ว่าจะตึกและวงนอนมากแค่ไหน แต่ฉันก็พยายาม ทำงานที่เพื่อนขอให้ช่วยทำจนเสร็จ					
8	ฉันรับรู้ได้ว่าคนอื่นคิดและรู้สึกอย่างไร จากการสังเกตสีหน้า แววตาและน้ำเสียงของเขา					
9	เมื่อเพื่อนที่ออกไปพูดหน้าชั้นเรียน แล้วมีอาการมือและ น้ำเสียงที่สั่น ฉันรู้ว่าเขากำลังประหม่า					
10	เมื่อเห็นเพื่อนกำลังเศร้าหรือร้องไห้อยู่ ฉันจะเข้าไปปลอบโยน					
11	ฉันแสดงความยินดีกับเพื่อนที่ได้รับรางวัล					
12	ฉันคิดว่าคนที่กระทำความผิดโดยไม่ตั้งใจ ควรได้รับการให้อภัย					
13	ฉันพยายามให้กำลังใจเพื่อน เมื่อเพื่อนท้อแท้ผิดหวัง					
14	ฉันจะคอยถามทุกข์สุขของเพื่อนและคนรอบข้างอยู่เสมอ					
15	เมื่อเห็นว่าเพื่อนหรือคนรอบข้างไม่สบายใจ ฉันไม่ลังเลใจที่ จะเข้าไปถามเพื่อน					
16	ฉันเก็บรวบรวมของใช้บางอย่าง เพื่อนำมาแบ่งให้กับเพื่อนที่ ไม่มีใช้					
17	ฉันให้ของขวัญแก่คนอื่น ๆ ด้วยความเต็มใจ					
18	ฉันตั้งใจนำเสื้อผ้าที่อยู่ในสภาพดีมาบริจาคให้กับคนยากจน หรือผู้ประสบภัยพิบัติ โดยไม่ประสงค์จะออกนาม					
19	ฉันยินดีให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียนทุกครั้งที่เพื่อนลืม					
20	ฉันไปทำบุญทำทานในวันสำคัญต่างๆ					

ข้อที่	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		จริงที่สุด (5)	จริงมาก (4)	จริง ปานกลาง (3)	จริงน้อย (2)	ไม่จริงเลย (1)
21	เมื่อเพื่อนทะเลาะกัน ฉันพูดให้เพื่อนหายโกรธหรือไม่ ขัดแย้งกัน โดยไม่คิดว่า “ธุระไม่ใช่”					
22	เมื่อเห็นครูถือของหนักเดินผ่านมาฉันจะรีบเข้าไปช่วยครูทันที					
23	ฉันอาสาลบกระดานให้เสมอ เมื่อครูสอนจบแล้ว					
24	ถ้าฉันเห็นคนตาบอดหรือคนแก่กำลังจะข้ามถนน ฉันจะรีบ เข้าไปช่วยพาข้ามถนน					
25	ฉันพูดเตือนเพื่อนไม่ให้หนีเรียนในวิชาที่เขาไม่ชอบ เพื่อจะ ได้เรียนหนังสือได้เข้าใจยิ่งขึ้น					
26	ฉันอธิบายการบ้านในส่วนที่ฉันเข้าใจให้เพื่อนฟัง					
27	เมื่อฉันช่วยเหลืออะไรใครไป ฉันจะเรียกสิ่งตอบแทนเสมอ					
28	เมื่อต้องทำงานกลุ่ม ฉันให้ความร่วมมือในการทำงานกับ เพื่อนในกลุ่ม					
29	ฉันจะแสดงความคิดเห็น เมื่อเพื่อนต้องการความคิดเห็นใน การทำงาน					
30	ฉันเชื่อว่าเพื่อนแต่ละคนในกลุ่ม สามารถทำงานที่ได้รับ มอบหมายได้สำเร็จ					
31	ฉันเคารพผลการตัดสินใจของคนส่วนใหญ่ในกลุ่มที่ทำงาน ร่วมกันเสมอ					
32	หากมีการแบ่งงานแล้วไม่ลงตัว ฉันคิดว่าหัวหน้ากลุ่มควร รับภาระงานนั้นเอง					
33	เมื่อเพื่อนมีความเห็นขัดแย้งกัน ฉันจะช่วยแสดง ความคิดเห็น เพื่อให้เพื่อนไม่ขัดแย้งกัน					
34	ฉันต้องทำงานเท่าๆ กับเพื่อนคนอื่นๆ เพราะถือว่าเป็น ความรับผิดชอบร่วมกัน					
35	หากฉันเห็นคนทำลายตู้โทรศัพท์สาธารณะ ฉันจะรีบแจ้ง เจ้าหน้าที่ทันที					
36	ฉันเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนขอพ่อแม่ ครู อาจารย์					
37	ฉันจะไม่ทำสิ่งที่ทำให้พ่อแม่ ครูอาจารย์ ตลกดจนคนรอบ ข้างต้องเสียใจ					
38	เมื่อต้องข้ามถนน ฉันจะใช้ทางม้าลายหรือขึ้นสะพานลอย แทนการวิ่งข้ามถนน					
39	เมื่อพบก๊อกน้ำถูกเปิดทิ้งไว้ฉันจะรีบปิดทันที					
40	ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งประธานนักเรียน ฉันจะไปใช้สิทธิ ลงคะแนนเสียง					

ข้อที่	ข้อความคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		จริงที่สุด (5)	จริงมาก (4)	จริง ปานกลาง (3)	จริงน้อย (2)	ไม่จริงเลย (1)
41	แม้ว่าจะหิวมาก แต่ฉันก็จะเข้าคิวเพื่อซื้ออาหารในโรงอาหาร					
42	ฉันอาสาทำงานเพื่อบำรุงและพัฒนาสาธารณะสมบัติ					
43	ฉันมองเห็นข้อดีของทุกๆ คนที่ฉันรู้จัก					
44	แม้ว่าจะมีสถานการณ์ที่เลวร้ายเกิดขึ้น ฉันบอกให้เพื่อนหรือ คนรอบข้าง มีความหวังว่าสถานการณ์นั้นจะคลี่คลายไป ในทางที่ดีขึ้น					
45	ฉันพยายามให้ตนเอง เพื่อน และคนรอบข้างมองเหตุการณ์ เลวร้ายที่เกิดขึ้นในมุมมองใหม่ที่ดีกว่า					
46	ฉันมักรู้สึกท้อแท้เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาหลายอย่างพร้อมกัน					
47	ฉันคิดว่าอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของเพื่อนและคนรอบ ข้าง เปรียบเสมือนโอกาสหรือบทเรียนที่จะเสริมสร้างความ เข้มแข็งให้กับชีวิต					
48	ฉันสามารถยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นกับเพื่อนและคน รอบข้างได้					
49	ฉันมักจะทุกข์ร้อนกับปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้นกับเพื่อน และคนรอบข้างเสมอ					
50	เมื่อเพื่อนๆ หรือคนรอบข้างต้องเผชิญกับปัญหาและ อุปสรรค ฉันสามารถหาวิธีแก้ปัญหาที่เหมาะสมได้					
51	ในการเล่นหาปัญหาฉันรู้ว่าคนอื่นแอบบอกกัน ฉันจึงทำบ้าง เพื่อไม่ให้เสียเปรียบคนอื่น					
52	หากวันไหนไม่อยากเรียนชั่วโมงพลศึกษาเพราะแดดร้อน ฉันจะบอกครูว่าปวดศีรษะ ขอไปนอนที่ห้องพยาบาล					
53	ถึงแม้ว่าเพื่อนจะไม่รู้ว่าฉันเป็นคนทำสมมุติของเขา ขาด แต่ ฉันก็จะบอกความจริงกับเขาว่าฉันเป็นคนทำ					
54	หากฉันสัญญาอะไรกับใคร ฉันจะต้องทำตามคำสัญญานั้น					
55	ครูสั่งให้ทำดอกไม้ประดิษฐ์มาส่งแต่ฉันทำไม่ได้ ฉันจึง แก้ปัญหาด้วยการไปหาซื้อที่ตลาดมาส่งครูแทน					
56	หากอยากได้ของอะไร ฉันมักจะแอบหยิบเงินในกระเป๋า สตางค์ของพ่อแม่ผู้ปกครองไปซื้อ					
57	ในการทำเวรประจำวัน ฉันจะเลือกทำเฉพาะงานที่ฉันอยาก ทำและถนัดเท่านั้น					
58	ฉันนำเงินและสิ่งของที่เก็บได้ไปประกาศหาเจ้าของ					

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ในภาคใต้

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้
2. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

องค์ประกอบ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
คุณลักษณะด้านการอุทิศตน	1	.551	ผ่านเกณฑ์
	2	.407	ผ่านเกณฑ์
	3	.541	ผ่านเกณฑ์
	4	.664	ผ่านเกณฑ์
	5	.490	ผ่านเกณฑ์
	6	.334	ผ่านเกณฑ์
	7	.414	ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร	8	.331	ผ่านเกณฑ์
	9	.386	ผ่านเกณฑ์
	10	.167	ไม่ผ่านเกณฑ์
	11	.434	ผ่านเกณฑ์
	12	.544	ผ่านเกณฑ์
	13	.482	ผ่านเกณฑ์
	14	.477	ผ่านเกณฑ์
	15	.490	ผ่านเกณฑ์
	16	.433	ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะด้านแบ่งปัน สิ่งของแก่ผู้อื่น	17	.412	ผ่านเกณฑ์
	18	.447	ผ่านเกณฑ์
	19	.579	ผ่านเกณฑ์
	20	.438	ผ่านเกณฑ์
	21	.200	ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะด้านการให้ความ ช่วยเหลือผู้อื่น	22	.413	ผ่านเกณฑ์
	23	.432	ผ่านเกณฑ์
	24	.634	ผ่านเกณฑ์
	25	.575	ผ่านเกณฑ์
	26	.523	ผ่านเกณฑ์
	27	.571	ผ่านเกณฑ์
	28	.369	ผ่านเกณฑ์

องค์ประกอบ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น	29	.442	ผ่านเกณฑ์
	30	.568	ผ่านเกณฑ์
	31	.549	ผ่านเกณฑ์
	32	.450	ผ่านเกณฑ์
	33	.616	ผ่านเกณฑ์
	34	.435	ผ่านเกณฑ์
	35	.585	ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	36	.512	ผ่านเกณฑ์
	37	.630	ผ่านเกณฑ์
	38	.620	ผ่านเกณฑ์
	39	.628	ผ่านเกณฑ์
	40	.496	ผ่านเกณฑ์
	41	.463	ผ่านเกณฑ์
	42	.592	ผ่านเกณฑ์
	43	.612	ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี	44	.603	ผ่านเกณฑ์
	45	.601	ผ่านเกณฑ์
	46	.550	ผ่านเกณฑ์
	47	.630	ผ่านเกณฑ์
	48	.645	ผ่านเกณฑ์
	49	.564	ผ่านเกณฑ์
	50	.468	ผ่านเกณฑ์
	51	.528	ผ่านเกณฑ์
	52	.486	ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์	53	.453	ผ่านเกณฑ์
	54	.349	ผ่านเกณฑ์
	55	.541	ผ่านเกณฑ์
	56	.476	ผ่านเกณฑ์
	57	.419	ผ่านเกณฑ์
	58	.539	ผ่านเกณฑ์
	59	.294	ผ่านเกณฑ์

ภาคผนวก ง

การตรวจสอบคุณภาพโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

ครั้งที่	เรื่อง	หัวข้อ การพิจารณา	ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าดัชนี (IOC)
			1	2	3	4	5	
1	ปฐมนิเทศ	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2	การพัฒนาคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการเอื้ออาทร	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3	การพัฒนาคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการเอื้ออาทร (ต่อ)	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	0	+1	0.8
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	0	+1	+1	+1	0.8
4	การพัฒนาคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการอุทิศตน	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	0	+1	0.83
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5	การพัฒนาคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการมองโลกในแง่ดี	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6	การพัฒนาคุณลักษณะการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน การมองโลกในแง่ดี (ต่อ)	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
7	การพัฒนาคุณลักษณะการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
8	การพัฒนาคุณลักษณะการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	0	+1	0.8
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	0	+1	+1	+1	0.8
9	การพัฒนาคุณลักษณะการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน การให้ความร่วมมือกับ ผู้อื่น	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	0	+1	0.8
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ครั้งที่	เรื่อง	หัวข้อการ พิจารณา	ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ					ค่าดัชนี (IOC)
			1	2	3	4	5	
10	การพัฒนาคุณลักษณะการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	0	+1	+1	+1	0.8
11	การพัฒนาคุณลักษณะการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน ความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ)	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	0	+1	0.8
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
12	การพัฒนาคุณลักษณะการ ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้าน ความซื่อสัตย์	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
13	ปัจฉิมนิเทศ	วัตถุประสงค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		วิธีดำเนินการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
		ทฤษฎี/เทคนิค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0

ภาคผนวก จ

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 1

เรื่อง การปฐมนิเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

การปฐมนิเทศเป็นไปเพื่อให้สมาชิกเข้าใจกระบวนการกลุ่มและกำหนดเป้าหมายรายบุคคล เมื่อสมาชิกเข้ามาในกลุ่มจะเกิดความรู้สึกวิตกกังวล กลัว ไม่มั่นใจ ว่าจะเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (Corey. 2008: 77 – 84) สิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำกลุ่มในขั้นเริ่มต้นกลุ่มนี้คือ การสร้างสัมพันธภาพ โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้แนวคิดตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางในเรื่องของความจริงแท้ การใส่ใจและการยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไขและความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม ประกอบกับการใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรับรู้ว่าคุณให้คำปรึกษาตั้งใจฟังสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดด้วยความสนใจ ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญและแสดงการยอมรับสมาชิกกลุ่ม โดยแสดงออกได้ด้วยการประสานสายตา ลักษณะท่าทางของร่างกาย การใช้ท่าทางประกอบคำพูดและพฤติกรรมในการพูด เทคนิคการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจหรือรู้จักสมาชิกกลุ่มมากยิ่งขึ้น รวมทั้งทำให้สมาชิกกลุ่มเกิดความเข้าใจหรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น เทคนิคการสะท้อนเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มรับรู้และเข้าใจความรู้สึกหรืออารมณ์ในขณะนั้น ช่วยขยายขอบเขตในการมองเห็นตนเองของสมาชิกกลุ่มได้อย่างชัดเจน และเป็นจริงมากขึ้น เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ปัญหาที่แท้จริง และเทคนิคการสรุปความเพื่อให้สมาชิกได้รวบรวมความคิดที่กระจัดกระจายให้เกิดความชัดเจน และตรวจสอบความถูกต้องของการรับรู้ที่ผู้ให้คำปรึกษามีต่อสมาชิกกลุ่ม โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้กิจกรรม “เธอเป็นใคร” เพื่อสร้างความคุ้นเคยและสร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจ ลดความวิตกกังวล ความกลัวของสมาชิกและสร้างบรรยากาศให้เกิดความไว้วางใจ เปิดโอกาสให้ได้เปิดเผยความรู้สึกของตนเองต่อกลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับสมาชิกกลุ่ม และระหว่างสมาชิกกลุ่มกับสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงโครงสร้างและกฎกติกาของการเข้ากลุ่มให้คำปรึกษา ตลอดจนได้รับทราบถึงรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับตารางวัน เวลา จำนวนครั้ง ระยะเวลา รูปแบบ และวิธีการต่างๆ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ตลอดจนสามารถกำหนดเป้าหมายในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

อุปกรณ์

1. ชิ้นส่วนรูปภาพสัตว์
2. แบบบันทึกเป้าหมายในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น
3. ใบความรู้เรื่อง “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น”
4. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1

วิธีดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษากลุ่ม

1.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างสัมพันธ์ภาพกับสมาชิกกลุ่ม โดยการกล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่มด้วยความยินดีและกล่าวแนะนำตนเอง จากนั้นผู้ให้คำปรึกษานำคุยเรื่องทั่วๆ ไป (Small talk) เพื่อให้สมาชิกกลุ่มรู้สึกผ่อนคลาย และสร้างบรรยากาศความเป็นกันเอง

1.2 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวชี้แจงถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่น

1.3 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวชี้แจงถึงโครงสร้างและกฎ กติกาของการเข้ากลุ่มให้คำปรึกษา ได้แก่ จำนวนสมาชิก ชนิดของกลุ่ม บทบาทของผู้ให้คำปรึกษา บทบาทของสมาชิกกลุ่ม สถานที่ ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ระยะเวลา และจำนวนครั้งในการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. ขั้นดำเนินการ

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทำกิจกรรม “เธอเป็นใคร” โดยให้สมาชิกกลุ่มสัมภาษณ์สมาชิกในกลุ่ม เพื่อทำความรู้จักและสนิทสนมคุ้นเคยกันเร็วขึ้น โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการตั้งคำถาม โดยถามสมาชิกกลุ่มว่า “นักเรียนเป็นใคร” และ “นักเรียนต้องการอะไร” จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกกระดาษที่เป็นชิ้นส่วนรูปภาพสัตว์ ซึ่งในแต่ละรูปจะถูกตัดออกเป็นสองชิ้น ให้แก่สมาชิกคนละ 1 ชิ้น

2.1.2 ผู้ให้คำปรึกษากำหนดให้สมาชิกแต่ละคนตามหาชิ้นส่วนที่จะประกอบให้รูปของตนเองสมบูรณ์

2.1.3 จับคู่กันแล้วพูดคุยซักถามตามประเด็นคำถามที่มีอยู่หลังชิ้นส่วนรูปภาพของตนเอง ได้แก่ ชื่อ-ชื่อสกุล ชื่อเล่น สิ่งที่ชอบ-ไม่ชอบ เพื่อนที่ดีที่สุดในขณะนี้มีลักษณะ เพื่อนที่ฉันไม่ชอบ

มีลักษณะส่วนที่ดีของฉันคือ สิ่งที่ฉันควรได้รับการปรับปรุง ฉันคิดว่าฉันเป็นคน ความใฝ่ฝันของตนเอง และเป้าหมายของชีวิต สนทนาแลกเปลี่ยนกันพร้อมทั้งบันทึกข้อมูลลงหลังชิ้นส่วนรูปภาพของตน

2.1.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มกล่าวแนะนำตัวของตนเองที่ละคู่ และกล่าวถึงสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้จากการแนะนำตนเองและเพื่อนจนครบทุกคู่

2.1.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นว่า ตนเองมีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจากเพื่อนๆ ในกลุ่มอย่างไรบ้าง

2.1.6 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปกิจกรรม “เธอเป็นใคร” ในประเด็นการสร้างความสัมพันธ์กันและกัน และความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกร่วมกันตั้งกฎ กติกาในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเคารพนับถือซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มทุกคนได้พูดเพื่อให้กลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ผู้ให้คำปรึกษาบอกข้อตกลงเบื้องต้นในการเข้ากลุ่มรับคำปรึกษาแก่สมาชิกกลุ่ม ได้แก่

2.2.1.1 การรักษาความลับ ขอให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนรักษาความลับของกลุ่ม และความลับของสมาชิกในกลุ่ม ไม่นำเรื่องในกลุ่มไปพูดกันภายนอกกลุ่ม

2.2.2.2 สมาชิกกลุ่มมีความจริงใจต่อสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ

2.2.2.3 สมาชิกกลุ่มควรวิจารณ์สมาชิกคนอื่นอย่างสร้างสรรค์

2.2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันตั้งกฎกติกาในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพิ่มเติม เช่น

2.2.2.1 สมาชิกกลุ่มต้องตรงต่อเวลาเพื่อช่วยให้กิจกรรมดำเนินได้อย่างพร้อมเพรียงกัน

2.2.2.2 สมาชิกกลุ่มต้องไม่รบกวนสมาธิของสมาชิกคนอื่นในขณะทำกลุ่ม เช่น พูดคุยกันหรือพูดโทรศัพท์ เป็นต้น

2.2.2.3 สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนครบตามกำหนด

2.2.2.4 สมาชิกทุกคนมีสิทธิที่จะไม่พูดหรือกระทำ เมื่อตนเองไม่ต้องการ

2.2.2.5 สมาชิกกลุ่มอนุญาตให้มีการบันทึกภาพและเสียงได้

2.2.2.6 เมื่อสมาชิกคนใดคนหนึ่งกำลังพูด สมาชิกคนอื่นๆ จะต้องเงียบและรับฟัง

2.2.2.7 สมาชิกทุกคนมีเวลาและโอกาสที่จะพูด

2.2.2.8 อื่นๆ (ถ้ามี)

2.2.3 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับการยอมรับในกฎกติกาที่ทุกคนช่วยกันตั้งขึ้นมาหรือไม่ และมีใครต้องการปรับเปลี่ยนตรงไหน อย่างไร

2.2.4 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปกฎกติกาของการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาที่สมาชิกกลุ่มทุกคนต้องยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นและคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” แก่สมาชิกกลุ่ม โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกใบความรู้ “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” แก่สมาชิกกลุ่มและให้ทุกคนอ่านทำความเข้าใจ

2.3.2 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” พร้อมทั้งยกตัวอย่าง เพื่อให้สมาชิกสามารถรู้และเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

2.3.3 ผู้ให้คำปรึกษาร่วมกับสมาชิกกลุ่มสรุปเกี่ยวกับ “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น และคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” จากใบความรู้เรื่อง “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น”

2.3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันวิเคราะห์ถึงสภาพสังคมในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร และมีสาเหตุมาจากอะไร โดยผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการฟังอย่างใส่ใจ การถามคำถาม ภายใต้นักคิดของความจริงแท้ การใส่ใจและการยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข และความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความไว้วางใจ กล้าที่จะเปิดเผยมุมมองของตนเอง

2.3.5 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปถึงสภาพสังคมในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่น โดยเชื่อมโยงให้สมาชิกกลุ่มเห็นถึงความสำคัญของ “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” และ “การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น” ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการสรุปความ เพื่อให้สมาชิกได้รวบรวมความคิดที่กระจัดกระจาย เกิดความชัดเจนและตรวจสอบความถูกต้องของการรับรู้ที่ผู้ให้คำปรึกษามีต่อสมาชิกกลุ่ม

2.3.6 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามสิ่งที่ไม่เข้าใจหรือข้อสงสัยต่างๆ

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มกำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่ตนเองต้องการจะพัฒนา เมื่อเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.4.1 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายและสาธิตการกำหนดเป้าหมายของสมาชิกแต่ละคน ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

2.4.2 ให้สมาชิกกลุ่มบันทึกเป้าหมายในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ลงในแบบบันทึกเป้าหมาย ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 1

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 1

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 1 เรื่อง “การปฐมนิเทศ”

แบบบันทึกเป้าหมายในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกรอกข้อมูลตามความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวเอง

1. สมาชิกมีเป้าหมายหรือมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงอะไร เมื่อสิ้นสุดการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (ระบุถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่สามารถนำไปปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือหยุดยั้งพฤติกรรมได้)

- 1.1
1.2
1.3

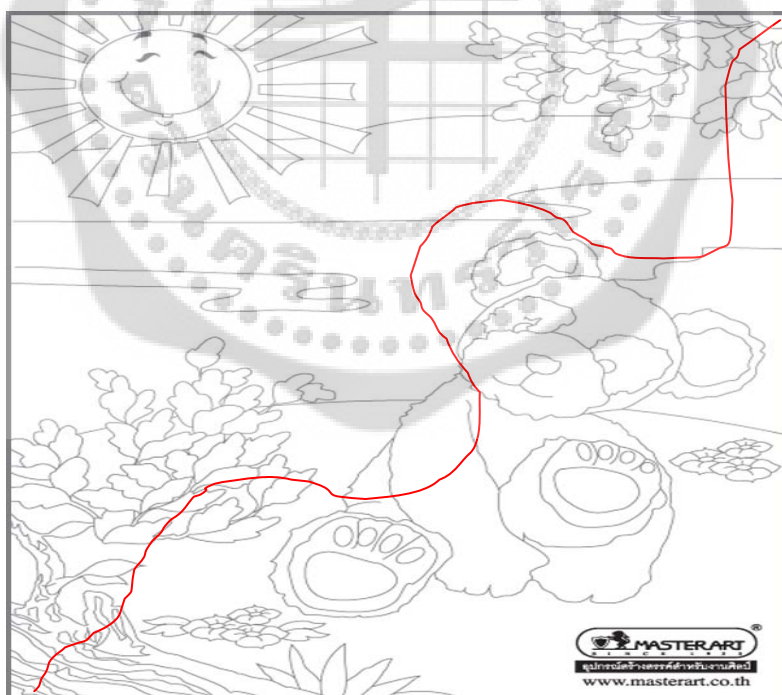
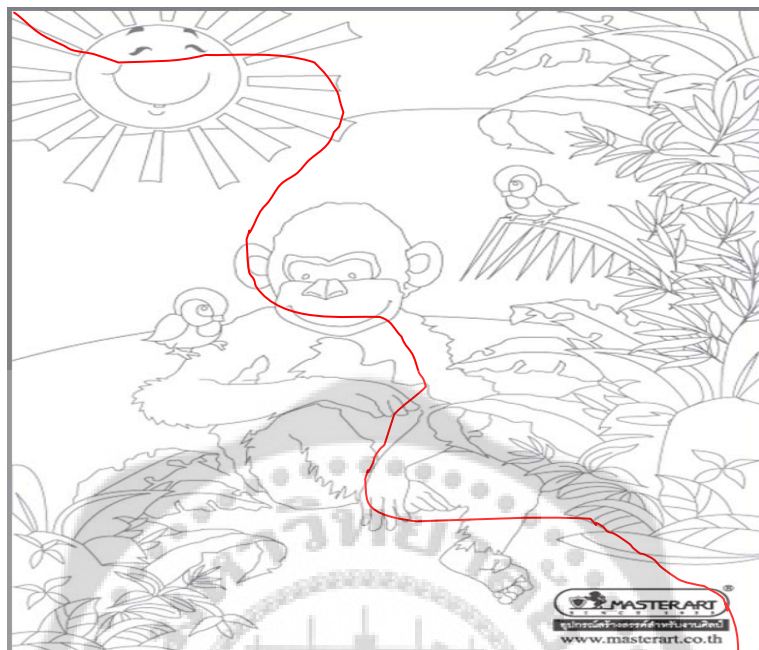
2. สมาชิกมีความตั้งใจที่จะทำให้เป้าหมายที่วางไว้บรรลุผลสำเร็จกี่คะแนน คะแนน
(จากคะแนนเต็ม 10)

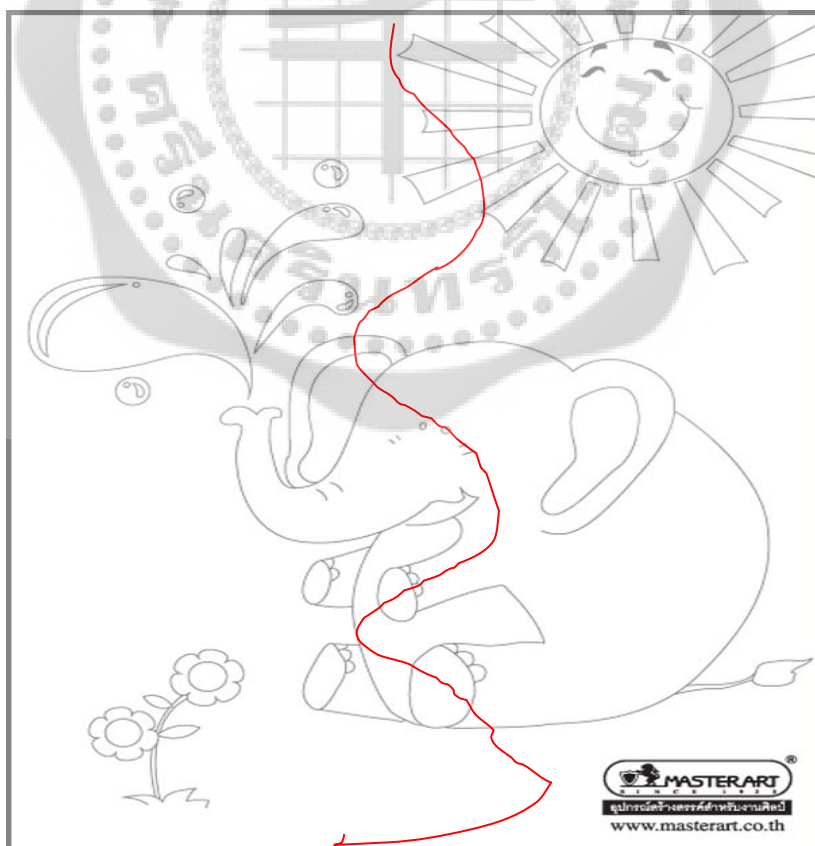
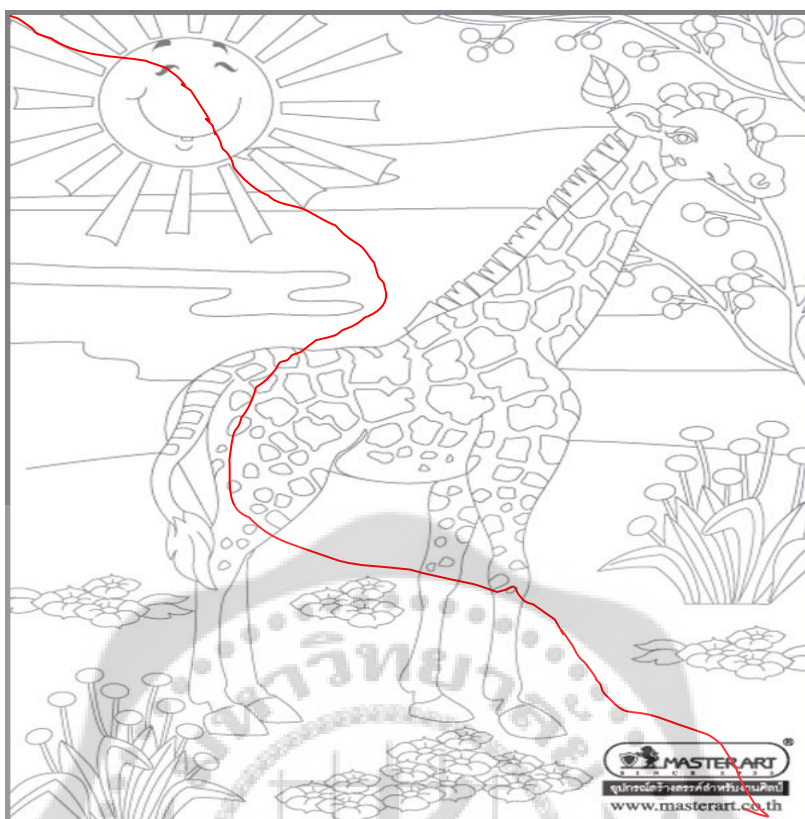

ลงชื่อ
วันที่ เดือน พ.ศ.

ภาพชิ้นส่วนกิจกรรม “เธอเป็นใคร”

ข้อความหลังขั้นส่วน

1. ชื่อ ชื่อสกุล
2. ชื่อเล่น
3. สิ่งที่ชอบ
4. สิ่งที่ไม่ชอบ.....
5. เพื่อนที่ดีที่สุดของฉันมีลักษณะ
6. เพื่อนที่ฉันไม่ชอบมีลักษณะ
7. ส่วนที่ดีของฉัน
8. สิ่งที่ฉันควรได้รับการปรับปรุง
9. ฉันคิดว่าฉันเป็นคน
10. ความใฝ่ฝันและเป้าหมายในชีวิตของฉัน

ใบความรู้เรื่อง “การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น”

ความหมายของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

1. การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น เป็นการกระทำสิ่งทีให้ผลในทางบวกหรือสิ่งที่เป็นผลดีที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือส่วนรวม มากกว่าเพื่อตนเองด้วยความสมัครใจ และปราศจากการคาดหวังสิ่งตอบแทนจากการกระทำนั้น

2. คุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ หมายถึง ลักษณะที่นักเรียนแสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีความตั้งใจที่จะทำสิ่งที่เป็นผลดีหรือเป็นคุณ ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับและให้คุณค่า เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือส่วนรวมมากกว่าเพื่อตนเอง ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร (Empathy) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการร่วมรู้สึกต่อสถานการณ์ต่างๆ ของผู้อื่น ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าใจความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น ใส่ใจต่อสถานการณ์ที่ไม่ดีต่างๆ โดยแสดงความรู้สึกเป็นกังวล ให้การปลอบโยน ให้กำลังใจ ให้อภัย และร่วมแสดงความยินดีต่อสถานการณ์ที่ดีของผู้อื่น

2.2 คุณลักษณะด้านการอุทิศตน (Devotion) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการตั้งใจอย่างมาก พยายามอย่างเต็มกำลังความสามารถในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ประกอบด้วย การทุ่มเท และเสียสละแรงกาย สติปัญญา เวลาและความสุขสบายส่วนตัว

2.3 คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น (Sharing) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเสียสละสิ่งที่เป็นวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่สามารถให้แกผู้อื่นได้ ประกอบด้วย การให้ การบริจาค การให้ยืม และการให้ทาน

2.4 คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น (Helping) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการกระทำ การแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นตามความสามารถของตน

2.5 คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น (Cooperation) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม ประกอบด้วย การร่วมแสดงความคิดเห็น เคารพความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่ม สนับสนุนและประนีประนอมในการทำงานกลุ่มร่วมกัน

2.6 คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (Social responsibility) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ไม่ทำให้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน หรือเสียประโยชน์ ประกอบด้วย การรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์และคนอื่นๆ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม รักษาสมบัติส่วนรวม และให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะของการเป็นพลเมืองที่ดี

2.7 คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี (Optimism) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการคิดของบุคคลที่มีมุมมองชีวิตในด้านดีหรือในด้านบวกทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น ประกอบด้วย ความคิดความเชื่อในทางบวกอย่างมีเหตุผลบนพื้นฐานของความเป็นจริง ความสามารถในการปรับตัวเพื่อตอบสนอง

ต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และความสามารถต่อสู้อุปสรรคโดยไม่ย่อท้อหรือ
เลี้ยวหนีต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

2.8 คุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ (Honesty) หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการกระทำ
ที่ถูกต้อง ดีงาม ตรงตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา ประกอบด้วย ยอมรับผิดเมื่อตนเองทำผิด
พูดความจริง ไม่ลัทธิขโมยหรือนำของของผู้อื่นมาเป็นของตน ทำตามข้อตกลงหรือสัญญาที่ให้ไว้

ความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผสานกับการหลั่งไหลเข้า
มาของวัฒนธรรมตะวันตกสู่สังคมไทย ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมของคนในสังคมไทยเปลี่ยนไป
อย่างรวดเร็วตามกระแสวัตถุนิยมที่กำลังเฟื่องฟู สังคมและวัฒนธรรมแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของ
ชุมชนดั้งเดิม ได้กลับกลายเป็นสังคมที่เน้นการแข่งขัน ซึ่งดีชิงเด่น ต่างคนต่างอยู่ จากสังคมที่เคยสงบ
เรียบง่าย มีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อกัน เกิดการดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิตมากขึ้น เกิดการเอารัดเอาเปรียบ
เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ของผู้อื่น หรือประโยชน์ของส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ
ต่อผู้อื่นและส่วนรวม ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดเป็นปัญหาสังคมตามมามากมาย
ดังจะเห็นได้จากปัญหาสังคมที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือสื่อต่างๆ ไม่เว้นแต่ละวัน อาทิ เหตุการณ์
ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การก่อการร้าย การฉ้อโกง การทุจริต การเล่นพรรคเล่นพวก
การซื้อขายตำแหน่งหน้าที่การงาน การปล่อยน้ำเสียหรือสิ่งปฏิกูลจากโรงงานอุตสาหกรรม นายทุนมูกรุก
ที่ป่าสงวน การลักลอบจับและขายสัตว์ป่าสงวน การที่ลูกทิ้งพ่อแม่ที่แก่เฒ่าให้ได้รับความยากลำบาก
แต่เพียงลำพัง เป็นต้น เมื่อวิเคราะห์สภาพการณ์ทางสังคมดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าลักษณะทางจริยธรรม
หลายประการที่ถือเป็นวัฒนธรรมไทยกำลังพร่องลงไปทุกขณะ โดยเฉพาะจริยธรรมที่เป็นการเสริมสร้าง
สังคมที่แสดงออกโดยการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น แนวทางหนึ่งของการพัฒนา เพื่อลดปัญหาของสังคมได้
ก็คือ การปลูกฝังและสร้างเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้อยู่ในจิตใจของบุคคลโดยเฉพาะการทำ
ประโยชน์เพื่อผู้อื่น เพื่อเป็นพื้นฐานหรือภูมิคุ้มกันให้บุคคลประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องดีงามตามมาตรฐาน
ที่สังคมยอมรับและต้องการมากขึ้น

แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 1

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 1

ข้อที่	หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความเหมาะสมของวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษา					
1	ความเหมาะสมของวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษา					
2	ความเหมาะสมของรูปแบบ วิธีการในการให้คำปรึกษา					
3	ความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาในการให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม					
4	ความใส่ใจของผู้ให้คำปรึกษาที่มีต่อสมาชิกกลุ่ม					
5	บุคลิกภาพที่เป็นมิตรและน่าไว้วางใจของผู้ให้คำปรึกษา					
6	การสื่อสารด้วยภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางที่เข้าใจง่ายของผู้ให้คำปรึกษา					
7	ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับจากการเข้ารับการให้คำปรึกษา					
8	ความน่าสนใจของกิจกรรมที่ใช้ในการให้คำปรึกษา					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 2

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการเอื้ออาทร ในครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ 1) เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้สมาชิกสามารถรับรู้ เข้าใจความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ ได้ และตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทร 2) เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ เพื่อให้สมาชิกสามารถแสดงออกถึงการเอื้ออาทรในสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม ร่วมกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เทคนิคการมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกได้นำประสบการณ์การเรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่ม ไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทร
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทรของสมาชิกกลุ่ม

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบความรู้เรื่อง “การเอื้ออาทร”
2. วิดิทัศน์เหตุการณ์ “สึนามิที่ญี่ปุ่น” และ “มหาอุทกภัยในประเทศไทย”
3. ใบงานการแสดงความเอื้ออาทร
4. ใบงาน “ฝึกการใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ”
5. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 2

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา :

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 1 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร โดยให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของบุคคลอื่น ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทร และสามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทรของสมาชิกกลุ่มได้ และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กัน ด้วยการตั้งใจฟังเพื่อนเพื่อนจะนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนสาระและกิจกรรมจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ 1

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา :

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกใบความรู้เรื่อง “การเอื้ออาทร” แก่สมาชิกกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้อ่านทำความเข้าใจ

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเกี่ยวกับสาระของ “การเอื้ออาทร” เพิ่มเติมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และร่วมกับสมาชิกกลุ่มสรุปเนื้อหาทั้งหมด และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามในประเด็นที่สงสัย

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มดูวิดีโอเหตุการณ์ “สึนามิที่ญี่ปุ่น” และ “มหาอุทกภัยในประเทศไทย” จากนั้นผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มพุดแสดงความรู้สึกที่มีต่อเหตุการณ์นั้นว่าสมาชิกแต่ละคนรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่ละคน โดยสมาชิกกลุ่มสามารถพุดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น มีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการเอื้ออาทร ตลอดจนสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึกและความต้องการของบุคคลในสถานการณ์นั้นได้

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มโดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจของ ทอมสัน (Thompson. 2003: 280) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 เหตุการณ์นั้นเป็นอย่างไร (Situation)

2.4.2 บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร (Feeling)

2.4.3 บุคคลนั้นๆ ต้องการอะไร (Want)

2.5 ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนบันทึกคำตอบของตนเองลงในใบงาน “การแสดงความเอื้ออาทร”

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอคำตอบของตนเองที่ละคนจากใบงานการแสดงความเอื้ออาทร โดยสมาชิกกลุ่มสามารถพุดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาสอนเพิ่มเติมถึงหลักในการแสดงความรู้สึก โดยใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของทอมสัน (Thompson, 2003: 273) พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้สมาชิกสามารถแสดงออกถึงการเอื้ออาทรในสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

2.7.1 การรับฟังอย่างตั้งใจว่าเขาหรือเธอกำลังคิดถึงอะไร รู้สึกอย่างไร (การเข้าใจความรู้สึกภายใต้คำพูดต่างๆ)

2.7.2 ลองระลึกหรือจินตนาการว่าถ้าสมาชิกกลุ่มอยู่ในเงื่อนไขหรือสถานการณ์เดียวกับบุคคลในเหตุการณ์นั้น สมาชิกกลุ่มจะรู้สึกอย่างไร

2.7.3 ตอบสนองด้วยการใช้คำพูดที่สะท้อนความรู้สึกได้อย่างเหมาะสม และสื่อสารว่าสมาชิกกลุ่มรับรู้ในความรู้สึกต่อบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ อย่างไร

2.8 ผู้ให้คำปรึกษามอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติตามใบงาน “ฝึกการใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ” โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกได้ฝึกการจินตนาการ (Imagine) และตอบสนองด้วยการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม (Respond with the appropriate feeling words) ต่อการแสดงความรู้สึกเอื้ออาทรต่อเหตุการณ์ต่างๆ

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 2

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 2

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามท้ายกิจกรรม
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 2

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ครั้งที่ 2 เรื่อง “การเอื้ออาทร”

ใบงาน “การแสดงความเอื้ออาทร”

คำชี้แจง: จากการดูวิดิทัศน์เหตุการณ์ “สึนามิที่ญี่ปุ่น” และ “มหาอุทกภัยในประเทศไทย”
ให้สมาชิกกลุ่มเขียนตอบตามประเด็นที่ให้มาตามความคิดเห็นของท่าน

เหตุการณ์ ความคิดเห็น	“สึนามิที่ญี่ปุ่น”	“มหาอุทกภัย”
เหตุการณ์นั้นเป็นอย่างไร (Situation)		
บุคคลในสถานการณ์นั้น ความรู้สึกอย่างไร (Feeling)		
บุคคลในสถานการณ์นั้น ต้องการอะไร (Want)		

ใบงาน “ฝึกการใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มเขียนอธิบายความรู้สึกและแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ของผู้อื่น ด้วยการใช้คำพูดตามความคิดและจินตนาการและตอบสนองด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม

สถานการณ์	เพื่อน/บุคคลอื่น	สมาชิกกลุ่ม	ผลที่ (คาดว่าจะ) ตามมา
เพื่อนถูกครูทำโทษหน้าเสาธง	ฉันรู้สึกอับอายมากเลยที่โดนทำโทษหน้าเสาธงวันนี้เดินไปทางไหนก็จะมีแต่คนหัวเราะเยาะแฉเลย		
เพื่อนทำเงินหาย	ทำไมเรื่องร้ายๆ แบบนี้ต้องเกิดกับฉันด้วย นี่ถ้าแม่รู้ว่าฉันทำเงินหาย ฉันต้องโดนทำโทษแน่ๆ เลย		
ห้องเกิดอุบัติเหตุเก้าอี้ล้มทับ	ฉันมันไม่เอาไหนจริงๆ ถ้าฉันดูแลน้องให้ดีกว่านี้ น้องคงไม่เกิดอุบัติเหตุแบบนี้หรอก		

ใบความรู้เรื่อง “การเอื้ออาทร”

ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นสำคัญอย่างไร

ความเอื้ออาทรอาจเป็นคำที่เราได้ยินกันบ่อยๆ แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นเรื่องที่ลึกซึ้ง ซึ่งในสังคมของเราก็มีคนอยู่ประเภทหนึ่งที่ขาดความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ คนเหล่านี้มักจะทำสิ่งต่างๆ เพื่อตนเอง คิดถึงตนเอง แต่ฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น คนที่มีนิสัยไร้ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นมักถูกต่อต้าน ไม่มีใครอยากคบหาด้วย จะถูกปฏิเสธจากคนรอบข้างเสมอ คงจะพอมองออกแล้วว่าผู้ที่ไม่มี ความเอื้ออาทรต่อผู้อื่นเลยมักกลายเป็น คนที่ล้มเหลวทางสังคม ดังนั้นเราคงไม่อยากจะเป็นหนึ่งในกลุ่ม คนที่ไร้ความเอื้ออาทรอย่างแน่นอน

เท็ดคัทดี้ เดซง (2546: 26) กล่าวว่า ในสังคมของเรามีคนอยู่ประเภทหนึ่งที่ขาดความเอื้ออาทร ต่อเพื่อนมนุษย์ พวกเขาอาจทำในสิ่งที่เลวร้ายเพียงเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง โดยที่ ไม่ได้สนใจว่า เพื่อนมนุษย์จะเป็นเช่นไร เมื่อวิเคราะห์ให้ถึงสิ่งเหล่านี้จะเห็นได้ว่าเป็นจากความไม่เข้าใจ ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่นจึงส่งผลทำให้ไม่เอื้ออาทรต่อผู้อื่นถือว่าเป็นปัญหาสังคมหนึ่งที่ถูก ละเลยไปทั่วๆ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง

ทำไมเราต้องเอื้ออาทรผู้อื่น

- ◆ เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี เนื่องจากว่าความเอื้ออาทรเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดในการสื่อสาร ระหว่างบุคคลโดยจะเป็นแรงผลักดันให้เข้าไปสัมผัสโลกทัศน์ของผู้อื่น ทำให้เกิดความเข้าใจในบุคคลนั้น
- ◆ เป็นการประคับประคองทางจิตใจเพราะความเอื้ออาทรเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถเข้าไปสัมผัส ความรู้สึก พฤติกรรม และสิ่งที่บุคคลนั้นๆ กำลังประสบอยู่
- ◆ ช่วยให้การสื่อสารราบรื่น ลดการขัดแย้ง เพราะมีการสื่อสารที่ชัดเจนและเกิดความเข้าใจ ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังเป็นการให้กำลังใจต่อกันอีกด้วย
- ◆ เป็นการฝึกความสนใจ เอาใจใส่ และตั้งใจรับฟังเรื่องราวต่างๆ ของผู้อื่น
- ◆ เป็นแนวทางให้ความช่วยเหลือที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
- ◆ การแสดงความเอื้ออาทรทำได้ง่ายยิ่งขึ้นถ้ามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน เพราะจะไม่ทำให้เกิด ความเข้าใจผิดต่อกัน ถ้าเราไม่เข้าใจว่า ทำไมบางคนจึงมีอาการประหลาดๆ กับเรา จนเราต้องคิดว่า ตัวเราเองมีอะไรผิดปกติหรือเปล่า แต่ถ้าเราได้รู้ว่าพฤติกรรมดังกล่าวมีสาเหตุมาจากอารมณ์ของเขาเอง นั้นไม่ใช่จากการกระทำของเรา ทำให้เราเป็นคนที่ไม่เกี่ยวกับความต้องการของผู้อื่นมากขึ้น
- ◆ ความเอื้ออาทรเปรียบเสมือนการที่เรารับรู้และเข้าใจถึงความรู้สึกภายในที่แฝงอยู่ในคำพูด และการกระทำของผู้อื่น ถ้าเรามีความเอื้ออาทรเราก็ควรจะปฏิบัติตอบสนองต่อผู้อื่นอย่างไร

เอื้ออาทรผู้อื่นทำได้ง่าย โดย

1. การมีความสามารถในการอ่านอารมณ์และคาดเดาความรู้สึกของผู้อื่น จากการสังเกตภาษากาย ทั้งสีหน้า แววตา ท่าทาง น้ำเสียงและลักษณะการพูดรวมถึงการเขียนว่า ผู้อื่นรู้สึกอย่างไร ตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ผู้อื่นกำลังรู้สึกโดยไม่จำเป็นต้องมาบอกให้ทราบ
2. การมีความสามารถในการเข้าใจผู้อื่นตามสถานการณ์ในสังคม แสดงถึงความเข้าใจในเรื่องอารมณ์ การเอาใจเขามาใส่ใจเราเป็นความสามารถในการรวบรวมประสบการณ์และความรู้สึกของตนเอง เปรียบเสมือนว่า ตนเองเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ และมีความเข้าใจสภาพอารมณ์ของบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ
3. การมีความต้องการที่จะเอื้อเพื่อ ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเต็มใจที่จะช่วยเหลือ แบ่งปัน และใส่ใจผู้ที่ได้รับความลำบากโดยไม่หวังผลตอบแทน

เทคนิคต่าง ๆ ที่ใช้ฝึกฝนและพัฒนาการเอื้ออาทร มีดังต่อไปนี้

1. การใช้เทคนิคการแสดงความเอื้ออาทร เป็นเทคนิคที่ใช้เพื่อแสดงการรับรู้ต่อความรู้สึกของบุคคลโดยการนึกถึงสิ่งต่างๆ ต่อไปนี้
 - 1.1 เหตุการณ์หรือสถานการณ์นั้นเป็นอย่างไร (Situation) (กดดันลำบากใจ หรือยุ่งยากใจ)
 - 1.2 บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์นั้นรู้สึกอย่างไร (Feeling) (เศร้า เสียใจ โกรธ กังวล) เป็นต้น
 - 1.3 บุคคลนั้นๆ ต้องการอะไร (Want) หรือความต้องการของเขาคืออะไร (สอบผ่าน มีเงิน มีงานที่ดี) เป็นต้น
2. การใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ โดยสามารถทำได้ ดังนี้
 - 2.1 การรับฟังอย่างตั้งใจว่าเขาหรือเธอกำลังคิดถึงอะไร (การเข้าใจความรู้สึกภายใต้คำพูดต่างๆ)
 - 2.2 ลองระลึกหรือจินตนาการว่า ถ้าคุณอยู่ในเงื่อนไขหรือสถานการณ์เดียวกับบุคคลนั้น คุณจะรู้สึกอย่างไร
 - 2.3 ตอบสนองด้วยการใช้คำที่สะท้อนความรู้สึกได้อย่างเหมาะสมและสื่อสารว่าคุณรับรู้ในความรู้สึกต่อเขาในสถานการณ์นั้นๆ อย่างไร

ตัวอย่างเช่น:

- มูตา: ฉันรู้สึกว่าคุณเป็นคนโง่มากๆ ที่ไม่สามารถทำงานที่คุณครูสั่งได้
- นพณา: อืม... ฉันเข้าใจเธอ... ฉันรู้ว่าเธอเสียใจและฉันก็เชื่อว่าเธอจะต้องทำงานอื่นๆ ในครั้งต่อไปได้ดีขึ้นแน่

แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 2

ข้อที่	หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความเหมาะสมของวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษา					
2	ความเหมาะสมของรูปแบบ วิธีการในการให้คำปรึกษา					
3	ความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาในการให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม					
4	ความใส่ใจของผู้ให้คำปรึกษาที่มีต่อสมาชิกกลุ่ม					
5	บุคลิกภาพที่เป็นมิตรและน่าไว้วางใจของผู้ให้คำปรึกษา					
6	การสื่อสารด้วยภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางที่เข้าใจง่ายของผู้ให้คำปรึกษา					
7	ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับการเข้ารับการให้คำปรึกษา					
8	ความน่าสนใจของกิจกรรมที่ใช้ในการให้คำปรึกษา					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 3

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร (ต่อ)

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมการรู้จักคิด โดยใช้เทคนิค 1) การฝึกการกล้าแสดงออก
ที่เหมาะสม โดยการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม
สามารถสามารถพัฒนาเจตคติที่ก่อให้เกิดค่านิยมที่มีต่อสิทธิในการแสดงออกของตนเองและการเคารพ
สิทธิในการแสดงออกของผู้อื่น ด้วยการเรียนรู้วิธีการในการระบุและแยกแยะพฤติกรรมในการแสดงออก
ที่เหมาะสม 2) การมอบหมายการบ้านเพื่อให้สมาชิกได้นำประสบการณ์การเรียนรู้ในการเข้าร่วมการให้
คำปรึกษาไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตจริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ฝึกแสดงความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทรของสมาชิกกลุ่ม

สื่อ/อุปกรณ์

1. สถานการณ์จำลอง : แสดงบทบาทสมมติ
2. ใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น”
3. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 3

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์
จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 2 ตลอดจนการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกา ที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาส
ให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะ
การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการเอื้ออาทร โดยให้สมาชิกกลุ่มฝึกแสดงออกด้านการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนเนื้อหาและกิจกรรมจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ 2

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอการบ้าน ซึ่งเป็นใบงาน “ฝึกการใช้เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและเห็นใจ” โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกได้ฝึกการจินตนาการและตอบสนองด้วยการใช้ถ้อยคำที่เหมาะสมต่อการแสดงความเอื้ออาทรต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในใบงานของการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 2 ที่ผ่านมา โดยให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น มีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ทำ

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม โดยการแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยให้สมาชิกกลุ่มจับคู่กันแล้วส่งตัวแทนจับฉลากเพื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมด้านการเอื้ออาทรต่อผู้อื่น คู่ละ 1 สถานการณ์

2.4 หลังจากให้สมาชิกกลุ่มแสดงบทบาทสมมติจบ ให้สมาชิกที่เป็นผู้แสดงกล่าวถึงความรู้สึกต่อสิ่งที่ตนเองแสดง โดยสมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือซักถามตอบบทบาทของเพื่อนจนครบทุกคู่

2.5 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวแสดงความชื่นชมในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแสดง

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม

2.7 ผู้ให้คำปรึกษามอบหมายการบ้านเพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การเอื้ออาทรต่อผู้อื่น” โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบันทึกการกระทำที่เป็นการแสดงถึงความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่างๆ ของสมาชิกกลุ่ม

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 3

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 3

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามท้ายกิจกรรม
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 3

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 3 เรื่อง “การเอื้ออาทรผู้อื่น”

ใบงาน สถานการณ์จำลอง : แสดงบทบาทสมมติ

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่อไปนี้และบันทึกการกระทำที่เป็นสถานการณ์ของการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นลงในช่องว่างที่กำหนดให้

สถานการณ์ที่ 1 เพื่อนนอกหัก

เพื่อน: ร้องไห้ฟูมฟาย ฉันไม่เหลือใครอีกแล้ว ไม่มีใครรักฉันจริงเลย ฉันมันขี้เหร่มากเลยใช่ไหม
เขาเลยทิ้งฉันไปหาคนอื่น

สมาชิก:

สถานการณ์ที่ 2 เพื่อนทำเงินหาย

เพื่อน: โมโห พุดเสียงดัง “อย่าให้ฉันรู้ว่าใครเป็นคนขโมยเงินฉันไป ฉันจะเล่นงานให้หนัก
เลย” อื้อๆ แม่ต้องโกรธฉันแน่ๆ เลยที่ทำเงินหาย

สมาชิก:

สถานการณ์ที่ 3 เพื่อนทะเลาะกัน

เพื่อน: ฉันพยายามอธิบายให้เขาเข้าใจแล้วนะ แต่ดูเหมือนว่าเขาไม่ฟังฉันเลย แถมยังมาโทษ
ว่าฉันเป็นคนผิดอีก หรือว่า ฉันมันแย่จริงๆ อื้อๆ

สมาชิก:

สถานการณ์ที่ 4 เพื่อนสอบตก

เพื่อน: ฉันเป็นคนที่โง่จริงๆ เลย ขนาดข้อสอบที่ใครๆ ว่าง่ายๆ ฉันยังสอบตกเลย ในห้องไม่มีใคร
สอบตก นอกจากฉัน ฉันมันโง่จริงๆ

สมาชิก:

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 4

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตน

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตนของสมาชิกกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมความรู้คิด ซึ่งประกอบด้วยเทคนิค 1) ตัวแบบ ซึ่งเป็นกระบวนการซึ่งสมาชิกกลุ่มเรียนรู้จากการสังเกตและการเลียนแบบจากตัวแบบนั้น 2) การเสริมแรง เพื่อช่วยให้สมาชิกมีกำลังใจ และมั่นใจที่จะแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป 3) การมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในชีวิตจริง และยังเปิดโอกาสสมาชิกในการฝึกฝนทักษะใหม่ในโลกแห่งความเป็นจริง ร่วมกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิค 1) แบบฝึกหัดการตระหนักรู้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนความคิดความรู้สึกที่มีต่อตนเองและผู้อื่น 2) เทคนิคการใช้จินตนาการ เป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม การจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคล อันจะนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเองสู่ความมั่งคั่งได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการอุทิศตน
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการอุทิศตนของสมาชิกกลุ่ม

อุปกรณ์

1. วีดิทัศน์เรื่อง “ในหลวงกับคนไทย”
2. วีดิทัศน์เรื่อง “คนจิตอาสา”
3. ใบงานเรื่อง “ในหลวงของฉัน : การอุทิศตน”
4. ใบงานเรื่อง “คนจิตอาสา : การอุทิศตน”
5. ตัวอย่างการพูดกับตนเองทางบวกและทางลบ
6. ใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การอุทิศตนต่อผู้อื่น”
7. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 4

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา :

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 3 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยน หรือสร้างกฎ กติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการอุทิศตน และสามารถพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการอุทิศตนของสมาชิกกลุ่มได้

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 3 เรื่อง “การเอื้ออาทร” โดยขอให้สมาชิกแสดงความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกของสมาชิกที่ละคน จากการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 3 และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กัน ด้วยการตั้งใจฟังเพื่อน เพื่อนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่น

1.5 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามถึงความก้าวหน้าในการทำบ้านที่ได้รับมอบหมาย จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 3 เกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงการเอื้ออาทรต่อผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม ในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.6 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเกี่ยวกับความรู้เรื่อง “การอุทิศตน” เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจ ถึงความหมาย ความสำคัญ และคุณลักษณะของผู้ที่เป็นผู้อุทิศตน

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการอุทิศตน โดยให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้โดยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ โดยให้ดูวีดิทัศน์เรื่อง “ในหลวงกับคนไทย” ซึ่งเนื้อหาจะเป็นส่วนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอุทิศพระองค์เพื่อปวงชนชาวไทย โดยการทำงานต่างๆ ซึ่งต้องใช้ความพยายามอย่างมาก ต้องทุ่มเทและเสียสละทั้งแรงกาย สติปัญญา เวลาและความสุขสบายส่วนพระองค์ เพื่อประชาชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนจากการกระทำนั้น (วีดิทัศน์ : สารคดีสั้นดอกไม้บานสื่อสารความดี โดยศูนย์คุณธรรมสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน)

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ตามมุมมองของตนต่อการกระทำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจากวีดิทัศน์ที่ได้ดูไป ด้วยการตั้งคำถามว่าสมาชิกคิดว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงคิดและรู้สึกอย่างไร และพระองค์ต้องการอะไรจากเหตุการณ์หรือการกระทำของพระองค์ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือซักถามร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มถึงความคิด ความรู้สึกของสมาชิกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตามเหตุการณ์ในวีดิทัศน์ โดยให้สมาชิกเขียนลงในใบงานเรื่อง “ในหลวงของฉัน : การอุทิศพระองค์” เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ตระหนักและเห็นถึงลักษณะของการอุทิศตน เพื่อผู้อื่นโดยปราศจาก

การคาดหวังสิ่งตอบแทน

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มดูวีดิทัศน์เรื่อง “คนจิตอาสา” ซึ่งจะประกอบไปด้วยเนื้อหาเป็นตอนๆ ได้แก่ “สุขจากการให้” “เลี้ยงน้อง” “โรงเรียนข้างถนน” “เลี้ยงสุนัขจรจัด” “ดูแลผู้สูงอายุ” “นักศึกษาอาสา” และ “ยุวชนจิตอาสา” (วีดิทัศน์ : สารคดีสั้นดอกไม้บานสื่อสารความดี โดยศูนย์คุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์กรมหาชน) เพื่อให้สมาชิกได้สังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ ซึ่งเป็นตัวแบบที่มีในสถานการณ์จริงในสังคม และให้สมาชิกสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ ซึ่งจะทำให้สมาชิกได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มพูดแสดงความคิดเห็นมุมมองเกี่ยวกับตัวละครในวีดิทัศน์ที่ได้ดูไปต่อประเด็นการอุทิศตน และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ โดยให้สมาชิกเขียนลงในใบงานเรื่อง “คนจิตอาสา : การอุทิศตน”

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคแบบฝึกหัดการตระหนักรู้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในความคิดและความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกหลับตาและอยู่กับความรู้สึกที่ตนมีอยู่ในขณะนี้ แล้วถามถึงความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อการอุทิศตนของตนเองว่าเป็นอย่างไร โดยให้สมาชิกกลุ่มจินตนาการทางบวกต่อการกระทำที่เป็นการอุทิศตน แล้วให้จินตนาการทางลบต่อการกระทำที่เป็นการอุทิศตน แล้วถามความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกกลุ่มเล่าที่ละคนจนครบ

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาดำเนินคำถามเพื่อสอบถามความรู้สึก ความคิดเห็นที่สมาชิกกลุ่มมีต่อสิ่งที่เพื่อนสมาชิกพูด มีการตัดสินใจพูดหรือสิ่งที่เพื่อนพูดอย่างไร ผู้ให้คำปรึกษาชี้ให้สมาชิกกลุ่มเห็นถึงความแตกต่างของการรับฟังและตัดสินความคิดเห็นของผู้อื่นกับการรับฟังโดยไม่ตัดสินคนอื่น การรับฟังอย่างเป็นกลาง

2.8 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ทำ และผู้ให้คำปรึกษากล่าวให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มในการนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

2.9 ผู้ให้คำปรึกษามอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การอุทิศตนเพื่อผู้อื่น” โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบันทึกการกระทำที่เป็นการแสดงถึงการอุทิศตนเพื่อบุคคลอื่นในสถานการณ์ต่างๆ

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษา กลุ่มในครั้งที่ 4

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 4

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถาม
ทำกิจกรรม
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 4

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 4

เรื่อง “การอุทิศตน”

ใบความรู้เรื่อง “การอุทิศตน”

ความหมายของการอุทิศตน

การอุทิศตน หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการตั้งใจอย่างมาก พยายามอย่างเต็มกำลังความสามารถในการทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ประกอบด้วย การทุ่มเทและเสียสละร่างกาย สติปัญญา เวลาและความสุขสบายส่วนตัว

ความสำคัญของการอุทิศตน

การอุทิศตนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ที่ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นโดยเฉพาะบุคคลที่เป็นอาสาสมัคร ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น ดังที่ ยุทธนา วรธนปิติกุล (2542: 181 – 183) กล่าวว่า บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะของการทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่นเพื่อพัฒนาสังคมด้วย

ฉัตรวรัญ องคสิงห์ (2550) กล่าวว่า อาสาสมัครผู้ที่ทำงานเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น โดยไม่รับค่าตอบแทน ซึ่งบุคคลดังกล่าวจะต้องมีจิตสำนึกของผู้ที่อุทิศตน วิจิตร ศรีสะอาด (พิมลพร อินตะขัติ. 2554: 11) ได้วิเคราะห์ไว้ว่าอุดมการณ์อาสาสมัครผู้ทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นนั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้ คือ

1. เป็นการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมมิใช่เพื่อส่วนตัว
2. เป็นการกระทำที่เป็นไปโดยความสมัครใจ
3. เป็นการกระทำที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของสินจ้างรางวัล การทำงานต้องถือหลักว่าไม่เป็นการจ้าง ค่าตอบแทนที่ได้ควรเพียงพอแก่การยังชีพเท่านั้น
4. เป็นการอุทิศกำลังกาย กำลังใจ และเวลาให้ส่วนรวม

โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าบุคคลที่เป็นอาสาสมัครทำเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นนั้น เป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะของการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น โดยไม่ต้องการค่าตอบแทนเป็นเงินทอง ไม่ต้องมีการจ่ายให้กับการทำงานนั้นๆ แต่อย่างใด

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะการอุทิศตนในอาสาสมัคร

ฉัตรวรัญ องคสิงห์ (2550) กล่าวถึงคุณลักษณะการอุทิศตนในอาสาสมัครและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านการอุทิศตนว่าเส้นแบ่งของผู้ที่เป็นอาสาสมัคร และผู้ที่ทำงานให้บริการทางสังคม อาจจะ

มีเส้นแบ่งที่เบาบางมากหากจะใช้เพียงเงื่อนไขของการทำงาน โดยปราศจากค่าตอบแทน หรือพอมีค่าตอบแทนบ้าง แต่ให้เป็นไปอย่างพอเพียง หรือผลที่ได้รับไม่อาจทดแทนกับค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไป การคิดในเชิงเศรษฐกิจหรือการแลกเปลี่ยนเชิงตัวเงินนี้ อาจจะไม่เพียงพอสำหรับผู้ที่มีแนวคิดของการทำงานอย่างอุทิศตัวเพื่อสังคม

อาสาสมัครมุ่งทำความดีและอุทิศตนเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เมื่อลงมือทำงานแล้วไม่คิดว่าตนเองจะได้อะไรหรือจะเสียอะไร แต่มุ่งทำงานไปอย่างปราศจากเงื่อนไข การมุ่งบำเพ็ญประโยชน์ให้กับผู้อื่นหรือสังคมนั้น จะต้องขยันหมั่นเพียร ปฏิบัติกิจการงานด้วยความเข้มแข็ง หนักแน่นจนติดเป็นนิสัย อาสาสมัครเหล่านี้จะมุ่งอุทิศร่างกายและทรัพย์สินเพื่อเป็นการบริจาคทานคือ มีน้ำใจเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และพยายามหาหนทางที่จะอุทิศตน ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นที่เจ็บป่วยและยากไร้ ด้วยโอกาสกว่าตน

แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะด้านการอุทิศตน

จิตวิญญาณการอุทิศตนเพื่อผู้อื่น หรือเพื่อความสุขของส่วนรวมนั้น มาจากการหล่อหลอมของครอบครัวเป็นหลัก ระบบคุณค่าที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากหรือคนในครอบครัว โดยการสอน การทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง ล้วนมีผลอย่างยิ่งต่อบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลและการมีจิตใจที่จะทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

การอุทิศตนเป็นอาสาสมัครอาจจะก่อกำเนิดมาจากค่านิยมบางประการที่มีอยู่ภายในความรู้สึกนึกคิดของคนๆ นั้น เป็นค่านิยมที่ได้รับการพัฒนามาจากการหล่อหลอมของครอบครัว จากสถาบันการศึกษา จากหลักธรรมคำสอนในศาสนา จากการเฝ้าสังเกตและตั้งคำถามกับความเป็นไปในสังคม หรือการได้อ่านประวัติชีวิตของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในใจ ค่านิยมดังกล่าว ได้แก่

1. การเสียสละ ผู้ที่อุทิศตนเป็นอาสาสมัครกล่าวว่า การจะเข้าถึงความเสียสละได้ จำต้องผ่านกระบวนการของการบังคับจิตใจให้ลด ละ สละ เลิก วิถีความสุขส่วนตัว การบริจาคทรัพย์สิน เงินทอง เวลาและบางครั้งรวมถึงความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพื่ออุทิศตนมาทำงานอาสาสมัคร
2. ความมั่นคงทางจิตใจ การอุทิศตนโดยยึดมั่นในอุดมการณ์นั้น จำต้องมีความหนักแน่นอดทน และความมั่นคงอย่างสูงทางจิตใจ ถึงจะสามารถเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ได้ โดยเฉพาะการทำงานที่เปลี่ยนเป้าหมายจากการรับเป็นตัวแทน เป็นการบำรุงความเชื่อและความยึดถือในอุดมการณ์
3. ความสามารถในการรักษาสมดุล ผู้ที่ทำงานอาสาสมัครจำเป็นต้องสามารถรักษาสมดุลระหว่างความต้องการเชิงเศรษฐกิจที่สนองรับต่อความต้องการทางกาย และความต้องการที่จะบรรลุอุดมการณ์ ซึ่งเป็นความต้องการภายใน

ใบงานเรื่อง “ในหลวงของฉัน : การอุทิศตน”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มเขียนตอบตามประเด็นที่กำหนดให้

1. ให้สมาชิกกลุ่มเขียนว่า “ขณะนี้ฉันกำลังคิด... (ต่อการกระทำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : การอุทิศตน อย่างไร)

2. ให้สมาชิกกลุ่มเขียนว่า “ขณะนี้ฉันกำลังรู้สึก...”(ต่อการกระทำของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : การอุทิศตนอย่างไร)

The logo of Chulalongkornrajavidyalaya University (Chula) is visible in the background of the page. It features a circular emblem with Thai script and a crown at the top.

3. ให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่สมาชิกกลุ่มคิดและรู้สึกกับประเด็นการอุทิศตนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ใบงานเรื่อง “คนจิตอาสา : การอุทิศตน”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มเขียนตอบตามประเด็นที่กำหนดให้ โดยให้สมาชิกกลุ่มเลือกเหตุการณ์ในวีดิทัศน์ เรื่องคนจิตอาสา มาเพียง 1 ตอนเท่านั้น

1. สถานการณ์ที่สมาชิกเลือกคือ (ชื่อตอนอะไร)

2. ให้สมาชิกกลุ่มเขียนว่า “ขณะนี้ฉันกำลังคิด...”(ต่อการกระทำของคนจิตอาสา: การอุทิศตนอย่างไร)

3. ให้สมาชิกกลุ่มเขียนว่า “ขณะนี้ฉันกำลังรู้สึก...”(ต่อการกระทำของคนจิตอาสา : การอุทิศตนอย่างไร)

4. ให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่สมาชิกกลุ่มคิด และรู้สึกกับประเด็นการอุทิศตนของคนจิตอาสา

ตัวอย่าง “การพูดกับตนเองทางบวกและทางลบ”

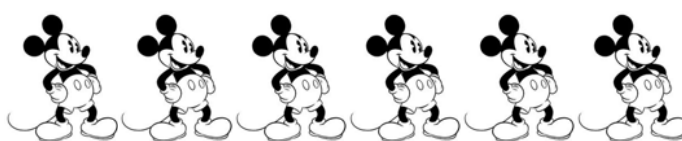
สถานการณ์	การพูดกับตนเองทางลบ: การพูดในสิ่งที่เป็นโทษ (Negative Self-Talk: Garbage In)	ความรู้สึก / การกระทำทางลบ: ผลลัพธ์ที่เป็นโทษ (Negative Feelings / Behaviors: Garbage Out)
โรงเรียนจัดงานตรงกับวันหยุด	วันหยุดเป็นวันพักผ่อน เพราะฉะนั้น ฉันจะไม่ทำอะไรให้ใครทั้งนั้น	เกลียดการทำงานในวันหยุด/ไม่ช่วยทำงาน
เพื่อนขอให้ป็นหัวหน้าห้อง เพราะไม่มีใครรับเป็นหัวหน้า	การเป็นหัวหน้าต้องทำงานที่เหนื่อยยาก	ท้อถอย หวาดหวั่น/ไม่พยายาม

สถานการณ์	การพูดกับตนเองทางบวก: การพูดในสิ่งที่เป็นคุณ (Positive Self-Talk: Good Stuff In)	ความรู้สึก/การกระทำทางบวก : ผลลัพธ์ที่เป็นคุณ (Positive Feelings / Behaviors : Good Stuff Out)
โรงเรียนจัดงานตรงกับวันหยุด	ถึงวันหยุดจะเป็นวันพักผ่อนก็จริง แต่หากฉันช่วยทำอะไรให้ใครได้ และเป็นประโยชน์ ฉันก็จะทำ	ภูมิใจ มีความสุข/ช่วยทำงาน
เพื่อนขอให้ป็นหัวหน้าห้อง เพราะไม่มีใครรับเป็นหัวหน้า	ฉันสามารถทำงานอะไรได้ตั้งหลายอย่าง ถ้าฉันพยายาม	ประสบความสำเร็จ/ลองทำหน้าที่เป็นหัวหน้าดู

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มเขียนบันทึกการกระทำที่เป็นการอุทิศตนต่อผู้อื่นของตนเองลงในช่องที่กำหนดให้

[illegible]

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 5

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

ในการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี ผู้วิจัยประยุกต์ใช้
ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อทำความรู้จักตนเองและปรับเปลี่ยน
ความคิดที่ไม่ถูกต้องหรือบิดเบือนของสมาชิกกลุ่มให้มีการคิดที่มีเหตุผล โดยใช้เทคนิค 1) การกำหนด
ข้อดีและข้อเสีย เพื่อสมาชิกกลุ่มคิดวิเคราะห์ความคิด ความเชื่อของตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ถึง
ความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง การกำหนดข้อดีและข้อเสียของความเชื่อช่วยให้
สมาชิกกลุ่มลดความรู้สึกกังวลและความเชื่อที่บิดเบือน ตลอดจนความคิดทางลบได้ 2) การจินตนาการ
ทางอารมณ์และเหตุผล เพื่อทำให้เกิดการหยั่งเห็นทางอารมณ์ โดยการจินตนาการว่า ตนเองอยู่ใน
สถานการณ์ที่ประสบกับความรู้สึกที่ได้รับการก่อแค้น และเรียนรู้วิธีการที่จะตอบสนองด้วยวิธีการที่แตกต่าง
ไปจากเดิมได้ เกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี ร่วมกับทฤษฎีการให้
คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมความรู้คิด โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีแรงเสริมที่จะ
ปรับเปลี่ยนความคิด พฤติกรรมของตนเอง ด้วยหลักการของการเสริมแรงเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มใช้
หลักการของการเสริมแรง มาใช้พัฒนาการประยุกต์ใช้ความคิดที่มีเหตุผลอย่างคงเส้นคงวา เมื่อประสบกับ
ปัญหาใหม่ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์
ของการมองโลกในแง่ดี
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สำรวจและทำความรู้จักตนเอง
3. เพื่อให้สมาชิกเกิดการตระหนักรู้ถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง
4. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี
5. เพื่อเตรียมความพร้อมให้สมาชิกรู้จักวิธีการมองโลกในแง่ดีอย่างเหมาะสม

อุปกรณ์

1. ใบงาน “แบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1”
2. ใบงาน “แบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2”

3. ใบงานสำหรับการอภิปราย
4. ใบงานเรื่อง “การสร้างทัศนคติที่ดีในความโชคร้าย”
5. ใบความรู้เรื่อง “การมองโลกในแง่ดี”
6. แบบบันทึกประสบการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคของสมาชิก
7. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 5

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 4 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี โดยให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ได้สำรวจและทำความเข้าใจจักตนเอง เกิดการตระหนักรู้ถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง เกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี เพื่อเตรียมความพร้อมให้สมาชิกรู้จักวิธีการมองโลกในแง่ดีอย่างเหมาะสม

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 4 เรื่อง “การอุทิศตน” โดยขอให้สมาชิกแสดงความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกของสมาชิกที่ละคน จากการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 4 และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กันด้วยการตั้งใจฟังเพื่อน เพื่อจะนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่น

1.5 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามถึงความก้าวหน้าในการทำบ้านที่ได้รับมอบหมาย จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 4 เกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงการอุทิศตนต่อผู้อื่นของสมาชิกกลุ่มในการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.6 ผู้ให้คำปรึกษาแจกใบความรู้เรื่อง “การมองโลกในแง่ดี” ให้สมาชิกอ่านทำความเข้าใจ และซักถามข้อสงสัย โดยผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจถึงความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์และคุณลักษณะของผู้ที่มองโลกในแง่ดี

2. ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษา :

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกได้สำรวจและทำความเข้าใจจักตนเอง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกแบบสำรวจความรู้สึกของตนเอง (ฉบับที่ 1 และ 2) แก่สมาชิกกลุ่มและให้ลงมือทำ

2.1.2 ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนรวมคะแนน โดยมีเกณฑ์ในการคิดคะแนน ดังนี้

2.1.2.1 แบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 สำหรับคำตอบที่ใส่เครื่องหมาย ✓ ให้ 1 คะแนน หากใส่เครื่องหมาย ✕ ให้ 0 คะแนน

2.1.2.2 แบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2 สำหรับคำตอบที่ใส่เครื่องหมาย ✓ ให้ 0 คะแนน หากใส่เครื่องหมาย ✕ ให้ 1 คะแนน

2.1.3 ให้สมาชิกกลุ่มนำคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 และ 2 มาเปรียบเทียบ โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

2.1.3.1 ถ้าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 มีคะแนนมากกว่าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2 แสดงว่า สมาชิกกลุ่มเป็นผู้มองโลกในแง่ดีมากกว่ามองโลกในแง่ร้าย

2.1.3.2 ถ้าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2 มีคะแนนมากกว่าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 แสดงว่า สมาชิกกลุ่มเป็นผู้มองโลกในแง่ร้ายมากกว่ามองโลกในแง่ดี

2.1.4 ผู้ให้คำปรึกษาใช้การกำหนดข้อดีและข้อเสีย เพื่อให้สมาชิกได้เกิดการตระหนักรู้ถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง การกำหนดข้อดี และข้อเสียของความเชื่อช่วยให้บุคคลลดความรู้สึกกังวลและความเชื่อที่บิดเบือน ตลอดจนความคิดทางลบได้ โดยมีการดำเนินการดังนี้

2.1.4.1 โดยผู้ให้คำปรึกษาแบ่งสมาชิกออกเป็น 2 กลุ่ม และแจก "ใบงานสำหรับการอภิปราย" โดยแต่ละกลุ่มควรมีสมาชิกที่มีคะแนนจากแบบสำรวจความรู้สึกของตนเอง (ฉบับที่ 1 และ 2) ที่กระจาย เพื่อร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

2.1.4.2 สมาชิกคิดว่าคนที่มีคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 มีคะแนนมากกว่าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2 (มองโลกในแง่ดีมากกว่ามองโลกในแง่ร้าย) ทำให้เกิดผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร โดยการกำหนดข้อดีและข้อเสียของความเชื่อนั้น

2.1.4.3 สมาชิกคิดว่าคนที่มีคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2 มีคะแนนมากกว่าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 (มองโลกในแง่ร้ายมากกว่ามองโลกในแง่ดี) ทำให้เกิดผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร โดยการกำหนดข้อดีและข้อเสียของความเชื่อนั้น

2.1.4.4 สมาชิกคิดว่า มีแนวทางในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง เพื่อให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุขมากขึ้น

2.1.5 ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอ

2.1.6 ผู้ให้คำปรึกษาเสริมแรงสมาชิกโดยการกล่าวแสดงความชื่นชมในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแสดง และร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มอภิปรายเพิ่มเติมและสรุปสิ่งที่เพื่อนนำเสนอ

2.1.7 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้ และผู้ให้คำปรึกษาร่วมสรุปเพิ่มเติม ถึงการที่สมาชิกได้สำรวจและทำความรู้จักตนเอง

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาใช้การจินตนาการทางอารมณ์และเหตุผลเพื่อให้สมาชิกได้เกิดการตระหนักรู้ถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง และเกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี โดยการให้สมาชิกเกิดการหยั่งเห็นทางอารมณ์ โดยการจินตนาการว่าตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่ประสบกับความรู้สึกที่ได้รับการก่อกวน และเรียนรู้วิธีการที่จะตอบสนองด้วยวิธีการที่แตกต่างไปเดิมได้ เกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดี โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสารเรื่อง “การสร้างทัศนคติที่ดีในความโชคร้าย” แก่สมาชิกกลุ่มโดยให้สมาชิกอ่านเนื้อเรื่องจับใจความ

2.2.2 ผู้ให้คำปรึกษาขออาสาสมัคร 1 คน เพื่อเล่าเรื่องที่อ่านให้เพื่อนสมาชิกฟัง และให้เพื่อนสมาชิกและผู้ให้คำปรึกษาร่วมเล่าเรื่องไปด้วยกัน

2.2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนตอบคำถามลงในใบงานเรื่อง “การสร้างทัศนคติที่ดีในความโชคร้าย”

2.2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอตามประเด็นในใบงานของตนเองทีละคนจนครบทุกคน

2.2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนลองจินตนาการถึงสิ่งไม่ดีที่เกิดขึ้นกับตนเองโดยการจินตนาการว่า ตนเองอยู่ในสถานการณ์ที่ประสบกับความรู้สึกที่ได้รับความล้มเหลวและได้รับการตำหนิ นอกจากนั้นสมาชิกกลุ่มอาจจะจินตนาการถึงความหวาดกลัวที่เลวร้ายที่สุดเสมือนเกิดขึ้นจริงและเล่าถึงเรื่องราวของความกลัวดังกล่าว เพื่อทำให้เกิดการหยั่งเห็นทางอารมณ์ถึงวิธีการที่สมาชิกกลุ่มใช้ความกลัวควบคุมสิ่งที่สมาชิกกระทำหรือพูด

2.2.6 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแต่ละคนบอกถึงอารมณ์ความรู้สึกนั้นทีละคน ซึ่งสมาชิกสามารถแสดงความรู้สึกไร้ค่าออกมาอย่างเต็มที่

2.2.7 ผู้ให้คำปรึกษาชักนำให้สมาชิกกลุ่มได้รับการเปลี่ยนความรู้สึกที่ไร้ค่า ที่มีต่อเหตุการณ์ดังกล่าว ให้เป็นเพียงแค่ความเสียใจและความผิดหวังเท่านั้น เพื่อที่จะทำให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้วิธีการที่จะตอบสนองด้วยวิธีการที่แตกต่างไปเดิมได้

2.2.8 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวแสดงความชื่นชมในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแสดง และร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มอภิปรายเพิ่มเติมและสรุปสิ่งที่เพื่อนนำเสนอ

2.2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมนี้ และผู้ให้คำปรึกษาร่วมสรุปเพิ่มเติม ถึงความคิดที่ส่งผลต่อความสุขหรือความทุกข์ของตนเอง โดยเชื่อมโยงให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกได้เกิดความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิด มาเป็นคนมองโลกในแง่ดี โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกเอกสาร “เทคนิคการมองโลกในแง่ดี” ให้สมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกอ่านประกอบ ในขณะที่ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายพร้อมยกตัวอย่างประกอบเกี่ยวกับเทคนิคการมองโลกในแง่ดี

2.3.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทำ “แบบบันทึกประสบการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคของสมาชิก”

2.3.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนนำเสนอตามประเด็นในใบงานของตนเองที่ละคนจนครบทุกคน

2.3.4 ผู้ให้คำปรึกษาเสริมแรงสมาชิกกลุ่ม โดยการกล่าวแสดงความชื่นชมในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแสดง และร่วมกันกับสมาชิกกลุ่มอภิปรายเพิ่มเติมและสรุปสิ่งที่เพื่อนนำเสนอ

2.3.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกช่วยกันสรุปประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม และผู้ให้คำปรึกษาร่วมสรุปเพิ่มเติม ถึงความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดีของสมาชิก

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปประเด็นต่างๆ ของการมองโลกในแง่ดี ได้แก่ ความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ การสำรวจและทำความเข้าใจตนเอง รู้ความต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดเป็นคนมองโลกในแง่ดี และรู้จักวิธีการมองโลกในแง่ดีอย่างเหมาะสม

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มซักถามในประเด็นที่มีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจ และผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 5

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

4.1 สังเกตความสนใจความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษา

4.2 สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามท้ายกิจกรรม

4.3 ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 5

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 5 เรื่อง “การมองโลกในแง่ดี”

☺ ใบความรู้เรื่อง “การมองโลกในแง่ดี” ☺

ความหมายของการมองโลกในแง่ดี

เซลิเกแมน (Seligman. 1998) นิยามการมองโลกในแง่ดี หมายถึง ความคิดความเชื่อใน เหตุผลทางบวกบนพื้นฐานของความจริงต่อเหตุการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาที่ผ่านเข้ามาในชีวิต

ประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี

เซลิเกแมน (Seligman. 1998: 93 – 167) กล่าวถึงประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ไว้ดังนี้

1. ทำให้มีสุขภาพจิตดี ลดภาวะซึมเศร้า โรคประสาท การศึกษาของทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ผู้ที่มีลักษณะการมองโลกในแง่ดีจะมีสุขภาพจิตดีกว่าผู้ที่มีลักษณะการมองโลกในแง่ร้าย
2. ทำให้มีสุขภาพกายแข็งแรง ในคนปกติจะมีการดูแลสุขภาพที่ดี ในคนที่มีภาวะเจ็บป่วยนั้น อาการเจ็บป่วยจะทุเลาได้เร็วกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย
3. ทำให้มีความสำเร็จในการทำงาน การเรียน กีฬา มากกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย จากการศึกษาของ เซลิเกแมน (Seligman. 1998: 154 – 158) พบว่า พนักงานขายที่มองโลกในแง่ดี สามารถประสบความสำเร็จในอาชีพมากกว่าผู้ที่มีโลกในแง่ร้าย หรือทางเดียวกันก็พาประเภททีม เช่น บาสเกตบอล ในทีมที่มีสมาชิกมองโลกในแง่ดีจะมีโอกาสชนะได้มากกว่า เนื่องจากมีแรงกดดันน้อยกว่า
4. ทำให้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ดีกว่าคนมองโลกในแง่ร้าย เนื่องจากคนมองโลกในแง่ดี ให้อภัยในความผิดของผู้อื่นและพร้อมสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นยืนยาว

จากที่ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี จะเห็นได้ว่า เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ ทำให้บุคคลมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข เพราะบุคคลที่มองโลกในแง่ดีจะเป็นผู้ที่มีกำลังใจที่จะสามารถมองเห็น ถึงโอกาส ที่จะสามารถพลิกผันสถานการณ์ที่เลวร้ายให้ดีขึ้นมา ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคที่ขวางกั้น การมองโลกในแง่ดี จึงถูกจัดเป็นส่วนหนึ่งของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ (Goleman. 1998; & Bar-On. 1997) ส่วนในประเทศไทยทางกรมสุขภาพจิต (2543) ก็ได้ศึกษาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์เช่นกัน และ ได้เห็นความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี โดยจัดให้การมองโลกในแง่ดีให้อยู่ในหนึ่งใน 3 องค์ประกอบ ของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ คือ ดี เก่ง และมีสุข การมองโลกในแง่ดีอยู่ในองค์ประกอบของการมีสุข

เทคนิคการมองโลกในแง่ดี

วิธีคิดมองโลกในแง่ดีแนวพุทธสำหรับคนยุคเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

◆ พบอุปสรรคในการทำงาน

ไม่เป็นไร... เอาใหม่ : คำพูดนี้สำคัญมาก เอาไว้ใช้อุทาน เวลาต้องประสบกับปัญหา ความล้มเหลวในการทำงาน หรือเจอข้อผิดพลาดอะไรขึ้นมาอย่างไม่คาดฝัน หรือเวลาเพื่อนร่วมงาน ทำงานผิดพลาด คำพูดนี้จะเป็นเครื่องปลอบใจและให้กำลังใจได้เป็นอย่างดี คำว่า **"ไม่เป็นไร"** เป็นคำที่ทำให้จิตใจปล่อยวางจากปัญหา ไม่ถูกบีบคั้นจากปัญหา คำว่า **"เอาใหม่"** เป็น คำพูดที่ปลูกคุณธรรม ข้อ **"วิริยะ"** แปลว่า เพียรสู้งาน ปลูกใจให้เราคิดสู้ปัญหา ไม่ท้อถอย

◆ พบกับเหตุการณ์ร้ายที่ไม่พึงปรารถนา

โชคดีนะเนี่ย : ไม่ว่า จะเจอเจอกับความทุกข์กายทุกข์ใจอะไรในชีวิตประจำวัน ให้คิดเสียว่า สิ่งเลวร้ายที่เราต้องประสบทุกๆ ครั้ง มันไม่ได้ร้ายกาจจนถึงที่สุด แม้สักอย่างเดียว มันเป็น ความ **"โชคดี"** ของเราจริงๆ ที่ไม่เจอหนักกว่านี้

➤ ยกตัวอย่าง

เดินหัวชนเสาหัวปูด อุทานว่า "อูย ! ... โชคดีนะเรา หัวยังไม่แตก"

โดนตัดเงินเดือน พุดกับตัวเองว่า "เขาไม่ไล่เรออกก็บุญแล้ว ถือว่า ยังโชคดีนะเนี่ย"

ทำน้ำร้อนๆ หกรดขาทางเกว พุดกับตัวเองว่า "โชคดีที่มันไม่หกรดเป้าทางเกวเรา"

◆ มีปัญหากับเพื่อน

เวลามีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนมนุษย์ เช่น เพื่อนร่วมงาน คนข้างบ้าน ฯลฯ เช่น บางคนอาจจะทำอะไรผิดใจเรา หรือบางคนอาจจะมีเจตนาไม่ดีกับเรา ให้คิดเช่นเดียวกันว่า สิ่งที่เขาทำนั้นมันก็ยังไม่ได้ร้ายกาจ ถึงที่สุดกับเราแต่อย่างใด มันยังมีแง่ดีๆ ให้เราคิดถึงเขาอยู่เสมอ

➤ ยกตัวอย่าง

คนข้างบ้านนินทา เราก็บอกกับตัวเองว่า โอ้เนี่ยเขายังดีนะที่ไม่ถึงกับมาดักทำร้ายเรา มีคนมาขโมยปากกาเราไป ก็คิดว่า เจ้าขโมยนี้ยังดีที่ไม่ยกเครื่องคอมเราไป

สาวหักอก เราก็คิดว่า เธอยังดีนะเนี่ยที่ไม่ควงคู่แข่งมาแย่งเราให้เจ็บใจหนักไปกว่านี้ เพื่อนร่วมงานเอาเปรียบ เราก็คิดว่า เขาก็ยังดีที่ไม่ใส่ร้ายป้ายสีเราข้างหลัง

◆ เทคนิคคิดเมื่อเจอปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

แ่งคิดเพื่อมุ่งหาความรู้ทันทีที่ได้พบกับปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน อาทิเช่น นาย ก. เดินตกท่อ ขาแข้งถลอก

➤ ยกตัวอย่าง

เราได้อูแลรักษาตัวเองอีกแล้วดีจัง ไม่ได้ดูแลตัวเองมานาน

เราได้บทเรียนซาบซึ้งกับคำว่า "อย่าไวใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง" (เคยเดินมาดี ๆ ทุกวัน วันนี้ใครกันดันมาเปิดฝาท่อ)

ทำให้เราได้โอเคเดียวเกี่ยวกับการทาสีสะท้อนแสงขอบท่อเพื่อคนได้สังเกตเห็นแต่ไกล

แบบสำรวจความรู้สึกของตนเอง ฉบับที่ 1

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ หากข้อความนั้นตรงกับความคิด
ความรู้สึกของท่าน และทำเครื่องหมาย ✕ หากข้อความนั้น ไม่ตรงกับความคิดความรู้สึกของท่าน
ตามความเป็นจริง

ข้อที่	ข้อความ	เครื่องหมาย
1	ฉันเชื่อว่าทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นย่อมมีทางออกเสมอ	
2	ฉันสามารถยอมรับความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจริงๆ ได้	
3	ฉันสามารถทำให้ตัวเองรู้สึกดีได้เสมอ	
4	ฉันคิดอยู่เสมอว่าพรุ่งนี้ต้องดีกว่าวันนี้แน่นอน	
5	การที่ฉันต้องถูกครูตำหนิ ก็เป็นเพราะฉันทำผิด ไม่ใช่เป็นเพราะเขาไม่ชอบฉัน	
6	คนที่รู้จักฉันโดยส่วนใหญ่ก็มักจะชอบฉัน	
7	ฉันมองเห็นข้อดีของทุกๆ คนที่ฉันรู้จัก	
8	ฉันรู้สึกภูมิใจในตนเองกับการเป็นที่รักของเพื่อนในห้อง	
9	พ่อแม่เชื่อมั่นว่าฉันสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีแก่พี่ๆ น้องๆ ในครอบครัวได้	
10	ฉันเป็นคนแต่งกายทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์	

แบบสำรวจความรู้สึกของตนเอง ฉบับที่ 2

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือ หากข้อความนั้นตรงกับความคิด
ความรู้สึกของท่าน และทำเครื่องหมาย ✕ หากข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิด ความรู้สึกของท่าน
ตามความเป็นจริง

ข้อที่	ข้อความ	เครื่องหมาย
1	ฉันมักทุกข์ร้อนกับปัญหาเล็กๆ น้อยๆ ที่เกิดขึ้น	
2	ฉันมักคิดเสมอว่าไม่มีใครรักฉัน	
3	เมื่อคะแนนสอบออกมาไม่ดี ฉันมักคิดว่าเป็นเพราะฉันเรียนไม่เก่ง	
4	เมื่อเกิดปัญหาขึ้น ฉันมักคิดว่าฉันเป็นต้นเหตุของปัญหา	
5	การที่ฉันต้องเรียนรู้สิ่งที่ยากเกินความสามารถ ทำให้ฉันรู้สึกท้อแท้และไม่อยากเรียน เรื่องนั้น	
6	ฉันมักคิดเสมอว่าสิ่งดีๆ ที่เกิดขึ้นกับฉันเป็นเพราะโชค	
7	เกือบทุกวันเป็นวันที่น่าเบื่อสำหรับฉัน	
8	ฉันรู้สึกว่าฉันเป็นคนไร้ความสามารถ	
9	โอกาสดีๆ มักไม่ค่อยผ่านเข้ามาในชีวิตฉัน	
10	ฉันมักทำอะไรๆ ผิดพลาดเสมอ	

ใบงานสำหรับการอภิปราย

คำชี้แจง: ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

1. สมาชิกคิดว่าคนที่มีคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 มีคะแนนมากกว่าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2 (มองโลกในแง่ดีมากกว่ามองโลกในแง่ร้าย) ทำให้เกิดผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. สมาชิกคิดว่าคนที่มีคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 2 มีคะแนนมากกว่าคะแนนของแบบสำรวจความรู้สึกของตนเองฉบับที่ 1 (มองโลกในแง่ร้ายมากกว่ามองโลกในแง่ดี) ทำให้เกิดผลต่อตนเองและผู้อื่นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. สมาชิกคิดว่ามีแนวทางในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์สมมติ : การสร้างทัศนคติที่ดีในความโชคร้าย

วันหนึ่ง ชายคนหนึ่งได้เดินไปในทุ่งหญ้าที่เขียวขจี เพื่อหาหญ้ามาให้ม้าของเขากิน ชายหนุ่มผู้นี้อาศัยอยู่ในตอนเหนือของประเทศไทย ซึ่งใครเป็นเจ้าของม้าถือว่าเป็นผู้ที่ร่ำรวยและโชคดีมาก ชายคนนี้มีม้าตัวผู้ที่สง่างาม แข็งแรง ว่องไว เขามักจะปล่อยให้ม้าของเขาหากินในทุ่งหญ้า และมันมักจะมาเล่นกับเจ้าของเป็นประจำ ในวันหนึ่งขณะที่ชายหนุ่มผู้นั้นกำลังมองทุ่งหญ้า เขารู้สึกว่าวันนี้เขามองไม่เห็นม้าของเขาในทุ่งหญ้า มีเพื่อนบ้านวิ่งมาบอกกับเขาว่า ม้าของเขาได้พังรั้วและไปรวมฝูงกับม้าในป่าเสียแล้ว ชายคนนี้รู้สึกเสียใจที่เขาสูญเสียม้าของเขาไป แต่เขาคิดในใจว่าบางทีอาจจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นกับเขาก็ได้ และไม่นานม้าของเขาก็กลับมาพร้อมกับม้าตัวเมียที่แข็งแรงและสวยงาม และเขาคิดว่าเขาโชคดี ในความโชคร้ายในครั้งแรก

ชายผู้นี้มีลูกชายที่รักการขี่ม้ามาก และวันหนึ่งลูกชายของเขาต้องการฝึกขี่ม้าตัวเมียนั้น วันหนึ่งในขณะที่ลูกชายของเขาขี่ม้าและพยายามจะขี่ม้าตัวนั้น เกิดอุบัติเหตุขึ้นลูกชายของเขาตกม้าและถูกม้าล้มทับทำให้ขาหัก ชายหนุ่มได้พูดกับลูกชายของเขาว่า “เราควรมีทัศนคติที่ดีในความโชคร้ายนั้น” เมื่อเรามีปัญหาเราควรพยายามเชื่อว่าสิ่งที่ไม่ดีที่เกิดขึ้นกับเรา อาจจะกลายเป็นสิ่งที่ดีในอนาคตก็ได้ ในไม่ช้าเมื่อลูกชายโตเป็นหนุ่มเรียนหนังสือในหมู่บ้าน และได้มีทุนการศึกษาสำหรับผู้มีความพิการ ซึ่งทางรัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี และหาสถานที่ ทำงานที่มั่นคงให้ด้วย ซึ่งในหมู่บ้านไม่มีใครได้มีทุนการศึกษาตามที่ทุนการศึกษากำหนด นอกจากลูกชายของเขาเท่านั้น และลูกชายของชายผู้นั้นก็ได้รับทุนการศึกษานั้น และได้งานทำ ชายหนุ่มได้พูดกับลูกชายของเขาว่า “เราควรมีทัศนคติที่ดีในความโชคร้ายนั้น” เมื่อเรามีปัญหาเราควรพยายามเชื่อว่า สิ่งที่ไม่ดีเกิดขึ้นกับเราอาจเป็นสิ่งที่ดีในอนาคตก็ได้

ใบงานเรื่อง “การสร้างทัศนคติที่ดีในความโชคร้าย”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคนแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ในประเด็นต่อไปนี้

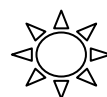
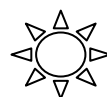
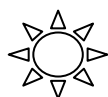
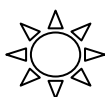
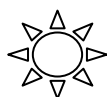
1. จากเรื่องที่อ่านเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคคือเหตุการณ์อะไร และเกิดขึ้นได้อย่างไร

2. ตัวสมาชิกเองคิดและรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

3. ชายผู้เป็นพ่อมีแนวคิดอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรค

4. ผลที่ได้จากการที่ชายผู้เป็นพ่อคิดและรู้สึกเช่นนั้นคืออะไร

5. สมาชิกได้แนวคิดและประโยชน์อะไรจากเรื่องที่อ่าน

ใบงาน : แบบบันทึกประสบการณ์ที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคของสมาชิก

คำชี้แจง: ให้สมาชิกแต่ละคนบันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคของตนเอง หรือของคนอื่นที่ตนเองได้ประสบมาตามประเด็นต่อไปนี้

1. เหตุการณ์ที่เป็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคคืออะไร เกิดขึ้นเมื่อใด อย่างไร

.....

.....

2. สมาชิกคิดและรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

.....

.....

3. ผลที่ได้จากการที่สมาชิกคิดและรู้สึกเช่นนั้นคืออะไร

.....

.....

4. ให้สมาชิกมองในมุมมองใหม่ (มองโลกในแง่ดี) ต่อเหตุการณ์เดิมที่เป็นปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้น ว่าสมาชิกคิดและรู้สึกอย่างไร

.....

.....

5. ลองวิเคราะห์ผลที่ได้จากการคิดและรู้สึกในมุมมองใหม่ (มองโลกในแง่ดี) คืออะไร

.....

.....

6. เปรียบเทียบผลที่ได้ระหว่างการคิดและรู้สึกในแบบเดิมกับในมุมมองใหม่ (มองโลกในแง่ดี)

.....

.....

7. สมาชิกต้องการที่จะปรับเปลี่ยนความคิดมาเป็นคนมองโลกในแง่ดีหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 6

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดี (ต่อ)

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดีครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งประกอบด้วยเทคนิค 1) การสอนทฤษฎี A-B-Cs เป็นเทคนิคที่ช่วยปรับเปลี่ยนวิธีคิดของสมาชิกกลุ่มให้เหมาะสมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มเริ่มต้นละทิ้งความเชื่อที่ทำหน้าที่บกพร่องเหล่านี้ และสามารถนำทฤษฎี A-B-Cs ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการกับปัญหาที่สมาชิกเผชิญในชีวิตประจำวันได้ 2) การโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล เป็นเทคนิคที่จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เห็นถึงวิธีการที่จะตรวจสอบ “ความคิดและความรู้สึกที่ไม่ดี” ด้วยการสอนวิธีการให้สมาชิกกลุ่มตรวจสอบ และปรับเปลี่ยนค่านิยมและเจตคติที่มีต่อตนเองและผู้อื่นด้วยการให้ความสำคัญกับการโต้แย้งความคิดที่ไร้เหตุผล ความคิดที่ไม่สอดคล้องกันอย่างมีเหตุผล 3) เทคนิคการสอนการพูดกับตนเองเพื่อการแก้ไขปัญหา โดยสมาชิกกลุ่มจะได้รับการสอนว่าความเชื่อที่ทำลายตนเองสามารถได้รับการแทนที่ด้วยการสร้างคำพูดที่มีเหตุผล เพื่อการแก้ไขปัญหา โดยที่สมาชิกกลุ่มจะควบคุมวิธีการพูดด้วยการเขียนและการวิเคราะห์คำพูดของตนเอง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี A-B-Cs
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบการพูดกับตนเอง และสามารถเปลี่ยนการพูดกับตนเองในทางลบไปเป็นการพูดกับตนเองในทางบวก
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถโต้แย้งความคิดที่มีลักษณะของการมองโลกในแง่ร้าย

อุปกรณ์

1. ใบความรู้เรื่อง “เทคนิควิธีการฝึกการมองโลกในแง่ดี”
2. ใบงาน “การโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล”
3. ใบงาน “การพูดกับตนเองทางบวกและทางลบ”
4. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษา ครั้งที่ 6

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 5 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มเพื่อพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการมองโลกในแง่ดีในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถโต้แย้งความคิดที่มีลักษณะการมองโลกในแง่ร้าย โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับทฤษฎี A-B-Cs และเรียนรู้รูปแบบการพูดกับตนเอง และสามารถเปลี่ยนการพูดกับตนเองในทางลบไปเป็นการพูดกับตนเองในทางบวก

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนสาระจากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 5

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา :

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาแจกใบความรู้เรื่อง “เทคนิควิธีการฝึกการมองโลกในแง่ดี” และใบงาน “การโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล” แก่สมาชิกกลุ่มทุกคน

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกถึงเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ที่สมาชิกคิดว่าเป็นปัญหาที่หนักหนามากสำหรับสมาชิก เช่น ปัญหาผลการเรียนตกต่ำ ถูกคุณครูตำหนิ ทะเลาะกับเพื่อน เป็นต้น เกี่ยวกับความคิดความเชื่อ อารมณ์ความรู้สึก และผลที่ตามมา (พฤติกรรม) จากเหตุการณ์นั้น โดยให้สมาชิกกลุ่มพูดแสดงความคิดเห็นทีละคน

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาฟังอย่างใส่ใจ และคอยสะท้อนและการสรุปความในสิ่งที่สมาชิกพูดแสดงความคิดเห็น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกและพฤติกรรมอย่างเต็มที่

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่สมาชิกร่วมกัน แสดงความคิดเห็น โดยเชื่อมโยงให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี และผลของการมองโลกในแง่ร้าย

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาสอนหลัก ABC ตามแนวคิดของทฤษฎีการบำบัดแบบพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ซึ่งเป็นเทคนิคที่ช่วยปรับเปลี่ยนวิธีคิดของสมาชิกกลุ่มให้เหมาะสมขึ้นว่าบุคคลมีปฏิกิริยาตอบสนองทางด้านอารมณ์ ณ จุด C (ผลลัพธ์ทางด้านอารมณ์ : The emotional consequences) หลังจากเกิดเหตุการณ์กระตุ้น (Activating event) ขึ้น ณ จุด A โดยที่เหตุการณ์กระตุ้น (A) ไม่ใช่สาเหตุของสภาวะทางด้านอารมณ์ (C) แต่ระบบความเชื่อ (B : The belief system) หรือความเชื่อที่บุคคลมีต่อเหตุการณ์ต่างหาก ที่เป็นสาเหตุหลักของ C เช่น

A : ครูกล่าวตำหนิฉันอย่างรุนแรงต่อหน้าเพื่อนทุกคนในชั้นเรียน

B : ครูไม่ชอบฉันและเพื่อนทุกคนในห้องคิดว่าฉันเป็นคนไม่ดี

C : ฉันรู้สึกเศร้าเสียใจมากและไม่อยากมาเรียนหนังสืออีกต่อไป

ดังนั้น สมาชิกกลุ่มคนดังกล่าว จึงถูกรบกวนทางอารมณ์ของตนเอง ด้วยความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ถูกราจารย์ตำหนิ

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาสอนให้สมาชิกกลุ่มสามารถเปลี่ยนแปลงความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเองได้ด้วยการหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นกับ A และด้วยการยอมรับและต่อต้านการย้ายของผลลัพธ์ที่ตามมาของ C นอกจากนี้ สมาชิกกลุ่มยังสามารถตรวจสอบ ทำหาย ปรับเปลี่ยน และจัด B ซึ่งเป็นความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลที่บุคคลยึดถือไว้เกี่ยวกับเหตุการณ์กระตุ้นของ A ดังนั้น B จึงเป็นการสร้างทั้งความเชื่อ การแสดงอารมณ์และแสดงพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะสิ่งที่สมาชิกกลุ่มเชื่อ (B) ยังเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางด้านอารมณ์และทางด้านพฤติกรรมที่สำคัญอีกด้วย

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาสอนให้สมาชิกกลุ่มโต้แย้งกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ทำหายให้สมาชิกกลุ่มใช้เหตุผลในการคิดพิจารณา เพื่อขจัดความเชื่อที่ไร้เหตุผล ทั้งในทางที่เป็นด้านลบ ด้วยการโต้แย้งความคิดที่ไร้เหตุผลนั้น อย่างมีเหตุผลด้วย D (Disputation) หมายถึง การโต้แย้งกับความคิดทางลบ โดยอาศัยเงื่อนไขในการโต้แย้งความคิดทางลบ ผลที่ตามมาคือ E (Energizer) หมายถึง เมื่อเราสามารถโต้แย้งกับความเชื่อทางลบได้ ก็จะทำให้เราเกิดพลัง เกิดกำลังใจ ซึ่งการที่เราจะคิดและทำให้เกิดพลังได้ ในการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น ตัวอย่างเช่น

A : ครูกล่าวตำหนิฉันอย่างรุนแรงต่อหน้าเพื่อนทุกคนในชั้นเรียน

B : ครูไม่ชอบฉันและเพื่อนทุกคนในห้องคิดว่าฉันเป็นคนไม่ดี

C : ฉันรู้สึกเศร้าเสียใจมาก และไม่ยอมมาเรียนหนังสืออีกต่อไป

D : การที่ครูตำหนิฉันไม่ได้หมายความว่าครูไม่ชอบฉัน ครูคนนี้ก็ตำหนิสมาชิกกลุ่มเกือบทุกคนในห้อง ฉันคงทำอะไรผิดไปบ้าง สมาชิกกลุ่มเกือบทุกคนในชั้นก็โดนครูตำหนิเหมือนกัน ดังนั้น ฉันรู้สึกว่าเป็นไปไม่ได้ที่เพื่อนจะคิดว่าฉันเป็นคนไม่ดี

E : ฉันรู้สึกเสียใจบ้างที่ครูตำหนิฉันแต่ไม่มากนัก และฉันก็จะพยายามปรับปรุงตนเองเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีก

2.8 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเติมคำที่แสดงถึงความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง ทั้งด้านบวกและด้านลบลงในช่องว่างในใบงาน โดยให้สมาชิกกลุ่มระบุถึงเหตุการณ์ (A) ที่ทำให้ตนเองมีความคิดหรือความเชื่อ (B) และที่ทำให้ตนเองแสดงพฤติกรรมและเกิดความรู้สึกทางลบ (C) ต่อเหตุการณ์ที่สมาชิกประสบ และฝึกการโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลนั้น โดยเขียนบันทึกลงในใบงาน “การโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล”

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอใบงาน “การโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล” ที่ละคน โดยให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ตั้งใจฟัง และกลุ่มสามารถโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมได้

2.10 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ทำ

2.11 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม แล้วแจกตัวอย่างการพูดกับตนเองทางบวกและทางลบ ให้แก่สมาชิกกลุ่มทุกคน พร้อมกับอธิบายและยกตัวอย่างการพูดกับตนเองทั้งทางลบและทางบวก และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการพูดกับตนเองทั้งทางบวกและทางลบ

2.12 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้ใน ใบงาน : การพูดกับตนเองทางบวกและทางลบ

2.13 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มนำเสนอให้สมาชิกคนอื่นฟังเกี่ยวกับการพูดกับตนเอง และร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพูดกับตนเองทั้งในทางบวกและทางลบ ส่งผลต่อการมองโลกในแง่ดีของตนเองได้อย่างไร

2.14 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกร่วมกันสรุปจากกิจกรรมที่ทำ

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 6 เกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับจากกลุ่ม สิ่งที่ได้ให้แก่งroup และสิ่งที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 6

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความกระตือรือร้นและการใส่ใจในการให้คำปรึกษา
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรมและการแสดงความคิดเห็น
3. สังเกตจากการตอบคำถามสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษา

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 6 เรื่อง “การมองโลกในแง่ดี”

ใบความรู้เรื่อง “เทคนิควิธีการฝึกการมองโลกในแง่ดี”

การฝึกทักษะการมองโลกในแง่ดีนั้น เซลิเกแมน (Seligman. 1998: 209 – 210) กล่าวว่า เป็นทักษะที่ต้องยืดหยุ่น ไม่สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ในสถานการณ์ที่มีภาวะเสี่ยงสูง การใช้การมองโลกในแง่ดีเป็นกลยุทธ์ที่ผิด เช่น สถานการณ์การขับรถกลับบ้านขณะมีเมเมา สถานการณ์ที่เสี่ยงกับความตาย สถานการณ์ที่มีดื้อมัว ครอบครัแตกแยก แต่ในสถานการณ์ที่มีค่าความเสี่ยงต่ำ เช่น ความสำเร็จในการทำงาน การกีฬา ความล้มเหลวที่มีมูลค่าความล้มเหลวต่ำ (อรพินทร์ ชูชม. 2544: 46) สมควรใช้ทักษะการมองโลกในแง่ดี เพื่อให้เกิดกำลังใจกับชีวิตต่อไป

สำหรับแนวคิดของ เซลิเกแมน (Seligman. 1998: 205 – 208) เห็นว่า การมองโลกในแง่ดีสามารถสร้างและเปลี่ยนแปลงได้ โดยกระบวนการเปลี่ยนความคิดและการปรับเปลี่ยนความคิดทำได้ ต้องอาศัยทักษะความชำนาญ ซึ่งเซลิเกแมนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับรูปแบบการเปลี่ยนความคิด อาศัยรูปแบบ ABCDE ของ แอริส (Ellis) คือ การบันทึกประจำวันและฝึกโต้แย้งกับเหตุการณ์ทางลบ

รูปแบบการคิด ABCDE

1. A (Adversity) หมายถึง เหตุการณ์ที่เป็นปรับภัยหรือเป็นอุปสรรค
2. B (Belief) หมายถึง ความเชื่อที่มีต่อเหตุการณ์หรืออุปสรรค
3. C (Consequence) หมายถึง อารมณ์ ความรู้สึก หรือการกระทำ ซึ่งเป็นผลตามมาโดยตรงจากแนวความเชื่อ (B) นั้น
4. D (Disputation) หมายถึง การโต้แย้งกับความคิดทางลบ โดยอาศัยเงื่อนไขในการโต้แย้งความคิดทางลบ 4 ประการ
5. E (Energizer) หมายถึง เมื่อเราสามารถโต้แย้งกับความเชื่อทางลบได้ ก็จะทำให้เราเกิดพลังเกิดกำลังใจ ซึ่งการที่เราจะคิดและทำให้เกิดพลังได้ เราต้องมีการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

5.1 คิดตามตัวเอง (Catch yourself) เป็นการที่เราจะต้องตามความคิด ความรู้สึกของเรา สืบค้นความคิดทางลบว่า เรามีความคิดอย่างไรกับเรื่องนั้น เป็นอย่างไร ทำไมเราจึงคิดเช่นนั้น

5.2 ตรวจสอบ (Check it out) เป็นการประเมินข้อสันนิษฐานว่าเป็นจริงหรือไม่ รวบรวมเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดผลตรงกันข้าม

5.3 ดูตามความจริง (Get real) หัดคิดว่าความคิดที่ผุดขึ้นมามาก่อนนั้น มีความแม่นยำเพียงใด และเมื่อเราคิดได้ว่าความคิดนั้นไม่แม่นยำตรง อารมณ์ของเราจะดีขึ้นทันที

5.4 อย่าเพิ่มความกลัว (Don't spin) ในบางครั้งความคิดทางลบถึงจะเป็นจริง เราก็อย่าวิตกจนมากเกินไป ให้คิดว่า ทุกปัญหามีทางออก และทุกทางออกมีทั้งข้อดีและข้อเสีย พยายามมองดูข้อดี และค้นหาข้อเสียเพื่อแก้ไขสิ่งที่บกพร่อง

เงื่อนไขในการโต้แย้งความคิดทางลบ

ในการที่จะมีความคิดที่จะโต้แย้งความคิดทางลบ มนุษย์ต้องมีเงื่อนไขในการโต้แย้ง โดยยึดหลัก 4 ประการ คือ

1. หาหลักฐาน คือ แสดงให้เห็นว่า ความเชื่อทางลบไม่ถูกต้อง เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษ ก็ไม่ใช่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถ แต่ทั้งห้องก็สอบตกเหมือนกันแสดงว่า อาจารย์ออกข้อสอบยากมากจริงๆ
2. ทางเลือกอื่นเป็นการโต้แย้งโดยต้องตระหนักว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เกิดได้จากหลายๆสาเหตุ มิใช่เกิดจากสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียว เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษก็ไม่ใช่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถ แต่อาจเกิดจากอาจารย์ออกข้อสอบยาก หรือฉันไม่สบายช่วงใกล้สอบก็ได้
3. การประยุต์ คือ ในบางครั้งความเชื่อทางลบเป็นความเชื่อที่ถูกต้อง แต่เราแย้งเพื่อลดภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นจากความคิดทางลบ เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษ จริงอยู่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถด้านภาษา แต่ฉันก็เป็นนักกีฬาเทนนิสระดับมหาวิทยาลัยระดับเหรียญทองเชียวนะ
4. ความเป็นประโยชน์ หมายถึง การโต้แย้งให้นึกถึงความเป็นประโยชน์เป็นสิ่งสำคัญ เช่น ฉันสอบตกวิชาภาษาอังกฤษ จริงอยู่เกิดจากฉันไม่มีความสามารถ แต่จะมีประโยชน์อะไรที่จะโทษตนเอง เราควรเอาความผิดนี้มาปรับปรุงตัวเราให้ดีขึ้นในครั้งต่อไปจะดีกว่า

วงจร ABC และการบันทึก ABC

อุปสรรค-สิ่งที่เป็นปรปักษ์ (A-Adversity) เป็นการบันทึกโดยการบรรยายสิ่งที่ได้เกิดขึ้น ไม่ใช่การประเมินสิ่งที่เกิด สิ่งที่เป็นอุปสรรค เช่น คนแย่งที่จอดรถที่ท่านกำลังจะไปจอด สามีภรรยาทะเลาะกัน เพื่อนไม่ยอมพูดกับท่าน

ความเชื่อ (B-Belief) เป็นการบันทึกความคิดความเชื่อที่บุคคลแปลความหมายต่อสิ่งที่เป็ปรปักษ์นั้น โดยต้องแยกความคิดออกจากความรู้สึก การบันทึกส่วนนี้เป็นเรื่องความคิด ส่วนความรู้สึกจะอยู่ภายใต้หัวข้อผลที่ตามมา การบันทึกความเชื่อ เช่น ฉันคิดว่าฉันอารมณ์ไม่ดี ฉันคิดว่า ฉันไม่มีความสามารถ ฉันคิดว่าฉันไม่เคยทำอะไรถูกเลย

ผลที่ตามมา (C-Consequence) เป็นการบันทึกความรู้สึกของบุคคลและสิ่งทีบุคคลนั้น ได้ทำการบันทึกผลที่ตามมา สามารถเขียนถึงอารมณ์ ความรู้สึก และการกระทำได้หลากหลายตามที่บุคคลนั้นรู้สึกและกระทำ เช่น ความรู้สึกเศร้า วิตกกังวล และรู้สึกผิด ในการบันทึกการกระทำ เช่น ฉันไม่มีพลังที่จะทำ ฉันวางแผนที่จะขอโทษ และฉันไม่สนใจไยดี

ตัวอย่างการบันทึก ABCDE ในเหตุการณ์ทางลบ

A : ครูกล่าวตำหนิฉันอย่างรุนแรงต่อหน้าเพื่อนทุกคนในชั้นเรียน

B : ครูไม่ชอบฉันและเพื่อนทุกคนในห้องคิดว่าฉันเป็นคนไม่ดี

C : ฉันรู้สึกเศร้าเสียใจมากและไม่อยากมาเรียนหนังสืออีกต่อไป

D : การที่ครูตำหนิฉันไม่ได้หมายความว่าครูไม่ชอบฉัน ครูคนนี้ก็ตำหนิสมาชิกกลุ่มเกือบทุกคนในห้อง ฉันคงทำอะไรผิดไปบ้าง สมาชิกกลุ่มเกือบทุกคนในชั้นโดนครูตำหนิเหมือนกัน ดังนั้นฉันรู้สึกว่าเป็นไปไม่ได้ที่เพื่อนจะคิดว่าฉันเป็นคนไม่ดี

E : ฉันรู้สึกเสียใจบ้างเล็กน้อยที่ครูตำหนิฉันแต่ไม่มากนัก และฉันจะพยายามปรับปรุงตนเองไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีก

ใบงาน “การโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกเขียนโต้แย้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลที่เกิดจากการมองโลกในแง่ร้ายของตนเอง ตามประเด็นที่กำหนดให้

A : เหตุการณ์ที่เป็นปรปักษ์หรือเป็นอุปสรรค (ปัญหา)

B : ความเชื่อที่มีต่อเหตุการณ์หรืออุปสรรค

C : อารมณ์ ความรู้สึก หรือการกระทำซึ่งเป็นผลตามมาโดยตรงจากแนวความเชื่อ (B)

D : (Disputation) การโต้แย้งกับความคิดทางลบโดยอาศัยเงื่อนไขในการโต้แย้งความคิดทางลบ

E : (Energizer) เกิดพลัง เกิดกำลังใจในการกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมขึ้น

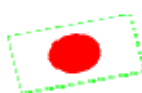
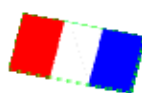
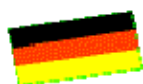

ใบงาน : การพูดกับตนเองทางบวกและทางลบ

คำชี้แจง : ให้สมาชิกบันทึกการพูดกับตนเองทางบวกและทางลบจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

เหตุการณ์	ถูกเพื่อนนินทา	อกหัก	ทำงานผิดพลาด
การพูดกับตนเองทางลบ			
ความรู้สึก/การกระทำทางลบ			
การพูดกับตนเองทางบวก			
ความรู้สึก/การกระทำทางบวก			

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 7

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักรู้ตนเองและผู้อื่นที่จะไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเอง ร่วมกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ได้แก่ เทคนิค การใช้จินตนาการ เป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม การจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมมารู้คิด ได้แก่ เทคนิคการมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม

อุปกรณ์

1. ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของผู้ที่ขาดแคลน
2. ใบงาน “บันทึกความดี : การแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่น”
3. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 7

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา :

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 6 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยน หรือสร้างกฎ กติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม มีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นและพัฒนาคุณลักษณะ การทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการแบ่งปันสิ่งของให้แก่ผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 6 เรื่อง “การมองโลกในแง่ดี” โดยขอให้สมาชิกแสดงความคิด ความเข้าใจ และความรู้สึกของสมาชิกที่ละคน จากการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 6 และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กัน ด้วยการตั้งใจฟังเพื่อน เพื่อนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา :

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มแต่ละคนว่าเคยแบ่งปันสิ่งของอะไรให้ใครบ้างหรือไม่ พร้อมทั้งบอกเล่าถึงเหตุการณ์นั้น เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม และเหตุผลในการกระทำ

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปสิ่งที่สมาชิกร่วมกันเล่า โดยเชื่อมโยงไปถึงสาเหตุที่ต้องมีการแบ่งปัน

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะของการแบ่งปัน เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่ม ดูภาพบุคคลต่างๆ ได้แก่ คนขอทาน คนยากจน เด็กที่ขาดแคลนอาหาร คนไร้ที่อยู่ เด็กขาดแคลน อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น แล้วให้สมาชิกกลุ่มบอกความรู้สึกของตนเองที่มีต่อภาพนั้น เพื่อให้สมาชิก ได้เกิดการตระหนักถึงความคิดความรู้สึกของสมาชิกเองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพ โดยให้สมาชิก แสดงความคิดเห็นที่ละเอียดรอบคอบตามหัวข้อต่อไปนี้

2.4.1 สถานการณ์ของเขา/เธอ เป็นอย่างไร

2.4.2 ความรู้สึกของเขา/เธอ เป็นอย่างไร

2.4.3 ความต้องการของเขา/เธอ คืออะไร

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาขออาสาสมัคร 4 คนเพื่อนำเสนอตามประเด็นที่ได้รับมอบหมาย โดย เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ ได้แสดงความคิดเห็นและซักถาม

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟัง สะท้อน และสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิดและรู้สึกอย่างเต็มที่

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการใช้จินตนาการ ซึ่งเป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลาย ในการจินตนาการในกลุ่ม การจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้โดยผู้ให้คำปรึกษา ให้สมาชิกกลุ่มหลับตาแล้วจินตนาการว่าหากสมาชิกอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว สมาชิกจะมีความรู้สึก ความต้องการ และจะอย่างไร โดยให้สมาชิกพูดที่ละคน

2.8 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มลองจินตนาการว่า หากสมาชิกได้รับการตอบสนองความรู้สึก ความต้องการ ขณะอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว สมาชิกจะเป็นอย่างไร โดยให้สมาชิกพูดที่ละคน

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มลองจินตนาการในทางกลับกันว่า หากสมาชิกไม่ได้รับการตอบสนองความรู้สึก ความต้องการ ขณะอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว สมาชิกจะเป็นอย่างไร โดยให้สมาชิกพูดทีละคน

2.10 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟัง สะท้อน และสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิดและรู้สึกอย่างเต็มที่ และสมาชิกสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึก และความต้องการของบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ เนื่องจากการจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้

2.11 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ทำ

2.12 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกร่วมกันสรุปถึงผลจากกิจกรรมการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น

2.13 ผู้ให้คำปรึกษามอบหมายการบ้าน ตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น” เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ 7 นี้

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 7

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตั้งใจฟังและซักถามข้อสงสัยต่างๆ ของสมาชิกกลุ่ม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. สังเกตจากการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 7 เรื่อง “การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น”

ใบความรู้เรื่อง “การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น”

ความหมายของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น

บรรทม มณีโชติ (2530: 25 – 26) ได้ให้ความหมายของการการให้ปัน หมายถึง การช่วยเหลือหรือให้ผู้อื่นในด้านทรัพย์สินของ ความรู้ และแรงงาน

ทิพมาศ เสวตวรโชติ (2556: ออนไลน์) ได้กล่าวถึง การแบ่งปันไว้ว่า พฤติกรรมการแบ่งปันเป็นการเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนให้แก่ผู้ที่เดือดร้อน หรือต้องการความช่วยเหลือ การแบ่งปันเป็นคุณธรรมที่ช่วยให้ขจัดความเห็นแก่ตัวออกจากตนเอง และทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำหรับงานวิจัยฉบับนี้ ให้ความหมายของการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่นว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการเสียสละสิ่งที่เป็นวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ ที่สามารถให้แก่ผู้อื่นได้ ประกอบด้วย การให้การบริจาค การให้ยืม และการให้ทาน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการแบ่งปัน

พฤติกรรมการแบ่งปันเป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่ทำให้สังคมอยู่อย่างสงบสุขและเจริญก้าวหน้ารวมถึงประเทศชาติ เราจึงต้องมีการปลูกฝังพฤติกรรมการแบ่งปัน ตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้น จึงสมควรหาวิธีการสอนพฤติกรรมการแบ่งปันให้กับเด็กปฐมวัย ให้มีความเหมาะสมกับความสามารถและพัฒนาการที่แท้จริงของเด็กปฐมวัย ประโยชน์ที่เด็กจะได้รับคือ เด็กจะสามารถเรียนรู้ เข้าใจจิตใจ อารมณ์ของตนเอง รู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองให้เหมาะสม เมื่อเกิดสถานการณ์ที่ต้องแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่นเรียนรู้ที่จะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความสามารถช่วยเหลือผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ มีน้ำใจ อ่อนโยน ช่วยเหลือแบ่งปัน และเกิดความภาคภูมิใจในพฤติกรรมของตนเอง เมื่อได้แสดงการแบ่งปันให้ผู้อื่น และรับรู้ถึงความรู้สึกเป็นสุขใจเมื่อได้ทำให้ผู้อื่นมีความสุข การเห็นคุณค่าในตนเองในการทำดี แบ่งปันสิ่งที่รักที่ชอบให้เพื่อนๆ และผู้อื่น และเด็กจะมีความยุติธรรมในจิตใจ เมื่อเกิดสถานการณ์การแย่งชิงข้าวของ เด็กสามารถแยกแยะพฤติกรรมและเข้าใจสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ เด็กที่มีพฤติกรรมการแบ่งปันจะได้รับการยอมรับจากสังคม จะกระตุ้นให้เด็กมีพฤติกรรมทางบวกที่สังคมต้องการเพิ่มมากขึ้น เด็กจะแสดงออกในความเป็นเพื่อนด้วยการเล่นการพูดคุยและการแสดงความรักใคร่ต่อผู้อื่น เด็กจะมีความเห็นอกเห็นใจและเด็กจะแสดงความเห็นอกเห็นใจได้เมื่อเด็กประสบกับเหตุการณ์ เช่น คนได้รับความทุกข์ก็จะเข้าไปช่วยเหลือ หรือปลอบโยน การพึ่งพาอาศัยผู้อื่นให้ช่วยเหลือเหลือ เอาใจใส่ดูแล ซึ่งเด็กจะมีความพอใจช่วยเหลือแบ่งปันเพื่อนๆ เสมอ ไม่เกิดความรู้สึกหวงข้าวของ (ทิพมาศ เสวตวรโชติ. 2556: ออนไลน์)

การส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน

ทิพมาศ เสวตรวโรชิต (2556: ออนไลน์) ได้กล่าวถึง การส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน ว่าเป็นสิ่งสำคัญในการปลูกฝังพื้นฐานจิตใจของเด็ก ให้เติบโตไปเป็นเด็กที่จิตใจดี มีเมตตา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการช่วยเหลือแบ่งปันกัน มีแนวทางส่งเสริมพฤติกรรม ดังนี้

1. การมอบความรักความอบอุ่นให้เด็กอย่างเต็มที่ เพราะเด็กจะต้องรู้สึกได้ว่าได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่อย่างเพียงพอแล้ว มีการทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว เพราะถ้าครอบครัวมีการมอบความรักที่ไม่เต็มที่ ขาดความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่สมาชิกทุกคนอย่างทั่วถึงแล้ว การส่งเสริมพฤติกรรมใดๆ ก็คงไม่เกิดผลสำเร็จ เพราะการให้ความรักความอบอุ่นเป็นหัวใจหลักของครอบครัว

2. สอนพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน ให้เด็กได้รับทราบว่าจะไรคือการแบ่งปัน ทำได้อย่างง่ายๆ เหมาะกับการเรียนรู้ของเด็กในชีวิตประจำวัน การทำกิจกรรมร่วมกันในบ้านของแต่ละวัน เช่น เล่นิทาน ส่งเสริมการแบ่งปัน และการชี้แนะให้เห็นสิ่งที่ไม่ดีของการไม่แบ่งปัน โดยเน้นที่ตัวละครในิทานว่าละครตัวไหน มีการแบ่งปันเพื่อการสอนจะได้เป็นรูปธรรม

3. แสดงพฤติกรรมกรรมการแบ่งปันให้เป็นตัวอย่างแก่เด็ก ให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วม เมื่อผู้ใหญ่ นำสิ่งของไปแบ่งปันผู้อื่น เพื่อเด็กจะได้เห็นพฤติกรรมของการแบ่งปันเป็นตัวอย่าง และทุกครั้งที่ยุใหญ่แสดงพฤติกรรม ควรบอกจุดประสงค์ในการแบ่งปันและประโยชน์ที่ผู้รับจะได้จากการแบ่งปันนั้นๆ

4. ให้โอกาสเด็กได้แบ่งปัน เพื่อให้เด็กได้ประสบการณ์ตรงว่า รู้สึกอย่างไรเมื่อได้แบ่งปัน มีความภาคภูมิใจอย่างไร สถานการณ์ที่ควรให้เด็กมีส่วนร่วม เช่น ให้เลือกของเล่นที่ไม่เล่นแล้ว หรือเสื้อผ้าที่คับแล้วไปแบ่งปันตามสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า หรือการบริจาคของในยามที่เกิดเหตุน้ำท่วมต่างๆ และก่อนที่จะมีการแบ่งปันสิ่งของผู้ใหญ่ ควรที่จะบอกถึงความลำบากของผู้รับก่อนว่าเขามีทุกข์เช่นไร และเมื่อเด็กนำสิ่งของไปแบ่งปันแล้ว ผู้รับจะหมดทุกข์อย่างไร จะเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีให้เด็ก

5. การเสริมแรงทางบวก เมื่อเด็กมีพฤติกรรมกรรมการแบ่งปัน ผู้ใหญ่ควรที่จะแสดงความชื่นชม เพื่อเป็นการเสริมแรงในการแสดงออกของพฤติกรรม ให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจในการแบ่งปันของตนเอง และในช่วงแรกเด็กอาจจะแบ่งปันเพราะได้รับคำชมจากผู้ใหญ่ แต่เมื่อเวลาผ่านไป พฤติกรรมเหล่านี้จะกลายเป็นนิสัย กลายเป็นความเคยชินและสามารถแสดงพฤติกรรมกรรมการแบ่งปันโดยไม่ต้องได้รับการผลักดันจากผู้ใหญ่

ภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้ที่ขาดแคลน

ภาพที่ 1 ขาดแคลนอาหาร

หนูก็ต้องการอาหารสะอาดๆ เหมือนกัน... แต่หนูหิว... "

ภาพที่ 2 คนขอทาน

ภาพที่ 3 ขาดแคลนที่เรียนและอุปกรณ์การเรียนและโรงเรียน

ภาพที่ 4 ขาดแคลนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

ภาพที่ 4 ขาดแคลนที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย

แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 7

ข้อที่	หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ความเหมาะสมของวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษา					
2	ความเหมาะสมของรูปแบบ วิธีการในการให้คำปรึกษา					
3	ความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาในการให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม					
4	ความใส่ใจของผู้ให้คำปรึกษาที่มีต่อสมาชิกกลุ่ม					
5	บุคลิกภาพที่เป็นมิตรและน่าไว้วางใจของผู้ให้คำปรึกษา					
6	การสื่อสารด้วยภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางที่เข้าใจง่ายของผู้ให้คำปรึกษา					
7	ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับการเข้ารับการให้คำปรึกษา					
8	ความน่าสนใจของกิจกรรมที่ใช้ในการให้คำปรึกษา					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 8

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่นของสมาชิกกลุ่มครั้งนี้ ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักรู้ตนเอง และผู้อื่นที่จะไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเอง ร่วมกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ ได้แก่ เทคนิคการใช้จินตนาการ เป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม การจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการณ์รู้คิด ได้แก่ เทคนิคการมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม

อุปกรณ์

1. ภาพเหตุการณ์ : การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
2. ใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น”
3. ใบความรู้เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น”
4. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 8

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษาทักทายต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 7 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาส

ให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยน หรือสร้างกฎ กติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น และพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 7 เรื่อง “การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น” โดยขอให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น ความเข้าใจและความรู้สึกของสมาชิกที่ละคน จากการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 7 และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กัน ด้วยการตั้งใจฟังเพื่อน เพื่อจะนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น

1.5 ผู้ให้คำปรึกษาติดตามความก้าวหน้าของการบ้านตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น”

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถามสมาชิกกลุ่มแต่ละคนว่าสมาชิกกลุ่มเคยช่วยเหลืออะไรใครบ้างหรือไม่ พร้อมทั้งบอกเล่าถึงเหตุการณ์ ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม และเหตุผลในการกระทำ

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาฟังอย่างตั้งใจ สะท้อน และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น มีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยเชื่อมโยงเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการแบ่งปัน

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาแจกใบความรู้เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น” ให้สมาชิกอ่าน ทำความเข้าใจ พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติมถึงลักษณะของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการแสดงความเห็นอกเห็นใจ โดยผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มว่าสมาชิกเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือบุคคลหรือสิ่งอื่นบ้างหรือไม่ เช่น เพื่อนล้มหนังสือเรียน คนแก่ข้ามถนน ผู้ปกครองทำความสะอาดบ้าน ครูถือของหนัก โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกบอกเล่าถึงเหตุการณ์นั้น โดยบอกว่าสมาชิกมีความรู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์นั้น คิดอย่างไรกับบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์ และคิดว่าบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้นกำลังคิด รู้สึกอย่างไร หรือต้องการความช่วยเหลืออะไร เพื่อให้สมาชิกได้เกิดการตระหนักถึงความคิด ความรู้สึกของสมาชิกต่อเหตุการณ์นั้น

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาขอให้สมาชิกนำเสนอที่ละคน และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กันด้วยการตั้งใจฟังเพื่อน เพื่อจะนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่น

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟัง สะท้อน และสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิดและรู้สึกอย่างเต็มที่ โดยผู้ให้คำปรึกษาเชื่อมโยงให้สมาชิกตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือ

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการใช้จินตนาการ โดยให้สมาชิกหลับตาแล้วจินตนาการว่า หากสมาชิกกลุ่มอยู่ในสถานการณ์ดังกล่าว สมาชิกจะมีความรู้สึกอย่างไร และมีความต้องการการช่วยเหลือ

หรือไม่ อย่างไร และจะอย่างไร โดยให้สมาชิกพูดทีละคน

2.8 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่ม ลองจินตนาการว่า หากสมาชิกได้รับการตอบสนอง ขณะอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการการได้รับความช่วยเหลือ สมาชิกจะเป็นอย่างไร โดยให้สมาชิกพูดทีละคน

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มลองจินตนาการในทางกลับกันว่า หากสมาชิกไม่ได้รับการตอบสนองขณะอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการการได้รับความช่วยเหลือ สมาชิกจะเป็นอย่างไร โดยให้สมาชิกพูดทีละคน

2.10 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟัง สะท้อน และสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิดและรู้สึกอย่างเต็มที่ และสมาชิกสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึก และความต้องการของสมาชิกในสถานการณ์นั้นๆ เนื่องจากการจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้

2.11 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนว่าตนเองต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นหรือไม่ โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกดูรูปภาพเหตุการณ์ต่างๆ เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นที่สมาชิกสามารถทำได้

2.12 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกล่าวถึงความรู้สึกของสมาชิกเองที่มีต่อเหตุการณ์ในภาพ แล้วถามคำถามว่าตัวสมาชิกเองจะให้ความช่วยเหลือผู้อื่นได้อย่างไร

2.13 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น และนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.14 ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

2.15 ผู้ให้คำปรึกษามอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติ ตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น” ที่นักเรียนสามารถทำได้

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 8

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้าร่วมการให้คำปรึกษาครั้งที่ 8

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถาม
ทำกิจกรรม
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 8

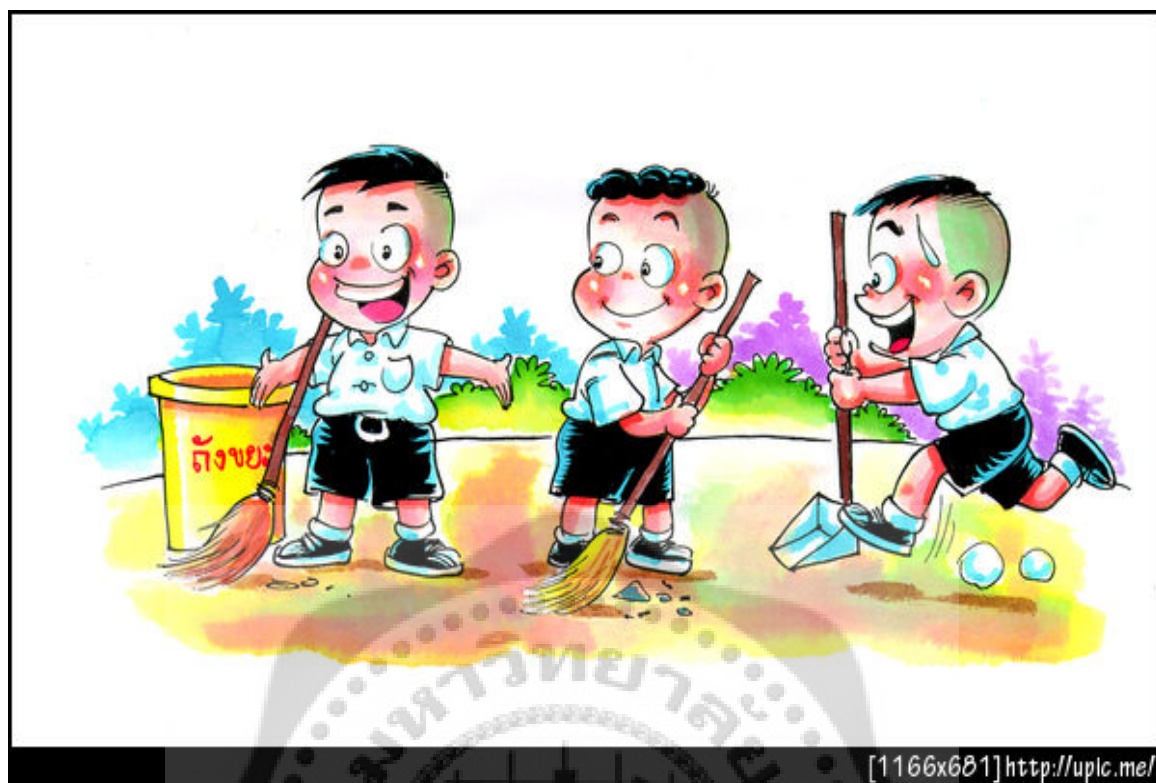
เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม
ครั้งที่ 8 เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น”

ภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ : การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ใบงาน “ความดีของฉัน : การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มเขียนบันทึกการกระทำที่เป็นการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นของตนเองลงในตารางที่กำหนดให้

[illegible]

☆ ใบความรู้เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น” ☆

ความสำคัญของการให้ความช่วยเหลือ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องการอยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ ดังนั้นเราทุกคนก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน การให้ความช่วยเหลือถือว่าเป็นคุณธรรมที่สำคัญของมนุษย์ คือ เป็นผู้ที่กำลังมีความสามารถที่จะช่วยเหลือผู้อื่นที่อ่อนแอหรือผู้ที่ประสบกับปัญหาโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งเป็นการกระทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น การแสดงการให้ความช่วยเหลือสามารถแสดงแก่บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดสนิทสนม จนถึงบุคคลที่อยู่ห่างออกไป เช่น การช่วยเหลือเด็กเล็กหรือคนชราให้ข้ามถนน ชีบรถทางแก่ผู้ที่ไม่รู้จักให้ไปถึงที่หมาย เป็นต้น

คุณลักษณะของคนที่เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือผู้อื่น

ผู้ที่จะช่วยเหลือผู้อื่นนั้นเป็นผู้ที่มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น เป็นการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เพราะเมื่อเห็นผู้อื่นได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนต้องการความช่วยเหลือก็รับเป็นภาระให้ โดยที่ไม่หวังผลตอบแทนโดยมีลักษณะ ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักกาลเทศะ โอกาสและความต้องการของผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ
2. ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม
3. รู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเราไม่นิ่งดูดาย
4. รู้จักให้อุปการะ และปฏิบัติต่อผู้อื่น ตามควรแก่โอกาส

ช่วยเหลือผู้อื่นทำไปแล้วได้อย่างไร?

1. มนุษย์เรามีผู้ที่ขาดแคลน ถ้าเรามีโอกาสควรให้ความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นกำลังกาย วาจา ใจ หรือกำลังทรัพย์ตามกำลังที่เหมาะสมกับวัยเพื่อให้ผู้ที่ขาดแคลนเหล่านั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. จิตที่ดีจะให้ยอมดีกว่าจิตที่ดีจะรับ เพราะผู้ให้ยอมมีความสุขใจ
3. เป็นการลดความเห็นแก่ตัวให้เบาบาง จนกระทั่งหมดความเห็นแก่ตัว ซึ่งจะทำได้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 9

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรม การรู้คิด โดยใช้เทคนิค 1) ตัวแบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบ ได้เห็นแบบอย่าง การแสดงพฤติกรรมความร่วมมือในการทำงานที่เหมาะสมจากตัวแบบ ซึ่งเป็นกระบวนการซึ่งสมาชิกกลุ่ม เรียนรู้จากการสังเกตและการเลียนแบบ 2) การเสริมแรงเพื่อให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มเมื่อสมาชิกกลุ่มทำ สิ่งที่พึงประสงค์ ทำให้สมาชิกกลุ่มมีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เหมาะสม 3) การมอบหมาย การบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

สื่อ/อุปกรณ์

1. ใบความรู้เรื่อง “การให้ความร่วมมือ”
2. ภาพจิกซอ (Jigsaw)
3. วีดิทัศน์เรื่อง “การทำงานเป็นทีม”
4. ใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น”
5. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 9

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา :

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้าสู่กลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 8 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยน หรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และพัฒนาการให้ความร่วมมือกับผู้อื่นของสมาชิกกลุ่ม

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ 8 เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น” โดยขอให้สมาชิกแสดงความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกของสมาชิกที่ละคน จากการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ 8 และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กัน ด้วยการตั้งใจฟังเพื่อน เพื่อจะนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่น

1.5 ผู้ให้คำปรึกษาสอบถามความก้าวหน้าของการบ้านตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การให้ความช่วยเหลือผู้อื่น” ที่นักเรียนสามารถทำได้

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มว่า สมาชิกเคยทำงานอะไรร่วมกับคนอื่นแล้วรู้สึกประทับใจบ้าง พร้อมทั้งเล่าถึงเหตุการณ์ ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม โดยขออาสาสมัคร 4 คน เล่าประสบการณ์นั้นแก่สมาชิกกลุ่ม

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่เพื่อนพูด

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาแจกใบความรู้เรื่อง “การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น” ให้สมาชิกกลุ่มได้อ่านทำความเข้าใจ โดยผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติม

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกคิดถึงเหตุการณ์ที่สมาชิกทำงานร่วมกับคนอื่นแล้วไม่ประทับใจ อันเนื่องมาจากการขาดการให้ความร่วมมือกันของสมาชิกในกลุ่ม พร้อมทั้งเล่าถึงเหตุการณ์ ความคิด ความรู้สึก พฤติกรรม โดยขออาสาสมัคร 4 คน เล่าประสบการณ์นั้นให้สมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ฟัง

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เพื่อให้สมาชิกร่วมกันต่อชิ้นส่วนภาพจิกรายที่ผู้ให้คำปรึกษาเตรียมมา โดยกลุ่มไหนสามารถต่อภาพได้อย่างถูกต้องเสร็จสมบูรณ์ และใช้เวลาน้อยกว่าจะเป็นฝ่ายชนะ

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มที่เป็นฝ่ายชนะร่วมกันอภิปรายถึงความรู้สึกและสาเหตุที่ทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มที่เป็นฝ่ายแพ้ร่วมกันอภิปรายถึงความรู้สึกและสาเหตุที่ทำให้กลุ่มไม่ประสบความสำเร็จ

2.8 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟัง สะท้อน และสรุปความในสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดและแสดงออก เพื่อให้สมาชิกได้แสดงออกถึงสิ่งที่คิดและรู้สึกอย่างเต็มที่ และสมาชิกสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด ความรู้สึกของสมาชิกและตัวผู้ให้คำปรึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มสรุปกิจกรรมที่ทำ พร้อมทั้งเชื่อมโยงเพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

2.10 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคตัวแบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ได้เห็นแบบอย่างการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมจากตัวแบบ โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มดูตัวแบบ ของการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพจากวีดิทัศน์ “การทำงานเป็นทีม” โดยผู้ให้คำปรึกษาชี้แนะ การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมจากตัวแบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้มีแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

2.11 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น ตลอดจนความรู้สึกที่สมาชิกกลุ่ม มีต่อตัวแบบ โดยผู้ให้คำปรึกษาฟังอย่างใส่ใจ สะท้อนความรู้สึก และสรุปความ ขณะที่สมาชิกกลุ่มพูด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกว่า ผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟังสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดออกมา ตลอดจนสามารถ เข้าใจความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อตัวแบบที่ให้อู เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจ หรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้นเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.12 ผู้ให้คำปรึกษาให้ถามคำถามว่า หากต้องทำงานร่วมกับผู้อื่น สมาชิกเองจะให้ความร่วมมือ กับผู้อื่นได้หรือไม่ อย่างไร

2.13 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ความร่วมมือ กับผู้อื่นและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.14 ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.15 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายหมายการบ้านเพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้ คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติ ตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น”

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 9

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 9

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถาม ท้ายกิจกรรม
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 9

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 9 เรื่อง “การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น”

ใบความรู้: การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น

การให้ความร่วมมือเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างหนึ่งในการดำเนินชีวิตของบุคคล ไม่ว่า จะเป็น การให้ความร่วมมือในการทำงาน การให้ความร่วมมือในการเรียนการศึกษา หรือการให้ความร่วมมือ ในการทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันกับบุคคลอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความร่วมมือในการเรียน ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องมีการเสริมสร้าง และพัฒนาเรื่องการให้ความร่วมมือแก่สมาชิกกลุ่ม

การทำงานร่วมกันในกลุ่ม

การทำงานร่วมกันในกลุ่ม หมายถึง การนำเอาประสบการณ์มาวางแผนและแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ต้องการในสมาชิกแต่ละคน และการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มโดยส่วนรวม ประสบการณ์กลุ่มจะทำให้เกิดพัฒนาการในตัวบุคคล ทุกคน และกลุ่มจะดำเนินไปด้วยความสำเร็จ ตาม จุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ (คมเพชร ฉัตรศุภกุล. 2546: 6)

ปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกลุ่ม

ในกรณีที่บุคคลแต่ละคนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มนั้น ย่อมทำให้มีการทำกิจกรรมบางประการร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อการดำเนินชีวิต เพื่อการแก้ปัญหา เพื่อการดำเนินกิจกรรมการงานในหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย สิ่งที่น่าสนใจในการทำงานกลุ่มที่ควรพิจารณาในแง่แนวคิดกับการทำงานกลุ่มมีดังต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละคนมีความสามารถพิเศษในตนเอง ความสามารถดังกล่าว จะเป็นประโยชน์ ไม่มากนักน้อยกับการทำงานกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
2. ประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่ม จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้พัฒนาความสามารถพิเศษขึ้นมา แล้วนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและกลุ่มได้
3. บุคคลแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อกัน และในขณะเดียวกันกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อบุคคลแต่ละคน เช่นเดียวกัน เมื่อบุคคลแต่ละคนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม สิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างแน่นอนในกลุ่ม คือ การมี ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลแต่ละคน ทุกคนมีโอกาสจะได้รับฟังความคิดเห็นของสมาชิก ตลอดจนแสดง ความคิดเห็นของตนเอง เรียนรู้การรู้จักการให้และการรู้จักการรับ
4. กลุ่มจะช่วยในการส่งเสริมให้สมาชิกแต่ละคน มีการพัฒนาทัศนคติทางด้านสังคมในทางที่ดีขึ้น

การมีส่วนร่วมในกลุ่ม

การมีความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวคิดของการทำงานกลุ่มจะช่วยเพิ่ม และปรับปรุงวิธีในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้ เช่น การรู้จักวิเคราะห์เป้าหมายของกลุ่ม การวิเคราะห์บทบาท และการวิเคราะห์บรรทัดฐานของกลุ่มที่มีส่วนร่วม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของกลุ่มเพิ่มขึ้น ตลอดจนการเรียนรู้ที่จะมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างกระตือรือร้นได้ ในการมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างกระตือรือร้นสมาชิกกลุ่มต้องปฏิบัติ ดังนี้ (สกล วรเจริญศรี. 2550: 7; อ้างอิงจาก Throop; & Castellucci. 1999: 238 – 242)

1. ให้ความใส่ใจ โดยการรู้จักฟังและเคารพในความคิดของบุคคลอื่นๆ
2. รู้จักสังเกตว่าสมาชิกคนอื่นๆ คิดอย่างไร และรู้สึกอย่างไร เมื่อคุณไม่เห็นด้วยกับพวกเขา และให้พวกเขารู้ว่าคุณไม่ได้ทำลายความคิดของสมาชิกคนอื่นๆ
3. กล้าแสดงออก เช่น กล้าที่จะพูดเมื่อคุณมีบางสิ่งบางอย่างที่อยากจะแสดงความคิดเห็นต่อกลุ่ม
4. แสดงความคิดเห็น โดยตระหนักว่าสิ่งที่คุณคิดจะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม
5. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โปรดระลึกว่ากลุ่มเป็นมากกว่าผลผลิตเมื่อสมาชิกมีการให้ร่วมมือกับสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม

พฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์

1. วิพากษ์ ตัดสิน ไม่ไว้วางใจ ตำหนิ เปรียบเทียบตัดสินลงโทษ ไม่เห็นด้วย เป็นต้น
2. อันธพาล ขู่เข็ญ คุกคาม เสียดสี ถากถาง เหน็บแนม ส่อเสียด เยาะเย้ย ทำให้ขายหน้า
3. การคิดเล็กคิดน้อย หลอกหลวง พูดเปรยๆ การนิทา พูดลับหลัง ไม่บอกความจริงทั้งหมด
4. ออกคำสั่ง ใช้อำนาจ สั่งการ ใช้อำนาจเบียด เผล็ด็จการ
5. หลีกเลียงที่จะเข้าไปเกี่ยวข้อง ทำเป็นลืม เพิกเฉย ไม่ใส่ใจ ทำเป็นไม่ได้ยิน ไม่แสดงความคิดเห็นใดๆ
6. ยอมปฏิบัติตาม ยอมตาม ตามใจ
7. ปกป้องคนอื่น

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 10

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเกสตัลท์ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความตระหนักรู้ตนเองและผู้อื่นที่จะไปสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเอง โดยใช้เทคนิคประกอบด้วย 1) แบบฝึกหัดการตระหนักรู้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนความคิด ความรู้สึกที่มีต่อตนเองและผู้อื่น 2) การคิด-รู้สึก เป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกกลุ่มได้พิจารณาถึงความคิดและความรู้สึกของตนเองที่มีต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น 3) การจินตนาการ เป็นการใช้สถานการณ์ที่หลากหลายในการจินตนาการในกลุ่ม การจินตนาการสามารถเพิ่มความตระหนักรู้เฉพาะบุคคลได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่ม

สื่อ/อุปกรณ์

1. ภาพเหตุการณ์ที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมที่เกิดขึ้น
2. ใบงานเรื่อง “เหตุการณ์ปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม”
3. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา :
 - 1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 9 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
 - 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนตระหนักถึงความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคม และพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่ม

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนสาระจากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 9

1.5 ผู้ให้คำปรึกษาติดตามความก้าวหน้าของการบ้านจากไปงาน “บันทึกความดีของฉัน : การให้ความร่วมมือกับผู้อื่น”

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคฝึกการตระหนักรู้ โดยถามสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับเหตุการณ์ในสังคมที่เป็นผลมาจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของคนในสังคม โดยให้สมาชิกนึกถึงเหตุการณ์ที่ตนเองเคยประสบมา พร้อมทั้งบอกถึงความคิด รู้สึกของตนเองต่อเหตุการณ์นั้นว่าเป็นอย่างไร

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ทำ และแจกใบความรู้ เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม” เพื่อให้สมาชิกอ่านทำความเข้าใจ โดยผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเพิ่มเติม

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มดูภาพเหตุการณ์ที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของคนที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ ที่ละคน

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการคิด-รู้สึก โดยให้สมาชิกกลุ่มเขียนตอบลงในใบงาน “เหตุการณ์ที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกเอง” โดยให้สมาชิกเลือกแค่ 1 เหตุการณ์ ว่า “ขณะนี้ฉันกำลังคิด... (กับประเด็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมนี้อย่างไร)” และ “ขณะนี้ฉันกำลังรู้สึก...” (กับประเด็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมนี้อย่างไร) แล้วให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่สมาชิกกลุ่มคิด และรู้สึกกับประเด็นปัญหานั้น

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการจินตนาการ โดยตั้งคำถามเพื่อให้เกิดความชัดเจน ในความคิด และความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกกลุ่มหลับตาและอยู่กับความรู้สึกที่ตนกำลังมีอยู่ในขณะนี้ แล้วถามถึงความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อบุคคลหรือเหตุการณ์ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยให้สมาชิกกลุ่มจินตนาการทางบวก แล้วให้จินตนาการทางลบ แล้วถามความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม ให้สมาชิกกลุ่มเล่าที่ละคน โดยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันตั้งใจรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

2.8 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุปถึงการรับรู้ที่สมาชิกกลุ่มมีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เป็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมของตนเองและคนในสังคม และรับรู้มุมมองของบุคคลอื่น เพื่อให้สมาชิกตระหนักถึงความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งที่ 10

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 10

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการตั้งใจฟังและซักถามข้อสงสัยต่างๆ ของนักเรียน
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. สังเกตจากการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่ 10 เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม”

ใบความรู้ : ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นคุณลักษณะอันหนึ่งที่พึงมีในตัวของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง โดยได้มีผู้ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ ดังนี้

ภาวนา เทียนขาว (2540: 59) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า หมายถึง การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ที่มีต่อส่วนรวมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม โดยนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปความหมายของการรับผิดชอบต่อสังคมว่า หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงการทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ไม่ทำให้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนหรือเสียประโยชน์ ประกอบด้วย การรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน ครูอาจารย์และคนอื่นๆ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของสังคม รักษาสมบัติส่วนรวม และให้ความร่วมมือกับสังคมในฐานะของการเป็นพลเมืองที่ดี

ความสำคัญของการรับผิดชอบต่อสังคม

ความเจริญทางด้านวัตถุปัจจุบัน ทำให้สังคมมีค่านิยมให้ความสำคัญและแสวงหาเงินทองอำนาจมากกว่าให้ความสำคัญด้านจิตใจ สังคมจึงกลับเสื่อมโทรมลง ปัญหามากมาย การปลุกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงควรเกิดขึ้นในสังคม การปลุกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม

ขอบเขตของการรับผิดชอบต่อสังคม

จันทิรา ธนสงวนวงศ์ (2555: ออนไลน์) กล่าวว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวมนั้นสามารถกระทำได้ โดยมีขอบเขต ดังนี้

1. โดยการกระทำตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ และเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม
2. มีบทบาทต่อสังคมในการรักษาประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อแก้ปัญหา สร้างสรรค์สังคม ซึ่งถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

การรับผิดชอบต่อสังคมเป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อนได้รับความเสียหาย เช่น

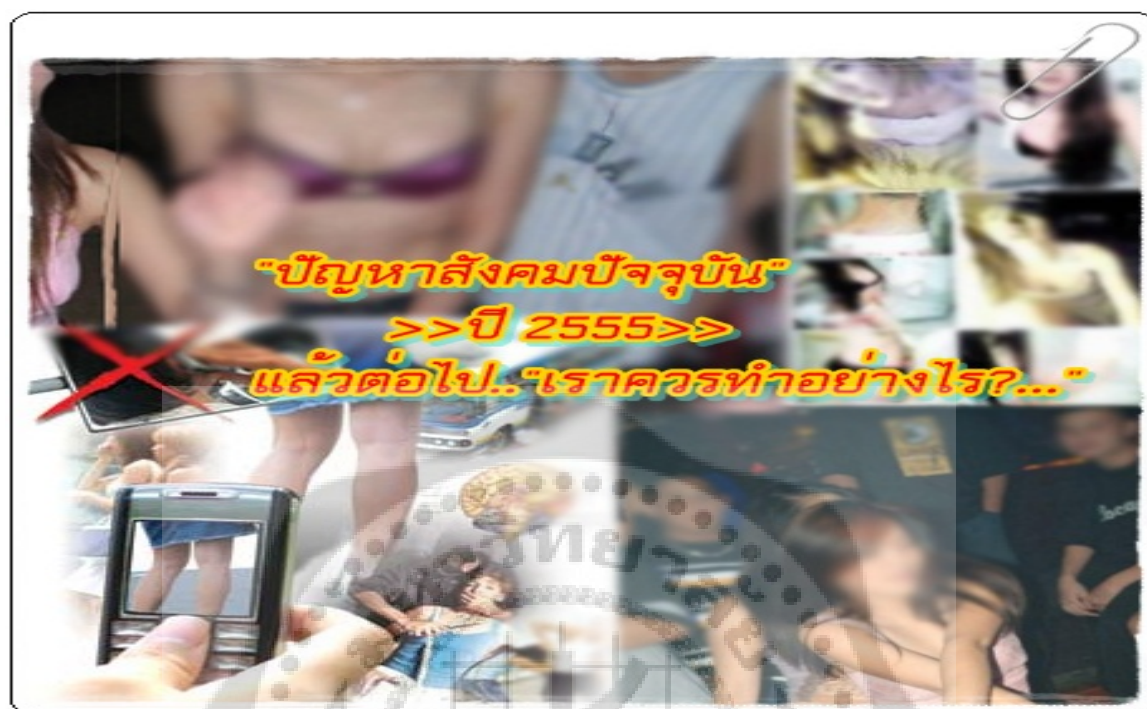
1. มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ
2. มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์ เช่น ตั้งใจเล่าเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน
3. มีความรับผิดชอบต่อบุคคลอื่น เช่น ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำไม่เอาเปรียบเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน
4. มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย รักษาสมบัติของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมในฐานะพลเมืองดี ให้ความช่วยเหลือ

แนวทางการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม

จันทิรา ธนสงวนวงศ์ (2555: ออนไลน์) กล่าวถึง แนวทางการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนี้

1. สร้างวินัยในตนเอง ตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตย รู้ถึงขอบเขตของสิทธิ เสรีภาพหน้าที่ ความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม
2. ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม ตระหนักเสมอว่าตนเองคือส่วนหนึ่งของสังคมต้องมีความรับผิดชอบต่อการรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นเรื่องของส่วนรวม ทั้งต่อประเทศชาติ และโลกใบนี้
3. ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม ให้ถือว่า เป็นปัญหาของตนเองเช่นกัน อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไข เช่น ช่วยกันดำเนินการให้โรงงานอุตสาหกรรม สร้างบ่อพักน้ำทิ้งก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ
4. ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต เพราะหลักธรรมหรือคำสั่งสอนในทุกศาสนาที่นับถือสอนให้คนทำความดีทั้งสิ้น ถ้าปฏิบัติได้จะทำให้ตนเองมีความสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วยทำให้เราสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ภาพเหตุการณ์ปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบของคนต่อสังคม

ใบงานเรื่อง “เหตุการณ์ปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกเขียนตอบตามประเด็นข้างล่างนี้ (โดยเลือกเพียง 1 ประเด็นปัญหาเท่านั้น)

เหตุการณ์

1. ให้สมาชิกกลุ่มเขียนว่า “ขณะนี้ฉันกำลังคิด...” (กับประเด็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างไร)

2. ให้สมาชิกกลุ่มเขียนว่า “ขณะนี้ฉันกำลังรู้สึก...” (กับประเด็นปัญหาที่เกิดจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมได้อย่างไร)

3. ให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่สมาชิกกลุ่มคิดและรู้สึกกับเหตุการณ์นั้น

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 11

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (ต่อ)

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเผชิญความจริง โดยใช้เทคนิคกระบวนการ WDEP เพื่อให้สมาชิกกลุ่มประเมินถึงความรับผิดชอบต่อตนเอง และสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ร่วมกับทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรม การรู้คิด ได้แก่ เทคนิคการมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษา ไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านการความรับผิดชอบต่อสังคมของสมาชิกกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

สื่อ/อุปกรณ์

1. ภาพการกระทำที่เป็นการรับผิดชอบต่อสังคม
2. แบบฟอร์ม WDEP
3. ใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การรับผิดชอบต่อสังคม”
4. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 11

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา :

1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 10 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กฎกติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่ม เพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนสาระจากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 10

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มแต่ละคนว่า เคยทำอะไรที่แสดงถึงความรับผิดชอบหรือไม่ รับผิดชอบต่อสังคมบ้างหรือไม่ พร้อมทั้งบอกเล่าถึงสถานการณ์นั้นว่าคิดและรู้สึกอย่างไร

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาใช้การตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถามหรือแสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกดูภาพ “การกระทำที่เป็นการรับผิดชอบต่อสังคม” และให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นและมุมมองที่มีต่อสถานการณ์นั้นทีละคน

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาถามสมาชิกกลุ่มว่าสมาชิกต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองในการรับผิดชอบต่อสังคมหรือไม่ อย่างไร โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเขียนพฤติกรรมตามแบบฟอร์ม WDEP ดังนี้

W (Want) ระบุพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสังคมที่ต้องการเปลี่ยนแปลง

D (Doing) สรรวหาพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสังคมของตนเอง

E (Evaluation) ประเมินผลพฤติกรรมการรับผิดชอบต่อสังคมของตนเอง

P (Plan) ระบุกิจกรรมต่างๆ ที่วางแผนเพื่อเปลี่ยนแปลงและปฏิบัติตามแผนนั้น

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลง และนำไปใช้ภายนอกกลุ่ม

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาให้การเสริมแรงเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการนำพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลงไปใช้ภายนอกกลุ่ม

2.7 ผู้ให้คำปรึกษามอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติ ตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การรับผิดชอบต่อสังคม”

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 11

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 11

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

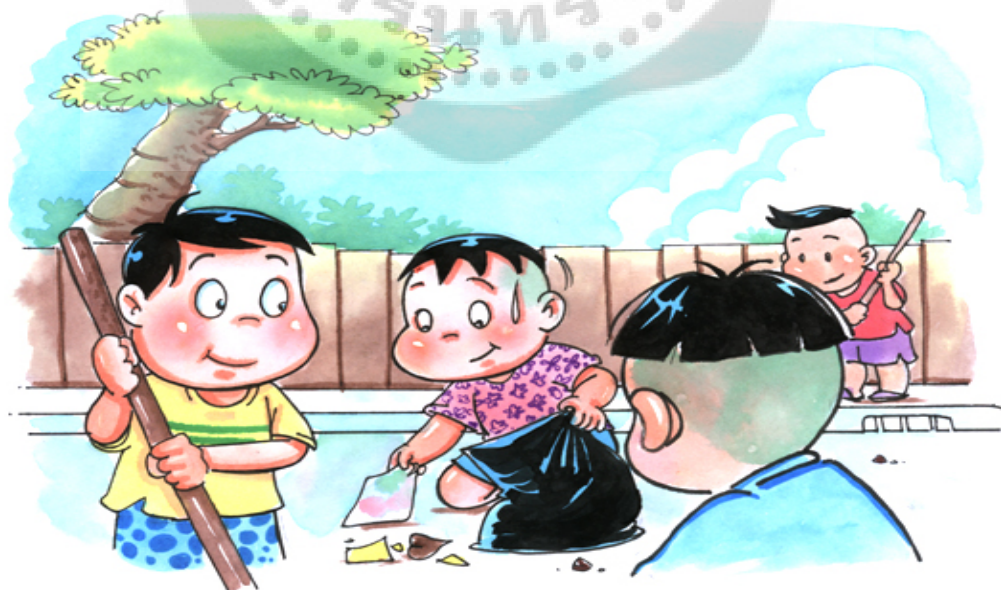
1. สังเกตจากการตั้งใจฟังและซักถามข้อสงสัยต่างๆ ของนักเรียน
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. สังเกตจากการสรุปผลที่ได้จากกิจกรรม

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม
ครั้งที่ 11 เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม”

ภาพการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบต่อสังคม

แบบฟอร์ม WDEP

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มกรอกข้อความที่เกี่ยวกับความกิจกรรม/การกระทำที่เป็นการรับผิดชอบ
ต่อสังคมลงในตารางต่อไป

[illegible]

ใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การรับผิดชอบต่อสังคม”

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มเขียนบันทึกการกระทำที่เป็นการรับผิดชอบต่อสังคมลงในตารางที่กำหนดให้

[illegible]

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 12

เรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความซื่อสัตย์

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นด้านความซื่อสัตย์ของสมาชิกกลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาใช้แนวคิดตามทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมการรู้คิด ได้แก่ เทคนิค 1) ตัวแบบเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตพฤติกรรม ได้เห็นแบบอย่างการแสดงพฤติกรรมจากตัวแบบ และเมื่อสมาชิกเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมจากตัวแบบแล้ว จะทำให้สมาชิกได้เรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นต่อการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม 2) การเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง และสามารถนำไปใช้ภายนอกกลุ่มได้ 3) การมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์
2. เพื่อพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์

อุปกรณ์

1. ใบความรู้เรื่อง “ความซื่อสัตย์”
2. การ์ตูนเรื่อง “จอมซนมนตรา ตอน ขอลอกการบ้านหน่อยนะ”
3. การ์ตูนเรื่อง “จอมซนมนตรา ตอน โกงนิดโกงหน่อยไม่เห็นเป็นไร”
4. วีดิทัศน์ คนไทย... ใจซื่อสัตย์
5. แบบฟอร์ม “บันทึกความดีของฉัน : ความซื่อสัตย์”
6. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 12

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา

1.1 ผู้ให้คำปรึกษาทักทายต้อนรับสมาชิกกลับเข้ากลุ่มอีกครั้ง และซักถามถึงประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มครั้งที่ 11 และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนถึงข้อตกลง กติกาที่กลุ่มได้สร้างร่วมกัน ตลอดจนเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยน หรือสร้างกฎกติกาเพิ่มเติม

1.3 ผู้ให้คำปรึกษาบอกถึงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ และพัฒนาคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ของสมาชิกกลุ่ม

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนประสบการณ์จากการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 11 เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อสังคม” โดยขอให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น ความเข้าใจและความรู้สึกของสมาชิกทีละคน จากการให้คำปรึกษาในครั้งที่ 11 และขอให้สมาชิกกลุ่มทุกคนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กัน ด้วยการตั้งใจฟังเพื่อน เพื่อนำไปสู่การรับรู้อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของผู้อื่น

1.5 ผู้ให้คำปรึกษาติดตามความก้าวหน้าของการบ้านซึ่งเป็นใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : การรับผิดชอบต่อสังคม” ตามที่กำหนดไว้ในใบงานของการเข้ากลุ่มในครั้งที่ 11

1.6 ผู้ให้คำปรึกษาอธิบายเรื่องความซื่อสัตย์ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจถึงความหมาย ความสำคัญ และคุณลักษณะของบุคคลที่ซื่อสัตย์

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคตัวแบบเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตพฤติกรรมที่ไม่ซื่อสัตย์ จากตัวแบบ โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มดูตัวแบบของการไม่ซื่อสัตย์จากการ์ตูนเรื่อง “จอมขมนมนตรา ตอน “ขอลอกการบ้านหน่อยนะ” และตอน “โกนนิดโกนหน่อยไม่เห็นเป็นไร” และให้สมาชิกกลุ่มร่วมกัน แสดงความคิดเห็นและมุมมองที่มีต่อเหตุการณ์นั้นๆ ทีละคน

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาใช้การตั้งคำถาม ฟังอย่างตั้งใจ และสรุปความ เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม สามารถพูดและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และเชิญชวนให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นมีส่วนร่วมในการถาม หรือ แสดงความคิดเห็นร่วมกัน

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาแจกใบความรู้เรื่อง “ความซื่อสัตย์” แก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่ม อ่านทำความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของความซื่อสัตย์ พร้อมทั้งอธิบายเพิ่มเติม

2.4 เพื่อสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคตัวแบบ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้สังเกตพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์จากตัวแบบ โดยผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มดูตัวแบบ ของความซื่อสัตย์จากวีดิทัศน์ “คนไทย... ใจซื่อสัตย์”

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น ตลอดจนความรู้สึกที่สมาชิกกลุ่ม มีต่อตัวแบบ โดยผู้ให้คำปรึกษาฟังอย่างใส่ใจ ขณะที่สมาชิกกลุ่มพูด เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึก ได้ว่า ผู้ให้คำปรึกษาตั้งใจฟังสิ่งที่สมาชิกกลุ่มพูดออกมา ตลอดจนสามารถเข้าใจความคิด ความรู้สึก อารมณ์ของสมาชิกกลุ่มที่มีต่อตัวแบบที่ให้อ่าน ประกอบกับการใช้เทคนิคการยอมรับบุคคลอื่นอย่างไม่มีเงื่อนไข เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกได้ว่า ผู้ให้คำปรึกษายอมรับสมาชิกกลุ่มอย่างที่เขาเป็น โดยไม่มีข้อโต้แย้ง ในใจและไม่มีเงื่อนไข ตลอดจนช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจ หรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น เกี่ยวกับการเป็นคนที่ดีซื่อสัตย์

2.6 ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่มร่วมกันสรุป โดยเชื่อมโยงให้เห็นถึงผลดี-ผลเสียของการเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาถามคำถามว่า สมาชิกต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์หรือไม่ อย่างไร โดยให้สมาชิกกลุ่มคิดคำตอบไว้ในใจ

2.8 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

2.9 ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

2.10 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกร่วมกันสรุปกิจกรรมที่ทำ

2.11 ผู้ให้คำปรึกษามอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจจากช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติ ตามใบงาน “บันทึกความดีของฉัน : ความซื่อสัตย์”

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งที่ 12

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติม

3.3 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยเกี่ยวกับรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

3.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มตอบแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 12

3.5 ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายวัน เวลา และสถานที่ ในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป พร้อมทั้งกล่าวขอบคุณและกล่าวลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถามท้ายกิจกรรม
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 12

เอกสารประกอบการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 12 เรื่อง “ความซื่อสัตย์”

ใบความรู้เรื่อง “ความซื่อสัตย์”

ความหมายของความซื่อสัตย์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพุทธศักราช 2542 (2546: 282) ให้ความหมายซื่อสัตย์ หมายถึง ประพฤติตรง และจริงใจ ไม่คิดคดทรยศ และไม่หลอกลวง

ความสำคัญของความซื่อสัตย์

กิริติ บุญเจือ (2542: 89 – 90) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของความซื่อตรงไว้ ดังนี้

1. ความซื่อตรงเสริมบุคลิกภาพ คนซื่อตรงย่อมมีความสมบูรณ์ในความคิดและการกระทำ เพราะไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างความคิด คำพูด และการกระทำ
2. ความซื่อตรงเสริมมิตรภาพทำให้ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นเป็นไปอย่างราบรื่น คนไม่ซื่อ ย่อมไม่ได้รับความไว้วางใจ ทำให้เสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้ทั้งตัวเองและสังคม
3. ความซื่อตรงเสริมความมั่นคงแก่สังคม สังคมจะอยู่ได้เป็นปึกแผ่นก็เพราะสมาชิกมีความไว้วางใจเชื่อใจกันเป็นส่วนมาก ถ้าหากไม่ไว้วางใจกันเลยจะออกกฎหมายควบคุมให้รัดกุมอย่างไรก็ไม่ได้ผล เพราะมีช่องโหว่ให้คนฉวยโอกาสไปใช้เอาเปรียบคนอื่นได้
4. ความซื่อตรงทำให้ทุกฝ่ายสบายใจ ผู้มีความซื่อตรงอยู่เป็นประจำย่อมสบายใจไม่ต้องคอยจำว่า พูดอะไรกับใครว่าอย่างไร และไม่ต้องคอยหวาดระแวงจะมีใครมาจับผิดหรือไม่ ผู้ที่ติดต่อกับคนซื่อสัตย์ด้วยก็ต้องขบคิดให้หนักสมองว่าจะมากขึ้นไม่ไหน ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความซื่อสัตย์นั้นมีความสำคัญทั้งต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสังคมและประเทศชาติในการพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้า และทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

ประเภทของความซื่อสัตย์

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2525: 129 – 131) ได้วิเคราะห์โครงสร้างของความซื่อสัตย์ว่าแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. ความซื่อสัตย์ต่อตนเอง คือ ความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำผิด พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกคือ
 - 1.1 ไม่สับปลับกลับกลอก
 - 1.2 ไม่คล้อยตามพวกที่ลากหรือจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย
 - 1.3 มั่นคงต่อการกระทำดีของตน
 - 1.4 ไม่คดโกงมีความตั้งใจจริง

- 1.5 ประพฤติตรงตามที่พูดและคิด
2. ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การงาน พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก คือ
 - 2.1 ไม่เอาเวลาทำงานในหน้าที่ไปใช้ทำประโยชน์ส่วนตัว
 - 2.2 ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ทำประโยชน์ส่วนตัว
3. ความซื่อสัตย์ต่อบุคคลคือ มีความซื่อตรงต่อผู้อื่น ต่อมิตร ต่อหัวหน้างาน ต่อผู้มีพระคุณ พฤติกรรมที่แสดงออก คือ
 - 3.1 ประพฤติตรงไปตรงมา ไม่คิดคดต่อผู้อื่น
 - 3.2 ไม่ชักชวนไปในทางที่เสื่อมเสีย
 - 3.3 ไม่สอพลอเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน
 - 3.4 ยินดีในความสำเร็จของผู้อื่น ไม่คิดริษยาหรือกลั่นแกล้ง
4. ความซื่อสัตย์ต่อคณะ สังคม และประเทศชาติ พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกคือ
 - 4.1 ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ
 - 4.2 ไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตน หรือเอาดีเข้าตน
 - 4.3 ไม่ร่วมมือกันทำงานใดๆ ที่ผิดกฎหมาย หรือผิดระเบียบข้อบังคับของสังคม หรือหมู่คณะ

การประพฤติตนเพื่อความซื่อสัตย์

บุรชัย ศิริมหาสาร (2546: 53 – 55) ได้กล่าวว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นคุณธรรมที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคม เพราะถ้าทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น สังคมย่อมมีความสุข พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ทรงเน้นถึงความซื่อสัตย์สุจริตมาก ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาท ซึ่งพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย ในการประพฤติตนเพื่อความซื่อสัตย์ 4 ประการ คือ

1. การรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ และเป็นธรรม
2. การรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในความสัตย์
3. การอดทน อดกลั้น และอดออมที่จะไม่ประพฤติปฏิบัติล่วงละเมิดความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด
4. การรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คำชี้แจง: ให้สมาชิกกลุ่มเขียนบันทึกการกระทำที่เป็นความซื่อสัตย์ลงในตารางที่กำหนดให้

[illegible]

รายละเอียดโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาคใต้ ครั้งที่ 13

เรื่อง บัณฑิตนิเทศ

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

แนวคิดสำคัญ

ในการบัณฑิตนิเทศการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้ให้คำปรึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมความรู้คิด ซึ่งประกอบด้วยเทคนิค 1) การให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อสร้างความประทับใจแก่สมาชิกได้ด้วยการให้ข้อมูลย้อนกลับ ทั้งในรูปแบบของการชื่นชมและให้กำลังใจในการแสดงพฤติกรรมหรือการให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนความผิดพลาดได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลย้อนกลับที่สร้างสรรค์ มีความเฉพาะเจาะจง และเป็นไปในทางบวก 2) การเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตนเอง และสามารถนำไปใช้ภายนอกกลุ่มได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทำการยุติกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มนำประสบการณ์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. เพื่อประเมินผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ในระยะหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม

อุปกรณ์

1. แบบวัดการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น (Post-test)
2. แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 13

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. ขั้นเริ่มต้นให้คำปรึกษา :

- 1.1 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวทักทายและซักถามถึงประสบการณ์ในการเข้ากลุ่มครั้งที่ 12
- 1.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ที่สมาชิกกลุ่มนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- 1.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจสมาชิกกลุ่มเพื่อให้สมาชิกกลุ่มแสดงพฤติกรรมความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นของสมาชิก

1.4 ผู้ให้คำปรึกษาบอกเป้าหมายการให้คำปรึกษาครั้งที่ 13 แก่สมาชิกกลุ่ม เพื่อทำการยุติกลุ่ม และให้สมาชิกกลุ่มนำประสบการณ์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนประเมินผลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น ในระยะหลังการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. ขั้นตอนการให้คำปรึกษา

2.1 ผู้ให้คำปรึกษาติดตามความก้าวหน้าของการบ้านจากไปงาน “บันทึกความดีของฉัน” เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกปฏิบัติตามไปงานให้สำเร็จลุล่วงก่อนถึงเวลากำหนดส่ง หลังจากการยุติการให้คำปรึกษาไปแล้วเป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์

2.2 ผู้ให้คำปรึกษาทบทวนการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นตามองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ คุณลักษณะด้านการเอื้ออาทร คุณลักษณะด้านการอุทิศตน คุณลักษณะด้านการมองโลกในแง่ดี คุณลักษณะด้านการแบ่งปันสิ่งของแก่ผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น คุณลักษณะด้านการให้ความร่วมมือกับผู้อื่น คุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์ โดยให้สมาชิกกลุ่มได้ทบทวนตัวเองเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แก่ตัวสมาชิกและกลุ่ม

2.3 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทบทวนถึงการพัฒนาคุณลักษณะการทำประโยชน์ เพื่อผู้อื่นของตนเอง ในแต่ละองค์ประกอบ และสิ่งที่สมาชิกจะต้องพัฒนาเพิ่ม ตลอดจนการนำเอาประสบการณ์ที่ได้จากการเข้ากลุ่มทั้งหมดนำไปพัฒนาตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไปเมื่อกลุ่มได้สิ้นสุดลง

2.4 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มกล่าวยืนยันถึงการนำประสบการณ์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2.5 ผู้ให้คำปรึกษาให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่มเพื่อเป็นแรงผลักดันให้สมาชิกกลุ่มมีความมั่นใจในการพัฒนาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นของตนเองต่อไป

2.6 เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้ให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มทุกคนได้เปิดใจให้สมาชิกคนอื่นๆ รู้จากการร่วมกิจกรรมด้วยกัน ทั้งการเปิดใจต่อการเข้ากลุ่มต่อเพื่อนสมาชิกกลุ่มแต่ละคน

2.7 ผู้ให้คำปรึกษาเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกจากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มทั้ง 13 ครั้ง และเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย และผู้ให้คำปรึกษาสรุปเพิ่มเติมก่อนยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม

3. ขั้นสรุป

3.1 ผู้ให้คำปรึกษาส่งเสริมให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่ม ในการนำประสบการณ์จากการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวันของตน และกล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่มที่ให้ความร่วมมือในการให้คำปรึกษาดำเนินการจนสำเร็จตามเป้าหมายในการพัฒนาการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่น

3.2 ผู้ให้คำปรึกษาให้สมาชิกกลุ่มทำแบบวัดการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นหลังการทดลอง และ
นัดหมายวัน เวลาในการทำแบบวัดการทำประโยชน์เพื่อผู้อื่นในระยะติดตามผล

3.3 ผู้ให้คำปรึกษากล่าวอำลาสมาชิกกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจ ความกระตือรือร้นของสมาชิกกลุ่มในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความร่วมมือในการทำกิจกรรม การร่วมแสดงความคิดเห็น และการตอบคำถาม
ท้ายกิจกรรม
3. ประมวลจากแบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 13

แบบประเมินผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาครั้งที่ 13

คำชี้แจง: ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึก และความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ในการเข้ารับการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ 13

ข้อที่	หัวข้อ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความเหมาะสมของวัน เวลา และสถานที่ในการให้คำปรึกษา					
2	ความเหมาะสมของรูปแบบ วิธีการในการให้คำปรึกษา					
3	ความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาในการให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่ม					
4	ความใส่ใจของผู้ให้คำปรึกษาที่มีต่อสมาชิกกลุ่ม					
5	บุคลิกภาพที่เป็นมิตรและน่าไว้วางใจของผู้ให้คำปรึกษา					
6	การสื่อสารด้วยภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางที่เข้าใจง่ายของผู้ให้คำปรึกษา					
8	ประโยชน์ที่สมาชิกได้รับการเข้ารับการให้คำปรึกษา					
9	ความน่าสนใจของกิจกรรมที่ใช้ในการให้คำปรึกษา					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาววินัส ศรีศักดิ์ดา
วันเดือนปีเกิด	13 กรกฎาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	338 หมู่ที่ 1 ตำบลพิบูลย์ อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80270
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2543	การศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.) (สาขาการแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยทักษิณ
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) (สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2557	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) (สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ